Parlamentul Romaniei

Codul Civil (r1)

din 17/07/2009
Republicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 505 din 15/07/2011

al Romaniei

TITLUL PRELIMINAR
Despre legea civila**)

_____
**) Dispozitiile de punere in aplicare a titlului preliminar sunt cuprinse in art. 8 din Legea nr. 71/2011.

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Izvoarele dreptului civil

Art. 1. - **(1)** Sunt izvoare ale dreptului civil legea, uzantele si principiile generale ale dreptului.
(2) In cazurile neprevazute de lege se aplica uzantele, iar in lipsa acestora, dispozitiile legale privitoare la situatii asemanatoare, iar cand nu exista asemenea dispozitii, principiile generale ale dreptului.
(3) In materiile reglementate prin lege, uzantele se aplica numai in masura in care legea trimite in mod expres la acestea.
(4) Numai uzantele conforme ordinii publice si bunelor moravuri sunt recunoscute ca izvoare de drept.
(5) Partea interesata trebuie sa faca dovada existentei si a continutului uzantelor. Uzantele publicate in culegeri elaborate de catre entitatile sau organismele autorizate in domeniu se prezuma ca exista, pana la proba contrara.
(6) In sensul prezentului cod, prin uzante se intelege obiceiul (cutuma) si uzurile profesionale.

Obiectul si continutul Codului civil

Art. 2. - **(1)** Dispozitiile prezentului cod reglementeaza raporturile patrimoniale si nepatrimoniale dintre persoane, ca subiecte de drept civil.
(2) Prezentul cod este alcatuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se refera litera sau spiritul dispozitiilor sale.

Aplicarea generala a Codului civil

Art. 3. - **(1)** Dispozitiile prezentului cod se aplica si raporturilor dintre profesionisti, precum si raporturilor dintre acestia si orice alte subiecte de drept civil.
(2) Sunt considerati profesionisti toti cei care exploateaza o intreprindere.
(3) Constituie exploatarea unei intreprinderi exercitarea sistematica, de catre una sau mai multe persoane, a unei activitati organizate ce consta in producerea, administrarea ori instrainarea de bunuri sau in prestarea de servicii, indiferent daca are sau nu un scop lucrativ.

Aplicarea prioritara a tratatelor internationale privind drepturile omului

Art. 4. - **(1)** In materiile reglementate de prezentul cod, dispozitiile privind drepturile si libertatile persoanelor vor fi interpretate si aplicate in concordanta cu Constitutia, Declaratia Universala a Drepturilor Omului, pactele si celelalte tratate la care Romania este parte.
(2) Daca exista neconcordante intre pactele si tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale

omului, la care Romania este parte, si prezentul cod, au prioritate reglementarile internationale, cu exceptia cazului in care prezentul cod contine dispozitii mai favorabile.

Aplicarea prioritara a dreptului Uniunii Europene

Art. 5. - In materiile reglementate de prezentul cod, normele dreptului Uniunii Europene se aplica in mod prioritar, indiferent de calitatea sau statutul partilor.

CAPITOLUL II
Aplicarea legii civile

Aplicarea in timp a legii civile

Art. 6. - **(1)** Legea civila este aplicabila cat timp este in vigoare. Aceasta nu are putere retroactiva.
(2) Actele si faptele juridice incheiate ori, dupa caz, savarsite sau produse inainte de intrarea in vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decat cele prevazute de legea in vigoare la data incheierii sau, dupa caz, a savarsirii ori producerii lor.
(3) Actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate la data intrarii in vigoare a legii noi sunt supuse dispozitiilor legii vechi, neputand fi considerate valabile ori, dupa caz, eficace potrivit dispozitiilor legii noi.
(4) Prescriptiile, decaderile si uzucapiunile incepute si neimplinite la data intrarii in vigoare a legii noi sunt in intregime supuse dispozitiilor legale care le-au instituit.
(5) Dispozitiile legii noi se aplica tuturor actelor si faptelor incheiate sau, dupa caz, produse ori savarsite dupa intrarea sa in vigoare, precum si situatiilor juridice nascute dupa intrarea sa in vigoare.
(6) Dispozitiile legii noi sunt de asemenea aplicabile si efectelor viitoare ale situatiilor juridice nascute anterior intrarii in vigoare a acesteia, derivate din starea si capacitatea persoanelor, din casatorie, filiatie, adoptie si obligatia legala de intretinere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, si din raporturile de vecinatate, daca aceste situatii juridice subzista dupa intrarea in vigoare a legii noi.

Teritorialitatea legii civile

Art. 7. - **(1)** Actele normative adoptate de autoritatile si institutiile publice centrale se aplica pe intreg teritoriul tarii, afara de cazul in care se prevede altfel.
(2) Actele normative adoptate, in conditiile legii, de autoritatile si institutiile administratiei publice locale se aplica numai in raza lor de competenta teritoriala.

Extrateritorialitatea legii civile

Art. 8. - In cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face tinandu-se seama de normele de drept international privat cuprinse in cartea a VII-a din prezentul cod.

CAPITOLUL III
Interpretarea si efectele legii civile

Interpretarea legii

Art. 9. - **(1)** Cel care a adoptat norma civila este competent sa faca si interpretarea ei oficiala.
(2) Norma interpretativa produce efecte numai pentru viitor.
(3) Interpretarea legii de catre instanta se face numai in scopul aplicarii ei in cazul dedus judecatii.

Interzicerea analogiei

Art. 10. - Legile care deroga de la o dispozitie generala, care restrang exercitiul unor drepturi civile

sau care prevad sanctiuni civile se aplica numai in cazurile expres si limitativ prevazute de lege.

Respectarea ordinii publice si a bunelor moravuri

Art. 11. - Nu se poate deroga prin conventii sau acte juridice unilaterale de la legile care intereseaza ordinea publica sau de la bunele moravuri.

Libertatea de a dispune

Art. 12. - **(1)** Oricine poate dispune liber de bunurile sale, daca legea nu prevede in mod expres altfel.
(2) Nimeni nu poate dispune cu titlu gratuit, daca este insolvabil.

Renuntarea la drept

Art. 13. - Renuntarea la un drept nu se prezuma.

Buna-credinta

Art. 14. - **(1)** Orice persoana fizica sau persoana juridica trebuie sa isi exercite drepturile si sa isi execute obligatiile civile cu buna-credinta, in acord cu ordinea publica si bunele moravuri.
(2) Buna-credinta se prezuma pana la proba contrara.

Abuzul de drept

Art. 15. - Niciun drept nu poate fi exercitat in scopul de a vatama sau pagubi pe altul ori intr-un mod excesiv si nerezonabil, contrar bunei-credinte.

Vinovatia

Art. 16. - **(1)** Daca prin lege nu se prevede altfel, persoana raspunde numai pentru faptele sale savarsite cu intentie sau din culpa.
(2) Fapta este savarsita cu intentie cand autorul prevede rezultatul faptei sale si fie urmareste producerea lui prin intermediul faptei, fie, desi nu il urmareste, accepta posibilitatea producerii acestui rezultat.
(3) Fapta este savarsita din culpa cand autorul fie prevede rezultatul faptei sale, dar nu il accepta, socotind fara temei ca nu se va produce, fie nu prevede rezultatul faptei, desi trebuia sa il prevada. Culpa este grava atunci cand autorul a actionat cu o neglijenta sau imprudenta pe care nici persoana cea mai lipsita de dibacie nu ar fi manifestat-o fata de propriile interese.
(4) Atunci cand legea conditioneaza efectele juridice ale unei fapte de savarsirea sa din culpa, conditia este indeplinita si daca fapta a fost savarsita cu intentie.

Eroarea comuna si invincibila

Art. 17. - **(1)** Nimeni nu poate transmite sau constitui mai multe drepturi decat are el insusi.
(2) Cu toate acestea, cand cineva, impartasind o credinta comuna si invincibila, a considerat ca o persoana are un anumit drept sau o anumita calitate juridica, instanta judecatoreasca, tinand seama de imprejurari, va putea hotari ca actul incheiat in aceasta stare va produce, fata de cel aflat in eroare, aceleasi efecte ca si cand ar fi valabil, afara de cazul in care desfiintarea lui nu i-ar cauza niciun prejudiciu.
(3) Eroarea comuna si invincibila nu se prezuma.
(4) Dispozitiile prezentului articol nu sunt aplicabile in materie de carte funciara si nici in alte materii in care legea reglementeaza un sistem de publicitate.

CAPITOLUL IV
Publicitatea drepturilor, a actelor si a faptelor juridice

Obiectul publicitatii si modalitatile de realizare

Art. 18. - **(1)** Drepturile, actele si faptele privitoare la starea si capacitatea persoanelor, cele in legatura cu bunurile care apartin acestora, precum si orice alte raporturi juridice sunt supuse publicitatii in cazurile expres prevazute de lege.
(2) Publicitatea se realizeaza prin cartea funciara, Arhiva Electronica de Garantii Reale Mobiliare, denumita in cuprinsul prezentului cod si arhiva, prin registrul comertului, precum si prin alte forme de publicitate prevazute de lege.

Conditiile de publicitate

Art. 19. - **(1)** Procedura si conditiile de publicitate se stabilesc prin lege.
(2) Indeplinirea formalitatii de publicitate poate fi ceruta de orice persoana, chiar daca este lipsita de capacitatea de exercitiu.
(3) Orice renuntare sau restrangere a dreptului de a indeplini o formalitate de publicitate, precum si orice clauza penala sau alta sanctiune stipulata pentru a impiedica exercitarea acestui drept sunt considerate nescrise.
(4) Nimeni nu poate invoca faptul ca nu a cunoscut dreptul, actul sau faptul supus publicitatii, daca formalitatea de publicitate a fost legal indeplinita.

Efectele publicitatii

Art. 20. - **(1)** Publicitatea asigura opozabilitatea dreptului, actului, faptului, precum si a oricarui alt raport juridic supus publicitatii, stabileste rangul acestora si, daca legea prevede in mod expres, conditioneaza constituirea sau efectele lor juridice.
(2) Intre parti sau succesorii lor, universali ori cu titlu universal, dupa caz, drepturile, actele sau faptele juridice, precum si orice alte raporturi juridice produc efecte depline, chiar daca nu au fost indeplinite formalitatile de publicitate, afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.
(3) Publicitatea nu valideaza dreptul, actul sau faptul supus ori admis la publicitate. Cu toate acestea, in cazurile si conditiile expres prevazute de lege, ea poate produce efecte achizitive in favoarea tertilor dobanditori de buna-credinta.
(4) Publicitatea nu intrerupe cursul prescriptiei extinctive, afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.

Prezumtiile

Art. 21. - **(1)** Daca un drept, act sau fapt a fost inscris intr-un registru public, se prezuma ca el exista, cat timp nu a fost radiat sau modificat in conditiile legii.
(2) In cazul in care un drept, act sau fapt a fost radiat, se prezuma ca el nu exista.

Lipsa publicitatii. Sanctiuni

Art. 22. - **(1)** Daca formalitatea de publicitate nu a fost realizata, iar aceasta nu era prevazuta de lege cu caracter constitutiv, drepturile, actele, faptele sau alte raporturi juridice supuse publicitatii sunt inopozabile tertilor, afara de cazul in care se dovedeste ca acestia le-au cunoscut pe alta cale.
(2) Atunci cand legea prevede ca simpla cunoastere de fapt nu suplineste lipsa de publicitate, absenta acesteia poate fi invocata de orice persoana interesata, inclusiv de tertul care a cunoscut, pe alta cale, dreptul, actul, faptul sau raportul juridic supus publicitatii.
(3) In toate cazurile insa, simpla cunoastere a dreptului, actului, faptului sau raportului juridic nu suplineste lipsa de publicitate fata de alte persoane decat tertul care, in fapt, le-a cunoscut.

Concursul dintre formele de publicitate

Art. 23. - Daca un drept, act, fapt sau orice raport juridic este supus in acelasi timp unor formalitati de publicitate diferite, neefectuarea unei cerinte de publicitate nu este acoperita de indeplinirea alteia.

Consultarea registrelor publice

Art. 24. - Orice persoana, chiar fara a justifica un interes, poate, in conditiile legii, sa consulte registrele publice privitoare la un drept, act, fapt sau o anumita situatie juridica si sa obtina extrase sau copii certificate de pe acestea.

CARTEA I
Despre persoane*)

_____
***)** Dispozitiile tranzitorii si de punere in aplicare a cartii I sunt cuprinse in art. 13-19 din Legea nr. 71/2011.

TITLUL I
Dispozitii generale

Subiectele de drept civil

Art. 25. - **(1)** Subiectele de drept civil sunt persoanele fizice si persoanele juridice.
(2) Persoana fizica este omul, privit individual, ca titular de drepturi si de obligatii civile.
(3) Persoana juridica este orice forma de organizare care, intrunind conditiile cerute de lege, este titulara de drepturi si de obligatii civile.

Recunoasterea drepturilor si libertatilor civile

Art. 26. - Drepturile si libertatile civile ale persoanelor fizice, precum si drepturile si libertatile civile ale persoanelor juridice sunt ocrotite si garantate de lege.

Cetatenii straini si apatrizii

Art. 27. - **(1)** Cetatenii straini si apatrizii sunt asimilati, in conditiile legii, cu cetatenii romani, in ceea ce priveste drepturile si libertatile lor civile.
(2) Asimilarea se aplica in mod corespunzator si persoanelor juridice straine.

Capacitatea civila

Art. 28. - **(1)** Capacitatea civila este recunoscuta tuturor persoanelor.
(2) Orice persoana are capacitate de folosinta si, cu exceptia cazurilor prevazute de lege, capacitate de exercitiu.

Limitele capacitatii civile

Art. 29. - **(1)** Nimeni nu poate fi ingradit in capacitatea de folosinta sau lipsit, in tot sau in parte, de capacitatea de exercitiu, decat in cazurile si conditiile expres prevazute de lege.
(2) Nimeni nu poate renunta, in tot sau in parte, la capacitatea de folosinta sau la capacitatea de exercitiu.

Egalitatea in fata legii civile

Art. 30. - Rasa, culoarea, nationalitatea, originea etnica, limba, religia, varsta, sexul sau orientarea sexuala, opinia, convingerile personale, apartenenta politica, sindicala, la o categorie sociala ori la o categorie defavorizata, averea, originea sociala, gradul de cultura, precum si orice alta situatie similara nu au nicio influenta asupra capacitatii civile.

Patrimoniul. Mase patrimoniale si patrimonii de afectatiune

Art. 31. - **(1)** Orice persoana fizica sau persoana juridica este titulara a unui patrimoniu care include toate drepturile si datoriile ce pot fi evaluate in bani si apartin acesteia.
(2) Acesta poate face obiectul unei diviziuni sau unei afectatiuni numai in cazurile si conditiile prevazute de lege.
(3) Patrimoniile de afectatiune sunt masele patrimoniale fiduciare, constituite potrivit dispozitiilor titlului IV al cartii a III-a, cele afectate exercitarii unei profesii autorizate, precum si alte patrimonii determinate potrivit legii.

Transferul intrapatrimonial

Art. 32. - **(1)** In caz de diviziune sau afectatiune, transferul drepturilor si obligatiilor dintr-o masa patrimoniala in alta, in cadrul aceluiasi patrimoniu, se face cu respectarea conditiilor prevazute de lege si fara a prejudicia drepturile creditorilor asupra fiecarei mase patrimoniale.
(2) In toate cazurile prevazute la alin. (1), transferul drepturilor si obligatiilor dintr-o masa patrimoniala in alta nu constituie o instrainare.

Patrimoniul profesional individual

Art. 33. - **(1)** Constituirea masei patrimoniale afectate exercitarii in mod individual a unei profesii autorizate se stabileste prin actul incheiat de titular, cu respectarea conditiilor de forma si de publicitate prevazute de lege.
(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica in mod corespunzator si in cazul maririi sau micsorarii patrimoniului profesional individual.
(3) Lichidarea patrimoniului profesional individual se face in conformitate cu dispozitiile art. 1.941-1.948, daca prin lege nu se dispune altfel.

TITLUL II
Persoana fizica

CAPITOLUL I
Capacitatea civila a persoanei fizice

SECȚIUNEA 1
Capacitatea de folosinta

Notiune

Art. 34. - Capacitatea de folosinta este aptitudinea persoanei de a avea drepturi si obligatii civile.

Durata capacitatii de folosinta

Art. 35. - Capacitatea de folosinta incepe la nasterea persoanei si inceteaza odata cu moartea acesteia.

Drepturile copilului conceput

Art. 36. - Drepturile copilului sunt recunoscute de la conceptiune, insa numai daca el se naste viu. Dispozitiile art. 412 referitoare la timpul legal al conceptiunii sunt aplicabile.

SECȚIUNEA a 2-a
Capacitatea de exercitiu

Notiune

Art. 37. - Capacitatea de exercitiu este aptitudinea persoanei de a incheia singura acte juridice civile.

Inceputul capacitatii de exercitiu

Art. 38. - **(1)** Capacitatea de exercitiu deplina incepe la data cand persoana devine majora.
(2) Persoana devine majora la implinirea varstei de 18 ani.

Situatia minorului casatorit

Art. 39. - **(1)** Minorul dobandeste, prin casatorie, capacitatea deplina de exercitiu.
(2) In cazul in care casatoria este anulata, minorul care a fost de buna-credinta la incheierea casatoriei pastreaza capacitatea deplina de exercitiu.

Capacitatea de exercitiu anticipata

Art. 40. - Pentru motive temeinice, instanta de tutela poate recunoaste minorului care a implinit varsta de 16 ani capacitatea deplina de exercitiu. In acest scop, vor fi ascultati si parintii sau tutorele minorului, luandu-se, cand este cazul, si avizul consiliului de familie.

Capacitatea de exercitiu restransa

Art. 41. - **(1)** Minorul care a implinit varsta de 14 ani are capacitatea de exercitiu restransa.
(2) Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercitiu restransa se incheie de catre acesta, cu incuviintarea parintilor sau, dupa caz, a tutorelui, iar in cazurile prevazute de lege, si cu autorizarea instantei de tutela. Incuviintarea sau autorizarea poate fi data, cel mai tarziu, in momentul incheierii actului.
(3) Cu toate acestea, minorul cu capacitate de exercitiu restransa poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu il prejudiciaza, precum si acte de dispozitie de mica valoare, cu caracter curent si care se executa la data incheierii lor.

Regimul unor acte ale minorului

Art. 42. - **(1)** Minorul poate sa incheie acte juridice privind munca, indeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, cu incuviintarea parintilor sau a tutorelui, precum si cu respectarea dispozitiilor legii speciale, daca este cazul.
(2) In acest caz, minorul exercita singur drepturile si executa tot astfel obligatiile izvorate din aceste acte si poate dispune singur de veniturile dobandite.

Lipsa capacitatii de exercitiu

Art. 43. - **(1)** In afara altor cazuri prevazute de lege, nu au capacitate de exercitiu:
a) minorul care nu a implinit varsta de 14 ani;
b) interzisul judecatoresc.
(2) Pentru cei care nu au capacitate de exercitiu, actele juridice se incheie, in numele acestora, de reprezentantii lor legali, in conditiile prevazute de lege. Dispozitiile art. 42 alin. (1) sunt aplicabile in mod corespunzator.
(3) Cu toate acestea, persoana lipsita de capacitatea de exercitiu poate incheia singura actele anume prevazute de lege, actele de conservare, precum si actele de dispozitie de mica valoare, cu caracter curent si care se executa la momentul incheierii lor.
(4) Actele pe care minorul le poate incheia singur pot fi facute si de reprezentantul sau legal, afara de cazul in care legea ar dispune altfel sau natura actului nu i-ar permite acest lucru.

Sanctiune

Art. 44. - **(1)** Actele facute de persoana lipsita de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa, altele decat cele prevazute la art. 41 alin. (3) si la art. 43 alin. (3), precum si actele facute de tutore fara autorizarea instantei de tutela, atunci cand aceasta autorizare este ceruta de lege, sunt anulabile, chiar fara dovedirea unui prejudiciu.

(2) Cel lipsit de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa poate invoca si singur, in aparare, anulabilitatea actului pentru incapacitatea sa rezultata din minoritate ori din punerea sub interdictie judecatoreasca.

Frauda comisa de incapabil

Art. 45. - Simpla declaratie ca este capabil sa contracteze, facuta de cel lipsit de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa, nu inlatura anulabilitatea actului. Daca insa a folosit manopere dolosive, instanta, la cererea partii induse in eroare, poate mentine contractul atunci cand apreciaza ca aceasta ar constitui o sanctiune civila adecvata.

Regimul nulitatii

Art. 46. - **(1)** Persoanele capabile de a contracta nu pot opune minorului sau celui pus sub interdictie judecatoreasca incapacitatea acestuia.

(2) Actiunea in anulare poate fi exercitata de reprezentantul legal, de minorul care a implinit varsta de 14 ani, precum si de ocrotitorul legal.

(3) Atunci cand actul s-a incheiat fara autorizarea instantei de tutela, necesara potrivit legii, aceasta va sesiza procurorul in vederea exercitarii actiunii in anulare.

Limitele obligatiei de restituire

Art. 47. - Persoana lipsita de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa nu este obligata la restituire decat in limita folosului realizat. Dispozitiile art. 1.635-1.649 se aplica in mod corespunzator.

Confirmarea actului anulabil

Art. 48. - Minorul devenit major poate confirma actul facut singur in timpul minoritatii, atunci cand el trebuia sa fie reprezentat sau asistat. Dupa descarcarea tutorelui, el poate, de asemenea, sa confirme actul facut de tutorele sau fara respectarea tuturor formalitatilor cerute pentru incheierea lui valabila. In timpul minoritatii, confirmarea actului anulabil se poate face numai in conditiile art. 1.263 si 1.264.

SECȚIUNEA a 3-a
Declararea judecatoreasca a mortii

Cazul general

Art. 49. - **(1)** In cazul in care o persoana este disparuta si exista indicii ca a incetat din viata, aceasta poate fi declarata moarta prin hotarare judecatoreasca, la cererea oricarei persoane interesate, daca au trecut cel putin 2 ani de la data primirii ultimelor informatii sau indicii din care rezulta ca era in viata.

(2) Daca data primirii ultimelor informatii sau indicii despre cel disparut nu se poate stabili cu exactitate, termenul prevazut in alin. (1) se socoteste de la sfarsitul lunii in care s-au primit ultimele informatii sau indicii, iar in cazul in care nu se poate stabili nici luna, de la sfarsitul anului calendaristic.

Cazuri speciale

Art. 50. - **(1)** Cel disparut in imprejurari deosebite, cum sunt inundatiile, cutremurul, catastrofa de cale ferata ori aeriana, naufragiul, in cursul unor fapte de razboi sau intr-o alta imprejurare asemanatoare, ce indreptateste a se presupune decesul, poate fi declarat mort, daca au trecut cel putin 6 luni de la data

imprejurarii in care a avut loc disparitia.

(2) Daca ziua in care a intervenit imprejurarea cand a avut loc disparitia nu poate fi stabilita, sunt aplicabile, in mod corespunzator, dispozitiile art. 49 alin. (2).

(3) Atunci cand este sigur ca decesul s-a produs, desi cadavrul nu poate fi gasit sau identificat, moartea poate fi declarata prin hotarare judecatoreasca, fara a se astepta implinirea vreunui termen de la disparitie.

Procedura de declarare a mortii

Art. 51. - Solutionarea cererii de declarare a mortii se face potrivit dispozitiilor Codului de procedura civila.

Data prezumata a mortii celui disparut

Art. 52. - **(1)** Cel declarat mort este socotit ca a incetat din viata la data pe care hotararea ramasa definitiva a stabilit-o ca fiind aceea a mortii. Daca hotararea nu arata si ora mortii, se socoteste ca cel declarat mort a incetat din viata in ultima ora a zilei stabilite ca fiind aceea a mortii.

(2) In lipsa unor indicii indestulatoare, se va stabili ca cel declarat mort a incetat din viata in ultima ora a celei din urma zile a termenului prevazut de art. 49 sau 50, dupa caz.

(3) Instanta judecatoreasca poate rectifica data mortii stabilita potrivit dispozitiilor alin. (1) si (2), daca se dovedeste ca nu era posibil ca persoana declarata moarta sa fi decedat la acea data. In acest caz, data mortii este cea stabilita prin hotararea de rectificare.

Prezumtie

Art. 53. - Cel disparut este socotit a fi in viata, daca nu a intervenit o hotarare declarativa de moarte ramasa definitiva.

Anularea hotararii de declarare a mortii

Art. 54. - **(1)** Daca cel declarat mort este in viata, se poate cere, oricand, anularea hotararii prin care s-a declarat moartea.

(2) Cel care a fost declarat mort poate cere, dupa anularea hotararii declarative de moarte, inapoierea bunurilor sale in natura, iar daca aceasta nu este cu putinta, restituirea lor prin echivalent. Cu toate acestea, dobanditorul cu titlu oneros nu este obligat sa le inapoieze decat daca, sub rezerva dispozitiilor in materie de carte funciara, se va face dovada ca la data dobandirii stia ori trebuia sa stie ca persoana declarata moarta este in viata.

Descoperirea certificatului de deces

Art. 55. - Orice persoana interesata poate cere oricand anularea hotararii declarative de moarte, in cazul in care se descopera certificatul de deces al celui declarat mort.

Plata facuta mostenitorilor aparenti

Art. 56. - Plata facuta mostenitorilor legali sau legatarilor unei persoane, care reapare ulterior hotararii declarative de moarte, este valabila si liberatorie, daca a fost facuta inainte de radierea din registrul de stare civila a mentiunii privitoare la deces, cu exceptia cazului in care cel care a facut plata a cunoscut faptul ca persoana declarata moarta este in viata.

Drepturile mostenitorului aparent

Art. 57. - Mostenitorul aparent care afla ca persoana care a fost declarata decedata prin hotarare judecatoreasca este in viata pastreaza posesia bunurilor si dobandeste fructele acestora, cat timp cel reaparut nu solicita restituirea lor.

CAPITOLUL II
Respectul datorat fiintei umane si drepturilor ei inerente

SECȚIUNEA 1
Dispozitii comune

Drepturi ale personalitatii

Art. 58. - **(1)** Orice persoana are dreptul la viata, la sanatate, la integritate fizica si psihica, la demnitate, la propria imagine, la respectarea vietii private, precum si alte asemenea drepturi recunoscute de lege.
(2) Aceste drepturi nu sunt transmisibile.

Atributele de identificare

Art. 59. - Orice persoana are dreptul la nume, la domiciliu, la resedinta, precum si la o stare civila, dobandite in conditiile legii.

Dreptul de a dispune de sine insusi

Art. 60. - Persoana fizica are dreptul sa dispuna de sine insasi, daca nu incalca drepturile si libertatile altora, ordinea publica sau bunele moravuri.

SECȚIUNEA a 2-a
Drepturile la viata, la sanatate si la integritate ale persoanei fizice

Garantarea drepturilor inerente fiintei umane

Art. 61. - **(1)** Viata, sanatatea si integritatea fizica si psihica a oricarei persoane sunt garantate si ocrotite in mod egal de lege.
(2) Interesul si binele fiintei umane trebuie sa primeze asupra interesului unic al societatii sau al stiintei.

Interzicerea practicii eugenice

Art. 62. - **(1)** Nimeni nu poate aduce atingere speciei umane.
(2) Este interzisa orice practica eugenica prin care se tinde la organizarea selectiei persoanelor.

Interventiile asupra caracterelor genetice

Art. 63. - **(1)** Sunt interzise orice interventii medicale asupra caracterelor genetice avand drept scop modificarea descendentei persoanei, cu exceptia celor care privesc prevenirea si tratamentul maladiilor genetice.
(2) Este interzisa orice interventie avand drept scop crearea unei fiinte umane genetic identice unei alte fiinte umane vii sau moarte, precum si crearea de embrioni umani in scopuri de cercetare.
(3) Utilizarea tehnicilor de reproducere umana asistata medical nu este admisa pentru alegerea sexului viitorului copil decat in scopul evitarii unei boli ereditare grave legate de sexul acestuia.

Inviolabilitatea corpului uman

Art. 64. - **(1)** Corpul uman este inviolabil.
(2) Orice persoana are dreptul la integritatea sa fizica si psihica. Nu se poate aduce atingere integritatii fiintei umane decat in cazurile si in conditiile expres si limitativ prevazute de lege.

Examenul caracteristicilor genetice

Art. 65. - **(1)** Examenul caracteristicilor genetice ale unei persoane nu poate fi intreprins decat in scopuri medicale sau de cercetare stiintifica, efectuate in conditiile legii.
(2) Identificarea unei persoane pe baza amprentelor sale genetice nu poate fi efectuata decat in cadrul unei proceduri judiciare civile sau penale, dupa caz, sau in scopuri medicale ori de cercetare stiintifica, efectuate in conditiile legii.

Interzicerea unor acte patrimoniale

Art. 66. - Orice acte care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman, elementelor sau produselor sale sunt lovite de nulitate absoluta, cu exceptia cazurilor expres prevazute de lege.

Interventiile medicale asupra unei persoane

Art. 67. - Nicio persoana nu poate fi supusa experientelor, testelor, prelevarilor, tratamentelor sau altor interventii in scop terapeutic ori in scop de cercetare stiintifica decat in cazurile si in conditiile expres si limitativ prevazute de lege.

Prelevarea si transplantul de la persoanele in viata

Art. 68. - **(1)** Prelevarea si transplantul de organe, tesuturi si celule de origine umana de la donatori in viata se fac exclusiv in cazurile si conditiile prevazute de lege, cu acordul scris, liber, prealabil si expres al acestora si numai dupa ce au fost informati, in prealabil, asupra riscurilor interventiei. In toate cazurile, donatorul poate reveni asupra consimtamantului dat, pana in momentul prelevarii.
(2) Se interzice prelevarea de organe, tesuturi si celule de origine umana de la minori, precum si de la persoanele aflate in viata, lipsite de discernamant din cauza unui handicap mintal, unei tulburari mintale grave sau dintr-un alt motiv similar, in afara cazurilor expres prevazute de lege.

Sesizarea instantei judecatoresti

Art. 69. - La cererea persoanei interesate, instanta poate lua toate masurile necesare pentru a impiedica sau a face sa inceteze orice atingere ilicita adusa integritatii corpului uman, precum si pentru a dispune repararea, in conditiile prevazute la art. 252-256, a daunelor materiale si morale suferite.

SECȚIUNEA a 3-a
Respectul vietii private si al demnitatii persoanei umane

Dreptul la libera exprimare

Art. 70. - **(1)** Orice persoana are dreptul la libera exprimare.
(2) Exercitarea acestui drept nu poate fi restransa decat in cazurile si limitele prevazute la art. 75.

Dreptul la viata privata

Art. 71. - **(1)** Orice persoana are dreptul la respectarea vietii sale private.
(2) Nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni in viata intima, personala sau de familie, nici in domiciliul, resedinta sau corespondenta sa, fara consimtamantul sau ori fara respectarea limitelor prevazute la art. 75.
(3) Este, de asemenea, interzisa utilizarea, in orice mod, a corespondentei, manuscriselor sau a altor documente personale, precum si a informatiilor din viata privata a unei persoane, fara acordul acesteia ori fara respectarea limitelor prevazute la art. 75.

Dreptul la demnitate

Art. 72. - **(1)** Orice persoana are dreptul la respectarea demnitatii sale.
(2) Este interzisa orice atingere adusa onoarei si reputatiei unei persoane, fara consimtamantul acesteia ori fara respectarea limitelor prevazute la art. 75.

Dreptul la propria imagine

Art. 73. - **(1)** Orice persoana are dreptul la propria imagine.
(2) In exercitarea dreptului la propria imagine, ea poate sa interzica ori sa impiedice reproducerea, in orice mod, a infatisarii sale fizice ori a vocii sale sau, dupa caz, utilizarea unei asemenea reproduceri. Dispozitiile art. 75 raman aplicabile.

Atingeri aduse vietii private

Art. 74. - Sub rezerva aplicarii dispozitiilor art. 75, pot fi considerate ca atingeri aduse vietii private:
a) intrarea sau ramanerea fara drept in locuinta sau luarea din aceasta a oricarui obiect fara acordul celui care o ocupa in mod legal;
b) interceptarea fara drept a unei convorbiri private, savarsita prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea, in cunostinta de cauza, a unei asemenea interceptari;
c) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate intr-un spatiu privat, fara acordul acesteia;
d) difuzarea de imagini care prezinta interioare ale unui spatiu privat, fara acordul celui care il ocupa in mod legal;
e) tinerea vietii private sub observatie, prin orice mijloace, in afara de cazurile prevazute expres de lege;
f) difuzarea de stiri, dezbateri, anchete sau de reportaje scrise ori audiovizuale privind viata intima, personala sau de familie, fara acordul persoanei in cauza;
g) difuzarea de materiale continand imagini privind o persoana aflata la tratament in unitatile de asistenta medicala, precum si a datelor cu caracter personal privind starea de sanatate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstante in legatura cu boala si cu alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei, fara acordul persoanei in cauza, iar in cazul in care aceasta este decedata, fara acordul familiei sau al persoanelor indreptatite;
h) utilizarea, cu rea-credinta, a numelui, imaginii, vocii sau asemanarii cu o alta persoana;
i) difuzarea sau utilizarea corespondentei, manuscriselor ori a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, resedinta, precum si numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fara acordul persoanei careia acestea ii apartin sau care, dupa caz, are dreptul de a dispune de ele.

Limite

Art. 75. - **(1)** Nu constituie o incalcare a drepturilor prevazute in aceasta sectiune atingerile care sunt permise de lege sau de conventiile si pactele internationale privitoare la drepturile omului la care Romania este parte.
(2) Exercitarea drepturilor si libertatilor constitutionale cu buna-credinta si cu respectarea pactelor si conventiilor internationale la care Romania este parte nu constituie o incalcare a drepturilor prevazute in prezenta sectiune.

Prezumtia de consimtamant

Art. 76. - Cand insusi cel la care se refera o informatie sau un material le pune la dispozitia unei persoane fizice ori persoane juridice despre care are cunostinta ca isi desfasoara activitatea in domeniul informarii publicului, consimtamantul pentru utilizarea acestora este prezumat, nefiind necesar un acord scris.

Prelucrarea datelor personale

Art. 77. - Orice prelucrare a datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, se

poate face numai in cazurile si conditiile prevazute de legea speciala.

SECȚIUNEA a 4-a
Respectul datorat persoanei si dupa decesul sau

Respectul datorat persoanei decedate

Art. 78. - Persoanei decedate i se datoreaza respect cu privire la memoria sa, precum si cu privire la corpul sau.

Interzicerea atingerii memoriei persoanei decedate

Art. 79. - Memoria persoanei decedate este protejata in aceleasi conditii ca si imaginea si reputatia persoanei aflate in viata.

Respectarea vointei persoanei decedate

Art. 80. - **(1)** Orice persoana poate determina felul propriilor funeralii si poate dispune cu privire la corpul sau dupa moarte. In cazul celor lipsiti de capacitate de exercitiu sau al celor cu capacitate de exercitiu restransa este necesar si consimtamantul scris al parintilor sau, dupa caz, al tutorelui.
(2) In lipsa unei optiuni exprese a persoanei decedate, va fi respectata, in ordine, vointa sotului, parintilor, descendentilor, rudelor in linie colaterala pana la al patrulea grad inclusiv, legatarilor universali sau cu titlu universal ori dispozitia primarului comunei, orasului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucuresti in a carui raza teritoriala a avut loc decesul. In toate cazurile se va tine seama de apartenenta confesionala a persoanei decedate.

Prelevarea de la persoanele decedate

Art. 81. - Prelevarea de organe, tesuturi si celule umane, in scop terapeutic sau stiintific, de la persoanele decedate se efectueaza numai in conditiile prevazute de lege, cu acordul scris, exprimat in timpul vietii, al persoanei decedate sau, in lipsa acestuia, cu acordul scris, liber, prealabil si expres dat, in ordine, de sotul supravietuitor, de parinti, de descendenti ori, in sfarsit, de rudele in linie colaterala pana la al patrulea grad inclusiv.

CAPITOLUL III
Identificarea persoanei fizice

SECȚIUNEA 1
Numele

Dreptul la nume

Art. 82. - Orice persoana are dreptul la numele stabilit sau dobandit, potrivit legii.

Structura numelui

Art. 83. - Numele cuprinde numele de familie si prenumele.

Dobandirea numelui

Art. 84. - **(1)** Numele de familie se dobandeste prin efectul filiatiei si poate fi modificat prin efectul schimbarii starii civile, in conditiile prevazute de lege.
(2) Prenumele se stabileste la data inregistrarii nasterii, pe baza declaratiei de nastere. Este interzisa

inregistrarea de catre ofiterul de stare civila a prenumelor indecente, ridicole si a altora asemenea, de natura a afecta ordinea publica si bunele moravuri ori interesele copilului, dupa caz.

(3) Numele de familie si prenumele copilului gasit, nascut din parinti necunoscuti, precum si cele ale copilului care este parasit de catre mama in spital, iar identitatea acesteia nu a fost stabilita in termenul prevazut de lege, se stabilesc prin dispozitia primarului comunei, orasului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucuresti in a carui raza teritoriala a fost gasit copilul ori, dupa caz, s-a constatat parasirea lui, in conditiile legii speciale.

Schimbarea numelui pe cale administrativa

Art. 85. - Cetatenii romani pot obtine, in conditiile legii, schimbarea pe cale administrativa a numelui de familie si a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea.

SECȚIUNEA a 2-a
Domiciliul si resedinta

Dreptul la domiciliu si resedinta

Art. 86. - **(1)** Cetatenii romani au dreptul sa isi stabileasca ori sa isi schimbe, in mod liber, domiciliul sau resedinta, in tara sau in strainatate, cu exceptia cazurilor anume prevazute de lege.

(2) Daca prin lege nu se prevede altfel, o persoana fizica nu poate sa aiba in acelasi timp decat un singur domiciliu si o singura resedinta, chiar si atunci cand detine mai multe locuinte.

Domiciliul

Art. 87. - Domiciliul persoanei fizice, in vederea exercitarii drepturilor si libertatilor sale civile, este acolo unde aceasta declara ca isi are locuinta principala.

Resedinta

Art. 88. - Resedinta persoanei fizice este in locul unde isi are locuinta secundara.

Stabilirea si schimbarea domiciliului

Art. 89. - **(1)** Stabilirea sau schimbarea domiciliului se face cu respectarea dispozitiilor legii speciale.

(2) Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu opereaza decat atunci cand cel care ocupa sau se muta intr-un anumit loc a facut-o cu intentia de a avea acolo locuinta principala.

(3) Dovada intentiei rezulta din declaratiile persoanei facute la organele administrative competente sa opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar in lipsa acestor declaratii, din orice alte imprejurari de fapt.

Prezumtia de domiciliu

Art. 90. - **(1)** Resedinta va fi considerata domiciliu cand acesta nu este cunoscut.

(2) In lipsa de resedinta, persoana fizica este considerata ca domiciliaza la locul ultimului domiciliu, iar daca acesta nu se cunoaste, la locul unde acea persoana se gaseste.

Dovada

Art. 91. - **(1)** Dovada domiciliului si a resedintei se face cu mentiunile cuprinse in cartea de identitate.

(2) In lipsa acestor mentiuni ori atunci cand acestea nu corespund realitatii, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a resedintei nu va putea fi opusa altor persoane.

(3) Dispozitiile alin. (2) nu se aplica in cazul in care domiciliul sau resedinta a fost cunoscuta prin alte mijloace de cel caruia i se opune.

Domiciliul minorului si al celui pus sub interdictie judecatoreasca

Art. 92. - **(1)** Domiciliul minorului care nu a dobandit capacitate deplina de exercitiu in conditiile prevazute de lege este la parintii sai sau la acela dintre parinti la care el locuieste in mod statornic.
(2) In cazul in care parintii au domicilii separate si nu se inteleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, instanta de tutela, ascultandu-i pe parinti, precum si pe copil, daca acesta a implinit varsta de 10 ani, va decide tinand seama de interesele copilului. Pana la ramanerea definitiva a hotararii judecatoresti, minorul este prezumat ca are domiciliul la parintele la care locuieste in mod statornic.
(3) Prin exceptie, in situatiile prevazute de lege, domiciliul minorului poate fi la bunici, la alte rude ori persoane de incredere, cu consimtamantul acestora. De asemenea, domiciliul minorului poate fi si la o institutie de ocrotire.
(4) Domiciliul minorului, in cazul in care numai unul dintre parintii sai il reprezinta ori in cazul in care se afla sub tutela, precum si domiciliul persoanei puse sub interdictie judecatoreasca este la reprezentantul legal.

Cazuri speciale

Art. 93. - Domiciliul copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea parintilor sai si supus unor masuri de protectie speciala, in cazurile prevazute de lege, se afla la institutia, la familia sau la persoanele carora le-a fost dat in plasament.

Domiciliul persoanei puse sub curatela

Art. 94. - In cazul in care s-a instituit o curatela asupra bunurilor celui care a disparut, acesta are domiciliul la curator, in masura in care acesta este indreptatit sa il reprezinte.

Domiciliul la curatorul special

Art. 95. - Daca a fost numit un curator special pentru administrarea bunurilor succesorale, cei chemati la mostenire au domiciliul la curator, in masura in care acesta este indreptatit sa ii reprezinte.

Domiciliul profesional

Art. 96. - Cel care exploateaza o intreprindere are domiciliul si la locul acelei intreprinderi, in tot ceea ce priveste obligatiile patrimoniale ce s-au nascut sau urmeaza a se executa in acel loc.

Domiciliul ales

Art. 97. - **(1)** Partile unui act juridic pot sa aleaga un domiciliu in vederea exercitarii drepturilor sau a executarii obligatiilor nascute din acel act.
(2) Alegerea domiciliului nu se prezuma, ci trebuie facuta in scris.

SECȚIUNEA a 3-a
Actele de stare civila

Starea civila

Art. 98. - Starea civila este dreptul persoanei de a se individualiza, in familie si societate, prin calitatile strict personale care decurg din actele si faptele de stare civila.

Dovada starii civile

Art. 99. - **(1)** Starea civila se dovedeste prin actele de nastere, casatorie si deces intocmite, potrivit legii, in registrele de stare civila, precum si prin certificatele de stare civila eliberate pe baza acestora.

(2) Actele de stare civila sunt inscrisuri autentice si fac dovada, pana la inscrierea in fals, pentru ceea ce reprezinta constatarile personale ale ofiterului de stare civila si, pana la proba contrara, pentru celelalte mentiuni.

(3) Hotararea judecatoreasca data cu privire la starea civila a unei persoane este opozabila oricarei alte persoane cat timp printr-o noua hotarare nu s-a stabilit contrariul.

(4) Daca printr-o hotarare judecatoreasca s-a stabilit o anumita stare civila a unei persoane, iar printr-o hotarare judecatoreasca ulterioara este admisa o actiune prin care s-a contestat starea civila astfel stabilita, prima hotarare isi pierde efectele la data ramanerii definitive a celei de a doua hotarari.

Anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de stare civila

Art. 100. - **(1)** Anularea, completarea sau modificarea actelor de stare civila si a mentiunilor inscrise pe acestea se poate face numai in temeiul unei hotarari judecatoresti definitive.

(2) Rectificarea actelor de stare civila si a mentiunilor inscrise pe marginea acestora se poate face, din oficiu sau la cerere, numai in temeiul dispozitiei primarului de la primaria care are in pastrare actul de stare civila.

(3) Starea civila poate fi modificata in baza unei hotarari de anulare, completare sau modificare a unui act de stare civila numai daca a fost formulata si o actiune de modificare a starii civile, admisa printr-o hotarare judecatoreasca ramasa definitiva.

(4) Hotararea judecatoreasca prin care se dispune anularea, completarea sau modificarea unui act de stare civila, precum si inregistrarea facuta in temeiul unei asemenea hotarari sunt opozabile oricarei alte persoane cat timp printr-o noua hotarare nu s-a stabilit contrariul. Actul administrativ prin care s-a dispus rectificarea unui act de stare civila, precum si inregistrarea facuta in baza lui sunt opozabile oricarei persoane pana la proba contrara.

Inscrierea mentiunilor pe actul de stare civila

Art. 101. - Anularea, completarea, modificarea si rectificarea unui act de stare civila sau a unei mentiuni inscrise pe acesta, dispuse prin hotarare judecatoreasca ramasa definitiva ori, dupa caz, prin dispozitie a primarului, se inscriu numai prin mentiune pe actul de stare civila corespunzator. In acest scop, hotararea judecatoreasca ramasa definitiva se comunica de indata, din oficiu, de catre instanta care s-a pronuntat ultima asupra fondului.

Actele intocmite de un ofiter de stare civila necompetent

Art. 102. - Actele de stare civila intocmite de o persoana care a exercitat in mod public atributiile de ofiter de stare civila, cu respectarea tuturor prevederilor legale, sunt valabile, chiar daca acea persoana nu avea aceasta calitate, afara de cazul in care beneficiarii acestor acte au cunoscut, in momentul intocmirii lor, lipsa acestei calitati.

Alte mijloace de dovada a starii civile

Art. 103. - Starea civila se poate dovedi, inaintea instantei judecatoresti, prin orice mijloace de proba, daca:

a) nu au existat registre de stare civila;

b) registrele de stare civila s-au pierdut ori au fost distruse, in tot sau in parte;

c) nu este posibila procurarea din strainatate a certificatului de stare civila sau a extrasului de pe actul de stare civila;

d) intocmirea actului de stare civila a fost omisa sau, dupa caz, refuzata.

TITLUL III
Ocrotirea persoanei fizice

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Interesul persoanei ocrotite

Art. 104. - **(1)** Orice masura de ocrotire a persoanei fizice se stabileste numai in interesul acesteia.
(2) La luarea unei masuri de ocrotire trebuie sa se tina seama de posibilitatea persoanei fizice de a-si exercita drepturile si de a-si indeplini obligatiile cu privire la persoana si bunurile sale.

Persoanele ocrotite

Art. 105. - Sunt supusi unor masuri speciale de ocrotire minorii si cei care, desi capabili, din cauza batranetii, a bolii sau a altor motive prevazute de lege nu pot sa isi administreze bunurile si nici sa isi apere interesele in conditii corespunzatoare.

Masurile de ocrotire

Art. 106. - **(1)** Ocrotirea minorului se realizeaza prin parinti, prin instituirea tutelei, prin darea in plasament sau, dupa caz, prin alte masuri de protectie speciala anume prevazute de lege.
(2) Ocrotirea majorului are loc prin punerea sub interdictie judecatoreasca sau prin instituirea curatelei, in conditiile prevazute de prezentul cod.

Instanta de tutela

Art. 107. - **(1)** Procedurile prevazute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei fizice sunt de competenta instantei de tutela si de familie stabilite potrivit legii, denumita in continuare instanta de tutela.
(2) In toate cazurile, instanta de tutela solutioneaza de indata aceste cereri.

Ocrotirea persoanei prin tutela

Art. 108. - **(1)** Ocrotirea persoanei fizice prin tutela se realizeaza de catre tutore, desemnat sau numit, in conditiile prezentului cod, precum si de catre consiliul de familie, ca organ consultativ.
(2) Consiliul de familie poate fi constituit de catre instanta de tutela numai la cererea persoanelor interesate.
(3) In cazul in care nu se constituie consiliul de familie, atributiile acestuia vor fi exercitate de catre instanta de tutela.

Ocrotirea persoanei prin curatela

Art. 109. - Ocrotirea persoanei fizice prin curatela are loc numai in cazurile si conditiile prevazute de lege.

CAPITOLUL II
Tutela minorului

SECȚIUNEA 1
Deschiderea tutelei

Cazurile de instituire

Art. 110. - Tutela minorului se instituie atunci cand ambii parinti sunt, dupa caz, decedati, necunoscuti, decazuti din exercitiul drepturilor parintesti sau li s-a aplicat pedeapsa penala a interzicerii drepturilor parintesti, pusi sub interdictie judecatoreasca, disparuti ori declarati judecatoreste morti, precum si in cazul in care, la incetarea adoptiei, instanta hotaraste ca este in interesul minorului instituirea unei tutele.

Persoanele obligate sa instiinteze instanta de tutela

Art. 111. - Au obligatia ca, de indata ce afla de existenta unui minor lipsit de ingrijire parinteasca in cazurile prevazute la art. 110, sa instiinteze instanta de tutela:
a) persoanele apropiate minorului, precum si administratorii si locatarii casei in care locuieste minorul;
b) serviciul de stare civila, cu prilejul inregistrarii mortii unei persoane, precum si notarul public, cu prilejul deschiderii unei proceduri succesorale;
c) instantele judecatoresti, cu prilejul condamnarii la pedeapsa penala a interzicerii drepturilor parintesti;
d) organele administratiei publice locale, institutiile de ocrotire, precum si orice alta persoana.

SECȚIUNEA a 2-a
Tutorele

Persoana care poate fi numita tutore

Art. 112. - **(1)** Poate fi tutore o persoana fizica sau sotul si sotia, impreuna, daca nu se afla in vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevazute de prezentul cod.
(2) In cazul in care in situatia prevazuta la art. 110 se afla mai multi minori care sunt frati sau surori, se numeste, de regula, un singur tutore.

Persoanele care nu pot fi numite tutore

Art. 113. - **(1)** Nu poate fi tutore:
a) minorul, persoana pusa sub interdictie judecatoreasca sau cel pus sub curatela;
b) cel decazut din exercitiul drepturilor parintesti sau declarat incapabil de a fi tutore;
c) cel caruia i s-a restrans exercitiul unor drepturi civile, fie in temeiul legii, fie prin hotarare judecatoreasca, precum si cel cu rele purtari retinute ca atare de catre o instanta judecatoreasca;
d) cel care, exercitand o tutela, a fost indepartat din aceasta in conditiile art. 158;
e) cel aflat in stare de insolvabilitate;
f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu cele ale minorului, nu ar putea indeplini sarcina tutelei;
g) cel inlaturat prin inscris autentic sau prin testament de catre parintele care exercita singur, in momentul mortii, autoritatea parinteasca.
(2) Daca una dintre imprejurarile prevazute la alin. (1) survine sau este descoperita in timpul tutelei, tutorele va fi indepartat, respectandu-se aceeasi procedura ca si la numirea lui.

Desemnarea tutorelui de catre parinte

Art. 114. - **(1)** Parintele poate desemna, prin act unilateral sau prin contract de mandat, incheiate in forma autentica, ori, dupa caz, prin testament, persoana care urmeaza a fi numita tutore al copiilor sai.
(2) Desemnarea facuta de parintele care in momentul mortii era decazut din drepturile parintesti sau pus sub interdictie judecatoreasca este lipsita de efecte.
(3) Desemnarea facuta in conditiile prezentului articol poate fi revocata oricand de catre parinte, chiar si printr-un inscris sub semnatura privata.
(4) Inscrisul prin care se revoca persoana desemnata pentru a fi numita tutore se va inscrie in registrul prevazut la art. 1.046 sau la art. 2.033, dupa caz.
(5) Notarul public sau instanta de tutela, dupa caz, are obligatia sa verifice la registrele prevazute la alin. (4) daca persoana desemnata pentru a fi tutore nu a fost revocata.

Desemnarea mai multor tutori

Art. 115. - In cazul in care au fost desemnate mai multe persoane ca tutore, fara vreo preferinta, ori exista mai multe rude, afini sau prieteni ai familiei minorului in stare sa indeplineasca sarcinile tutelei si care isi exprima dorinta de a fi tutore, instanta de tutela va hotari tinand seama de conditiile lor materiale, precum si de garantiile morale necesare dezvoltarii armonioase a minorului.

Masuri provizorii

Art. 116. - **(1)** Cel chemat la tutela in conformitate cu dispozitiile art. 114 nu poate fi inlaturat de catre instanta fara acordul sau decat daca se afla in vreunul dintre cazurile prevazute la art. 113 sau daca prin numirea sa interesele minorului ar fi periclitate.
(2) In cazul in care cel chemat la tutela este numai temporar impiedicat in exercitarea atributiilor ce i-au fost conferite, instanta de tutela, dupa incetarea impiedicarii, il numeste tutore la cererea sa, dar nu mai tarziu de 6 luni de la deschiderea tutelei. Pana atunci, instanta desemneaza un tutore provizoriu.
(3) Dupa trecerea celor 6 luni, daca persoana desemnata nu a cerut numirea sa ca tutore, cel numit provizoriu tutore ramane sa indeplineasca in continuare sarcinile tutelei pana la numirea unui tutore in conditiile art. 118.

Garantii

Art. 117. - La numirea sau, dupa caz, in timpul tutelei, instanta de tutela poate hotari, din oficiu sau la cererea consiliului de familie, ca tutorele sa dea garantii reale sau personale, daca interesele minorului cer o astfel de masura. In acest caz, ea stabileste potrivit cu imprejurarile felul si intinderea garantiilor.

Numirea tutorelui de catre instanta de tutela

Art. 118. - In lipsa unui tutore desemnat, instanta de tutela numeste cu prioritate ca tutore, daca nu se opun motive intemeiate, o ruda sau un afin ori un prieten al familiei minorului, in stare sa indeplineasca aceasta sarcina, tinand seama, dupa caz, de relatiile personale, de apropierea domiciliilor, de conditiile materiale si de garantiile morale pe care le prezinta cel chemat la tutela.

Procedura de numire

Art. 119. - **(1)** Numirea tutorelui se face, cu acordul acestuia, de catre instanta de tutela in camera de consiliu, prin incheiere definitiva. Atunci cand desemnarea tutorelui s-a facut prin contract de mandat, cel desemnat tutore nu poate refuza numirea decat pentru motivele prevazute la art. 120 alin. (2).
(2) Ascultarea minorului care a implinit varsta de 10 ani este obligatorie.
(3) In lipsa unui tutore desemnat, daca instanta de tutela a constituit consiliul de familie, numirea tutorelui se face, potrivit alin. (1), cu consultarea consiliului de familie.
(4) Incheierea de numire se comunica in scris tutorelui si se afiseaza la sediul instantei de tutela si la primaria de la domiciliul minorului.
(5) Drepturile si indatoririle tutorelui incep de la data comunicarii incheierii de numire.
(6) Intre timp, instanta de tutela poate lua masuri provizorii cerute de interesele minorului, putand chiar sa numeasca un curator special.

Refuzul continuarii tutelei

Art. 120. - **(1)** Cel numit tutore este dator sa continue indeplinirea sarcinilor tutelei.
(2) Poate refuza continuarea tutelei:
a) cel care are varsta de 60 de ani impliniti;
b) femeia insarcinata sau mama unui copil mai mic de 8 ani;
c) cel care creste si educa 2 sau mai multi copii;
d) cel care, din cauza bolii, a infirmitatii, a felului activitatilor desfasurate, a departarii domiciliului de locul unde se afla bunurile minorului sau din alte motive intemeiate, nu ar mai putea sa indeplineasca aceasta sarcina.

Inlocuirea tutorelui

Art. 121. - Daca vreuna dintre imprejurarile prevazute la art. 120 alin. (2) survine in timpul tutelei, tutorele poate cere sa fie inlocuit. Cererea de inlocuire se adreseaza instantei de tutela, care va hotari de urgenta. Pana la solutionarea cererii sale de inlocuire, el este obligat sa continue exercitarea atributiilor.

Caracterul personal al tutelei

Art. 122. - **(1)** Tutela este o sarcina personala.
(2) Cu toate acestea, instanta de tutela, cu avizul consiliului de familie, poate, tinand seama de marimea si compunerea patrimoniului minorului, sa decida ca administrarea patrimoniului ori doar a unei parti a acestuia sa fie incredintata, potrivit legii, unei persoane fizice sau persoane juridice specializate.

Gratuitatea tutelei

Art. 123. - **(1)** Tutela este o sarcina gratuita.
(2) Cu toate acestea, tutorele poate fi indreptatit, pe perioada exercitarii sarcinilor tutelei, la o remuneratie al carei cuantum va fi stabilit de instanta de tutela, cu avizul consiliului de familie, tinand seama de munca depusa in administrarea averii si de starea materiala a minorului si a tutorelui, dar nu mai mult de 10% din veniturile produse de bunurile minorului. Instanta de tutela, cu avizul consiliului de familie, va putea modifica sau suprima aceasta remuneratie, potrivit imprejurarilor.

SECȚIUNEA a 3-a
Consiliul de familie

Rolul consiliului de familie

Art. 124. - **(1)** Consiliul de familie se poate constitui pentru a supraveghea modul in care tutorele isi exercita drepturile si isi indeplineste indatoririle cu privire la persoana si bunurile minorului.
(2) In cazul ocrotirii minorului prin parinti, prin darea in plasament sau, dupa caz, prin alte masuri de protectie speciala prevazute de lege nu se va institui consiliul de familie.

Membrii consiliului de familie

Art. 125. - **(1)** Instanta de tutela poate constitui un consiliu de familie, compus din 3 rude sau afini, tinand seama de gradul de rudenie si de relatiile personale cu familia minorului. In lipsa de rude sau afini pot fi numite si alte persoane care au avut legaturi de prietenie cu parintii minorului sau care manifesta interes pentru situatia acestuia.
(2) Sotul si sotia nu pot fi, impreuna, membri ai aceluiasi consiliu de familie.
(3) In aceleasi conditii, instanta de tutela numeste si 2 supleanti.
(4) Tutorele nu poate fi membru in consiliul de familie.

Alte dispozitii aplicabile consiliului de familie

Art. 126. - Dispozitiile art. 113, art. 120 alin. (1) si alin. (2) lit. d), art. 121 si 147 se aplica in mod corespunzator si membrilor consiliului de familie.

Modificarea consiliului de familie

Art. 127. - In afara de cazul prevazut la art. 131, alcatuirea consiliului de familie nu se poate modifica in timpul tutelei, afara numai daca interesele minorului ar cere o asemenea schimbare sau daca, prin moartea ori disparitia unuia dintre membri, ar fi necesara completarea.

Constituirea consiliului de familie

Art. 128. - **(1)** In vederea constituirii consiliului de familie, persoanele care indeplinesc conditiile pentru a fi membri sunt convocate la domiciliul minorului de catre instanta de tutela, din oficiu sau la sesizarea minorului, daca acesta a implinit varsta de 14 ani, a tutorelui desemnat, a oricaror altor persoane care au cunostinta despre situatia minorului.
(2) Numirea membrilor consiliului de familie se face cu acordul acestora.
(3) Minorul care a implinit varsta de 10 ani va fi ascultat in conditiile art. 264.

Functionarea consiliului de familie

Art. 129. - **(1)** Consiliul de familie este convocat cu cel putin 10 zile inainte de data intrunirii de catre tutore, din propria initiativa sau la cererea oricaruia dintre membrii acestuia, a minorului care a implinit varsta de 14 ani sau a instantei de tutela. Cu acordul tuturor membrilor consiliului de familie, convocarea se poate face si mai devreme de implinirea termenului de 10 zile dinainte de data intrunirii. In toate cazurile, prezenta tuturor membrilor consiliului de familie acopera neregularitatea convocarii.

(2) Cei convocati sunt obligati sa se prezinte personal la locul indicat in actul de convocare. In cazul in care acestia nu se pot prezenta, ei pot fi reprezentati de persoane care sunt rude sau afini cu parintii minorului, daca aceste persoane nu sunt desemnate sau convocate in nume propriu ca membri ai consiliului de familie. Sotii se pot reprezenta reciproc.

(3) Sedintele consiliului de familie se tin la domiciliul minorului. In cazul in care convocarea a fost facuta la solicitarea instantei de tutela, sedinta se tine la sediul acesteia.

Atributii

Art. 130. - **(1)** Consiliul de familie da avize consultative, la solicitarea tutorelui sau a instantei de tutela, si ia decizii, in cazurile prevazute de lege. Avizele consultative si deciziile se iau in mod valabil cu votul majoritatii membrilor sai, consiliul fiind prezidat de persoana cea mai inaintata in varsta.

(2) La luarea deciziilor, minorul care a implinit varsta de 10 ani va fi ascultat, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile in mod corespunzator.

(3) Deciziile consiliului de familie vor fi motivate si consemnate intr-un registru special constituit, care se tine de unul dintre membrii consiliului, desemnat in acest scop de instanta de tutela.

(4) Actele incheiate de tutore in lipsa avizului consultativ sunt anulabile. Incheierea actului cu nerespectarea avizului atrage numai raspunderea tutorelui. Dispozitiile art. 155 sunt aplicabile in mod corespunzator.

Inlocuirea consiliului de familie

Art. 131. - Tutorele poate cere instituirea unui nou consiliu, daca in plangerile formulate potrivit prezentului cod instanta a hotarat de cel putin doua ori, in mod definitiv, impotriva deciziilor consiliului de familie.

Imposibilitatea constituirii consiliului de familie

Art. 132. - Daca in cazul prevazut la art. 131 nu este posibila constituirea unui nou consiliu, ca si in cazul contrarietatii de interese dintre minor si toti membrii consiliului de familie si supleanti, tutorele poate cere instantei de tutela autorizatia de a exercita singur tutela.

SECȚIUNEA a 4-a
Exercitarea tutelei

§1. Dispoziții generale

Exercitarea tutelei in interesul minorului

Art. 133. - Tutela se exercita numai in interesul minorului atat in ceea ce priveste persoana, cat si bunurile acestuia.

Continutul tutelei

Art. 134. - **(1)** Tutorele are indatorirea de a ingriji de minor.

(2) El este obligat sa asigure ingrijirea minorului, sanatatea si dezvoltarea lui fizica si mentala, educarea, invatatura si pregatirea profesionala a acestuia, potrivit cu aptitudinile lui.

Tutela exercitata de ambii soti

Art. 135. - **(1)** In cazul in care tutori sunt 2 soti, acestia raspund impreuna pentru exercitarea atributiilor tutelei. Dispozitiile privind autoritatea parinteasca sunt aplicabile in mod corespunzator.
(2) In cazul in care unul dintre soti introduce actiunea de divort, instanta, din oficiu, va instiinta instanta de tutela pentru a dispune cu privire la exercitarea tutelei.

§2. Exercitarea tutelei cu privire la persoana minorului

Avizul consiliului de familie

Art. 136. - Masurile privind persoana minorului se iau de catre tutore, cu avizul consiliului de familie, cu exceptia masurilor care au caracter curent.

Domiciliul minorului

Art. 137. - **(1)** Minorul pus sub tutela are domiciliul la tutore. Numai cu autorizarea instantei de tutela minorul poate avea si o resedinta.
(2) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), tutorele poate incuviinta ca minorul sa aiba o resedinta determinata de educarea si pregatirea sa profesionala. In acest caz, instanta de tutela va fi de indata incunostintata de tutore.

Felul invatatureii sau al pregatirii profesionale

Art. 138. - **(1)** Felul invataturii sau al pregatirii profesionale pe care minorul care nu a implinit varsta de 14 ani o primea la data instituirii tutelei nu poate fi schimbat de acesta decat cu incuviintarea instantei de tutela.
(2) Instanta de tutela nu poate, impotriva vointei minorului care a implinit varsta de 14 ani, sa schimbe felul invataturii acestuia, hotarata de parinti sau pe care minorul o primea la data instituirii tutelei.

Ascultarea minorului care a implinit varsta de 10 ani

Art. 139. - Instanta de tutela nu poate hotari fara ascultarea minorului, daca acesta a implinit varsta de 10 ani, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

§3. Exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului

Inventarul bunurilor minorului

Art. 140. - **(1)** Dupa numirea tutorelui si in prezenta acestuia si a membrilor consiliului de familie, un delegat al instantei de tutela va verifica la fata locului toate bunurile minorului, intocmind un inventar, care va fi supus aprobarii instantei de tutela. Inventarul bunurilor minorului va incepe sa fie intocmit in maximum 10 zile de la numirea tutorelui de catre instanta de tutela.
(2) Cu prilejul inventarierii, tutorele si membrii consiliului de familie sunt tinuti sa declare in scris, la intrebarea expresa a delegatului instantei de tutela, creantele, datoriile sau alte pretentii pe care le au fata de minor. Declaratiile vor fi consemnate in procesul-verbal de inventariere.
(3) Tutorele sau membrii consiliului de familie care, cunoscand creantele sau pretentiile proprii fata de minori, nu le-au declarat, desi au fost somati sa le declare, sunt prezumati ca au renuntat la ele. Daca tutorele sau membrii consiliului de familie nu declara datoriile pe care le au fata de minor, desi au fost somati sa le declare, pot fi indepartati din functie.
(4) Creantele pe care le au asupra minorului tutorele sau vreunul dintre membrii consiliului de familie, sotul, o ruda in linie dreapta ori fratii sau surorile acestora pot fi platite voluntar numai cu autorizarea instantei de tutela.

Actele facute in lipsa inventarului

Art. 141. - Inainte de intocmirea inventarului, tutorele nu poate face, in numele minorului, decat acte de conservare si acte de administrare ce nu sufera intarziere.

Administrarea bunurilor minorului

Art. 142. - **(1)** Tutorele are indatorirea de a administra cu buna-credinta bunurile minorului. In acest scop, tutorele actioneaza in calitate de administrator insarcinat cu simpla administrare a bunurilor minorului, dispozitiile titlului V din cartea a III-a aplicandu-se in mod corespunzator, afara de cazul in care prin prezentul capitol se dispune altfel.
(2) Nu sunt supuse administrarii bunurile dobandite de minor cu titlu gratuit decat daca testatorul sau donatorul a stipulat altfel. Aceste bunuri sunt administrate de curatorul ori de cel desemnat prin actul de dispozitie sau, dupa caz, numit de catre instanta de tutela.

Reprezentarea minorului

Art. 143. - Tutorele are indatorirea de a-l reprezenta pe minor in actele juridice, dar numai pana cand acesta implineste varsta de 14 ani.

Regimul juridic al actelor de dispozitie

Art. 144. - **(1)** Tutorele nu poate, in numele minorului, sa faca donatii si nici sa garanteze obligatia altuia. Fac exceptie darurile obisnuite, potrivite cu starea materiala a minorului.
(2) Tutorele nu poate, fara avizul consiliului de familie si autorizarea instantei de tutela, sa faca acte de instrainare, imparteala, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, sa renunte la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum si sa incheie in mod valabil orice alte acte ce depasesc dreptul de administrare.
(3) Actele facute cu incalcarea dispozitiilor prevazute la alin. (1) si (2) sunt anulabile. In aceste cazuri, actiunea in anulare poate fi exercitata de tutore, de consiliul de familie sau de oricare membru al acestuia, precum si de catre procuror, din oficiu sau la sesizarea instantei de tutela.
(4) Cu toate acestea, tutorele poate instraina, fara avizul consiliului de familie si fara autorizarea instantei de tutela, bunurile supuse pieirii, degradarii, alterarii ori deprecierii, precum si cele devenite nefolositoare pentru minor.

Autorizarea instantei de tutela

Art. 145. - **(1)** Instanta de tutela acorda tutorelui autorizarea numai daca actul raspunde unei nevoi sau prezinta un folos neindoielnic pentru minor.
(2) Autorizarea se va da pentru fiecare act in parte, stabilindu-se, cand este cazul, conditiile de incheiere a actului.
(3) In caz de vanzare, autorizarea va arata daca vanzarea se va face prin acordul partilor, prin licitatie publica sau in alt mod.
(4) In toate cazurile, instanta de tutela poate indica tutorelui modul in care se intrebuinteaza sumele de bani obtinute.

Incuviintarea si autorizarea actelor minorului care a implinit varsta de 14 ani

Art. 146. - **(1)** Minorul care a implinit varsta de 14 ani incheie actele juridice cu incuviintarea scrisa a tutorelui sau, dupa caz, a curatorului.
(2) Daca actul pe care minorul care a implinit varsta de 14 ani urmeaza sa il incheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate face decat cu autorizarea instantei de tutela si cu avizul consiliului de familie, va fi necesara atat autorizarea acesteia, cat si avizul consiliului de familie.
(3) Minorul nu poate sa faca donatii, altele decat darurile obisnuite potrivit starii lui materiale, si nici sa garanteze obligatia altuia.
(4) Actele facute cu incalcarea dispozitiilor alin. (1)-(3) sunt anulabile, dispozitiile art. 144 alin. (3) fiind aplicabile in mod corespunzator.

Interzicerea unor acte juridice

Art. 147. - **(1)** Este interzisa, sub sanctiunea nulitatii relative, incheierea de acte juridice intre tutore sau sotul, o ruda in linie dreapta ori fratii sau surorile tutorelui, pe de o parte, si minor, pe de alta parte.
(2) Cu toate acestea, oricare dintre persoanele prevazute la alin. (1) poate cumpara la licitatie publica un bun al minorului, daca are o garantie reala asupra acestui bun ori il detine in coproprietate cu minorul, dupa caz.

Suma anuala necesara pentru intretinerea minorului

Art. 148. - **(1)** Consiliul de familie stabileste suma anuala necesara pentru intretinerea minorului si administrarea bunurilor sale si poate modifica, potrivit imprejurarilor, aceasta suma. Decizia consiliului de familie se aduce la cunostinta, de indata, instantei de tutela.
(2) Cheltuielile necesare pentru intretinerea minorului si administrarea bunurilor sale se acopera din veniturile acestuia. In cazul in care veniturile minorului nu sunt indestulatoare, instanta de tutela va dispune vanzarea bunurilor minorului, prin acordul partilor sau prin licitatie publica.
(3) Obiectele ce au valoare afectiva pentru familia minorului sau pentru minor nu vor fi vandute decat in mod exceptional.
(4) Daca minorul este lipsit de bunuri si nu are parinti sau alte rude care sunt obligate prin lege sa ii acorde intretinere ori aceasta nu este suficienta, minorul are dreptul la asistenta sociala, in conditiile legii.

Constituirea de depozite bancare

Art. 149. - **(1)** Sumele de bani care depasesc nevoile intretinerii minorului si ale administrarii bunurilor sale, precum si instrumentele financiare se depun, pe numele minorului, la o institutie de credit indicata de consiliul de familie, in termen de cel mult 5 zile de la data incasarii lor.
(2) Tutorele poate dispune de aceste sume si instrumente financiare numai cu autorizarea prealabila a instantei de tutela, cu exceptia operatiunilor prevazute la alin. (3).
(3) Cu toate acestea, el nu va putea folosi, in niciun caz, sumele de bani si instrumentele financiare prevazute la alin. (1) pentru incheierea, pe numele minorului, a unor tranzactii pe piata de capital, chiar daca ar fi obtinut autorizarea instantei de tutela.
(4) Tutorele poate depune la o institutie de credit si sumele necesare intretinerii, tot pe numele minorului. Acestea se trec intr-un cont separat si pot fi ridicate de tutore, fara autorizarea instantei de tutela.

Cazurile de numire a curatorului special

Art. 150. - **(1)** Ori de cate ori intre tutore si minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie sa duca la inlocuirea tutorelui, instanta de tutela va numi un curator special.
(2) De asemenea, daca din cauza bolii sau din alte motive tutorele este impiedicat sa indeplineasca un anumit act in numele minorului pe care il reprezinta sau ale carui acte le incuviinteaza, instanta de tutela va numi un curator special.
(3) Pentru motive temeinice, in cadrul procedurilor succesorale, notarul public, la cererea oricarei persoane interesate sau din oficiu, poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, dupa caz, inlocuit de catre instanta de tutela.

SECȚIUNEA a 5-a
Controlul exercitarii tutelei

Controlul instantei de tutela

Art. 151. - **(1)** Instanta de tutela va efectua un control efectiv si continuu asupra modului in care tutorele si consiliul de familie isi indeplinesc atributiile cu privire la minor si bunurile acestuia.
(2) In indeplinirea activitatii de control, instanta de tutela va putea cere colaborarea autoritatilor administratiei publice, a institutiilor si serviciilor publice specializate pentru protectia copilului sau a institutiilor de ocrotire, dupa caz.

Darea de seama

Art. 152. - **(1)** Tutorele este dator sa prezinte anual instantei de tutela o dare de seama despre modul cum s-a ingrijit de minor, precum si despre administrarea bunurilor acestuia.
(2) Darea de seama se va prezenta instantei de tutela in termen de 30 de zile de la sfarsitul anului calendaristic.
(3) Daca averea minorului este de mica insemnatate, instanta de tutela poate sa autorizeze ca darea de seama privind administrarea bunurilor minorului sa se faca pe termene mai lungi, care nu vor depasi insa 3 ani.
(4) In afara de darea de seama anuala, tutorele este obligat, la cererea instantei de tutela, sa dea oricand dari de seama despre felul cum s-a ingrijit de minor, precum si despre administrarea bunurilor acestuia.

Descarcarea tutorelui

Art. 153. - Instanta de tutela va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului si la cheltuielile facute cu intretinerea acestuia si cu administrarea bunurilor sale si, daca sunt corect intocmite si corespund realitatii, va da descarcare tutorelui.

Interzicerea dispensei de a da socoteala

Art. 154. - Dispensa de a da socoteala acordata de parinti sau de o persoana care ar fi facut minorului o liberalitate este considerata ca nescrisa.

Plangerea impotriva tutorelui

Art. 155. - **(1)** Minorul care a implinit varsta de 14 ani, consiliul de familie, oricare membru al acestuia, precum si toti cei prevazuti la art. 111 pot face plangere la instanta de tutela cu privire la actele sau faptele tutorelui pagubitoare pentru minor.
(2) Plangerea se solutioneaza de urgenta, prin incheiere executorie, de catre instanta de tutela, cu citarea partilor si a membrilor consiliului de familie. Minorul care a implinit varsta de 10 ani va fi ascultat, daca instanta de tutela considera ca este necesar.

SECȚIUNEA a 6-a
Incetarea tutelei

Cazurile de incetare

Art. 156. - **(1)** Tutela inceteaza in cazul in care nu se mai mentine situatia care a dus la instituirea tutelei, precum si in cazul mortii minorului.
(2) Functia tutorelui inceteaza prin moartea acestuia, prin indepartarea de la sarcina tutelei sau prin inlocuirea tutorelui.

Moartea tutorelui

Art. 157. - **(1)** In cazul mortii tutorelui, mostenitorii sai sau orice alta persoana dintre cele prevazute la art. 111 au datoria de a instiinta, de indata, instanta de tutela.
(2) Pana la numirea unui nou tutore, mostenitorii vor prelua sarcinile tutelei. Daca sunt mai multi mostenitori, acestia pot desemna, prin procura speciala, pe unul dintre ei sa indeplineasca in mod provizoriu sarcinile tutelei.
(3) Daca mostenitorii sunt minori, instiintarea instantei de tutela se poate face de orice persoana interesata, precum si de cele prevazute la art. 111. In acest caz, mostenitorii tutorelui nu vor prelua sarcinile tutelei, ci instanta de tutela va numi de urgenta un curator special, care poate fi executorul testamentar.

Indepartarea tutorelui

Art. 158. - In afara de alte cazuri prevazute de lege, tutorele este indepartat daca savarseste un abuz, o neglijenta grava sau alte fapte care il fac nedemn de a fi tutore, precum si daca nu isi indeplineste in mod corespunzator sarcina.

Numirea curatorului special

Art. 159. - Pana la preluarea functiei de catre noul tutore, in cazurile prevazute la art. 157 si 158, instanta de tutela poate numi un curator special.

Darea de seama generala

Art. 160. - **(1)** La incetarea din orice cauza a tutelei, tutorele sau, dupa caz, mostenitorii acestuia sunt datori ca, in termen de cel mult 30 de zile, sa prezinte instantei de tutela o dare de seama generala. Tutorele are aceeasi indatorire si in caz de indepartare de la tutela.

(2) Daca functia tutorelui inceteaza prin moartea acestuia, darea de seama generala va fi intocmita de mostenitorii sai majori sau, in caz de incapacitate a tuturor mostenitorilor, de reprezentantul lor legal, in termen de cel mult 30 de zile de la data acceptarii mostenirii sau, dupa caz, de la data solicitarii de catre instanta de tutela. In cazul in care nu exista mostenitori ori acestia sunt in imposibilitate de a actiona, darea de seama generala va fi intocmita de catre un curator special, numit de instanta de tutela, in termenul stabilit de aceasta.

(3) Darea de seama generala va trebui sa cuprinda situatiile veniturilor si cheltuielilor pe ultimii ani, sa indice activul si pasivul, precum si stadiul in care se afla procesele minorului.

(4) Instanta de tutela il poate constrange pe cel obligat sa faca darea de seama generala, potrivit dispozitiilor art. 163.

Predarea bunurilor

Art. 161. - Bunurile care au fost in administrarea tutorelui vor fi predate, dupa caz, fostului minor, mostenitorilor acestuia sau noului tutore de catre tutore, mostenitorii acestuia sau reprezentantul lor legal ori, in lipsa, de curatorul special numit potrivit dispozitiilor art. 160 alin. (2).

Descarcarea de gestiune

Art. 162. - **(1)** Dupa predarea bunurilor, verificarea socotelilor si aprobarea lor, instanta de tutela va da tutorelui descarcare de gestiunea sa.

(2) Chiar daca instanta de tutela a dat tutorelui descarcare de gestiune, acesta raspunde pentru prejudiciul cauzat din culpa sa.

(3) Tutorele care inlocuieste un alt tutore are obligatia sa ceara acestuia, chiar si dupa descarcarea de gestiune, repararea prejudiciilor pe care le-a cauzat minorului din culpa sa, sub sanctiunea de a fi obligat el insusi de a repara aceste prejudicii.

Amenda civila

Art. 163. - **(1)** In cazul refuzului de a continua sarcina tutelei, in alte cazuri decat cele prevazute la art. 120 alin. (2), tutorele poate fi sanctionat cu amenda civila, in folosul statului, care nu poate depasi valoarea unui salariu minim pe economie. Amenda poate fi repetata de cel mult 3 ori, la interval de cate 7 zile, dupa care se va numi un alt tutore.

(2) De asemenea, daca tutorele, din culpa sa, indeplineste defectuos sarcina tutelei, va fi obligat la plata unei amenzi civile, in folosul statului, care nu poate depasi 3 salarii medii pe economie.

(3) Amenda civila se aplica de catre instanta de tutela, prin incheiere executorie.

CAPITOLUL III
Ocrotirea interzisului judecatoresc

Conditii

Art. 164. - **(1)** Persoana care nu are discernamantul necesar pentru a se ingriji de interesele sale, din cauza alienatiei ori debilitatii mintale, va fi pusa sub interdictie judecatoreasca.
(2) Pot fi pusi sub interdictie judecatoreasca si minorii cu capacitate de exercitiu restransa.

Persoanele care pot cere punerea sub interdictie

Art. 165. - Interdictia poate fi ceruta de persoanele prevazute la art. 111, care este aplicabil in mod corespunzator.

Desemnarea tutorelui

Art. 166. - Orice persoana care are capacitatea deplina de exercitiu poate desemna prin act unilateral sau contract de mandat, incheiate in forma autentica, persoana care urmeaza a fi numita tutore pentru a se ingriji de persoana si bunurile sale in cazul in care ar fi pusa sub interdictie judecatoreasca. Dispozitiile art. 114 alin. (3)-(5) se aplica in mod corespunzator.

Numirea unui curator special

Art. 167. - In caz de nevoie si pana la solutionarea cererii de punere sub interdictie judecatoreasca, instanta de tutela poate numi un curator special pentru ingrijirea si reprezentarea celui a carui interdictie a fost ceruta, precum si pentru administrarea bunurilor acestuia.

Procedura

Art. 168. - Solutionarea cererii de punere sub interdictie judecatoreasca se face potrivit dispozitiilor Codului de procedura civila.

Opozabilitatea interdictiei

Art. 169. - **(1)** Interdictia isi produce efectele de la data cand hotararea judecatoreasca a ramas definitiva.
(2) Cu toate acestea, lipsa de capacitate a celui interzis nu poate fi opusa unei terte persoane decat de la data indeplinirii formalitatilor de publicitate prevazute de Codul de procedura civila, afara numai daca cel de-al treilea a cunoscut punerea sub interdictie pe alta cale.

Numirea tutorelui

Art. 170. - Prin hotararea de punere sub interdictie, instanta de tutela numeste, de indata, un tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdictie judecatoreasca. Dispozitiile art. 114-120 se aplica in mod corespunzator.

Aplicarea regulilor de la tutela

Art. 171. - Regulile privitoare la tutela minorului care nu a implinit varsta de 14 ani se aplica si in cazul tutelei celui pus sub interdictie judecatoreasca, in masura in care legea nu dispune altfel.

Actele incheiate de cel pus sub interdictie judecatoreasca

Art. 172. - Actele juridice incheiate de persoana pusa sub interdictie judecatoreasca, altele decat cele prevazute la art. 43 alin. (3), sunt anulabile, chiar daca la data incheierii lor aceasta ar fi avut discernamant.

Inlocuirea tutorelui

Art. 173. - **(1)** Tutorele celui pus sub interdictie judecatoreasca este in drept sa ceara inlocuirea sa dupa 3 ani de la numire.
(2) Pentru motive temeinice tutorele poate cere inlocuirea sa si inaintea implinirii termenului de 3 ani.

Obligatiile tutorelui

Art. 174. - **(1)** Tutorele este dator sa ingrijeasca de cel pus sub interdictie judecatoreasca, spre a-i grabi vindecarea si a-i imbunatati conditiile de viata. In acest scop, se vor intrebuinta veniturile si, la nevoie, toate bunurile celui pus sub interdictie judecatoreasca.
(2) Instanta de tutela, luand avizul consiliului de familie si consultand un medic de specialitate, va hotari, tinand seama de imprejurari, daca cel pus sub interdictie judecatoreasca va fi ingrijit la locuinta lui sau intr-o institutie sanitara.
(3) Cand cel pus sub interdictie judecatoreasca este casatorit, va fi ascultat si sotul acestuia.

Liberalitatile primite de descendentii interzisului judecatoresc

Art. 175. - Din bunurile celui pus sub interdictie judecatoreasca, descendentii acestuia pot fi gratificati de catre tutore, cu avizul consiliului de familie si cu autorizarea instantei de tutela, fara insa sa se poata da scutire de raport.

Minorul pus sub interdictie judecatoreasca

Art. 176. - **(1)** Minorul care, la data punerii sub interdictie judecatoreasca, se afla sub ocrotirea parintilor ramane sub aceasta ocrotire pana la data cand devine major, fara a i se numi un tutore. Dispozitiile art. 174 sunt aplicabile si situatiei prevazute in prezentul alineat.
(2) Daca la data cand minorul devine major acesta se afla inca sub interdictie judecatoreasca, instanta de tutela numeste un tutore.
(3) In cazul in care, la data punerii sub interdictie judecatoreasca, minorul se afla sub tutela, instanta de tutela va hotari daca fostul tutore al minorului pastreaza sarcina tutelei sau daca trebuie numit un nou tutore.

Ridicarea interdictiei judecatoresti

Art. 177. - **(1)** Daca au incetat cauzele care au provocat interdictia, instanta judecatoreasca va pronunta ridicarea ei.
(2) Cererea se poate introduce de cel pus sub interdictie judecatoreasca, de tutore, precum si de persoanele sau institutiile prevazute la art. 111.
(3) Hotararea prin care se pronunta ridicarea interdictiei judecatoresti isi produce efectele de la data cand a ramas definitiva.
(4) Cu toate acestea, incetarea dreptului de reprezentare al tutorelui nu va putea fi opusa decat in conditiile prevazute la art. 169 alin. (2), care se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL IV
Curatela

Cazuri de instituire

Art. 178. - In afara de cazurile prevazute de lege, instanta de tutela poate institui curatela:
a) daca, din cauza batranetii, a bolii sau a unei infirmitati fizice, o persoana, desi capabila, nu poate, personal, sa isi administreze bunurile sau sa isi apere interesele in conditii corespunzatoare si, din motive temeinice, nu isi poate numi un reprezentant sau un administrator;
b) daca, din cauza bolii sau din alte motive, o persoana, desi capabila, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, sa ia masurile necesare in cazuri a caror rezolvare nu sufera amanare;
c) daca o persoana, fiind obligata sa lipseasca vreme indelungata de la domiciliu, nu a lasat un

mandatar sau un administrator general;
d) daca o persoana a disparut fara a exista informatii despre ea si nu a lasat un mandatar sau un administrator general.

Competenta instantei de tutela

Art. 179. - Instanta de tutela competenta este:
a) in cazul prevazut la art. 178 lit. a), instanta de la domiciliul persoanei reprezentate;
b) in cazul prevazut la art. 178 lit. b), fie instanta de la domiciliul persoanei reprezentate, fie instanta de la locul unde trebuie luate masurile urgente;
c) in cazurile prevazute la art. 178 lit. c) sau d), instanta de la ultimul domiciliu din tara al celui lipsa ori al celui disparut.

Persoana care poate fi numita curator

Art. 180. - **(1)** Poate fi numita curator orice persoana fizica avand deplina capacitate de exercitiu si care este in masura sa indeplineasca aceasta sarcina.
(2) Cand cel interesat a desemnat, prin act unilateral sau prin contract de mandat, incheiate in forma autentica, o persoana care sa fie numita curator, aceasta va fi numita cu prioritate. Numirea poate fi inlaturata numai pentru motive temeinice, dispozitiile art. 114-120 aplicandu-se in mod corespunzator.

Efectele curatelei

Art. 181. - In cazurile prevazute la art. 178, instituirea curatelei nu aduce nicio atingere capacitatii celui pe care curatorul il reprezinta.

Procedura de instituire

Art. 182. - **(1)** Curatela se poate institui la cererea celui care urmeaza a fi reprezentat, a sotului sau, a rudelor sau a celor prevazuti la art. 111.
(2) Curatela nu se poate institui decat cu consimtamantul celui reprezentat, in afara de cazurile in care consimtamantul nu poate fi dat.
(3) Numirea curatorului se face de instanta de tutela, cu acordul celui desemnat, printr-o incheiere care se comunica in scris curatorului si se afiseaza la sediul instantei de tutela, precum si la primaria de la domiciliul celui reprezentat.

Continutul curatelei

Art. 183. - **(1)** In cazurile in care se instituie curatela, se aplica regulile de la mandat, cu exceptia cazului in care, la cererea persoanei interesate ori din oficiu, instanta de tutela va hotari ca se impune investirea curatorului cu drepturile si obligatiile unui administrator insarcinat cu simpla administrare a bunurilor altuia.
(2) Daca sunt aplicabile regulile de la mandat, instanta de tutela poate stabili limitele mandatului si poate da instructiuni curatorului, in locul celui reprezentat, in toate cazurile in care acesta din urma nu este in masura sa o faca.

Inlocuirea curatorului

Art. 184. - **(1)** Curatorul este in drept sa ceara inlocuirea sa dupa 3 ani de la numire.
(2) Pentru motive temeinice curatorul poate cere inlocuirea sa si inaintea implinirii termenului de 3 ani.

Incetarea curatelei

Art. 185. - Daca au incetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicata de instanta de tutela la cererea curatorului, a celui reprezentat sau a celor prevazuti la art. 111.

Dispozitii speciale

Art. 186. - Dispozitiile prezentului capitol nu se aplica si curatorului special prevazut la art. 150, 159 si 167. In aceste din urma cazuri, drepturile si obligatiile stabilite de lege in sarcina tutorelui se aplica, in mod corespunzator, si curatorului special.

TITLUL IV
Persoana juridica

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Elementele constitutive

Art. 187. - Orice persoana juridica trebuie sa aiba o organizare de sine statatoare si un patrimoniu propriu, afectat realizarii unui anumit scop licit si moral, in acord cu interesul general.

Calitatea de persoana juridica

Art. 188. - Sunt persoane juridice entitatile prevazute de lege, precum si orice alte organizatii legal infiintate care, desi nu sunt declarate de lege persoane juridice, indeplinesc toate conditiile prevazute la art. 187.

Categorii de persoane juridice

Art. 189. - Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat.

Persoana juridica de drept privat

Art. 190. - Persoanele juridice de drept privat se pot constitui, in mod liber, in una dintre formele prevazute de lege.

Persoana juridica de drept public

Art. 191. - **(1)** Persoanele juridice de drept public se infiinteaza prin lege.
(2) Prin exceptie de la dispozitiile alin. (1), in cazurile anume prevazute de lege, persoanele juridice de drept public se pot infiinta prin acte ale autoritatilor administratiei publice centrale sau locale ori prin alte moduri prevazute de lege.

Regimul juridic aplicabil

Art. 192 - Persoanele juridice legal infiintate se supun dispozitiilor aplicabile categoriei din care fac parte, precum si celor cuprinse in prezentul cod, daca prin lege nu se prevede altfel.

Efectele personalitatii juridice

Art. 193. - **(1)** Persoana juridica participa in nume propriu la circuitul civil si raspunde pentru obligatiile asumate cu bunurile proprii, afara de cazul in care prin lege s-ar dispune altfel.
(2) Nimeni nu poate invoca impotriva unei persoane de buna-credinta calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice, daca prin aceasta se urmareste ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept sau a unei atingeri aduse ordinii publice.

CAPITOLUL II
Infiintarea persoanei juridice

SECȚIUNEA 1
Dispozitii comune

Modurile de infiintare

Art. 194. - **(1)** Persoana juridica se infiinteaza:
a) prin actul de infiintare al organului competent, in cazul autoritatilor si al institutiilor publice, al unitatilor administrativ-teritoriale, precum si al operatorilor economici care se constituie de catre stat sau de catre unitatile administrativ-teritoriale. In toate cazurile, actul de infiintare trebuie sa prevada in mod expres daca autoritatea publica sau institutia publica este persoana juridica;
b) prin actul de infiintare al celor care o constituie, autorizat, in conditiile legii;
c) in orice alt mod prevazut de lege.
(2) Daca prin lege nu se dispune altfel, prin act de infiintare se intelege actul de constituire a persoanei juridice si, dupa caz, statutul acesteia.

Durata persoanei juridice

Art. 195. - Persoana juridica se infiinteaza pe durata nedeterminata, daca prin lege, actul de constituire sau statut nu se prevede altfel.

SECȚIUNEA a 2-a
Nulitatea persoanei juridice

Cauzele de nulitate

Art. 196. - **(1)** Nulitatea unei persoane juridice poate fi constatata sau, dupa caz, declarata de instanta judecatoreasca numai atunci cand:
a) lipseste actul de infiintare sau nu a fost incheiat in forma autentica in situatiile anume prevazute de lege;
b) toti fondatorii sau asociatii au fost, potrivit legii, incapabili, la data infiintarii persoanei juridice;
c) obiectul de activitate este ilicit, contrar ordinii publice ori bunelor moravuri;
d) lipseste autorizatia administrativa necesara pentru infiintarea acesteia;
e) actul de infiintare nu prevede denumirea, sediul sau obiectul de activitate;
f) actul de infiintare nu prevede aporturile fondatorilor sau ale asociatilor ori capitalul social subscris si varsat;
g) s-au incalcat dispozitiile legale privind patrimoniul initial sau capitalul social minim, subscris si varsat;
h) nu s-a respectat numarul minim de fondatori sau asociati prevazut de lege;
i) au fost nesocotite alte dispozitii legale imperative prevazute sub sanctiunea nulitatii actului de infiintare a persoanei juridice.
(2) Nerespectarea dispozitiilor alin. (1) lit. a), c)-g) se sanctioneaza cu nulitatea absoluta.

Aspectele speciale privind regimul nulitatii

Art. 197. - **(1)** Nulitatea relativa a persoanei juridice poate fi invocata in termen de un an de la data inregistrarii sau infiintarii acesteia, dupa caz.
(2) Nulitatea absoluta sau relativa a persoanei juridice se acopera in toate cazurile, daca, pana la inchiderea dezbaterilor in fata primei instante de judecata, cauza de nulitate a fost inlaturata.

Efectele nulitatii

Art. 198. - **(1)** De la data la care hotararea judecatoreasca de constatare sau declarare a nulitatii a devenit definitiva, persoana juridica inceteaza fara efect retroactiv si intra in lichidare.

(2) Prin hotararea judecatoreasca de constatare sau declarare a nulitatii se numesc si lichidatorii.
(3) Hotararea judecatoreasca definitiva se comunica, din oficiu, spre a fi notata in toate registrele publice in care persoana juridica a fost inregistrata sau, dupa caz, mentionata.
(4) In toate cazurile, fondatorii sau asociatii raspund, in conditiile legii, pentru obligatiile persoanei juridice care s-au nascut in sarcina acesteia de la data infiintarii ei si pana la data notarii in registrele publice a hotararii judecatoresti prevazute la alin. (3).

Regimul actelor juridice incheiate cu tertii

Art. 199. - **(1)** Constatarea sau, dupa caz, declararea nulitatii nu aduce atingere actelor incheiate anterior in numele persoanei juridice de catre organele de administrare, direct sau prin reprezentare, dupa caz.
(2) Nici persoana juridica si nici fondatorii sau asociatii nu pot opune tertilor nulitatea acesteia, in afara de cazul in care se dovedeste ca acestia cunosteau cauza de nulitate la momentul incheierii actului.

SECȚIUNEA a 3-a
Inregistrarea persoanei juridice

Inregistrarea persoanei juridice

Art. 200. - **(1)** Persoanele juridice sunt supuse inregistrarii, daca legile care le sunt aplicabile prevad aceasta inregistrare.
(2) Prin inregistrare se intelege inscrierea, inmatricularea sau, dupa caz, orice alta formalitate de publicitate prevazuta de lege, facuta in scopul dobandirii personalitatii juridice sau al luarii in evidenta a persoanelor juridice legal infiintate, dupa caz.
(3) Inregistrarea se face la cerere sau, in cazurile anume prevazute de lege, din oficiu.

Obligatia de verificare a documentelor publicate

Art. 201. - Persoana juridica este obligata sa verifice identitatea dintre textul actului constitutiv sau al statutului si textul depus la registrul public si cel aparut intr-o publicatie oficiala. In caz de neconcordanta, tertii pot opune persoanei juridice oricare dintre aceste texte, in afara de cazul in care se face dovada ca ei cunosteau textul depus la registru.

Lipsa inregistrarii

Art. 202. - **(1)** Daca inregistrarea persoanei juridice are caracter constitutiv, persoana juridica nu se considera legal infiintata cat timp inregistrarea nu a fost efectuata.
(2) Daca insa inregistrarea este ceruta numai pentru opozabilitate fata de terti, actele sau faptele juridice facute in numele sau in contul persoanei juridice, pentru care nu s-a efectuat publicitatea prevazuta in acest scop de lege, nu pot fi opuse tertilor, in afara de cazul in care se face dovada ca acestia cunosteau ca publicitatea nu a fost indeplinita.

Raspunderea pentru neefectuarea formalitatilor de inregistrare

Art. 203. - Fondatorii, reprezentantii persoanei juridice supuse inregistrarii, precum si primii membri ai organelor de conducere, de administrare si de control ale acesteia raspund nelimitat si solidar pentru prejudiciul cauzat prin neindeplinirea formalitatilor de inregistrare a persoanei juridice, daca aceste formalitati trebuiau sa fie cerute de aceste persoane.

Inregistrarea modificarilor aduse actului de infiintare

Art. 204. - Dispozitiile art. 200-203 sunt aplicabile si in cazul inregistrarii modificarilor aduse actului de infiintare a persoanei juridice, realizate cu respectarea conditiilor prevazute de lege sau de actul de infiintare a acesteia, dupa caz.

CAPITOLUL III
Capacitatea civila a persoanei juridice

SECȚIUNEA 1
Capacitatea de folosinta a persoanei juridice

Data dobandirii capacitatii de folosinta

Art. 205. - **(1)** Persoanele juridice care sunt supuse inregistrarii au capacitatea de a avea drepturi si obligatii de la data inregistrarii lor.
(2) Celelalte persoane juridice au capacitatea de a avea drepturi si obligatii, dupa caz, potrivit art. 194, de la data actului de infiintare, de la data autorizarii constituirii lor sau de la data indeplinirii oricarei alte cerinte prevazute de lege.
(3) Cu toate acestea, persoanele juridice prevazute la alin. (1) pot, chiar de la data actului de infiintare, sa dobandeasca drepturi si sa isi asume obligatii, insa numai in masura necesara pentru ca persoana juridica sa ia fiinta in mod valabil.
(4) Fondatorii, asociatii, reprezentantii si orice alte persoane care au lucrat in numele unei persoane juridice in curs de constituire raspund nelimitat si solidar fata de terti pentru actele juridice incheiate in contul acesteia cu incalcarea dispozitiilor alin. (3), in afara de cazul in care persoana juridica nou-creata, dupa ce a dobandit personalitate juridica, le-a preluat asupra sa. Actele astfel preluate sunt considerate a fi ale persoanei juridice inca de la data incheierii lor si produc efecte depline.

Continutul capacitatii de folosinta

Art. 206. - **(1)** Persoana juridica poate avea orice drepturi si obligatii civile, afara de acelea care, prin natura lor sau potrivit legii, nu pot apartine decat persoanei fizice.
(2) Persoanele juridice fara scop lucrativ pot avea doar acele drepturi si obligatii civile care sunt necesare pentru realizarea scopului stabilit prin lege, actul de constituire sau statut.
(3) Actul juridic incheiat cu incalcarea dispozitiilor alin. (1) si (2) este lovit de nulitate absoluta.

Desfasurarea activitatilor autorizate

Art. 207. - **(1)** In cazul activitatilor care trebuie autorizate de organele competente, dreptul de a desfasura asemenea activitati se naste numai din momentul obtinerii autorizatiei respective, daca prin lege nu se prevede altfel.
(2) Actele si operatiunile savarsite fara autorizatiile prevazute de lege sunt lovite de nulitate absoluta, iar persoanele care le-au facut raspund nelimitat si solidar pentru toate prejudiciile cauzate, independent de aplicarea altor sanctiuni prevazute de lege.

Capacitatea de a primi liberalitati

Art. 208. - Prin exceptie de la prevederile art. 205 alin. (3) si daca prin lege nu se dispune altfel, orice persoana juridica poate primi liberalitati in conditiile dreptului comun, de la data actului de infiintare sau, in cazul fundatiilor testamentare, din momentul deschiderii mostenirii testatorului, chiar si in cazul in care liberalitatile nu sunt necesare pentru ca persoana juridica sa ia fiinta in mod legal.

SECȚIUNEA a 2-a
Capacitatea de exercitiu si functionarea persoanei juridice

§1. Capacitatea de exercițiu

Data dobandirii capacitatii de exercitiu

Art. 209. - **(1)** Persoana juridica isi exercita drepturile si isi indeplineste obligatiile prin organele sale

de administrare, de la data constituirii lor.

(2) Au calitatea de organe de administrare, in sensul alin. (1), persoanele fizice sau persoanele juridice care, prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate sa actioneze, in raporturile cu tertii, individual sau colectiv, in numele si pe seama persoanei juridice.

(3) Raporturile dintre persoana juridica si cei care alcatuiesc organele sale de administrare sunt supuse, prin analogie, regulilor mandatului, daca nu s-a prevazut altfel prin lege, actul de constituire sau statut.

Lipsa organelor de administrare

Art. 210. - **(1)** Pana la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor si indeplinirea obligatiilor care privesc persoana juridica se fac de catre fondatori ori de catre persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate in acest scop.

(2) Actele juridice incheiate de catre fondatori sau de catre persoanele desemnate cu depasirea puterilor conferite potrivit legii, actului de constituire ori statutului, pentru infiintarea persoanei juridice, precum si actele incheiate de alte persoane nedesemnate obliga persoana juridica in conditiile gestiunii de afaceri.

(3) Cel care contracteaza pentru persoana juridica ramane personal tinut fata de terti daca aceasta nu se infiinteaza ori daca nu isi asuma obligatia contractata, in afara cazului cand prin contract a fost exonerat de aceasta obligatie.

Incapacitati si incompatibilitati

Art. 211. - **(1)** Nu pot face parte din organele de administrare si de control ale persoanei juridice incapabilii, cei cu capacitate de exercitiu restransa, cei decazuti din dreptul de a exercita o functie in cadrul acestor organe, precum si cei declarati prin lege sau prin actul de constituire incompatibili sa ocupe o astfel de functie.

(2) Actele incheiate cu incalcarea dispozitiilor alin. (1) sunt anulabile. Acestea nu pot fi anulate pentru simplul fapt ca persoanele care fac parte din aceste organe sunt incapabile ori incompatibile, dupa caz, sau pentru ca acestea au fost numite cu incalcarea dispozitiilor legale ori statutare, daca nu s-a produs o vatamare.

§2. Funcționarea persoanei juridice

Actele emise de organele persoanei juridice

Art. 212. - **(1)** Hotararile si deciziile luate de organele de conducere si administrare in conditiile legii, actului de constituire sau statutului sunt obligatorii chiar pentru cei care nu au luat parte la deliberare sau au votat impotriva.

(2) Fata de terti hotararile si deciziile luate in conditiile legii, ale actului de constituire sau ale statutului produc efecte numai de la data publicarii lor, in cazurile si conditiile prevazute de lege, in afara de cazul in care se face dovada ca acestia le-au cunoscut pe alta cale.

Obligatiile membrilor organelor de administrare

Art. 213. - Membrii organelor de administrare ale unei persoane juridice trebuie sa actioneze in interesul acesteia, cu prudenta si diligenta cerute unui bun proprietar.

Separarea patrimoniilor

Art. 214. - **(1)** Membrii organelor de administrare au obligatia sa asigure si sa mentina separatia dintre patrimoniul persoanei juridice si propriul lor patrimoniu.

(2) Ei nu pot folosi in profitul ori in interesul lor sau al unor terti, dupa caz, bunurile persoanei juridice ori informatiile pe care le obtin in virtutea functiei lor, afara de cazul in care ar fi autorizati in acest scop de catre cei care i-au numit.

Contrarietatea de interese

Art. 215. - **(1)** Este anulabil actul juridic incheiat in frauda intereselor persoanei juridice de un membru al organelor de administrare, daca acesta din urma, sotul, ascendentii sau descendentii lui, rudele in linie colaterala sau afinii sai, pana la gradul al patrulea inclusiv, aveau vreun interes sa se incheie acel act si daca partea cealalta a cunoscut sau trebuia sa cunoasca acest lucru.

(2) Atunci cand cel care face parte din organele de administrare ale persoanei juridice ori una dintre persoanele prevazute la alin. (1) are interes intr-o problema supusa hotararii acestor organe, trebuie sa instiinteze persoana juridica si sa nu ia parte la nicio deliberare privitoare la aceasta. In caz contrar, el raspunde pentru daunele cauzate persoanei juridice, daca fara votul lui nu s-ar fi putut obtine majoritatea ceruta.

Nulitatea actelor emise de organele persoanei juridice

Art. 216. - **(1)** Hotararile si deciziile contrare legii, actului de constituire ori statutului pot fi atacate in justitie de oricare dintre membrii organelor de conducere sau de administrare care nu au participat la deliberare ori care au votat impotriva si au cerut sa se insereze aceasta in procesul-verbal de sedinta, in termen de 15 zile de la data cand li s-a comunicat copia de pe hotararea sau decizia respectiva ori de la data cand a avut loc sedinta, dupa caz.

(2) Administratorii nu pot insa ataca hotararea privitoare la revocarea lor din functie. Ei au numai dreptul de a fi despagubiti, daca revocarea a fost nejustificata sau intempestiva si au suferit astfel un prejudiciu.

(3) Cererea de anulare se solutioneaza in camera de consiliu de catre instanta competenta in circumscriptia careia persoana juridica isi are sediul, in contradictoriu cu persoana juridica in cauza, reprezentata prin administratori. Hotararea instantei este supusa numai apelului.

(4) Daca hotararea este atacata de toti administratorii, persoana juridica este reprezentata in justitie de persoana desemnata de presedintele instantei dintre membrii persoanei juridice, care va indeplini mandatul cu care a fost insarcinata pana cand organul de conducere competent, convocat in acest scop, va alege o alta persoana.

(5) Hotararea definitiva de anulare va fi mentionata in registrul public in care este inregistrata persoana juridica, fiind opozabila de la aceasta data fata de orice persoana, inclusiv fata de membrii acelei persoane juridice.

(6) Daca se invoca motive de nulitate absoluta, dreptul la actiunea in constatarea nulitatii este imprescriptibil, iar cererea poate fi formulata de orice persoana interesata. Dispozitiile alin. (3)-(5) raman aplicabile.

(7) Prevederile prezentului articol se aplica in masura in care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Suspendarea actelor atacate

Art. 217. - **(1)** Odata cu intentarea actiunii in anulare, reclamantul poate cere instantei, pe cale de ordonanta presedintiala, suspendarea executarii actelor atacate.

(2) Pentru a incuviinta suspendarea, instanta il poate obliga pe reclamant sa depuna o cautiune, in conditiile legii.

Participarea la circuitul civil

Art. 218. - **(1)** Actele juridice facute de organele de administrare ale persoanei juridice, in limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice insesi.

(2) In raporturile cu tertii, persoana juridica este angajata prin actele organelor sale, chiar daca aceste acte depasesc puterea de reprezentare conferita prin actul de constituire sau statut, in afara de cazul in care ea dovedeste ca tertii o cunosteau la data incheierii actului. Simpla publicare a actului de constituire sau a statutului persoanei juridice nu constituie dovada cunoasterii acestui fapt.

(3) Clauzele sau dispozitiile actului de constituire ori ale statutului, precum si hotararile organelor statutare ale persoanei juridice care limiteaza sau largesc puterile conferite exclusiv de lege acestor organe sunt considerate nescrise, chiar daca au fost publicate.

Raspunderea pentru fapte juridice

Art. 219. - **(1)** Faptele licite sau ilicite savarsite de organele persoanei juridice obliga insasi persoana

juridica, insa numai daca ele au legatura cu atributiile sau cu scopul functiilor incredintate.
(2) Faptele ilicite atrag si raspunderea personala si solidara a celor care le-au savarsit, atat fata de persoana juridica, cat si fata de terti.

Raspunderea membrilor organelor persoanei juridice

Art. 220. - **(1)** Actiunea in raspundere impotriva administratorilor, cenzorilor, directorilor si a altor persoane care au actionat in calitate de membri ai organelor persoanei juridice, pentru prejudiciile cauzate persoanei juridice de catre acestia prin incalcarea indatoririlor stabilite in sarcina lor, apartine, in numele persoanei juridice, organului de conducere competent, care va decide cu majoritatea ceruta de lege, iar in lipsa, cu majoritatea ceruta de prevederile statutare.
(2) Hotararea poate fi luata chiar daca problema raspunderii persoanelor prevazute la alin. (1) nu figureaza pe ordinea de zi.
(3) Organul de conducere competent desemneaza cu aceeasi majoritate persoana insarcinata sa exercite actiunea in justitie.
(4) Daca s-a hotarat introducerea actiunii in raspundere impotriva administratorilor, mandatul acestora inceteaza de drept si organul de conducere competent va proceda la inlocuirea lor.
(5) In cazul in care actiunea se introduce impotriva directorilor angajati in baza unui alt contract decat a unui contract individual de munca, acestia sunt suspendati de drept din functie pana la ramanerea definitiva a hotararii judecatoresti.

§3. Dispoziții speciale

Raspunderea persoanelor juridice de drept public

Art. 221. - Daca prin lege nu se dispune altfel, persoanele juridice de drept public sunt obligate pentru faptele licite sau ilicite ale organele lor, in aceleasi conditii ca persoanele juridice de drept privat.

Independenta patrimoniala

Art. 222. - Persoana juridica avand in subordine o alta persoana juridica nu raspunde pentru neexecutarea obligatiilor acesteia din urma si nici persoana juridica subordonata nu raspunde pentru persoana juridica fata de care este subordonata, daca prin lege nu se dispune altfel.

Statul si unitatile administrativ-teritoriale

Art. 223. - **(1)** In raporturile civile in care se prezinta nemijlocit, in nume propriu, ca titular de drepturi si obligatii, statul participa prin Ministerul Finantelor Publice, afara de cazul in care legea stabileste un alt organ in acest sens.
(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile in mod corespunzator si unitatilor administrativ-teritoriale care participa la raporturile civile in nume propriu, prin organele prevazute de lege.

Raspunderea civila a statului si a unitatilor administrativ-teritoriale

Art. 224. - **(1)** Daca prin lege nu se dispune altfel, statul nu raspunde decat in mod subsidiar pentru obligatiile organelor, autoritatilor si institutiilor publice care sunt persoane juridice si niciuna dintre aceste persoane juridice nu raspunde pentru obligatiile statului.
(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile in mod corespunzator si unitatilor administrativ-teritoriale care nu raspund decat in mod subsidiar pentru obligatiile organelor, institutiilor si serviciilor publice din subordinea acestora atunci cand acestea au personalitate juridica.

CAPITOLUL IV
Identificarea persoanei juridice

Nationalitatea persoanei juridice

Art. 225. - Sunt de nationalitate romana toate persoanele juridice al caror sediu, potrivit actului de constituire sau statutului, este stabilit in Romania.

Denumirea persoanei juridice

Art. 226. - **(1)** Persoana juridica poarta denumirea stabilita, in conditiile legii, prin actul de constituire sau prin statut.
(2) Odata cu inregistrarea persoanei juridice se vor trece in registrul public denumirea ei si celelalte atribute de identificare.

Sediul persoanei juridice

Art. 227. - **(1)** Sediul persoanei juridice se stabileste potrivit actului de constituire sau statutului.
(2) In functie de obiectul de activitate, persoana juridica poate avea mai multe sedii cu caracter secundar pentru sucursalele, reprezentantele sale teritoriale si punctele de lucru. Dispozitiile art. 97 sunt aplicabile in mod corespunzator.

Schimbarea denumirii si sediului

Art. 228. - Persoana juridica poate sa isi schimbe denumirea sau sediul, in conditiile prevazute de lege.

Dovada denumirii si sediului

Art. 229. - **(1)** In raporturile cu tertii, dovada denumirii si a sediului persoanei juridice se face cu mentiunile inscrise in registrele de publicitate sau de evidenta prevazute de lege pentru persoana juridica respectiva.
(2) In lipsa acestor mentiuni, stabilirea sau schimbarea denumirii si a sediului nu va putea fi opusa altor persoane.

Alte atribute de identificare

Art. 230. - In functie de specificul obiectului de activitate, persoana juridica mai poate avea si alte atribute de identificare, cum sunt numarul de inregistrare in registrul comertului sau intr-un alt registru public, codul unic de inregistrare si alte elemente de identificare, in conditiile legii.

Mentiuni obligatorii

Art. 231. - Toate documentele, indiferent de forma, care emana de la persoana juridica trebuie sa cuprinda denumirea si sediul, precum si alte atribute de identificare, in cazurile prevazute de lege, sub sanctiunea platii de daune-interese persoanei prejudiciate.

CAPITOLUL V
Reorganizarea persoanei juridice

Notiune

Art. 232. - Reorganizarea persoanei juridice este operatiunea juridica in care pot fi implicate una sau mai multe persoane juridice si care are ca efecte infiintarea, modificarea ori incetarea acestora.

Modurile de reorganizare

Art. 233. - **(1)** Reorganizarea persoanei juridice se realizeaza prin fuziune, prin divizare sau prin

transformare.
(2) Reorganizarea se face cu respectarea conditiilor prevazute pentru dobandirea personalitatii juridice, in afara de cazurile in care prin lege, actul de constituire sau statut se dispune altfel.

Fuziunea

Art. 234. - Fuziunea se face prin absorbtia unei persoane juridice de catre o alta persoana juridica sau prin contopirea mai multor persoane juridice pentru a alcatui o persoana juridica noua.

Efectele fuziunii

Art. 235. - **(1)** In cazul absorbtiei, drepturile si obligatiile persoanei juridice absorbite se transfera in patrimoniul persoanei juridice care o absoarbe.
(2) In cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile si obligatiile acestora se transfera in patrimoniul persoanei juridice nou-infiintate.

Divizarea

Art. 236. - **(1)** Divizarea poate fi totala sau partiala.
(2) Divizarea totala se face prin impartirea intregului patrimoniu al unei persoane juridice intre doua sau mai multe persoane juridice care exista deja sau care se infiinteaza prin divizare.
(3) Divizarea partiala consta in desprinderea unei parti din patrimoniul unei persoane juridice, care continua sa existe, si in transmiterea acestei parti catre una sau mai multe persoane juridice care exista sau care se infiinteaza in acest mod.

Efectele divizarii

Art. 237. - **(1)** Patrimoniul persoanei juridice care a incetat de a avea fiinta prin divizare se imparte in mod egal intre persoanele juridice dobanditoare, daca prin actul ce a dispus divizarea nu s-a stabilit o alta proportie.
(2) In cazul divizarii partiale, cand o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde si se transmite unei singure persoane juridice deja existente sau care se infiinteaza in acest mod, reducerea patrimoniului persoanei juridice divizate este proportionala cu partea transmisa.
(3) In cazul in care partea desprinsa se transmite mai multor persoane juridice deja existente sau care se infiinteaza in acest mod, impartirea patrimoniului intre persoana juridica fata de care s-a facut desprinderea si persoanele juridice dobanditoare se va face potrivit dispozitiilor alin. (2), iar intre persoanele juridice dobanditoare, impartirea partii desprinse se va face potrivit dispozitiilor alin. (1), ce se vor aplica in mod corespunzator.

Intinderea raspunderii in caz de divizare

Art. 238. - **(1)** In cazul divizarii, fiecare dintre persoanele juridice dobanditoare va raspunde:
a) pentru obligatiile legate de bunurile care formeaza obiectul drepturilor dobandite sau pastrate integral;
b) pentru celelalte obligatii ale persoanei juridice divizate, proportional cu valoarea drepturilor dobandite sau pastrate, socotita dupa scaderea obligatiilor prevazute la lit. a).
(2) Daca o persoana juridica infiintata in conditiile art. 194 alin. (1) lit. a) este supusa divizarii, prin actul de reorganizare se va putea stabili si un alt mod de repartizare a obligatiilor decat acela prevazut in prezentul articol.

Repartizarea contractelor in caz de divizare

Art. 239. - In caz de divizare, contractele se vor repartiza, cu respectarea dispozitiilor art. 206 alin. (2), art. 237 si 238, astfel incat executarea fiecaruia dintre ele sa se faca in intregime de catre o singura persoana juridica dobanditoare, afara numai daca aceasta nu este cu putinta.

Incetarea unor contracte

Art. 240. - **(1)** In cazul contractelor incheiate in considerarea calitatii persoanei juridice supuse reorganizarii, acestea nu isi inceteaza efectele, cu exceptia cazului in care partile au stipulat expres contrariul sau mentinerea ori repartizarea contractului este conditionata de acordul partii interesate.
(2) Daca mentinerea sau repartizarea contractului este conditionata de acordul partii interesate, aceasta va fi notificata sau, dupa caz, instiintata prin scrisoare recomandata, cu confirmare de primire, pentru a-si da ori nu consimtamantul in termen de 10 zile lucratoare de la comunicarea notificarii sau instiintarii. Lipsa de raspuns in acest termen echivaleaza cu refuzul de mentinere sau preluare a contractului de catre persoana juridica succesoare.

Transformarea persoanei juridice

Art. 241. - **(1)** Transformarea persoanei juridice intervine in cazurile prevazute de lege, atunci cand o persoana juridica isi inceteaza existenta, concomitent cu infiintarea, in locul ei, a unei alte persoane juridice.
(2) In cazul transformarii, drepturile si obligatiile persoanei juridice care si-a incetat existenta se transfera in patrimoniul persoanei juridice nou-infiintate, cu exceptia cazului in care prin actul prin care s-a dispus transformarea se prevede altfel. In aceste din urma cazuri, dispozitiile art. 239, 240 si 243 raman aplicabile.

Data transmiterii drepturilor si obligatiilor

Art. 242. - **(1)** In cazul reorganizarii persoanelor juridice supuse inregistrarii, transmiterea drepturilor si obligatiilor se realizeaza atat intre parti, cat si fata de terti, numai prin inregistrarea operatiunii si de la data acesteia.
(2) In ceea ce priveste celelalte persoane juridice nesupuse inregistrarii, transmiterea drepturilor si obligatiilor, in cazurile prevazute la alin. (1), se realizeaza atat intre parti, cat si fata de terti, numai pe data aprobarii de catre organul competent a inventarului, a bilantului contabil intocmit in vederea predarii-primirii, a evidentei si a repartizarii tuturor contractelor in curs de executare, precum si a oricaror alte asemenea acte prevazute de lege.
(3) In cazul bunurilor imobile care fac obiectul transmisiunii, dreptul de proprietate si celelalte drepturi reale se dobandesc numai prin inscrierea in cartea funciara, in baza actului de reorganizare incheiat in forma autentica sau, dupa caz, a actului administrativ prin care s-a dispus reorganizarea, in ambele situatii insotit, daca este cazul, de certificatul de inregistrare a persoanei juridice nou-infiintate.

Opozitii

Art. 243. - **(1)** Actele prin care s-a hotarat reorganizarea pot fi atacate, daca prin lege nu se dispune altfel, prin opozitie, de catre creditori si orice alte persoane interesate, in termen de 30 de zile de la data cand au luat cunostinta de aprobarea reorganizarii, dar nu mai tarziu de un an de la data publicarii acesteia, sau, dupa caz, de la data aprobarii acesteia de catre organul competent, potrivit legii.
(2) Opozitia suspenda executarea fata de oponenti pana la ramanerea definitiva a hotararii judecatoresti, in afara de cazul in care persoana juridica debitoare face dovada executarii obligatiilor sau ofera garantii acceptate de creditori ori incheie cu acestia un acord pentru plata datoriilor.
(3) Opozitia se judeca in camera de consiliu, cu citarea partilor, de catre instanta competenta.
(4) Hotararea pronuntata asupra opozitiei este supusa numai apelului.

CAPITOLUL VI
Incetarea persoanei juridice

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Modurile de incetare

Art. 244. - Persoana juridica inceteaza, dupa caz, prin constatarea ori declararea nulitatii, prin

fuziune, divizare totala, transformare, dizolvare sau desfiintare ori printr-un alt mod prevazut de actul constitutiv sau de lege.

SECȚIUNEA a 2-a
Dizolvarea persoanei juridice

Dizolvarea persoanelor juridice de drept privat

Art. 245. - Persoanele juridice de drept privat se dizolva:
a) daca termenul pentru care au fost constituite s-a implinit;
b) daca scopul a fost realizat ori nu mai poate fi indeplinit;
c) daca scopul pe care il urmaresc sau mijloacele intrebuintate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii sau ordinii publice ori daca ele urmaresc un alt scop decat cel declarat;
d) prin hotararea organelor competente ale acestora;
e) prin orice alt mod prevazut de lege, actul de constituire sau statut.

Dizolvarea persoanelor juridice de drept public

Art. 246. - Persoanele juridice de drept public se dizolva numai in cazurile si in conditiile anume prevazute de lege.

Opozitii

Art. 247. - In cazul in care persoana juridica se dizolva prin hotararea organului competent, creditorii sau orice alte persoane interesate pot face opozitie, dispozitiile art. 243 aplicandu-se in mod corespunzator.

Lichidarea

Art. 248. - **(1)** Prin efectul dizolvarii persoana juridica intra in lichidare in vederea valorificarii activului si a platii pasivului.
(2) Persoana juridica isi pastreaza capacitatea civila pentru operatiunile necesare lichidarii pana la finalizarea acesteia.
(3) Daca incetarea persoanei juridice are loc prin fuziune, transformare sau prin divizare totala, nu se declanseaza procedura lichidarii.

Destinatia bunurilor ramase dupa lichidare

Art. 249. - **(1)** Oricare ar fi cauzele dizolvarii, bunurile persoanei juridice ramase dupa lichidare vor primi destinatia stabilita in actul de constituire sau statut ori destinatia stabilita in hotararea organului competent luata inainte de dizolvare.
(2) In lipsa unei asemenea prevederi in actul de constituire sau statut ori in lipsa unei hotarari luate in conditiile alin. (1), precum si in cazul in care prevederea sau hotararea este contrara legii sau ordinii publice, la propunerea lichidatorului, bunurile ramase dupa lichidare se atribuie de instanta competenta, prin hotarare supusa numai apelului, unei persoane juridice cu scop identic sau asemanator, daca prin lege nu se prevede altfel. Atunci cand exista mai multe astfel de persoane juridice, lichidatorul propune cel putin 3 persoane juridice, caz in care bunurile se atribuie prin tragere la sorti.
(3) In cazul in care persoana juridica a fost dizolvata pentru motivele prevazute la art. 245 lit. d), precum si in cazul in care nicio persoana juridica nu este de acord cu preluarea bunurilor ramase dupa lichidare in conditiile alin. (2), acestea vor trece in proprietatea comunei, orasului sau municipiului in a carui raza teritoriala se afla bunurile.
(4) In toate cazurile, transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor ramase dupa lichidare are loc la data preluarii lor de catre beneficiari, daca prin lege nu se prevede altfel. Procesul-verbal de predare-primire si hotararea judecatoreasca ramasa definitiva, in cazurile prevazute la alin. (2) ori (3), constituie titlu de proprietate sau, dupa caz, pot servi drept temei juridic pentru intabularea in cartea funciara. In cazul bunurilor imobile, dispozitiile art. 1.244 si cele in materie de carte funciara raman aplicabile.

SECȚIUNEA a 3-a
Dispozitii speciale

Desfiintarea unor persoane juridice

Art. 250. - **(1)** Persoanele juridice infiintate de catre autoritatile publice centrale sau locale, nesupuse dizolvarii, pot fi desfiintate prin hotararea organului care le-a infiintat.
(2) In acest caz, daca organul competent nu a dispus altfel, drepturile si obligatiile persoanei juridice desfiintate se transfera persoanei juridice dobanditoare, proportional cu valoarea bunurilor transmise acesteia, tinandu-se insa seama si de natura obligatiilor respective.

Data incetarii personalitatii juridice

Art. 251. - **(1)** Persoanele juridice supuse inregistrarii inceteaza la data radierii din registrele in care au fost inscrise.
(2) Celelalte persoane juridice inceteaza la data actului prin care s-a dispus incetarea sau, dupa caz, la data indeplinirii oricarei alte cerinte prevazute de lege.

TITLUL V
Apararea drepturilor nepatrimoniale

Ocrotirea personalitatii umane

Art. 252. - Orice persoana fizica are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci fiintei umane, cum sunt viata, sanatatea, integritatea fizica si psihica, demnitatea, intimitatea vietii private, libertatea de constiinta, creatia stiintifica, artistica, literara sau tehnica.

Mijloace de aparare

Art. 253. - **(1)** Persoana fizica ale carei drepturi nepatrimoniale au fost incalcate ori amenintate poate cere oricand instantei:
a) interzicerea savarsirii faptei ilicite, daca aceasta este iminenta;
b) incetarea incalcarii si interzicerea pentru viitor, daca aceasta dureaza inca;
c) constatarea caracterului ilicit al faptei savarsite, daca tulburarea pe care a produs-o subzista.
(2) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), in cazul incalcarii drepturilor nepatrimoniale prin exercitarea dreptului la libera exprimare, instanta poate dispune numai masurile prevazute la alin. (1) lit. b) si c).
(3) Totodata, cel care a suferit o incalcare a unor asemenea drepturi poate cere instantei sa il oblige pe autorul faptei sa indeplineasca orice masuri socotite necesare de catre instanta spre a ajunge la restabilirea dreptului atins, cum sunt:
a) obligarea autorului, pe cheltuiala sa, la publicarea hotararii de condamnare;
b) orice alte masuri necesare pentru incetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat.
(4) De asemenea, persoana prejudiciata poate cere despagubiri sau, dupa caz, o reparatie patrimoniala pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, daca vatamarea este imputabila autorului faptei prejudiciabile. In aceste cazuri, dreptul la actiune este supus prescriptiei extinctive.

Apararea dreptului la nume

Art. 254. - **(1)** Cel al carui nume este contestat poate sa ceara instantei judecatoresti recunoasterea dreptului sau la acel nume.
(2) De asemenea, cel care este lezat prin uzurparea, in tot sau in parte, a numelui sau poate sa ceara oricand instantei judecatoresti sa dispuna incetarea acestei atingeri nelegitime.
(3) Dispozitiile prezentului articol se aplica, in mod corespunzator, si apararii dreptului la pseudonim, ales in conditiile legii.

Masuri provizorii

Art. 255. - **(1)** Daca persoana care se considera lezata face dovada credibila ca drepturile sale nepatrimoniale fac obiectul unei actiuni ilicite, actuale sau iminente si ca aceasta actiune risca sa ii cauzeze un prejudiciu greu de reparat, poate sa ceara instantei judecatoresti luarea unor masuri provizorii.

(2) Instanta judecatoreasca poate sa dispuna in special:

a) interzicerea incalcarii sau incetarea ei provizorie;

b) luarea masurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor.

(3) In cazul prejudiciilor aduse prin mijloacele presei scrise sau audiovizuale, instanta judecatoreasca nu poate sa dispuna incetarea, cu titlu provizoriu, a actiunii prejudiciabile decat daca prejudiciile cauzate reclamantului sunt grave, daca actiunea nu este in mod evident justificata, potrivit art. 75, si daca masura luata de instanta nu apare ca fiind disproportionata in raport cu prejudiciile cauzate. Dispozitiile art. 253 alin. (2) raman aplicabile.

(4) Instanta solutioneaza cererea potrivit dispozitiilor privitoare la ordonanta presedintiala, care se aplica in mod corespunzator. In cazul in care cererea este formulata inainte de introducerea actiunii de fond, prin hotararea prin care s-a dispus masura provizorie se va fixa si termenul in care actiunea in fond trebuie sa fie introdusa, sub sanctiunea incetarii de drept a acelei masuri. Dispozitiile alin. (6) sunt aplicabile.

(5) Daca masurile luate sunt de natura sa produca un prejudiciu partii adverse, instanta il poate obliga pe reclamant sa dea o cautiune in cuantumul fixat de aceasta, sub sanctiunea incetarii de drept a masurii dispuse.

(6) Masurile luate potrivit prezentului articol anterior introducerii actiunii in justitie pentru apararea dreptului nepatrimonial incalcat inceteaza de drept, daca reclamantul nu a sesizat instanta in termenul fixat de aceasta, dar nu mai tarziu de 30 de zile de la luarea acestora.

(7) Reclamantul este tinut sa repare, la cererea partii interesate, prejudiciul cauzat prin masurile provizorii luate, daca actiunea de fond este respinsa ca neintemeiata. Cu toate acestea, daca reclamantul nu a fost in culpa ori a avut o culpa usoara, instanta, in raport cu circumstantele concrete, poate fie sa refuze obligarea sa la despagubirile cerute de partea adversa, fie sa dispuna reducerea acestora.

(8) Daca partea adversa nu solicita daune-interese, instanta va dispune eliberarea cautiunii, la cererea reclamantului, prin hotarare data cu citarea partilor. Cererea se judeca potrivit dispozitiilor privitoare la ordonanta presedintiala, care se aplica in mod corespunzator. In cazul in care paratul se opune la eliberarea cautiunii, instanta va fixa un termen in vederea introducerii actiunii de fond, care nu poate fi mai lung de 30 de zile de la data pronuntarii hotararii, sub sanctiunea incetarii de drept a masurii de indisponibilizare a sumei depuse cu titlu de cautiune.

Decesul titularului dreptului nepatrimonial

Art. 256. - **(1)** Actiunea pentru restabilirea dreptului nepatrimonial incalcat poate fi continuata sau pornita, dupa moartea persoanei vatamate, de catre sotul supravietuitor, de oricare dintre rudele in linie dreapta ale persoanei decedate, precum si de oricare dintre rudele sale colaterale pana la gradul al patrulea inclusiv.

(2) Actiunea pentru restabilirea integritatii memoriei unei persoane decedate poate fi pornita de cei prevazuti la alin. (1).

Apararea drepturilor nepatrimoniale ale persoanei juridice

Art. 257. - Dispozitiile prezentului titlu se aplica prin asemanare si drepturilor nepatrimoniale ale persoanelor juridice.

CARTEA a II-a
Despre familie*)

_____

***)** Dispozitiile tranzitorii si de punere in aplicare a cartii a II-a sunt cuprinse in art. 24-51 din Legea nr. 71/2011.

TITLUL I
Dispozitii generale

Familia

Art. 258. - **(1)** Familia se intemeiaza pe casatoria liber consimtita intre soti, pe egalitatea acestora, precum si pe dreptul si indatorirea parintilor de a asigura cresterea si educarea copiilor lor.
(2) Familia are dreptul la ocrotire din partea societatii si a statului.
(3) Statul este obligat sa sprijine, prin masuri economice si sociale, incheierea casatoriei, precum si dezvoltarea si consolidarea familiei.
(4) In sensul prezentului cod, prin soti se intelege barbatul si femeia uniti prin casatorie.

Casatoria

Art. 259. - **(1)** Casatoria este uniunea liber consimtita intre un barbat si o femeie, incheiata in conditiile legii.
(2) Barbatul si femeia au dreptul de a se casatori in scopul de a intemeia o familie.
(3) Celebrarea religioasa a casatoriei poate fi facuta numai dupa incheierea casatoriei civile.
(4) Conditiile de incheiere si cauzele de nulitate ale casatoriei se stabilesc prin prezentul cod.
(5) Casatoria inceteaza prin decesul sau prin declararea judecatoreasca a mortii unuia dintre soti.
(6) Casatoria poate fi desfacuta prin divort, in conditiile legii.

Egalitatea in drepturi a copiilor

Art. 260. - Copiii din afara casatoriei sunt egali in fata legii cu cei din casatorie, precum si cu cei adoptati.

Indatorirea parintilor

Art. 261. - Parintii sunt cei care au, in primul rand, indatorirea de crestere si educare a copiilor lor minori.

Relatiile dintre parinti si copii

Art. 262. - **(1)** Copilul nu poate fi separat de parintii sai fara incuviintarea acestora, cu exceptia cazurilor prevazute de lege.
(2) Copilul care nu locuieste la parintii sai sau, dupa caz, la unul dintre ei are dreptul de a avea legaturi personale cu acestia. Exercitiul acestui drept nu poate fi limitat decat in conditiile prevazute de lege, pentru motive temeinice, luand in considerare interesul superior al copilului.

Principiul interesului superior al copilului

Art. 263. - **(1)** Orice masura privitoare la copil, indiferent de autorul ei, trebuie sa fie luata cu respectarea interesului superior al copilului.
(2) Pentru rezolvarea cererilor care se refera la copii, autoritatile competente sunt datoare sa dea toate indrumarile necesare pentru ca partile sa recurga la metodele de solutionare a conflictelor pe cale amiabila.
(3) Procedurile referitoare la relatiile dintre parinti si copii trebuie sa garanteze ca dorintele si interesele parintilor referitoare la copii pot fi aduse la cunostinta autoritatilor si ca acestea tin cont de ele in hotararile pe care le iau.
(4) Procedurile privitoare la copii trebuie sa se desfasoare intr-un timp rezonabil, astfel incat interesul superior al copilului si relatiile de familie sa nu fie afectate.
(5) In sensul prevederilor legale privind protectia copilului, prin copil se intelege persoana care nu a implinit varsta de 18 ani si nici nu a dobandit capacitatea deplina de exercitiu, potrivit legii.

Ascultarea copilului

Art. 264. - **(1)** In procedurile administrative sau judiciare care il privesc, ascultarea copilului care a implinit varsta de 10 ani este obligatorie. Cu toate acestea, poate fi ascultat si copilul care nu a implinit varsta de 10 ani, daca autoritatea competenta considera ca acest lucru este necesar pentru solutionarea cauzei.
(2) Dreptul de a fi ascultat presupune posibilitatea copilului de a cere si a primi orice informatie, potrivit cu varsta sa, de a-si exprima opinia si de a fi informat asupra consecintelor pe care le poate avea aceasta, daca este respectata, precum si asupra consecintelor oricarei decizii care il priveste.
(3) Orice copil poate cere sa fie ascultat, potrivit prevederilor alin. (1) si (2). Respingerea cererii de catre autoritatea competenta trebuie motivata.
(4) Opiniile copilului ascultat vor fi luate in considerare in raport cu varsta si cu gradul sau de maturitate.
(5) Dispozitiile legale speciale privind consimtamantul sau prezenta copilului, in procedurile care il privesc, precum si prevederile referitoare la desemnarea de catre instanta a unui reprezentant in caz de conflict de interese raman aplicabile.

Instanta competenta

Art. 265. - Toate masurile date prin prezenta carte in competenta instantei judecatoresti, toate litigiile privind aplicarea dispozitiilor prezentei carti, precum si masurile de ocrotire a copilului prevazute in legi speciale sunt de competenta instantei de tutela. Dispozitiile art. 107 sunt aplicabile in mod corespunzator.

TITLUL II
Casatoria

CAPITOLUL I
Logodna

Incheierea logodnei

Art. 266. - **(1)** Logodna este promisiunea reciproca de a incheia casatoria.
(2) Dispozitiile privind conditiile de fond pentru incheierea casatoriei sunt aplicabile in mod corespunzator, cu exceptia avizului medical si a autorizarii instantei de tutela.
(3) Incheierea logodnei nu este supusa niciunei formalitati si poate fi dovedita cu orice mijloc de proba.
(4) Incheierea casatoriei nu este conditionata de incheierea logodnei.
(5) Logodna se poate incheia doar intre barbat si femeie.

Ruperea logodnei

Art. 267. - **(1)** Logodnicul care rupe logodna nu poate fi constrans sa incheie casatoria.
(2) Clauza penala stipulata pentru ruperea logodnei este considerata nescrisa.
(3) Ruperea logodnei nu este supusa niciunei formalitati si poate fi dovedita cu orice mijloc de proba.

Restituirea darurilor

Art. 268. - **(1)** In cazul ruperii logodnei, sunt supuse restituirii darurile pe care logodnicii le-au primit in considerarea logodnei sau, pe durata acesteia, in vederea casatoriei, cu exceptia darurilor obisnuite.
(2) Darurile se restituie in natura sau, daca aceasta nu mai este cu putinta, in masura imbogatirii.
(3) Obligatia de restituire nu exista daca logodna a incetat prin moartea unuia dintre logodnici.

Raspunderea pentru ruperea logodnei

Art. 269. - **(1)** Partea care rupe logodna in mod abuziv poate fi obligata la despagubiri pentru cheltuielile facute sau contractate in vederea casatoriei, in masura in care au fost potrivite cu

imprejurarile, precum si pentru orice alte prejudicii cauzate.
(2) Partea care, in mod culpabil, l-a determinat pe celalalt sa rupa logodna poate fi obligata la despagubiri in conditiile alin. (1).

Termenul de prescriptie

Art. 270. - Dreptul la actiune intemeiat pe dispozitiile art. 268 si 269 se prescrie intr-un an de la ruperea logodnei.

CAPITOLUL II
Incheierea casatoriei

SECȚIUNEA 1
Conditiile de fond pentru incheierea casatoriei

Consimtamantul la casatorie

Art. 271. - Casatoria se incheie intre barbat si femeie prin consimtamantul personal si liber al acestora.

Varsta matrimoniala

Art. 272. - **(1)** Casatoria se poate incheia daca viitorii soti au implinit varsta de 18 ani.
(2) Pentru motive temeinice, minorul care a implinit varsta de 16 ani se poate casatori in temeiul unui aviz medical, cu incuviintarea parintilor sai sau, dupa caz, a tutorelui si cu autorizarea instantei de tutela in a carei circumscriptie minorul isi are domiciliul. In cazul in care unul dintre parinti refuza sa incuviinteze casatoria, instanta de tutela hotaraste si asupra acestei divergente, avand in vedere interesul superior al copilului.
(3) Daca unul dintre parinti este decedat sau se afla in imposibilitate de a-si manifesta vointa, incuviintarea celuilalt parinte este suficienta.
(4) De asemenea, in conditiile art. 398, este suficienta incuviintarea parintelui care exercita autoritatea parinteasca.
(5) Daca nu exista nici parinti, nici tutore care sa poata incuviinta casatoria, este necesara incuviintarea persoanei sau a autoritatii care a fost abilitata sa exercite drepturile parintesti.

Bigamia

Art. 273. - Este interzisa incheierea unei noi casatorii de catre persoana care este casatorita.

Interzicerea casatoriei intre rude

Art. 274. - **(1)** Este interzisa incheierea casatoriei intre rudele in linie dreapta, precum si intre cele in linie colaterala pana la al patrulea grad inclusiv.
(2) Pentru motive temeinice, casatoria intre rudele in linie colaterala de gradul al patrulea poate fi autorizata de instanta de tutela in a carei circumscriptie isi are domiciliul cel care cere incuviintarea. Instanta se va putea pronunta pe baza unui aviz medical special dat in acest sens.
(3) In cazul adoptiei, dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile atat intre cei care au devenit rude prin adoptie, cat si intre cei a caror rudenie fireasca a incetat prin efectul adoptiei.

Interzicerea casatoriei intre tutore si persoana minora

Art. 275. - Casatoria este oprita intre tutore si persoana minora care se afla sub tutela sa.

Alienatia si debilitatea mintala

Art. 276. - Este interzis sa se casatoreasca alienatul mintal si debilul mintal.

Interzicerea sau echivalarea unor forme de convietuire cu casatoria

Art. 277. - **(1)** Este interzisa casatoria dintre persoane de acelasi sex.
(2) Casatoriile dintre persoane de acelasi sex incheiate sau contractate in strainatate fie de cetateni romani, fie de cetateni straini nu sunt recunoscute in Romania.
(3) Parteneriatele civile dintre persoane de sex opus sau de acelasi sex incheiate sau contractate in strainatate fie de cetateni romani, fie de cetateni straini nu sunt recunoscute in Romania.
(4) Dispozitiile legale privind libera circulatie pe teritoriul Romaniei a cetatenilor statelor membre ale Uniunii Europene si Spatiului Economic European raman aplicabile.

SECȚIUNEA a 2-a
Formalitatile pentru incheierea casatoriei

Comunicarea starii de sanatate

Art. 278. - Casatoria nu se incheie daca viitorii soti nu declara ca si-au comunicat reciproc starea sanatatii lor. Dispozitiile legale prin care este oprita casatoria celor care sufera de anumite boli raman aplicabile.

Locul incheierii casatoriei

Art. 279. - **(1)** Casatoria se celebreaza de catre ofiterul de stare civila, la sediul primariei.
(2) Prin exceptie, casatoria se poate celebra, cu aprobarea primarului, de catre un ofiter de stare civila de la o alta primarie decat cea in a carei raza teritoriala domiciliaza sau isi au resedinta viitorii soti, cu obligativitatea instiintarii primariei de domiciliu sau de resedinta a viitorilor soti, in vederea publicarii.

Declaratia de casatorie

Art. 280. - **(1)** Cei care vor sa se casatoreasca vor face personal declaratia de casatorie, potrivit legii, la primaria unde urmeaza a se incheia casatoria.
(2) In cazurile prevazute de lege, declaratia de casatorie se poate face si in afara sediului primariei.
(3) Atunci cand viitorul sot este minor, parintii sau, dupa caz, tutorele vor face personal o declaratie prin care incuviinteaza incheierea casatoriei. Dispozitiile art. 272 alin. (5) raman aplicabile.
(4) Daca unul dintre viitorii soti, parintii sau tutorele nu se afla in localitatea unde urmeaza a se incheia casatoria, ei pot face declaratia la primaria in a carei raza teritoriala isi au domiciliul sau resedinta, care o transmite, in termen de 48 de ore, la primaria unde urmeaza a se incheia casatoria.

Continutul declaratiei de casatorie

Art. 281. - **(1)** In declaratia de casatorie, viitorii soti vor arata ca nu exista niciun impediment legal la casatorie si vor mentiona numele de familie pe care il vor purta in timpul casatoriei, precum si regimul matrimonial ales.
(2) Odata cu declaratia de casatorie, ei vor prezenta dovezile cerute de lege pentru incheierea casatoriei.

Alegerea numelui de familie

Art. 282. - Viitorii soti pot conveni sa isi pastreze numele dinaintea casatoriei, sa ia numele oricaruia dintre ei sau numele lor reunite. De asemenea, un sot poate sa isi pastreze numele de dinaintea casatoriei, iar celalalt sa poarte numele lor reunite.

Publicitatea declaratiei de casatorie

Art. 283. - **(1)** In aceeasi zi cu primirea declaratiei de casatorie, ofiterul de stare civila dispune publicarea acesteia, prin afisarea in extras, intr-un loc special amenajat la sediul primariei si pe pagina de internet a acesteia unde urmeaza sa se incheie casatoria si, dupa caz, la sediul primariei unde celalalt sot isi are domiciliul sau resedinta.

(2) Extrasul din declaratia de casatorie cuprinde, in mod obligatoriu: data afisarii, datele de stare civila ale viitorilor soti si, dupa caz, incuviintarea parintilor sau a tutorelui, precum si instiintarea ca orice persoana poate face opozitie la casatorie, in termen de 10 zile de la data afisarii.

(3) Casatoria se incheie dupa 10 zile de la afisarea declaratiei de casatorie, termen in care se cuprind atat data afisarii, cat si data incheierii casatoriei.

(4) Primarul municipiului, al sectorului municipiului Bucuresti, al orasului sau al comunei unde urmeaza a se incheia casatoria poate sa incuviinteze, pentru motive temeinice, incheierea casatoriei inainte de implinirea termenului prevazut la alin. (3).

Reinnoirea declaratiei de casatorie

Art. 284. - In cazul in care casatoria nu s-a incheiat in termen de 30 de zile de la data afisarii declaratiei de casatorie sau daca viitorii soti doresc sa modifice declaratia initiala, trebuie sa se faca o noua declaratie de casatorie si sa se dispuna publicarea acesteia.

Opozitia la casatorie

Art. 285. - **(1)** Orice persoana poate face opozitie la casatorie, daca exista un impediment legal sau daca alte cerinte ale legii nu sunt indeplinite.

(2) Opozitia la casatorie se face numai in scris, cu aratarea dovezilor pe care se intemeiaza.

Refuzul celebrarii casatoriei

Art. 286. - Ofiterul de stare civila refuza sa celebreze casatoria daca, pe baza verificarilor pe care este obligat sa le efectueze, a opozitiilor primite sau a informatiilor pe care le detine, in masura in care acestea din urma sunt notorii, constata ca nu sunt indeplinite conditiile prevazute de lege.

Celebrarea casatoriei

Art. 287. - **(1)** Viitorii soti sunt obligati sa se prezinte impreuna la sediul primariei, pentru a-si da consimtamantul la casatorie in mod public, in prezenta a 2 martori, in fata ofiterului de stare civila.

(2) Cu toate acestea, in cazurile prevazute de lege, ofiterul de stare civila poate celebra casatoria si in afara sediului serviciului de stare civila, cu respectarea celorlalte conditii mentionate la alin. (1).

(3) Persoanele care apartin minoritatilor nationale pot solicita celebrarea casatoriei in limba lor materna, cu conditia ca ofiterul de stare civila sau cel care oficiaza casatoria sa cunoasca aceasta limba.

Martorii la casatorie

Art. 288. - **(1)** Martorii atesta faptul ca sotii si-au exprimat consimtamantul potrivit art. 287.

(2) Nu pot fi martori la incheierea casatoriei incapabilii, precum si cei care din cauza unei deficiente psihice sau fizice nu sunt apti sa ateste faptele prevazute la alin. (1).

(3) Martorii pot fi si rude sau afini, indiferent de grad, cu oricare dintre viitorii soti.

Momentul incheierii casatoriei

Art. 289. - Casatoria este incheiata in momentul in care, dupa ce ia consimtamantul fiecaruia dintre viitorii soti, ofiterul de stare civila ii declara casatoriti.

CAPITOLUL III

Formalitati ulterioare incheierii casatoriei

Actul de casatorie

Art. 290. - Dupa incheierea casatoriei, ofiterul de stare civila intocmeste, de indata, in registrul actelor de stare civila, actul de casatorie, care se semneaza de catre soti, de cei 2 martori si de catre ofiterul de stare civila.

Formalitatile privind regimul matrimonial

Art. 291. - Ofiterul de stare civila face mentiune pe actul de casatorie despre regimul matrimonial ales. El are obligatia ca, din oficiu si de indata, sa comunice la registrul prevazut la art. 334 alin. (1), precum si, dupa caz, notarului public care a autentificat conventia matrimoniala o copie de pe actul de casatorie.

Dovada casatoriei

Art. 292. - **(1)** Casatoria se dovedeste cu actul de casatorie si prin certificatul de casatorie eliberat pe baza acestuia.
(2) Cu toate acestea, in situatiile prevazute de lege, casatoria se poate dovedi cu orice mijloc de proba.

CAPITOLUL IV
Nulitatea casatoriei

SECȚIUNEA 1
Nulitatea absoluta a casatoriei

Cazurile de nulitate absoluta

Art. 293. - **(1)** Este lovita de nulitate absoluta casatoria incheiata cu incalcarea dispozitiilor prevazute la art. 271, 273, 274, 276 si art. 287 alin. (1).
(2) In cazul in care sotul unei persoane declarate moarte s-a recasatorit si, dupa aceasta, hotararea declarativa de moarte este anulata, noua casatorie ramane valabila, daca sotul celui declarat mort a fost de buna-credinta. Prima casatorie se considera desfacuta pe data incheierii noii casatorii.

Lipsa varstei matrimoniale

Art. 294. - **(1)** Casatoria incheiata de minorul care nu a implinit varsta de 16 ani este lovita de nulitate absoluta.
(2) Cu toate acestea, nulitatea casatoriei se acopera daca, pana la ramanerea definitiva a hotararii judecatoresti, ambii soti au implinit varsta de 18 ani sau daca sotia a nascut ori a ramas insarcinata.

Casatoria fictiva

Art. 295. - **(1)** Casatoria incheiata in alte scopuri decat acela de a intemeia o familie este lovita de nulitate absoluta.
(2) Cu toate acestea, nulitatea casatoriei se acopera daca, pana la ramanerea definitiva a hotararii judecatoresti, a intervenit convietuirea sotilor, sotia a nascut sau a ramas insarcinata ori au trecut 2 ani de la incheierea casatoriei.

Persoanele care pot invoca nulitatea absoluta

Art. 296. - Orice persoana interesata poate introduce actiunea in constatarea nulitatii absolute a casatoriei. Cu toate acestea, procurorul nu poate introduce actiunea dupa incetarea sau desfacerea

casatoriei, cu exceptia cazului in care ar actiona pentru apararea drepturilor minorilor sau a persoanelor puse sub interdictie.

SECȚIUNEA a 2-a
Nulitatea relativa a casatoriei

Lipsa incuviintarilor cerute de lege

Art. 297. - **(1)** Este anulabila casatoria incheiata fara incuviintarile sau autorizarea prevazute la art. 272 alin. (2), (4) si (5).
(2) Anulabilitatea poate fi invocata numai de cel a carui incuviintare era necesara. Dispozitiile art. 46 alin. (4) se aplica in mod corespunzator.

Viciile de consimtamant

Art. 298. - **(1)** Casatoria poate fi anulata la cererea sotului al carui consimtamant a fost viciat prin eroare, prin dol sau prin violenta.
(2) Eroarea constituie viciu de consimtamant numai atunci cand priveste identitatea fizica a viitorului sot.

Lipsa discernamantului

Art. 299. - Este anulabila casatoria incheiata de persoana lipsita vremelnic de discernamant.

Existenta tutelei

Art. 300. - Casatoria incheiata intre tutore si persoana minora aflata sub tutela sa este anulabila.

Termenul de prescriptie

Art. 301. - **(1)** Anularea casatoriei poate fi ceruta in termen de 6 luni.
(2) In cazul prevazut la art. 297, termenul curge de la data la care cei a caror incuviintare sau autorizare era necesara pentru incheierea casatoriei au luat cunostinta de aceasta.
(3) In cazul nulitatii pentru vicii de consimtamant ori pentru lipsa discernamantului, termenul curge de la data incetarii violentei sau, dupa caz, de la data la care cel interesat a cunoscut dolul, eroarea ori lipsa vremelnica a discernamantului.
(4) In cazul prevazut la art. 300, termenul curge de la data incheierii casatoriei.

Caracterul personal al actiunii

Art. 302. - Dreptul la actiunea in anulare nu se transmite mostenitorilor. Cu toate acestea, daca actiunea a fost pornita de catre unul dintre soti, ea poate fi continuata de catre oricare dintre mostenitorii sai.

Acoperirea nulitatii

Art. 303. - **(1)** In cazurile prevazute la art. 272 alin. (2), (4) si (5), anulabilitatea casatoriei se acopera daca, pana la ramanerea definitiva a hotararii judecatoresti, s-au obtinut incuviintarile si autorizarea cerute de lege.
(2) Casatoria nu poate fi anulata daca sotii au convietuit timp de 6 luni de la data incetarii violentei sau de la data descoperirii dolului, a erorii ori a lipsei vremelnice a facultatilor mintale.
(3) In toate cazurile, nulitatea casatoriei se acopera daca, intre timp, ambii soti au implinit varsta de 18 ani sau daca sotia a nascut ori a ramas insarcinata.

SECȚIUNEA a 3-a
Efectele nulitatii casatoriei

Casatoria putativa

Art. 304. - **(1)** Sotul de buna-credinta la incheierea unei casatorii nule sau anulate pastreaza, pana la data cand hotararea judecatoreasca ramane definitiva, situatia unui sot dintr-o casatorie valabila.
(2) In situatia prevazuta la alin. (1), raporturile patrimoniale dintre fostii soti sunt supuse, prin asemanare, dispozitiilor privitoare la divort.

Situatia copiilor

Art. 305. - **(1)** Nulitatea casatoriei nu are niciun efect in privinta copiilor, care pastreaza situatia de copii din casatorie.
(2) In ceea ce priveste drepturile si obligatiile dintre parinti si copii se aplica, prin asemanare, dispozitiile privitoare la divort.

Opozabilitatea hotararii judecatoresti

Art. 306. - **(1)** Hotararea judecatoreasca de constatare a nulitatii sau de anulare a casatoriei este opozabila tertelor persoane, in conditiile legii. Dispozitiile art. 291, 334 si 335 sunt aplicabile in mod corespunzator.
(2) Nulitatea casatoriei nu poate fi opusa unei terte persoane impotriva unui act incheiat anterior de aceasta cu unul dintre soti, in afara de cazul in care au fost indeplinite formalitatile de publicitate prevazute de lege cu privire la actiunea in constatarea nulitatii ori in anulare sau tertul a cunoscut, pe alta cale, inainte de incheierea actului, cauza de nulitate a casatoriei. Dispozitiile art. 291, 334 si 335 sunt aplicabile in mod corespunzator si publicitatii actiunii in constatarea nulitatii sau in anularea casatoriei.

CAPITOLUL V
Drepturile si indatoririle personale ale sotilor

Reglementarea raporturilor personale dintre soti

Art. 307. - Dispozitiile prezentului capitol se aplica raporturilor personale dintre soti, oricare ar fi regimul lor matrimonial.

Luarea deciziilor de catre soti

Art. 308. - Sotii hotarasc de comun acord in tot ceea ce priveste casatoria.

Indatoririle sotilor

Art. 309. - **(1)** Sotii isi datoreaza reciproc respect, fidelitate si sprijin moral.
(2) Ei au indatorirea de a locui impreuna. Pentru motive temeinice, ei pot hotari sa locuiasca separat.

Independenta sotilor

Art. 310. - Un sot nu are dreptul sa cenzureze corespondenta, relatiile sociale sau alegerea profesiei celuilalt sot.

Schimbarea numelui de familie

Art. 311. - **(1)** Sotii sunt obligati sa poarte numele declarat la incheierea casatoriei.

(2) Daca sotii au convenit sa poarte in timpul casatoriei un nume comun si l-au declarat potrivit dispozitiilor art. 281, unul dintre soti nu poate cere schimbarea acestui nume pe cale administrativa decat cu consimtamantul celuilalt sot.

CAPITOLUL VI
Drepturile si obligatiile patrimoniale ale sotilor

SECȚIUNEA 1
Dispozitii comune

§1. Despre regimul matrimonial în general

Regimurile matrimoniale

Art. 312. - **(1)** Viitorii soti pot alege ca regim matrimonial: comunitatea legala, separatia de bunuri sau comunitatea conventionala.
(2) Indiferent de regimul matrimonial ales, nu se poate deroga de la dispozitiile prezentei sectiuni, daca prin lege nu se prevede altfel.

Efectele regimului matrimonial

Art. 313. - **(1)** Intre soti, regimul matrimonial produce efecte numai din ziua incheierii casatoriei.
(2) Fata de terti, regimul matrimonial este opozabil de la data indeplinirii formalitatilor de publicitate prevazute de lege, afara de cazul in care acestia l-au cunoscut pe alta cale.
(3) Neindeplinirea formalitatilor de publicitate face ca sotii sa fie considerati, in raport cu tertii de buna-credinta, ca fiind casatoriti sub regimul matrimonial al comunitatii legale.

Mandatul conventional

Art. 314. - Un sot poate sa dea mandat celuilalt sot sa il reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial.

Mandatul judiciar

Art. 315. - **(1)** In cazul in care unul dintre soti se afla in imposibilitate de a-si manifesta vointa, celalalt sot poate cere instantei de tutela incuviintarea de a-l reprezenta pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. Prin hotararea pronuntata se stabilesc conditiile, limitele si perioada de valabilitate a acestui mandat.
(2) In afara altor cazuri prevazute de lege, mandatul inceteaza atunci cand sotul reprezentat nu se mai afla in situatia prevazuta la alin. (1) sau cand este numit un tutore ori, dupa caz, un curator.
(3) Dispozitiile art. 346 si 347 sunt aplicabile in mod corespunzator.

Actele de dispozitie care pun in pericol grav interesele familiei

Art. 316. - **(1)** In mod exceptional, daca unul dintre soti incheie acte juridice prin care pune in pericol grav interesele familiei, celalalt sot poate cere instantei de tutela ca, pentru o durata determinata, dreptul de a dispune de anumite bunuri sa poata fi exercitat numai cu consimtamantul sau expres. Durata acestei masuri poate fi prelungita, fara insa a se depasi in total 2 ani. Hotararea de incuviintare a masurii se comunica in vederea efectuarii formalitatilor de publicitate imobiliara sau mobiliara, dupa caz.
(2) Actele incheiate cu nerespectarea hotararii judecatoresti sunt anulabile. Dreptul la actiune se prescrie in termen de un an, care incepe sa curga de la data cand sotul vatamat a luat cunostinta de existenta actului.
(3) Dispozitiile art. 346 si 347 sunt aplicabile in mod corespunzator.

Independenta patrimoniala a sotilor

Art. 317. - **(1)** Daca prin lege nu se prevede altfel, fiecare sot poate sa incheie orice acte juridice cu celalalt sot sau cu terte persoane.
(2) Fiecare sot poate sa faca singur, fara consimtamantul celuilalt, depozite bancare, precum si orice alte operatiuni in legatura cu acestea.
(3) In raport cu institutia de credit, sotul titular al contului are, chiar si dupa desfacerea sau incetarea casatoriei, dreptul de a dispune de fondurile depuse, daca prin hotarare judecatoreasca executorie nu s-a decis altfel.

Dreptul la informare

Art. 318. - **(1)** Fiecare sot poate sa ii ceara celuilalt sa il informeze cu privire la bunurile, veniturile si datoriile sale, iar in caz de refuz nejustificat se poate adresa instantei de tutela.
(2) Instanta poate sa il oblige pe sotul celui care a sesizat-o sau pe orice tert sa furnizeze informatiile cerute si sa depuna probele necesare in acest sens.
(3) Tertii pot sa refuze furnizarea informatiilor cerute atunci cand, potrivit legii, refuzul este justificat de pastrarea secretului profesional.
(4) Atunci cand informatiile solicitate de un sot pot fi obtinute, potrivit legii, numai la cererea celuilalt sot, refuzul acestuia de a le solicita naste prezumtia relativa ca sustinerile sotului reclamant sunt adevarate.

Incetarea regimului matrimonial

Art. 319. - **(1)** Regimul matrimonial inceteaza prin constatarea nulitatii, anularea, desfacerea sau incetarea casatoriei.
(2) In timpul casatoriei, regimul matrimonial poate fi modificat, in conditiile legii.

Lichidarea regimului matrimonial

Art. 320. - In caz de incetare sau de schimbare, regimul matrimonial se lichideaza potrivit legii, prin buna invoiala sau, in caz de neintelegere, pe cale judiciara. Hotararea judecatoreasca definitiva sau, dupa caz, inscrisul intocmit in forma autentica notariala constituie act de lichidare.

§2. Locuința familiei

Notiune

Art. 321. - **(1)** Locuinta familiei este locuinta comuna a sotilor sau, in lipsa, locuinta sotului la care se afla copiii.
(2) Oricare dintre soti poate cere notarea in cartea funciara, in conditiile legii, a unui imobil ca locuinta a familiei, chiar daca nu este proprietarul imobilului.

Regimul unor acte juridice

Art. 322. - **(1)** Fara consimtamantul scris al celuilalt sot, niciunul dintre soti, chiar daca este proprietar exclusiv, nu poate dispune de drepturile asupra locuintei familiei si nici nu poate incheia acte prin care ar fi afectata folosinta acesteia.
(2) De asemenea, un sot nu poate deplasa din locuinta bunurile ce mobileaza sau decoreaza locuinta familiei si nu poate dispune de acestea fara consimtamantul scris al celuilalt sot.
(3) In cazul in care consimtamantul este refuzat fara un motiv legitim, celalalt sot poate sa sesizeze instanta de tutela, pentru ca aceasta sa autorizeze incheierea actului.
(4) Sotul care nu si-a dat consimtamantul la incheierea actului poate cere anularea lui in termen de un an de la data la care a luat cunostinta despre acesta, dar nu mai tarziu de un an de la data incetarii regimului matrimonial.
(5) In lipsa notarii locuintei familiei in cartea funciara, sotul care nu si-a dat consimtamantul nu poate cere anularea actului, ci numai daune-interese de la celalalt sot, cu exceptia cazului in care tertul

dobanditor a cunoscut, pe alta cale, calitatea de locuinta a familiei.
(6) Dispozitiile alin. (5) se aplica in mod corespunzator actelor incheiate cu incalcarea prevederilor alin. (2).

Drepturile sotilor asupra locuintei inchiriate

Art. 323. - **(1)** In cazul in care locuinta este detinuta in temeiul unui contract de inchiriere, fiecare sot are un drept locativ propriu, chiar daca numai unul dintre ei este titularul contractului ori contractul este incheiat inainte de casatorie.
(2) Dispozitiile art. 322 sunt aplicabile in mod corespunzator.
(3) In caz de deces al unuia dintre soti, sotul supravietuitor continua exercitarea dreptului sau locativ, daca nu renunta in mod expres la acesta, in termenul prevazut la art. 1.834.

Atribuirea beneficiului contractului de inchiriere

Art. 324. - **(1)** La desfacerea casatoriei, daca nu este posibila folosirea locuintei de catre ambii soti si acestia nu se inteleg, beneficiul contractului de inchiriere poate fi atribuit unuia dintre soti, tinand seama, in ordine, de interesul superior al copiilor minori, de culpa in desfacerea casatoriei si de posibilitatile locative proprii ale fostilor soti.
(2) Sotul caruia i s-a atribuit beneficiul contractului de inchiriere este dator sa plateasca celuilalt sot o indemnizatie pentru acoperirea cheltuielilor de instalare intr-o alta locuinta, cu exceptia cazului in care divortul a fost pronuntat din culpa exclusiva a acestuia din urma. Daca exista bunuri comune, indemnizatia se poate imputa, la partaj, asupra cotei cuvenite sotului caruia i s-a atribuit beneficiul contractului de inchiriere.
(3) Atribuirea beneficiului contractului de inchiriere se face cu citarea locatorului si produce efecte fata de acesta de la data cand hotararea judecatoreasca a ramas definitiva.
(4) Prevederile alin. (1)-(3) se aplica in mod similar si in cazul in care bunul este proprietatea comuna a celor 2 soti, atribuirea beneficiului locuintei conjugale producand efecte pana la data ramanerii definitive a hotararii de partaj.

§3. Cheltuielile căsătoriei

Contributia sotilor

Art. 325. - **(1)** Sotii sunt obligati sa isi acorde sprijin material reciproc.
(2) Ei sunt obligati sa contribuie, in raport cu mijloacele fiecaruia, la cheltuielile casatoriei, daca prin conventie matrimoniala nu s-a prevazut altfel.
(3) Orice conventie care prevede ca suportarea cheltuielilor casatoriei revine doar unuia dintre soti este considerata nescrisa.

Munca in gospodarie

Art. 326. - Munca oricaruia dintre soti in gospodarie si pentru cresterea copiilor reprezinta o contributie la cheltuielile casatoriei.

Veniturile din profesie

Art. 327. - Fiecare sot este liber sa exercite o profesie si sa dispuna, in conditiile legii, de veniturile incasate, cu respectarea obligatiilor ce ii revin privind cheltuielile casatoriei.

Dreptul la compensatie

Art. 328. - Sotul care a participat efectiv la activitatea profesionala a celuilalt sot poate obtine o compensatie, in masura imbogatirii acestuia din urma, daca participarea sa a depasit limitele obligatiei de sprijin material si ale obligatiei de a contribui la cheltuielile casatoriei.

§4. Alegerea regimului matrimonial

Conventia matrimoniala

Art. 329. - Alegerea unui alt regim matrimonial decat cel al comunitatii legale se face prin incheierea unei conventii matrimoniale.

Incheierea conventiei matrimoniale

Art. 330. - **(1)** Sub sanctiunea nulitatii absolute, conventia matrimoniala se incheie prin inscris autentificat de notarul public, cu consimtamantul tuturor partilor, exprimat personal sau prin mandatar cu procura autentica, speciala si avand continut predeterminat.
(2) Conventia matrimoniala incheiata inainte de casatorie produce efecte numai de la data incheierii casatoriei.
(3) Conventia incheiata in timpul casatoriei produce efecte de la data prevazuta de parti sau, in lipsa, de la data incheierii ei.

Simulatia conventiei matrimoniale

Art. 331. - Actul secret, prin care se alege un alt regim matrimonial sau se modifica regimul matrimonial pentru care sunt indeplinite formalitatile de publicitate prevazute de lege, produce efecte numai intre soti si nu poate fi opus tertilor de buna-credinta.

Obiectul conventiei matrimoniale

Art. 332. - **(1)** Prin conventia matrimoniala nu se poate deroga, sub sanctiunea nulitatii absolute, de la dispozitiile legale privind regimul matrimonial ales decat in cazurile anume prevazute de lege.
(2) De asemenea, conventia matrimoniala nu poate aduce atingere egalitatii dintre soti, autoritatii parintesti sau devolutiunii succesorale legale.

Clauza de preciput

Art. 333. - **(1)** Prin conventie matrimoniala se poate stipula ca sotul supravietuitor sa preia fara plata, inainte de partajul mostenirii, unul sau mai multe dintre bunurile comune, detinute in devalmasie sau in coproprietate. Clauza de preciput poate fi stipulata in beneficiul fiecaruia dintre soti sau numai in favoarea unuia dintre ei.
(2) Clauza de preciput nu este supusa raportului donatiilor, ci numai reductiunii, in conditiile art. 1.096 alin. (1) si (2).
(3) Clauza de preciput nu aduce nicio atingere dreptului creditorilor comuni de a urmari, chiar inainte de incetarea comunitatii, bunurile ce fac obiectul clauzei.
(4) Clauza de preciput devine caduca atunci cand comunitatea inceteaza in timpul vietii sotilor, cand sotul beneficiar a decedat inaintea sotului dispunator ori cand acestia au decedat in acelasi timp sau cand bunurile care au facut obiectul ei au fost vandute la cererea creditorilor comuni.
(5) Executarea clauzei de preciput se face in natura sau, daca acest lucru nu este posibil, prin echivalent.

Publicitatea conventiei matrimoniale

Art. 334. - **(1)** Pentru a fi opozabile tertilor, conventiile matrimoniale se inscriu in Registrul national notarial al regimurilor matrimoniale, organizat potrivit legii.
(2) Dupa autentificarea conventiei matrimoniale in timpul casatoriei sau dupa primirea copiei de pe actul casatoriei, potrivit art. 291, notarul public expediaza, din oficiu, un exemplar al conventiei la serviciul de stare civila unde a avut loc celebrarea casatoriei, pentru a se face mentiune pe actul de casatorie, la registrul mentionat la alin. (1), precum si la celelalte registre de publicitate, in conditiile alin. (4).
(3) Dispozitiile alin. (2) nu exclud dreptul oricaruia dintre soti de a solicita indeplinirea formalitatilor de

publicitate.

(4) Tinand seama de natura bunurilor, conventiile matrimoniale se vor nota in cartea funciara, se vor inscrie in registrul comertului, precum si in alte registre de publicitate prevazute de lege. In toate aceste cazuri, neindeplinirea formalitatilor de publicitate speciale nu poate fi acoperita prin inscrierea facuta in registrul mentionat la alin. (1).

(5) Orice persoana, fara a fi tinuta sa justifice vreun interes, poate cerceta registrul mentionat la alin. (1) si poate solicita, in conditiile legii, eliberarea de extrase certificate.

Inopozabilitatea conventiei matrimoniale

Art. 335. - **(1)** Conventia matrimoniala nu poate fi opusa tertilor cu privire la actele incheiate de acestia cu unul dintre soti, decat daca au fost indeplinite formalitatile de publicitate prevazute la art. 334 sau daca tertii au cunoscut-o pe alta cale.

(2) De asemenea, conventia matrimoniala nu poate fi opusa tertilor cu privire la actele incheiate de acestia cu oricare dintre soti inainte de incheierea casatoriei.

Modificarea conventiei matrimoniale

Art. 336. - Conventia matrimoniala poate fi modificata inainte de incheierea casatoriei, cu respectarea conditiilor prevazute la art. 330 si 332. Dispozitiile art. 334 si 335 sunt aplicabile.

Incheierea conventiei matrimoniale de catre minor

Art. 337. - **(1)** Minorul care a implinit varsta matrimoniala poate incheia sau modifica o conventie matrimoniala numai cu incuviintarea ocrotitorului sau legal si cu autorizarea instantei de tutela.

(2) In lipsa incuviintarii sau a autorizarii prevazute la alin. (1), conventia incheiata de minor poate fi anulata in conditiile art. 46, care se aplica in mod corespunzator.

(3) Actiunea in anulare nu poate fi formulata daca a trecut un an de la incheierea casatoriei.

Nulitatea conventiei matrimoniale

Art. 338. - In cazul in care conventia matrimoniala este nula sau anulata, intre soti se aplica regimul comunitatii legale, fara a fi afectate drepturile dobandite de tertii de buna-credinta.

SECȚIUNEA a 2-a
Regimul comunitatii legale

Bunurile comune

Art. 339. - Bunurile dobandite in timpul regimului comunitatii legale de oricare dintre soti sunt, de la data dobandirii lor, bunuri comune in devalmasie ale sotilor.

Bunurile proprii

Art. 340. - Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecarui sot:

a) bunurile dobandite prin mostenire legala, legat sau donatie, cu exceptia cazului in care dispunatorul a prevazut, in mod expres, ca ele vor fi comune;

b) bunurile de uz personal;

c) bunurile destinate exercitarii profesiei unuia dintre soti, daca nu sunt elemente ale unui fond de comert care face parte din comunitatea de bunuri;

d) drepturile patrimoniale de proprietate intelectuala asupra creatiilor sale si asupra semnelor distinctive pe care le-a inregistrat;

e) bunurile dobandite cu titlu de premiu sau recompensa, manuscrisele stiintifice sau literare, schitele si proiectele artistice, proiectele de inventii si alte asemenea bunuri;

f) indemnizatia de asigurare si despagubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soti;

g) bunurile, sumele de bani sau orice valori care inlocuiesc un bun propriu, precum si bunul dobandit in schimbul acestora;
h) fructele bunurilor proprii.

Veniturile din munca si cele asimilate acestora

Art. 341. - Veniturile din munca, sumele de bani cuvenite cu titlu de pensie in cadrul asigurarilor sociale si altele asemenea, precum si veniturile cuvenite in temeiul unui drept de proprietate intelectuala sunt bunuri comune, indiferent de data dobandirii lor, insa numai in cazul in care creanta privind incasarea lor devine scadenta in timpul comunitatii.

Regimul juridic al bunurilor proprii

Art. 342. - Fiecare sot poate folosi, administra si dispune liber de bunurile sale proprii, in conditiile legii.

Dovada bunurilor sotilor

Art. 343. - **(1)** Calitatea de bun comun nu trebuie sa fie dovedita.
(2) Dovada ca un bun este propriu se poate face intre soti prin orice mijloc de proba. In cazul prevazut la art. 340 lit. a), dovada se face in conditiile legii.
(3) Pentru bunurile mobile dobandite anterior casatoriei, inainte de incheierea acesteia se intocmeste un inventar de catre notarul public sau sub semnatura privata, daca partile convin astfel. In lipsa inventarului, se prezuma, pana la proba contrara, ca bunurile sunt comune.

Formalitatile de publicitate

Art. 344. - Oricare dintre soti poate cere sa se faca mentiune in cartea funciara ori, dupa caz, in alte registre de publicitate prevazute de lege despre apartenenta unui bun la comunitate.

Actele de conservare, de folosinta si de administrare

Art. 345. - **(1)** Fiecare sot are dreptul de a folosi bunul comun fara consimtamantul expres al celuilalt sot. Cu toate acestea, schimbarea destinatiei bunului comun nu se poate face decat prin acordul sotilor.
(2) De asemenea, fiecare sot poate incheia singur acte de conservare, acte de administrare cu privire la oricare dintre bunurile comune, precum si acte de dobandire a bunurilor comune.
(3) Dispozitiile art. 322 raman aplicabile.
(4) In masura in care interesele sale legate de comunitatea de bunuri au fost prejudiciate printr-un act juridic, sotul care nu a participat la incheierea actului nu poate pretinde decat daune-interese de la celalalt sot, fara a fi afectate drepturile dobandite de tertii de buna-credinta.

Actele de instrainare si de grevare

Art. 346. - **(1)** Actele de instrainare sau de grevare cu drepturi reale avand ca obiect bunurile comune nu pot fi incheiate decat cu acordul ambilor soti.
(2) Cu toate acestea, oricare dintre soti poate dispune singur, cu titlu oneros, de bunurile mobile comune a caror instrainare nu este supusa, potrivit legii, anumitor formalitati de publicitate. Dispozitiile art. 345 alin. (4) raman aplicabile.
(3) Sunt, de asemenea, exceptate de la prevederile alin. (1) darurile obisnuite.

Nulitatea relativa

Art. 347. - **(1)** Actul incheiat fara consimtamantul expres al celuilalt sot, atunci cand el este necesar potrivit legii, este anulabil.
(2) Tertul dobanditor care a depus diligenta necesara pentru a se informa cu privire la natura bunului este aparat de efectele nulitatii. Dispozitiile art. 345 alin. (4) raman aplicabile.

Aportul de bunuri comune

Art. 348. - Bunurile comune pot face obiectul unui aport la societati, asociatii sau fundatii, in conditiile legii.

Regimul aporturilor

Art. 349. - **(1)** Sub sanctiunea prevazuta la art. 347, niciunul dintre soti nu poate singur, fara consimtamantul scris al celuilalt sot, sa dispuna de bunurile comune ca aport la o societate sau pentru dobandirea de parti sociale ori, dupa caz, de actiuni. In cazul societatilor comerciale ale caror actiuni sunt tranzactionate pe o piata reglementata, sotul care nu si-a dat consimtamantul scris la intrebuintarea bunurilor comune nu poate pretinde decat daune-interese de la celalalt sot, fara a fi afectate drepturile dobandite de terti.

(2) In cazul prevazut la alin. (1), calitatea de asociat este recunoscuta sotului care a aportat bunul comun, dar partile sociale sau actiunile sunt bunuri comune. Sotul asociat exercita singur drepturile ce decurg din aceasta calitate si poate realiza singur transferul partilor sociale ori, dupa caz, al actiunilor detinute.

(3) Calitatea de asociat poate fi recunoscuta si celuilalt sot, daca acesta si-a exprimat vointa in acest sens. In acest caz, fiecare dintre soti are calitatea de asociat pentru partile sociale sau actiunile atribuite in schimbul a jumatate din valoarea bunului, daca, prin conventie, sotii nu au stipulat alte cote-parti. Partile sociale sau actiunile ce revin fiecaruia dintre soti sunt bunuri proprii.

Dispozitii testamentare

Art. 350. - Fiecare sot poate dispune prin legat de partea ce i s-ar cuveni, la incetarea casatoriei, din comunitatea de bunuri.

Datoriile comune ale sotilor

Art. 351. - Sotii raspund cu bunurile comune pentru:

a) obligatiile nascute in legatura cu conservarea, administrarea sau dobandirea bunurilor comune;

b) obligatiile pe care le-au contractat impreuna;

c) obligatiile asumate de oricare dintre soti pentru acoperirea cheltuielilor obisnuite ale casatoriei;

d) repararea prejudiciului cauzat prin insusirea, de catre unul dintre soti, a bunurilor apartinand unui tert, in masura in care, prin aceasta, au sporit bunurile comune ale sotilor.

Raspunderea subsidiara pentru datoriile comune

Art. 352. - **(1)** In masura in care obligatiile comune nu au fost acoperite prin urmarirea bunurilor comune, sotii raspund solidar, cu bunurile proprii. In acest caz, cel care a platit datoria comuna se subroga in drepturile creditorului pentru ceea ce a suportat peste cota-parte ce i-ar reveni din comunitate daca lichidarea s-ar face la data platii datoriei.

(2) Sotul care a platit datoria comuna in conditiile alin. (1) are un drept de retentie asupra bunurilor celuilalt sot pana la acoperirea integrala a creantelor pe care acesta i le datoreaza.

Urmarirea bunurilor comune

Art. 353. - **(1)** Bunurile comune nu pot fi urmarite de creditorii personali ai unuia dintre soti.

(2) Cu toate acestea, dupa urmarirea bunurilor proprii ale sotului debitor, creditorul sau personal poate cere partajul bunurilor comune, insa numai in masura necesara pentru acoperirea creantei sale.

(3) Bunurile astfel impartite devin bunuri proprii.

Urmarirea veniturilor din profesie

Art. 354. - Veniturile din munca ale unui sot, precum si cele asimilate acestora nu pot fi urmarite

pentru datoriile comune asumate de catre celalalt sot, cu exceptia celor prevazute la art. 351 lit. c).

Lichidarea regimului comunitatii

Art. 355. - **(1)** La incetarea comunitatii, aceasta se lichideaza prin hotarare judecatoreasca sau act autentic notarial.
(2) Pana la finalizarea lichidarii, comunitatea subzista atat in privinta bunurilor, cat si in privinta obligatiilor.
(3) Cand comunitatea inceteaza prin decesul unuia dintre soti, lichidarea se face intre sotul supravietuitor si mostenitorii sotului decedat. In acest caz, obligatiile sotului decedat se divid intre mostenitori proportional cu cotele ce le revin din mostenire.

Efectele incetarii regimului comunitatii

Art. 356. - Daca regimul comunitatii de bunuri inceteaza prin desfacerea casatoriei, fostii soti raman coproprietari in devalmasie asupra bunurilor comune pana la stabilirea cotei-parti ce revine fiecaruia.

Lichidarea comunitatii. Partajul

Art. 357. - **(1)** In cadrul lichidarii comunitatii, fiecare dintre soti preia bunurile sale proprii, dupa care se va proceda la partajul bunurilor comune si la regularizarea datoriilor.
(2) In acest scop, se determina mai intai cota-parte ce revine fiecarui sot, pe baza contributiei sale atat la dobandirea bunurilor comune, cat si la indeplinirea obligatiilor comune. Pana la proba contrara, se prezuma ca sotii au avut o contributie egala.
(3) Dispozitiile art. 364 alin. (2) se aplica in mod corespunzator.

Partajul in timpul regimului comunitatii

Art. 358. - **(1)** In timpul regimului comunitatii, bunurile comune pot fi impartite, in tot sau in parte, prin act incheiat in forma autentica notariala, in caz de buna invoiala, ori pe cale judecatoreasca, in caz de neintelegere.
(2) Prevederile art. 357 alin. (2) se aplica in mod corespunzator.
(3) Bunurile atribuite fiecarui sot prin partaj devin bunuri proprii, iar bunurile neimpartite raman bunuri comune.
(4) Regimul comunitatii nu inceteaza decat in conditiile legii, chiar daca toate bunurile comune au fost impartite potrivit acestui articol.

Conventiile contrare regimului comunitatii legale

Art. 359. - Orice conventie contrara dispozitiilor prezentei sectiuni este lovita de nulitate absoluta, in masura in care nu este compatibila cu regimul comunitatii conventionale.

SECȚIUNEA a 3-a
Regimul separatiei de bunuri

Regimul bunurilor

Art. 360. - **(1)** Fiecare dintre soti este proprietar exclusiv in privinta bunurilor dobandite inainte de incheierea casatoriei, precum si a celor pe care le dobandeste in nume propriu dupa aceasta data.
(2) Prin conventie matrimoniala, partile pot stipula clauze privind lichidarea acestui regim in functie de masa de bunuri achizitionate de fiecare dintre soti in timpul casatoriei, in baza careia se va calcula creanta de participare. Daca partile nu au convenit altfel, creanta de participare reprezinta jumatate din diferenta valorica dintre cele doua mase de achizitii nete si va fi datorata de catre sotul a carui masa de achizitii nete este mai mare, putand fi platita in bani sau in natura.

Inventarul bunurilor mobile

Art. 361. - **(1)** La adoptarea acestui regim, notarul public intocmeste un inventar al bunurilor mobile proprii, indiferent de modul lor de dobandire .
(2) Se poate intocmi un inventar si pentru bunurile mobile dobandite in timpul separatiei de bunuri.
(3) In toate cazurile, pentru opozabilitate fata de terti, inventarul se anexeaza la conventia matrimoniala, supunandu-se acelorasi formalitati de publicitate ca si conventia matrimoniala.
(4) In lipsa inventarului se prezuma, pana la proba contrara, ca dreptul de proprietate exclusiva apartine sotului posesor.
(5) Daca bunul a fost dobandit printr-un act juridic supus, potrivit legii, unei conditii de forma pentru validitate ori unor cerinte de publicitate, dreptul de proprietate exclusiva nu se poate dovedi decat prin inscrisul care indeplineste formele cerute de lege.

Bunurile proprietate comuna pe cote-parti

Art. 362. - **(1)** Bunurile dobandite impreuna de soti apartin acestora in proprietate comuna pe cote-parti, in conditiile legii.
(2) Dovada coproprietatii se face in conditiile art. 361, care se aplica in mod corespunzator.

Folosinta bunurilor celuilalt sot

Art. 363. - **(1)** Sotul care se foloseste de bunurile celuilalt sot fara impotrivirea acestuia din urma are obligatiile unui uzufructuar, cu exceptia celor prevazute la art. 723, 726 si 727. El este dator sa restituie numai fructele existente la data solicitarii lor de catre celalalt sot sau, dupa caz, la data incetarii ori schimbarii regimului matrimonial.
(2) Daca unul dintre soti incheie singur un act prin care dobandeste un bun, folosindu-se, in tot sau in parte, de bunuri apartinand celuilalt sot, acesta din urma poate alege, in proportia bunurilor proprii folosite fara acordul sau, intre a reclama pentru sine proprietatea bunului achizitionat si a pretinde daune-interese de la sotul dobanditor. Proprietatea nu poate fi insa reclamata decat inainte ca sotul dobanditor sa dispuna de bunul dobandit, cu exceptia cazului in care tertul dobanditor a cunoscut ca bunul a fost achizitionat de catre sotul vanzator prin valorificarea bunurilor celuilalt sot.

Raspunderea pentru obligatiile personale

Art. 364. - **(1)** Niciunul dintre soti nu poate fi tinut de obligatiile nascute din acte savarsite de celalalt sot.
(2) Cu toate acestea, sotii raspund solidar pentru obligatiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obisnuite ale casatoriei si a celor legate de cresterea si educarea copiilor.

Dreptul de retentie

Art. 365. - La incetarea regimului separatiei de bunuri, fiecare dintre soti are un drept de retentie asupra bunurilor celuilalt pana la acoperirea integrala a datoriilor pe care le au unul fata de celalalt.

SECȚIUNEA a 4-a
Regimul comunitatii conventionale

Domeniul de aplicare

Art. 366. - Regimul comunitatii conventionale se aplica atunci cand, in conditiile si limitele prevazute in prezenta sectiune, se deroga, prin conventie matrimoniala, de la dispozitiile privind regimul comunitatii legale.

Obiectul conventiei matrimoniale

Art. 367. - In cazul in care se adopta comunitatea conventionala, conventia matrimoniala se poate

referi la unul sau mai multe dintre urmatoarele aspecte:
a) includerea in comunitate, in tot ori in parte, a bunurilor dobandite sau a datoriilor proprii nascute inainte ori dupa incheierea casatoriei, cu exceptia bunurilor prevazute la art. 340 lit. b) si c);
b) restrangerea comunitatii la bunurile sau datoriile anume determinate in conventia matrimoniala, indiferent daca sunt dobandite ori, dupa caz, nascute inainte sau in timpul casatoriei, cu exceptia obligatiilor prevazute la art. 351 lit. c);
c) obligativitatea acordului ambilor soti pentru incheierea anumitor acte de administrare; in acest caz, daca unul dintre soti se afla in imposibilitate de a-si exprima vointa sau se opune in mod abuziv, celalalt sot poate sa incheie singur actul, insa numai cu incuviintarea prealabila a instantei de tutela;
d) includerea clauzei de preciput; executarea clauzei de preciput se face in natura sau, daca acest lucru nu este posibil, prin echivalent, din valoarea activului net al comunitatii;
e) modalitati privind lichidarea comunitatii conventionale.

Alte dispozitii aplicabile

Art. 368. - In masura in care prin conventie matrimoniala nu se prevede altfel, regimul juridic al comunitatii conventionale se completeaza cu dispozitiile legale privind regimul comunitatii legale.

SECȚIUNEA a 5-a
Modificarea regimului matrimonial

§1. Modificarea convențională

Conditii

Art. 369. - **(1)** Dupa cel putin un an de la incheierea casatoriei, sotii pot, ori de cate ori doresc, sa inlocuiasca regimul matrimonial existent cu un alt regim matrimonial ori sa il modifice, cu respectarea conditiilor prevazute de lege pentru incheierea conventiilor matrimoniale.
(2) Dispozitiile art. 291, 334, 335 si 361 sunt aplicabile in mod corespunzator.
(3) Creditorii prejudiciati prin schimbarea sau lichidarea regimului matrimonial pot formula actiunea revocatorie in termen de un an de la data la care au fost indeplinite formalitatile de publicitate sau, dupa caz, de cand au luat cunostinta mai inainte de aceste imprejurari pe alta cale.
(4) Creditorii prevazuti la alin. (3) pot invoca oricand, pe cale de exceptie, inopozabilitatea modificarii sau lichidarii regimului matrimonial facute in frauda intereselor lor.

§2. Modificarea judiciară

Separatia judiciara de bunuri

Art. 370. - **(1)** Daca regimul matrimonial al sotilor este cel al comunitatii legale sau conventionale, instanta, la cererea unuia dintre soti, poate pronunta separatia de bunuri, atunci cand celalalt sot incheie acte care pun in pericol interesele patrimoniale ale familiei.
(2) Totodata, instanta va face aplicarea dispozitiilor art. 357.
(3) Dispozitiile art. 291, 334, 335 si 361 se aplica in mod corespunzator.

Efectele intre soti

Art. 371. - **(1)** Separatia de bunuri pronuntata de catre instanta face ca regimul matrimonial anterior sa inceteze, iar sotilor li se aplica regimul matrimonial prevazut la art. 360-365.
(2) Intre soti, efectele separatiei se produc de la data formularii cererii, cu exceptia cazului in care instanta, la cererea oricaruia dintre ei, dispune ca aceste efecte sa li se aplice de la data despartirii in fapt.

Efectele fata de terti

Art. 372. - **(1)** Creditorii sotilor nu pot cere separatia de bunuri, dar pot interveni in cauza.
(2) Dispozitiile art. 369 alin. (3) si (4) se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL VII
Desfacerea casatoriei

SECȚIUNEA 1
Cazurile de divort

§1. Dispoziții generale

Motive de divort

Art. 373. - Divortul poate avea loc:
a) prin acordul sotilor, la cererea ambilor soti sau a unuia dintre soti acceptata de celalalt sot;
b) atunci cand, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soti sunt grav vatamate si continuarea casatoriei nu mai este posibila;
c) la cererea unuia dintre soti, dupa o separare in fapt care a durat cel putin 2 ani;
d) la cererea aceluia dintre soti a carui stare de sanatate face imposibila continuarea casatoriei.

§2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară

Conditii

Art. 374. - **(1)** Divortul prin acordul sotilor poate fi pronuntat indiferent de durata casatoriei si indiferent daca exista sau nu copii minori rezultati din casatorie.
(2) Divortul prin acordul sotilor nu poate fi admis daca unul dintre soti este pus sub interdictie.
(3) Instanta este obligata sa verifice existenta consimtamantului liber si neviciat al fiecarui sot.

§3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială

Conditii

Art. 375. - **(1)** Daca sotii sunt de acord cu divortul si nu au copii minori, nascuti din casatorie, din afara casatoriei sau adoptati, ofiterul de stare civila ori notarul public de la locul casatoriei sau al ultimei locuinte comune a sotilor poate constata desfacerea casatoriei prin acordul sotilor, eliberandu-le un certificat de divort, potrivit legii.
(2) Divortul prin acordul sotilor poate fi constatat de notarul public si in cazul in care exista copii minori nascuti din casatorie, din afara casatoriei sau adoptati, daca sotii convin asupra tuturor aspectelor referitoare la numele de familie pe care sa il poarte dupa divort, exercitarea autoritatii parintesti de catre ambii parinti, stabilirea locuintei copiilor dupa divort, modalitatea de pastrare a legaturilor personale dintre parintele separat si fiecare dintre copii, precum si stabilirea contributiei parintilor la cheltuielile de crestere, educare, invatatura si pregatire profesionala a copiilor. Daca din raportul de ancheta sociala rezulta ca acordul sotilor privind exercitarea in comun a autoritatii parintesti sau cel privind stabilirea locuintei copiilor nu este in interesul copilului, sunt aplicabile prevederile art. 376 alin. (5).
(3) Dispozitiile art. 374 alin. (2) sunt aplicabile in mod corespunzator.

Procedura

Art. 376. - **(1)** Cererea de divort se depune de soti impreuna. Ofiterul de stare civila sau notarul public inregistreaza cererea si le acorda un termen de reflectie de 30 de zile.
(2) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), cererea de divort se poate depune la notarul public si prin mandatar cu procura autentica.
(3) La expirarea acestui termen, sotii se prezinta personal, iar ofiterul de stare civila sau, dupa caz,

notarul public verifica daca sotii staruie sa divorteze si daca, in acest sens, consimtamantul lor este liber si neviciat.

(4) Daca sotii staruie in divort, ofiterul de stare civila sau, dupa caz, notarul public elibereaza certificatul de divort fara sa faca vreo mentiune cu privire la culpa sotilor.

(5) Dispozitiile art. 383 alin. (1) si (3) se aplica in mod corespunzator. Daca sotii nu se inteleg asupra numelui de familie pe care sa il poarte dupa divort ori, in cazul prevazut la art. 375 alin. (2), asupra exercitarii in comun a drepturilor parintesti, ofiterul de stare civila sau, dupa caz, notarul public emite o dispozitie de respingere a cererii de divort si indruma sotii sa se adreseze instantei de judecata, potrivit prevederilor art. 374.

(6) Solutionarea cererilor privind alte efecte ale divortului asupra carora sotii nu se inteleg este de competenta instantei judecatoresti.

Mentiunea in actul de casatorie

Art. 377. - **(1)** Cand cererea de divort este depusa la primaria unde s-a incheiat casatoria, ofiterul de stare civila, dupa emiterea certificatului de divort, face cuvenita mentiune in actul de casatorie.

(2) In cazul depunerii cererii la primaria in a carei raza teritoriala sotii au avut ultima locuinta comuna, ofiterul de stare civila emite certificatul de divort si inainteaza, de indata, o copie certificata de pe acesta la primaria locului unde s-a incheiat casatoria, spre a se face mentiune in actul de casatorie.

(3) In cazul constatarii divortului de catre notarul public, acesta emite certificatul de divort si inainteaza, de indata, o copie certificata de pe acesta la primaria locului unde s-a incheiat casatoria, spre a se face mentiune in actul de casatorie.

Refuzul ofiterului de stare civila sau notarului public

Art. 378. - **(1)** Daca nu sunt indeplinite conditiile art. 375, ofiterul de stare civila sau, dupa caz, notarul public respinge cererea de divort.

(2) Impotriva refuzului ofiterului de stare civila sau notarului public nu exista cale de atac, dar sotii se pot adresa cu cererea de divort instantei de judecata, pentru a dispune desfacerea casatoriei prin acordul lor sau in baza unui alt temei prevazut de lege.

(3) Pentru repararea prejudiciului prin refuzul abuziv al ofiterului de stare civila sau notarului public de a constata desfacerea casatoriei prin acordul sotilor si de a emite certificatul de divort, oricare dintre soti se poate adresa, pe cale separata, instantei competente.

§4. Divorțul din culpă

Conditii

Art. 379. - **(1)** In cazul prevazut la art. 373 lit. b), divortul se poate pronunta daca instanta stabileste culpa unuia dintre soti in destramarea casatoriei. Cu toate acestea, daca din probele administrate rezulta culpa ambilor soti, instanta poate pronunta divortul din culpa lor comuna, chiar daca numai unul dintre ei a facut cerere de divort. Daca culpa apartine in totalitate reclamantului, sunt aplicabile prevederile art. 388.

(2) In ipoteza prevazuta de art. 373 lit. c), divortul se pronunta din culpa exclusiva a sotului reclamant, cu exceptia situatiei in care paratul se declara de acord cu divortul, cand acesta se pronunta fara a se face mentiune despre culpa sotilor.

Continuarea actiunii de divort

Art. 380. - **(1)** In situatia prevazuta la art. 379 alin. (1), daca sotul reclamant decedeaza in timpul procesului, mostenitorii sai pot continua actiunea de divort.

(2) Actiunea continuata de mostenitori este admisa numai daca instanta constata culpa exclusiva a sotului parat.

§5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț

Conditiile divortului

Art. 381. - In cazul prevazut la art. 373 lit. d), desfacerea casatoriei se pronunta fara a se face mentiune despre culpa sotilor.

SECȚIUNEA a 2-a
Efectele divortului

§1. Data desfacerii căsătoriei

Data desfacerii casatoriei

Art. 382. - **(1)** Casatoria este desfacuta din ziua cand hotararea prin care s-a pronuntat divortul a ramas definitiva.
(2) Prin exceptie, daca actiunea de divort este continuata de mostenitorii sotului reclamant, potrivit art. 380, casatoria se socoteste desfacuta la data decesului.
(3) In cazul prevazut de art. 375, casatoria este desfacuta pe data eliberarii certificatului de divort.

§2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți

Numele de familie dupa casatorie

Art. 383. - **(1)** La desfacerea casatoriei prin divort, sotii pot conveni sa pastreze numele purtat in timpul casatoriei. Instanta ia act de aceasta intelegere prin hotararea de divort.
(2) Pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soti sau de interesul superior al copilului, instanta poate sa incuviinteze ca sotii sa pastreze numele purtat in timpul casatoriei, chiar in lipsa unei intelegeri intre ei.
(3) Daca nu a intervenit o intelegere sau daca instanta nu a dat incuviintarea, fiecare dintre fostii soti poarta numele dinaintea casatoriei.

Drepturile sotului divortat

Art. 384. - **(1)** Divortul este considerat pronuntat impotriva sotului din a carui culpa exclusiva s-a desfacut casatoria.
(2) Sotul impotriva caruia a fost pronuntat divortul pierde drepturile pe care legea sau conventiile incheiate anterior cu tertii le atribuie acestuia.
(3) Aceste drepturi nu sunt pierdute in cazul culpei comune sau al divortului prin acordul sotilor.

§3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți

I. Efecte cu privire la regimul matrimonial

Incetarea regimului matrimonial

Art. 385. - **(1)** In cazul divortului, regimul matrimonial inceteaza intre soti la data introducerii cererii de divort.
(2) Cu toate acestea, oricare dintre soti sau amandoi, impreuna, in cazul divortului prin acordul lor, pot cere instantei de divort sa constate ca regimul matrimonial a incetat de la data separatiei in fapt.
(3) Prevederile acestui articol se aplica in mod corespunzator si in cazul divortului prevazut de art. 375.

Actele incheiate in frauda celuilalt sot

Art. 386. - **(1)** Actele mentionate la art. 346 alin. (2), precum si actele din care se nasc obligatii in sarcina comunitatii, incheiate de unul dintre soti dupa data introducerii cererii de divort sunt anulabile, daca au fost facute in frauda celuilalt sot.
(2) Dispozitiile art. 345 alin. (4) raman aplicabile.

Opozabilitatea fata de terti

Art. 387. - **(1)** Hotararea judecatoreasca prin care s-a pronuntat divortul si, dupa caz, certificatul de divort prevazut la art. 375 sunt opozabile fata de terti, in conditiile legii.
(2) Dispozitiile art. 291, 334 si 335 sunt aplicabile in mod corespunzator, inclusiv in cazul prevazut la art. 375.

II. Dreptul la despagubiri

Acordarea despagubirilor

Art. 388. - Distinct de dreptul la prestatia compensatorie prevazut la art. 390, sotul nevinovat, care sufera un prejudiciu prin desfacerea casatoriei, poate cere sotului vinovat sa il despagubeasca. Instanta de tutela solutioneaza cererea prin hotararea de divort.

III. Obligatia de intretinere intre fostii soti

Obligatia de intretinere

Art. 389. - **(1)** Prin desfacerea casatoriei, obligatia de intretinere intre soti inceteaza.
(2) Sotul divortat are dreptul la intretinere, daca se afla in nevoie din pricina unei incapacitati de munca survenite inainte de casatorie ori in timpul casatoriei. El are drept la intretinere si atunci cand incapacitatea se iveste in decurs de un an de la desfacerea casatoriei, insa numai daca incapacitatea este cauzata de o imprejurare in legatura cu casatoria.
(3) Intretinerea datorata potrivit dispozitiilor alin. (2) se stabileste pana la o patrime din venitul net al celui obligat la plata ei, in raport cu mijloacele sale si cu starea de nevoie a creditorului. Aceasta intretinere, impreuna cu intretinerea datorata copiilor, nu va putea depasi jumatate din venitul net al celui obligat la plata.
(4) Cand divortul este pronuntat din culpa exclusiva a unuia dintre soti, acesta nu beneficiaza de prevederile alin. (2) si (3) decat timp de un an de la desfacerea casatoriei.
(5) In afara altor cazuri prevazute de lege, obligatia de intretinere inceteaza prin recasatorirea celui indreptatit.

IV. Prestatia compensatorie

Conditiile prestatiei compensatorii

Art. 390. - **(1)** In cazul in care divortul se pronunta din culpa exclusiva a sotului parat, sotul reclamant poate beneficia de o prestatie care sa compenseze, atat cat este posibil, un dezechilibru semnificativ pe care divortul l-ar determina in conditiile de viata ale celui care o solicita.
(2) Prestatia compensatorie se poate acorda numai in cazul in care casatoria a durat cel putin 20 de ani.
(3) Sotul care solicita prestatia compensatorie nu poate cere de la fostul sau sot si pensie de intretinere, in conditiile art. 389.

Stabilirea prestatiei compensatorii

Art. 391. - **(1)** Prestatia compensatorie nu se poate solicita decat odata cu desfacerea casatoriei.
(2) La stabilirea prestatiei compensatorii se tine seama atat de resursele sotului care o solicita, cat si de mijloacele celuilalt sot din momentul divortului, de efectele pe care le are sau le va avea lichidarea

regimului matrimonial, precum si de orice alte imprejurari previzibile de natura sa le modifice, cum ar fi varsta si starea de sanatate a sotilor, contributia la cresterea copiilor minori pe care a avut-o si urmeaza sa o aiba fiecare sot, pregatirea profesionala, posibilitatea de a desfasura o activitate producatoare de venituri si altele asemenea.

Forma prestatiei compensatorii

Art. 392. - **(1)** Prestatia compensatorie poate fi stabilita in bani, sub forma unei sume globale sau a unei rente viagere, ori in natura, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile sau imobile care apartin debitorului.
(2) Renta poate fi stabilita intr-o cota procentuala din venitul debitorului sau intr-o suma de bani determinata.
(3) Renta si uzufructul se pot constitui pe toata durata vietii celui care solicita prestatia compensatorie sau pentru o perioada mai scurta, care se stabileste prin hotararea de divort.

Garantii

Art. 393. - Instanta, la cererea sotului creditor, il poate obliga pe sotul debitor sa constituie o garantie reala sau sa dea cautiune pentru a asigura executarea rentei.

Modificarea prestatiei compensatorii

Art. 394. - **(1)** Instanta poate mari sau micsora prestatia compensatorie, daca se modifica, in mod semnificativ, mijloacele debitorului si resursele creditorului.
(2) In cazul in care prestatia compensatorie consta intr-o suma de bani, aceasta se indexeaza de drept, trimestrial, in functie de rata inflatiei.

Incetarea prestatiei compensatorii

Art. 395. - Prestatia compensatorie inceteaza prin decesul unuia dintre soti, prin recasatorirea sotului creditor, precum si atunci cand acesta obtine resurse de natura sa ii asigure conditii de viata asemanatoare celor din timpul casatoriei.

§4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți şi copiii lor minori

Raporturile dintre parintii divortati si copiii lor minori

Art. 396. - **(1)** Instanta de tutela hotaraste, odata cu pronuntarea divortului, asupra raporturilor dintre parintii divortati si copiii lor minori, tinand seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de ancheta psihosociala, precum si, daca este cazul, de invoiala parintilor, pe care ii asculta.
(2) Dispozitiile art. 264 sunt aplicabile.

Exercitarea autoritatii parintesti de catre ambii parinti

Art. 397. - Dupa divort, autoritatea parinteasca revine in comun ambilor parinti, afara de cazul in care instanta decide altfel.

Exercitarea autoritatii parintesti de catre un singur parinte

Art. 398. - **(1)** Daca exista motive intemeiate, avand in vedere interesul superior al copilului, instanta hotaraste ca autoritatea parinteasca sa fie exercitata numai de catre unul dintre parinti.
(2) Celalalt parinte pastreaza dreptul de a veghea asupra modului de crestere si educare a copilului, precum si dreptul de a consimti la adoptia acestuia.

Exercitarea autoritatii parintesti de catre alte persoane

Art. 399. - **(1)** In mod exceptional, instanta de tutela poate hotari plasamentul copilului la o ruda sau la o alta familie ori persoana, cu consimtamantul acestora, sau intr-o institutie de ocrotire. Acestea exercita drepturile si indatoririle care revin parintilor cu privire la persoana copilului.
(2) Instanta stabileste daca drepturile cu privire la bunurile copilului se exercita de catre parinti in comun sau de catre unul dintre ei.

Locuinta copilului dupa divort

Art. 400. - **(1)** In lipsa intelegerii dintre parinti sau daca aceasta este contrara interesului superior al copilului, instanta de tutela stabileste, odata cu pronuntarea divortului, locuinta copilului minor la parintele cu care locuieste in mod statornic.
(2) Daca pana la divort copilul a locuit cu ambii parinti, instanta ii stabileste locuinta la unul dintre ei, tinand seama de interesul sau superior.
(3) In mod exceptional, si numai daca este in interesul superior al copilului, instanta poate stabili locuinta acestuia la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimtamantul acestora, ori la o institutie de ocrotire. Acestea exercita supravegherea copilului si indeplinesc toate actele obisnuite privind sanatatea, educatia si invatatura sa.

Drepturile parintelui separat de copil

Art. 401. - **(1)** In cazurile prevazute la art. 400, parintele sau, dupa caz, parintii separati de copilul lor au dreptul de a avea legaturi personale cu acesta.
(2) In caz de neintelegere intre parinti, instanta de tutela decide cu privire la modalitatile de exercitare a acestui drept. Ascultarea copilului este obligatorie, art. 264 fiind aplicabil.

Stabilirea contributiei parintilor

Art. 402. - **(1)** Instanta de tutela, prin hotararea de divort, stabileste contributia fiecarui parinte la cheltuielile de crestere, educare, invatatura si pregatire profesionala a copiilor.
(2) Dispozitiile titlului V privind obligatia de intretinere se aplica in mod corespunzator.

Modificarea masurilor luate cu privire la copil

Art. 403. - In cazul schimbarii imprejurarilor, instanta de tutela poate modifica masurile cu privire la drepturile si indatoririle parintilor divortati fata de copiii lor minori, la cererea oricaruia dintre parinti sau a unui alt membru de familie, a copilului, a institutiei de ocrotire, a institutiei publice specializate pentru protectia copilului sau a procurorului.

Raporturile dintre parinti si copiii lor minori in alte cazuri

Art. 404. - In cazul prevazut la art. 293 alin. (2), instanta hotaraste asupra raporturilor dintre parinti si copiii lor minori, dispozitiile art. 396-403 fiind aplicabile in mod corespunzator.

TITLUL III
Rudenia

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Notiune

Art. 405. - **(1)** Rudenia fireasca este legatura bazata pe descendenta unei persoane dintr-o alta persoana sau pe faptul ca mai multe persoane au un ascendent comun.

(2) Rudenia civila este legatura rezultata din adoptia incheiata in conditiile prevazute de lege.

Rudenia in linie dreapta sau colaterala

Art. 406. - **(1)** Rudenia este in linie dreapta in cazul descendentei unei persoane dintr-o alta persoana si poate fi ascendenta sau descendenta.
(2) Rudenia este in linie colaterala atunci cand rezulta din faptul ca mai multe persoane au un ascendent comun.
(3) Gradul de rudenie se stabileste astfel:
a) in linie dreapta, dupa numarul nasterilor: astfel, copiii si parintii sunt rude de gradul intai, nepotii si bunicii sunt rude de gradul al doilea;
b) in linie colaterala, dupa numarul nasterilor, urcand de la una dintre rude pana la ascendentul comun si coborand de la acesta pana la cealalta ruda; astfel, fratii sunt rude de gradul al doilea, unchiul sau matusa si nepotul, de gradul al treilea, verii primari, de gradul al patrulea.

Afinitatea

Art. 407. - **(1)** Afinitatea este legatura dintre un sot si rudele celuilalt sot.
(2) Rudele sotului sunt, in aceeasi linie si acelasi grad, afinii celuilalt sot.

CAPITOLUL II
Filiatia

SECȚIUNEA 1
Stabilirea filiatiei

§1. Dispoziții generale

Modurile de stabilire a filiatiei

Art. 408. - **(1)** Filiatia fata de mama rezulta din faptul nasterii; ea se poate stabili si prin recunoastere sau prin hotarare judecatoreasca.
(2) Filiatia fata de tatal din casatorie se stabileste prin efectul prezumtiei de paternitate.
(3) Filiatia fata de tatal din afara casatoriei se stabileste prin recunoastere sau prin hotarare judecatoreasca, dupa caz.

Dovada filiatiei

Art. 409. - **(1)** Filiatia se dovedeste prin actul de nastere intocmit in registrul de stare civila, precum si cu certificatul de nastere eliberat pe baza acestuia.
(2) In cazul copilului din casatorie, dovada se face prin actul de nastere si prin actul de casatorie al parintilor, trecute in registrele de stare civila, precum si prin certificatele de stare civila corespunzatoare.

Posesia de stat

Art. 410. - **(1)** Posesia de stat este starea de fapt care indica legaturile de filiatie si rudenie dintre copil si familia din care se pretinde ca face parte. Ea consta, in principal, in oricare dintre urmatoarele imprejurari:
a) o persoana se comporta fata de un copil ca fiind al sau, ingrijindu-se de cresterea si educarea sa, iar copilul se comporta fata de aceasta persoana ca fiind parintele sau;
b) copilul este recunoscut de catre familie, in societate si, cand este cazul, de catre autoritatile publice, ca fiind al persoanei despre care se pretinde ca este parintele sau;
c) copilul poarta numele persoanei despre care se pretinde ca este parintele sau.
(2) Posesia de stat trebuie sa fie continua, pasnica, publica si neechivoca.

Posesia de stat conforma cu actul de nastere

Art. 411. - **(1)** Nicio persoana nu poate reclama o alta filiatie fata de mama decat aceea ce rezulta din actul sau de nastere si posesia de stat conforma cu acesta.
(2) Nimeni nu poate contesta filiatia fata de mama a persoanei care are o posesie de stat conforma cu actul sau de nastere.
(3) Cu toate acestea, daca printr-o hotarare judecatoreasca s-a stabilit ca a avut loc o substituire de copil ori ca a fost inregistrata ca mama a unui copil o alta femeie decat aceea care l-a nascut, se poate face dovada adevaratei filiatii cu orice mijloc de proba.

Timpul legal al conceptiunii

Art. 412. - **(1)** Intervalul de timp cuprins intre a trei suta si a o suta optzecea zi dinaintea nasterii copilului este timpul legal al conceptiunii. El se calculeaza zi cu zi.
(2) Prin mijloace de proba stiintifice se poate face dovada conceptiunii copilului intr-o anumita perioada din intervalul de timp prevazut la alin. (1) sau chiar in afara acestui interval.

Domeniul de aplicare

Art. 413. - Dispozitiile prezentului capitol referitoare la copil sunt aplicabile si persoanei majore a carei filiatie este cercetata.

§2. Prezumția de paternitate

Prezumtia de paternitate

Art. 414. - **(1)** Copilul nascut sau conceput in timpul casatoriei are ca tata pe sotul mamei.
(2) Paternitatea poate fi tagaduita, daca este cu neputinta ca sotul mamei sa fie tatal copilului.

§3. Recunoaşterea copilului

Felurile recunoasterii

Art. 415. - **(1)** Daca nasterea nu a fost inregistrata in registrul de stare civila sau copilul a fost trecut in registrul de stare civila ca nascut din parinti necunoscuti, mama il poate recunoaste pe copil.
(2) Copilul conceput si nascut in afara casatoriei poate fi recunoscut de catre tatal sau.
(3) Dupa moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai daca a lasat descendenti firesti.

Formele recunoasterii

Art. 416. - **(1)** Recunoasterea poate fi facuta prin declaratie la serviciul de stare civila, prin inscris autentic sau prin testament.
(2) Daca recunoasterea este facuta prin inscris autentic, o copie a acestuia este trimisa din oficiu serviciului de stare civila competent, pentru a se face mentiunea corespunzatoare in registrele de stare civila.
(3) Recunoasterea, chiar daca a fost facuta prin testament, este irevocabila.

Recunoasterea de catre minorul necasatorit

Art. 417. - Minorul necasatorit il poate recunoaste singur pe copilul sau, daca are discernamant la momentul recunoasterii.

Nulitatea absoluta a recunoasterii

Art. 418. - Recunoasterea este lovita de nulitate absoluta daca:
a) a fost recunoscut un copil a carui filiatie, stabilita potrivit legii, nu a fost inlaturata. Cu toate acestea, daca filiatia anterioara a fost inlaturata prin hotarare judecatoreasca, recunoasterea este valabila;
b) a fost facuta dupa decesul copilului, iar acesta nu a lasat descendenti firesti;
c) a fost facuta in alte forme decat cele prevazute de lege.

Nulitatea relativa a recunoasterii

Art. 419. - **(1)** Recunoasterea poate fi anulata pentru eroare, dol sau violenta.
(2) Prescriptia dreptului la actiune incepe sa curga de la data incetarii violentei ori, dupa caz, a descoperirii erorii sau dolului.

Contestarea recunoasterii de filiatie

Art. 420. - **(1)** Recunoasterea care nu corespunde adevarului poate fi contestata oricand si de orice persoana interesata.
(2) Daca recunoasterea este contestata de celalalt parinte, de copilul recunoscut sau de descendentii acestuia, dovada filiatiei este in sarcina autorului recunoasterii sau a mostenitorilor sai.

§4. Acțiuni privind filiația

I. Contestarea filiatiei

Actiunea in contestatia filiatiei

Art. 421. - **(1)** Orice persoana interesata poate contesta oricand, prin actiune in justitie, filiatia stabilita printr-un act de nastere ce nu este conform cu posesia de stat.
(2) In acest caz, filiatia se dovedeste prin certificatul medical constatator al nasterii, prin expertiza medico-legala de stabilire a filiatiei sau, in lipsa certificatului ori in cazul imposibilitatii efectuarii expertizei, prin orice mijloc de proba, inclusiv prin posesia de stat.
(3) Cu toate acestea, dovada filiatiei nu se face prin martori decat in cazul prevazut la art. 411 alin. (3) sau atunci cand exista inscrisuri care fac demna de crezare actiunea formulata.

II. Actiunea in stabilirea filiatiei fata de mama

Actiunea in stabilirea maternitatii

Art. 422. - In cazul in care, din orice motiv, dovada filiatiei fata de mama nu se poate face prin certificatul constatator al nasterii ori in cazul in care se contesta realitatea celor cuprinse in certificatul constatator al nasterii, filiatia fata de mama se poate stabili printr-o actiune in stabilirea maternitatii, in cadrul careia pot fi administrate orice mijloace de proba.

Regimul juridic al actiunii in stabilirea maternitatii

Art. 423. - **(1)** Dreptul la actiunea in stabilirea filiatiei fata de mama apartine copilului si se porneste, in numele acestuia, de catre reprezentantul sau legal.
(2) Actiunea poate sa fie pornita sau, dupa caz, continuata si de mostenitorii copilului, in conditiile legii.
(3) Actiunea poate fi introdusa si impotriva mostenitorilor pretinsei mame.
(4) Dreptul la actiune este imprescriptibil.
(5) Daca insa copilul a decedat inainte de a introduce actiunea, mostenitorii sai pot sa o introduca in termen de un an de la data decesului.

III. Actiunea in stabilirea paternitatii din afara casatoriei

Stabilirea paternitatii prin hotarare judecatoreasca

Art. 424. - Daca tatal din afara casatoriei nu il recunoaste pe copil, paternitatea acestuia se poate stabili prin hotarare judecatoreasca.

Actiunea in stabilirea paternitatii

Art. 425. - **(1)** Actiunea in stabilirea paternitatii din afara casatoriei apartine copilului si se porneste in numele lui de catre mama, chiar daca este minora, sau de catre reprezentantul lui legal.
(2) Ea poate fi pornita sau, dupa caz, continuata si de mostenitorii copilului, in conditiile legii.
(3) Actiunea in stabilirea paternitatii poate fi pornita si impotriva mostenitorilor pretinsului tata.

Prezumtia filiatiei fata de pretinsul tata

Art. 426. - **(1)** Paternitatea se prezuma daca se dovedeste ca pretinsul tata a convietuit cu mama copilului in perioada timpului legal al conceptiunii.
(2) Prezumtia este inlaturata daca pretinsul tata dovedeste ca este exclus ca el sa il fi conceput pe copil.

Termenul de prescriptie

Art. 427. - **(1)** Dreptul la actiunea in stabilirea paternitatii nu se prescrie in timpul vietii copilului.
(2) Dispozitiile art. 423 alin. (5) se aplica in mod corespunzator.

Despagubiri

Art. 428. - **(1)** Mama copilului poate cere pretinsului tata sa ii plateasca jumatate din:
a) cheltuielile nasterii si ale lehuziei;
b) cheltuielile facute cu intretinerea ei in timpul sarcinii si in perioada de lehuzie.
(2) Mama poate solicita aceste despagubiri chiar si atunci cand copilul s-a nascut mort sau a murit inainte de pronuntarea hotararii privind stabilirea paternitatii.
(3) Dreptul la actiune al mamei se prescrie in termen de 3 ani de la nasterea copilului.
(4) Mama nu poate cere aceste despagubiri daca nu a formulat si actiune pentru stabilirea paternitatii.
(5) In afara cheltuielilor prevazute la alin. (1), mama si mostenitorii ei au dreptul la despagubiri pentru orice alte prejudicii, potrivit dreptului comun.

IV. Actiuni privind filiatia fata de tatal din casatorie

Actiunea in tagada paternitatii

Art. 429. - **(1)** Actiunea in tagada paternitatii poate fi pornita de sotul mamei, de mama, de tatal biologic, precum si de copil. Ea poate fi pornita sau, dupa caz, continuata si de mostenitorii acestora, in conditiile legii.
(2) Actiunea se introduce de catre sotul mamei impotriva copilului; cand acesta este decedat, actiunea se porneste impotriva mamei sale si, daca este cazul, a altor mostenitori ai sai.
(3) Daca sotul este pus sub interdictie, actiunea poate fi pornita de tutore, iar in lipsa, de un curator numit de instanta judecatoreasca.
(4) Mama sau copilul poate introduce actiunea impotriva sotului. Daca acesta este decedat, actiunea se porneste impotriva mostenitorilor lui.
(5) Tatal biologic poate introduce actiunea impotriva sotului mamei si a copilului. Daca acestia sunt decedati, actiunea se porneste impotriva mostenitorilor.

Tagada paternitatii de catre sotul mamei

Art. 430. - **(1)** Sotul mamei poate introduce actiunea in tagada paternitatii in termen de 3 ani, care curge fie de la data la care sotul a cunoscut ca este prezumat tata al copilului, fie de la o data ulterioara, cand a aflat ca prezumtia nu corespunde realitatii.
(2) Termenul nu curge impotriva sotului pus sub interdictie judecatoreasca si, chiar daca actiunea nu a fost pornita de tutore, ea poate fi introdusa de sot in termen de 3 ani de la data ridicarii interdictiei.
(3) Daca sotul a murit inainte de implinirea termenul mentionat la alin. (1), fara a porni actiunea, aceasta poate fi pornita de catre mostenitori in termen de un an de la data decesului.

Tagada paternitatii de catre mama

Art. 431. - **(1)** Actiunea in tagada paternitatii poate fi pornita de catre mama in termen de 3 ani de la data nasterii copilului.
(2) Dispozitiile art. 429 alin. (3) si art. 430 alin. (2) si (3) se aplica in mod corespunzator.

Tagada paternitatii de catre pretinsul tata biologic

Art. 432. - **(1)** Actiunea in tagada paternitatii introdusa de catre cel care se pretinde tata biologic poate fi admisa numai daca acesta face dovada paternitatii sale fata de copil.
(2) Dreptul la actiune nu se prescrie in timpul vietii tatalui biologic. Daca acesta a decedat, actiunea poate fi formulata de mostenitorii sai in termen de cel mult un an de la data decesului.
(3) Dispozitiile art. 429 alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

Tagada paternitatii de catre copil si de catre mostenitori

Art. 433. - **(1)** Actiunea in tagada paternitatii se porneste de copil, in timpul minoritatii sale, prin reprezentantul sau legal.
(2) Dreptul la actiune nu se prescrie in timpul vietii copilului.
(3) Dispozitiile art. 423 alin. (5) si art. 429 alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

Contestarea filiatiei fata de tatal din casatorie

Art. 434. - Orice persoana interesata poate cere, oricand, instantei sa constate ca nu sunt intrunite conditiile pentru ca prezumtia de paternitate sa se aplice unui copil inregistrat in actele de stare civila ca fiind nascut din casatorie.

V. Dispozitii comune privind actiunile referitoare la filiatie

Filiatia legal stabilita

Art. 435. - **(1)** Atat timp cat o legatura de filiatie legal stabilita nu a fost contestata in justitie, nu se poate stabili, pe nicio cale, o alta filiatie.
(2) Dispozitiile art. 99 alin. (4) raman aplicabile.

Citarea parintilor si a copilului

Art. 436. - Parintii si copilul vor fi citati in toate cauzele referitoare la filiatie, chiar si atunci cand nu au calitatea de reclamant sau de parat.

Inadmisibilitatea renuntarii

Art. 437. - **(1)** In actiunile privitoare la filiatie nu se poate renunta la drept.
(2) De asemenea, cel care introduce o actiune privitoare la filiatie in numele unui copil sau al unei persoane puse sub interdictie judecatoreasca, precum si copilul minor care a introdus singur, potrivit legii, o astfel de actiune nu pot renunta la judecarea ei.

Situatia copilului

Art. 438. - **(1)** Prin hotararea de admitere a actiunii instanta se pronunta si cu privire la stabilirea numelui copilului, exercitarea autoritatii parintesti si obligatia parintilor de a-l intretine pe copil.
(2) In cazul in care admite o actiune in contestarea filiatiei, instanta poate stabili, daca este cazul, modul in care copilul pastreaza legaturi personale cu acela care l-a crescut.

Actiunea formulata in caz de mostenire vacanta

Art. 439. - In cazul in care, potrivit legii, o actiune privitoare la filiatie poate fi pornita impotriva mostenitorilor, iar mostenirea este vacanta, actiunea poate fi introdusa impotriva comunei, orasului sau, dupa caz, municipiului de la locul deschiderii mostenirii. Citarea in proces a renuntatorilor, daca exista, este obligatorie.

Efectele stabilirii filiatiei asupra unui proces penal

Art. 440. - In cazul infractiunilor a caror calificare presupune existenta unui raport de filiatie care nu este legal stabilit, hotararea penala nu poate fi pronuntata inainte de ramanerea definitiva a hotararii civile privitoare la raportul de filiatie.

SECȚIUNEA a 2-a
Reproducerea umana asistata medical cu tert donator

Regimul filiatiei

Art. 441. - **(1)** Reproducerea umana asistata medical cu tert donator nu determina nicio legatura de filiatie intre copil si donator.
(2) In acest caz, nicio actiune in raspundere nu poate fi pornita impotriva donatorului.
(3) Parinti, in sensul dat de prezenta sectiune, nu pot fi decat un barbat si o femeie sau o femeie singura.

Conditii

Art. 442. - **(1)** Parintii care, pentru a avea un copil, doresc sa recurga la reproducerea asistata medical cu tert donator trebuie sa isi dea consimtamantul in prealabil, in conditii care sa asigure deplina confidentialitate, in fata unui notar public care sa le explice, in mod expres, consecintele actului lor cu privire la filiatie.
(2) Consimtamantul ramane fara efect in cazul decesului, al formularii unei cereri de divort sau al separatiei in fapt, survenite anterior momentului conceptiunii realizate in cadrul reproducerii umane asistate medical. El poate fi revocat oricand, in scris, inclusiv in fata medicului chemat sa asigure asistenta pentru reproducerea cu tert donator.

Contestarea filiatiei

Art. 443. - **(1)** Nimeni nu poate contesta filiatia copilului pentru motive ce tin de reproducerea asistata medical si nici copilul astfel nascut nu poate contesta filiatia sa.
(2) Cu toate acestea, sotul mamei poate tagadui paternitatea copilului, in conditiile legii, daca nu a consimtit la reproducerea asistata medical realizata cu ajutorul unui tert donator.
(3) In cazul in care copilul nu a fost conceput in acest mod, dispozitiile privind tagaduirea paternitatii raman aplicabile.

Raspunderea tatalui

Art. 444. - Cel care, dupa ce a consimtit la reproducerea asistata medical cu tert donator, nu

recunoaste copilul astfel nascut in afara casatoriei raspunde fata de mama si fata de copil. In acest caz, paternitatea copilului este stabilita pe cale judecatoreasca in conditiile art. 411 si 423.

Confidentialitatea informatiilor

Art. 445. - **(1)** Orice informatii privind reproducerea umana asistata medical sunt confidentiale.
(2) Cu toate acestea, in cazul in care, in lipsa unor astfel de informatii, exista riscul unui prejudiciu grav pentru sanatatea unei persoane astfel concepute sau a descendentilor acesteia, instanta poate autoriza transmiterea lor, in mod confidential, medicului sau autoritatilor competente.
(3) De asemenea, oricare dintre descendentii persoanei astfel concepute poate sa se prevaleze de acest drept, daca faptul de a fi privat de informatiile pe care le cere poate sa prejudicieze grav sanatatea sa ori pe cea a unei persoane care ii este apropiata.

Raporturile dintre tata si copil

Art. 446. - Tatal are aceleasi drepturi si obligatii fata de copilul nascut prin reproducere asistata medical cu tert donator ca si fata de un copil nascut prin conceptiune naturala.

Reguli aplicabile

Art. 447. - Reproducerea umana asistata medical cu tert donator, regimul sau juridic, asigurarea confidentialitatii informatiilor care tin de aceasta, precum si modul de transmitere a lor se stabilesc prin lege speciala.

SECȚIUNEA a 3-a
Situatia legala a copilului

Egalitatea in drepturi a copiilor

Art. 448. - Copilul din afara casatoriei a carui filiatie a fost stabilita potrivit legii are, fata de fiecare parinte si rudele acestuia, aceeasi situatie ca si aceea a unui copil din casatorie.

Numele copilului din casatorie

Art. 449. - **(1)** Copilul din casatorie ia numele de familie comun al parintilor sai.
(2) Daca parintii nu au un nume comun, copilul ia numele unuia dintre ei sau numele lor reunite. In acest caz numele copilului se stabileste prin acordul parintilor si se declara, odata cu nasterea copilului, la serviciul de stare civila.
(3) In lipsa acordului parintilor, instanta de tutela hotaraste si comunica de indata hotararea ramasa definitiva la serviciul de stare civila unde a fost inregistrata nasterea.

Numele copilului din afara casatoriei

Art. 450. - **(1)** Copilul din afara casatoriei ia numele de familie al aceluia dintre parinti fata de care filiatia a fost mai intai stabilita.
(2) In cazul in care filiatia a fost stabilita ulterior si fata de celalalt parinte, copilul, prin acordul parintilor, poate lua numele de familie al parintelui fata de care si-a stabilit filiatia ulterior sau numele reunite ale acestora. Noul nume de familie al copilului se declara de catre parinti, impreuna, la serviciul de stare civila la care a fost inregistrata nasterea. In lipsa acordului parintilor se aplica dispozitiile art. 449 alin. (3).
(3) In cazul in care copilul si-a stabilit filiatia in acelasi timp fata de ambii parinti, se aplica in mod corespunzator dispozitiile art. 449 alin. (2) si (3).

CAPITOLUL III
Adoptia

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 451. - Adoptia este operatiunea juridica prin care se creeaza legatura de filiatie intre adoptator si adoptat, precum si legaturi de rudenie intre adoptat si rudele adoptatorului.

Principiile adoptiei

Art. 452. - Adoptia este supusa cumulativ urmatoarelor principii:
a) interesul superior al copilului;
b) necesitatea de a asigura cresterea si educarea copilului intr-un mediu familial;
c) continuitatea cresterii si educarii copilului, tinandu-se seama de originea sa etnica, lingvistica, religioasa si culturala;
d) celeritatea in indeplinirea oricaror acte referitoare la procedura adoptiei.

Adoptia internationala

Art. 453. - Conditiile si procedura adoptiei internationale, ca si efectele acesteia asupra cetateniei copilului se stabilesc prin lege speciala.

Procedura adoptiei

Art. 454. - **(1)** Adoptia se incuviinteaza de catre instanta de tutela, daca este in interesul superior al copilului si sunt indeplinite toate celelalte conditii prevazute de lege.
(2) Procedura adoptiei este reglementata prin lege speciala.

SECȚIUNEA a 2-a
Conditiile de fond ale adoptiei

§1. Persoanele care pot fi adoptate

Varsta adoptatului

Art. 455. - **(1)** Copilul poate fi adoptat pana la dobandirea capacitatii depline de exercitiu.
(2) Cu toate acestea, poate fi adoptata, in conditiile legii, si persoana care a dobandit capacitate deplina de exercitiu, daca a fost crescuta in timpul minoritatii de catre cel care doreste sa o adopte.

Pluralitatea de adoptati - frati si surori

Art. 456. - Adoptia fratilor, indiferent de sex, de catre persoane sau familii diferite se poate face numai daca acest lucru este in interesul lor superior.

Interzicerea adoptiei intre frati

Art. 457. - Adoptia intre frati, indiferent de sex, este interzisa.

Situatia sotilor

Art. 458. - Adoptia a 2 soti sau fosti soti de catre acelasi adoptator sau familie adoptatoare, precum si

adoptia intre soti sau fosti soti sunt interzise.

§2. Persoanele care pot adopta

Capacitatea si starea de sanatate

Art. 459. - Persoanele care nu au capacitate deplina de exercitiu, precum si persoanele cu boli psihice si handicap mintal nu pot adopta.

Diferenta de varsta

Art. 460. - **(1)** Adoptatorul trebuie sa fie cu cel putin 18 ani mai in varsta decat adoptatul.
(2) Pentru motive temeinice, instanta de tutela poate incuviinta adoptia chiar daca diferenta de varsta dintre adoptat si adoptator este mai mica decat 18 ani, dar nu mai putin de 16 ani.

Conditiile morale si materiale

Art. 461. - **(1)** Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie sa indeplineasca garantiile morale si conditiile materiale necesare cresterii, educarii si dezvoltarii armonioase a copilului.
(2) Indeplinirea conditiilor prevazute la alin. (1) se atesta de catre autoritatile competente, potrivit legii speciale.

Adoptia simultana sau succesiva

Art. 462. - **(1)** Doua persoane nu pot adopta impreuna, nici simultan si nici succesiv, cu exceptia cazului in care sunt sot si sotie.
(2) Cu toate acestea, o noua adoptie poate fi incuviintata atunci cand:
a) adoptatorul sau sotii adoptatori au decedat; in acest caz, adoptia anterioara se considera desfacuta pe data ramanerii definitive a hotararii judecatoresti de incuviintare a noii adoptii;
b) adoptia anterioara a incetat din orice alt motiv.
(3) Doua persoane de acelasi sex nu pot adopta impreuna.

§3. Consimțământul la adopție

Persoanele care consimt la adoptie

Art. 463. - **(1)** Pentru incheierea unei adoptii este necesar consimtamantul urmatoarelor persoane:
a) parintii firesti ori, dupa caz, tutorele copilului ai carui parinti firesti sunt decedati, necunoscuti, declarati morti sau disparuti ori pusi sub interdictie, in conditiile legii;
b) adoptatul care a implinit 10 ani;
c) adoptatorul sau, dupa caz, sotii din familia adoptatoare, cand acestia adopta impreuna;
d) sotul celui care adopta, cu exceptia cazului in care lipsa discernamantului il pune in imposibilitatea de a-si manifesta vointa.
(2) Nu este valabil consimtamantul dat in considerarea promisiunii sau obtinerii efective a unor foloase, indiferent de natura acestora.

Situatii speciale privind consimtamantul parintilor

Art. 464. - **(1)** Daca unul dintre parintii firesti este necunoscut, mort, declarat mort, precum si daca se afla, din orice motiv, in imposibilitate de a-si manifesta vointa, consimtamantul celuilalt parinte este indestulator. Cand ambii parinti se afla in una dintre aceste situatii, adoptia se poate incheia fara consimtamantul lor
(2) Parintele sau parintii decazuti din exercitiul drepturilor parintesti ori carora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor parintesti pastreaza dreptul de a consimti la adoptia copilului. In aceste cazuri, consimtamantul celui care exercita autoritatea parinteasca este si el obligatoriu.

(3) Persoana casatorita care a adoptat un copil trebuie sa consimta la adoptia aceluiasi copil de catre sotul sau. Consimtamantul parintilor firesti nu mai este necesar in acest caz.

Libertatea consimtamantului parintilor

Art. 465. - Parintii firesti ai copilului sau, dupa caz, tutorele trebuie sa consimta la adoptie in mod liber, neconditionat si numai dupa ce au fost informati in mod corespunzator asupra consecintelor adoptiei, in special asupra incetarii legaturilor de rudenie ale copilului cu familia sa de origine.

Darea si revocarea consimtamantului parintilor

Art. 466. - **(1)** Consimtamantul la adoptie al parintilor firesti sau, dupa caz, al tutorelui poate fi dat numai dupa trecerea unui termen de 60 de zile de la data nasterii copilului.
(2) Consimtamantul dat in conditiile alin. (1) poate fi revocat in termen de 30 de zile de la data exprimarii lui.

Refuzul parintilor de a-si da consimtamantul

Art. 467. - In mod exceptional, instanta de tutela poate trece peste refuzul parintilor firesti sau, dupa caz, al tutorelui de a consimti la adoptie, daca se dovedeste, cu orice mijloc de proba, ca acesta este abuziv si instanta apreciaza ca adoptia este in interesul superior al copilului, tinand seama si de opinia acestuia, data in conditiile legii, cu motivarea expresa a hotararii in aceasta privinta.

Conditiile exprimarii consimtamantului

Art. 468. - Conditiile in care isi exprima consimtamantul persoanele chemate sa consimta la adoptie sunt reglementate prin lege speciala.

SECȚIUNEA a 3-a
Efectele adoptiei

Data adoptiei

Art. 469. - Adoptia produce efecte de la data ramanerii definitive a hotararii judecatoresti prin care a fost incuviintata.

Efectele asupra rudeniei

Art. 470. - **(1)** Prin adoptie se stabilesc filiatia dintre adoptat si cel care adopta, precum si legaturi de rudenie intre adoptat si rudele adoptatorului.
(2) Raporturile de rudenie inceteaza intre adoptat si descendentii sai, pe de o parte, si parintii firesti si rudele acestora, pe de alta parte.
(3) Cand adoptator este sotul parintelui firesc sau adoptiv, legaturile de rudenie ale adoptatului inceteaza numai in raport cu parintele firesc si rudele parintelui firesc care nu este casatorit cu adoptatorul.

Raporturile dintre adoptator si adoptat

Art. 471. - **(1)** Adoptatorul are fata de copilul adoptat drepturile si indatoririle parintelui fata de copilul sau firesc.
(2) In cazul in care cel care adopta este sotul parintelui firesc al adoptatului, drepturile si indatoririle parintesti se exercita de catre adoptator si parintele firesc casatorit cu acesta.
(3) Adoptatul are fata de adoptator drepturile si indatoririle pe care le are orice persoana fata de parintii sai firesti.

Decaderea adoptatorului din exercitiul drepturilor parintesti

Art. 472. - Daca adoptatorul este decazut din exercitiul drepturilor parintesti, instanta de tutela, tinand seama de interesul superior al copilului, poate sa instituie tutela sau una dintre masurile de protectie prevazute de lege. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Numele adoptatului

Art. 473. - **(1)** Copilul adoptat dobandeste prin adoptie numele de familie al celui care adopta.
(2) Daca adoptia se face de catre 2 soti ori de catre sotul care adopta copilul celuilalt sot, iar sotii au nume comun, copilul adoptat poarta acest nume. In cazul in care sotii nu au nume de familie comun, ei sunt obligati sa declare instantei care incuviinteaza adoptia numele pe care acesta urmeaza sa il poarte. Daca sotii nu se inteleg, hotaraste instanta. Dispozitiile art. 264 raman aplicabile.
(3) Pentru motive temeinice, instanta, incuviintand adoptia, la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare si cu consimtamantul copilului care a implinit varsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat.
(4) In cazul adoptiei unei persoane casatorite, care poarta un nume comun cu celalalt sot, sotul adoptat poate lua numele adoptatorului, cu consimtamantul celuilalt sot, dat in fata instantei care incuviinteaza adoptia.
(5) Pe baza hotararii definitive de incuviintare a adoptiei, serviciul de stare civila competent intocmeste, in conditiile legii, un nou act de nastere al copilului, in care adoptatorii vor fi trecuti ca fiind parintii sai firesti. Vechiul act de nastere se pastreaza, mentionandu-se pe marginea acestuia intocmirea noului act.

Informatiile cu privire la adoptie

Art. 474. - Informatiile cu privire la adoptie sunt confidentiale. Modul in care adoptatul este informat cu privire la adoptie si la familia sa de origine, precum si regimul juridic general al informatiilor privind adoptia se stabilesc prin lege speciala.

SECȚIUNEA a 4-a
Incetarea adoptiei

Incetarea adoptiei

Art. 475. - Adoptia inceteaza prin desfacere sau ca urmare a anularii ori a constatarii nulitatii sale.

Desfacerea adoptiei

Art. 476. - **(1)** Adoptia este desfacuta de drept in cazul prevazut la art. 462 alin. (2) lit. a).
(2) De asemenea, adoptia poate fi desfacuta in cazul in care fata de adoptat este necesara luarea unei masuri de protectie prevazute de lege, daca desfacerea adoptiei este in interesul superior al copilului. In acest caz, adoptia se considera desfacuta la data ramanerii definitive a hotararii judecatoresti prin care se dispune masura de protectie, in conditiile legii.

Desfacerea adoptiei la cererea adoptatorului

Art. 477. - **(1)** Adoptia poate fi desfacuta la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare, daca adoptatul a atentat la viata lor sau a ascendentilor ori descendentilor lor, precum si atunci cand adoptatul s-a facut vinovat fata de adoptatori de fapte penale pedepsite cu o pedeapsa privativa de libertate de cel putin 2 ani.
(2) Daca adoptatorul a decedat ca urmare a faptelor adoptatului, adoptia poate fi desfacuta la cererea celor care ar fi venit la mostenire impreuna cu adoptatul sau in lipsa acestuia.
(3) Adoptia poate fi desfacuta la cererea adoptatorului numai dupa ce adoptatul a dobandit capacitate deplina de exercitiu, in conditiile legii, chiar daca faptele au fost savarsite anterior acestei date.

Desfacerea adoptiei la cererea adoptatului

Art. 478. - Adoptia poate fi desfacuta la cererea adoptatului daca adoptatorul s-a facut vinovat fata de adoptat de faptele prevazute la art. 477.

Anularea adoptiei

Art. 479. - **(1)** Adoptia poate fi anulata la cererea oricarei persoane chemate sa consimta la incheierea ei si al carei consimtamant a fost viciat prin eroare asupra identitatii adoptatului, dol sau violenta.
(2) Actiunea poate fi formulata in termen de 6 luni de la descoperirea erorii sau a dolului ori de la data incetarii violentei, dar nu mai tarziu de 2 ani de la incheierea adoptiei.

Nulitatea absoluta a adoptiei

Art. 480. - **(1)** Sunt nule adoptia fictiva, precum si cea incheiata cu incalcarea conditiilor de forma sau de fond, daca, in acest din urma caz, legea nu o sanctioneaza cu nulitatea relativa.
(2) Adoptia este fictiva daca a fost incheiata in alt scop decat cel al ocrotirii interesului superior al copilului.
(3) Actiunea in constatarea nulitatii adoptiei poate fi formulata de orice persoana interesata.

Mentinerea adoptiei

Art. 481. - Instanta poate respinge cererea privind nulitatea daca mentinerea adoptiei este in interesul celui adoptat. Acesta este intotdeauna ascultat, dispozitiile art. 264 aplicandu-se in mod corespunzator.

Efectele incetarii adoptiei

Art. 482. - **(1)** La incetarea adoptiei, parintii firesti ai copilului redobandesc drepturile si indatoririle parintesti, cu exceptia cazului cand instanta hotaraste ca este in interesul superior al copilului sa instituie tutela sau o alta masura de protectie a copilului, in conditiile legii.
(2) De asemenea, adoptatul redobandeste numele de familie si, dupa caz, prenumele avut inainte de incuviintarea adoptiei. Cu toate acestea, pentru motive temeinice, instanta poate incuviinta ca acesta sa pastreze numele dobandit prin adoptie.
(3) Adoptatul este intotdeauna ascultat in conditiile art. 264.

TITLUL IV
Autoritatea parinteasca

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Autoritatea parinteasca

Art. 483. - **(1)** Autoritatea parinteasca este ansamblul de drepturi si indatoriri care privesc atat persoana, cat si bunurile copilului si apartin in mod egal ambilor parinti.
(2) Parintii exercita autoritatea parinteasca numai in interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, si il asociaza pe copil la toate deciziile care il privesc, tinand cont de varsta si de gradul sau de maturitate.
(3) Ambii parinti raspund pentru cresterea copiilor lor minori.

Durata autoritatii parintesti

Art. 484. - Autoritatea parinteasca se exercita pana la data cand copilul dobandeste capacitatea

deplina de exercitiu.

Indatorirea de respect

Art. 485. - Copilul datoreaza respect parintilor sai indiferent de varsta sa.

Neintelegerile dintre parinti

Art. 486. - Ori de cate ori exista neintelegeri intre parinti cu privire la exercitiul drepturilor sau la indeplinirea indatoririlor parintesti, instanta de tutela, dupa ce ii asculta pe parinti si luand in considerare concluziile raportului referitor la ancheta psihosociala, hotaraste potrivit interesului superior al copilului. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

CAPITOLUL II
Drepturile si indatoririle parintesti

Continutul autoritatii parintesti

Art. 487. - Parintii au dreptul si indatorirea de a creste copilul, ingrijind de sanatatea si dezvoltarea lui fizica, psihica si intelectuala, de educatia, invatatura si pregatirea profesionala a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri, insusirilor si nevoilor copilului; ei sunt datori sa dea copilului orientarea si sfaturile necesare exercitarii corespunzatoare a drepturilor pe care legea le recunoaste acestuia.

Indatoririle specifice

Art. 488. - **(1)** Parintii au indatorirea de a creste copilul in conditii care sa asigure dezvoltarea sa fizica, mentala, spirituala, morala si sociala in mod armonios.
(2) In acest scop, parintii sunt obligati:
a) sa coopereze cu copilul si sa ii respecte viata intima, privata si demnitatea;
b) sa prezinte si sa permita informarea si lamurirea copilului despre toate actele si faptele care l-ar putea afecta si sa ia in considerare opinia acestuia;
c) sa ia toate masurile necesare pentru protejarea si realizarea drepturilor copilului;
d) sa coopereze cu persoanele fizice si persoanele juridice cu atributii in domeniul ingrijirii, educarii si formarii profesionale a copilului.

Masurile disciplinare

Art. 489. - Masurile disciplinare nu pot fi luate de parinti decat cu respectarea demnitatii copilului. Sunt interzise luarea unor masuri, precum si aplicarea unor pedepse fizice, de natura a afecta dezvoltarea fizica, psihica sau starea emotionala a copilului.

Drepturile parintelui minor

Art. 490. - **(1)** Parintele minor care a implinit varsta de 14 ani are numai drepturile si indatoririle parintesti cu privire la persoana copilului.
(2) Drepturile si indatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau, dupa caz, altei persoane, in conditiile legii.

Religia copilului

Art. 491. - **(1)** Parintii indruma copilul, potrivit propriilor convingeri, in alegerea unei religii, in conditiile legii, tinand seama de opinia, varsta si de gradul de maturitate ale acestuia, fara a-l putea obliga sa adere la o anumita religie sau la un anumit cult religios.
(2) Copilul care a implinit varsta de 14 ani are dreptul sa isi aleaga liber confesiunea religioasa.

Numele copilului

Art. 492. - Parintii aleg prenumele si, cand este cazul, numele de familie al copilului, in conditiile legii.

Supravegherea copilului

Art. 493. - Parintii au dreptul si indatorirea de supraveghere a copilului minor.

Relatiile sociale ale copilului

Art. 494. - Parintii sau reprezentantii legali ai copilului pot, numai in baza unor motive temeinice, sa impiedice corespondenta si legaturile personale ale copilului in varsta de pana la 14 ani. Neintelegerile se solutioneaza de catre instanta de tutela, cu ascultarea copilului, in conditiile art. 264.

Inapoierea copilului de la alte persoane

Art. 495. - **(1)** Parintii pot cere oricand instantei de tutela inapoierea copilului de la orice persoana care il tine fara drept.
(2) Instanta de tutela poate respinge cererea numai daca inapoierea este vadit contrara interesului superior al copilului.
(3) Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Locuinta copilului

Art. 496. - **(1)** Copilul minor locuieste la parintii sai.
(2) Daca parintii nu locuiesc impreuna, acestia vor stabili, de comun acord, locuinta copilului.
(3) In caz de neintelegere intre parinti, instanta de tutela hotaraste, luand in considerare concluziile raportului de ancheta psihosociala si ascultandu-i pe parinti si pe copil, daca a implinit varsta de 10 ani. Dispozitiile art. 264 raman aplicabile.
(4) Locuinta copilului, stabilita potrivit prezentului articol, nu poate fi schimbata fara acordul parintilor decat in cazurile prevazute expres de lege.
(5) Parintele la care copilul nu locuieste in mod statornic are dreptul de a avea legaturi personale cu minorul, la locuinta acestuia. Instanta de tutela poate limita exercitiul acestui drept, daca aceasta este in interesul superior al copilului.

Schimbarea locuintei copilului

Art. 497. - **(1)** Daca afecteaza exercitiul autoritatii sau al unor drepturi parintesti, schimbarea locuintei copilului, impreuna cu parintele la care locuieste, nu poate avea loc decat cu acordul prealabil al celuilalt parinte.
(2) In caz de neintelegere intre parinti, hotaraste instanta de tutela potrivit interesului superior al copilului, luand in considerare concluziile raportului de ancheta psihosociala si ascultandu-i pe parinti. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Schimbarea felului invataturii ori al pregatirii profesionale

Art. 498. - **(1)** Copilul care a implinit varsta de 14 ani poate cere parintilor sa isi schimbe felul invataturii sau al pregatirii profesionale ori locuinta necesara desavarsirii invataturii ori pregatirii sale profesionale.
(2) Daca parintii se opun, copilul poate sesiza instanta de tutela, iar aceasta hotaraste pe baza raportului de ancheta psihosociala. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Obligatia de intretinere

Art. 499. - **(1)** Tatal si mama sunt obligati, in solidar, sa dea intretinere copilului lor minor, asigurandu-i cele necesare traiului, precum si educatia, invatatura si pregatirea sa profesionala.
(2) Daca minorul are un venit propriu care nu este indestulator, parintii au obligatia de a-i asigura conditiile necesare pentru cresterea, educarea si pregatirea sa profesionala.
(3) Parintii sunt obligati sa il intretina pe copilul devenit major, daca se afla in continuarea studiilor, pana la terminarea acestora, dar fara a depasi varsta de 26 de ani.
(4) In caz de neintelegere, intinderea obligatiei de intretinere, felul si modalitatile executarii, precum si contributia fiecaruia dintre parinti se stabilesc de instanta de tutela pe baza raportului de ancheta psihosociala.

Independenta patrimoniala

Art. 500. - Parintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului si nici copilul asupra bunurilor parintelui, in afara de dreptul la mostenire si la intretinere.

Administrarea bunurilor copilului

Art. 501. - **(1)** Parintii au dreptul si indatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum si de a-l reprezenta in actele juridice civile ori de a-i incuviinta aceste acte, dupa caz.
(2) Dupa implinirea varstei de 14 ani minorul isi exercita drepturile si isi executa obligatiile singur, in conditiile legii, insa numai cu incuviintarea parintilor si, dupa caz, a instantei de tutela.

Alte dispozitii aplicabile

Art. 502. - **(1)** Drepturile si indatoririle parintilor cu privire la bunurile copilului sunt aceleasi cu cele ale tutorelui, dispozitiile care reglementeaza tutela fiind aplicabile in mod corespunzator.
(2) Cu toate acestea, nu se intocmeste inventarul prevazut la art. 140, in cazul in care copilul nu are alte bunuri decat cele de uz personal.

CAPITOLUL III
Exercitarea autoritatii parintesti

Modul de exercitare a autoritatii parintesti

Art. 503. - **(1)** Parintii exercita impreuna si in mod egal autoritatea parinteasca.
(2) Fata de tertii de buna-credinta, oricare dintre parinti, care indeplineste singur un act curent pentru exercitarea drepturilor si indeplinirea indatoririlor parintesti, este prezumat ca are si consimtamantul celuilalt parinte.

Exercitarea autoritatii parintesti in caz de divort

Art. 504. - Daca parintii sunt divortati, autoritatea parinteasca se exercita potrivit dispozitiilor referitoare la efectele divortului in raporturile dintre parinti si copii.

Copilul din afara casatoriei

Art. 505. - **(1)** In cazul copilului din afara casatoriei a carui filiatie a fost stabilita concomitent sau, dupa caz, succesiv fata de ambii parinti, autoritatea parinteasca se exercita in comun si in mod egal de catre parinti, daca acestia convietuiesc.
(2) Daca parintii copilului din afara casatoriei nu convietuiesc, modul de exercitare a autoritatii parintesti se stabileste de catre instanta de tutela, fiind aplicabile prin asemanare dispozitiile privitoare la divort.
(3) Instanta sesizata cu o cerere privind stabilirea filiatiei este obligata sa dispuna asupra modului de exercitare a autoritatii parintesti, fiind aplicabile prin asemanare dispozitiile privitoare la divort.

Invoiala parintilor

Art. 506. - Cu incuviintarea instantei de tutela parintii se pot intelege cu privire la exercitarea autoritatii parintesti sau cu privire la luarea unei masuri de protectie a copilului, daca este respectat interesul superior al acestuia. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozitiile art. 264 fiind aplicabile.

Exercitarea autoritatii parintesti de catre un singur parinte

Art. 507. - Daca unul dintre parinti este decedat, declarat mort prin hotarare judecatoreasca, pus sub interdictie, decazut din exercitiul drepturilor parintesti sau daca, din orice motiv, se afla in neputinta de a-si exprima vointa, celalalt parinte exercita singur autoritatea parinteasca.

CAPITOLUL IV
Decaderea din exercitiul drepturilor parintesti

Conditii

Art. 508. - **(1)** Instanta de tutela, la cererea autoritatilor administratiei publice cu atributii in domeniul protectiei copilului, poate pronunta decaderea din exercitiul drepturilor parintesti daca parintele pune in pericol viata, sanatatea sau dezvoltarea copilului prin relele tratamente aplicate acestuia, prin consumul de alcool sau stupefiante, prin purtarea abuziva, prin neglijenta grava in indeplinirea obligatiilor parintesti ori prin atingerea grava a interesului superior al copilului.
(2) Cererea se judeca de urgenta, cu citarea parintilor si pe baza raportului de ancheta psihosociala. Participarea procurorului este obligatorie.

Intinderea decaderii

Art. 509. - **(1)** Decaderea din exercitiul drepturilor parintesti este totala si se intinde asupra tuturor copiilor nascuti la data pronuntarii hotararii.
(2) Cu toate acestea, instanta poate dispune decaderea numai cu privire la anumite drepturi parintesti ori la anumiti copii, dar numai daca, in acest fel, nu sunt primejduite cresterea, educarea, invatatura si pregatirea profesionala a copiilor.

Obligatia de intretinere

Art. 510. - Decaderea din exercitiul drepturilor parintesti nu scuteste parintele de obligatia sa de a da intretinere copilului.

Instituirea tutelei

Art. 511. - In cazul in care, dupa decaderea din exercitiul drepturilor parintesti, copilul se afla in situatia de a fi lipsit de ingrijirea ambilor parinti, se instituie tutela.

Redarea exercitiului drepturilor parintesti

Art. 512. - **(1)** Instanta reda parintelui exercitiul drepturilor parintesti, daca au incetat imprejurarile care au dus la decaderea din exercitiul acestora si daca parintele nu mai pune in pericol viata, sanatatea si dezvoltarea copilului.
(2) Pana la solutionarea cererii, instanta poate ingadui parintelui sa aiba legaturi personale cu copilul, daca aceasta este in interesul superior al copilului.

TITLUL V
Obligatia de intretinere

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Caracterul legal al obligatiei de intretinere

Art. 513. - Obligatia de intretinere exista numai intre persoanele prevazute de lege. Ea se datoreaza numai daca sunt intrunite conditiile cerute de lege.

Caracterul personal al obligatiei de intretinere

Art. 514. - **(1)** Obligatia de intretinere are caracter personal.
(2) Ea se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului obligatiei de intretinere, daca prin lege nu se prevede altfel.
(3) Dreptul la intretinere nu poate fi cedat si nu poate fi urmarit decat in conditiile prevazute de lege.

Inadmisibilitatea renuntarii la intretinere

Art. 515. - Nimeni nu poate renunta pentru viitor la dreptul sau la intretinere.

CAPITOLUL II
Persoanele intre care exista obligatia de intretinere si ordinea in care aceasta se datoreaza

Subiectele obligatiei de intretinere

Art. 516. - **(1)** Obligatia de intretinere exista intre sot si sotie, rudele in linie dreapta, intre frati si surori, precum si intre celelalte persoane anume prevazute de lege.
(2) Dispozitiile alin. (1) privind obligatia de intretinere intre rudele in linie dreapta, precum si intre frati si surori sunt aplicabile si in cazul adoptiei.
(3) Obligatia de intretinere exista intre fostii soti, in conditiile prevazute de lege.

Intretinerea copilului de catre sotul parintelui sau

Art. 517. - **(1)** Sotul care a contribuit la intretinerea copilului celuilalt sot este obligat sa presteze intretinere copilului cat timp acesta este minor, insa numai daca parintii sai firesti au murit, sunt disparuti ori sunt in nevoie.
(2) La randul sau, copilul poate fi obligat sa dea intretinere celui care l-a intretinut astfel timp de 10 ani.

Obligatia de intretinere apartinand mostenitorilor

Art. 518. - **(1)** Mostenitorii persoanei care a fost obligata la intretinerea unui minor sau care i-a dat intretinere fara a avea obligatia legala sunt tinuti, in masura valorii bunurilor mostenite, sa continue intretinerea, daca parintii minorului au murit, sunt disparuti sau sunt in nevoie, insa numai cat timp cel intretinut este minor.
(2) In cazul in care sunt mai multi mostenitori, obligatia este solidara, fiecare dintre ei contribuind la intretinerea minorului proportional cu valoarea bunurilor mostenite.

Ordinea de plata a intretinerii

Art. 519. - Intretinerea se datoreaza in ordinea urmatoare:
a) sotii si fostii soti isi datoreaza intretinere inaintea celorlalti obligati;
b) descendentul este obligat la intretinere inaintea ascendentului, iar daca sunt mai multi descendenti sau mai multi ascendenti, cel in grad mai apropiat inaintea celui mai indepartat;
c) fratii si surorile isi datoreaza intretinere dupa parinti, insa inaintea bunicilor.

Intretinerea in cazul desfacerii adoptiei

Art. 520. - Dupa incetarea adoptiei, adoptatul poate cere intretinere numai de la rudele sale firesti sau, dupa caz, de la sotul sau.

Pluralitatea de debitori

Art. 521. - **(1)** In cazul in care mai multe dintre persoanele prevazute la art. 516 sunt obligate sa intretina aceeasi persoana, ele vor contribui la plata intretinerii, proportional cu mijloacele pe care le au.
(2) Daca parintele are drept la intretinere de la mai multi copii, el poate, in caz de urgenta, sa porneasca actiunea numai impotriva unuia dintre ei. Cel care a platit intretinerea se poate intoarce impotriva celorlalti obligati pentru partea fiecaruia.

Obligatia subsidiara

Art. 522. - In cazul in care cel obligat in primul rand la intretinere nu are mijloace indestulatoare pentru a acoperi nevoile celui care o cere, instanta de tutela le poate obliga pe celelalte persoane indatorate la intretinere sa o completeze, in ordinea stabilita la art. 519.

Divizibilitatea intretinerii

Art. 523. - Cand cel obligat nu poate presta, in acelasi timp, intretinere tuturor celor indreptatiti sa o ceara, instanta de tutela, tinand seama de nevoile fiecareia dintre aceste persoane, poate hotari fie ca intretinerea sa se plateasca numai uneia dintre ele, fie ca intretinerea sa se imparta intre mai multe sau toate persoanele indreptatite sa o ceara. In acest caz, instanta hotaraste, totodata, modul in care se imparte intretinerea intre persoanele care urmeaza a o primi.

CAPITOLUL III
Conditiile obligatiei de intretinere

Creditorul intretinerii

Art. 524. - Are drept la intretinere numai cel care se afla in nevoie, neputandu-se intretine din munca sau din bunurile sale.

Dreptul la intretinere al minorului

Art. 525. - **(1)** Minorul care cere intretinere de la parintii sai se afla in nevoie daca nu se poate intretine din munca sa, chiar daca ar avea bunuri.
(2) Cu toate acestea, in cazul in care parintii n-ar putea presta intretinerea fara a-si primejdui propria lor existenta, instanta de tutela poate incuviinta ca intretinerea sa se asigure prin valorificarea bunurilor pe care acesta le are, cu exceptia celor de stricta necesitate.

Comportamentul necorespunzator

Art. 526. - **(1)** Nu poate pretinde intretinere acela care s-a facut vinovat fata de cel obligat la intretinere de fapte grave, contrare legii sau bunelor moravuri.
(2) Acela care se afla in stare de nevoie din culpa sa poate cere numai intretinerea de stricta necesitate.

Debitorul intretinerii

Art. 527. - **(1)** Poate fi obligat la intretinere numai cel care are mijloacele pentru a o plati sau are posibilitatea de a dobandi aceste mijloace.

(2) La stabilirea mijloacelor celui care datoreaza intretinerea se tine seama de veniturile si bunurile acestuia, precum si de posibilitatile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute in vedere celelalte obligatii ale sale.

Dovada starii de nevoie

Art. 528. - Starea de nevoie a persoanei indreptatite la intretinere, precum si mijloacele celui care datoreaza intretinere pot fi dovedite prin orice mijloc de proba.

CAPITOLUL IV
Stabilirea si executarea obligatiei de intretinere

Cuantumul intretinerii

Art. 529. - **(1)** Intretinerea este datorata potrivit cu nevoia celui care o cere si cu mijloacele celui care urmeaza a o plati.
(2) Cand intretinerea este datorata de parinte, ea se stabileste pana la o patrime din venitul sau lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii si o jumatate pentru 3 sau mai multi copii.
(3) Cuantumul intretinerii datorate copiilor, impreuna cu intretinerea datorata altor persoane, potrivit legii, nu poate depasi jumatate din venitul net lunar al celui obligat.

Modalitatile de executare

Art. 530. - **(1)** Obligatia de intretinere se executa in natura, prin asigurarea celor necesare traiului si, dupa caz, a cheltuielilor pentru educare, invatatura si pregatire profesionala.
(2) Daca obligatia de intretinere nu se executa de bunavoie, in natura, instanta de tutela dispune executarea ei prin plata unei pensii de intretinere, stabilita in bani.
(3) Pensia de intretinere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau intr-o cota procentuala din venitul net lunar al celui care datoreaza intretinere. Dispozitiile art. 529 alin. (2) si (3) raman aplicabile.

Modificarea si incetarea pensiei de intretinere

Art. 531. - **(1)** Daca se iveste o schimbare in ceea ce priveste mijloacele celui care presteaza intretinerea si nevoia celui care o primeste, instanta de tutela, potrivit imprejurarilor, poate mari sau micsora pensia de intretinere sau poate hotari incetarea platii ei.
(2) Pensia de intretinere stabilita intr-o suma fixa se indexeaza de drept, trimestrial, in functie de rata inflatiei.

Data de la care se datoreaza pensia de intretinere

Art. 532. - **(1)** Pensia de intretinere se datoreaza de la data cererii de chemare in judecata.
(2) Cu toate acestea, pensia poate fi acordata si pentru o perioada anterioara, daca introducerea cererii de chemare in judecata a fost intarziata din culpa debitorului.

Plata pensiei de intretinere

Art. 533. - **(1)** Pensia de intretinere se plateste in rate periodice, la termenele convenite de parti sau, in lipsa acordului lor, la cele stabilite prin hotarare judecatoreasca.
(2) Chiar daca creditorul intretinerii a decedat in perioada corespunzatoare unei rate, intretinerea este datorata in intregime pentru acea perioada.
(3) De asemenea, partile pot conveni sau, daca sunt motive temeinice, instanta de tutela poate hotari ca intretinerea sa se execute prin plata anticipata a unei sume globale care sa acopere nevoile de intretinere ale celui indreptatit pe o perioada mai indelungata sau pe intreaga perioada in care se datoreaza intretinerea, in masura in care debitorul intretinerii are mijloacele necesare acoperirii acestei obligatii.

Restituirea intretinerii nedatorate

Art. 534. - Daca, din orice motiv, se dovedeste ca intretinerea prestata, de bunavoie sau ca urmare a unei hotarari judecatoresti, nu era datorata, cel care a executat obligatia poate sa ceara restituirea de la cel care a primit-o sau de la cel care avea, in realitate, obligatia sa o presteze, in acest din urma caz, pe temeiul imbogatirii fara justa cauza.

CARTEA a III-a
Despre bunuri*)

_____

***)** Dispozitiile tranzitorii si de punere in aplicare a cartii a III-a sunt cuprinse in art. 55-82 din Legea nr. 71/2011.

TITLUL I
Bunurile si drepturile reale in general

CAPITOLUL I
Despre bunuri in general

SECȚIUNEA 1
Despre distinctia bunurilor

Notiune

Art. 535. - Sunt bunuri lucrurile, corporale sau necorporale, care constituie obiectul unui drept patrimonial.

Bunurile mobile si imobile

Art. 536. - Bunurile sunt mobile sau imobile.

Bunurile imobile

Art. 537. - Sunt imobile terenurile, izvoarele si cursurile de apa, plantatiile prinse in radacini, constructiile si orice alte lucrari fixate in pamant cu caracter permanent, platformele si alte instalatii de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental, precum si tot ceea ce, in mod natural sau artificial, este incorporat in acestea cu caracter permanent.

Bunurile care raman sau devin imobile

Art. 538. - **(1)** Raman bunuri imobile materialele separate in mod provizoriu de un imobil, pentru a fi din nou intrebuintate, atat timp cat sunt pastrate in aceeasi forma, precum si partile integrante ale unui imobil care sunt temporar detasate de acesta, daca sunt destinate spre a fi reintegrate.
(2) Materialele aduse pentru a fi intrebuintate in locul celor vechi devin bunuri imobile din momentul in care au dobandit aceasta destinatie.

Bunurile mobile

Art. 539. - **(1)** Bunurile pe care legea nu le considera imobile sunt bunuri mobile.
(2) Sunt bunuri mobile si undele electromagnetice sau asimilate acestora, precum si energia de orice fel produse, captate si transmise, in conditiile legii, de orice persoana si puse in serviciul sau, indiferent de natura mobiliara sau imobiliara a sursei acestora.

Bunurile mobile prin anticipatie

Art. 540. - **(1)** Bogatiile de orice natura ale solului si subsolului, fructele neculese inca, plantatiile si constructiile incorporate in sol devin mobile prin anticipatie, atunci cand, prin vointa partilor, sunt privite in natura lor individuala in vederea detasarii lor.
(2) Pentru opozabilitate fata de terti, este necesara notarea in cartea funciara.

Universalitatea de fapt

Art. 541. - **(1)** Constituie o universalitate de fapt ansamblul bunurilor care apartin aceleiasi persoane si au o destinatie comuna stabilita prin vointa acesteia sau prin lege.
(2) Bunurile care alcatuiesc universalitatea de fapt pot, impreuna sau separat, sa faca obiectul unor acte sau raporturi juridice distincte.

Regulile aplicabile drepturilor purtand asupra bunurilor

Art. 542. - **(1)** Daca nu se prevede altfel, sunt supuse regulilor referitoare la bunurile imobile si drepturile reale asupra acestora.
(2) Celelalte drepturi patrimoniale sunt supuse, in limitele prevazute de lege, regulilor referitoare la bunurile mobile.

Bunurile fungibile si bunurile nefungibile

Art. 543. - **(1)** Bunurile sunt fungibile sau nefungibile.
(2) Sunt fungibile bunurile determinabile dupa numar, masura sau greutate, astfel incat pot fi inlocuite unele prin altele in executarea unei obligatii.
(3) Prin act juridic, un bun fungibil prin natura sa poate fi considerat ca nefungibil.

Bunurile consumptibile si bunurile neconsumptibile

Art. 544. - **(1)** Bunurile sunt consumptibile sau neconsumptibile.
(2) Sunt consumptibile bunurile mobile a caror intrebuintare obisnuita implica instrainarea sau consumarea substantei.
(3) Un bun consumptibil prin natura sa poate deveni neconsumptibil daca, prin act juridic, i se schimba intrebuintarea.

Bunurile divizibile si bunurile indivizibile

Art. 545. - **(1)** Bunurile sunt divizibile sau indivizibile.
(2) Bunurile care nu pot fi impartite in natura fara a li se schimba destinatia sunt bunuri indivizibile.
(3) Prin act juridic, un bun divizibil prin natura lui poate fi considerat indivizibil.

Bunurile principale si bunurile accesorii

Art. 546. - **(1)** Bunul care a fost destinat, in mod stabil si exclusiv, intrebuintarii economice a altui bun este accesoriu atat timp cat satisface aceasta utilizare.
(2) Destinatia comuna poate sa fie stabilita numai de proprietarul ambelor bunuri.
(3) Daca nu se prevede altfel, bunul accesoriu urmeaza situatia juridica a bunului principal, inclusiv in caz de instrainare sau de grevare a bunului principal.
(4) Incetarea calitatii de bun accesoriu nu poate fi insa opusa unui tert care a dobandit anterior drepturi privitoare la bunul principal.
(5) Separarea temporara a unui bun accesoriu de bunul principal nu ii inlatura aceasta calitate.
(6) Drepturile unui tert privitoare la un bun nu pot fi incalcate prin transformarea acestuia in bun accesoriu.

SECȚIUNEA a 2-a
Produsele bunurilor

Produsele bunurilor

Art. 547. - Produsele bunurilor sunt fructele si productele.

Fructele

Art. 548. - **(1)** Fructele reprezinta acele produse care deriva din folosirea unui bun, fara a diminua substanta acestuia. Fructele sunt: naturale, industriale si civile. Fructele civile se numesc si venituri.
(2) Fructele naturale sunt produsele directe si periodice ale unui bun, obtinute fara interventia omului, cum ar fi acelea pe care pamantul le produce de la sine, productia si sporul animalelor.
(3) Fructele industriale sunt produsele directe si periodice ale unui bun, obtinute ca rezultat al interventiei omului, cum ar fi recoltele de orice fel.
(4) Fructele civile sunt veniturile rezultate din folosirea bunului de catre o alta persoana in virtutea unui act juridic, precum chiriile, arenzile, dobanzile, venitul rentelor si dividendele.

Productele

Art. 549. - Productele sunt produsele obtinute dintr-un bun cu consumarea sau diminuarea substantei acestuia, precum copacii unei paduri, piatra dintr-o cariera si altele asemenea.

Dobandirea fructelor si a productelor

Art. 550. - **(1)** Fructele si productele se cuvin proprietarului, daca prin lege nu se dispune altfel.
(2) Dreptul de proprietate asupra fructelor naturale si industriale se dobandeste la data separarii de bunul care le-a produs.
(3) Dreptul de proprietate asupra fructelor civile se dobandeste zi cu zi.
(4) Cel care, fara acordul proprietarului, avanseaza cheltuielile necesare pentru producerea si perceperea fructelor sau productelor poate cere restituirea cheltuielilor.
(5) In acest caz, produsele sau contravaloarea acestora pot fi retinute pana la restituirea cheltuielilor. Cu toate acestea, proprietarul poate cere obligarea posesorului la predarea produselor ori a contravalorii acestora daca furnizeaza o garantie indestulatoare.

CAPITOLUL II
Drepturile reale in general

Drepturile reale

Art. 551. - Sunt drepturi reale:
1. dreptul de proprietate;
2. dreptul de superficie;
3. dreptul de uzufruct;
4. dreptul de uz;
5. dreptul de abitatie;
6. dreptul de servitute;
7. dreptul de administrare;
8. dreptul de concesiune;
9. dreptul de folosinta;
10. drepturile reale de garantie;
11. alte drepturi carora legea le recunoaste acest caracter.

Formele de proprietate

Art. 552. - Proprietatea este publica sau privata.

Proprietatea privata

Art. 553. - **(1)** Sunt obiect al proprietatii private toate bunurile de uz sau de interes privat apartinand persoanelor fizice, persoanelor juridice de drept privat sau de drept public, inclusiv bunurile care alcatuiesc domeniul privat al statului si al unitatilor administrativ-teritoriale.
(2) Mostenirile vacante se constata prin certificat de vacanta succesorala si intra in domeniul privat al comunei, orasului sau municipiului, dupa caz, fara inscriere in cartea funciara. Imobilele cu privire la care s-a renuntat la dreptul de proprietate conform art. 562 alin. (2) se dobandesc, fara inscriere in cartea funciara, de comuna, oras sau municipiu, dupa caz, si intra in domeniul privat al acestora prin hotararea consiliului local.
(3) Mostenirile vacante si imobilele mentionate la alin. (2), aflate in strainatate, se cuvin statului roman.
(4) Bunurile obiect al proprietatii private, indiferent de titular, sunt si raman in circuitul civil, daca prin lege nu se dispune altfel. Ele pot fi instrainate, pot face obiectul unei urmariri silite si pot fi dobandite prin orice mod prevazut de lege.

Proprietatea publica

Art. 554. - **(1)** Bunurile statului si ale unitatilor administrativ-teritoriale care, prin natura lor sau prin declaratia legii, sunt de uz sau de interes public formeaza obiectul proprietatii publice, insa numai daca au fost legal dobandite de catre acestea.
(2) Daca prin lege nu se prevede altfel, dispozitiile aplicabile dreptului de proprietate privata se aplica si dreptului de proprietate publica, insa numai in masura in care sunt compatibile cu acesta din urma.

TITLUL II
Proprietatea privata

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

SECȚIUNEA 1
Continutul, intinderea si stingerea dreptului de proprietate privata

Continutul dreptului de proprietate privata

Art. 555. - **(1)** Proprietatea privata este dreptul titularului de a poseda, folosi si dispune de un bun in mod exclusiv, absolut si perpetuu, in limitele stabilite de lege.
(2) In conditiile legii, dreptul de proprietate privata este susceptibil de modalitati si dezmembraminte, dupa caz.

Limitele exercitarii dreptului de proprietate privata

Art. 556. - **(1)** Dreptul de proprietate poate fi exercitat in limitele materiale ale obiectului sau. Acestea sunt limitele corporale ale bunului care formeaza obiectul dreptului de proprietate, cu ingradirile stabilite prin lege.
(2) Prin lege poate fi limitata exercitarea atributelor dreptului de proprietate.
(3) Exercitarea dreptului de proprietate poate fi limitata si prin vointa proprietarului, cu exceptiile prevazute de lege.

Dobandirea dreptului de proprietate

Art. 557. - **(1)** Dreptul de proprietate se poate dobandi, in conditiile legii, prin conventie, mostenire legala sau testamentara, accesiune, uzucapiune, ca efect al posesiei de buna-credinta in cazul

bunurilor mobile si al fructelor, prin ocupatiune, traditiune, precum si prin hotarare judecatoreasca, atunci cand ea este translativa de proprietate prin ea insasi.

(2) In cazurile prevazute de lege, proprietatea se poate dobandi prin efectul unui act administrativ.

(3) Prin lege se pot reglementa si alte moduri de dobandire a dreptului de proprietate.

(4) Cu exceptia cazurilor anume prevazute de lege, in cazul bunurilor imobile dreptul de proprietate se dobandeste prin inscriere in cartea funciara, cu respectarea dispozitiilor prevazute la art. 888.

Riscul pieirii bunului

Art. 558. - Proprietarul suporta riscul pieirii bunului, daca acesta n-a fost asumat de o alta persoana sau daca prin lege nu se dispune altfel.

Intinderea dreptului de proprietate asupra terenurilor

Art. 559. - **(1)** Proprietatea terenului se intinde si asupra subsolului si a spatiului de deasupra terenului, cu respectarea limitelor legale.

(2) Proprietarul poate face, deasupra si in subsolul terenului, toate constructiile, plantatiile si lucrarile pe care le gaseste de cuviinta, in afara de exceptiile stabilite de lege, si poate trage din ele toate foloasele pe care acestea le-ar produce. El este tinut sa respecte, in conditiile si in limitele determinate de lege, drepturile tertilor asupra resurselor minerale ale subsolului, izvoarelor si apelor subterane, lucrarilor si instalatiilor subterane si altora asemenea.

(3) Apele de suprafata si albiile acestora apartin proprietarului terenului pe care se formeaza sau curg, in conditiile prevazute de lege. Proprietarul unui teren are, de asemenea, dreptul de a apropria si de a utiliza, in conditiile legii, apa izvoarelor si a lacurilor aflate pe terenul respectiv, apa freatica, precum si apele pluviale.

Obligatia de granituire

Art. 560. - Proprietarii terenurilor invecinate sunt obligati sa contribuie la granituire prin reconstituirea hotarului si fixarea semnelor corespunzatoare, suportand, in mod egal, cheltuielile ocazionate de aceasta.

Dreptul de ingradire

Art. 561. - Orice proprietar poate sa isi ingradeasca proprietatea, suportand, in conditiile legii, cheltuielile ocazionate.

Stingerea dreptului de proprietate

Art. 562. - **(1)** Dreptul de proprietate privata se stinge prin pieirea bunului, dar nu se stinge prin neuz. El poate fi insa dobandit de altul prin uzucapiune sau intr-un alt mod, in cazurile si conditiile anume determinate de lege.

(2) Proprietarul poate abandona bunul sau mobil sau poate renunta, prin declaratie autentica, la dreptul de proprietate asupra bunului imobil, inscris in cartea funciara. Dreptul se stinge in momentul parasirii bunului mobil, iar daca bunul este imobil, prin inscrierea in cartea funciara, in conditiile legii, a declaratiei de renuntare.

(3) Exproprierea se poate face numai pentru o cauza de utilitate publica stabilita potrivit legii, cu justa si prealabila despagubire, fixata de comun acord intre proprietar si expropriator. In caz de divergenta asupra cuantumului despagubirilor, acesta se stabileste pe cale judecatoreasca.

(4) Nu pot fi supuse confiscarii decat bunurile destinate sau folosite pentru savarsirea unei infractiuni ori contraventii sau cele rezultate din acestea.

SECȚIUNEA a 2-a
Apararea dreptului de proprietate privata

Actiunea in revendicare

Art. 563. - **(1)** Proprietarul unui bun are dreptul de a-l revendica de la posesor sau de la o alta persoana care il detine fara drept. El are, de asemenea, dreptul la despagubiri, daca este cazul.
(2) Dreptul la actiunea in revendicare este imprescriptibil, cu exceptia cazurilor in care prin lege se dispune altfel.
(3) Dreptul de proprietate dobandit cu buna-credinta, in conditiile legii, este pe deplin recunoscut.
(4) Hotararea judecatoreasca prin care s-a admis actiunea in revendicare este opozabila si poate fi executata si impotriva tertului dobanditor, in conditiile Codului de procedura civila.

Actiunea negatorie

Art. 564. - **(1)** Proprietarul poate intenta actiunea negatorie contra oricarei persoane care pretinde ca este titularul vreunui drept real, altul decat cel de proprietate, asupra bunului sau.
(2) Dreptul la actiunea negatorie este imprescriptibil.

Proba dreptului de proprietate asupra imobilelor inscrise in cartea funciara

Art. 565. - In cazul imobilelor inscrise in cartea funciara, dovada dreptului de proprietate se face cu extrasul de carte funciara.

Efectele admiterii actiunii in revendicare

Art. 566. - **(1)** Paratul va fi obligat la restituirea bunului sau la despagubiri daca bunul a pierit din culpa sa ori a fost instrainat. In aceleasi conditii, paratul va fi obligat la restituirea productelor sau a contravalorii acestora. In toate cazurile, despagubirile vor fi evaluate in raport cu momentul restituirii.
(2) Posesorul de rea-credinta sau detentorul precar va fi obligat, la cerere, si la restituirea fructelor produse de bun pana la inapoierea acestuia catre proprietar.
(3) Proprietarul poate fi obligat, la cerere, sa restituie posesorului cheltuielile necesare pe care acesta le-a facut.
(4) Cheltuielile utile se restituie, la cerere, in limita sporului de valoare, daca prin lege nu se prevede altfel.
(5) De asemenea, proprietarul va putea fi obligat, la cerere, la restituirea cheltuielilor necesare pentru producerea si culegerea fructelor sau a productelor.
(6) Paratul are un drept de retentie asupra produselor pana la restituirea cheltuielilor facute pentru producerea si culegerea acestora, cu exceptia cazului in care proprietarul furnizeaza paratului o garantie indestulatoare.
(7) Dreptul de retentie nu poate fi exercitat in niciun caz asupra bunului frugifer sau cand intrarea in stapanirea materiala a bunului s-a facut prin violenta ori frauda sau cand produsele sunt bunuri perisabile ori sunt supuse, ca urmare a trecerii unei perioade scurte de timp, unei scaderi semnificative a valorii lor.
(8) Proprietarul nu este dator sa acopere cheltuielile voluptuare. Posesorul are dreptul de a-si insusi lucrarile efectuate cu aceste cheltuieli numai daca prin aceasta bunul nu se deterioreaza.
(9) Dispozitiile alin. (3), (4) si (8) se aplica numai in acele situatii in care cheltuielile nu se concretizeaza intr-o lucrare noua, caz in care sunt incidente dispozitiile corespunzatoare din materia accesiunii imobiliare artificiale.

CAPITOLUL II
Accesiunea

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Dobandirea dreptului de proprietate prin accesiune

Art. 567. - Prin accesiune, proprietarul unui bun devine proprietarul a tot ce se alipeste cu bunul ori se incorporeaza in acesta, daca legea nu prevede altfel.

Formele accesiunii

Art. 568. - Accesiunea este naturala, cand unirea sau incorporarea este urmarea unui eveniment natural, ori artificiala, cand rezulta din fapta proprietarului ori a unei alte persoane.

SECȚIUNEA a 2-a
Accesiunea imobiliara naturala

Aluviunile

Art. 569. - Adaugirile de teren la malurile apelor curgatoare revin proprietarului fondului riveran, numai daca ele se formeaza treptat.

Terenul lasat de apele curgatoare

Art. 570. - Proprietarul fondului riveran dobandeste, de asemenea, terenul lasat de apele curgatoare care s-au retras treptat de la tarmul respectiv.

Terenul lasat de apele statatoare

Art. 571. - **(1)** Proprietarul terenului inconjurat de helesteie, iazuri, canale si alte asemenea ape statatoare nu devine proprietarul terenurilor aparute prin scaderea temporara a acestor ape sub inaltimea de scurgere.
(2) Tot astfel, proprietarul acestor ape nu dobandeste niciun drept asupra terenului acoperit ca urmare a unor revarsari sporadice.

Avulsiunea

Art. 572. - Proprietarul terenului de la care o apa curgatoare a smuls brusc o portiune de mal din teren, alipind-o la terenul altui proprietar riveran, nu pierde dreptul de proprietate asupra partii desprinse daca o revendica in termen de un an de la data faptului.

Albiile raurilor, insulele si prundisurile

Art. 573. - **(1)** Albiile raurilor apartin proprietarilor riverani, cu exceptia acelora care, potrivit legii, fac obiectul proprietatii publice.
(2) Insulele si prundisurile care nu sunt in legatura cu terenurile avand malul la nivelul mediu al apei revin proprietarului albiei.
(3) Daca insula apartine proprietarilor riverani si trece peste jumatatea apei, fiecare dintre ei are dreptul de proprietate asupra partii de insula ce se intinde spre el pornind de la jumatatea apei.

Dreptul de proprietate asupra insulelor nou-formate

Art. 574. - In cazul in care o apa curgatoare, formandu-si un brat nou, inconjoara terenul unui proprietar riveran, el ramane proprietar asupra insulei astfel create.

Albiile parasite de apele curgatoare

Art. 575. - Albia parasita de o apa curgatoare care si-a format un nou curs va avea regimul juridic stabilit in legea speciala.

Accesiunea naturala asupra animalelor

Art. 576. - **(1)** Animalele domestice ratacite pe terenul altuia ii revin acestuia din urma daca proprietarul nu le revendica in termen de 30 de zile de la data declaratiei facute la primarie de catre proprietarul terenului.
(2) Porumbeii, iepurii, pestii si alte asemenea animale care trec pe fondul altui proprietar apartin acestuia cat timp raman pe fond, cu exceptia cazului in care trecerea a fost provocata prin frauda sau prin artificii.
(3) Roiul de albine trecut pe terenul altuia revine proprietarului acestuia numai daca proprietarul roiului nu il urmareste sau inceteaza sa il urmareasca timp de doua zile.

SECȚIUNEA a 3-a
Accesiunea imobiliara artificiala

§1. Dispoziții comune

Dobandirea lucrarii de catre proprietarul imobilului

Art. 577. - **(1)** Constructiile, plantatiile si orice alte lucrari efectuate asupra unui imobil, denumite in continuare lucrari, revin proprietarului acelui imobil daca prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.
(2) Cand lucrarea este realizata de proprietarul imobilului cu materialele sale sau cu materialele altuia, dreptul de proprietate asupra lucrarii se naste in favoarea proprietarului imobilului din momentul inceperii lucrarii, pe masura realizarii ei, daca prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

Categoriile de lucrari

Art. 578. - **(1)** Lucrarile pot fi autonome sau adaugate, cu caracter durabil sau provizoriu.
(2) Lucrarile autonome sunt constructiile, plantatiile si orice alte lucrari cu caracter de sine statator realizate asupra unui imobil.
(3) Lucrarile adaugate nu au caracter de sine statator. Ele pot fi:
a) necesare, atunci cand in lipsa acestora imobilul ar pieri sau s-ar deteriora;
b) utile, atunci cand sporesc valoarea economica a imobilului;
c) voluptuare, atunci cand sunt facute pentru simpla placere a celui care le-a realizat, fara a spori valoarea economica a imobilului.

Prezumtiile in favoarea proprietarului imobilului

Art. 579. - **(1)** Orice lucrare este prezumata a fi facuta de proprietarul imobilului, cu cheltuiala sa si ca este a lui, pana la proba contrara.
(2) Proba contrara se poate face cand s-a constituit un drept de superficie, cand proprietarul imobilului nu si-a intabulat dreptul de proprietate asupra lucrarii noi sau in alte cazuri prevazute de lege.

§2. Realizarea lucrării cu materialele altuia

Regimul juridic

Art. 580. - **(1)** In cazul in care a realizat lucrarea cu materialele altuia, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrarii, neputand fi obligat la desfiintarea acesteia si nici la restituirea materialelor intrebuintate.
(2) Proprietarul materialelor are numai dreptul la contravaloarea materialelor, precum si la repararea, in conditiile legii, a oricaror alte prejudicii cauzate.

§3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Lucrarile autonome cu caracter durabil efectuate cu buna-credinta

Art. 581. - In cazul in care autorul lucrarii autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de buna-credinta, proprietarul imobilului are dreptul:

a) sa ceara instantei sa dispuna inscrierea sa in cartea funciara ca proprietar al lucrarii, platind, la alegerea sa, autorului lucrarii fie valoarea materialelor si a manoperei, fie sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrarii; sau

b) sa ceara obligarea autorului lucrarii sa cumpere imobilul la valoarea de circulatie pe care acesta ar fi avut-o daca lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Lucrarile autonome cu caracter durabil efectuate cu rea-credinta

Art. 582. - **(1)** In cazul in care autorul lucrarii autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de rea-credinta, proprietarul imobilului are dreptul:

a) sa ceara instantei sa dispuna inscrierea sa in cartea funciara ca proprietar al lucrarii, cu plata, la alegerea sa, catre autorul lucrarii, a jumatate din valoarea materialelor si a manoperei ori din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) sa ceara obligarea autorului lucrarii la desfiintarea acesteia; sau

c) sa ceara obligarea autorului lucrarii sa cumpere imobilul la valoarea de circulatie pe care acesta ar fi avut-o daca lucrarea nu s-ar fi efectuat.

(2) Desfiintarea lucrarii se face, cu respectarea dispozitiilor legale in materie, pe cheltuiala autorului acesteia, care este tinut totodata sa repare orice prejudicii cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosinta.

§4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Lucrarile adaugate necesare

Art. 583. - **(1)** Proprietarul imobilului dobandeste dreptul de proprietate asupra lucrarii adaugate necesare din momentul efectuarii acesteia, platind autorului cheltuielile rezonabile facute de acesta, chiar daca imobilul nu mai exista.

(2) In cazul in care lucrarea a fost efectuata cu rea-credinta, din suma datorata de proprietarul imobilului se va putea deduce valoarea fructelor imobilului diminuata cu costurile necesare obtinerii acestora.

Lucrarile adaugate utile

Art. 584. - **(1)** In cazul in care autorul lucrarii utile este de buna-credinta, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrarii din momentul efectuarii acesteia, cu plata, la alegerea sa:

a) a valorii materialelor si a manoperei; sau

b) a sporului de valoare adus imobilului.

(2) In cazul in care autorul lucrarii utile este de rea-credinta, proprietarul imobilului are dreptul:

a) sa devina proprietarul lucrarii, in functie de regimul acesteia, cu sau fara inscriere in cartea funciara, dupa caz, platind, la alegerea sa, autorului lucrarii fie jumatate din valoarea materialelor si a manoperei, fie jumatate din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) sa ceara obligarea autorului lucrarii la desfiintarea acesteia, cu repunerea imobilului in situatia anterioara si plata de daune-interese.

(3) In ambele cazuri, cand valoarea lucrarii este considerabila, proprietarul imobilului poate cere obligarea autorului sa il cumpere la valoarea de circulatie pe care imobilul ar fi avut-o daca lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Lucrarile adaugate voluptuare

Art. 585. - **(1)** In cazul lucrarii voluptuare, proprietarul imobilului are dreptul:

a) sa devina proprietarul lucrarii, fara inscriere in cartea funciara si fara nicio obligatie catre autorul lucrarii;

b) sa ceara obligarea autorului de rea-credinta al lucrarii la desfiintarea acesteia, cu readucerea imobilului in situatia anterioara si plata de daune-interese.

(2) Autorul de buna-credinta al lucrarii poate sa o ridice inainte de restituirea imobilului catre proprietar, cu conditia de a readuce imobilul in situatia anterioara.

§5. Înțelesul unor termeni

Buna-credinta a autorului lucrarii

Art. 586. - **(1)** Autorul lucrarii este de buna-credinta daca se intemeiaza fie pe cuprinsul cartii funciare in care, la data realizarii lucrarii, era inscris ca proprietar al imobilului, fie pe un mod de dobandire nesupus inscrierii in cartea funciara, daca, in ambele cazuri, nu rezulta din cartea funciara si nu a cunoscut pe nicio alta cale viciul titlului sau.
(2) Cu toate acestea, nu poate invoca buna-credinta cel care construieste in lipsa sau cu nerespectarea autorizatiilor cerute de lege.
(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si autorului lucrarii care se intemeiaza pe un drept de superficie sau pe orice alt drept care, potrivit legii, ii permite, realizand o lucrare asupra imobilului altuia, sa devina proprietarul acesteia.

§6. Dispoziții speciale

Lucrarile realizate partial asupra imobilului autorului

Art. 587. - **(1)** In cazul lucrarii cu caracter durabil realizate cu buna-credinta partial asupra imobilului autorului si partial pe terenul proprietarului vecin, acesta din urma poate cere inscrierea intr-o noua carte funciara a unui drept de coproprietate al vecinilor asupra imobilului rezultat, incluzand terenul aferent, in raport cu valoarea contributiei fiecaruia.
(2) Daca lucrarea a fost realizata cu rea-credinta, proprietarul terenului vecin poate opta intre a cere ridicarea lucrarii de pe teren, cu obligarea autorului acesteia la plata de daune-interese, daca este cazul, si a cere inscrierea in cartea funciara a unui drept de coproprietate al vecinilor. La stabilirea cotelor-parti se va tine seama de valoarea terenului proprietarului vecin si de jumatate din valoarea contributiei autorului lucrarii.
(3) In caz de neintelegere intre parti, instanta de judecata va stabili valoarea contributiei fiecareia la imobilul rezultat, respectiv a cotelor-parti din dreptul de proprietate.

Lucrarile provizorii

Art. 588. - Cand lucrarea are caracter provizoriu, in absenta unei intelegeri contrare, autorul ei va fi obligat sa o desfiinteze, cu respectarea dispozitiilor legale in materie, si, daca este de rea-credinta, sa plateasca despagubiri pentru prejudiciile cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosinta.

Inscrierea dreptului de proprietate in cartea funciara

Art. 589. - Ori de cate ori dobandirea dreptului de proprietate, exclusiva sau pe cote-parti, este conditionata, potrivit reglementarilor din prezenta sectiune, de inscrierea in cartea funciara, inscrierea se face in temeiul conventiei partilor, incheiata in forma autentica, sau, dupa caz, al hotararii judecatoresti.

Dreptul autorului lucrarii la ridicarea materialelor

Art. 590. - **(1)** Pana la data incheierii conventiei sau a introducerii actiunii de catre cel indreptatit la inscrierea in cartea funciara, autorul lucrarii isi poate ridica materialele.
(2) Daca lucrarea a fost efectuata cu rea-credinta, autorul acesteia va putea fi obligat, daca este cazul, la plata de daune-interese.

Regulile privind exercitarea dreptului autorului lucrarii la indemnizatie

Art. 591. - **(1)** Prescriptia dreptului la actiune al autorului lucrarii privind plata indemnizatiei nu curge cat timp el este lasat de proprietar sa detina imobilul.
(2) Autorul lucrarii de buna-credinta are un drept de ipoteca legala asupra imobilului pentru plata

indemnizatiei si poate cere inscrierea dreptului de ipoteca in baza conventiei incheiate in forma autentica sau a unei hotarari judecatoresti, potrivit dispozitiilor art. 589.

Regulile privind obligarea autorului lucrarii la cumpararea imobilului

Art. 592. - **(1)** Ori de cate ori proprietarul opteaza pentru obligarea autorului lucrarii la cumpararea imobilului, in absenta intelegerii partilor, proprietarul poate cere instantei judecatoresti stabilirea pretului si pronuntarea unei hotarari care sa tina loc de contract de vanzare-cumparare.
(2) Proprietarul initial al imobilului are un drept de ipoteca legala asupra acestuia pentru plata pretului de catre autorul lucrarii.

Pasivitatea proprietarului pe durata realizarii lucrarii

Art. 593. - Autorul de rea-credinta al lucrarii nu poate sa opuna proprietarului terenului pasivitatea pe care ar fi vadit-o pe durata realizarii lucrarii.

Autorul lucrarii care foloseste materialele altuia

Art. 594. - Daca nu sunt indeplinite conditiile legale pentru dobandirea bunurilor mobile prin posesia de buna-credinta, cel care realizeaza o lucrare asupra imobilului altuia folosind materialele unui tert este obligat la plata contravalorii materialelor, precum si la repararea, in conditiile legii, a oricaror alte prejudicii cauzate.

Stabilirea indemnizatiei sau a despagubirii

Art. 595. - Ori de cate ori, in aplicarea unei dispozitii din prezenta sectiune, instanta este investita sa stabileasca intinderea indemnizatiei sau a despagubirii, ea va tine seama de valoarea de circulatie a bunului calculata la data hotararii judecatoresti.

Cazurile speciale de accesiune

Art. 596. - **(1)** Titularul dreptului de superficie ori al altui drept real asupra imobilului altuia care ii permite sa dobandeasca proprietatea asupra lucrarii realizate asupra acelui imobil va avea, in caz de accesiune, in mod corespunzator, drepturile si obligatiile reglementate pentru proprietarul imobilului, daca nu s-a prevazut altfel in momentul constituirii dreptului real.
(2) Dispozitiile art. 582 si art. 587 alin. (2) se aplica, in mod corespunzator, si lucrarilor autonome cu caracter durabil efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu ii permite sa dobandeasca proprietatea asupra lucrarii realizate asupra acelui imobil.
(3) Pentru lucrarile adaugate efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu ii permite sa dobandeasca proprietatea lucrarii realizate asupra acelui imobil se aplica, in mod corespunzator, dispozitiile art. 716, in lipsa unei prevederi contrare.

Lucrarile efectuate de un detentor precar

Art. 597. - Lucrarile facute de un detentor precar sunt supuse, in mod corespunzator, regulilor aplicabile autorului de rea-credinta.

SECȚIUNEA a 4-a
Accesiunea mobiliara

Accesiunea mobiliara

Art. 598. - **(1)** Bunul mobil produs cu materialele altuia apartine celui care l-a confectionat sau, dupa caz, proprietarului materialelor, in functie de raportul dintre manopera si valoarea materialelor, determinat la data confectionarii bunului.

(2) Proprietarul bunului datoreaza despagubiri egale cu valoarea manoperei sau, dupa caz, cu valoarea materialelor.

Raportul dintre valoarea manoperei si valoarea materialelor

Art. 599. - In toate cazurile in care valoarea materialelor este egala cu manopera sau exista o diferenta nesemnificativa, proprietatea asupra bunului este comuna si se exercita in conditiile sectiunii a 2-a a cap. IV din prezentul titlu.

Unirea a doua bunuri mobile

Art. 600. - In cazul in care se unesc doua bunuri mobile avand proprietari diferiti, fiecare poate pretinde separarea bunurilor daca prin aceasta celalalt proprietar nu ar suferi un prejudiciu mai mare de o zecime din valoarea bunului sau.

Regulile aplicabile in cazul imposibilitatii de separare a bunurilor unite

Art. 601. - Daca nu se poate obtine separarea bunurilor mobile unite sunt aplicabile, in mod corespunzator, dispozitiile art. 598 si 599.

CAPITOLUL III
Limitele juridice ale dreptului de proprietate privata

SECȚIUNEA 1
Limite legale

§1. Dispoziții comune

Interesul public si interesul privat

Art. 602. - **(1)** Legea poate limita exercitarea dreptului de proprietate fie in interes public, fie in interes privat.
(2) Limitele legale in interes privat pot fi modificate ori desfiintate temporar prin acordul partilor. Pentru opozabilitate fata de terti este necesara indeplinirea formalitatilor de publicitate prevazute de lege.

Regulile privind protectia mediului si buna vecinatate

Art. 603. - Dreptul de proprietate obliga la respectarea sarcinilor privind protectia mediului si asigurarea bunei vecinatati, precum si la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

§2. Folosirea apelor

Regulile privind curgerea fireasca a apelor

Art. 604. - **(1)** Proprietarul fondului inferior nu poate impiedica in niciun fel curgerea fireasca a apelor provenite de pe fondul superior.
(2) Daca aceasta curgere cauzeaza prejudicii fondului inferior, proprietarul acestuia poate cere autorizarea justitiei spre a face pe fondul sau lucrarile necesare schimbarii directiei apelor, suportand toate cheltuielile ocazionate.
(3) La randul sau, proprietarul fondului superior este obligat sa nu efectueze nicio lucrare de natura sa agraveze situatia fondului inferior.

Regulile privind curgerea provocata a apelor

Art. 605. - **(1)** Proprietarul fondului inferior nu poate impiedica nici curgerea provocata de proprietarul fondului superior sau de alte persoane, asa cum este cazul apelor care tasnesc pe acest din urma fond datorita unor lucrari subterane intreprinse de proprietarul acestuia, al apelor provenite din secarea terenurilor mlastinoase, al apelor folosite intr-un scop casnic, agricol sau industrial, insa numai daca aceasta curgere preceda varsarea intr-un curs de apa sau intr-un sant.
(2) In acest caz, proprietarul fondului superior este obligat sa aleaga calea si mijloacele de scurgere de natura sa aduca prejudicii minime fondului inferior, ramanand dator la plata unei despagubiri juste si prealabile catre proprietarul acestui din urma fond.
(3) Dispozitiile prezentului articol nu se aplica atunci cand pe fondul inferior se afla o constructie, impreuna cu gradina si curtea aferenta, sau un cimitir.

Cheltuielile referitoare la irigatii

Art. 606. - **(1)** Proprietarul care vrea sa foloseasca pentru irigarea terenului sau apele naturale si artificiale de care poate dispune in mod efectiv are dreptul ca, pe cheltuiala sa exclusiva, sa faca pe terenul riveranului opus lucrarile necesare pentru captarea apei.
(2) Dispozitiile art. 605 alin. (2) si (3) se aplica in mod corespunzator.

Obligatia proprietarului caruia ii prisoseste apa

Art. 607. - **(1)** Proprietarul caruia ii prisoseste apa pentru necesitatile curente este obligat ca, in schimbul unei juste si prealabile compensatii, sa ofere acest surplus pentru proprietarul care nu si-ar putea procura apa necesara pentru fondul sau decat cu o cheltuiala excesiva.
(2) Proprietarul nu poate fi scutit de obligatia prevazuta la alin. (1) pretinzand ca ar putea acorda surplusului de apa o alta destinatie decat satisfacerea necesitatilor curente. El poate insa cere despagubiri suplimentare proprietarului aflat in nevoie, cu conditia de a dovedi existenta reala a destinatiei pretinse.

Intrebuintarea izvoarelor

Art. 608. - **(1)** Proprietarul poate acorda orice intrebuintare izvorului ce ar exista pe fondul sau, sub rezerva de a nu aduce atingere drepturilor dobandite de proprietarul fondului inferior.
(2) Proprietarul fondului pe care se afla izvorul nu poate sa ii schimbe cursul daca prin aceasta schimbare ar lipsi locuitorii unei localitati de apa necesara pentru satisfacerea nevoilor curente.

Despagubirile datorate proprietarului fondului pe care se afla izvorul

Art. 609. - **(1)** Proprietarul fondului pe care se afla izvorul poate cere repararea prejudiciilor cauzate de persoana care, prin lucrarile efectuate, a secat, a micsorat ori a alterat apele sale.
(2) Daca starea de fapt o permite, proprietarul fondului poate pretinde restabilirea situatiei anterioare atunci cand apa era indispensabila pentru exploatarea fondului sau.
(3) In cazul in care izvorul se intinde pe doua fonduri invecinate, dispozitiile alin. (1) si (2) se aplica in mod corespunzator, tinand seama de intinderea izvorului pe fiecare fond.

Regulile speciale privind folosirea apelor

Art. 610. - Dispozitiile prezentului paragraf se completeaza cu reglementarile speciale in materia regimului apelor.

§3. Picătura streşinii

Picatura stresinii

Art. 611. - Proprietarul este obligat sa isi faca streasina casei sale astfel incat apele provenind de la ploi sa nu se scurga pe fondul proprietarului vecin.

§4. Distanța şi lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări şi plantații

Distanta minima in constructii

Art. 612. - Orice constructii, lucrari sau plantatii se pot face de catre proprietarul fondului numai cu respectarea unei distante minime de 60 de cm fata de linia de hotar, daca nu se prevede altfel prin lege sau prin regulamentul de urbanism, astfel incat sa nu se aduca atingere drepturilor proprietarului vecin. Orice derogare de la distanta minima se poate face prin acordul partilor exprimat printr-un inscris autentic.

Distanta minima pentru arbori

Art. 613. - **(1)** In lipsa unor dispozitii cuprinse in lege, regulamentul de urbanism sau a obiceiului locului, arborii trebuie saditi la o distanta de cel putin 2 metri de linia de hotar, cu exceptia acelora mai mici de 2 metri, a plantatiilor si a gardurilor vii.
(2) In caz de nerespectare a distantei, proprietarul vecin este indreptatit sa ceara scoaterea ori, dupa caz, taierea, la inaltimea cuvenita, a arborilor, plantatiilor ori a gardurilor vii, pe cheltuiala proprietarului fondului pe care acestea sunt ridicate.
(3) Proprietarul fondului peste care se intind radacinile sau ramurile arborilor apartinand proprietarului vecin are dreptul de a le taia, precum si dreptul de a pastra fructele cazute in mod natural pe fondul sau.

§5. Vederea asupra proprietății vecinului

Fereastra sau deschiderea in zidul comun

Art. 614. - Nu este permis sa se faca fereastra sau deschidere in zidul comun decat cu acordul proprietarilor.

Distanta minima pentru fereastra de vedere

Art. 615. - **(1)** Este obligatorie pastrarea unei distante de cel putin 2 metri intre fondul, ingradit sau neingradit, apartinand proprietarului vecin si fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrari ce ar fi orientate catre acest fond.
(2) Fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrari neparalele cu linia de hotar spre fondul invecinat sunt interzise la o distanta mai mica de un metru.
(3) Distanta se calculeaza de la punctul cel mai apropiat de linia de hotar, existent pe fata zidului in care s-a deschis vederea sau, dupa caz, pe linia exterioara a balconului, pana la linia de hotar. Distanta, si in cazul lucrarilor neparalele, se masoara tot perpendicular, de la punctul cel mai apropiat al lucrarii de linia de hotar si pana la aceasta linie.

Fereastra de lumina

Art. 616. - Dispozitiile art. 615 nu exclud dreptul proprietarului de a-si deschide, fara limita de distanta, ferestre de lumina daca sunt astfel construite incat sa impiedice vederea spre fondul invecinat.

§6. Dreptul de trecere

Dreptul de trecere

Art. 617. - **(1)** Proprietarul fondului care este lipsit de acces la calea publica are dreptul sa i sa

permita trecerea pe fondul vecinului sau pentru exploatarea fondului propriu.

(2) Trecerea trebuie sa se faca in conditii de natura sa aduca o minima stanjenire exercitarii dreptului de proprietate asupra fondului ce are acces la calea publica; in cazul in care mai multe fonduri vecine au acces la calea publica, trecerea se va face pe fondul caruia i s-ar aduce cele mai putine prejudicii.

(3) Dreptul de trecere este imprescriptibil. El se stinge in momentul in care fondul dominant dobandeste un alt acces la calea publica.

Exercitarea dreptului de trecere in situatii speciale

Art. 618. - **(1)** Daca lipsa accesului provine din vanzare, schimb, partaj sau dintr-un alt act juridic, trecerea nu va putea fi ceruta decat celor care au dobandit partea de teren pe care se facea anterior trecerea.

(2) Cand lipsa accesului este imputabila proprietarului care pretinde trecerea, aceasta poate fi stabilita numai cu consimtamantul proprietarului fondului care are acces la calea publica si cu plata dublului despagubirii.

Intinderea si modul de stabilire a dreptului de trecere

Art. 619. - Intinderea si modul de exercitare a dreptului de trecere sunt determinate prin intelegerea partilor, prin hotarare judecatoreasca sau printr-o folosinta continua pe timp de 10 ani.

Prescriptia actiunii in despagubire si restituirea despagubirii incasate

Art. 620. - **(1)** Termenul de prescriptie pentru dreptul la actiunea in despagubire pe care o are proprietarul fondului aservit impotriva proprietarului fondului dominant incepe sa curga din momentul stabilirii dreptului de trecere.

(2) In cazul in care inceteaza dreptul de trecere, proprietarul fondului aservit este dator sa restituie despagubirea incasata, cu deducerea pagubei suferite in raport cu durata efectiva a dreptului de trecere.

§7. Alte limite legale

Dreptul de trecere pentru utilitati

Art. 621. - **(1)** Proprietarul este obligat sa permita trecerea prin fondul sau a retelelor edilitare ce deservesc fonduri invecinate sau din aceeasi zona, de natura conductelor de apa, gaz sau altele asemenea, a canalelor si a cablurilor electrice, subterane ori aeriene, dupa caz, precum si a oricaror alte instalatii sau materiale cu acelasi scop.

(2) Aceasta obligatie subzista numai pentru situatia in care trecerea prin alta parte ar fi imposibila, periculoasa sau foarte costisitoare.

(3) In toate cazurile, proprietarul are dreptul la plata unei despagubiri juste. Daca este vorba despre utilitati noi, despagubirea trebuie sa fie si prealabila.

(4) Cladirile, curtile si gradinile acestora sunt exceptate de la acest drept de trecere, daca ea are ca obiect conducte si canale subterane, in cazul in care acestea sunt utilitati noi.

Dreptul de trecere pentru efectuarea unor lucrari

Art. 622. - **(1)** De asemenea, proprietarul este obligat sa permita folosirea fondului sau pentru efectuarea unor lucrari necesare fondului invecinat, precum si accesul vecinului pe terenul sau pentru taierea crengilor si culegerea fructelor, in schimbul unei despagubiri, daca este cazul.

(2) Dispozitiile art. 621 alin. (2) sunt aplicabile.

Dreptul de trecere pentru reintrarea in posesie

Art. 623. - **(1)** Proprietarul unui fond nu poate impiedica accesul altuia pentru a redobandi posesia unui bun al sau, ajuns intamplator pe fondul respectiv, daca a fost instiintat in prealabil.

(2) In toate cazurile, proprietarul fondului are dreptul la o justa despagubire pentru prejudiciile ocazionate de reintrarea in posesie, precum si pentru cele pe care bunul le-a cauzat fondului.

Starea de necesitate

Art. 624. - **(1)** In cazul in care o persoana a folosit sau a distrus un bun al altuia pentru a se apara pe sine ori pe altul de un pericol iminent, proprietarul bunului are dreptul sa ceara o despagubire echitabila numai de la cel care a fost salvat.
(2) Nu poate pretinde nicio despagubire proprietarul care a provocat sau a favorizat aparitia pericolului.

Reguli speciale

Art. 625. - Ingradirile cuprinse in prezenta sectiune se completeaza cu dispozitiile legilor speciale privind regimul juridic al anumitor bunuri, cum ar fi terenurile si constructiile de orice fel, padurile, bunurile din patrimoniul national-cultural, bunurile sacre ale cultelor religioase, precum si altele asemenea.

SECȚIUNEA a 2-a
Limite conventionale

Limitarea dreptului de proprietate prin acte juridice

Art. 626. - Proprietarul poate sa consimta la limitarea dreptului sau prin acte juridice, daca nu incalca ordinea publica si bunele moravuri.

Clauza de inalienabilitate. Conditii. Domeniu de aplicare

Art. 627. - **(1)** Prin conventie sau testament se poate interzice instrainarea unui bun, insa numai pentru o durata de cel mult 49 de ani si daca exista un interes serios si legitim. Termenul incepe sa curga de la data dobandirii bunului.
(2) Dobanditorul poate fi autorizat de catre instanta sa dispuna de bun daca interesul care a justificat clauza de inalienabilitate a bunului a disparut sau daca un interes superior o impune.
(3) Nulitatea clauzei de inalienabilitate stipulate intr-un contract atrage nulitatea intregului contract daca a fost determinanta la incheierea acestuia. In contractele cu titlu oneros, caracterul determinant se prezuma, pana la proba contrara.
(4) Clauza de inalienabilitate este subinteleasa in conventiile din care se naste obligatia de a transmite in viitor proprietatea catre o persoana determinata sau determinabila.
(5) Transmiterea bunului pe cale de succesiune nu poate fi oprita prin stipularea inalienabilitatii.

Conditii de opozabilitate

Art. 628. - **(1)** Clauza de inalienabilitate nu poate fi invocata impotriva dobanditorilor bunului sau a creditorilor proprietarului care s-a obligat sa nu instraineze decat daca este valabila si indeplineste conditiile de opozabilitate.
(2) Pentru opozabilitate, clauza de inalienabilitate trebuie sa fie supusa formalitatilor de publicitate prevazute de lege, daca este cazul.
(3) In cazul bunurilor mobile, sunt aplicabile, in mod corespunzator, regulile prevazute pentru dobandirea proprietatii prin posesia de buna-credinta.
(4) In cazul in care clauza de inalienabilitate a fost prevazuta intr-un contract cu titlu gratuit, ea este opozabila si creditorilor anteriori ai dobanditorului.
(5) Neindeplinirea conditiilor de opozabilitate nu il lipseste pe beneficiarul clauzei de inalienabilitate de dreptul de a pretinde daune-interese proprietarului care nu se conformeaza acestei obligatii.

Sanctiunile pentru nerespectarea clauzei de inalienabilitate

Art. 629. - **(1)** Instrainatorul poate sa ceara rezolutiunea contractului in cazul incalcarii clauzei de inalienabilitate de catre dobanditor.
(2) Atat instrainatorul, cat si tertul, daca inalienabilitatea s-a stipulat in favoarea acestuia, pot sa ceara anularea actului de instrainare subsecvent incheiat cu nerespectarea clauzei.
(3) Nu pot fi supuse urmaririi bunurile pentru care s-a stipulat inalienabilitatea, cat timp clauza produce efecte, daca prin lege nu se prevede altfel.

SECȚIUNEA a 3-a
Limite judiciare

Depasirea inconvenientelor normale ale vecinatatii

Art. 630. - **(1)** Daca proprietarul cauzeaza, prin exercitarea dreptului sau, inconveniente mai mari decat cele normale in relatiile de vecinatate, instanta de judecata poate, din considerente de echitate, sa il oblige la despagubiri in folosul celui vatamat, precum si la restabilirea situatiei anterioare atunci cand acest lucru este posibil.
(2) In cazul in care prejudiciul cauzat ar fi minor in raport cu necesitatea sau utilitatea desfasurarii activitatii prejudiciabile de catre proprietar, instanta va putea incuviinta desfasurarea acelei activitati. Cel prejudiciat va avea insa dreptul la despagubiri.
(3) Daca prejudiciul este iminent sau foarte probabil, instanta poate sa incuviinteze, pe cale de ordonanta presedintiala, masurile necesare pentru prevenirea pagubei.

CAPITOLUL IV
Proprietatea comuna

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 631. - Dispozitiile prezentului capitol se aplica ori de cate ori, in temeiul unui act juridic sau al altui mod de dobandire prevazut de lege, dreptul de proprietate privata are 2 sau mai multi titulari.

Formele proprietatii comune

Art. 632. - **(1)** Formele proprietatii comune sunt urmatoarele:
a) proprietatea pe cote-parti (coproprietatea);
b) proprietatea in devalmasie (devalmasia).
(2) Coproprietatea poate fi obisnuita sau fortata.
(3) Coproprietatea fortata nu poate inceta prin partaj judiciar.

Prezumtia de coproprietate

Art. 633. - Daca bunul este stapanit in comun, coproprietatea se prezuma, pana la proba contrara.

SECȚIUNEA a 2-a
Coproprietatea obisnuita

Intinderea cotelor-parti

Art. 634. - **(1)** Fiecare coproprietar este titularul exclusiv al unei cote-parti din dreptul de proprietate si poate dispune in mod liber de aceasta in lipsa de stipulatie contrara.
(2) Cotele-parti sunt prezumate a fi egale, pana la proba contrara. Daca bunul a fost dobandit prin act juridic, proba contrara nu se va putea face decat prin inscrisuri.

Repartizarea beneficiilor si a sarcinilor intre coproprietari

Art. 635. - Coproprietarii vor imparti beneficiile si vor suporta sarcinile coproprietatii, proportional cu cota lor parte din drept.

Exercitarea in comun a dreptului de folosinta

Art. 636. - **(1)** Fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul comun in masura in care nu schimba destinatia si nu aduce atingere drepturilor celorlalti coproprietari.
(2) Cel care, impotriva vointei celorlalti proprietari, exercita in mod exclusiv folosinta bunului comun poate fi obligat la despagubiri.

Fructele bunului comun

Art. 637. - Fructele produse de bunul comun se cuvin tuturor coproprietarilor, proportional cu cota lor parte din drept.

Dreptul la restituirea cheltuielilor

Art. 638. - **(1)** Coproprietarul care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor are dreptul la restituirea acestor cheltuieli de catre coproprietari, in proportie cu cotele lor parti.
(2) Fructele naturale sau fructele industriale ale bunului comun insusite de un coproprietar fac parte din masa partajabila cat timp ele nu au fost consumate ori instrainate sau nu au pierit si pot fi identificate distinct. In caz contrar, coproprietarul interesat are dreptul la despagubiri, cu exceptia cazului in care fructele au pierit in mod fortuit. Dreptul la actiunea in despagubiri este supus prescriptiei, potrivit dreptului comun.
(3) Dreptul de a reclama fructele civile ale bunului comun insusite de un coproprietar este supus prescriptiei, potrivit dreptului comun.

Modul de folosire a bunului comun

Art. 639. - Modul de folosire a bunului comun se stabileste prin acordul coproprietarilor, iar in caz de neintelegere, prin hotarare judecatoreasca.

Actele de conservare

Art. 640. - Fiecare coproprietar poate sa faca acte de conservare cu privire la bunul comun fara acordul celorlalti coproprietari.

Actele de administrare si de dispozitie

Art. 641. - **(1)** Actele de administrare, precum incheierea sau denuntarea unor contracte de locatiune, cesiunile de venituri imobiliare si altele asemenea, cu privire la bunul comun pot fi facute numai cu acordul coproprietarilor ce detin majoritatea cotelor-parti.
(2) Actele de administrare care limiteaza in mod substantial posibilitatea unui coproprietar de a folosi bunul comun in raport cu cota sa parte ori care impun acestuia o sarcina excesiva prin raportare la cota sa parte sau la cheltuielile suportate de catre ceilalti coproprietari nu vor putea fi efectuate decat cu acordul acestuia.
(3) Coproprietarul sau coproprietarii interesati pot cere instantei sa suplineasca acordul coproprietarului aflat in imposibilitate de a-si exprima vointa sau care se opune in mod abuziv la efectuarea unui act de administrare indispensabil mentinerii utilitatii sau valorii bunului.
(4) Orice acte juridice de dispozitie cu privire la bunul comun, actele de folosinta cu titlu gratuit, cesiunile de venituri imobiliare si locatiunile incheiate pe termen mai mare de 3 ani, precum si actele care urmaresc exclusiv infrumusetarea bunului nu se pot incheia decat cu acordul tuturor coproprietarilor. Orice act juridic cu titlu gratuit va fi considerat act de dispozitie.

Sanctiunile

Art. 642. - **(1)** Actele juridice facute cu nerespectarea regulilor prevazute la art. 641 sunt inopozabile coproprietarului care nu a consimtit, expres ori tacit, la incheierea actului.
(2) Coproprietarului vatamat i se recunoaste dreptul ca, inainte de partaj, sa exercite actiunile posesorii impotriva tertului care ar fi intrat in posesia bunului comun in urma incheierii actului. In acest caz, restituirea posesiei bunului se va face in folosul tuturor coproprietarilor, cu daune-interese, daca este cazul, in sarcina celor care au participat la incheierea actului.

Actiunile in justitie

Art. 643. - **(1)** Fiecare coproprietar poate sta singur in justitie, indiferent de calitatea procesuala, in orice actiune privitoare la coproprietate, inclusiv in cazul actiunii in revendicare.
(2) Hotararile judecatoresti pronuntate in folosul coproprietatii profita tuturor coproprietarilor. Hotararile judecatoresti potrivnice unui coproprietar nu sunt opozabile celorlalti coproprietari.
(3) Cand actiunea nu este introdusa de toti coproprietarii, paratul poate cere instantei de judecata introducerea in cauza a celorlalti coproprietari in calitate de reclamanti, in termenul si conditiile prevazute in Codul de procedura civila pentru chemarea in judecata a altor persoane.

Contractele de administrare a coproprietatii

Art. 644. - **(1)** Se poate deroga de la dispozitiile art. 635, 636, 641 si art. 642 alin. (1) printr-un contract de administrare a coproprietatii incheiat cu acordul tuturor coproprietarilor.
(2) In cazul in care oricare dintre coproprietari denunta contractul de administrare, acesta isi inceteaza existenta, ramanand aplicabile regulile din prezenta sectiune.
(3) In cazul in care, printre bunurile aflate in coproprietate, se afla si bunuri imobile, contractele de administrare a coproprietatii si declaratiile de denuntare a acestora vor fi notate in cartea funciara, la cererea oricaruia dintre coproprietari.

Regulile aplicabile in cazul cotitularilor altor drepturi reale

Art. 645. - Dispozitiile prezentei sectiuni se aplica in mod corespunzator si in cazul exercitarii impreuna, de catre doua sau mai multe persoane, a unui alt drept real principal.

SECȚIUNEA a 3-a
Coproprietatea fortata

§1. Dispoziții comune

Cazurile de coproprietate fortata

Art. 646. - Se afla in coproprietate fortata:
1. bunurile prevazute la art. 649, 660, 687 si 1.141;
2. bunurile comune necesare sau utile pentru folosirea a doua imobile vecine, situate pe linia de hotar intre acestea, cum ar fi potecile, fantanile, drumurile si izvoarele;
3. bunurile comune afectate utilizarii a doua sau a mai multor fonduri, cum ar fi o centrala termica sau alte instalatii care deservesc doua sau mai multe cladiri, un drum comun intr-un cartier de locuinte sau alte asemenea bunuri;
4. orice alt bun comun prevazut de lege.

Regimul juridic general

Art. 647. - **(1)** Fiecare coproprietar poate exercita folosinta bunului comun, cu conditia sa respecte destinatia acestuia si sa permita exercitarea folosintei de catre ceilalti coproprietari.

(2) Cand bunul comun are caracter accesoriu in raport cu un bun principal, fiecare coproprietar poate sa dispuna cu privire la cota sa parte din dreptul de proprietate asupra bunului comun numai odata cu exercitarea dreptului de dispozitie asupra bunului principal.

(3) Cheltuielile pentru intretinerea si conservarea bunului comun se suporta in mod proportional cu cota-parte din drept a fiecarui coproprietar. Cand bunul comun are caracter accesoriu, in absenta unei conventii contrare, cota-parte din drept a fiecarui coproprietar se stabileste in functie de intinderea bunului principal.

§2. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente

I. Partile comune

Notiune

Art. 648. - **(1)** Daca intr-o cladire sau intr-un ansamblu rezidential exista spatii cu destinatie de locuinta sau cu alta destinatie avand proprietari diferiti, partile din cladire care, fiind destinate intrebuintarii spatiilor respective, nu pot fi folosite decat in comun sunt obiectul unui drept de coproprietate fortata.

(2) Partile comune sunt bunuri accesorii in raport cu spatiile locative, care constituie bunurile principale in sensul art. 546.

Partile comune

Art. 649. - **(1)** Sunt considerate parti comune, in masura in care prin lege ori prin act juridic nu se prevede altfel:

a) terenul pe care se afla cladirea, compus atat din suprafata construita, cat si din cea neconstruita necesara, potrivit naturii sau destinatiei constructiei, pentru a asigura exploatarea normala a acesteia; pentru eventuala suprafata excedentara proprietarii sunt titularii unei coproprietati obisnuite;

b) fundatia, curtea interioara, structura, structura de rezistenta, peretii perimetrali si despartitori dintre proprietati si/sau spatiile comune, acoperisul, terasele, scarile si casa scarilor, holurile, pivnitele si subsolurile necompartimentate, rezervoarele de apa, centralele termice proprii si ascensoarele;

c) instalatiile de apa si canalizare, electrice, de telecomunicatii, de incalzire si de gaze de la bransament/racord pana la punctul de distributie catre partile aflate in proprietate exclusiva, canalele pluviale, paratrasnetele, antenele colective, precum si alte asemenea parti;

d) alte bunuri care, potrivit legii sau vointei partilor, sunt in folosinta comuna.

(2) Cosurile de fum si de aerisire, precum si spatiile pentru spalatorii si uscatorii sunt considerate parti comune exclusiv pentru coproprietarii care utilizeaza aceste utilitati in conformitate cu proiectul cladirii.

Atribuirea in folosinta exclusiva a partilor comune

Art. 650. - **(1)** Partile comune pot fi atribuite coproprietarilor in folosinta exclusiva numai daca prin aceasta nu sunt lezate drepturile celorlalti coproprietari.

(2) Decizia de atribuire in folosinta exclusiva trebuie adoptata cu o majoritate de doua treimi din numarul coproprietarilor si al cotelor-parti. In cladirile unde sunt constituite asociatii de proprietari, decizia se adopta de catre adunarea generala, cu aceeasi majoritate.

Actele juridice privind cotele-parti

Art. 651. - Cota-parte din dreptul de proprietate asupra partilor comune are caracter accesoriu in raport cu dreptul de proprietate asupra spatiului din cladire care constituie bunul principal; instrainarea sau ipotecarea cotei-parti nu se va putea face decat odata cu dreptul asupra spatiului care constituie bunul principal.

Stabilirea cotelor-parti

Art. 652. - In lipsa unei stipulatii contrare existente in titlurile de proprietate, cotele-parti se stabilesc

prin raportarea suprafetei utile a fiecarui spatiu locativ la totalul suprafetei utile a spatiilor locative din cladire.

II. Drepturile si obligatiile coproprietarilor

Exercitarea dreptului de folosinta

Art. 653. - Fiecare coproprietar poate folosi, in conditiile acordului de asociere, atat spatiul care constituie bunul principal, cat si partile comune, fara a aduce atingere drepturilor celorlalti proprietari si fara a schimba destinatia cladirii. In lipsa acordului de asociere, dispozitiile art. 647 raman aplicabile.

Cheltuielile legate de intretinerea, repararea si exploatarea partilor comune

Art. 654. - **(1)** In lipsa unor prevederi legale sau intelegeri contrare, fiecare coproprietar suporta cheltuielile legate de intretinerea, repararea si exploatarea partilor comune, in proportie cu cota sa parte.
(2) Cu toate acestea, cheltuielile legate de partile comune folosite exclusiv de catre unii dintre coproprietari cad in sarcina acestora din urma.

Obligatia de conservare a cladirii

Art. 655. - Proprietarul este obligat sa asigure intretinerea spatiului care constituie bunul principal, astfel incat cladirea sa se pastreze in stare buna.

Obligatia de a permite accesul in spatiile care constituie bunurile principale

Art. 656. - **(1)** Coproprietarii sunt obligati sa permita accesul in spatiile care constituie bunuri principale pentru efectuarea lucrarilor necesare conservarii cladirii si intretinerii partilor comune.
(2) In aceasta situatie, pentru prejudiciile cauzate, ei vor fi despagubiti de catre asociatia de proprietari sau, dupa caz, de catre proprietarul in interesul caruia au fost efectuate lucrarile.

Regulile aplicabile in cazul distrugerii cladirii

Art. 657. - **(1)** In cazul in care cladirea a fost distrusa in intregime ori intr-o proportie mai mare de jumatate din valoarea ei, orice coproprietar poate, in lipsa unei intelegeri contrare, sa solicite vanzarea la licitatie publica a terenului si a materialelor de constructie care au rezultat.
(2) In caz de distrugere a unei parti mai mici decat cea prevazuta la alin. (1), coproprietarii vor contribui la refacerea partilor comune, proportional cu cotele-parti. Daca unul sau mai multi coproprietari refuza sau nu pot sa participe la refacere, ei sunt obligati sa cedeze celorlalti coproprietari cotele lor parti din dreptul de proprietate. Pretul se stabileste de parti ori, in caz de neintelegere, de catre instanta judecatoreasca.

Incetarea destinatiei folosintei comune

Art. 658. - **(1)** Incetarea destinatiei de folosinta comuna pentru partile comune din cladirile cu mai multe etaje sau apartamente se poate hotari motivat cu o majoritate de doua treimi din numarul coproprietarilor.
(2) In acest caz, devin aplicabile dispozitiile privitoare la coproprietatea obisnuita si temporara. Cu toate acestea, instrainarea sau ipotecarea se poate realiza daca exista o majoritate de doua treimi din numarul coproprietarilor.
(3) In cazurile prevazute la alin. (1) si (2), coproprietarii care nu au votat ori, dupa caz, s-au opus la instrainare sau ipotecare au dreptul la o despagubire justa stabilita pe cale conventionala ori, in caz de neintelegere, pe cale judecatoreasca.
(4) Constatarea incetarii destinatiei de folosinta comuna pentru aceste parti se face prin hotarare a adunarii generale a asociatiei de proprietari adoptata cu o majoritate de doua treimi din numarul coproprietarilor.

(5) Imobilul, respectiv partea din imobil care rezulta din incetarea destinatiei folosintei comune se inscrie in mod corespunzator in cartea funciara pe baza documentatiei cadastrale intocmite in acest scop.

III. Asociatia de proprietari

Constituirea asociatiilor de proprietari

Art. 659. - In cazul cladirilor cu mai multe etaje ori apartamente sau in cazul ansamblurilor rezidentiale formate din locuinte individuale, amplasate izolat, insiruit sau cuplat, in care exista proprietati comune si proprietati individuale, se constituie asociatia de proprietari, care se organizeaza si functioneaza in conditiile legii.

Prezumtia de coproprietate asupra despartiturilor comune

Art. 660. - **(1)** Zidul, santul, precum si orice alta despartitura intre doua fonduri sunt prezumate a fi in proprietatea comuna a vecinilor, daca nu rezulta contrariul din titlul de proprietate, dintr-un semn de necomunitate ori daca proprietatea comuna nu a devenit proprietate exclusiva prin uzucapiune, in conditiile legii.
(2) Dispozitiile art. 651 sunt aplicabile in mod corespunzator.

Semnele de necomunitate

Art. 661. - **(1)** Exista semn de necomunitate a zidului atunci cand culmea acestuia este dreapta si perpendiculara spre un fond si inclinata spre celalalt fond. Zidul este prezumat a fi in proprietatea exclusiva a proprietarului fondului catre care este inclinata coama zidului.
(2) Exista semn de necomunitate a santului atunci cand pamantul este aruncat ori inaltat exclusiv pe o parte a santului. Santul este prezumat a fi in proprietatea exclusiva a proprietarului fondului pe care este aruncat pamantul.
(3) Vor fi considerate semne de necomunitate orice alte semne care fac sa se prezume ca zidul a fost construit exclusiv de unul dintre proprietari.

Obligatia de construire a despartiturilor comune

Art. 662. - **(1)** Oricare dintre vecini ii poate obliga pe proprietarii fondurilor invecinate sa contribuie la construirea unei despartituri comune.
(2) In lipsa unor dispozitii legale, a regulilor de urbanism sau a obiceiului locului, inaltimea zidului comun se stabileste de parti, dar fara a depasi 2 metri, socotindu-se si coama zidului.

Cheltuielile de intretinere si reparare a despartiturilor comune

Art. 663. - **(1)** Coproprietarii sunt tinuti sa suporte cheltuielile ocazionate de intretinerea si repararea despartiturii comune, proportional cu dreptul fiecaruia.
(2) Cu toate acestea, fiecare coproprietar poate sa nu participe la cheltuielile de intretinere si reparare, renuntand la dreptul sau de proprietate asupra despartiturii comune, dispozitiile in materie de carte funciara fiind aplicabile. Coproprietarul nu va putea fi aparat de a participa la cheltuieli, in cazul in care are o constructie sprijinita de zidul comun ori in cazul in care trage un alt folos din exploatarea despartiturii comune.

Constructiile si instalatiile aflate in legatura cu zidul comun

Art. 664. - **(1)** Oricare dintre coproprietari are dreptul sa sprijine constructii ori sa instaleze grinzi in zidul comun cu obligatia de a lasa 6 centimetri spre celalalt coproprietar si fara a afecta dreptul acestuia de a sprijini constructiile sale ori de a instala propriile grinzi in zidul comun.
(2) Un coproprietar va avea dreptul de a scurta grinzile puse de vecinul sau pana in jumatatea zidului, in cazul in care ar dori sa instaleze el insusi grinzi ori sa construiasca un cos de fum in acelasi loc.

Inaltarea zidului comun

Art. 665. - **(1)** Oricare dintre coproprietari poate sa inalte zidul, cu indatorirea de a suporta singur cheltuielile de inaltare peste limita zidului comun, precum si cheltuielile de reparare a partii comune a zidului ca urmare a inaltarii acestuia.
(2) In cazul in care zidul nu poate rezista inaltarii, proprietarul care doreste sa faca aceasta inaltare este dator sa reconstruiasca zidul in intregime luand din fondul sau suprafata pentru a asigura grosimea necesara zidului nou-ridicat.
(3) Vecinul care nu a contribuit la inaltare poate dobandi coproprietatea, platind jumatate din valoarea actualizata a materialelor si manoperei folosite, precum si, daca este cazul, jumatate din valoarea terenului intrebuintat pentru ingrosarea zidului.

Dobandirea coproprietatii asupra despartiturilor

Art. 666. - Vecinul care nu a contribuit la realizarea despartiturii comune poate dobandi un drept de coproprietate asupra despartiturii, platind jumatate din valoarea actualizata a materialelor si manoperei folosite si, dupa caz, jumatate din valoarea terenului pe care despartitura a fost construita. Dispozitiile in materie de carte funciara raman aplicabile.

SECȚIUNEA a 4-a
Proprietatea comuna in devalmasie

Proprietatea comuna in devalmasie

Art. 667. - Exista proprietate in devalmasie atunci cand, prin efectul legii sau in temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate apartine concomitent mai multor persoane fara ca vreuna dintre acestea sa fie titularul unei cote-parti determinate din dreptul de proprietate asupra bunului sau bunurilor comune.

Regulile aplicabile proprietatii devalmase

Art. 668. - **(1)** Daca se naste prin efectul legii, proprietatea in devalmasie este supusa dispozitiilor acelei legi care se completeaza, in mod corespunzator, cu cele privind regimul comunitatii legale.
(2) In cazul in care izvorul proprietatii in devalmasie este un act juridic, dispozitiile privitoare la regimul comunitatii legale se aplica in mod corespunzator.

SECȚIUNEA a 5-a
Partajul

Imprescriptibilitatea actiunii de partaj

Art. 669. - Incetarea coproprietatii prin partaj poate fi ceruta oricand, afara de cazul in care partajul a fost suspendat prin lege, act juridic ori hotarare judecatoreasca.

Felurile partajului

Art. 670. - Partajul poate fi facut prin buna invoiala sau prin hotarare judecatoreasca, in conditiile legii.

Imparteala partilor comune ale cladirilor

Art. 671. - **(1)** Partajul este inadmisibil in cazurile prevazute de sectiunile a 3-a si a 4-a din prezentul capitol, precum si in alte cazuri prevazute de lege.
(2) Cu toate acestea, partajul poate fi cerut in cazul partilor comune din cladirile cu mai multe etaje sau apartamente atunci cand aceste parti inceteaza de a mai fi destinate folosintei comune.

(3) In cazul proprietatii periodice si in celelalte cazuri de coproprietate fortata, partajul este posibil numai prin buna invoiala.

Conventiile privitoare la suspendarea partajului

Art. 672. - Conventiile privind suspendarea partajului nu pot fi incheiate pentru o perioada mai mare de 5 ani. In cazul imobilelor, conventiile trebuie incheiate in forma autentica si supuse formalitatilor de publicitate prevazute de lege.

Suspendarea pronuntarii partajului prin hotarare judecatoreasca

Art. 673. - Instanta sesizata cu cererea de partaj poate suspenda pronuntarea partajului, pentru cel mult un an, pentru a nu se aduce prejudicii grave intereselor celorlalti coproprietari. Daca pericolul acestor prejudicii este inlaturat inainte de implinirea termenului, instanta, la cererea partii interesate, va reveni asupra masurii.

Conditiile speciale privind capacitatea de exercitiu

Art. 674. - Daca un coproprietar este lipsit de capacitate de exercitiu ori are capacitate de exercitiu restransa, partajul va putea fi facut prin buna invoiala numai cu autorizarea instantei de tutela, precum si, daca este cazul, a ocrotitorului legal.

Inadmisibilitatea partajului in cazul uzucapiunii

Art. 675. - Partajul poate fi cerut chiar atunci cand unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afara de cazul cand acesta l-a uzucapat, in conditiile legii.

Regulile privitoare la modul de impartire

Art. 676. - **(1)** Partajul bunurilor comune se va face in natura, proportional cu cota-parte a fiecarui coproprietar.
(2) Daca bunul este indivizibil ori nu este comod partajabil in natura, partajul se va face in unul dintre urmatoarele moduri:
a) atribuirea intregului bun, in schimbul unei sulte, in favoarea unuia ori a mai multor coproprietari, la cererea acestora;
b) vanzarea bunului in modul stabilit de coproprietari ori, in caz de neintelegere, la licitatie publica, in conditiile legii, si distribuirea pretului catre coproprietari proportional cu cota-parte a fiecaruia dintre ei.

Datoriile nascute in legatura cu bunul comun

Art. 677. - **(1)** Oricare dintre coproprietari poate cere stingerea datoriilor nascute in legatura cu coproprietatea si care sunt scadente ori devin scadente in cursul anului in care are loc partajul.
(2) Suma necesara pentru stingerea acestor obligatii va fi preluata, in lipsa unei stipulatii contrare, din pretul vanzarii bunului comun cu ocazia partajului si va fi suportata de catre coproprietari proportional cu cota-parte a fiecaruia.

Executarea silita privitoare la bunul comun

Art. 678. - **(1)** Creditorii unui coproprietar pot urmari silit cota lui parte din dreptul asupra bunului comun sau pot cere instantei imparteala bunului, caz in care urmarirea se va face asupra partii de bun sau, dupa caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.
(2) In cazul vanzarii silite a unei cote-parti din dreptul de proprietate asupra unui bun, executorul judecatoresc ii va notifica pe ceilalti coproprietari cu cel putin doua saptamani inainte de data stabilita pentru vanzare, instiintandu-i despre ziua, ora si locul licitatiei. La pret egal, coproprietarii vor fi preferati la adjudecarea cotei-parti.
(3) Creditorii care au un drept de garantie asupra bunului comun ori cei a caror creanta s-a nascut in

legatura cu conservarea sau administrarea acestuia au dreptul sa urmareasca silit bunul, in mainile oricui s-ar gasi, atat inainte, cat si dupa partaj.

(4) Conventiile de suspendare a impartelii pot fi opuse creditorilor numai daca, inainte de nasterea creantelor, au dobandit data certa in cazul bunurilor mobile sau au fost autentificate in cazul bunurilor imobile si s-au indeplinit formalitatile de publicitate prevazute de lege, daca este cazul.

Drepturile creditorilor personali ai coproprietarului

Art. 679. - **(1)** Creditorii personali ai unui coproprietar vor putea, de asemenea, sa intervina, pe cheltuiala lor, in partajul cerut de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot insa sa atace un partaj efectuat, afara numai daca acesta s-a facut in lipsa lor si fara sa se tina seama de opozitia pe care au facut-o, precum si in cazurile cand partajul a fost simulat ori s-a facut astfel incat creditorii nu au putut sa intervina in proces.

(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile si in cazul creditorilor care au un drept de garantie asupra bunului comun ori al celor a caror creanta s-a nascut in legatura cu conservarea sau administrarea acestuia.

Efectele juridice ale partajului

Art. 680. - **(1)** Fiecare coproprietar devine proprietarul exclusiv al bunurilor sau, dupa caz, al sumelor de bani ce i-au fost atribuite numai cu incepere de la data stabilita in actul de partaj, dar nu mai devreme de data incheierii actului, in cazul impartelii voluntare, sau, dupa caz, de la data ramanerii definitive a hotararii judecatoresti.

(2) In cazul imobilelor, efectele juridice ale partajului se produc numai daca actul de partaj incheiat in forma autentica sau hotararea judecatoreasca ramasa definitiva, dupa caz, au fost inscrise in cartea funciara.

Opozabilitatea unor acte juridice

Art. 681. - Actele incheiate, in conditiile legii, de un coproprietar cu privire la bunul comun raman valabile si sunt opozabile celui caruia i-a fost atribuit bunul in urma partajului.

Stramutarea garantiilor

Art. 682. - Garantiile constituite de un coproprietar asupra cotei sale parti se stramuta de drept asupra bunului atribuit acestuia sau, dupa caz, a sumelor de bani care i-au fost atribuite prin partaj.

Garantia pentru evictiune si vicii ascunse

Art. 683. - **(1)** Coproprietarii isi datoreaza, in limita cotelor-parti, garantie pentru evictiune si vicii ascunse, dispozitiile legale privitoare la obligatia de garantie a vanzatorului aplicandu-se in mod corespunzator.

(2) Fiecare este obligat sa il despagubeasca pe coproprietarul prejudiciat prin efectul evictiunii sau al viciului ascuns. Daca unul dintre coproprietari este insolvabil, partea datorata de acesta se va suporta, proportional, de catre ceilalti coproprietari, inclusiv de coproprietarul prejudiciat.

(3) Coproprietarii nu datoreaza garantie daca prejudiciul este urmarea faptei savarsite de un alt coproprietar sau daca au fost scutiti prin actul de partaj.

Desfiintarea partajului

Art. 684. - **(1)** Partajul prin buna invoiala poate fi desfiintat pentru aceleasi cauze ca si contractele.

(2) Partajul facut fara participarea tuturor coproprietarilor este lovit de nulitate absoluta.

(3) Partajul este insa valabil chiar daca nu cuprinde toate bunurile comune; pentru bunurile omise se poate face oricand un partaj suplimentar.

Instrainarea bunurilor atribuite

Art. 685. - Nu poate invoca nulitatea relativa a partajului prin buna invoiala coproprietarul care, cunoscand cauza de nulitate, instraineaza in tot sau in parte bunurile atribuite.

Regulile aplicabile bunurilor aflate in coproprietate si in devalmasie

Art. 686. - Prevederile prezentei sectiuni sunt aplicabile bunurilor aflate in coproprietate, indiferent de izvorul sau, precum si celor aflate in devalmasie.

CAPITOLUL V
Proprietatea periodica

Proprietatea periodica

Art. 687. - Dispozitiile prezentului capitol se aplica, in absenta unei reglementari speciale, ori de cate ori mai multe persoane exercita succesiv si repetitiv atributul folosintei specific dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, in intervale de timp determinate, egale sau inegale.

Temeiul proprietatii periodice

Art. 688. - Proprietatea periodica se naste in temeiul unui act juridic, dispozitiile in materie de carte funciara aplicandu-se in mod corespunzator.

Valabilitatea actelor incheiate de coproprietar

Art. 689. - **(1)** In privinta intervalului de timp ce ii revine, orice coproprietar poate incheia, in conditiile legii, acte precum inchirierea, vanzarea, ipotecarea si altele asemenea.
(2) Actele de administrare sau de dispozitie privind cota-parte din dreptul de proprietate aferenta unui alt interval de timp sunt inopozabile titularului cotei-parti respective. Dispozitiile art. 642 alin. (2) si art. 643 se aplica in mod corespunzator.
(3) In raporturile cu tertii cocontractanti de buna-credinta, actele de administrare sau de dispozitie mentionate la alin. (2) sunt anulabile.

Drepturile si obligatiile coproprietarilor

Art. 690. - **(1)** Fiecare coproprietar este obligat sa faca toate actele de conservare, in asa fel incat sa nu impiedice ori sa nu ingreuneze exercitarea drepturilor celorlalti coproprietari. Pentru reparatiile mari, coproprietarul care avanseaza cheltuielile necesare are dreptul la despagubiri in raport cu valoarea drepturilor celorlalti coproprietari.
(2) Actele prin care se consuma in tot sau in parte substanta bunului pot fi facute numai cu acordul celorlalti coproprietari.
(3) La incetarea intervalului, coproprietarul este dator sa predea bunul coproprietarului indreptatit sa il foloseasca in urmatorul interval.
(4) Coproprietarii pot incheia un contract de administrare, dispozitiile art. 644 alin. (2) aplicandu-se in mod corespunzator.

Obligatia de despagubire si excluderea

Art. 691. - **(1)** Nerespectarea obligatiilor prevazute in prezentul capitol atrage plata de despagubiri.
(2) In cazul in care unul dintre coproprietari tulbura in mod grav exercitarea proprietatii periodice, acesta va putea fi exclus, prin hotarare judecatoreasca, la cererea coproprietarului vatamat.
(3) Excluderea va putea fi dispusa numai daca unul dintre ceilalti coproprietari sau un tert cumpara cota-parte a celui exclus.
(4) In acest scop, se va pronunta, mai intai, o incheiere de admitere in principiu a cererii de excludere, prin care se va stabili ca sunt indeplinite conditiile excluderii, incheiere care va putea fi atacata cu recurs pe cale separata.

(5) Dupa ramanerea definitiva a incheierii de admitere in principiu, in absenta intelegerii partilor, se va stabili pretul vanzarii silite pe baza de expertiza. Dupa consemnarea pretului la institutia de credit stabilita de instanta, se va pronunta hotararea care va tine loc de contract de vanzare-cumparare.
(6) Dupa ramanerea definitiva a acestei hotarari, dobanditorul isi va putea inscrie dreptul in cartea funciara, iar transmitatorul va putea sa ridice suma consemnata la institutia de credit stabilita de instanta.

Incetarea proprietatii periodice

Art. 692. - Proprietatea periodica inceteaza prin radiere din cartea funciara in temeiul dobandirii de catre o singura persoana a tuturor cotelor-parti din dreptul de proprietate periodica, precum si in alte cazuri prevazute de lege.

TITLUL III
Dezmembramintele dreptului de proprietate privata

CAPITOLUL I
Superficia

Notiune

Art. 693. - **(1)** Superficia este dreptul de a avea sau de a edifica o constructie pe terenul altuia, deasupra ori in subsolul acelui teren, asupra caruia superficiarul dobandeste un drept de folosinta.
(2) Dreptul de superficie se dobandeste in temeiul unui act juridic, precum si prin uzucapiune sau prin alt mod prevazut de lege. Dispozitiile in materie de carte funciara raman aplicabile.
(3) Superficia se poate inscrie si in temeiul unui act juridic prin care proprietarul intregului fond a transmis exclusiv constructia ori a transmis terenul si constructia, in mod separat, catre doua persoane, chiar daca nu s-a stipulat expres constituirea superficiei.
(4) In situatia in care s-a construit pe terenul altuia, superficia se poate inscrie pe baza renuntarii proprietarului terenului la dreptul de a invoca accesiunea, in favoarea constructorului. De asemenea, ea se poate inscrie in favoarea unui tert pe baza cesiunii dreptului de a invoca accesiunea.

Durata dreptului de superficie

Art. 694. - Dreptul de superficie se poate constitui pe o durata de cel mult 99 de ani. La implinirea termenului, dreptul de superficie poate fi reinnoit.

Intinderea si exercitarea dreptului de superficie

Art. 695. - **(1)** Dreptul de superficie se exercita in limitele si in conditiile actului constitutiv. In lipsa unei stipulatii contrare, exercitarea dreptului de superficie este delimitata de suprafata de teren pe care urmeaza sa se construiasca si de cea necesara exploatarii constructiei sau, dupa caz, de suprafata de teren aferenta si de cea necesara exploatarii constructiei edificate.
(2) In cazul prevazut la art. 693 alin. (3), in absenta unei stipulatii contrare, titularul dreptului de superficie nu poate modifica structura constructiei. El o poate insa demola, dar cu obligatia de a o reconstrui in forma initiala.
(3) In cazul in care superficiarul modifica structura constructiei, proprietarul terenului poate sa ceara, in termen de 3 ani, incetarea dreptului de superficie sau repunerea in situatia anterioara. In al doilea caz, curgerea termenului de prescriptie de 3 ani este suspendata pana la expirarea duratei superficiei.
(4) Titularul poate dispune in mod liber de dreptul sau. Cat timp constructia exista, dreptul de folosinta asupra terenului se poate instraina ori ipoteca numai odata cu dreptul de proprietate asupra constructiei.

Actiunea confesorie de superficie

Art. 696. - **(1)** Actiunea confesorie de superficie poate fi intentata impotriva oricarei persoane care

impiedica exercitarea dreptului, chiar si a proprietarului terenului.
(2) Dreptul la actiune este imprescriptibil.

Evaluarea prestatiei superficiarului

Art. 697. - **(1)** In cazul in care superficia s-a constituit cu titlu oneros, daca partile nu au prevazut alte modalitati de plata a prestatiei de catre superficiar, titularul dreptului de superficie datoreaza, sub forma de rate lunare, o suma egala cu chiria stabilita pe piata libera, tinand seama de natura terenului, de destinatia constructiei in cazul in care aceasta exista, de zona in care se afla terenul, precum si de orice alte criterii de determinare a contravalorii folosintei.
(2) In caz de neintelegere intre parti, suma datorata proprietarului terenului va fi stabilita pe cale judecatoreasca.

Cazurile de incetare a superficiei

Art. 698. - Dreptul de superficie se stinge prin radierea din cartea funciara, pentru una dintre urmatoarele cauze:
a) la expirarea termenului;
b) prin consolidare, daca terenul si constructia devin proprietatea aceleiasi persoane;
c) prin pieirea constructiei, daca exista stipulatie expresa in acest sens;
d) in alte cazuri prevazute de lege.

Efectele incetarii superficiei prin expirarea termenului

Art. 699. - **(1)** In cazul prevazut la art. 698 lit. a), in absenta unei stipulatii contrare, proprietarul terenului dobandeste dreptul de proprietate asupra constructiei edificate de superficiar prin accesiune, cu obligatia de a plati valoarea de circulatie a acesteia de la data expirarii termenului.
(2) Cand constructia nu exista in momentul constituirii dreptului de superficie, iar valoarea acesteia este egala sau mai mare decat aceea a terenului, proprietarul terenului poate cere obligarea constructorului sa cumpere terenul la valoarea de circulatie pe care acesta ar fi avut-o daca nu ar fi existat constructia. Constructorul poate refuza sa cumpere terenul daca ridica, pe cheltuiala sa, constructia cladita pe teren si repune terenul in situatia anterioara.
(3) In absenta unei intelegeri contrare incheiate cu proprietarul terenului, dezmembramintele consimtite de superficiar se sting in momentul incetarii dreptului de superficie. Ipotecile care greveaza dreptul de superficie se stramuta de drept asupra sumei primite de la proprietarul terenului in cazul prevazut la alin. (1), se extind de drept asupra terenului in cazul prevazut la alin. (2) teza I sau se stramuta de drept asupra materialelor in cazul prevazut la alin. (2) teza a II-a.
(4) Ipotecile constituite cu privire la teren pe durata existentei superficiei nu se extind cu privire la intregul imobil in momentul incetarii dreptului de superficie in cazul prevazut la alin. (1). Ele se stramuta de drept asupra sumei de bani primite de proprietarul terenului in cazul prevazut la alin. (2) teza I sau se extind de drept cu privire la intregul teren in cazul prevazut la alin. (2) teza a II-a.

Efectele incetarii superficiei prin consolidare

Art. 700. - **(1)** In cazul in care dreptul de superficie s-a stins prin consolidare, in absenta unei stipulatii contrare, dezmembramintele consimtite de superficiar se mentin pe durata pentru care au fost constituite, dar nu mai tarziu de implinirea termenului initial al superficiei.
(2) Ipotecile nascute pe durata existentei superficiei se mentin fiecare in functie de obiectul asupra caruia s-au constituit.

Efectele incetarii superficiei prin pieirea constructiei

Art. 701. - **(1)** In cazul stingerii dreptului de superficie prin pieirea constructiei, drepturile reale care greveaza dreptul de superficie se sting, daca legea nu prevede altfel.
(2) Ipotecile nascute cu privire la nuda proprietate asupra terenului pe durata existentei dreptului de superficie se mentin asupra dreptului de proprietate reintregit.

Alte dispozitii aplicabile

Art. 702. - Dispozitiile prezentului capitol sunt aplicabile si in cazul plantatiilor, precum si al altor lucrari autonome cu caracter durabil.

CAPITOLUL II
Uzufructul

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 703. - Uzufructul este dreptul de a folosi bunul altei persoane si de a culege fructele acestuia, intocmai ca proprietarul, insa cu indatorirea de a-i conserva substanta.

Constituirea uzufructului

Art. 704. - **(1)** Uzufructul se poate constitui prin act juridic, uzucapiune sau alte moduri prevazute de lege, dispozitiile in materie de carte funciara fiind aplicabile.
(2) Uzufructul se poate constitui numai in favoarea unei persoane existente.

Actiunea confesorie de uzufruct

Art. 705. - Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplica uzufructului in mod corespunzator.

Obiectul uzufructului

Art. 706. - Pot fi date in uzufruct orice bunuri mobile sau imobile, corporale ori incorporale, inclusiv o masa patrimoniala, o universalitate de fapt ori o cota-parte din acestea.

Accesoriile bunurilor ce formeaza obiectul uzufructului

Art. 707. - Uzufructul poarta asupra tuturor accesoriilor bunului dat in uzufruct, precum si asupra a tot ce se uneste sau se incorporeaza in acesta.

Durata uzufructului

Art. 708. - **(1)** Uzufructul in favoarea unei persoane fizice este cel mult viager.
(2) Uzufructul constituit in favoarea unei persoane juridice poate avea durata de cel mult 30 de ani. Atunci cand este constituit cu depasirea acestui termen, uzufructul se reduce de drept la 30 de ani.
(3) Daca nu s-a prevazut durata uzufructului, se prezuma ca este viager sau, dupa caz, ca este constituit pe o durata de 30 de ani.
(4) Uzufructul constituit pana la data la care o alta persoana va ajunge la o anumita varsta dureaza pana la acea data, chiar daca acea persoana ar muri inainte de implinirea varstei stabilite.

SECȚIUNEA a 2-a
Drepturile si obligatiile uzufructuarului si ale nudului proprietar

§1. Drepturile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Drepturile uzufructuarului

Art. 709. - In lipsa de stipulatie contrara, uzufructuarul are folosinta exclusiva a bunului, inclusiv dreptul de a culege fructele acestuia.

Fructele naturale si industriale

Art. 710. - Fructele naturale si industriale percepute dupa constituirea uzufructului apartin uzufructuarului, iar cele percepute dupa stingerea uzufructului revin nudului proprietar, fara a putea pretinde unul altuia despagubiri pentru cheltuielile ocazionate de producerea lor.

Fructele civile

Art. 711. - Fructele civile se cuvin uzufructuarului proportional cu durata uzufructului, dreptul de a le pretinde dobandindu-se zi cu zi.

Cvasiuzufructul

Art. 712. - Daca uzufructul cuprinde, printre altele, si bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grane, bauturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, insa cu obligatia de a restitui bunuri de aceeasi cantitate, calitate si valoare sau, la alegerea proprietarului, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului.

Uzufructul asupra bunurilor neconsumptibile

Art. 713. - **(1)** Daca uzufructul poarta asupra unor bunuri care, fara a fi consumptibile, se uzeaza ca urmare a utilizarii lor, uzufructuarul are dreptul de a le folosi ca un bun proprietar si potrivit destinatiei lor.

(2) In acest caz, el nu va fi obligat sa le restituie decat in starea in care se vor afla la data stingerii uzufructului.

(3) Uzufructuarul poate sa dispuna, ca un bun proprietar, de bunurile care, fara a fi consumptibile, se deterioreaza rapid prin utilizare. In acest caz, la sfarsitul uzufructului, uzufructuarul va restitui valoarea pe care ar fi avut-o bunul la aceasta din urma data.

Cesiunea uzufructului

Art. 714. - **(1)** In absenta unei prevederi contrare, uzufructuarul poate ceda dreptul sau unei alte persoane fara acordul nudului proprietar, dispozitiile in materie de carte funciara fiind aplicabile.

(2) Uzufructuarul ramane dator exclusiv fata de nudul proprietar numai pentru obligatiile nascute inainte de cesiune. Pana la notificarea cesiunii, uzufructuarul si cesionarul raspund solidar pentru indeplinirea tuturor obligatiilor fata de nudul proprietar.

(3) Dupa notificarea cesiunii, cesionarul este dator fata de nudul proprietar pentru toate obligatiile nascute dupa notificarea cesiunii. In acest caz, uzufructuarului i se aplica, in mod corespunzator, dispozitiile legale din materia fideiusiunii.

(4) Dupa cesiune, dreptul de uzufruct continua, dupa caz, pana la implinirea termenului initial sau pana la decesul uzufructuarului initial.

Contractele de locatiune

Art. 715. - **(1)** Uzufructuarul are dreptul de a inchiria sau, dupa caz, de a arenda bunul primit in uzufruct.

(2) Locatiunile de imobile incheiate de uzufructuar, inscrise in cartea funciara, sunt opozabile proprietarului sau mostenitorilor acestuia, dupa stingerea uzufructului prin decesul sau, dupa caz, incetarea existentei juridice a uzufructuarului, pana la implinirea termenului lor, dar nu mai mult de 3 ani de la incetarea uzufructului.

(3) Reinnoirile de inchirieri de imobile sau de arendari facute de uzufructuar si inscrise in cartea funciara inainte de expirarea contractelor initiale sunt opozabile proprietarului si mostenitorilor sai pe o perioada de cel mult 6 luni ori, dupa caz, de un an, daca la data stingerii uzufructului nu au fost puse in executare. In niciun caz, locatiunile nu pot dura mai mult de 3 ani de la data stingerii uzufructului.

(4) In cazul in care uzufructul s-a stins prin expirarea termenului, locatiunile inceteaza, in toate cazurile, odata cu stingerea uzufructului.

Lucrarile si imbunatatirile

Art. 716. - **(1)** La incetarea uzufructului, uzufructuarul nu poate pretinde vreo despagubire pentru lucrarile adaugate unui bun imobil, cu exceptia celor necesare, sau pentru imbunatatirile aduse unui bun mobil, chiar atunci cand prin acestea s-a sporit valoarea bunului.
(2) Daca lucrarile sau imbunatatirile au fost facute fara incuviintarea proprietarului, acesta poate cere obligarea uzufructuarului la ridicarea lor si la readucerea bunului in starea in care i-a fost incredintat.
(3) Uzufructuarul va putea cere o indemnizatie echitabila pentru lucrarile necesare adaugate. De asemenea, el va putea cere o indemnizatie echitabila si pentru celelalte lucrari adaugate sau pentru imbunatatirile facute cu incuviintarea proprietarului, daca prin acestea s-a sporit valoarea bunului.
(4) In cazul lucrarilor autonome facute de uzufructuar asupra unui bun imobil, vor fi aplicabile, in mod corespunzator, in lipsa de stipulatie sau dispozitie legala contrara, dispozitiile din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Exploatarea padurilor tinere

Art. 717. - **(1)** Daca uzufructul cuprinde paduri tinere destinate de proprietarul lor unor taieri periodice, uzufructuarul este dator sa pastreze ordinea si catimea taierii, potrivit regulilor stabilite de proprietar in conformitate cu dispozitiile legale, fara ca uzufructuarul sa poata pretinde vreo despagubire pentru partile lasate netaiate in timpul uzufructului.
(2) Arborii care se scot din pepiniere fara degradarea acestora nu fac parte din uzufruct decat cu obligatia uzufructuarului de a se conforma dispozitiilor legale in ce priveste inlocuirea lor.

Exploatarea padurilor inalte

Art. 718. - **(1)** Uzufructuarul poate, conformandu-se dispozitiilor legale si folosintei obisnuite a proprietarului, sa exploateze partile de paduri inalte care au fost destinate taierii regulate, fie ca aceste taieri se fac periodic pe o intindere de pamant determinata, fie ca se fac numai pentru un numar de arbori alesi pe toata suprafata fondului.
(2) In celelalte cazuri, uzufructuarul nu poate taia arborii inalti; va putea insa intrebuinta, pentru a face reparatiile la care este obligat, arbori cazuti accidental; in acest scop poate chiar sa taie arborii trebuinciosi, cu indatorirea insa de a constata, in prezenta nudului proprietar, aceasta trebuinta.

Alte drepturi ale uzufructuarului asupra padurilor ce fac obiectul uzufructului

Art. 719. - Uzufructuarul poate lua din paduri araci pentru vii; poate, de asemenea, lua produsele anuale sau periodice ale arborilor, cu respectarea folosintei obisnuite a proprietarului, in limitele dispozitiilor legale.

Dreptul asupra pomilor fructiferi

Art. 720. - Pomii fructiferi ce se usuca si cei cazuti accidental se cuvin uzufructuarului cu indatorirea de a-i inlocui cu altii.

Dreptul asupra carierelor de piatra si de nisip aflate in exploatare

Art. 721. - In conditiile legii, uzufructuarul se foloseste intocmai ca nudul proprietar de carierele de piatra si de nisip ce sunt in exploatare la constituirea dreptului de uzufruct.

Situatia carierelor de piatra si de nisip nedeschise si a comorilor

Art. 722. - Uzufructuarul nu are niciun drept asupra carierelor nedeschise inca si nici asupra comorii ce s-ar putea descoperi in timpul uzufructului.

§2. Obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Inventarierea bunurilor

Art. 723. - **(1)** Uzufructuarul preia bunurile in starea in care se afla la data constituirii uzufructului; acesta nu va putea intra insa in posesia lor decat dupa inventarierea bunurilor mobile si constatarea starii in care se afla imobilele, cu exceptia cazului in care uzufructul unui bun mobil este dobandit prin uzucapiune.
(2) Inventarul se intocmeste numai in prezenta nudului proprietar ori dupa notificarea acestuia.

Respectarea destinatiei bunurilor

Art. 724. - In exercitarea dreptului sau, uzufructuarul este tinut sa respecte destinatia data bunurilor de nudul proprietar, cu exceptia cazului in care se asigura o crestere a valorii bunului sau cel putin nu se prejudiciaza in niciun fel interesele proprietarului.

Raspunderea uzufructuarului pentru prejudicii

Art. 725. - Uzufructuarul este obligat sa il despagubeasca pe nudul proprietar pentru orice prejudiciu cauzat prin folosirea necorespunzatoare a bunurilor date in uzufruct.

Constituirea garantiei pentru indeplinirea obligatiilor uzufructuarului

Art. 726. - **(1)** In lipsa unei stipulatii contrare, uzufructuarul este obligat sa depuna o garantie pentru indeplinirea obligatiilor sale.
(2) Sunt scutiti sa depuna garantie vanzatorul si donatorul care si-au rezervat dreptul de uzufruct.
(3) In cazul in care uzufructuarul este scutit de garantie, instanta poate dispune depunerea unei garantii sau luarea unei masuri conservatorii atunci cand uzufructuarul, prin fapta sa ori prin starea de insolvabilitate in care se afla, pune in pericol drepturile nudului proprietar.

Numirea administratorului

Art. 727. - **(1)** Daca uzufructuarul nu poate oferi o garantie, instanta, la cererea nudului proprietar, va numi un administrator al imobilelor si va dispune ca fructele civile incasate si sumele ce reprezinta contravaloarea fructelor naturale si industriale percepute sa fie depuse la o institutie de credit aleasa de parti. In acest caz, uzufructuarul va incasa numai dobanzile aferente.
(2) Nudul proprietar poate cere vanzarea bunurilor ce se uzeaza prin folosinta si depunerea sumelor la o institutie de credit aleasa de parti. Dobanzile produse in cursul uzufructului revin uzufructuarului.
(3) Cu toate acestea, uzufructuarul va putea cere sa ii fie lasate o parte din bunurile mobile necesare folosintei sale sau familiei sale, cu obligatia de a le restitui la stingerea uzufructului.

Intarzierea in depunerea garantiei

Art. 728. - Intarzierea in depunerea garantiei nu afecteaza dreptul uzufructuarului de a percepe fructele care i se cuvin de la data constituirii uzufructului.

Modul de suportare a reparatiilor de catre uzufructuar si nudul proprietar

Art. 729. - **(1)** Uzufructuarul este obligat sa efectueze reparatiile de intretinere a bunului.
(2) Reparatiile mari sunt in sarcina nudului proprietar.
(3) Sunt reparatii mari acelea ce au ca obiect o parte importanta din bun si care implica o cheltuiala exceptionala, cum ar fi cele referitoare la consolidarea ori reabilitarea constructiilor privind structura de rezistenta, zidurile interioare si/sau exterioare, acoperisul, instalatiile electrice, termice ori sanitare aferente acestora, la inlocuirea sau repararea motorului ori caroseriei unui automobil sau a unui sistem

electronic in ansamblul sau.
(4) Reparatiile mari sunt in sarcina uzufructuarului atunci cand sunt determinate de neefectuarea reparatiilor de intretinere.

Efectuarea reparatiilor mari

Art. 730. - **(1)** Uzufructuarul este obligat sa il instiinteze pe nudul proprietar despre necesitatea reparatiilor mari.
(2) Atunci cand nudul proprietar nu efectueaza la timp reparatiile mari, uzufructuarul le poate face pe cheltuiala sa, nudul proprietar fiind obligat sa restituie contravaloarea lor pana la sfarsitul anului in curs, actualizata la data platii.

Distrugerile datorate vechimii ori cazului fortuit

Art. 731. - Uzufructuarul si nudul proprietar nu sunt obligati sa reconstruiasca ceea ce s-a distrus datorita vechimii ori dintr-un caz fortuit.

Uzufructul cu titlu particular

Art. 732. - Uzufructuarul cu titlu particular nu este obligat la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat, iar daca le va plati, are actiune contra nudului proprietar.

Suportarea sarcinilor si a cheltuielilor in caz de litigiu

Art. 733. - **(1)** Uzufructuarul suporta toate sarcinile si cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosinta bunului, culegerea fructelor ori incasarea veniturilor.
(2) Daca bunul este asigurat, pe durata uzufructului primele de asigurare sunt platite de uzufructuar.

Instiintarea nudului proprietar

Art. 734. - Uzufructuarul este obligat sa aduca de indata la cunostinta nudului proprietar orice uzurpare a fondului si orice contestare a dreptului de proprietate, sub sanctiunea obligarii la plata de daune-interese.

Suportarea sarcinilor si a cheltuielilor proprietatii

Art. 735. - **(1)** Cheltuielile si sarcinile proprietatii revin nudului proprietar.
(2) Atunci cand sarcinile si cheltuielile proprietarului au fost suportate de uzufructuar, nudul proprietar este obligat la rambursarea acestora, iar cand uzufructul este cu titlu oneros, nudul proprietar datoreaza acestuia si dobanda legala.

Obligatiile in caz de pieire a turmei

Art. 736. - **(1)** Daca turma data in uzufruct a pierit in intregime din cauze neimputabile uzufructuarului, acesta va restitui numai pieile ori valoarea acestora.
(2) Daca turma nu a pierit in intregime, uzufructuarul este obligat sa inlocuiasca animalele pierite cu cele de prasila.

§3. Dispoziții speciale

Opozabilitatea uzufructului asupra creantelor

Art. 737. - Uzufructul asupra unei creante este opozabil tertilor in aceleasi conditii ca si cesiunea de creanta si cu indeplinirea formalitatilor de publicitate prevazute de lege.

Drepturile si obligatiile in cazul uzufructului asupra creantelor

Art. 738. - **(1)** Uzufructuarul are dreptul sa incaseze capitalul si sa perceapa dobanzile creantei si sa indeplineasca toate actele necesare pentru conservarea ori incasarea dobanzilor. Titularul dreptului de creanta poate face toate actele de dispozitie care nu aduc atingere drepturilor uzufructuarului.
(2) Dupa plata creantei, uzufructul continua asupra capitalului, cu obligatia uzufructuarului de a-l restitui creditorului la stingerea uzufructului.
(3) Uzufructuarul suporta toate cheltuielile si sarcinile referitoare la dobanzi.

Uzufructul rentei viagere

Art. 739. - Uzufructuarul rentei viagere are dreptul de a percepe, pe durata uzufructului sau, veniturile dobandite zi cu zi. Acesta va fi obligat numai la restituirea veniturilor incasate cu anticipatie.

Dreptul de a spori capitalul

Art. 740. - **(1)** Dreptul de a spori capitalul care face obiectul uzufructului, cum ar fi cel de a dobandi valori mobiliare, apartine nudului proprietar, iar uzufructuarul are numai dreptul de a exercita uzufructul asupra bunurilor astfel dobandite.
(2) Daca nudul proprietar cedeaza dreptul sau, bunul dobandit in urma instrainarii este predat uzufructuarului, care va da socoteala la sfarsitul uzufructului.

Dreptul de vot

Art. 741. - **(1)** Dreptul de vot aferent unei actiuni sau altei valori mobiliare, unei parti indivize, unei cote-parti din dreptul de proprietate sau oricarui alt bun apartine uzufructuarului.
(2) Cu toate acestea, apartine nudului proprietar votul care are ca efect modificarea substantei bunului principal, cum ar fi capitalul social sau bunul detinut in coproprietate, ori schimbarea destinatiei acestui bun sau incetarea societatii, reorganizarea ori incetarea persoanei juridice sau, dupa caz, a unei intreprinderi.
(3) Repartizarea exercitarii dreptului de vot in alte conditii decat cele prevazute la alin. (1) si (2) nu este opozabila tertilor, afara de cazul in care acestia au cunoscut-o in mod expres.

Dreptul la dividende

Art. 742. - Dividendele a caror distribuire a fost aprobata, in conditiile legii, de adunarea generala in timpul uzufructului se cuvin uzufructuarului de la data stabilita prin hotararea adunarii generale.

Obligatia nudului proprietar de a restitui sumele avansate de uzufructuar

Art. 743. - **(1)** Daca uzufructuarul universal ori cu titlu universal plateste datoriile aferente masei patrimoniale sau partii din masa patrimoniala date in uzufruct, nudul proprietar trebuie sa restituie sumele avansate, la stingerea uzufructului, fara nicio dobanda.
(2) In cazul in care uzufructuarul nu plateste datoriile prevazute la alin. (1), nudul proprietar poate, la alegere, sa le plateasca el insusi sau sa vanda o parte suficienta din bunurile date in uzufruct. Daca insa nudul proprietar plateste aceste datorii, uzufructuarul datoreaza dobanzi pe toata durata uzufructului.
(3) Legatarul uzufructului universal ori cu titlu universal este obligat sa achite, in proportie cu obiectul uzufructului si fara niciun drept de restituire, legatele cu titlu particular avand ca obiect obligatii de intretinere sau, dupa caz, rente viagere.

Dreptul creditorilor asupra bunurilor uzufructului

Art. 744. - Daca plata datoriilor nu se va face in modul prevazut la art. 743, creditorii pot sa urmareasca bunurile date in uzufruct.

Uzufructul fondului de comert

Art. 745. - In lipsa de stipulatie contrara, uzufructuarul unui fond de comert nu poate sa dispuna de bunurile ce il compun. In situatia in care dispune de aceste bunuri are obligatia de a le inlocui cu altele similare si de valoare egala.

SECȚIUNEA a 3-a
Stingerea uzufructului

Cazurile de stingere a uzufructului

Art. 746. - **(1)** Uzufructul se stinge pe cale principala prin:
a) moartea uzufructuarului ori, dupa caz, incetarea personalitatii juridice;
b) ajungerea la termen;
c) consolidare, atunci cand calitatea de uzufructuar si de nud proprietar se intrunesc in aceeasi persoana;
d) renuntarea la uzufruct;
e) neuzul timp de 10 de ani sau, dupa caz, timp de 2 ani in cazul uzufructului unei creante.
(2) Uzufructul se stinge prin decesul ori, dupa caz, incetarea existentei juridice a uzufructuarului chiar daca termenul nu s-a implinit.
(3) In cazul imobilelor sunt aplicabile dispozitiile in materie de carte funciara.

Stingerea uzufructului in caz de abuz de folosinta

Art. 747. - **(1)** Uzufructul poate inceta la cererea nudului proprietar atunci cand uzufructuarul abuzeaza de folosinta bunului, aduce stricaciuni acestuia ori il lasa sa se degradeze.
(2) Creditorii uzufructuarului pot interveni in proces pentru conservarea drepturilor lor; ei se pot angaja sa repare stricaciunile si pot oferi garantii pentru viitor.
(3) Instanta poate dispune, dupa imprejurari, fie stingerea uzufructului, fie preluarea folosintei bunului de catre nudul proprietar, cu obligatia acestuia de a plati uzufructuarului o renta pe durata uzufructului. Cand bunul este imobil, pentru garantarea rentei, instanta poate dispune inscrierea unei ipoteci in cartea funciara.

Stingerea uzufructului in caz de pieire a bunului

Art. 748. - **(1)** Uzufructul se stinge in cazul in care bunul a fost distrus in intregime dintr-un caz fortuit. Cand bunul a fost distrus in parte, uzufructul continua asupra partii ramase.
(2) In toate cazurile, uzufructul va continua asupra despagubirii platite de tert sau, dupa caz, asupra indemnizatiei de asigurare, daca aceasta nu este folosita pentru repararea bunului. Dispozitiile art. 712 se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL III
Uzul si abitatia

Dreptul de uz

Art. 749. - Uzul este dreptul unei persoane de a folosi lucrul altuia si de a-i culege fructele naturale si industriale numai pentru nevoile proprii si ale familiei sale.

Dreptul de abitatie

Art. 750. - Titularul dreptului de abitatie are dreptul de a locui in locuinta nudului proprietar impreuna cu sotul si copiii sai, chiar daca nu a fost casatorit sau nu avea copii la data la care s-a constituit abitatia, precum si cu parintii ori alte persoane aflate in intretinere.

Constituirea uzului si a abitatiei

Art. 751. - Uzul si abitatia se constituie in temeiul unui act juridic sau prin alte moduri prevazute de lege.

Limitele dreptului de uz si abitatie

Art. 752. - Dreptul de uz ori de abitatie nu poate fi cedat, iar bunul ce face obiectul acestor drepturi nu poate fi inchiriat sau, dupa caz, arendat.

Obligatia uzuarului si a titularului dreptului de abitatie

Art. 753. - **(1)** Daca titularul dreptului de uz sau de abitatie este indreptatit sa perceapa toate fructele naturale si industriale produse de bun ori, dupa caz, sa ocupe intreaga locuinta, este dator sa plateasca toate cheltuielile de cultura si reparatiile de intretinere intocmai ca si uzufructuarul.
(2) Daca titularul dreptului de uz sau de abitatie nu este indreptatit sa perceapa decat o parte din fructe ori sa ocupe decat o parte din locuinta, va suporta cheltuielile de cultura sau de intretinere in proportie cu partea de care se foloseste.

Alte dispozitii aplicabile

Art. 754. - Dispozitiile prezentului capitol se completeaza, in mod corespunzator, cu cele privitoare la uzufruct.

CAPITOLUL IV
Servitutile

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 755. - **(1)** Servitutea este sarcina care greveaza un imobil, pentru uzul sau utilitatea imobilului unui alt proprietar.
(2) Utilitatea rezulta din destinatia economica a fondului dominant sau consta intr-o sporire a confortului acestuia.

Constituirea servitutii

Art. 756. - Servitutea se poate constitui in temeiul unui act juridic ori prin uzucapiune, dispozitiile in materie de carte funciara ramanand aplicabile.

Actiunea confesorie de servitute

Art. 757. - Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplica in mod corespunzator.

Constituirea servitutii in vederea utilitatii viitoare

Art. 758. - Servitutea se poate constitui in vederea unei utilitati viitoare a fondului dominant.

Obligatiile in sarcina proprietarului fondului aservit

Art. 759. - **(1)** Prin actul de constituire se pot impune in sarcina proprietarului fondului aservit anumite obligatii pentru asigurarea uzului si utilitatii fondului dominant.
(2) In acest caz, sub conditia notarii in cartea funciara, obligatia se transmite dobanditorilor subsecventi ai fondului aservit.

Servitutile aparente si neaparente

Art. 760. - **(1)** Servitutile sunt aparente sau neaparente.
(2) Servitutile aparente sunt acelea a caror existenta este atestata de un semn vizibil de servitute, cum ar fi o usa, o fereastra, un apeduct.
(3) Servitutile neaparente sunt acelea a caror existenta nu este atestata de vreun semn vizibil de servitute, cum ar fi servitutea de a nu construi ori de a nu construi peste o anumita inaltime.

Servitutile continue si necontinue

Art. 761. - **(1)** Servitutile sunt continue sau necontinue.
(2) Servitutile continue sunt acelea al caror exercitiu este sau poate fi continuu fara a fi necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de vedere ori servitutea de a nu construi.
(3) Servitutile necontinue sunt acelea pentru a caror existenta este necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de trecere cu piciorul ori cu mijloace de transport.

Servitutile pozitive si negative

Art. 762. - **(1)** Servitutile sunt pozitive sau negative.
(2) Servitutile pozitive sunt acelea prin care proprietarul fondului dominant exercita o parte din prerogativele dreptului de proprietate asupra fondului aservit, cum ar fi servitutea de trecere.
(3) Servitutile negative sunt acelea prin care proprietarul fondului aservit este obligat sa se abtina de la exercitarea unora dintre prerogativele dreptului sau de proprietate, cum ar fi servitutea de a nu construi.

Dobandirea servitutii prin uzucapiune

Art. 763. - Prin uzucapiune tabulara poate fi dobandita orice servitute, iar prin uzucapiune extratabulara pot fi dobandite numai servitutile pozitive.

Alte dispozitii aplicabile

Art. 764. - Modul de exercitiu al servitutii se dobandeste in aceleasi conditii ca si dreptul de servitute.

SECȚIUNEA a 2-a
Drepturile si obligatiile proprietarilor

Regulile privind exercitarea si conservarea servitutii

Art. 765. - **(1)** In lipsa vreunei prevederi contrare, proprietarul fondului dominant poate lua toate masurile si poate face, pe cheltuiala sa, toate lucrarile pentru a exercita si conserva servitutea.
(2) Cheltuielile legate de conservarea acestor lucrari revin celor 2 proprietari, proportional cu avantajele pe care le obtin, in masura in care lucrarile efectuate pentru exercitiul servitutii sunt necesare si profita inclusiv fondului aservit.

Exonerarea de raspundere

Art. 766. - In toate cazurile in care cheltuielile lucrarilor necesare pentru exercitarea si conservarea servitutilor revin proprietarului fondului aservit, acesta se va putea exonera de obligatie renuntand la

dreptul de proprietate asupra fondului aservit in intregime sau asupra partii din fondul aservit necesare pentru exercitarea servitutii in favoarea proprietarului fondului dominant. Dispozitiile in materie de carte funciara raman aplicabile.

Schimbarea locului de exercitare a servitutii

Art. 767. - **(1)** Proprietarul fondului aservit este obligat sa se abtina de la orice act care limiteaza ori impiedica exercitiul servitutii. Astfel, el nu va putea schimba starea locurilor ori stramuta exercitarea servitutii in alt loc.
(2) Daca are un interes serios si legitim, proprietarul fondului aservit va putea schimba locul prin care se exercita servitutea in masura in care exercitarea servitutii ramane la fel de comoda pentru proprietarul fondului dominant.

Obligatia de a nu agrava situatia fondului aservit

Art. 768. - Proprietarul fondului dominant nu poate agrava situatia fondului aservit si nu poate produce prejudicii proprietarului fondului aservit prin exercitarea servitutii.

Exercitarea servitutii in caz de impartire a fondurilor

Art. 769. - **(1)** Daca fondul dominant se imparte, servitutea va putea fi exercitata pentru uzul si utilitatea fiecarei parti, fara ca situatia fondului aservit sa poata fi agravata.
(2) Daca fondul aservit se imparte, servitutea se poate exercita, pentru uzul si utilitatea fondului dominant, pe toate partile rezultate din impartire, sub rezerva prevederilor art. 768.
(3) Cu toate acestea, daca servitutea este exercitata pentru uzul si utilitatea exclusiva a uneia dintre partile despartite din fondul dominant ori nu se poate exercita decat pe una dintre partile despartite din fondul aservit, servitutea asupra celorlalte parti se stinge.

SECȚIUNEA a 3-a
Stingerea servitutilor

Cauzele de stingere a servitutilor

Art. 770. - **(1)** Servitutile se sting pe cale principala prin radierea lor din cartea funciara pentru una dintre urmatoarele cauze:
a) consolidarea, atunci cand ambele fonduri ajung sa aiba acelasi proprietar;
b) renuntarea proprietarului fondului dominant;
c) ajungerea la termen;
d) rascumpararea;
e) imposibilitatea definitiva de exercitare;
f) neuzul timp de 10 de ani;
g) disparitia oricarei utilitati a acestora.
(2) Servitutea se stinge, de asemenea, prin exproprierea fondului aservit, daca servitutea este contrara utilitatii publice careia ii va fi afectat bunul expropriat.

Stingerea servitutii prin neuz

Art. 771. - **(1)** Termenul de 10 de ani prevazut la art. 770 alin. (1) lit. f) curge de la data ultimului act de exercitiu al servitutilor necontinue ori de la data primului act contrar servitutilor continue.
(2) Exercitarea servitutii de catre un coproprietar ori de catre uzufructuar profita si celorlalti coproprietari, respectiv nudului proprietar.

Rascumpararea servitutii de trecere

Art. 772. - **(1)** Servitutea de trecere va putea fi rascumparata de proprietarul fondului aservit daca exista o disproportie vadita intre utilitatea care o procura fondului dominant si inconvenientele sau

deprecierea provocata fondului aservit.
(2) In caz de neintelegere intre parti, instanta poate suplini consimtamantul proprietarului fondului dominant. La stabilirea pretului de rascumparare, instanta va tine cont de vechimea servitutii si de schimbarea valorii celor doua fonduri.

TITLUL IV
Fiducia

Notiune

Art. 773. - Fiducia este operatiunea juridica prin care unul sau mai multi constituitori transfera drepturi reale, drepturi de creanta, garantii ori alte drepturi patrimoniale sau un ansamblu de asemenea drepturi, prezente ori viitoare, catre unul sau mai multi fiduciari care le exercita cu un scop determinat, in folosul unuia sau mai multor beneficiari. Aceste drepturi alcatuiesc o masa patrimoniala autonoma, distincta de celelalte drepturi si obligatii din patrimoniile fiduciarilor.

Izvoarele fiduciei

Art. 774. - **(1)** Fiducia este stabilita prin lege sau prin contract incheiat in forma autentica. Ea trebuie sa fie expresa.
(2) Legea in temeiul careia este stabilita fiducia se completeaza cu dispozitiile prezentului titlu, in masura in care nu cuprinde dispozitii contrare.

Interdictia liberalitatii indirecte

Art. 775. - Contractul de fiducie este lovit de nulitate absoluta daca prin el se realizeaza o liberalitate indirecta in folosul beneficiarului.

Partile contractului de fiducie

Art. 776. - **(1)** Orice persoana fizica sau juridica poate fi constituitor in contractul de fiducie.
(2) Pot avea calitatea de fiduciari in acest contract numai institutiile de credit, societatile de investitii si de administrare a investitiilor, societatile de servicii de investitii financiare, societatile de asigurare si de reasigurare legal infiintate.
(3) De asemenea, pot avea calitatea de fiduciari notarii publici si avocatii, indiferent de forma de exercitare a profesiei.

Beneficiarul fiduciei

Art. 777. - Beneficiarul fiduciei poate fi constituitorul, fiduciarul sau o terta persoana.

Reprezentarea intereselor constituitorului

Art. 778. - In absenta unei stipulatii contrare, constituitorul poate, in orice moment, sa desemneze un tert care sa ii reprezinte interesele in executarea contractului si care sa ii exercite drepturile nascute din contractul de fiducie.

Continutul contractului de fiducie

Art. 779. - Contractul de fiducie trebuie sa mentioneze, sub sanctiunea nulitatii absolute:
a) drepturile reale, drepturile de creanta, garantiile si orice alte drepturi patrimoniale transferate;
b) durata transferului, care nu poate depasi 33 de ani incepand de la data incheierii sale;
c) identitatea constituitorului sau a constituitorilor;
d) identitatea fiduciarului sau a fiduciarilor;
e) identitatea beneficiarului sau a beneficiarilor ori cel putin regulile care permit determinarea

acestora;

f) scopul fiduciei si intinderea puterilor de administrare si de dispozitie ale fiduciarului ori ale fiduciarilor.

Inregistrarea fiscala

Art. 780. - **(1)** Sub sanctiunea nulitatii absolute, contractul de fiducie si modificarile sale trebuie sa fie inregistrate la cererea fiduciarului, in termen de o luna de la data incheierii acestora, la organul fiscal competent sa administreze sumele datorate de fiduciar bugetului general consolidat al statului.

(2) Cand masa patrimoniala fiduciara cuprinde drepturi reale imobiliare, acestea sunt inregistrate, in conditiile prevazute de lege, sub aceeasi sanctiune, la compartimentul de specialitate al autoritatii administratiei publice locale competent pentru administrarea sumelor datorate bugetelor locale ale unitatilor administrativ- teritoriale in raza carora se afla imobilul, dispozitiile de carte funciara ramanand aplicabile.

(3) Desemnarea ulterioara a beneficiarului, in cazul in care acesta nu este precizat chiar in contractul de fiducie, trebuie sa fie facuta, sub aceeasi sanctiune, printr-un act scris inregistrat in aceleasi conditii.

(4) Daca pentru transmiterea unor drepturi este necesara indeplinirea unor cerinte speciale de forma, se va incheia un act separat cu respectarea cerintelor legale. In aceste cazuri, lipsa inregistrarii fiscale atrage aplicarea sanctiunilor administrative prevazute de lege.

Opozabilitatea fiduciei

Art. 781. - **(1)** Fiducia este opozabila tertilor de la data mentionarii sale in Arhiva Electronica de Garantii Reale Mobiliare.

(2) Inscrierea drepturilor reale imobiliare, inclusiv a garantiilor reale imobiliare, care fac obiectul contractului de fiducie se face si in cartea funciara, pentru fiecare drept in parte.

Precizarea calitatii fiduciarului

Art. 782. - **(1)** Cand fiduciarul actioneaza in contul masei patrimoniale fiduciare, el poate sa faca mentiune expresa in acest sens, cu exceptia cazurilor in care acest lucru este interzis prin contractul de fiducie.

(2) De asemenea, cand masa patrimoniala fiduciara cuprinde drepturi a caror transmitere este supusa publicitatii, in registrul de publicitate fiduciarul poate solicita sa se mentioneze denumirea fiduciarului si calitatea in care actioneaza.

(3) In toate cazurile in care constituitorul sau beneficiarul solicita acest lucru in conformitate cu contractul de fiducie, fiduciarul va trebui sa isi precizeze calitatea in care actioneaza. In caz contrar, daca actul este pagubitor pentru constituitor, se va considera ca actul a fost incheiat de fiduciar in nume propriu.

Obligatia de a da socoteala

Art. 783. - Contractul de fiducie trebuie sa cuprinda conditiile in care fiduciarul da socoteala constituitorului cu privire la indeplinirea obligatiilor sale. De asemenea, fiduciarul trebuie sa dea socoteala, la intervale precizate in contractul de fiducie, beneficiarului si reprezentantului constituitorului, la cererea acestora.

Puterile si remunerarea fiduciarului

Art. 784. - **(1)** In raporturile cu tertii, se considera ca fiduciarul are puteri depline asupra masei patrimoniale fiduciare, actionand ca un veritabil si unic titular al drepturilor in cauza, cu exceptia cazului in care se dovedeste ca tertii aveau cunostinta de limitarea acestor puteri.

(2) Fiduciarul va fi remunerat potrivit intelegerii partilor, iar in lipsa acesteia, potrivit regulilor care carmuiesc administrarea bunurilor altuia.

Insolventa fiduciarului

Art. 785. - Deschiderea procedurii insolventei impotriva fiduciarului nu afecteaza masa patrimoniala fiduciara.

Limitarea raspunderii in functie de separatia maselor patrimoniale

Art. 786. - **(1)** Bunurile din masa patrimoniala fiduciara pot fi urmarite, in conditiile legii, de titularii de creante nascute in legatura cu aceste bunuri sau de acei creditori ai constituitorului care au o garantie reala asupra bunurilor acestuia si a carei opozabilitate este dobandita, potrivit legii, anterior stabilirii fiduciei. Dreptul de urmarire poate fi exercitat si de ceilalti creditori ai constituitorului, insa numai in temeiul hotararii judecatoresti definitive de admitere a actiunii prin care a fost desfiintat sau a devenit inopozabil, in orice mod, cu efect retroactiv, contractul de fiducie.

(2) Titularii creantelor nascute in legatura cu bunurile din masa patrimoniala fiduciara nu pot urmari decat aceste bunuri, cu exceptia cazului in care, prin contractul de fiducie, s-a prevazut obligatia fiduciarului sau/si a constituitorului de a raspunde pentru o parte sau pentru tot pasivul fiduciei. In acest caz, va fi urmarit mai intai activul masei patrimoniale fiduciare, iar apoi, daca este necesar, bunurile fiduciarului sau/si ale constituitorului, in limita si in ordinea prevazute in contractul de fiducie.

Raspunderea fiduciarului pentru prejudiciile cauzate

Art. 787. - Pentru prejudiciile cauzate prin actele de conservare sau administrare a masei patrimoniale fiduciare, fiduciarul raspunde numai cu celelalte drepturi cuprinse in patrimoniul sau.

Inlocuirea fiduciarului

Art. 788. - **(1)** Daca fiduciarul nu isi indeplineste obligatiile sau pune in pericol interesele care i-au fost incredintate, constituitorul, reprezentantul sau sau beneficiarul poate cere in justitie inlocuirea fiduciarului.

(2) Pana la solutionarea cererii de inlocuire, constituitorul, reprezentantul sau sau, in lipsa acestora, beneficiarul va numi un administrator provizoriu al masei patrimoniale fiduciare. In cazul in care constituitorul, reprezentantul sau sau beneficiarul desemneaza concomitent un administrator provizoriu, va prevala desemnarea facuta de constituitorul ori de reprezentantul sau legal.

(3) Mandatul administratorului provizoriu inceteaza in momentul inlocuirii fiduciarului sau in momentul respingerii definitive a cererii de inlocuire. Solutionarea cererii de inlocuire a fiduciarului se realizeaza de urgenta si cu precadere.

(4) Numirea noului fiduciar si a administratorului provizoriu poate fi dispusa de instanta de judecata numai cu acordul acestora.

(5) In cazul in care instanta de judecata a numit un nou fiduciar, acesta va avea toate drepturile si obligatiile prevazute in contractul de fiducie.

(6) Constituitorul, reprezentatul acestuia, noul fiduciar sau administratorul provizoriu poate sa inregistreze aceasta modificare a fiduciei, aplicandu-se in mod corespunzator dispozitiile art. 780 si 781. Inlocuirea fiduciarului se produce numai dupa aceasta inregistrare.

Denuntarea, modificarea si revocarea contractului de fiducie

Art. 789. - **(1)** Cat timp nu a fost acceptat de catre beneficiar, contractul de fiducie poate fi denuntat unilateral de catre constituitor.

(2) Dupa acceptarea de catre beneficiar, contractul nu poate fi modificat sau revocat de catre parti ori denuntat unilateral de catre constituitor decat cu acordul beneficiarului sau, in absenta acestuia, cu autorizarea instantei judecatoresti.

Incetarea contractului de fiducie

Art. 790. - **(1)** Contractul de fiducie inceteaza prin implinirea termenului sau prin realizarea scopului urmarit cand aceasta intervine inainte de implinirea termenului.

(2) El inceteaza, de asemenea, in cazul in care toti beneficiarii renunta la fiducie, iar in contract nu s-a precizat cum vor continua raporturile fiduciare intr-o asemenea situatie. Declaratiile de renuntare sunt supuse acelorasi formalitati de inregistrare ca si contractul de fiducie. Incetarea se produce la data finalizarii formalitatilor de inregistrare pentru ultima declaratie de renuntare.

(3) Contractul de fiducie inceteaza si in momentul in care s-a dispus deschiderea procedurii insolventei impotriva fiduciarului sau in momentul in care se produc, potrivit legii, efectele reorganizarii persoanei juridice.

Efectele incetarii contractului de fiducie

Art. 791. - **(1)** Cand contractul de fiducie inceteaza, masa patrimoniala fiduciara existenta in acel moment se transfera la beneficiar, iar in absenta acestuia, la constituitor.
(2) Contopirea masei patrimoniale fiduciare in patrimoniul beneficiarului sau al constituitorului se va produce numai dupa plata datoriilor fiduciare.

TITLUL V
Administrarea bunurilor altuia

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Calitatea de administrator al bunurilor altuia

Art. 792. - **(1)** Persoana care este imputernicita, prin legat sau conventie, cu administrarea unuia sau mai multor bunuri, a unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu care nu ii apartine are calitatea de administrator al bunurilor altuia.
(2) Imputernicirea prin legat produce efecte daca este acceptata de administratorul desemnat.
(3) Prevederile prezentului titlu sunt aplicabile oricarei administrari a bunurilor altuia, cu exceptia cazului in care legea, actul constitutiv sau imprejurarile concrete impun aplicarea unui alt regim juridic de administrare.
(4) Administratorul persoana fizica trebuie sa aiba capacitate deplina de exercitiu.

Remuneratia administratorului

Art. 793. - **(1)** Cu exceptia cazului in care, potrivit legii, actului constitutiv sau intelegerii ulterioare a partilor ori imprejurarilor concrete, administrarea se realizeaza cu titlu gratuit, administratorul are dreptul la o remuneratie stabilita prin actul constitutiv sau prin intelegerea ulterioara a partilor, prin lege ori, in lipsa, prin hotarare judecatoreasca. In acest ultim caz, se va tine seama de uzante si, in lipsa unui asemenea criteriu, de valoarea serviciilor prestate de administrator.
(2) Persoana care actioneaza fara a avea acest drept sau fara a fi autorizata in acest sens nu are dreptul la remuneratie, ramanand aplicabile, daca este cazul, regulile de la gestiunea de afaceri.

Domeniul de aplicare

Art. 794. - In absenta unor dispozitii legale speciale, prevederile prezentului titlu se aplica in toate cazurile de administrare a bunurilor altuia.

CAPITOLUL II
Formele de administrare

SECȚIUNEA 1
Administrarea simpla

Notiune

Art. 795. - Persoana imputernicita cu administrarea simpla este tinuta sa efectueze toate actele necesare pentru conservarea bunurilor, precum si actele utile pentru ca acestea sa poata fi folosite conform destinatiei lor obisnuite.

Atributiile administratorului

Art. 796. - **(1)** Cel imputernicit cu administrarea simpla este tinut sa culeaga fructele bunurilor si sa exercite drepturile aferente administrarii acestora.
(2) Administratorul incaseaza creantele administrate, eliberand in mod valabil chitantele corespunzatoare, si exercita drepturile aferente valorilor mobiliare pe care le are in administrare, precum dreptul de vot, de conversie si de rascumparare.

Mentinerea destinatiei bunurilor

Art. 797. - Administratorul este obligat sa continue modul de folosire sau de exploatare a bunurilor frugifere fara a schimba destinatia acestora, cu exceptia cazului in care este autorizat de catre beneficiar sau, in caz de impiedicare a acestuia, de catre instanta judecatoreasca.

Investirea sumelor de bani

Art. 798. - **(1)** Administratorul este obligat sa investeasca sumele de bani aflate in administrarea sa in conformitate cu dispozitiile prezentului titlu referitoare la plasamentele considerate sigure.
(2) Administratorul poate, totodata, sa modifice investitiile efectuate anterior dobandirii de catre acesta a calitatii sale ori efectuate de el insusi in calitate de administrator.

Autorizarea actelor de dispozitie

Art. 799. - **(1)** Cand administrarea are ca obiect un bun individual determinat, administratorul va putea sa instraineze cu titlu oneros bunul sau sa il greveze cu o garantie reala, atunci cand este necesar pentru conservarea valorii bunului, achitarea datoriilor ori mentinerea modului de folosinta potrivit destinatiei obisnuite a bunului, numai cu autorizarea beneficiarului sau, in caz de impiedicare a acestuia ori in cazul in care acesta nu a fost inca determinat, a instantei judecatoresti.
(2) Un bun supus pericolului deprecierii sau pieirii imediate poate fi instrainat fara aceasta autorizare.
(3) Cand administrarea are ca obiect o masa patrimoniala sau un patrimoniu, administratorul poate sa instraineze un bun individual determinat sau sa il greveze cu o garantie reala ori de cate ori este necesar pentru buna administrare a universalitatii. In celelalte cazuri, este necesara autorizarea prealabila a beneficiarului sau, dupa caz, a instantei judecatoresti.
(4) Incheierea actului de instrainare in lipsa autorizarii prealabile cerute potrivit prezentului articol atrage, in cazul in care cauzeaza prejudicii, obligatia de reparare integrala si reprezinta motiv de inlocuire a administratorului.

SECȚIUNEA a 2-a
Administrarea deplina

Atributiile administratorului

Art. 800. - Persoana imputernicita cu administrarea deplina este tinuta sa conserve si sa exploateze in mod profitabil bunurile, sa sporeasca patrimoniul sau sa realizeze afectatiunea masei patrimoniale, in masura in care aceasta este in interesul beneficiarului.

Intinderea puterilor administratorului

Art. 801. - Pentru aducerea la indeplinire a obligatiilor sale, administratorul va putea sa instraineze, cu titlu oneros, bunurile sau sa le greveze cu un drept real ori chiar sa le schimbe destinatia, precum si sa efectueze orice alte acte necesare sau utile, inclusiv orice forma de investitie.

CAPITOLUL III
Regimul juridic al administrarii

SECȚIUNEA 1
Obligatiile administratorului fata de beneficiar

Limitele raspunderii administratorului

Art. 802. - **(1)** Administratorul bunurilor altuia actioneaza numai in limitele puterilor ce ii sunt conferite si este tinut, in exercitarea atributiilor sale, sa respecte obligatiile ce ii incumba potrivit legii, actului constitutiv sau intelegerii ulterioare a partilor.
(2) Administratorul nu va fi raspunzator pentru pieirea bunurilor pricinuita de forta majora, vechimea sau natura perisabila a bunurilor ori de folosirea obisnuita si autorizata a acestora.

Obligatia de diligenta, onestitate si loialitate

Art. 803. - **(1)** Administratorul trebuie sa actioneze cu diligenta pe care un bun proprietar o depune in administrarea bunurilor sale.
(2) Administratorul trebuie, totodata, sa actioneze cu onestitate si loialitate in vederea realizarii optime a intereselor beneficiarului sau a scopului urmarit.

Evitarea conflictului de interese

Art. 804. - **(1)** Administratorul nu isi poate exercita atributiile in interesul sau propriu sau al unei terte persoane.
(2) Administratorul este obligat sa evite aparitia unui conflict intre interesul sau propriu si obligatiile sale de administrator.
(3) In masura in care administratorul insusi este si beneficiar, acesta este tinut sa isi exercite atributiile in interesul comun al tuturor beneficiarilor, prin acordarea unui tratament egal interesului sau si celui al celorlalti beneficiari.

Anuntarea conflictului de interese

Art. 805. - Administratorul este obligat sa il anunte de indata pe beneficiar despre orice interes pe care l-ar avea intr-o anumita activitate si care este de natura sa il puna intr-o situatie de conflict de interese, precum si drepturile pe care le-ar putea invoca impotriva beneficiarului sau a bunurilor administrate, indicand, dupa caz, natura si valoarea drepturilor respective, cu exceptia intereselor si drepturilor nascute din actul constitutiv al administrarii.

Interdictia dobandirii de drepturi in legatura cu bunurile administrate

Art. 806. - **(1)** In timpul exercitarii calitatii sale, administratorul nu va putea deveni parte la niciun contract avand ca obiect bunurile administrate sau sa dobandeasca, altfel decat prin succesiune, orice fel de drepturi asupra bunurilor respective sau impotriva beneficiarului.
(2) Prin exceptie de la dispozitiile alin. (1), administratorul va putea incheia actele mentionate, cu imputernicirea expresa a beneficiarului sau, in caz de impiedicare a acestuia sau in cazul in care acesta nu a fost inca determinat, a instantei judecatoresti.

Separatia bunurilor administrate

Art. 807. - Administratorul este obligat sa tina o evidenta a bunurilor sale proprii distincta de cea a bunurilor preluate in administrare. Aceasta obligatie subzista si in cazul in care, la preluarea bunurilor beneficiarului administrarii, nu a fost intocmit un inventar.

Interdictia folosirii bunurilor administrate in interes propriu

Art. 808. - In absenta acordului beneficiarului sau a imputernicirii conferite prin lege, prin actul

constitutiv ori prin intelegerea ulterioara a partilor, administratorul este obligat a nu folosi in propriul sau avantaj bunurile administrate, precum si datele sau informatiile care ii parvin in virtutea administrarii.

Interdictia actelor de dispozitie cu titlu gratuit

Art. 809. - Administratorul nu va putea dispune cu titlu gratuit de bunurile sau drepturile care ii sunt incredintate, cu exceptia cazului in care interesul unei bune administrari o impune.

Dreptul de a reprezenta in justitie

Art. 810. - Administratorul poate sta in justitie pentru orice cerere sau actiune referitoare la administrarea bunurilor si poate interveni in orice cerere sau actiune avand drept obiect bunurile administrate.

Impartialitatea administratorului

Art. 811. - Daca exista mai multi beneficiari, concomitenti sau succesivi, administratorul este tinut sa actioneze cu impartialitate, tinand cont de drepturile si interesele fiecaruia dintre ei.

Atenuarea raspunderii administratorului

Art. 812. - In aprecierea limitelor raspunderii administratorului si a despagubirilor datorate de acesta, instanta judecatoreasca va putea reduce intinderea acestora, tinand cont de circumstantele asumarii administrarii sau de caracterul gratuit al serviciului administratorului.

SECȚIUNEA a 2-a
Obligatiile administratorului si ale beneficiarului in raporturile cu tertii

Raspunderea personala a administratorului

Art. 813. - **(1)** Administratorul care, in limitele puterilor conferite, isi asuma obligatii in numele beneficiarului sau al fiduciarului, pentru masa patrimoniala fiduciara, nu va fi tinut personal raspunzator fata de tertii contractanti.
(2) Administratorul este personal raspunzator fata de tertii cu care contracteaza daca se obliga in nume propriu, sub rezerva drepturilor detinute de acestia impotriva beneficiarului sau, dupa caz, a fiduciarului, pentru masa patrimoniala fiduciara.

Raspunderea personala a administratorului in cazul depasirii puterilor conferite

Art. 814. - Administratorul care isi depaseste puterile este tinut personal fata de tertii cu care a contractat, in masura in care acestia nu au cunoscut faptul depasirii puterilor ori beneficiarul nu a ratificat in mod expres sau tacit actul incheiat de administrator cu depasirea puterilor conferite.

Depasirea puterilor incredintate mai multor persoane

Art. 815. - **(1)** Se considera o depasire a puterilor conferite fapta administratorului de a exercita in mod individual atributiile pe care trebuie sa le exercite impreuna cu altcineva.
(2) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), nu constituie o incalcare a puterilor exercitarea acestora intr-un mod mai avantajos decat acela care ii era impus prin actul de imputernicire.

Limitarea raspunderii beneficiarului fata de terti

Art. 816. - **(1)** Beneficiarul raspunde fata de terti pentru prejudiciile pricinuite in mod culpabil de administrator in exercitarea atributiilor sale numai pana la concurenta castigului obtinut.

(2) Prevederile alin. (1) se aplica, in mod corespunzator, in cazul masei patrimoniale fiduciare.

Administratorul aparent

Art. 817. - Orice persoana care, avand capacitate deplina de exercitiu, creeaza aparenta despre o alta persoana ca este administratorul bunurilor sale va fi tinuta de toate contractele pe care aceasta din urma persoana le incheie cu tertii de buna- credinta.

SECȚIUNEA a 3-a
Inventar, garantii si asigurare

Izvorul obligatiei privind inventarul, garantiile si asigurarea

Art. 818. - **(1)** Administratorul nu este obligat sa faca inventarul, sa subscrie o polita de asigurare sau sa furnizeze o alta garantie pentru buna executare a indatoririlor sale, in absenta unei clauze a actului constitutiv, a intelegerii ulterioare a partilor, a unei dispozitii legale contrare sau a unei hotarari judecatoresti pronuntate la cererea beneficiarului sau a oricarei persoane interesate.
(2) In cazul in care o asemenea obligatie a fost stabilita in sarcina administratorului prin lege sau prin hotarare judecatoreasca, administratorul va putea solicita instantei judecatoresti, pentru motive temeinice, sa fie dispensat de indeplinirea ei.

Criteriile pentru aprecierea motivelor temeinice

Art. 819. - **(1)** In solutionarea cererilor prevazute la art. 818, instanta judecatoreasca va tine seama de valoarea bunurilor, de situatia partilor, precum si de alte circumstante.
(2) Instanta nu va putea admite cererea de stabilire a obligatiei administratorului privind inventarul, garantiile sau asigurarea, daca pe aceasta cale s-ar incalca o clauza contrara din actul constitutiv sau din intelegerea ulterioara a partilor.

Cuprinsul inventarului

Art. 820. - **(1)** In cazurile in care administratorul este obligat sa intocmeasca un inventar, acesta trebuie sa cuprinda o enumerare completa a bunurilor incredintate sau a continutului masei patrimoniale ori a patrimoniului supus administrarii.
(2) Inventarul contine, ori de cate ori este cazul:
a) datele de identificare a bunurilor imobile si descrierea bunurilor mobile, cu indicarea valorii acestora, iar in cazul unei universalitati de bunuri mobile, o identificare corespunzatoare a universalitatii respective;
b) identificarea sumelor de bani;
c) lista instrumentelor financiare.
(3) De asemenea, in cazul administrarii unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu, inventarul cuprinde lista datoriilor si se incheie cu o recapitulatie a activului si pasivului.
(4) Administratorul are obligatia sa notifice beneficiarului, prin scrisoare recomandata cu confirmare de primire, data si locul intocmirii inventarului.
(5) Inventarul se intocmeste fie prin inscris autentic, fie prin inscris sub semnatura privata cuprinzand data si locul intocmirii si semnat de autor si de beneficiar, iar in absenta acestuia din urma, de 2 martori. Constatarile cu privire la care beneficiarul nu a facut obiectiuni au deplina forta probanta fata de acesta din urma.

Bunurile de uz personal

Art. 821. - In masura in care patrimoniul administrat cuprinde bunuri de uz personal ale titularului sau, dupa caz, ale defunctului, in inventar se face o mentiune de ordin general cu privire la acestea, descriindu-se doar obiectele de imbracaminte, inscrisurile personale, bijuteriile sau obiectele de uz curent a caror valoare individuala depaseste echivalentul in lei al sumei de 100 euro.

Starea bunurilor indicate in inventar

Art. 822. - Bunurile indicate in inventar sunt prezumate a fi in buna stare la data intocmirii acestuia, cu exceptia cazului in care inventarul cuprinde o mentiune contrara agreata de beneficiar sau, in absenta acordului beneficiarului, mentiunea este insotita de un document doveditor.

Comunicarea si contestarea inventarului

Art. 823. - **(1)** O copie a inventarului va fi predata de administrator persoanei care l-a desemnat si beneficiarului, precum si oricarei alte persoane interesate despre care acesta are cunostinta.
(2) Inventarul poate fi facut public numai in cazurile si potrivit procedurii prevazute de lege.
(3) Orice persoana interesata poate contesta in justitie inventarul sau oricare dintre mentiunile continute de acesta si va putea solicita intocmirea unui nou inventar, cu participarea unui expert judiciar.

Asigurarea facultativa

Art. 824. - **(1)** Chiar in absenta unei obligatii stabilite prin lege, prin actul constitutiv sau prin intelegerea partilor ori prin hotarare judecatoreasca, administratorul poate asigura bunurile incredintate impotriva riscurilor obisnuite, precum furtul sau incendiul, pe cheltuiala beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar.
(2) Administratorul poate subscrie totodata o polita de asigurare profesionala pentru buna executare a obligatiilor sale.
(3) Cheltuielile prilejuite de asigurarea prevazuta la alin. (2) sunt in sarcina beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar, in cazul in care administrarea este efectuata cu titlu gratuit.

SECȚIUNEA a 4-a
Administrarea colectiva si delegarea

Adoptarea hotararilor

Art. 825. - In cazul in care sunt desemnate mai multe persoane in calitate de administratori, daca legea sau actul de desemnare nu prevede altfel, hotararile se iau prin vointa majoritatii acestora.

Adoptarea hotararilor in situatii speciale

Art. 826. - **(1)** Administratorii vor putea efectua in mod individual acte de conservare.
(2) In cazul in care nu se pot lua hotarari in mod valabil din cauza opunerii constante a unora dintre administratori, celelalte acte de administrare a bunurilor altuia vor putea fi facute, in caz de urgenta, cu autorizarea instantei judecatoresti.
(3) In masura in care neintelegerile dintre administratori persista, iar administrarea este serios afectata, instanta va putea dispune, la solicitarea oricarei persoane interesate, una sau mai multe dintre urmatoarele masuri:
a) stabilirea unui mecanism simplificat de adoptare a hotararilor;
b) repartizarea atributiilor intre administratori;
c) conferirea votului decisiv, in caz de paritate de voturi, unuia dintre administratori;
d) inlocuirea administratorului sau, dupa caz, a administratorilor carora le este imputabila situatia creata.

Raspunderea solidara

Art. 827. - **(1)** Administratorii sunt raspunzatori in mod solidar pentru indeplinirea atributiilor lor.
(2) Cu toate acestea, in cazul in care atributiile sunt repartizate prin lege, actul de desemnare sau hotarare judecatoreasca, iar repartizarea a fost respectata, fiecare administrator este raspunzator doar pentru partea sa de administrare.

Prezumtia de aprobare a hotararilor

Art. 828. - **(1)** Se prezuma ca administratorul a aprobat toate hotararile adoptate de ceilalti administratori si va raspunde pentru acestea in solidar cu ei in masura in care nu s-a opus in momentul adoptarii hotararii si nu a notificat aceasta opozitie beneficiarului intr-un termen rezonabil.
(2) Se prezuma ca administratorul a aprobat hotararea adoptata in absenta sa in masura in care nu isi face cunoscuta opozitia celorlalti administratori si beneficiarului intr-un termen rezonabil de la data la care a luat cunostinta de hotararea respectiva.
(3) Administratorul nu va raspunde in situatia in care nu a putut, pentru motive temeinice, sa notifice opozitia sa in conditiile alin. (1).

Delegarea

Art. 829. - **(1)** Administratorul isi poate delega partial atributiile sau poate imputernici un tert sa il reprezinte la incheierea unui act determinat.
(2) Administratorul nu poate delega unei terte persoane administrarea generala sau exercitiul unei puteri discretionare, cu exceptia cazului in care delegarea se face catre un coadministrator.
(3) Administratorul raspunde pentru faptele celui substituit in masura in care beneficiarul nu a autorizat in mod expres substituirea, iar in cazul in care autorizarea exista, raspunde numai pentru lipsa de diligenta in alegerea si indrumarea inlocuitorului.

Raspunderea reprezentantului administratorului

Art. 830. - **(1)** Actele prin care reprezentantul administratorului a incalcat prevederile actului de desemnare sau uzantele sunt inopozabile beneficiarului.
(2) De asemenea, beneficiarul se poate indrepta impotriva reprezentantului administratorului pentru prejudiciile suferite, chiar daca era autorizat expres sa incredinteze reprezentarea.

SECȚIUNEA a 5-a
Plasamentele considerate sigure

Categoriile de plasamente considerate sigure

Art. 831. - Sunt prezumate a fi sigure plasamentele stabilite periodic de Banca Nationala a Romaniei si de Comisia Nationala a Valorilor Mobiliare.

Limitele prudentiale ale efectuarii plasamentelor

Art. 832. - **(1)** Administratorul hotaraste cu privire la efectuarea plasamentelor in functie de randament si de cresterea estimata a valorii. Administratorul va cauta sa realizeze un portofoliu diversificat, care sa produca venituri fixe si, respectiv, variabile, intr-o proportie stabilita in functie de conjunctura economica.
(2) Administratorul nu va putea achizitiona mai mult de 5% din actiunile aceleiasi societati comerciale si nici nu va putea achizitiona actiuni, obligatiuni sau alte valori mobiliare ale unei persoane juridice care nu si-a indeplinit obligatia de plata a dividendelor ori dobanzilor sau acorda imprumuturi persoanei juridice respective.

Plasarea sumelor de bani

Art. 833. - **(1)** Administratorul va putea depozita sumele de bani care ii sunt incredintate la o institutie de credit sau de asigurare ori la un organism de plasament colectiv, in masura in care depozitul este rambursabil la vedere sau in urma unui aviz de maximum 30 de zile.
(2) Administratorul va putea efectua totodata depuneri pe perioade mai lungi in masura in care acestea sunt garantate integral de Fondul de garantare a depozitelor in sistemul bancar sau, dupa caz, de Fondul de protejare a asiguratilor.
(3) In lipsa garantiei prevazute la alin. (2), administratorul nu va putea efectua depuneri pe perioade mai lungi, cu exceptia cazului in care instanta il autorizeaza in acest sens si in conformitate cu regulile

determinate de aceasta.

Mentinerea plasamentelor anterioare

Art. 834. - **(1)** Administratorul va putea mentine plasamentele existente la data preluarii functiei chiar daca acestea nu sunt considerate sigure.
(2) Administratorul va putea totodata sa detina valori mobiliare care le inlocuiesc pe cele detinute anterior ca urmare a reorganizarii, lichidarii sau fuziunii persoanei juridice emitente.

Obligatia de reparare a prejudiciului pentru plasamentele nesigure

Art. 835. - **(1)** Se prezuma ca un administrator actioneaza prudent daca isi indeplineste atributiile in conformitate cu prevederile prezentei sectiuni.
(2) Administratorul care efectueaza un alt plasament decat cele mentionate la art. 831si care nu a fost autorizat expres de catre beneficiar va fi tinut sa repare prejudiciul rezultat fara a se tine seama de existenta vreunei culpe.

Obligatia administratorului de a-si arata calitatea

Art. 836. - **(1)** Administratorul trebuie sa indice calitatea sa si persoana beneficiarului pentru plasamentele facute in cursul administrarii.
(2) In caz contrar, plasamentul si profitul aferent vor reveni tot beneficiarului. Daca plasamentele sunt nerentabile, administratorul va acoperi personal pierderile cauzate beneficiarului.

SECȚIUNEA a 6-a
Repartitia profiturilor si a pierderilor

Repartitia profitului si a pierderilor

Art. 837. - **(1)** Repartitia profitului si a pierderilor intre beneficiarul fructelor si cel al capitalului se va realiza in conformitate cu prevederile actului constitutiv.
(2) In lipsa unei indicatii exprese in act, repartitia se face echitabil, tinand seama de obiectul administrarii, de circumstantele care au dat nastere la administrare, precum si de practicile contabile general acceptate.

Debitarea contului de venituri

Art. 838. - **(1)** Contul de venituri se va debita cu sumele reprezentand urmatoarele cheltuieli si alte cheltuieli de natura similara, in urmatoarea ordine:
a) impozitele si taxele platite, aferente bunurilor administrate;
b) jumatate din remuneratia administratorului si din cheltuielile rezonabile efectuate de acesta pentru administrarea comuna a capitalului si a dobanzilor;
c) primele de asigurare, costurile reparatiilor minore, precum si celelalte cheltuieli obisnuite ale administrarii;
d) cheltuielile efectuate pentru conservarea drepturilor beneficiarului fructelor si jumatate din costurile prilejuite de descarcarea judiciara de gestiune, in masura in care instanta judecatoreasca nu dispune altfel;
e) costurile amortizarii bunurilor, cu exceptia celor utilizate in scop personal de catre beneficiar.
(2) Administratorul va putea repartiza cheltuielile importante pe o perioada de timp rezonabila, pentru a mentine veniturile la un nivel constant.

Debitarea contului de capital

Art. 839. - **(1)** Contul de capital se va debita cu sumele reprezentand cheltuieli care nu sunt trecute in debitul contului de venituri, precum cheltuielile referitoare la investitiile de capital, instrainarea de bunuri, conservarea drepturilor beneficiarului capitalului sau a dreptului de proprietate a bunurilor administrate.

(2) Contul de capital se va debita totodata cu sumele reprezentand taxe si impozite platite asupra castigurilor din capital, chiar si atunci cand legea speciala le califica impozite pe venit.

Momentul nasterii dreptului beneficiarului la venitul net

Art. 840. - Beneficiarul fructelor este indreptatit la venitul net rezultat din administrarea bunurilor incepand cu data prevazuta in actul constitutiv sau, in lipsa unei asemenea date, de la momentul inceperii administrarii ori, dupa caz, al decesului testatorului.

Dobandirea fructelor

Art. 841. - **(1)** Cand beneficiarul este proprietarul bunului frugifer, fructele se dobandesc potrivit regulilor prevazute la art. 550 alin. (2) si (3). In cazul in care beneficiarul este o terta persoana, se aplica in mod corespunzator regulile prevazute la art. 710 si 711.
(2) Dividendele si distributiile unei persoane juridice se datoreaza de la data indicata in hotararea de distributie sau, in lipsa acesteia, de la data hotararii respective. Beneficiarul nu va avea dreptul la plata dividendelor stabilite ulterior momentului incetarii dreptului sau.

SECȚIUNEA a 7-a
Darea de seama anuala

Obligatia privind darea de seama

Art. 842. - Cel putin o data pe an administratorul ii va prezenta beneficiarului o dare de seama a gestiunii sale.

Continutul si auditarea darii de seama

Art. 843. - **(1)** Darea de seama trebuie sa cuprinda toate informatiile necesare verificarii exactitatii acesteia.
(2) La cererea persoanei interesate, darea de seama poate fi auditata de catre un expert independent.
(3) In cazul in care administratorul se opune auditarii, persoana interesata poate sa solicite instantei judecatoresti desemnarea unui expert independent pentru a verifica darea de seama.

Darea de seama in ipoteza in care sunt mai multi administratori

Art. 844. - Daca sunt mai multi administratori, acestia vor intocmi o singura dare de seama, cu exceptia cazului in care atributiile lor au fost repartizate prin lege, prin actul constitutiv sau de catre instanta judecatoreasca, iar aceasta repartizare a fost respectata.

Examinarea registrelor

Art. 845. - Administratorul este obligat sa ii permita beneficiarului, in orice moment, examinarea registrelor si a documentelor justificative ce au legatura cu gestiunea sa.

CAPITOLUL IV
Incetarea administrarii

SECȚIUNEA 1
Cauzele de incetare

Cazurile de incetare

Art. 846. - Administrarea inceteaza:
a) prin stingerea dreptului beneficiarului asupra bunurilor administrate;
b) prin expirarea termenului sau implinirea conditiei stipulate in actul constitutiv;
c) prin indeplinirea scopului administrarii sau prin incetarea cauzei care a dat nastere administrarii;
d) prin denuntarea de catre beneficiar a actului de desemnare, ca urmare a solicitarii comunicate administratorului, prin scrisoare recomandata cu confirmare de primire, de a restitui bunurile de indata;
e) prin inlocuirea administratorului de catre beneficiar sau de catre instanta judecatoreasca, la cererea altei persoane interesate;
f) prin decesul, punerea sub interdictie judecatoreasca, renuntarea administratorului ori supunerea acestuia la procedura insolventei;
g) prin punerea sub interdictie judecatoreasca a beneficiarului sau supunerea acestuia la procedura insolventei, in masura in care aceasta afecteaza bunurile administrate.

Notificarea renuntarii

Art. 847. - **(1)** Administratorul poate renunta la atributiile sale, pe baza notificarii adresate, prin scrisoare recomandata cu confirmare de primire, beneficiarului si, dupa caz, celorlalti administratori sau persoanei imputernicite sa desemneze un inlocuitor.
(2) Notificarea va cuprinde un termen de preaviz rezonabil, care sa ii permita beneficiarului sa numeasca un alt administrator sau sa preia el insusi administrarea bunurilor. In caz contrar, administratorul va repara prejudiciul cauzat prin renuntarea sa intempestiva.
(3) Renuntarea administratorului produce efecte de la data expirarii termenului de preaviz.

Moartea sau punerea sub interdictie a administratorului

Art. 848. - **(1)** Moartea sau punerea sub interdictie a administratorului va fi comunicata beneficiarului si, dupa caz, celorlalti administratori, de catre mostenitorii acestuia sau executorul testamentar ori de catre tutorele administratorului.
(2) Mostenitorii, executorul testamentar si tutorele, dupa caz, sunt obligati sa intreprinda, in privinta oricarei afaceri incepute, orice masura imediata care este necesara pentru prevenirea producerii unei pierderi, precum si sa dea socoteala si sa predea bunurile catre persoana indreptatita.

Obligatiile asumate ulterior incetarii administrarii

Art. 849. - **(1)** Obligatiile asumate fata de terti, ulterior incetarii administrarii, de un administrator de buna-credinta sunt pe deplin valabile si il obliga pe beneficiar sau, dupa caz, pe fiduciar.
(2) Prevederile alin. (1) se aplica si in cazul obligatiilor asumate de administrator ulterior incetarii administrarii, atunci cand aceasta este o consecinta necesara sau o masura necesara pentru prevenirea pierderilor.
(3) Beneficiarul sau fiduciarul este de asemenea tinut de obligatiile asumate fata de tertii care nu au cunoscut faptul incetarii administrarii.
(4) Fiduciarul raspunde numai in limitele activului masei patrimoniale fiduciare.

SECȚIUNEA a 2-a
Darea de seama si predarea bunurilor

Darea de seama finala

Art. 850. - **(1)** La incetarea raporturilor de administrare, administratorul va prezenta o dare de seama finala beneficiarului si, dupa caz, administratorului inlocuitor sau celorlalti administratori. In cazul incetarii simultane a raporturilor de administrare ale mai multor administratori, acestia vor prezenta o singura dare de seama, cu exceptia cazului in care atributiile acestora sunt separate.
(2) Darea de seama va cuprinde toate datele necesare pentru a permite verificarea exactitatii sale. Registrele si celelalte documente justificative vor putea fi consultate de persoanele interesate.
(3) Acceptarea darii de seama de catre beneficiar il descarca pe administrator.

Descarcarea judiciara de gestiune

Art. 851. - **(1)** In cazul in care oricare dintre beneficiari nu accepta darea de seama, administratorul poate cere instantei judecatoresti sa o incuviinteze.
(2) Ori de cate ori se considera necesar, instanta judecatoreasca va dispune efectuarea unei expertize de specialitate.

Locul predarii bunurilor

Art. 852. - In lipsa unei stipulatii contrare, administratorul preda bunurile administrate la locul unde se gasesc acestea.

Intinderea obligatiei de restituire

Art. 853. - **(1)** Administratorul este obligat sa predea tot ce a primit in exercitarea atributiilor sale, chiar daca plata primita de la tert este nedatorata beneficiarului sau, dupa caz, fiduciarului, pentru masa patrimoniala fiduciara.
(2) Administratorul este, de asemenea, obligat sa restituie orice profit sau orice alt avantaj patrimonial realizat in folos personal prin utilizarea, fara permisiune, a datelor si a informatiilor obtinute in virtutea calitatii sale.
(3) Administratorul care a folosit, fara permisiune, un bun este obligat sa il indemnizeze pe beneficiar sau, dupa caz, pe fiduciar, in contul masei patrimoniale fiduciare cu echivalentul folosintei bunului.

Suportarea cheltuielilor administrarii

Art. 854. - **(1)** Cheltuielile administrarii, inclusiv cele ocazionate de prezentarea darii de seama si de predarea bunurilor, sunt in sarcina beneficiarului sau, dupa caz, a fiduciarului, pentru masa patrimoniala fiduciara.
(2) In cazul renuntarii, denuntarii actului de desemnare sau al inlocuirii administratorului, beneficiarul ori fiduciarul, in contul masei patrimoniale fiduciare, are in sarcina, pe langa cheltuielile mentionate la alin. (1), si plata remuneratiei cuvenite administratorului in raport cu durata activitatii sale.

Data curgerii dobanzilor

Art. 855. - **(1)** Administratorul datoreaza dobanzi asupra soldului de la data acceptarii ori a incuviintarii judiciare a darii de seama sau, dupa caz, de la data notificarii prin scrisoare recomandata cu confirmare de primire sau prin orice alt mijloc prevazut de lege.
(2) Beneficiarul sau fiduciarul, pentru masa patrimoniala fiduciara, datoreaza dobanzi pentru sumele cuvenite administratorului doar de la punerea in intarziere potrivit alin. (1).

Deducerea remuneratiei

Art. 856. - **(1)** Administratorul poate deduce din soldul administrarii remuneratia care ii este datorata de beneficiar sau de fiduciar, in contul masei patrimoniale fiduciare, pentru activitatea sa.
(2) Administratorul are drept de retentie asupra bunului administrat pana la plata integrala a datoriei fata de el.

Solidaritatea beneficiarilor

Art. 857. - In caz de pluralitate de beneficiari, acestia sunt tinuti solidar la indeplinirea obligatiilor fata de administrator.

TITLUL VI
Proprietatea publica

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Definitia dreptului de proprietate publica

Art. 858. - Proprietatea publica este dreptul de proprietate ce apartine statului sau unei unitati administrativ-teritoriale asupra bunurilor care, prin natura lor sau prin declaratia legii, sunt de uz ori de interes public, cu conditia sa fie dobandite prin unul dintre modurile prevazute de lege.

Obiectul proprietatii publice. Delimitarea de domeniul privat

Art. 859. - **(1)** Constituie obiect exclusiv al proprietatii publice bogatiile de interes public ale subsolului, spatiul aerian, apele cu potential energetic valorificabil, de interes national, plajele, marea teritoriala, resursele naturale ale zonei economice si ale platoului continental, precum si alte bunuri stabilite prin lege organica.
(2) Celelalte bunuri care apartin statului ori unitatilor administrativ-teritoriale fac parte, dupa caz, din domeniul public sau din domeniul privat al acestora, insa numai daca au fost, la randul lor, dobandite prin unul dintre modurile prevazute de lege.

Domeniul public national, judetean si local

Art. 860. - **(1)** Bunurile proprietate publica fac parte din domeniul public national, judetean sau, dupa caz, local.
(2) Delimitarea dintre domeniul public national, judetean si local se face in conditiile legii.
(3) Bunurile care formeaza obiectul exclusiv al proprietatii publice a statului sau a unitatilor administrativ-teritoriale potrivit unei legi organice nu pot fi trecute din domeniul public al statului in domeniul public al unitatii administrativ-teritoriale sau invers decat ca urmare a modificarii legii organice. In celelalte cazuri, trecerea unui bun din domeniul public al statului in domeniul public al unitatii administrativ-teritoriale si invers se face in conditiile legii.

Caracterele dreptului de proprietate publica

Art. 861. - **(1)** Bunurile proprietate publica sunt inalienabile, imprescriptibile si insesizabile.
(2) Proprietatea asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz si nu poate fi dobandita de terti prin uzucapiune sau, dupa caz, prin posesia de buna-credinta asupra bunurilor mobile.
(3) In conditiile legii, bunurile proprietate publica pot fi date in administrare sau in folosinta si pot fi concesionate ori inchiriate.

Limitele exercitarii dreptului de proprietate publica

Art. 862. - **(1)** Dreptul de proprietate publica este susceptibil de orice limite reglementate de lege sau de prezentul cod pentru dreptul de proprietate privata, in masura in care acestea sunt compatibile cu uzul sau interesul public caruia ii sunt destinate bunurile afectate.
(2) Incompatibilitatea se constata prin acordul dintre titularul proprietatii publice si persoana interesata sau, in caz de divergenta, pe cale judecatoreasca.
(3) In aceste cazuri, persoana interesata are dreptul la o justa si prompta despagubire din partea titularului proprietatii publice.

Cazurile de dobandire a dreptului de proprietate publica

Art. 863. - Dreptul de proprietate publica se dobandeste:
a) prin achizitie publica, efectuata in conditiile legii;
b) prin expropriere pentru cauza de utilitate publica, in conditiile legii;
c) prin donatie sau legat, acceptat in conditiile legii, daca bunul, prin natura lui sau prin vointa dispunatorului, devine de uz ori de interes public;
d) prin conventie cu titlu oneros, daca bunul, prin natura lui sau prin vointa dobanditorului, devine de uz ori de interes public;

e) prin transferul unui bun din domeniul privat al statului in domeniul public al acestuia sau din domeniul privat al unei unitati administrativ-teritoriale in domeniul public al acesteia, in conditiile legii;
f) prin alte moduri stabilite de lege.

Stingerea dreptului de proprietate publica

Art. 864. - Dreptul de proprietate publica se stinge daca bunul a pierit ori a fost trecut in domeniul privat, daca a incetat uzul sau interesul public, cu respectarea conditiilor prevazute de lege.

Apararea dreptului de proprietate publica

Art. 865. - **(1)** Obligatia apararii in justitie a proprietatii publice revine titularului.
(2) Titularii drepturilor corespunzatoare proprietatii publice sunt obligati:
a) sa il informeze pe proprietar cu privire la orice tulburare adusa dreptului de proprietate publica;
b) sa il introduca in proces pe titularul dreptului de proprietate publica, in conditiile prevazute de Codul de procedura civila.
(3) Dispozitiile art. 563 se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL II
Drepturile reale corespunzatoare proprietatii publice

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Drepturile reale corespunzatoare proprietatii publice

Art. 866. - Drepturile reale corespunzatoare proprietatii publice sunt dreptul de administrare, dreptul de concesiune si dreptul de folosinta cu titlu gratuit.

SECȚIUNEA a 2-a
Dreptul de administrare

Constituirea dreptului de administrare

Art. 867. - **(1)** Dreptul de administrare se constituie prin hotarare a Guvernului, a consiliului judetean sau, dupa caz, a consiliului local.
(2) Autoritatile prevazute la alin. (1) controleaza modul de exercitare a dreptului de administrare.

Exercitarea dreptului de administrare

Art. 868. - **(1)** Dreptul de administrare apartine regiilor autonome sau, dupa caz, autoritatilor administratiei publice centrale sau locale si altor institutii publice de interes national, judetean ori local.
(2) Titularul dreptului de administrare poate folosi si dispune de bunul dat in administrare in conditiile stabilite de lege si, daca este cazul, de actul de constituire.

Stingerea dreptului de administrare

Art. 869. - Dreptul de administrare inceteaza odata cu incetarea dreptului de proprietate publica sau prin actul de revocare emis, in conditiile legii, daca interesul public o impune, de organul care l-a constituit.

Apararea dreptului de administrare

Art. 870. - **(1)** Apararea in justitie a dreptului de administrare revine titularului dreptului.
(2) Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplica in mod corespunzator.

SECȚIUNEA a 3-a
Dreptul de concesiune

Continutul dreptului de concesiune

Art. 871. - **(1)** Concesionarul are dreptul si, in acelasi timp, obligatia de exploatare a bunului, in schimbul unei redevente si pentru o durata determinata, cu respectarea conditiilor prevazute de lege si a contractului de concesiune.
(2) Calitatea de concesionar o poate avea orice persoana fizica sau persoana juridica.
(3) Procedura de concesionare, precum si incheierea, executarea si incetarea contractului de concesiune sunt supuse conditiilor prevazute de lege.

Exercitarea dreptului de concesiune

Art. 872. - **(1)** Concesionarul poate efectua orice acte materiale sau juridice necesare pentru a asigura exploatarea bunului. Cu toate acestea, sub sanctiunea nulitatii absolute, concesionarul nu poate instraina si nici greva bunul dat in concesiune sau, dupa caz, bunurile destinate ori rezultate din realizarea concesiunii si care trebuie, potrivit legii sau actului constitutiv, sa fie predate concedentului la incetarea, din orice motive, a concesiunii.
(2) Fructele, precum si, in limitele prevazute de lege si in actul de constituire, productele bunului concesionat revin concesionarului.
(3) In toate cazurile, exercitarea dreptului de concesiune este supusa controlului din partea concedentului, in conditiile legii si ale contractului de concesiune.

Apararea dreptului de concesiune

Art. 873. - **(1)** Apararea in justitie a dreptului de concesiune revine concesionarului.
(2) Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplica in mod corespunzator.

SECȚIUNEA a 4-a
Dreptul de folosinta cu titlu gratuit

Continutul si limitele dreptului de folosinta cu titlu gratuit

Art. 874. - **(1)** Dreptul de folosinta asupra bunurilor proprietate publica se acorda, cu titlu gratuit, pe termen limitat, in favoarea institutiilor de utilitate publica.
(2) In lipsa unor dispozitii contrare in actul de constituire, titularul nu beneficiaza de fructele civile ale bunului.
(3) Dispozitiile privind constituirea si incetarea dreptului de administrare se aplica in mod corespunzator.

Apararea dreptului de folosinta cu titlu gratuit

Art. 875. - **(1)** Apararea in justitie a dreptului de folosinta cu titlu gratuit revine titularului dreptului.
(2) Dispozitiile art. 696 alin. (1) se aplica in mod corespunzator.

TITLUL VII
Cartea funciara

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Scopul si obiectul cartii funciare

Art. 876. - **(1)** Cartea funciara descrie imobilele si arata drepturile reale ce au ca obiect aceste bunuri.
(2) In cazurile prevazute de lege pot fi inscrise in cartea funciara si alte drepturi, fapte sau raporturi juridice, daca au legatura cu imobilele cuprinse in cartea funciara.
(3) Prin imobil, in sensul prezentului titlu, se intelege una sau mai multe parcele de teren alaturate, indiferent de categoria de folosinta, cu sau fara constructii, apartinand aceluiasi proprietar, situate pe teritoriul unei unitati administrativ-teritoriale si care sunt identificate printr-un numar cadastral unic.

Drepturile tabulare

Art. 877. - Drepturile reale imobiliare inscrise in cartea funciara sunt drepturi tabulare. Ele se dobandesc, se modifica si se sting numai cu respectarea regulilor de carte funciara.

Obiectul drepturilor tabulare

Art. 878. - **(1)** Obiectul drepturilor tabulare este imobilul, definit la art. 876 alin. (3), care dupa inscrierea in cartea funciara nu mai poate sa fie modificat decat cu respectarea regulilor de carte funciara.
(2) Aceeasi carte funciara nu poate cuprinde decat un singur imobil.
(3) Mai multi proprietari nu pot fi inscrisi in aceeasi carte funciara decat daca se afla in coproprietate pe cote-parti ori in devalmasie.

Modificarea imobilului inscris in cartea funciara

Art. 879. - **(1)** Imobilul inscris in cartea funciara se poate modifica prin alipiri, daca mai multe imobile alaturate se unesc intr-un singur imobil sau daca se adauga o parte dintr-un imobil la un alt imobil ori, dupa caz, se mareste intinderea acestuia.
(2) De asemenea, imobilul inscris in cartea funciara se modifica si prin dezlipiri, daca se desparte o parte din imobil sau se micsoreaza intinderea acestuia.
(3) Alipirea sau dezlipirea unui imobil grevat cu sarcini nu se poate face decat cu consimtamantul titularilor acelor sarcini. Refuzul titularilor sarcinilor nu trebuie sa fie abuziv, el putand fi cenzurat de catre instanta judecatoreasca.
(4) Daca insa creditorii ipotecari consimt la alipirea sau, dupa caz, atat la dezlipirea, cat si la alipirea imobilului grevat la un alt imobil, in lipsa de conventie contrara, ipotecile vor lua rang dupa cele ce greveaza imobilul la care s-a facut alipirea.
(5) Operatiunile de modificare a imobilului inscris in cartea funciara, prin alipiri sau dezlipiri, au caracter material si nu implica niciun transfer de proprietate.

Inscrierile in caz de alipire sau dezlipire

Art. 880. - **(1)** In caz de alipire sau dezlipire, imobilele rezultate se vor transcrie in carti funciare noi, cu mentionarea noului numar cadastral pentru fiecare imobil, iar cartea funciara sau, dupa caz, vechile carti funciare se vor inchide, fara a se mai putea redeschide pentru alte inscrieri.
(2) Daca intregul imobil inscris in cartea funciara a fost transcris, aceasta se va inchide si nu va mai putea fi redeschisa pentru noi inscrieri.

Felurile inscrierilor

Art. 881. - **(1)** Inscrierile sunt de 3 feluri: intabularea, inscrierea provizorie si notarea.
(2) Intabularea si inscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se refera la inscrierea altor drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice in legatura cu imobilele cuprinse in cartea funciara.
(3) Inscrierea provizorie si notarea se fac numai in cazurile anume prevazute de lege.

Inscrierea drepturilor reale afectate de modalitati

Art. 882. - **(1)** Drepturile reale sub conditie suspensiva sau rezolutorie nu se intabuleaza. Ele se pot insa inscrie provizoriu.
(2) Termenul extinctiv sau sarcina liberalitatii se va putea arata atat in cuprinsul intabularii, cat si al inscrierii provizorii.

Cercetarea cartii funciare

Art. 883. - **(1)** Orice persoana, fara a fi tinuta sa justifice vreun interes, poate cerceta orice carte funciara, precum si celelalte documente cu care aceasta se intregeste, potrivit legii. Mapa cu inscrisurile care au stat la baza efectuarii inscrierilor in cartea funciara poate fi consultata de orice persoana interesata, cu respectarea dispozitiilor legale cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal si libera circulatie a acestor date.
(2) La cerere, se vor elibera extrase sau copii certificate, conforme cu exemplarul original aflat in arhiva.
(3) Nimeni nu va putea invoca faptul ca nu a avut cunostinta de existenta vreunei inscrieri efectuate in cartea funciara sau, dupa caz, a unei cereri de inscriere inregistrate la biroul de cadastru si publicitate imobiliara.

Procedura de inscriere

Art. 884. - Procedura de inscriere in cartea funciara se va stabili prin lege speciala.

CAPITOLUL II
Inscrierea drepturilor tabulare

Dobandirea si stingerea drepturilor reale asupra imobilelor

Art. 885. - **(1)** Sub rezerva unor dispozitii legale contrare, drepturile reale asupra imobilelor cuprinse in cartea funciara se dobandesc, atat intre parti, cat si fata de terti, numai prin inscrierea lor in cartea funciara, pe baza actului sau faptului care a justificat inscrierea.
(2) Drepturile reale se vor pierde sau stinge numai prin radierea lor din cartea funciara, cu consimtamantul titularului, dat prin inscris autentic notarial. Acest consimtamant nu este necesar daca dreptul se stinge prin implinirea termenului aratat in inscriere ori prin decesul sau, dupa caz, prin incetarea existentei juridice a titularului, daca acesta era o persoana juridica.
(3) Daca dreptul ce urmeaza sa fie radiat este grevat in folosul unei terte persoane, radierea se va face cu pastrarea dreptului acestei persoane, cu exceptia cazurilor anume prevazute de lege.
(4) Hotararea judecatoreasca definitiva sau, in cazurile prevazute de lege, actul autoritatii administrative va inlocui acordul de vointa sau, dupa caz, consimtamantul titularului.

Modificarea drepturilor reale asupra imobilelor

Art. 886. - Modificarea unui drept real imobiliar se face potrivit regulilor stabilite pentru dobandirea sau stingerea drepturilor reale, daca prin lege nu se dispune altfel.

Dobandirea unor drepturi reale fara inscriere

Art. 887. - **(1)** Drepturile reale se dobandesc fara inscriere in cartea funciara cand provin din mostenire, accesiune naturala, vanzare silita, expropriere pentru cauza de utilitate publica, precum si in alte cazuri expres prevazute de lege.
(2) Cu toate acestea, in cazul vanzarii silite, daca urmarirea imobilului nu a fost in prealabil notata in cartea funciara, drepturile reale astfel dobandite nu vor putea fi opuse tertilor dobanditori de buna-credinta.
(3) In cazurile prevazute la alin. (1), titularul drepturilor astfel dobandite nu va putea insa dispune de ele prin cartea funciara decat dupa ce s-a facut inscrierea.

Conditii de inscriere

Art. 888. - Inscrierea in cartea funciara se efectueaza in baza inscrisului autentic notarial, a hotararii judecatoresti ramase definitiva, a certificatului de mostenitor sau in baza unui alt act emis de autoritatile administrative, in cazurile in care legea prevede aceasta.

Renuntarea la dreptul de proprietate

Art. 889. - **(1)** Proprietarul poate renunta la dreptul sau printr-o declaratie autentica notariala inregistrata la biroul de cadastru si publicitate imobiliara pentru a se inscrie radierea dreptului.
(2) In acest caz, comuna, orasul sau municipiul, dupa caz, poate cere inscrierea dreptului de proprietate in folosul sau, in baza hotararii consiliului local, cu respectarea dispozitiilor legale privind transferul drepturilor reale imobiliare, daca o alta persoana nu a solicitat inscrierea in temeiul uzucapiunii.
(3) In situatia bunurilor grevate de sarcini reale, unitatea administrativ-teritoriala care a preluat bunul este tinuta in limita valorii bunului.

Data producerii efectelor inscrierilor

Art. 890. - **(1)** Daca prin lege nu se prevede altfel, inscrierile in cartea funciara isi vor produce efectele de la data inregistrarii cererilor, tinandu-se insa cont de data, ora si minutul inregistrarii acestora in toate cazurile in care cererea a fost depusa personal, prin mandatar ori notar public sau, dupa caz, comunicata prin telefax, posta electronica ori prin alte mijloace ce asigura transmiterea textului si confirmarea primirii cererii de inscriere cu toate documentele justificative.
(2) In cazul drepturilor de ipoteca, ordinea inregistrarii cererilor va determina si rangul acestora.
(3) Daca mai multe cereri s-au primit in aceeasi zi prin posta sau curier, drepturile de ipoteca vor avea acelasi rang, iar celelalte drepturi vor dobandi numai provizoriu rang egal, urmand ca instanta sa se pronunte, la cererea oricarei persoane interesate, asupra rangului si, daca va fi cazul, asupra radierii inscrierii nevalabile.
(4) In cazul in care doua sau mai multe drepturi au primit provizoriu rang egal, potrivit dispozitiilor alin. (3), va fi preferat, indiferent de data certa a titlurilor aflate in concurs, cel care a fost pus in posesia bunului sau, dupa caz, cel fata de care debitorul si-a executat cel dintai obligatiile ce ii incumba, cu exceptia drepturilor de ipoteca care vor avea acelasi rang. In situatia in care niciunul din dobanditori n-a fost pus in posesia bunului sau, dupa caz, debitorul nu si-a executat obligatiile fata de niciunul dintre ei, va fi preferat cel care a sesizat cel dintai instanta de judecata in temeiul dispozitiilor prezentului articol.
(5) Dispozitiile alin. (3) si (4) se aplica si atunci cand, in aceeasi zi, o cerere de inscriere a fost depusa ori comunicata in conditiile alin. (1), iar alta primita prin posta sau curier.

Conflictul dintre tertii dobanditori de la un autor comun

Art. 891. - In cazul in care doua sau mai multe persoane au fost indreptatite sa dobandeasca, prin acte incheiate cu acelasi autor, drepturi asupra aceluiasi imobil care se exclud reciproc, cel care si-a inscris primul dreptul va fi socotit titularul dreptului tabular, indiferent de data titlului in temeiul caruia s-a savarsit inscrierea in cartea funciara.

Situatia tertului dobanditor de rea-credinta

Art. 892. - **(1)** Cel care a fost indreptatit, printr-un act juridic valabil incheiat, sa inscrie un drept real in folosul sau poate cere radierea din cartea funciara a unui drept concurent sau, dupa caz, acordarea de rang preferential fata de inscrierea efectuata de alta persoana, insa numai daca sunt intrunite urmatoarele 3 conditii:
a) actul juridic in temeiul caruia se solicita radierea sau acordarea rangului preferential sa fie anterior aceluia in baza caruia tertul si-a inscris dreptul;
b) dreptul reclamantului si cel al tertului dobanditor sa provina de la un autor comun;
c) inscrierea dreptului in folosul reclamantului sa fi fost impiedicata de tertul dobanditor prin violenta sau viclenie, dupa caz.
(2) Radierea sau acordarea rangului preferential poate fi ceruta si daca violenta ori viclenia a provenit de la o alta persoana decat tertul dobanditor, dar numai daca acesta din urma a cunoscut sau, dupa

caz, trebuia sa cunoasca aceasta imprejurare la data incheierii contractului in baza caruia a dobandit dreptul intabulat in folosul sau.

(3) Dreptul la actiune se prescrie in termen de 3 ani de la data inscrierii de catre tert a dreptului in folosul sau.

Persoanele impotriva carora se poate face inscrierea drepturilor tabulare

Art. 893. - Inscrierea unui drept real se poate efectua numai:

a) impotriva aceluia care, la data inregistrarii cererii, este inscris ca titular al dreptului asupra caruia inscrierea urmeaza sa fie facuta;

b) impotriva aceluia care, inainte de a fi fost inscris, si-a grevat dreptul, daca amandoua inscrierile se cer deodata.

Inscrierea drepturilor reale in cazul actelor juridice succesive

Art. 894. - In cazul in care un drept supus inscrierii in cartea funciara a facut obiectul unor cesiuni succesive fara ca inscrierile sa fi fost efectuate, cel din urma indreptatit nu va putea cere inscrierea dreptului in folosul sau decat daca solicita, odata cu inscrierea acestuia, si inscrierea dobandirilor succesive anterioare pe care le va dovedi cu inscrisuri originale sau copii legalizate, dupa caz.

Inscrierile intemeiate pe obligatiile defunctului

Art. 895. - Inscrierile intemeiate pe obligatiile defunctului se vor putea savarsi si dupa ce dreptul a fost inscris pe numele mostenitorului, insa numai in masura in care mostenitorul este tinut de aceste obligatii.

Actiunea in prestatie tabulara

Art. 896. - **(1)** In cazurile in care cel obligat sa transmita, sa constituie ori sa modifice in folosul altuia un drept real asupra unui imobil nu isi executa obligatiile necesare pentru inscrierea in cartea funciara, se va putea cere instantei judecatoresti sa dispuna inscrierea; dreptul la actiune este prescriptibil in conditiile legii.

(2) Daca actiunea in prestatie tabulara a fost notata in cartea funciara, hotararea judecatoreasca se va inscrie, din oficiu, si impotriva acelora care au dobandit vreun drept tabular dupa notare.

Efectele actiunii in prestatie tabulara fata de tertul dobanditor de rea-credinta

Art. 897. - **(1)** Actiunea in prestatie tabulara se va putea indrepta si impotriva tertului dobanditor inscris anterior in cartea funciara, daca actul juridic invocat de reclamant este anterior celui in temeiul caruia a fost inscris dreptul tertului dobanditor, iar acesta a fost de rea-credinta la data incheierii actului.

(2) Dreptul la actiune impotriva tertului se prescrie in termen de 3 ani de la data inscrierii de catre acesta a dreptului in folosul sau, cu exceptia cazului in care dreptul la actiune al reclamantului contra antecesorului tabular s-a prescris mai inainte.

Inscrierea provizorie

Art. 898. - In afara altor cazuri prevazute de lege, inscrierea provizorie in cartea funciara se va putea cere:

1. daca dreptul real dobandit este afectat de o conditie suspensiva ori rezolutorie sau daca priveste ori greveaza o constructie viitoare; in cazul inscrierii provizorii avand ca obiect o constructie viitoare, justificarea acesteia se face in conditiile legii;

2. daca, in temeiul unei hotarari care nu este inca definitiva, partea cazuta in pretentii a fost obligata la stramutarea, constituirea sau stingerea unui drept tabular ori cel care administreaza bunurile unei alte persoane a fost obligat sa dea o garantie ipotecara;

3. daca debitorul a consemnat sumele pentru care a fost inscrisa ipoteca;

4. daca se dobandeste un drept tabular inscris provizoriu;

5. daca ambele parti consimt doar pentru efectuarea unei inscrieri provizorii.

Efectele inscrierii provizorii

Art. 899. - **(1)** Inscrierea provizorie are ca efect dobandirea, modificarea sau stingerea unui drept tabular de la data inregistrarii cererii, sub conditia si in masura justificarii ei.
(2) Justificarea unei inscrieri provizorii se face cu consimtamantul celui impotriva caruia s-a efectuat inscrierea provizorie, dat in forma autentica, sau in temeiul unei hotarari judecatoresti definitive. In acest din urma caz, dispozitiile art. 896 si 897 se aplica, in mod corespunzator, si actiunii in justificare tabulara.
(3) Justificarea radierii dreptului de ipoteca se face in temeiul hotararii judecatoresti de validare ramase definitiva, al consimtamantului creditorului dat in forma autentica, al procesului-verbal intocmit de executorul judecatoresc prin care se constata acceptarea platii sau, dupa caz, al incheierii intocmite de acesta prin care se constata efectuarea platii, ramasa definitiva.
(4) Justificarea unei inscrieri provizorii isi intinde efectul asupra tuturor inscrierilor care s-au facut conditionat de justificarea ei; nejustificarea unei inscrieri provizorii atrage, la cererea celui interesat, radierea ei si a tuturor inscrierilor care s-au facut conditionat de justificarea ei.

Prezumtia existentei sau inexistentei unui drept tabular

Art. 900. - **(1)** Daca in cartea funciara s-a inscris un drept real in folosul unei persoane, se prezuma ca dreptul exista in folosul ei.
(2) Daca un drept real s-a radiat din cartea funciara, se prezuma ca acel drept nu exista.
(3) Dovada contrara se poate face numai in cazurile prevazute la art. 887, precum si pe calea actiunii in rectificare.

Dobandirea cu buna-credinta a unui drept tabular

Art. 901. - **(1)** Sub rezerva unor dispozitii legale contrare, oricine a dobandit cu buna-credinta vreun drept real inscris in cartea funciara, in temeiul unui act juridic cu titlu oneros, va fi socotit titularul dreptului inscris in folosul sau, chiar daca, la cererea adevaratului titular, dreptul autorului sau este radiat din cartea funciara.
(2) Tertul dobanditor este considerat de buna-credinta numai daca, la data inregistrarii cererii de inscriere a dreptului in folosul sau, sunt indeplinite urmatoarele conditii:
a) nu a fost inregistrata nicio actiune prin care se contesta cuprinsul cartii funciare;
b) din cuprinsul cartii funciare nu rezulta nicio cauza care sa justifice rectificarea acesteia in favoarea altei persoane; si
c) nu a cunoscut, pe alta cale, inexactitatea cuprinsului cartii funciare.
(3) Dispozitiile prezentului articol sunt aplicabile si tertului care a dobandit cu buna- credinta un drept de ipoteca in temeiul unui act juridic incheiat cu titularul de carte funciara ori cu succesorul sau in drepturi, dupa caz.
(4) Dispozitiile prezentului articol nu pot fi insa opuse de o parte contractanta celeilalte si nici de succesorii lor universali sau cu titlu universal, dupa caz.

CAPITOLUL III
Notarea unor drepturi, fapte si raporturi juridice

Actele sau faptele supuse notarii

Art. 902. - **(1)** Drepturile, faptele sau alte raporturi juridice prevazute la art. 876 alin. (2) devin opozabile tertelor persoane exclusiv prin notare, daca nu se dovedeste ca au fost cunoscute pe alta cale, in afara cazului in care din lege rezulta ca simpla cunoastere a acestora nu este suficienta pentru a suplini lipsa de publicitate. In caz de conflict de drepturi care provin de la un autor comun, dispozitiile art. 890-892, 896 si 897 se aplica in mod corespunzator.
(2) In afara altor cazuri prevazute de lege, sunt supuse notarii in cartea funciara:
1. punerea sub interdictie judecatoreasca si ridicarea acestei masuri;
2. cererea de declarare a mortii unei persoane fizice, hotararea judecatoreasca de declarare a mortii si cererea de anulare sau de rectificare a hotararii judecatoresti de declarare a mortii;
3. calitatea de bun comun a unui imobil;
4. conventia matrimoniala, precum si modificarea sau, dupa caz, inlocuirea ei;

5. destinatia unui imobil de locuinta a familiei;
6. locatiunea si cesiunea de venituri;
7. aportul de folosinta la capitalul social al unei societati;
8. interdictia conventionala de instrainare sau de grevare a unui drept inscris;
9. vanzarea facuta cu rezerva dreptului de proprietate;
10. dreptul de a revoca sau denunta unilateral contractul;
11. pactul comisoriu si declaratia de rezolutiune sau de reziliere unilaterala a contractului;
12. antecontractul si pactul de optiune;
13. dreptul de preemptiune nascut din conventii;
14. intentia de a instraina sau de a ipoteca;
15. schimbarea rangului ipotecii, poprirea, gajul sau constituirea altei garantii reale asupra creantei ipotecare;
16. deschiderea procedurii insolventei, ridicarea dreptului de administrare al debitorului supus acestei masuri, precum si inchiderea acestei proceduri;
17. sechestrul, urmarirea imobilului, a fructelor ori veniturilor sale;
18. actiunea in prestatie tabulara, actiunea in justificare si actiunea in rectificare;
19. actiunile pentru apararea drepturilor reale inscrise in cartea funciara, actiunea in partaj, actiunile in desfiintarea actului juridic pentru nulitate, rezolutiune ori alte cauze de ineficacitate, actiunea revocatorie, precum si orice alte actiuni privitoare la alte drepturi, fapte, alte raporturi juridice in legatura cu imobilele inscrise;
20. punerea in miscare a actiunii penale pentru o inscriere in cartea funciara savarsita printr-o fapta prevazuta de legea penala.
(3) In sensul prezentului articol, prin terti se intelege orice persoana care a dobandit un drept real sau un alt drept in legatura cu imobilul inscris in cartea funciara.

Actele sau faptele care pot fi notate in cartea funciara

Art. 903. - Se vor putea nota in cartea funciara, fara insa ca opozabilitatea fata de terti sa depinda de aceasta inscriere:
1. incapacitatea sau restrangerea, prin efectul legii, a capacitatii de exercitiu ori de folosinta;
2. declaratia de utilitate publica in vederea exproprierii unui imobil;
3. orice alte fapte sau raporturi juridice care au legatura cu imobilul si care sunt prevazute in acest scop de lege.

Notarea intentiei de a instraina sau de a ipoteca

Art. 904. - **(1)** Proprietarul unui imobil poate cere ca intentia sa de a instraina sau de a ipoteca in folosul unei anumite persoane sa fie notata, aratand in acest din urma caz si suma ce corespunde obligatiei garantate.
(2) Daca instrainarea sau ipotecarea se realizeaza in termen de 3 luni de la notarea intentiei de a instraina sau de a ipoteca, dreptul inscris va avea rangul notarii.

Pierderea efectului notarii

Art. 905. - **(1)** Notarea intentiei de a instraina sau de a ipoteca isi pierde efectul prin trecerea unui termen de 3 luni de la data inregistrarii cererii.
(2) Anul, luna si ziua in care notarea isi pierde efectul vor fi mentionate atat in notare, cat si in incheierea ce a dispus-o.

Notarea antecontractelor si a pactelor de optiune

Art. 906. - **(1)** Promisiunea de a incheia un contract avand ca obiect dreptul de proprietate asupra imobilului sau un alt drept in legatura cu acesta se poate nota in cartea funciara, daca promitentul este inscris in cartea funciara ca titularul dreptului care face obiectul promisiunii, iar antecontractul, sub sanctiunea respingerii cererii de notare, prevede termenul in care urmeaza a fi incheiat contractul. Notarea se poate efectua oricand in termenul stipulat in antecontract pentru executarea sa, dar nu mai tarziu de 6 luni de la expirarea lui.
(2) Promisiunea se va putea radia, daca cel indreptatit nu a cerut instantei pronuntarea unei hotarari care sa tina loc de contract, in termen de 6 luni de la trecerea termenului fixat pentru incheierea lui sau

daca, intre timp, imobilul a fost definitiv adjudecat in cadrul vanzarii silite de catre un tert care nu este tinut sa raspunda de obligatiile promitentului.

(3) Radierea se va dispune din oficiu, daca, pana la expirarea termenului de 6 luni prevazut la alin. (2), n-a fost ceruta inscrierea dreptului care a facut obiectul promisiunii, cu exceptia cazului cand cel indreptatit a cerut notarea in cartea funciara a actiunii prevazute la alin. (2). De asemenea, promisiunea se va radia din oficiu in toate cazurile cand, pana la incheierea contractului amintit mai sus ori pana la solutionarea definitiva a actiunii prevazute la alin. (2), imobilul a fost definitiv adjudecat in cadrul vanzarii silite de catre un tert care nu este tinut sa raspunda de obligatiile promitentului.

(4) Dispozitiile prezentului articol se aplica prin asemanare si pactelor de optiune notate in cartea funciara. In aceste cazuri, daca, pana la expirarea termenului stipulat in contract pentru exercitarea optiunii, beneficiarul pactului nu solicita, in baza declaratiei de optiune si a dovezii comunicarii sale catre cealalta parte, intabularea dreptului ce urmeaza a fi dobandit, se va dispune din oficiu radierea pactului inscris in folosul sau.

CAPITOLUL IV
Rectificarea inscrierilor de carte funciara

Notiune

Art. 907. - **(1)** Cand o inscriere facuta in cartea funciara nu corespunde cu situatia juridica reala, se poate cere rectificarea acesteia.

(2) Prin rectificare se intelege radierea, indreptarea sau corectarea oricarei inscrieri inexacte efectuate in cartea funciara.

(3) Situatia juridica reala trebuie sa rezulte dintr-o recunoastere facuta de titularul inscrierii a carei rectificare se solicita, prin declaratie data in forma autentica notariala, ori dintr-o hotarare judecatoreasca definitiva pronuntata impotriva acestuia, prin care s-a admis actiunea de fond. Actiunea de fond poate fi, dupa caz, o actiune in anulare, rezolutiune, reductiune sau orice alta actiune intemeiata pe o cauza de ineficacitate a actului juridic.

Rectificarea intabularii sau inscrierii provizorii

Art. 908. - **(1)** Orice persoana interesata poate cere rectificarea unei intabulari sau inscrieri provizorii, daca:

1. inscrierea sau incheierea nu este valabila ori actul in temeiul caruia a fost efectuata inscrierea a fost desfiintat, in conditiile legii, pentru cauze ori motive anterioare sau concomitente incheierii ori, dupa caz, emiterii lui;

2. dreptul inscris a fost gresit calificat;

3. nu mai sunt intrunite conditiile de existenta a dreptului inscris sau au incetat efectele actului juridic in temeiul caruia s-a facut inscrierea;

4. inscrierea in cartea funciara nu mai este, din orice alte motive, in concordanta cu situatia juridica reala a imobilului.

(2) Rectificarea inscrierilor in cartea funciara se poate face fie pe cale amiabila, prin declaratia autentica notariala a titularului dreptului ce urmeaza a fi radiat sau modificat, fie, in caz de litigiu, prin hotarare judecatoreasca definitiva.

(3) Cand dreptul inscris in cartea funciara urmeaza a fi rectificat, titularul lui este obligat sa predea celui indreptatit, odata cu consimtamantul dat in forma autentica notariala pentru efectuarea rectificarii, si inscrisurile necesare, iar in caz contrar, persoana interesata va putea solicita instantei sa dispuna inscrierea in cartea funciara. In acest din urma caz, hotararea instantei de judecata va suplini consimtamantul la inscriere al partii care are obligatia de a preda inscrisurile necesare rectificarii.

(4) Actiunea in rectificare poate fi introdusa concomitent sau separat, dupa ce a fost admisa actiunea de fond, cand este cazul. Ea poate fi formulata atat impotriva dobanditorului nemijlocit, cat si impotriva tertilor dobanditori, cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, in conditiile prevazute la art. 909, cu exceptia actiunii intemeiate pe dispozitiile alin. (1) pct. 3 si 4, care nu poate fi pornita impotriva tertilor care si-au inscris vreun drept real, dobandit cu buna-credinta si printr-un act juridic cu titlu oneros sau, dupa caz, in temeiul unui contract de ipoteca, intemeindu-se pe cuprinsul cartii funciare.

Termenele de exercitare a actiunii in rectificare

Art. 909. - **(1)** Sub rezerva prescriptiei dreptului la actiunea in fond, actiunea in rectificare este imprescriptibila fata de dobanditorul nemijlocit, precum si fata de tertul care a dobandit cu rea-credinta

dreptul inscris in folosul sau. Daca actiunea de fond introdusa pe cale separata a fost admisa, actiunea in rectificare este, de asemenea, imprescriptibila atat impotriva celor care au fost chemati in judecata, cat si impotriva tertilor care au dobandit un drept real dupa ce actiunea de fond a fost notata in cartea funciara.

(2) Fata de tertele persoane care au dobandit cu buna-credinta un drept real prin donatie sau legat cu titlu particular, actiunea in rectificare, sub rezerva prescriptiei dreptului la actiunea de fond, nu se va putea introduce decat in termen de 5 ani, socotiti de la inregistrarea cererii lor de inscriere.

(3) De asemenea, sub rezerva prescriptiei dreptului la actiunea in fond, actiunea in rectificare, intemeiata exclusiv pe dispozitiile art. 908 alin. (1) pct. 1 si 2, se va putea indrepta si impotriva tertelor persoane care si-au inscris vreun drept real, dobandit cu buna-credinta si printr-un act juridic cu titlu oneros sau, dupa caz, in temeiul unui contract de ipoteca, intemeindu-se pe cuprinsul cartii funciare. In aceste cazuri, termenul va fi de 3 ani, socotiti de la data inregistrarii cererii de inscriere formulate de catre dobanditorul nemijlocit al dreptului a carui rectificare se cere, cu exceptia cazului cand incheierea, prin care s-a ordonat inscrierea care face obiectul actiunii in rectificare, a fost comunicata celui indreptatit, caz in care termenul va fi de un an de la comunicarea acesteia.

(4) Termenele prevazute la alin. (2) si (3) sunt termene de decadere.

Efectele admiterii actiunii in rectificare

Art. 910. - **(1)** Hotararea prin care se admite rectificarea unei inscrieri nu va aduce atingere drepturilor inscrise in folosul celor care nu au fost parti in cauza.

(2) Daca insa actiunea in rectificare a fost notata in cartea funciara, hotararea judecatoreasca de admitere se va inscrie, din oficiu, si impotriva acelora care au dobandit vreun drept tabular dupa notare, care se va radia odata cu dreptul autorului lor.

Rectificarea notarii in cartea funciara

Art. 911. - **(1)** In lipsa consimtamantul titularului, orice persoana interesata va putea cere rectificarea unei notari in cazurile prevazute la art. 908, precum si ori de cate ori, din alte cauze, notarea nu este sau a incetat sa fie exacta.

(2) Rectificarea se va incuviinta in temeiul unei hotarari judecatoresti definitive; dreptul la actiune este imprescriptibil.

(3) Dispozitiile art. 910 raman aplicabile.

Radierea drepturilor conditionale

Art. 912. - **(1)** Dreptul afectat de o conditie suspensiva se va radia din oficiu, daca nu se dovedeste indeplinirea conditiei care afecteaza dreptul, in termen de 5 ani de la inscriere.

(2) Tot astfel se va radia conditia rezolutorie, daca nu s-a cerut, in temeiul ei, radierea dreptului inscris sub o asemenea modalitate, timp de 10 ani de la inscriere.

Indreptarea erorilor materiale

Art. 913. - Erorile materiale savarsite cu prilejul inscrierilor efectuate in cartea funciara, altele decat cele care constituie cazuri de rectificare, se pot indrepta la cerere sau din oficiu. Dispozitiile art. 909-911 sunt aplicabile in mod corespunzator.

Modificarea descrierii imobilului

Art. 914. - Proprietarul imobilului inscris in cartea funciara va putea cere oricand modificarea mentiunilor din cartea funciara privitoare la descrierea, destinatia sau suprafata acestuia, in conditiile legii.

Raspunderea pentru tinerea defectuoasa a cartii funciare

Art. 915. - **(1)** Cel prejudiciat printr-o fapta savarsita, chiar din culpa, in pastrarea si administrarea cartii funciare va putea cere obligarea, in solidar, la plata de despagubiri a oficiului teritorial de cadastru

si publicitate imobiliara de la locul situarii imobilului si a persoanei raspunzatoare de prejudiciul astfel cauzat, daca prejudiciul nu a putut fi inlaturat, in tot sau in parte, prin exercitarea actiunilor si cailor de atac prevazute de lege.

(2) Dreptul la actiune se prescrie intr-un termen de un an, socotit din ziua in care cel vatamat a cunoscut faptul pagubitor, insa nu mai tarziu de 3 ani de la data cand s-a savarsit fapta prin care s-a cauzat prejudiciul. Prescriptia este suspendata prin exercitarea actiunilor si cailor de atac prevazute de lege pentru inlaturarea efectelor faptei pagubitoare.

TITLUL VIII
Posesia

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Notiune

Art. 916. - **(1)** Posesia este exercitarea in fapt a prerogativelor dreptului de proprietate asupra unui bun de catre persoana care il stapaneste si care se comporta ca un proprietar.

(2) Dispozitiile prezentului titlu se aplica, in mod corespunzator, si in privinta posesorului care se comporta ca un titular al altui drept real, cu exceptia drepturilor reale de garantie.

Exercitarea posesiei

Art. 917. - **(1)** Posesorul poate exercita prerogativele dreptului de proprietate asupra bunului fie in mod nemijlocit, prin putere proprie, fie prin intermediul unei alte persoane.

(2) Persoanele lipsite de capacitate de exercitiu si persoanele juridice exercita posesia prin reprezentantul lor legal.

Cazurile care nu constituie posesie

Art. 918. - **(1)** Nu constituie posesie stapanirea unui bun de catre un detentor precar, precum:

a) locatarul, comodatarul, depozitarul, creditorul gajist;

b) titularul dreptului de superficie, uzufruct, uz, abitatie sau servitute, fata de nuda proprietate;

c) fiecare coproprietar, in proportie cu cotele-parti ce revin celorlalti coproprietari;

d) orice alta persoana care, detinand temporar un bun al altuia, este obligata sa il restituie sau care il stapaneste cu ingaduinta acestuia.

(2) Detentorul precar poate invoca efectele recunoscute posesiei numai in cazurile si limitele prevazute de lege.

Prezumtia de posesie si prezumtia de proprietate

Art. 919. - **(1)** Pana la proba contrara, acela care stapaneste bunul este prezumat posesor.

(2) Detentia precara, odata dovedita, este prezumata ca se mentine pana la proba intervertirii sale.

(3) Pana la proba contrara, posesorul este considerat proprietar, cu exceptia imobilelor inscrise in cartea funciara.

Intervertirea precaritatii in posesie

Art. 920. - **(1)** Intervertirea detentiei precare in posesie nu se poate face decat in urmatoarele cazuri:

a) daca detentorul precar incheie cu buna-credinta un act translativ de proprietate cu titlu particular cu alta persoana decat cu proprietarul bunului;

b) daca detentorul precar savarseste impotriva posesorului acte de rezistenta neechivoce in privinta intentiei sale de a incepe sa se comporte ca un proprietar; in acest caz, intervertirea nu se va produce insa mai inainte de implinirea termenului prevazut pentru restituirea bunului;

c) daca detentorul precar instraineaza bunul, printr-un act translativ de proprietate cu titlu particular, cu conditia ca dobanditorul sa fie de buna-credinta.

(2) In cazul imobilelor inscrise in cartea funciara, dobanditorul este de bunacredinta daca inscrie

dreptul in folosul sau intemeindu-se pe cuprinsul cartii funciare. In celelalte cazuri, este de buna-credinta dobanditorul care nu cunostea si nici nu trebuia, dupa imprejurari, sa cunoasca lipsa calitatii de proprietar a celui de la care a dobandit bunul.

Incetarea posesiei

Art. 921. - Posesia inceteaza prin:
a) transformarea sa in detentie precara;
b) instrainarea bunului;
c) abandonarea bunului mobil sau inscrierea in cartea funciara a declaratiei de renuntare la dreptul de proprietate asupra unui bun imobil;
d) pieirea bunului;
e) trecerea bunului in proprietate publica;
f) inscrierea dreptului de proprietate al comunei, orasului sau municipiului, dupa caz, conform art. 889 alin. (2);
g) deposedare, daca posesorul ramane lipsit de posesia bunului mai mult de un an.

CAPITOLUL II
Viciile posesiei

Viciile posesiei

Art. 922. - **(1)** In afara situatiilor prevazute de lege, nu poate produce efecte juridice decat posesia utila.
(2) Nu este utila posesia discontinua, tulburata sau clandestina. Pana la proba contrara, posesia este prezumata a fi utila.

Discontinuitatea

Art. 923. - Posesia este discontinua atat timp cat posesorul o exercita cu intermitente anormale in raport cu natura bunului.

Violenta

Art. 924. - Posesia este tulburata atat timp cat este dobandita sau conservata prin acte de violenta, fizica sau morala, care nu au fost provocate de o alta persoana.

Clandestinitatea

Art. 925. - Posesia este clandestina, daca se exercita astfel incat nu poate fi cunoscuta.

Invocarea viciilor posesiei

Art. 926. - **(1)** Discontinuitatea poate fi opusa posesorului de catre orice persoana interesata.
(2) Numai persoana fata de care posesia este tulburata sau clandestina poate invoca aceste vicii.

Incetarea viciilor posesiei

Art. 927. - Posesia viciata devine utila indata ce viciul inceteaza.

CAPITOLUL III
Efectele posesiei

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Uzucapiunea si dobandirea fructelor

Art. 928. - In conditiile prezentului capitol, posesorul poate dobandi proprietatea asupra bunului posedat sau, dupa caz, asupra fructelor produse de acesta.

Bunurile care nu pot fi uzucapate

Art. 929. - Nu pot fi uzucapate bunurile care, inainte sau dupa intrarea in posesie, au fost declarate prin lege inalienabile.

SECȚIUNEA a 2-a
Uzucapiunea imobiliara

Uzucapiunea extratabulara

Art. 930. - **(1)** Dreptul de proprietate asupra unui imobil si dezmembramintele sale pot fi inscrise in cartea funciara, in temeiul uzucapiunii, in folosul celui care l-a posedat timp de 10 ani, daca:
a) proprietarul inscris in cartea funciara a decedat ori, dupa caz, si-a incetat existenta;
b) a fost inscrisa in cartea funciara declaratia de renuntare la proprietate;
c) imobilul nu era inscris in nicio carte funciara.
(2) In toate cazurile, uzucapantul poate dobandi dreptul numai daca si-a inregistrat cererea de inscriere in cartea funciara inainte ca o terta persoana sa isi fi inregistrat propria cerere de inscriere a dreptului in folosul sau, pe baza unei cauze legitime, in cursul sau chiar dupa implinirea termenului de uzucapiune.

Uzucapiunea tabulara

Art. 931. - **(1)** Drepturile celui care a fost inscris, fara cauza legitima, in cartea funciara, ca proprietar al unui imobil sau titular al unui alt drept real, nu mai pot fi contestate cand cel inscris cu buna-credinta a posedat imobilul timp de 5 ani dupa momentul inregistrarii cererii de inscriere, daca posesia sa a fost neviciata.
(2) Este suficient ca buna-credinta sa existe in momentul inregistrarii cererii de inscriere si in momentul intrarii in posesie.

Curgerea termenului uzucapiunii

Art. 932. - **(1)** In cazurile prevazute la art. 930 alin. (1) lit. a) si b), termenul uzucapiunii nu incepe sa curga inainte de data decesului sau, dupa caz, a incetarii existentei juridice a proprietarului, respectiv inainte de data inscrierii declaratiei de renuntare la proprietate, chiar daca intrarea in posesie s-a produs la o data anterioara.
(2) Viciile posesiei suspenda cursul uzucapiunii.

Jonctiunea posesiilor

Art. 933. - **(1)** Fiecare posesor este considerat ca incepe in persoana sa o noua posesie, indiferent daca bunul a fost transmis cu titlu universal sau particular.
(2) Cu toate acestea, pentru a invoca uzucapiunea, posesorul actual poate sa uneasca propria posesie cu aceea a autorului sau.

Alte dispozitii aplicabile

Art. 934. - Dispozitiile prezentei sectiuni se completeaza, in mod corespunzator, cu cele privitoare la

prescriptia extinctiva.

SECȚIUNEA a 3-a
Dobandirea proprietatii mobiliare prin posesia de buna-credinta

Prezumtia de titlu de proprietate

Art. 935. - Oricine se afla la un moment dat in posesia unui bun mobil este prezumat ca are un titlu de dobandire a dreptului de proprietate asupra bunului.

Opozabilitatea fata de terti

Art. 936. - Cu exceptia cazurilor prevazute de lege, posesia de buna-credinta a bunului mobil asigura opozabilitatea fata de terti a actelor juridice constitutive sau translative de drepturi reale.

Dobandirea proprietatii mobiliare prin posesia de buna-credinta

Art. 937. - **(1)** Persoana care, cu buna-credinta, incheie cu un neproprietar un act translativ de proprietate cu titlu oneros avand ca obiect un bun mobil devine proprietarul acelui bun din momentul luarii sale in posesie efectiva.
(2) Cu toate acestea, bunul pierdut sau furat poate fi revendicat de la posesorul de buna-credinta, daca actiunea este intentata, sub sanctiunea decaderii, in termen de 3 ani de la data la care proprietarul a pierdut stapanirea materiala a bunului.
(3) Daca bunul pierdut sau furat a fost cumparat dintr-un loc ori de la o persoana care vinde in mod obisnuit bunuri de acelasi fel ori daca a fost adjudecat la o licitatie publica, iar actiunea in revendicare a fost introdusa inauntrul termenului de 3 ani, posesorul de buna-credinta poate retine bunul pana la indemnizarea sa integrala pentru pretul platit vanzatorului.
(4) Dispozitiile prezentului articol nu se aplica bunurilor mobile care sunt accesorii unui imobil.
(5) Dispozitiile prezentului articol se aplica in mod corespunzator si in legatura cu dobandirea dreptului de uzufruct si a dreptului de uz asupra unui bun mobil.

Buna-credinta

Art. 938. - **(1)** Este de buna-credinta posesorul care nu cunostea si nici nu trebuia, dupa imprejurari, sa cunoasca lipsa calitatii de proprietar a instrainatorului.
(2) Buna-credinta trebuie sa existe la data intrarii in posesia efectiva a bunului.

Dobandirea bunului mobil in temeiul uzucapiunii

Art. 939. - Acela care poseda bunul altuia timp de 10 ani, in alte conditii decat cele prevazute in prezenta sectiune, poate dobandi dreptul de proprietate, in temeiul uzucapiunii. Dispozitiile art. 932 alin. (2), art. 933 si 934 se aplica in mod corespunzator.

Posesia titlurilor la purtator

Art. 940. - Dispozitiile prezentei sectiuni se aplica si titlurilor la purtator, in masura in care prin legi speciale nu se dispune altfel.

SECȚIUNEA a 4-a
Ocupatiunea

Dobandirea bunului prin ocupatiune

Art. 941. - **(1)** Posesorul unui lucru mobil care nu apartine nimanui devine proprietarul acestuia, prin

ocupatiune, de la data intrarii in posesie, insa numai daca aceasta se face in conditiile legii.

(2) Sunt lucruri fara stapan bunurile mobile abandonate, precum si bunurile care, prin natura lor, nu au un proprietar, cum sunt animalele salbatice, pestele si resursele acvatice vii din bazinele piscicole naturale, fructele de padure, ciupercile comestibile din flora spontana, plantele medicinale si aromatice si altele asemenea.

(3) Lucrurile mobile de valoare foarte mica sau foarte deteriorate care sunt lasate intr-un loc public, inclusiv pe un drum public sau intr-un mijloc de transport in comun, sunt considerate lucruri abandonate.

Proprietatea bunului gasit

Art. 942. - **(1)** Bunul mobil pierdut continua sa apartina proprietarului sau.

(2) Gasitorul bunului este obligat ca, in termen de 10 zile, sa il restituie proprietarului ori, daca acesta nu poate fi cunoscut, sa il predea organului de politie din localitatea in care a fost gasit. Acesta are obligatia de a pastra bunul timp de 6 luni, fiind aplicabile in acest sens dispozitiile privitoare la depozitul necesar.

(3) Organul de politie va afisa la sediul sau si pe pagina de internet un anunt privitor la pierderea bunului, cu mentionarea tuturor elementelor de descriere a acestuia.

Proprietatea asupra bunului gasit in loc public

Art. 943. - Daca bunul a fost gasit intr-un loc public, el va fi predat, pe baza de proces-verbal, persoanei care detine un titlu, altul decat titlul de proprietate publica, asupra locului respectiv. In termen de 3 zile de la data preluarii bunului pierdut, aceasta persoana este obligata sa il predea, pe baza de proces-verbal, organelor de politie din localitate. In acelasi termen, anuntul mentionat la art. 942 alin. (3) se va afisa la locul unde a fost gasit bunul.

Vanzarea bunului gasit

Art. 944. - Daca, datorita imprejurarilor sau naturii bunului, pastrarea sa tinde sa ii diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el va fi vandut prin licitatie publica, conform legii. In acest caz, drepturile si obligatiile legate de bun se vor exercita in legatura cu pretul obtinut in urma vanzarii.

Restituirea bunului gasit catre proprietar

Art. 945. - **(1)** Bunul sau pretul obtinut din valorificarea lui se va remite proprietarului, daca acesta il pretinde, sub sanctiunea decaderii, in termenul prevazut la art. 942 alin. (2) teza a II-a, insa nu mai inainte de a se achita cheltuielile legate de pastrarea bunului.

(2) De asemenea, in cazul bunurilor cu valoare comerciala, proprietarul este obligat sa plateasca gasitorului o recompensa reprezentand a zecea parte din pret sau din valoarea actuala a bunului. Obligatia de plata a recompensei nu exista in cazul prevazut la art. 943, daca gasitorul este persoana care detine spatiul ori un reprezentant sau un angajat al acesteia.

(3) In cazul in care proprietarul a facut o oferta publica de recompensa, gasitorul are dreptul de a opta intre suma la care s-a obligat proprietarul prin aceasta oferta si recompensa fixata de lege ori stabilita de catre instanta judecatoreasca.

(4) Daca bunul ori pretul nu este pretins de proprietarul originar, el va fi considerat lucru fara stapan si remis gasitorului pe baza de proces-verbal. In acest caz, gasitorul dobandeste dreptul de proprietate prin ocupatiune. Dovada ocupatiunii se poate face prin procesul-verbal mentionat sau prin orice alt mijloc de proba.

(5) Daca gasitorul refuza sa preia bunul sau pretul, acesta revine comunei, orasului sau municipiului pe teritoriul caruia a fost gasit si intra in domeniul privat al acestuia.

Drepturile asupra tezaurului gasit

Art. 946. - **(1)** Tezaurul este orice bun mobil ascuns sau ingropat, chiar involuntar, in privinta caruia nimeni nu poate dovedi ca este proprietar.

(2) Dreptul de proprietate asupra tezaurului descoperit intr-un bun imobil sau intr-un bun mobil apartine, in cote egale, proprietarului bunului imobil sau al bunului mobil in care a fost descoperit si

descoperitorului.
(3) Dispozitiile prezentului articol nu se aplica bunurilor mobile culturale, calificate astfel potrivit legii, care sunt descoperite fortuit sau ca urmare a unor cercetari arheologice sistematice, si nici acelor bunuri care, potrivit legii, fac obiectul proprietatii publice.

Alte dispozitii aplicabile

Art. 947. - Dispozitiile prezentei sectiuni se aplica in mod corespunzator si persoanelor care, pe un alt temei, au dreptul la restituirea bunului pierdut.

SECȚIUNEA a 5-a
Dobandirea fructelor prin posesia de buna-credinta

Conditiile dobandirii fructelor bunului posedat

Art. 948. - **(1)** Posesorul de buna-credinta dobandeste dreptul de proprietate asupra fructelor bunului posedat.
(2) Posesorul trebuie sa fie de buna-credinta la data perceperii fructelor. Fructele civile percepute anticipat revin posesorului in masura in care buna sa credinta se mentine la data scadentei acestora.
(3) In cazul fructelor produse de imobile inscrise in cartea funciara, buna-credinta se apreciaza in raport cu conditiile cerute tertilor dobanditori pentru a respinge actiunea in rectificare.
(4) In celelalte cazuri, posesorul este de buna-credinta atunci cand are convingerea ca este proprietarul bunului in temeiul unui act translativ de proprietate ale carui cauze de ineficacitate nu le cunoaste si nici nu ar trebui, dupa imprejurari, sa le cunoasca. Buna-credinta inceteaza din momentul in care cauzele de ineficacitate ii sunt cunoscute.
(5) Posesorul de rea-credinta trebuie sa restituie fructele percepute, precum si contravaloarea acelora pe care a omis sa le perceapa.

CAPITOLUL IV
Actiunile posesorii

Actiunile posesorii

Art. 949. - **(1)** Cel care a posedat un bun cel putin un an poate solicita instantei de judecata prevenirea ori inlaturarea oricarei tulburari a posesiei sale sau, dupa caz, restituirea bunului. De asemenea, posesorul este indreptatit sa pretinda despagubiri pentru prejudiciile cauzate.
(2) Exercitiul actiunilor posesorii este recunoscut si detentorului precar.

Persoanele impotriva carora se pot introduce actiunile posesorii

Art. 950. - **(1)** Actiunile posesorii pot fi introduse si impotriva proprietarului.
(2) Actiunea posesorie nu poate fi insa introdusa impotriva persoanei fata de care exista obligatia de restituire a bunului.

Termenul de exercitare a actiunii posesorii

Art. 951. - **(1)** In caz de tulburare ori de deposedare, pasnica sau violenta, actiunea se introduce in termenul de prescriptie de un an de la data tulburarii sau deposedarii.
(2) Daca tulburarea ori deposedarea este violenta, actiunea poate fi introdusa si de cel care exercita o posesie viciata, indiferent de durata posesiei sale.

Luarea masurilor pentru conservarea bunului posedat

Art. 952. - **(1)** Daca exista motive temeinice sa se considere ca bunul posedat poate fi distrus ori deteriorat de un lucru aflat in posesia unei alte persoane sau ca urmare a unor lucrari, precum ridicarea

unei constructii, taierea unor arbori ori efectuarea unor sapaturi pe fondul invecinat, posesorul poate sa ceara luarea masurilor necesare pentru evitarea pericolului sau, daca este cazul, incetarea lucrarilor.

(2) Pana la solutionarea cererii, posesorul ori, dupa caz, cealalta persoana poate fi obligata la plata unei cautiuni, lasate la aprecierea instantei, numai in urmatoarele situatii:

a) daca instanta dispune, in mod provizoriu, deplasarea lucrului ori incetarea lucrarilor, cautiunea se stabileste in sarcina posesorului, astfel incat sa se poata repara prejudiciul ce s-ar cauza paratului prin aceasta masura;

b) daca instanta incuviinteaza mentinerea lucrului in starea sa actuala ori continuarea lucrarilor, cautiunea se stabileste in sarcina paratului astfel incat sa se asigure posesorului sumele necesare pentru restabilirea situatiei anterioare.

CARTEA a IV-a
Despre mostenire si liberalitati*)

_____

***)** Dispozitiile tranzitorii si de punere in aplicare a cartii a IV-a sunt cuprinse in art. 91-98 din Legea nr. 71/2011.

TITLUL I
Dispozitii referitoare la mostenire in general

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Notiune

Art. 953. - Mostenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate catre una sau mai multe persoane in fiinta.

Deschiderea mostenirii

Art. 954. - **(1)** Mostenirea unei persoane se deschide in momentul decesului acesteia.

(2) Mostenirea se deschide la ultimul domiciliu al defunctului. Dovada ultimului domiciliu se face cu certificatul de deces sau, dupa caz, cu hotararea judecatoreasca declarativa de moarte ramasa definitiva.

(3) Daca ultimul domiciliu al defunctului nu este cunoscut sau nu se afla pe teritoriul Romaniei, mostenirea se deschide la locul din tara aflat in circumscriptia notarului public celui dintai sesizat, cu conditia ca in aceasta circumscriptie sa existe cel putin un bun imobil al celui care lasa mostenirea. In cazul in care in patrimoniul succesoral nu exista bunuri imobile, locul deschiderii mostenirii este in circumscriptia notarului public celui dintai sesizat, cu conditia ca in aceasta circumscriptie sa se afle bunuri mobile ale celui ce lasa mostenirea. Atunci cand in patrimoniul succesoral nu exista bunuri situate in Romania, locul deschiderii mostenirii este in circumscriptia notarului public celui dintai sesizat.

(4) Dispozitiile alin. (3) se aplica in mod corespunzator atunci cand primul organ sesizat in vederea desfasurarii procedurii succesorale este instanta judecatoreasca.

Felurile mostenirii

Art. 955. - **(1)** Patrimoniul defunctului se transmite prin mostenire legala, in masura in care cel care lasa mostenirea nu a dispus altfel prin testament.

(2) O parte din patrimoniul defunctului se poate transmite prin mostenire testamentara, iar cealalta parte prin mostenire legala.

Actele juridice asupra mostenirii nedeschise

Art. 956. - Daca prin lege nu se prevede altfel, sunt lovite de nulitate absoluta actele juridice avand ca obiect drepturi eventuale asupra unei mosteniri nedeschise inca, precum actele prin care se accepta mostenirea sau se renunta la aceasta, inainte de deschiderea ei, ori actele prin care se instraineaza

sau se promite instrainarea unor drepturi care s-ar putea dobandi la deschiderea mostenirii.

CAPITOLUL II
Conditiile generale ale dreptului de a mosteni

Capacitatea de a mosteni

Art. 957. - **(1)** O persoana poate mosteni daca exista la momentul deschiderii mostenirii. Dispozitiile art. 36, 53 si 208 sunt aplicabile.
(2) Daca, in cazul mortii mai multor persoane, nu se poate stabili ca una a supravietuit alteia, acestea nu au capacitatea de a se mosteni una pe alta.

Nedemnitatea de drept

Art. 958. - **(1)** Este de drept nedemna de a mosteni:
a) persoana condamnata penal pentru savarsirea unei infractiuni cu intentia de a-l ucide pe cel care lasa mostenirea;
b) persoana condamnata penal pentru savarsirea, inainte de deschiderea mostenirii, a unei infractiuni cu intentia de a-l ucide pe un alt succesibil care, daca mostenirea ar fi fost deschisa la data savarsirii faptei, ar fi inlaturat sau ar fi restrans vocatia la mostenire a faptuitorului.
(2) In cazul in care condamnarea pentru faptele mentionate la alin. (1) este impiedicata prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescriptia raspunderii penale, nedemnitatea opereaza daca acele fapte au fost constatate printr-o hotarare judecatoreasca civila definitiva.
(3) Nedemnitatea de drept poate fi constatata oricand, la cererea oricarei persoane interesate sau din oficiu de catre instanta de judecata ori de catre notarul public, pe baza hotararii judecatoresti din care rezulta nedemnitatea.

Nedemnitatea judiciara

Art. 959. - **(1)** Poate fi declarata nedemna de a mosteni:
a) persoana condamnata penal pentru savarsirea, cu intentie, impotriva celui care lasa mostenirea a unor fapte grave de violenta, fizica sau morala, ori, dupa caz, a unor fapte care au avut ca urmare moartea victimei;
b) persoana care, cu rea-credinta, a ascuns, a alterat, a distrus sau a falsificat testamentul defunctului;
c) persoana care, prin dol sau violenta, l-a impiedicat pe cel care lasa mostenirea sa intocmeasca, sa modifice sau sa revoce testamentul.
(2) Sub sanctiunea decaderii, orice succesibil poate cere instantei judecatoresti sa declare nedemnitatea in termen de un an de la data deschiderii mostenirii. Introducerea actiunii constituie un act de acceptare tacita a mostenirii de catre succesibilul reclamant.
(3) Daca hotararea de condamnare pentru faptele prevazute la alin. (1) lit. a) se pronunta ulterior datei deschiderii mostenirii, termenul de un an se calculeaza de la data ramanerii definitive a hotararii de condamnare.
(4) Atunci cand condamnarea pentru faptele mentionate la alin. (1) lit. a) este impiedicata prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescriptia raspunderii penale, nedemnitatea se poate declara daca acele fapte au fost constatate printr-o hotarare judecatoreasca civila definitiva. In acest caz, termenul de un an curge de la aparitia cauzei de impiedicare a condamnarii, daca aceasta a intervenit dupa deschiderea mostenirii.
(5) In cazurile prevazute la alin. (1) lit. b) si c), termenul de un an curge de la data cand succesibilul a cunoscut motivul de nedemnitate, daca aceasta data este ulterioara deschiderii mostenirii.
(6) Comuna, orasul sau, dupa caz, municipiul in a carui raza teritoriala se aflau bunurile la data deschiderii mostenirii poate introduce actiunea prevazuta la alin. (2), in cazul in care, cu exceptia autorului uneia dintre faptele prevazute la alin. (1), nu mai exista alti succesibili. Dispozitiile alin. (2)-(5) se aplica in mod corespunzator.

Efectele nedemnitatii

Art. 960. - **(1)** Nedemnul este inlaturat atat de la mostenirea legala, cat si de la cea testamentara.

(2) Posesia exercitata de nedemn asupra bunurilor mostenirii este considerata posesie de rea-credinta.
(3) Actele de conservare, precum si actele de administrare, in masura in care profita mostenitorilor, incheiate intre nedemn si terti, sunt valabile. De asemenea, se mentin si actele de dispozitie cu titlu oneros incheiate intre nedemn si tertii dobanditori de buna-credinta, regulile din materia cartii funciare fiind insa aplicabile.

Inlaturarea efectelor nedemnitatii

Art. 961. - **(1)** Efectele nedemnitatii de drept sau judiciare pot fi inlaturate expres prin testament sau printr-un act autentic notarial de catre cel care lasa mostenirea. Fara o declaratie expresa, nu constituie inlaturare a efectelor nedemnitatii legatul lasat nedemnului dupa savarsirea faptei care atrage nedemnitatea.
(2) Efectele nedemnitatii nu pot fi inlaturate prin reabilitarea nedemnului, amnistie intervenita dupa condamnare, gratiere sau prin prescriptia executarii pedepsei penale.

Vocatia la mostenire

Art. 962. - Pentru a putea mosteni, o persoana trebuie sa aiba calitatea ceruta de lege sau sa fi fost desemnata de catre defunct prin testament.

TITLUL II
Mostenirea legala

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Mostenitorii legali

Art. 963. - **(1)** Mostenirea se cuvine, in ordinea si dupa regulile stabilite in prezentul titlu, sotului supravietuitor si rudelor defunctului, si anume descendentilor, ascendentilor si colateralilor acestuia, dupa caz.
(2) Descendentii si ascendentii au vocatie la mostenire indiferent de gradul de rudenie cu defunctul, iar colateralii numai pana la gradul al patrulea inclusiv.
(3) In lipsa mostenitorilor legali sau testamentari, patrimoniul defunctului se transmite comunei, orasului sau, dupa caz, municipiului in a carui raza teritoriala se aflau bunurile la data deschiderii mostenirii.

Principiile generale ale devolutiunii legale a mostenirii

Art. 964. - **(1)** Rudele defunctului vin la mostenire in urmatoarea ordine:
a) clasa intai: descendentii;
b) clasa a doua: ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati;
c) clasa a treia: ascendentii ordinari;
d) clasa a patra: colateralii ordinari.
(2) Daca in urma dezmostenirii rudele defunctului din clasa cea mai apropiata nu pot culege intreaga mostenire, atunci partea ramasa se atribuie rudelor din clasa subsecventa care indeplinesc conditiile pentru a mosteni.
(3) Inauntrul fiecarei clase, rudele de gradul cel mai apropiat cu defunctul inlatura de la mostenire rudele de grad mai indepartat, cu exceptia cazurilor pentru care legea dispune altfel.
(4) Intre rudele din aceeasi clasa si de acelasi grad, mostenirea se imparte in mod egal, daca legea nu prevede altfel.

CAPITOLUL II
Reprezentarea succesorala

Notiune

Art. 965. - Prin reprezentare succesorala, un mostenitor legal de un grad mai indepartat, numit reprezentant, urca, in virtutea legii, in drepturile ascendentului sau, numit reprezentat, pentru a culege partea din mostenire ce i s-ar fi cuvenit acestuia daca nu ar fi fost nedemn fata de defunct sau decedat la data deschiderii mostenirii.

Domeniul de aplicare

Art. 966. - **(1)** Pot veni la mostenire prin reprezentare succesorala numai descendentii copiilor defunctului si descendentii fratilor sau surorilor defunctului.
(2) In limitele prevazute la alin. (1) si daca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 967, reprezentarea opereaza in toate cazurile, fara a deosebi dupa cum reprezentantii sunt rude de acelasi grad ori de grade diferite in raport cu defunctul.

Conditii

Art. 967. - **(1)** Poate fi reprezentata persoana lipsita de capacitatea de a mosteni, precum si nedemnul, chiar aflat in viata la data deschiderii mostenirii.
(2) Pentru a veni prin reprezentare succesorala la mostenirea defunctului, reprezentantul trebuie sa indeplineasca toate conditiile generale pentru a-l mosteni pe acesta.
(3) Reprezentarea opereaza chiar daca reprezentantul este nedemn fata de reprezentat sau a renuntat la mostenirea lasata de acesta ori a fost dezmostenit de el.

Efectul general al reprezentarii succesorale

Art. 968. - **(1)** In cazurile in care opereaza reprezentarea succesorala, mostenirea se imparte pe tulpina.
(2) Prin tulpina se intelege:
- inauntrul clasei intai, descendentul de gradul intai care culege mostenirea sau este reprezentat la mostenire;
- inauntrul clasei a doua, colateralul privilegiat de gradul al doilea care culege mostenirea sau este reprezentat la mostenire.
(3) Daca aceeasi tulpina a produs mai multe ramuri, in cadrul fiecarei ramuri subdivizarea se face tot pe tulpina, partea cuvenita descendentilor de acelasi grad din aceeasi ramura impartindu-se intre ei in mod egal.

Efectul particular al reprezentarii succesorale

Art. 969. - **(1)** Copiii nedemnului conceputi inainte de deschiderea mostenirii de la care nedemnul a fost exclus vor raporta la mostenirea acestuia din urma bunurile pe care le-au mostenit prin reprezentarea nedemnului, daca vin la mostenirea lui in concurs cu alti copii ai sai, conceputi dupa deschiderea mostenirii de la care a fost inlaturat nedemnul. Raportul se face numai in cazul si in masura in care valoarea bunurilor primite prin reprezentarea nedemnului a depasit valoarea pasivului succesoral pe care reprezentantul a trebuit sa il suporte ca urmare a reprezentarii.
(2) Raportul se face potrivit dispozitiilor prevazute in sectiunea a 2-a a cap. IV din titlul IV al prezentei carti.

CAPITOLUL III
Mostenitorii legali

SECȚIUNEA 1
Sotul supravietuitor

Conditii

Art. 970. - Sotul supravietuitor il mosteneste pe sotul decedat daca, la data deschiderii mostenirii, nu exista o hotarare de divort definitiva.

Vocatia la mostenire a sotului supravietuitor

Art. 971. - **(1)** Sotul supravietuitor este chemat la mostenire in concurs cu oricare dintre clasele de mostenitori legali.
(2) In absenta persoanelor prevazute la alin. (1) sau daca niciuna dintre ele nu vrea ori nu poate sa vina la mostenire, sotul supravietuitor culege intreaga mostenire.

Cota succesorala a sotului supravietuitor

Art. 972. - **(1)** Cota sotului supravietuitor este de:
a) un sfert din mostenire, daca vine in concurs cu descendentii defunctului;
b) o treime din mostenire, daca vine in concurs atat cu ascendenti privilegiati, cat si cu colaterali privilegiati ai defunctului;
c) o jumatate din mostenire, daca vine in concurs fie numai cu ascendenti privilegiati, fie numai cu colaterali privilegiati ai defunctului;
d) trei sferturi din mostenire, daca vine in concurs fie cu ascendenti ordinari, fie cu colaterali ordinari ai defunctului.
(2) Cota sotului supravietuitor in concurs cu mostenitori legali apartinand unor clase diferite se stabileste ca si cand acesta ar fi venit in concurs numai cu cea mai apropiata dintre ele.
(3) Daca, in urma casatoriei putative, doua sau mai multe persoane au situatia unui sot supravietuitor, cota stabilita potrivit alin. (1) si (2) se imparte in mod egal intre acestea.

Dreptul de abitatie al sotului supravietuitor

Art. 973. - **(1)** Sotul supravietuitor care nu este titular al niciunui drept real de a folosi o alta locuinta corespunzatoare nevoilor sale beneficiaza de un drept de abitatie asupra casei in care a locuit pana la data deschiderii mostenirii, daca aceasta casa face parte din bunurile mostenirii.
(2) Dreptul de abitatie este gratuit, inalienabil si insesizabil.
(3) Oricare dintre mostenitori poate cere fie restrangerea dreptului de abitatie, daca locuinta nu este necesara in intregime sotului supravietuitor, fie schimbarea obiectului abitatiei, daca pune la dispozitia sotului supravietuitor o alta locuinta corespunzatoare.
(4) Dreptul de abitatie se stinge la partaj, dar nu mai devreme de un an de la data deschiderii mostenirii. Acest drept inceteaza, chiar inainte de implinirea termenului de un an, in caz de recasatorire a sotului supravietuitor.
(5) Toate litigiile cu privire la dreptul de abitatie reglementat prin prezentul articol se solutioneaza de catre instanta competenta sa judece partajul mostenirii, care va hotari de urgenta, in camera de consiliu.

Dreptul special de mostenire al sotului supravietuitor

Art. 974. - Cand nu vine in concurs cu descendentii defunctului, sotul supravietuitor mosteneste, pe langa cota stabilita potrivit art. 972, mobilierul si obiectele de uz casnic care au fost afectate folosintei comune a sotilor.

SECȚIUNEA a 2-a
Descendentii defunctului

Dreptul de mostenire al descendentilor

Art. 975. - **(1)** Descendentii sunt copiii defunctului si urmasii lor in linie dreapta la nesfarsit.
(2) Descendentii defunctului inlatura mostenitorii din celelalte clase si vin la mostenire in ordinea proximitatii gradului de rudenie. Dispozitiile art. 964 alin. (2) se aplica in mod corespunzator.
(3) In concurs cu sotul supravietuitor, descendentii defunctului, indiferent de numarul lor, culeg impreuna trei sferturi din mostenire.

(4) Mostenirea sau partea din mostenire care li se cuvine descendentilor se imparte intre acestia in mod egal, cand vin la mostenire in nume propriu, ori pe tulpina, cand vin la mostenire prin reprezentare succesorala.

SECȚIUNEA a 3-a
Ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati

Vocatia la mostenire a ascendentilor privilegiati si a colateralilor privilegiati

Art. 976. - **(1)** Ascendentii privilegiati sunt tatal si mama defunctului.
(2) Colateralii privilegiati sunt fratii si surorile defunctului, precum si descendentii acestora, pana la al patrulea grad inclusiv cu defunctul.
(3) Ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati vin la mostenire daca descendentii nu indeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni. Dispozitiile art. 963 alin. (2) se aplica in mod corespunzator.

Impartirea mostenirii intre sotul supravietuitor, ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati

Art. 977. - **(1)** Daca sotul supravietuitor vine la mostenire in concurs atat cu ascendenti privilegiati, cat si cu colaterali privilegiati ai defunctului, partea cuvenita clasei a doua este de doua treimi din mostenire.
(2) Daca sotul supravietuitor vine la mostenire in concurs fie numai cu ascendenti privilegiati, fie numai cu colaterali privilegiati ai defunctului, partea cuvenita clasei a doua este de o jumatate din mostenire.

Impartirea mostenirii intre ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati

Art. 978. - Mostenirea sau partea din mostenire cuvenita ascendentilor privilegiati si colateralilor privilegiati se imparte intre acestia in functie de numarul ascendentilor privilegiati care vin la mostenire, dupa cum urmeaza:
a) in cazul in care la mostenire vine un singur parinte, acesta va culege un sfert, iar colateralii privilegiati, indiferent de numarul lor, vor culege trei sferturi;
b) in cazul in care la mostenire vin 2 parinti, acestia vor culege impreuna o jumatate, iar colateralii privilegiati, indiferent de numarul lor, vor culege cealalta jumatate.

Absenta ascendentilor privilegiati sau a colateralilor privilegiati

Art. 979. - **(1)** In cazul in care colateralii privilegiati nu indeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni, ascendentii privilegiati vor culege mostenirea sau partea din mostenire cuvenita clasei a doua.
(2) In cazul in care ascendentii privilegiati nu indeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni, colateralii privilegiati vor culege mostenirea sau partea din mostenire cuvenita clasei a doua.

Impartirea mostenirii intre ascendentii privilegiati

Art. 980. - Mostenirea sau partea din mostenire cuvenita ascendentilor privilegiati se imparte intre acestia in mod egal.

Impartirea mostenirii intre colateralii privilegiati

Art. 981. - **(1)** Mostenirea sau partea din mostenire cuvenita colateralilor privilegiati se imparte intre acestia in mod egal.
(2) In cazul in care colateralii privilegiati vin la mostenire prin reprezentare succesorala, mostenirea sau partea din mostenire ce li se cuvine se imparte intre ei pe tulpina.
(3) In cazul in care colateralii privilegiati sunt rude cu defunctul pe linii colaterale diferite, mostenirea sau partea din mostenire ce li se cuvine se imparte, in mod egal, intre linia materna si cea paterna. In cadrul fiecarei linii, sunt aplicabile dispozitiile alin. (1) si (2).
(4) In ipoteza prevazuta la alin. (3), colateralii privilegiati care sunt rude cu defunctul pe ambele linii

vor culege, pe fiecare dintre acestea, partea din mostenire ce li se cuvine.

SECȚIUNEA a 4-a
Ascendentii ordinari

Dreptul de mostenire al ascendentilor ordinari

Art. 982. - **(1)** Ascendentii ordinari sunt rudele in linie dreapta ascendenta ale defunctului, cu exceptia parintilor acestuia.
(2) Ascendentii ordinari vin la mostenire daca descendentii, ascendentii privilegiati si colateralii privilegiati nu indeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni. Dispozitiile art. 964 alin. (2) se aplica in mod corespunzator.
(3) Ascendentii ordinari vin la mostenire in ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.
(4) In concurs cu sotul supravietuitor, ascendentii ordinari ai defunctului, indiferent de numarul lor, culeg impreuna un sfert din mostenire.
(5) Mostenirea sau partea din mostenire cuvenita ascendentilor ordinari de acelasi grad se imparte intre acestia in mod egal.

SECȚIUNEA a 5-a
Colateralii ordinari

Dreptul de mostenire al colateralilor ordinari

Art. 983. - **(1)** Colateralii ordinari sunt rudele colaterale ale defunctului pana la gradul al patrulea inclusiv, cu exceptia colateralilor privilegiati.
(2) Colateralii ordinari vin la mostenire daca descendentii, ascendentii privilegiati, colateralii privilegiati si ascendentii ordinari nu indeplinesc conditiile necesare pentru a mosteni. Dispozitiile art. 964 alin. (2) se aplica in mod corespunzator.
(3) Colateralii ordinari vin la mostenire in ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.
(4) In concurs cu sotul supravietuitor, colateralii ordinari ai defunctului, indiferent de numarul lor, culeg impreuna un sfert din mostenire.
(5) Mostenirea sau partea din mostenire cuvenita colateralilor ordinari de acelasi grad se imparte intre acestia in mod egal.

TITLUL III
Liberalitatile

CAPITOLUL I
Dispozitii comune

SECȚIUNEA 1
Dispozitii preliminare

Notiune si categorii

Art. 984. - **(1)** Liberalitatea este actul juridic prin care o persoana dispune cu titlu gratuit de bunurile sale, in tot sau in parte, in favoarea unei alte persoane.
(2) Nu se pot face liberalitati decat prin donatie sau prin legat cuprins in testament.

Donatia

Art. 985. - Donatia este contractul prin care, cu intentia de a gratifica, o parte, numita donator, dispune in mod irevocabil de un bun in favoarea celeilalte parti, numita donatar.

Legatul

Art. 986. - Legatul este dispozitia testamentara prin care testatorul stipuleaza ca, la decesul sau, unul sau mai multi legatari sa dobandeasca intregul sau patrimoniu, o fractiune din acesta sau anumite bunuri determinate.

SECȚIUNEA a 2-a
Capacitatea în materie de liberalitati

Capacitatea de folosinta

Art. 987. - **(1)** Orice persoana poate face si primi liberalitati, cu respectarea regulilor privind capacitatea.
(2) Conditia capacitatii de a dispune prin liberalitati trebuie indeplinita la data la care dispunatorul isi exprima consimtamantul.
(3) Conditia capacitatii de a primi o donatie trebuie indeplinita la data la care donatarul accepta donatia.
(4) Conditia capacitatii de a primi un legat trebuie indeplinita la data deschiderii mostenirii testatorului.

Lipsa capacitatii depline de exercitiu a dispunatorului

Art. 988. - **(1)** Cel lipsit de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa nu poate dispune de bunurile sale prin liberalitati, cu exceptia cazurilor prevazute de lege.
(2) Sub sanctiunea nulitatii relative, nici chiar dupa dobandirea capacitatii depline de exercitiu persoana nu poate dispune prin liberalitati in folosul celui care a avut calitatea de reprezentant ori ocrotitor legal al sau, inainte ca acesta sa fi primit de la instanta de tutela descarcare pentru gestiunea sa. Se excepteaza situatia in care reprezentantul ori, dupa caz, ocrotitorul legal este ascendentul dispunatorului.

Desemnarea beneficiarului liberalitatii

Art. 989. - **(1)** Sub sanctiunea nulitatii absolute, dispunatorul trebuie sa il determine pe beneficiarul liberalitatii ori cel putin sa prevada criteriile pe baza carora acest beneficiar sa poata fi determinat la data la care liberalitatea produce efecte juridice.
(2) Persoana care nu exista la data intocmirii liberalitatii poate beneficia de o liberalitate daca aceasta este facuta in favoarea unei persoane capabile, cu sarcina pentru aceasta din urma de a transmite beneficiarului obiectul liberalitatii indata ce va fi posibil.
(3) Sub sanctiunea nulitatii absolute, dispunatorul nu poate lasa unui tert dreptul de a-l desemna pe beneficiarul liberalitatii sau de a stabili obiectul acesteia. Cu toate acestea, repartizarea bunurilor transmise prin legat unor persoane desemnate de testator poate fi lasata la aprecierea unui tert.
(4) Este valabila liberalitatea facuta unei persoane desemnate de dispunator, cu o sarcina in favoarea unei persoane alese fie de gratificat, fie de un tert desemnat, la randul sau, tot de catre dispunator.

Incapacitatile speciale

Art. 990. - **(1)** Sunt anulabile liberalitatile facute medicilor, farmacistilor sau altor persoane, in perioada in care, in mod direct sau indirect, ii acordau ingrijiri de specialitate dispunatorului pentru boala care este cauza a decesului.
(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):
a) liberalitatile facute sotului, rudelor in linie dreapta sau colateralilor privilegiati;
b) liberalitatile facute altor rude pana la al patrulea grad inclusiv, daca, la data liberalitatii, dispunatorul nu are sot si nici rude in linie dreapta sau colaterali privilegiati.
(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si in privinta preotilor sau a altor persoane care acordau asistenta religioasa in timpul bolii care este cauza a decesului.
(4) Daca dispunatorul a decedat din cauza bolii, termenul de prescriptie a dreptului la actiunea in anulare curge de la data la care mostenitorii au luat cunostinta de existenta liberalitatii.
(5) In cazul in care dispunatorul s-a restabilit, legatul devine valabil, iar actiunea in anularea donatiei poate fi introdusa in termen de 3 ani de la data la care dispunatorul s-a restabilit.

Incapacitatile speciale in materia legatelor

Art. 991. - Sunt anulabile legatele in favoarea:
a) notarului public care a autentificat testamentul;
b) interpretului care a participat la procedura de autentificare a testamentului;
c) martorilor, in cazurile prevazute la art. 1.043 alin. (2) si art. 1.047 alin. (3);
d) agentilor instrumentatori, in cazurile prevazute la art. 1.047;
e) persoanelor care au acordat, in mod legal, asistenta juridica la redactarea testamentului.

Simulatia

Art. 992. - **(1)** Sanctiunea nulitatii relative prevazute la art. 988 alin. (2), art. 990 si 991 se aplica si liberalitatilor deghizate sub forma unui contract cu titlu oneros sau facute unei persoane interpuse.
(2) Sunt prezumate pana la proba contrara ca fiind persoane interpuse ascendentii, descendentii si sotul persoanei incapabile de a primi liberalitati, precum si ascendentii si descendentii sotului acestei persoane.

SECȚIUNEA a 3-a
Substitutiile fideicomisare

Notiune

Art. 993. - Dispozitia prin care o persoana, denumita instituit, este insarcinata sa administreze bunul sau bunurile care constituie obiectul liberalitatii si sa le transmita unui tert, denumit substituit, desemnat de dispunator, nu produce efecte decat in cazul in care este permisa de lege.

Substitutia fideicomisara

Art. 994. - **(1)** O liberalitate poate fi grevata de o sarcina care consta in obligatia instituitului, donatar sau legatar, de a administra bunurile care constituie obiectul liberalitatii si de a le transmite, la decesul sau, substituitului desemnat de dispunator.
(2) Instituitului i se aplica in mod corespunzator dispozitiile din prezentul cod referitoare la fiduciar.
(3) Incapacitatile de a dispune se apreciaza in raport cu dispunatorul, iar cele de a primi, in raport cu instituitul si cu substituitul.

Efectele cu privire la bunuri

Art. 995. - **(1)** Sarcina prevazuta la art. 994 produce efecte numai cu privire la bunurile care au constituit obiectul liberalitatii si care la data decesului instituitului pot fi identificate si se afla in patrimoniul sau.
(2) Atunci cand liberalitatea are ca obiect valori mobiliare, sarcina produce efecte si asupra valorilor mobiliare care le inlocuiesc.
(3) Daca liberalitatea are ca obiect drepturi supuse formalitatilor de publicitate, sarcina trebuie sa respecte aceleasi formalitati. In cazul imobilelor, sarcina este supusa notarii in cartea funciara.

Drepturile substituitului

Art. 996. - **(1)** Drepturile substituitului se nasc la moartea instituitului.
(2) Substituitul dobandeste bunurile care constituie obiectul liberalitatii ca efect al vointei dispunatorului.
(3) Substituitul nu poate fi, la randul sau, supus obligatiei de administrare si de transmitere a bunurilor.

Garantiile si asigurarile

Art. 997. - In vederea executarii sarcinii, dispunatorul poate impune instituitului constituirea de garantii si incheierea unor contracte de asigurare.

Imputarea sarcinii asupra cotitatii disponibile

Art. 998. - Daca instituitul este mostenitor rezervatar al dispunatorului, sarcina nu poate incalca rezerva sa succesorala.

Acceptarea donatiei dupa decesul dispunatorului

Art. 999. - Oferta de donatie facuta substituitului poate fi acceptata de acesta si dupa decesul dispunatorului.

Ineficacitatea substitutiei

Art. 1. 000. - Atunci cand substituitul predecedeaza instituitului sau renunta la beneficiul liberalitatii, bunul revine instituitului, cu exceptia cazului in care s-a prevazut ca bunul va fi cules de mostenitorii substituitului ori a fost desemnat un al doilea substituit.

SECȚIUNEA a 4-a
Liberalitatile reziduale

Notiune

Art. 1.001. - Dispunatorul poate stipula ca substituitul sa fie gratificat cu ceea ce ramane, la data decesului instituitului, din donatiile sau legatele facute in favoarea acestuia din urma.

Dreptul de dispozitie al instituitului

Art. 1.002. - Liberalitatea reziduala nu il impiedica pe instituit sa incheie acte cu titlu oneros si nici sa retina bunurile ori sumele obtinute in urma incheierii acestora.

Interdictia de a dispune cu titlu gratuit

Art. 1.003. - (1) Instituitul nu poate dispune prin testament de bunurile care au constituit obiectul unei liberalitati reziduale.
(2) Dispunatorul poate interzice instituitului sa dispuna de bunuri prin donatie. Cu toate acestea, atunci cand este mostenitor rezervatar al dispunatorului, instituitul pastreaza posibilitatea de a dispune prin acte intre vii sau pentru cauza de moarte de bunurile care au constituit obiectul donatiilor imputate asupra rezervei sale succesorale.

Independenta patrimoniala a instituitului

Art. 1. 004. - Instituitul nu este tinut sa dea socoteala dispunatorului ori mostenitorilor acestuia.

Aplicarea regulilor substitutiei fideicomisare

Art. 1.005. - Dispozitiile prevazute la art. 995, art. 996 alin. (2), art. 997, 999 si 1.000 sunt aplicabile liberalitatilor reziduale.

SECȚIUNEA a 5-a
Revizuirea conditiilor si sarcinilor

Domeniul de aplicare

Art. 1.006. - Daca, din cauza unor situatii imprevizibile si neimputabile beneficiarului, survenite acceptarii liberalitatii, indeplinirea conditiilor sau executarea sarcinilor care afecteaza liberalitatea a devenit extrem de dificila ori excesiv de oneroasa pentru beneficiar, acesta poate cere revizuirea sarcinilor sau a conditiilor.

Solutionarea cererii de revizuire

Art. 1.007. - (1) Cu respectarea, pe cat posibil, a vointei dispunatorului, instanta de judecata sesizata cu cererea de revizuire poate sa dispuna modificari cantitative sau calitative ale conditiilor sau ale sarcinilor care afecteaza liberalitatea ori sa le grupeze cu acelea similare provenind din alte liberalitati.
(2) Instanta de judecata poate autoriza instrainarea partiala sau totala a obiectului liberalitatii, stabilind ca pretul sa fie folosit in scopuri conforme cu vointa dispunatorului, precum si orice alte masuri care sa mentina pe cat posibil destinatia urmarita de acesta.

Inlaturarea efectelor revizuirii

Art. 1.008. - Daca motivele care au determinat revizuirea conditiilor sau a sarcinilor nu mai subzista, persoana interesata poate cere inlaturarea pentru viitor a efectelor revizuirii.

SECȚIUNEA a 6-a
Dispozitii speciale

Clauzele considerate nescrise

Art. 1.009. - (1) Este considerata nescrisa clauza prin care, sub sanctiunea desfiintarii liberalitatii sau restituirii obiectului acesteia, beneficiarul este obligat sa nu conteste validitatea unei clauze de inalienabilitate ori sa nu solicite revizuirea conditiilor sau a sarcinilor.
(2) De asemenea, este considerata nescrisa dispozitia testamentara prin care se prevede dezmostenirea ca sanctiune pentru incalcarea obligatiilor prevazute la alin. (1) sau pentru contestarea dispozitiilor din testament care aduc atingere drepturilor mostenitorilor rezervatari ori sunt contrare ordinii publice sau bunelor moravuri.

Confirmarea liberalitatilor

Art. 1.010. - Confirmarea unei liberalitati de catre mostenitorii universali ori cu titlu universal ai dispunatorului atrage renuntarea la dreptul de a opune viciile de forma sau orice alte motive de nulitate, fara ca prin aceasta renuntare sa se prejudicieze drepturile tertilor.

CAPITOLUL II
Donatia

SECȚIUNEA 1
Incheierea contractului

Forma donatiei

Art. 1.011. - (1) Donatia se incheie prin inscris autentic, sub sanctiunea nulitatii absolute.
(2) Nu sunt supuse dispozitiei alin. (1) donatiile indirecte, cele deghizate si darurile manuale.
(3) Bunurile mobile care constituie obiectul donatiei trebuie enumerate si evaluate intr-un inscris, chiar sub semnatura privata, sub sanctiunea nulitatii absolute a donatiei.
(4) Bunurile mobile corporale cu o valoare de pana la 25.000 lei pot face obiectul unui dar manual, cu

exceptia cazurilor prevazute de lege. Darul manual se incheie valabil prin acordul de vointe al partilor, insotit de traditiunea bunului.

Inregistrarea donatiei autentice

Art. 1.012. - In scop de informare a persoanelor care justifica existenta unui interes legitim, notarul care autentifica un contract de donatie are obligatia sa inscrie de indata acest contract in registrul national notarial, tinut in format electronic, potrivit legii. Dispozitiile in materie de carte funciara raman aplicabile.

Formarea contractului

Art. 1.013. - (1) Oferta de donatie poate fi revocata cat timp ofertantul nu a luat cunostinta de acceptarea destinatarului. Incapacitatea sau decesul ofertantului atrage caducitatea acceptarii.
(2) Oferta nu mai poate fi acceptata dupa decesul destinatarului ei. Mostenitorii destinatarului pot insa comunica acceptarea facuta de acesta.
(3) Oferta de donatie facuta unei persoane lipsite de capacitate de exercitiu se accepta de catre reprezentantul legal.
(4) Oferta de donatie facuta unei persoane cu capacitate de exercitiu restransa poate fi acceptata de catre aceasta, cu incuviintarea ocrotitorului legal.

Promisiunea de donatie

Art. 1.014. - (1) Sub sanctiunea nulitatii absolute, promisiunea de donatie este supusa formei autentice.
(2) In caz de neexecutare din partea promitentului, promisiunea de donatie nu confera beneficiarului decat dreptul de a pretinde daune-interese echivalente cu cheltuielile pe care le-a facut si avantajele pe care le-a acordat tertilor in considerarea promisiunii.

Principiul irevocabilitatii

Art. 1.015. - (1) Donatia nu este valabila atunci cand cuprinde clauze ce permit donatorului sa o revoce prin vointa sa.
(2) Astfel, este lovita de nulitate absoluta donatia care:
a) este afectata de o conditie a carei realizare depinde exclusiv de vointa donatorului;
b) impune donatarului plata datoriilor pe care donatorul le-ar contracta in viitor, daca valoarea maxima a acestora nu este determinata in contractul de donatie;
c) confera donatorului dreptul de a denunta unilateral contractul;
d) permite donatorului sa dispuna in viitor de bunul donat, chiar daca donatorul moare fara sa fi dispus de acel bun. Daca dreptul de a dispune vizeaza doar o parte din bunurile donate, nulitatea opereaza numai in privinta acestei parti.

Intoarcerea conventionala

Art. 1.016. - (1) Contractul poate sa prevada intoarcerea bunurilor daruite, fie pentru cazul cand donatarul ar predeceda donatorului, fie pentru cazul cand atat donatarul, cat si descendentii sai ar predeceda donatorului.
(2) In cazul in care donatia are ca obiect bunuri supuse unor formalitati de publicitate, atat dreptul donatarului, cat si dreptul de intoarcere sunt supuse acestor formalitati.

SECȚIUNEA a 2-a
Efectele donatiei

Raspunderea donatorului

Art. 1.017. - In executarea donatiei, dispunatorul raspunde numai pentru dol si culpa grava.

Garantia contra evictiunii

Art. 1.018. - (1) Donatorul nu raspunde pentru evictiune decat daca a promis expres garantia sau daca evictiunea decurge din fapta sa ori dintr-o imprejurare care afecteaza dreptul transmis, pe care a cunoscut-o si nu a comunicat-o donatarului la incheierea contractului.
(2) In cazul donatiei cu sarcini, in limita valorii acestora, donatorul raspunde pentru evictiune ca si vanzatorul.

Garantia contra viciilor ascunse

Art. 1.019. - (1) Donatorul nu raspunde pentru viciile ascunse ale bunului donat.
(2) Totusi, daca a cunoscut viciile ascunse si nu le-a adus la cunostinta donatarului la incheierea contractului, donatorul este tinut sa repare prejudiciul cauzat donatarului prin aceste vicii.
(3) In cazul donatiei cu sarcini, in limita valorii acestora, donatorul raspunde pentru viciile ascunse ca si vanzatorul.

SECȚIUNEA a 3-a
Revocarea donatiei

§1. Dispoziții comune

Cauzele de revocare

Art. 1.020. - Donatia poate fi revocata pentru ingratitudine si pentru neexecutarea fara justificare a sarcinilor la care s-a obligat donatarul.

Modul de operare

Art. 1.021. - Revocarea pentru ingratitudine si pentru neindeplinirea sarcinilor nu opereaza de drept.

Revocarea promisiunii de donatie

Art. 1.022. - (1) Promisiunea de donatie se revoca de drept daca anterior executarii sale se iveste unul dintre cazurile de revocare pentru ingratitudine prevazute la art. 1023.
(2) De asemenea, promisiunea de donatie se revoca de drept si atunci cand, anterior executarii sale, situatia materiala a promitentului s-a deteriorat intr-o asemenea masura incat executarea promisiunii a devenit excesiv de oneroasa pentru acesta ori promitentul a devenit insolvabil.

§2. Revocarea pentru ingratitudine

Cazuri

Art. 1.023. - Donatia se revoca pentru ingratitudine in urmatoarele cazuri:
a) daca donatarul a atentat la viata donatorului, a unei persoane apropiate lui sau, stiind ca altii intentioneaza sa atenteze, nu l-a instiintat;
b) daca donatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave fata de donator;
c) daca donatarul refuza in mod nejustificat sa asigure alimente donatorului ajuns in nevoie, in limita valorii actuale a bunului donat, tinandu-se insa seama de starea in care se afla bunul la momentul donatiei.

Cererea de revocare

Art. 1.024. - **(1)** Dreptul la actiunea prin care se solicita revocarea pentru ingratitudine se prescrie in termen de un an din ziua in care donatorul a stiut ca donatarul a savarsit fapta de ingratitudine.
(2) Actiunea in revocare pentru ingratitudine poate fi exercitata numai impotriva donatarului. Daca donatarul moare dupa introducerea actiunii, aceasta poate fi continuata impotriva mostenitorilor.
(3) Cererea de revocare nu poate fi introdusa de mostenitorii donatorului, cu exceptia cazului in care donatorul a decedat in termenul prevazut la alin. (1) fara sa il fi iertat pe donatar. De asemenea, mostenitorii pot introduce actiunea in revocare in termen de un an de la data mortii donatorului, daca acesta a decedat fara sa fi cunoscut cauza de revocare.
(4) Actiunea pornita de donator poate fi continuata de mostenitorii acestuia.

Efectele generale ale revocarii

Art. 1.025. - **(1)** In caz de revocare pentru ingratitudine, daca restituirea in natura a bunului donat nu este posibila, donatarul va fi obligat sa plateasca valoarea acestuia, socotita la data solutionarii cauzei.
(2) In urma revocarii donatiei pentru ingratitudine, donatarul va fi obligat sa restituie fructele pe care le-a perceput incepand cu data introducerii cererii de revocare a donatiei.

Efectele speciale ale revocarii

Art. 1.026. - Revocarea pentru ingratitudine nu are niciun efect in privinta drepturilor reale asupra bunului donat dobandite de la donatar, cu titlu oneros, de catre tertii de buna-credinta si nici asupra garantiilor constituite in favoarea acestora. In cazul bunurilor supuse unor formalitati de publicitate, dreptul tertului trebuie sa fi fost inscris anterior inregistrarii cererii de revocare in registrele de publicitate aferente.

§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii

Actiunile in caz de neexecutare a sarcinii

Art. 1.027. - **(1)** Daca donatarul nu indeplineste sarcina la care s-a obligat, donatorul sau succesorii sai in drepturi pot cere fie executarea sarcinii, fie revocarea donatiei.
(2) In cazul in care sarcina a fost stipulata in favoarea unui tert, acesta poate cere numai executarea sarcinii.
(3) Dreptul la actiunea prin care se solicita executarea sarcinii sau revocarea donatiei se prescrie in termen de 3 ani de la data la care sarcina trebuia executata.

Intinderea obligatiei de executare

Art. 1.028. - Donatarul este tinut sa indeplineasca sarcina numai in limita valorii bunului donat, actualizata la data la care sarcina trebuia indeplinita.

Efecte

Art. 1.029. - Cand donatia este revocata pentru neindeplinirea sarcinilor, bunul reintra in patrimoniul donatorului liber de orice drepturi constituite intre timp asupra lui, sub rezerva dispozitiilor art. 1.648.

SECȚIUNEA a 4-a
Donatiile facute viitorilor soti in vederea casatoriei si donatiile intre soti

Caducitatea donatiilor

Art. 1.030. - Donatiile facute viitorilor soti sau unuia dintre ei, sub conditia incheierii casatoriei, nu produc efecte in cazul in care casatoria nu se incheie.

Revocabilitatea donatiei intre soti

Art. 1.031. - Orice donatie incheiata intre soti este revocabila numai in timpul casatoriei.

Nulitatea donatiei intre soti

Art. 1.032. - Nulitatea casatoriei atrage nulitatea relativa a donatiei facute sotului de rea-credinta.

Donatiile simulate

Art. 1.033. - (1) Este lovita de nulitate orice simulatie in care donatia reprezinta contractul secret in scopul de a eluda revocabilitatea donatiilor intre soti.
(2) Este prezumata persoana interpusa, pana la proba contrara, orice ruda a donatarului la a carei mostenire acesta ar avea vocatie in momentul donatiei si care nu a rezultat din casatoria cu donatorul.

CAPITOLUL III
Testamentul

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 1.034. - Testamentul este actul unilateral, personal si revocabil prin care o persoana, numita testator, dispune, in una dintre formele cerute de lege, pentru timpul cand nu va mai fi in viata.

Continutul testamentului

Art. 1.035. - Testamentul contine dispozitii referitoare la patrimoniul succesoral sau la bunurile ce fac parte din acesta, precum si la desemnarea directa sau indirecta a legatarului. Alaturi de aceste dispozitii sau chiar si in lipsa unor asemenea dispozitii, testamentul poate sa contina dispozitii referitoare la partaj, revocarea dispozitiilor testamentare anterioare, dezmostenire, numirea de executori testamentari, sarcini impuse legatarilor sau mostenitorilor legali si alte dispozitii care produc efecte dupa decesul testatorului.

Testamentul reciproc

Art. 1.036. - Sub sanctiunea nulitatii absolute a testamentului, doua sau mai multe persoane nu pot dispune, prin acelasi testament, una in favoarea celeilalte sau in favoarea unui tert.

Proba testamentului

Art. 1.037. - (1) Orice persoana care pretinde un drept ce se intemeiaza pe un testament trebuie sa dovedeasca existenta si continutul lui in una dintre formele prevazute de lege.
(2) Daca testamentul a disparut printr-un caz fortuit sau de forta majora ori prin fapta unui tert, fie dupa moartea testatorului, fie in timpul vietii sale, insa fara ca acesta sa ii fi cunoscut disparitia, valabilitatea formei si cuprinsul testamentului vor putea fi dovedite prin orice mijloc de proba.

Consimtamantul testatorului

Art. 1.038. - (1) Testamentul este valabil numai daca testatorul a avut discernamant si consimtamantul sau nu a fost viciat.
(2) Dolul poate atrage anularea testamentului chiar daca manoperele dolosive nu au fost savarsite de beneficiarul dispozitiilor testamentare si nici nu au fost cunoscute de catre acesta.

Interpretarea testamentului

Art. 1.039. - (1) Regulile de interpretare a contractelor sunt aplicabile si testamentului, in masura in care sunt compatibile cu caracterele juridice ale acestuia.
(2) Elementele extrinseci inscrisului testamentar pot fi folosite numai in masura in care se sprijina pe cele intrinseci.
(3) Legatul in favoarea creditorului nu este prezumat a fi facut in compensatia creantei sale.

SECȚIUNEA a 2-a
Formele testamentului

Formele testamentului ordinar

Art. 1.040. - Testamentul ordinar poate fi olograf sau autentic.

Testamentul olograf

Art. 1.041. - Sub sanctiunea nulitatii absolute, testamentul olograf trebuie scris in intregime, datat si semnat de mana testatorului.

Deschiderea testamentului olograf

Art. 1.042. - (1) Inainte de a fi executat, testamentul olograf se va prezenta unui notar public pentru a fi vizat spre neschimbare.
(2) In cadrul procedurii succesorale, notarul public procedeaza, in conditiile legii speciale, la deschiderea si validarea testamentului olograf si il depune in dosarul succesoral. Deschiderea testamentului si starea in care se gaseste se constata prin proces-verbal.
(3) Cei interesati pot primi, dupa vizarea spre neschimbare, pe cheltuiala lor, copii legalizate ale testamentului olograf.
(4) Dupa finalizarea procedurii succesorale, originalul testamentului se preda legatarilor, potrivit intelegerii dintre ei, iar in lipsa acesteia, persoanei desemnate prin hotarare judecatoreasca.

Testamentul autentic

Art. 1.043. - (1) Testamentul este autentic daca a fost autentificat de un notar public sau de o alta persoana investita cu autoritate publica de catre stat, potrivit legii.
(2) Cu ocazia autentificarii, testatorul poate fi asistat de unul sau de 2 martori.

Intocmirea testamentului autentic

Art. 1.044. - (1) Testatorul isi dicteaza dispozitiile in fata notarului, care se ingrijeste de scrierea actului si apoi i-l citeste sau, dupa caz, i-l da sa il citeasca, mentionandu-se expres indeplinirea acestor formalitati. Daca dispunatorul isi redactase deja actul de ultima vointa, testamentul autentic ii va fi citit de catre notar.
(2) Dupa citire, dispunatorul trebuie sa declare ca actul exprima ultima sa vointa.
(3) Testamentul este apoi semnat de catre testator, iar incheierea de autentificare de catre notar.

Autentificarea in situatii particulare

Art. 1.045. - (1) In cazul acelora care, din pricina infirmitatii, a bolii sau din orice alte cauze, nu pot semna, notarul public, indeplinind actul, va face mentiune despre aceasta imprejurare in incheierea pe care o intocmeste, mentiunea astfel facuta tinand loc de semnatura. Mentiunea va fi citita testatorului de catre notar, in prezenta a 2 martori, aceasta formalitate suplinind absenta semnaturii testatorului.
(2) Declaratia de vointa a surdului, mutului sau surdomutului, stiutori de carte, se va da in scris in fata notarului public, prin inscrierea de catre parte, inaintea semnaturii, a mentiunii "consimt la prezentul act,

pe care l-am citit".

(3) Daca surdul, mutul sau surdomutul este, din orice motiv, in imposibilitate de a scrie, declaratia de vointa se va lua prin interpret, dispozitiile alin. (1) aplicandu-se in mod corespunzator.

(4) Pentru a lua consimtamantul unui nevazator, notarul public va intreba daca a auzit bine cand i s-a citit cuprinsul testamentului, consemnand aceasta in incheierea de autentificare.

Inregistrarea testamentului autentic

Art. 1.046. - In scop de informare a persoanelor care justifica existenta unui interes legitim, notarul care autentifica testamentul are obligatia sa il inscrie, de indata, in Registrul national notarial tinut in format electronic, potrivit legii. Informatii cu privire la existenta unui testament se pot da numai dupa decesul testatorului.

Testamentele privilegiate

Art. 1.047. - (1) Se poate intocmi in mod valabil un testament in urmatoarele situatii speciale:

a) in fata unui functionar competent al autoritatii civile locale, in caz de epidemii, catastrofe, razboaie sau alte asemenea imprejurari exceptionale;

b) in fata comandantului vasului sau a celui care il inlocuieste, daca testatorul se afla la bordul unui vas sub pavilionul Romaniei, in cursul unei calatorii maritime sau fluviale. Testamentul intocmit la bordul unei aeronave este supus acelorasi conditii;

c) in fata comandantului unitatii militare ori a celui care il inlocuieste, daca testatorul este militar sau, fara a avea aceasta calitate, este salariat ori presteaza servicii in cadrul fortelor armate ale Romaniei si nu se poate adresa unui notar public;

d) in fata directorului, medicului sef al institutiei sanitare sau a medicului sef al serviciului ori, in lipsa acestora, in fata medicului de garda, cat timp dispunatorul este internat intr-o institutie sanitara in care notarul public nu are acces.

(2) In toate cazurile prevazute la alin. (1) este obligatoriu ca testamentul sa se intocmeasca in prezenta a 2 martori.

(3) Testamentul privilegiat se semneaza de testator, de agentul instrumentator si de cei 2 martori. Daca testatorul sau unul dintre martori nu poate semna, se va face mentiune despre cauza care l-a impiedicat sa semneze.

(4) Dispozitiile alin. (3) sunt prevazute sub sanctiunea nulitatii absolute.

(5) Prevederile art. 1.042 se aplica in mod corespunzator si in privinta testamentului privilegiat.

Caducitatea testamentelor privilegiate

Art. 1.048. - (1) Testamentul privilegiat devine caduc la 15 zile de la data cand dispunatorul ar fi putut sa testeze in vreuna dintre formele ordinare. Termenul se suspenda daca testatorul a ajuns intr-o stare in care nu ii este cu putinta sa testeze.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplica dispozitiei testamentare prin care se recunoaste un copil.

Testamentul sumelor si valorilor depozitate

Art. 1.049. - (1) Dispozitiile testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse la institutii specializate sunt valabile cu respectarea conditiilor de forma prevazute de legile speciale aplicabile acestor institutii.

(2) Institutiile specializate nu vor putea proceda la predarea legatului avand ca obiect sume de bani, valori sau titluri de valoare decat in baza hotararii judecatoresti ori a certificatului de mostenitor care constata valabilitatea dispozitiei testamentare si calitatea de legatar, prevederile referitoare la raport si reductiune fiind aplicabile.

(3) Institutiile de credit au obligatia ca, la instituirea de catre clientii acestora a unei dispozitii testamentare, sa comunice, de indata, mentiunea acesteia in registrul prevazut la art. 1.046.

Conversiunea formei testamentare

Art. 1.050. - Un testament nul din cauza unui viciu de forma produce efecte daca indeplineste conditiile prevazute de lege pentru alta forma testamentara.

SECȚIUNEA a 3-a
Revocarea voluntara a testamentului

Revocarea voluntara expresa

Art. 1.051. - (1) Un testament nu poate fi revocat expres, in tot sau in parte, decat printr-un act autentic notarial sau printr-un testament ulterior.
(2) Testamentul care revoca un testament anterior poate fi intocmit intr-o forma diferita de aceea a testamentului revocat.
(3) Revocarea expresa a testamentului facuta printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va inscrie de indata de catre notar in registrul national notarial prevazut la art. 1.046.

Revocarea voluntara tacita

Art. 1.052. - (1) Testatorul poate revoca testamentul olograf si prin distrugerea, ruperea sau stergerea sa. Stergerea unei dispozitii a testamentului olograf de catre testator implica revocarea acelei dispozitii. Modificarile realizate prin stergere se semneaza de catre testator.
(2) Distrugerea, ruperea sau stergerea testamentului olograf, cunoscuta de testator, atrage de asemenea revocarea, cu conditia ca acesta sa fi fost in masura sa il refaca.
(3) Testamentul ulterior nu il revoca pe cel anterior decat in masura in care contine dispozitii contrare sau incompatibile cu acesta. Efectele revocarii nu sunt inlaturate in caz de caducitate sau revocare a testamentului ulterior.

Retractarea revocarii

Art. 1.053. - (1) Dispozitia revocatorie poate fi retractata in mod expres prin act autentic notarial sau prin testament.
(2) Retractarea unei dispozitii revocatorii inlatura efectele revocarii, cu exceptia cazului in care testatorul si-a manifestat vointa in sens contrar sau daca aceasta intentie a testatorului rezulta din imprejurarile concrete. Dispozitiile art. 1.051 alin. (3) raman aplicabile.
(3) Retractarea unei dispozitii revocatorii facuta printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va inscrie de indata de catre notar in registrul national notarial prevazut la art. 1.046.

SECȚIUNEA a 4-a
Legatul

§1. Categorii de legate

Clasificarea legatelor

Art. 1.054. - (1) Legatele sunt universale, cu titlu universal sau cu titlu particular.
(2) Legatul poate fi pur si simplu, cu termen, sub conditie sau cu sarcina.

Legatul universal

Art. 1.055. - Legatul universal este dispozitia testamentara care confera uneia sau mai multor persoane vocatie la intreaga mostenire.

Legatul cu titlu universal

Art. 1.056. - (1) Legatul cu titlu universal este dispozitia testamentara care confera uneia sau mai multor persoane vocatie la o fractiune a mostenirii.
(2) Prin fractiune a mostenirii se intelege:

a) fie proprietatea unei cote-parti din aceasta;
b) fie un dezmembramant al proprietatii asupra totalitatii sau a unei cote-parti din mostenire;
c) fie proprietatea sau un dezmembramant asupra totalitatii ori asupra unei coteparti din universalitatea bunurilor determinate dupa natura sau provenienta lor.

Legatul cu titlu particular

Art. 1.057. - Orice legat care nu este universal sau cu titlu universal este un legat cu titlu particular.

§2. Efectele legatelor

Fructele bunurilor ce constituie obiectul legatului

Art. 1.058. - Legatarul are dreptul la fructele bunurilor mostenirii care i se cuvin din ziua deschiderii mostenirii sau din ziua in care legatul produce efecte in privinta sa, cu exceptia cazului in care cel care a posedat bunurile ce constituie obiectul legatului a fost de buna-credinta.

Drepturile legatarului cu titlu particular

Art. 1.059. - (1) Legatarul cu titlu particular al unui bun individual determinat dobandeste proprietatea acestuia de la data deschiderii mostenirii.
(2) Legatarul cu titlu particular al unor bunuri de gen este titularul unei creante asupra mostenirii. Daca testatorul nu a prevazut altfel, cel insarcinat cu executarea acestui legat este obligat a preda bunuri de calitate medie.

Sarcina excesiva a legatului cu titlu particular

Art. 1.060. - (1) Daca legatarul nu poate indeplini sarcina cu care este grevat legatul sau fara a depasi valoarea bunurilor primite in temeiul acestuia, se va putea libera predand beneficiarului sarcinii bunurile ce i-au fost lasate prin legat sau valoarea lor.
(2) Valoarea bunurilor lasate prin legat si a sarcinilor va fi aceea de la data deschiderii mostenirii.

Accesoriile bunului care constituie obiectul unui legat cu titlu particular

Art. 1.061. - (1) Bunul care constituie obiectul unui legat cu titlu particular se preda cu accesoriile sale, in starea in care se gaseste la data deschiderii mostenirii.
(2) Legatul cuprinde si dreptul la actiunea in despagubire pentru prejudiciul adus bunului de catre un tert dupa intocmirea testamentului.
(3) Legatul unui bun care, dupa intocmirea testamentului, a cunoscut cresteri cantitative, calitative sau valorice prin alipire, lucrari autonome, lucrari adaugate sau achizitionarea altor bunuri in cadrul unei universalitati se prezuma, pana la proba contrara, a viza intreg bunul ori universalitatea rezultata.

Legatul rentei viagere sau al unei creante de intretinere

Art. 1.062. - Cand obiectul legatului cuprinde o renta viagera sau o creanta de intretinere, executarea acestuia este datorata din ziua deschiderii mostenirii.

Legatul alternativ

Art. 1.063. - In cazul in care legatarului cu titlu particular i-a fost lasat fie un bun, fie altul, dreptul de alegere revine celui tinut sa execute legatul, daca testatorul nu a conferit acest drept legatarului sau unui tert.

Legatul bunului altuia

Art. 1.064. - (1) Cand bunul individual determinat care a facut obiectul unui legat cu titlu particular apartine unei alte persoane decat testatorul si nu este cuprins in patrimoniul acestuia la data deschiderii mostenirii, atunci se aplica dispozitiile prezentului articol.
(2) Daca, la data intocmirii testamentului, testatorul nu a stiut ca bunul nu este al sau, legatul este anulabil.
(3) In cazul in care testatorul a stiut ca bunul nu este al sau, cel insarcinat cu executarea legatului este obligat, la alegerea sa, sa dea fie bunul in natura, fie valoarea acestuia de la data deschiderii mostenirii.

Legatul conjunctiv

Art. 1.065. - (1) Legatul cu titlu particular este prezumat a fi conjunctiv atunci cand testatorul a lasat, prin acelasi testament, un bun determinat individual sau generic mai multor legatari cu titlu particular, fara a preciza partea fiecaruia.
(2) In cazul legatului conjunctiv, daca unul dintre legatari nu vrea sau nu poate sa primeasca legatul, partea lui va profita celorlalti legatari.
(3) Prevederile alin. (2) se aplica si atunci cand obiectul legatului conjunctiv il constituie un dezmembramant al dreptului de proprietate.

Cheltuielile predarii legatului

Art. 1.066. - In lipsa unei dispozitii testamentare sau legale contrare, cheltuielile predarii legatului sunt in sarcina mostenirii, fara ca prin aceasta sa se aduca atingere rezervei succesorale.

Dreptul de preferinta al creditorilor mostenirii fata de legatari

Art. 1.067. - (1) Creditorii mostenirii au dreptul sa fie platiti cu prioritate fata de legatari.
(2) Daca legatele cu titlu particular depasesc activul net al mostenirii, ele vor fi reduse in masura depasirii, la cererea creditorilor mostenirii sau a celui care este obligat sa le execute.
(3) In cazul in care, fara a se cunoaste anumite datorii sau sarcini ale mostenirii, a fost executat un legat, mostenitorul legal sau testamentar, creditorii sau orice persoana interesata poate solicita restituirea de la legatarul platit, in masura in care legatul urmeaza a fi redus.

§3. Ineficacitatea legatelor

Revocarea voluntara a legatului

Art. 1.068. - (1) Legatele sunt supuse dispozitiilor privind revocarea voluntara a testamentului.
(2) Orice instrainare a bunului ce constituie obiectul unui legat cu titlu particular, consimtita de catre testator, chiar daca este afectata de modalitati, revoca implicit legatul pentru tot ceea ce s-a instrainat.
(3) Ineficacitatea instrainarii nu afecteaza revocarea decat daca:
a) este determinata de incapacitatea sau vicierea vointei testatorului; ori
b) instrainarea reprezinta o donatie in favoarea beneficiarului legatului si nu s-a facut sub conditii sau cu sarcini substantial diferite de acelea care afecteaza legatul.
(4) Distrugerea voluntara de catre testator a bunului ce constituie obiectul legatului cu titlu particular revoca implicit legatul.

Revocarea judecatoreasca

Art. 1.069. - (1) Revocarea judecatoreasca a legatului poate fi ceruta in cazul neindeplinirii, fara justificare, a sarcinii instituite de testator. Neindeplinirea fortuita a sarcinii poate atrage revocarea numai daca, potrivit vointei testatorului, eficacitatea legatului este conditionata de executarea sarcinii.
(2) Revocarea judecatoreasca a legatului poate fi solicitata si pentru ingratitudine in urmatoarele cazuri:
a) daca legatarul a atentat la viata testatorului, a unei persoane apropiate lui sau, stiind ca altii intentioneaza sa atenteze, nu l-a instiintat;

b) daca legatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave fata de testator ori de injurii grave la adresa memoriei testatorului.

Termenul de prescriptie

Art. 1.070. - Dreptul la actiunea in revocarea judecatoreasca a legatului se prescrie in termen de un an de la data la care mostenitorul a cunoscut fapta de ingratitudine sau, dupa caz, de la data la care sarcina trebuia executata.

Caducitatea legatului

Art. 1.071. - Orice legat devine caduc atunci cand:
a) legatarul nu mai este in viata la data deschiderii mostenirii;
b) legatarul este incapabil de a primi legatul la data deschiderii mostenirii;
c) legatarul este nedemn;
d) legatarul renunta la legat;
e) legatarul decedeaza inaintea implinirii conditiei suspensive ce afecteaza legatul, daca aceasta avea un caracter pur personal;
f) bunul ce formeaza obiectul legatului cu titlu particular a pierit in totalitate din motive care nu tin de vointa testatorului, in timpul vietii testatorului sau inaintea implinirii conditiei suspensive ce afecteaza legatul.

Destinatia bunurilor constituind obiectul unui legat ineficace

Art. 1.072. - Ineficacitatea legatului din cauza nulitatii, revocarii, caducitatii sau desfiintarii pentru nerealizarea conditiei suspensive ori pentru indeplinirea conditiei rezolutorii profita mostenitorilor ale caror drepturi succesorale ar fi fost micsorate sau, dupa caz, inlaturate prin existenta legatului sau care aveau obligatia sa execute legatul.

Regimul legatului-sarcina

Art. 1.073. - Cu exceptia cazului prevazut la art. 1.071 lit. f), caducitatea sau revocarea judecatoreasca a unui legat grevat cu un legat-sarcina in favoarea unui tert nu atrage ineficacitatea acestui din urma legat. Mostenitorii care beneficiaza de ineficacitatea legatului sunt obligati sa execute legatul-sarcina.

SECȚIUNEA a 5-a
Dezmostenirea

Notiune

Art. 1.074. - **(1)** Dezmostenirea este dispozitia testamentara prin care testatorul ii inlatura de la mostenire, in tot sau in parte, pe unul sau mai multi dintre mostenitorii sai legali.
(2) Dezmostenirea este directa atunci cand testatorul dispune prin testament inlaturarea de la mostenire a unuia sau mai multor mostenitori legali si indirecta atunci cand testatorul instituie unul sau mai multi legatari.

Efectele

Art. 1.075. - **(1)** In cazul dezmostenirii sotului supravietuitor, mostenitorii din clasa cu care acesta vine in concurs culeg partea din mostenire ramasa dupa atribuirea cotei cuvenite sotului supravietuitor ca urmare a dezmostenirii.
(2) Daca, in urma dezmostenirii, pe langa sotul supravietuitor, vin la mostenire atat cel dezmostenit, cat si acela care beneficiaza de dezmostenire, acesta din urma culege partea ramasa dupa atribuirea cotei sotului supravietuitor si a cotei celui dezmostenit.
(3) Atunci cand, in urma dezmostenirii, un mostenitor primeste o cota inferioara cotei sale legale,

mostenitorul cu care vine in concurs culege partea care ar fi revenit celui dezmostenit.

(4) Daca, in urma dezmostenirii, o persoana este inlaturata total de la mostenire, cota ce i s-ar fi cuvenit se atribuie mostenitorilor cu care ar fi venit in concurs sau, in lipsa acestora, mostenitorilor subsecventi.

(5) Dispozitiile prevazute la alin. (1)-(4) nu pot profita persoanelor incapabile de a primi legate.

Nulitatea

Art. 1.076. - (1) Dispozitia testamentara prin care mostenitorii legali au fost dezmosteniti este supusa cauzelor de nulitate, absoluta sau relativa, prevazute de lege.

(2) Termenul de prescriptie a dreptului la actiunea in anulare curge de la data la care cei dezmosteniti au luat cunostinta de dispozitia testamentara prin care au fost inlaturati de la mostenire, dar nu mai devreme de data deschiderii mostenirii.

SECȚIUNEA a 6-a
Executiunea testamentara

Desemnarea si misiunea executorului

Art. 1.077. - (1) Testatorul poate numi una sau mai multe persoane, conferindu-le imputernicirea necesara executarii dispozitiilor testamentare. Executorul testamentar poate fi desemnat si de catre un tert determinat prin testament.

(2) Daca au fost desemnati mai multi executori testamentari, oricare dintre ei poate actiona fara concursul celorlalti, cu exceptia cazului in care testatorul a dispus altfel sau le-a impartit atributiile.

(3) Puterile executorului testamentar pot fi exercitate de la data acceptarii misiunii prin declaratie autentica notariala.

Capacitatea executorului

Art. 1.078. - Persoana lipsita de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa nu poate fi executor testamentar.

Dreptul de administrare

Art. 1.079. - (1) Executorul testamentar are dreptul sa administreze patrimoniul succesoral pe o perioada de cel mult 2 ani de la data deschiderii mostenirii, chiar daca testatorul nu i-a conferit in mod expres acest drept.

(2) Prin testament, dreptul de administrare poate fi restrans doar la o parte din patrimoniul succesoral sau la un termen mai scurt.

(3) Termenul de 2 ani poate fi prelungit de instanta de judecata, pentru motive temeinice, prin acordarea unor termene succesive de cate un an.

Puterile executorului

Art. 1.080. - (1) Executorul testamentar:

a) va cere, in conditiile legii, punerea sigiliilor, daca printre mostenitori sunt si minori, persoane puse sub interdictie judecatoreasca sau disparute;

b) va starui a se face inventarul bunurilor mostenirii in prezenta sau cu citarea mostenitorilor;

c) va cere instantei sa incuviinteze vanzarea bunurilor, in lipsa de sume suficiente pentru executarea legatelor. Instanta va putea incuviinta vanzarea imobilelor succesorale numai daca nu exista mostenitori rezervatari;

d) va depune diligente pentru executarea testamentului, iar in caz de contestatie, pentru a apara validitatea sa;

e) va plati datoriile mostenirii daca a fost imputernicit in acest sens prin testament. In lipsa unei asemenea imputerniciri, executorul testamentar va putea achita datoriile numai cu incuviintarea instantei;

f) va incasa creantele mostenirii.

(2) Testatorul poate dispune ca executorul testamentar sa procedeze la partajarea bunurilor mostenirii. Partajul produce efecte numai daca proiectul prezentat de catre executor a fost aprobat de toti mostenitorii.

Transmiterea executiunii

Art. 1.081. - (1) Puterile executorului testamentar nu pot fi transmise.
(2) Misiunea executorului testamentar numit in considerarea unei functii determinate poate fi continuata de catre persoana care preia acea functie.

Obligatia de a da socoteala si raspunderea executorului

Art. 1.082. - (1) La sfarsitul fiecarui an si la incetarea misiunii sale, executorul testamentar este obligat sa dea socoteala pentru gestiunea sa, chiar daca nu exista mostenitori rezervatari. Aceasta obligatie se transmite mostenitorilor executorului.
(2) Executorul testamentar raspunde ca un mandatar in legatura cu executarea dispozitiilor testamentare.
(3) Daca au fost desemnati mai multi executori testamentari, raspunderea acestora este solidara, cu exceptia cazului in care testatorul le-a impartit atributiile si fiecare dintre ei s-a limitat la misiunea incredintata.

Remuneratia executorului

Art. 1.083. - Misiunea executorului testamentar este gratuita, daca testatorul nu a stabilit o remuneratie in sarcina mostenirii.

Suportarea cheltuielilor

Art. 1.084. - Cheltuielile facute de executorul testamentar in exercitarea puterilor sale sunt in sarcina mostenirii.

Incetarea executiunii

Art. 1.085. - Executiunea testamentara poate inceta:
a) prin indeplinirea sau imposibilitatea aducerii la indeplinire a misiunii primite;
b) prin renuntare in forma unei declaratii autentice notariale;
c) prin decesul executorului testamentar;
d) prin punerea sub interdictie judecatoreasca a executorului testamentar;
e) prin revocarea de catre instanta a executorului testamentar care nu isi indeplineste misiunea ori o indeplineste in mod necorespunzator;
f) prin expirarea termenului in care se exercita dreptul de administrare, afara de cazul in care instanta decide prelungirea termenului.

CAPITOLUL IV
Rezerva succesorala, cotitatea disponibila si reductiunea liberalitatilor excesive

SECȚIUNEA 1
Rezerva succesorala si cotitatea disponibila

Notiunea de rezerva succesorala

Art. 1.086. - Rezerva succesorala este partea din bunurile mostenirii la care mostenitorii rezervatari au dreptul in virtutea legii, chiar impotriva vointei defunctului, manifestata prin liberalitati ori dezmosteniri.

Mostenitorii rezervatari

Art. 1.087. - Sunt mostenitori rezervatari sotul supravietuitor, descendentii si ascendentii privilegiati ai defunctului.

Intinderea rezervei succesorale

Art. 1.088. - Rezerva succesorala a fiecarui mostenitor rezervatar este de jumatate din cota succesorala care, in absenta liberalitatilor sau dezmostenirilor, i s-ar fi cuvenit ca mostenitor legal.

Notiunea de cotitate disponibila

Art. 1.089. - Cotitatea disponibila este partea din bunurile mostenirii care nu este rezervata prin lege si de care defunctul putea dispune in mod neingradit prin liberalitati.

Cotitatea disponibila speciala a sotului supravietuitor

Art. 1.090. - (1) Liberalitatile neraportabile facute sotului supravietuitor, care vine la mostenire in concurs cu alti descendenti decat cei comuni lor, nu pot depasi un sfert din mostenire si nici partea descendentului care a primit cel mai putin.

(2) Daca defunctul nu a dispus prin liberalitati de diferenta dintre cotitatea disponibila stabilita potrivit art. 1.089 si cotitatea disponibila speciala, atunci aceasta diferenta revine descendentilor.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplica in mod corespunzator atunci cand descendentul mentionat la alin. (1) a fost dezmostenit direct, iar de aceasta dezmostenire ar beneficia sotul supravietuitor.

SECȚIUNEA a 2-a
Reductiunea liberalitatilor excesive

Stabilirea rezervei succesorale si a cotitatii disponibile

Art. 1.091. - (1) Valoarea masei succesorale, in functie de care se determina rezerva succesorala si cotitatea disponibila, se stabileste astfel:

a) determinarea activului brut al mostenirii, prin insumarea valorii bunurilor existente in patrimoniul succesoral la data deschiderii mostenirii;

b) determinarea activului net al mostenirii, prin scaderea pasivului succesoral din activul brut;

c) reunirea fictiva, doar pentru calcul, la activul net, a valorii donatiilor facute de cel care lasa mostenirea.

(2) In vederea aplicarii alin. (1) lit. c), se ia in considerare valoarea la data deschiderii mostenirii a bunurilor donate, tinandu-se insa cont de starea lor in momentul donatiei, din care se scade valoarea sarcinilor asumate prin contractele de donatie. Daca bunurile au fost instrainate de donatar, se tine seama de valoarea lor la data instrainarii. Daca bunurile donate au fost inlocuite cu altele, se tine cont de valoarea, la data deschiderii mostenirii, a bunurilor intrate in patrimoniu si de starea lor la momentul dobandirii. Totusi, daca devalorizarea bunurilor intrate in patrimoniu era inevitabila la data dobandirii, in virtutea naturii lor, inlocuirea bunurilor nu este luata in considerare. In masura in care bunul donat sau cel care l-a inlocuit pe acesta a pierit fortuit, indiferent de data pieirii, donatia nu se va supune reunirii fictive. Sumele de bani sunt supuse indexarii in raport cu indicele inflatiei, corespunzator perioadei cuprinse intre data intrarii lor in patrimoniul donatarului si data deschiderii mostenirii.

(3) Nu se va tine seama in stabilirea rezervei de darurile obisnuite, de donatiile remuneratorii si, in masura in care nu sunt excesive, nici de sumele cheltuite pentru intretinerea sau, daca este cazul, pentru formarea profesionala a descendentilor, a parintilor sau a sotului si nici de cheltuielile de nunta.

(4) Pana la dovada contrara, instrainarea cu titlu oneros catre un descendent ori un ascendent privilegiat sau catre sotul supravietuitor este prezumata a fi donatie daca instrainarea s-a facut cu rezerva uzufructului, uzului ori abitatiei sau in schimbul intretinerii pe viata ori a unei rente viagere. Prezumtia opereaza numai in favoarea descendentilor, ascendentilor privilegiati si a sotului supravietuitor ai defunctului, daca acestia nu au consimtit la instrainare.

(5) Rezerva succesorala si cotitatea disponibila se calculeaza in functie de valoarea stabilita potrivit alin. (1). La stabilirea rezervei nu se tine seama de cei care au renuntat la mostenire, cu exceptia celor

obligati la raport, potrivit art. 1.147 alin. (2).

Modul de operare

Art. 1.092. - Dupa deschiderea mostenirii, liberalitatile care incalca rezerva succesorala sunt supuse reductiunii, la cerere.

Persoanele care pot cere reductiunea

Art. 1.093. - Reductiunea liberalitatilor excesive poate fi ceruta numai de catre mostenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum si de catre creditorii chirografari ai mostenitorilor rezervatari.

Caile de realizare a reductiunii

Art. 1.094. - (1) Reductiunea liberalitatilor excesive se poate realiza prin buna invoiala a celor interesati.
(2) In lipsa unei asemenea invoieli, reductiunea poate fi invocata in fata instantei de judecata pe cale de exceptie sau pe cale de actiune, dupa caz.
(3) In cazul pluralitatii de mostenitori rezervatari, reductiunea opereaza numai in limita cotei de rezerva cuvenite celui care a cerut-o si profita numai acestuia.

Termenul de prescriptie

Art. 1.095. - **(1)** Dreptul la actiunea in reductiune a liberalitatilor excesive se prescrie in termen de 3 ani de la data deschiderii mostenirii sau, dupa caz, de la data la care mostenitorii rezervatari au pierdut posesia bunurilor care formeaza obiectul liberalitatilor.
(2) In cazul liberalitatilor excesive a caror existenta nu a fost cunoscuta de mostenitorii rezervatari, termenul de prescriptie incepe sa curga de la data cand au cunoscut existenta acestora si caracterul lor excesiv.
(3) Exceptia de reductiune este imprescriptibila extinctiv.

Ordinea reductiunii

Art. 1.096. - (1) Legatele se reduc inaintea donatiilor.
(2) Legatele se reduc toate deodata si proportional, afara daca testatorul a dispus ca anumite legate vor avea preferinta, caz in care vor fi reduse mai intai celelalte legate.
(3) Donatiile se reduc succesiv, in ordinea inversa a datei lor, incepand cu cea mai noua.
(4) Donatiile concomitente se reduc toate deodata si proportional, afara daca donatorul a dispus ca anumite donatii vor avea preferinta, caz in care vor fi reduse mai intai celelalte donatii.
(5) Daca beneficiarul donatiei care ar trebui redusa este insolvabil, se va proceda la reductiunea donatiei anterioare.

Efectele reductiunii

Art. 1.097. - (1) Reductiunea are ca efect ineficacitatea legatelor sau, dupa caz, desfiintarea donatiilor in masura necesara intregirii rezervei succesorale.
(2) Intregirea rezervei, ca urmare a reductiunii, se realizeaza in natura.
(3) Reductiunea se realizeaza prin echivalent in cazul in care, inainte de deschiderea mostenirii, donatarul a instrainat bunul ori a constituit asupra lui drepturi reale, precum si atunci cand bunul a pierit dintr-o cauza imputabila donatarului.
(4) Cand donatia supusa reductiunii a fost facuta unui mostenitor rezervatar care nu este obligat la raportul donatiei, acesta va putea pastra in contul rezervei sale partea care depaseste cotitatea disponibila.
(5) Daca donatarul este un succesibil obligat la raport, iar partea supusa reductiunii reprezinta mai putin de jumatate din valoarea bunului donat, donatarul rezervatar poate pastra bunul, iar reductiunea necesara intregirii rezervei celorlalti mostenitori rezervatari se va face prin luare mai putin sau prin echivalent banesc.

(6) In cazul intregirii rezervei in natura, gratificatul pastreaza fructele partii din bun care depaseste cotitatea disponibila, percepute pana la data la care cei indreptatiti au cerut reductiunea.

Reductiunea unor liberalitati speciale

Art. 1.098. - (1) Daca donatia sau legatul are ca obiect un uzufruct, uz ori abitatie sau o renta ori intretinere viagera, mostenitorii rezervatari au facultatea fie de a executa liberalitatea astfel cum a fost stipulata, fie de a abandona proprietatea cotitatii disponibile in favoarea beneficiarului liberalitatii, fie de a solicita reductiunea potrivit dreptului comun.
(2) Daca mostenitorii rezervatari nu se inteleg asupra optiunii, reductiunea se va face potrivit dreptului comun.

Imputarea liberalitatilor

Art. 1.099. - (1) Daca beneficiarul liberalitatii nu este mostenitor rezervatar, liberalitatea primita se imputa asupra cotitatii disponibile, iar daca o depaseste, este supusa reductiunii.
(2) Daca gratificatul este mostenitor rezervatar si liberalitatea nu este supusa raportului, ea se imputa asupra cotitatii disponibile. Daca este cazul, excedentul se imputa asupra cotei de rezerva la care are dreptul gratificatul si, daca o depaseste, este supus reductiunii.
(3) Daca gratificatul este mostenitor rezervatar si liberalitatea este supusa raportului, ea se imputa asupra rezervei celui gratificat, iar daca exista, excedentul se imputa asupra cotitatii disponibile, afara de cazul in care dispunatorul a stipulat imputarea sa asupra rezervei globale. In acest ultim caz, numai partea care excedeaza rezervei globale se imputa asupra cotitatii disponibile. In toate cazurile, daca se depaseste cotitatea disponibila, liberalitatea este supusa reductiunii.
(4) Daca exista mai multe liberalitati, imputarea se face potrivit alin. (1)-(3), tinand seama si de ordinea reductiunii liberalitatilor excesive.

TITLUL IV
Transmisiunea si partajul mostenirii

CAPITOLUL I
Transmisiunea mostenirii

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiunile de optiune succesorala si de succesibil

Art. 1.100. - (1) Cel chemat la mostenire in temeiul legii sau al vointei defunctului poate accepta mostenirea sau poate renunta la ea.
(2) Prin succesibil se intelege persoana care indeplineste conditiile prevazute de lege pentru a putea mosteni, dar care nu si-a exercitat inca dreptul de optiune succesorala.

Caracterele juridice ale optiunii

Art. 1.101. - Sub sanctiunea nulitatii absolute, optiunea succesorala este indivizibila si nu poate fi afectata de nicio modalitate.

Vocatia multipla la mostenire

Art. 1.102. - (1) Mostenitorul care, in baza legii sau a testamentului, cumuleaza mai multe vocatii la mostenire are, pentru fiecare dintre ele, un drept de optiune distinct.
(2) Legatarul chemat la mostenire si ca mostenitor legal isi va putea exercita optiunea in oricare dintre aceste calitati. Daca, desi nu a fost incalcata rezerva, din testament rezulta ca defunctul a dorit sa diminueze cota ce i s-ar fi cuvenit legatarului ca mostenitor legal, acesta din urma poate opta doar ca

legatar.

Termenul de optiune succesorala

Art. 1.103. - (1) Dreptul de optiune succesorala se exercita in termen de un an de la data deschiderii mostenirii.
(2) Termenul de optiune curge:
a) de la data nasterii celui chemat la mostenire, daca nasterea s-a produs dupa deschiderea mostenirii;
b) de la data inregistrarii mortii in registrul de stare civila, daca inregistrarea se face in temeiul unei hotarari judecatoresti de declarare a mortii celui care lasa mostenirea, afara numai daca succesibilul a cunoscut faptul mortii sau hotararea de declarare a mortii la o data anterioara, caz in care termenul curge de la aceasta din urma data;
c) de la data la care legatarul a cunoscut sau trebuia sa cunoasca legatul sau, daca testamentul cuprinzand acest legat este descoperit dupa deschiderea mostenirii;
d) de la data la care succesibilul a cunoscut sau trebuia sa cunoasca legatura de rudenie pe care se intemeiaza vocatia sa la mostenire, daca aceasta data este ulterioara deschiderii mostenirii.
(3) Termenului prevazut la alin. (1) i se aplica prevederile cuprinse in cartea a VI-a referitoare la suspendarea si repunerea in termenul de prescriptie extinctiva.

Prorogarea termenului

Art. 1.104. - (1) In cazul in care succesibilul a cerut intocmirea inventarului anterior exercitarii dreptului de optiune succesorala, termenul de optiune nu se va implini mai devreme de doua luni de la data la care i se comunica procesul-verbal de inventariere.
(2) Pe durata efectuarii inventarului, succesibilul nu poate fi considerat mostenitor, cu exceptia cazului in care a acceptat mostenirea.

Retransmiterea dreptului de optiune

Art. 1.105. - (1) Mostenitorii celui care a decedat fara a fi exercitat dreptul de optiune succesorala il exercita separat, fiecare pentru partea sa, in termenul aplicabil dreptului de optiune privind mostenirea autorului lor.
(2) In cazul prevazut la alin. (1), partea succesibilului care renunta profita celorlalti mostenitori ai autorului sau.

SECȚIUNEA a 2-a
Acceptarea mostenirii

Libertatea acceptarii mostenirii

Art. 1.106. - Nimeni nu poate fi obligat sa accepte o mostenire ce i se cuvine.

Acceptarea mostenirii de catre creditori

Art. 1.107. - Creditorii succesibilului pot accepta mostenirea, pe cale oblica, in limita indestularii creantei lor.

Felurile acceptarii

Art. 1.108. - (1) Acceptarea poate fi expresa sau tacita.
(2) Acceptarea este expresa cand succesibilul isi insuseste explicit titlul sau calitatea de mostenitor printr-un inscris autentic sau sub semnatura privata.
(3) Acceptarea este tacita cand succesibilul face un act sau fapt pe care nu ar putea sa il faca decat in calitate de mostenitor.

Inregistrarea actelor de acceptare

Art. 1.109. - In situatia in care acceptarea este facuta printr-un inscris autentic, declaratia de acceptare se va inscrie in registrul national notarial, tinut in format electronic, potrivit legii.

Actele cu valoare de acceptare tacita

Art. 1.110. - (1) Actele de dispozitie juridica privind o parte sau totalitatea drepturilor asupra mostenirii atrag acceptarea tacita a acesteia. Sunt astfel de acte:
a) instrainarea, cu titlu gratuit sau oneros, de catre succesibil a drepturilor asupra mostenirii;
b) renuntarea, chiar gratuita, in folosul unuia sau mai multor mostenitori determinati;
c) renuntarea la mostenire, cu titlu oneros, chiar in favoarea tuturor comostenitorilor sau mostenitorilor subsecventi.
(2) De asemenea, pot avea valoare de acceptare tacita a mostenirii actele de dispozitie, administrare definitiva ori folosinta a unor bunuri din mostenire.
(3) Actele de conservare, supraveghere si de administrare provizorie nu valoreaza acceptare, daca din imprejurarile in care acestea s-au efectuat nu rezulta ca succesibilul si-a insusit prin ele calitatea de mostenitor.
(4) Sunt considerate a fi de administrare provizorie actele de natura urgenta a caror indeplinire este necesara pentru normala punere in valoare, pe termen scurt, a bunurilor mostenirii.

Declaratia de neacceptare

Art. 1.111. - Succesibilul care intentioneaza sa indeplineasca un act ce poate avea semnificatia acceptarii mostenirii, dar care doreste ca prin aceasta sa nu fie considerat acceptant, trebuie sa dea in acest sens, anterior indeplinirii actului, o declaratie autentica notariala.

Prezumtia de renuntare

Art. 1.112. - (1) Este prezumat, pana la proba contrara, ca a renuntat la mostenire succesibilul care, desi cunostea deschiderea mostenirii si calitatea lui de succesibil, ca urmare a citarii sale in conditiile legii, nu accepta mostenirea in termenul prevazut la art. 1.103. Citatia trebuie sa cuprinda, sub sanctiunea nulitatii acesteia, pe langa elementele prevazute de Codul de procedura civila, si precizarea ca, daca succesibilul nu isi exercita dreptul de a accepta mostenirea in termenul prevazut la art. 1.103, va fi prezumat ca renunta la mostenire.
(2) Prezumtia de renuntare opereaza numai daca citatia i-a fost comunicata succesibilului cu cel putin 30 de zile inainte de expirarea termenului de optiune succesorala.

Reducerea termenului de optiune

Art. 1.113. - (1) Pentru motive temeinice, la cererea oricarei persoane interesate, un succesibil poate fi obligat, cu aplicarea procedurii prevazute de lege pentru ordonanta presedintiala, sa isi exercite dreptul de optiune succesorala inauntrul unui termen stabilit de instanta judecatoreasca, mai scurt decat cel prevazut la art. 1.103.
(2) Succesibilul care nu opteaza in termenul stabilit de instanta judecatoreasca este considerat ca a renuntat la mostenire.

Efectele acceptarii

Art. 1.114. - (1) Acceptarea consolideaza transmisiunea mostenirii realizata de plin drept la data decesului.
(2) Mostenitorii legali si legatarii universali sau cu titlu universal raspund pentru datoriile si sarcinile mostenirii numai cu bunurile din patrimoniul succesoral, proportional cu cota fiecaruia.
(3) Legatarul cu titlu particular nu este obligat sa suporte datoriile si sarcinile mostenirii. Prin exceptie, el raspunde pentru pasivul mostenirii, insa numai cu bunul sau bunurile ce formeaza obiectul legatului, daca:
a) testatorul a dispus in mod expres in acest sens;

b) dreptul lasat prin legat are ca obiect o universalitate, cum ar fi o mostenire culeasa de catre testator si nelichidata inca; in acest caz, legatarul raspunde pentru pasivul acelei universalitati;

c) celelalte bunuri ale mostenirii sunt insuficiente pentru plata datoriilor si sarcinilor mostenirii.

(4) In cazul instrainarii bunurilor mostenirii dupa deschiderea acesteia, bunurile intrate in patrimoniul succesoral prin efectul subrogatiei pot fi afectate stingerii datoriilor si sarcinilor mostenirii.

Intocmirea inventarului

Art. 1.115. - (1) Succesibilii, creditorii mostenirii si orice persoana interesata pot cere notarului competent sa dispuna efectuarea unui inventar al bunurilor din patrimoniul succesoral, toate cheltuielile care se vor face in acest scop fiind in sarcina mostenirii.

(2) Daca succesibilii sau persoanele care detin bunuri din patrimoniul succesoral se opun, efectuarea inventarului este dispusa de catre instanta judecatoreasca de la locul deschiderii mostenirii.

(3) Inventarul se efectueaza de catre persoana desemnata prin acordul succesibililor si al creditorilor sau, in lipsa unui asemenea acord, de catre persoana desemnata fie de notar, fie, dupa caz, de instanta de judecata competenta.

Procesul-verbal de inventariere

Art. 1.116. - (1) Procesul-verbal de inventariere cuprinde enumerarea, descrierea si evaluarea provizorie a bunurilor ce se aflau in posesia defunctului la data deschiderii mostenirii.

(2) Bunurile a caror proprietate este contestata se vor mentiona separat.

(3) In inventar se cuprind mentiuni privind pasivul succesoral.

(4) Bunurile mostenirii care se gasesc in posesia altei persoane vor fi inventariate cu precizarea locului unde se afla si a motivului pentru care se gasesc acolo.

(5) In cazul in care, cu ocazia inventarierii, se va gasi vreun testament lasat de defunct, acesta va fi vizat spre neschimbare si va fi depus in depozit la biroul notarului public.

(6) Inventarul se semneaza de cel care l-a intocmit, de succesibilii aflati la locul inventarului, iar in lipsa acestora sau in cazul refuzului lor de a semna, inventarul va fi semnat de 2 martori.

Masurile speciale de conservare a bunurilor

Art. 1.117. - (1) Daca exista pericol de instrainare, pierdere, inlocuire sau distrugere a bunurilor, notarul va putea pune bunurile sub sigiliu sau le va preda unui custode.

(2) Poate fi numit custode, cu acordul tuturor celor interesati, unul dintre succesibili, iar in caz contrar, o alta persoana aleasa de catre notar.

(3) In cazul in care conservarea bunurilor mostenirii necesita anumite cheltuieli, acestea vor fi facute, cu incuviintarea notarului, de catre custodele prevazut la alin. (1) sau, in lipsa custodelui, de un curator special, numit de notar pentru administrarea bunurilor.

(4) Bunurile date in custodie sau in administrare se predau pe baza de procesverbal semnat de notar si de custode sau curator. Daca predarea are loc concomitent cu inventarierea, se va face mentiune in procesul-verbal, un exemplar al acestuia predandu-se custodelui sau curatorului.

(5) Custodele sau curatorul este obligat sa restituie bunurile si sa dea socoteala notarului asupra cheltuielilor de conservare sau administrare a acestor bunuri la finalizarea procedurii succesorale sau atunci cand notarul considera necesar.

(6) Oricine se considera vatamat prin inventarul intocmit sau prin masurile de conservare si administrare luate de notarul public poate face plangere la instanta judecatoreasca competenta.

Masurile speciale privind sumele de bani si alte valori

Art. 1.118. - (1) Daca in timpul efectuarii inventarului se vor gasi sume de bani, hartii de valoare, cecuri sau alte valori, se vor depune in depozitul notarial sau la o institutie specializata, facandu-se mentiune despre aceasta si in procesul-verbal de inventariere.

(2) Din sumele de bani gasite la inventariere se vor lasa mostenitorilor sau celor care locuiau cu defunctul si gospodareau impreuna cu acesta sumele necesare pentru:

a) intretinerea persoanelor ce erau in sarcina celui decedat, pentru maximum 6 luni;

b) plata sumelor datorate in baza contractelor individuale de munca sau pentru plata asigurarilor sociale;

c) acoperirea cheltuielilor pentru conservarea si administrarea bunurilor mostenirii.

Acceptarea fortata

Art. 1.119. - (1) Succesibilul care, cu rea-credinta, a sustras ori a ascuns bunuri din patrimoniul succesoral sau a ascuns o donatie supusa raportului ori reductiunii este considerat ca a acceptat mostenirea, chiar daca anterior renuntase la ea. El nu va avea insa niciun drept cu privire la bunurile sustrase sau ascunse si, dupa caz, va fi obligat sa raporteze ori sa reduca donatia ascunsa fara a participa la distribuirea bunului donat.
(2) Mostenitorul aflat in situatia prevazuta la alin. (1) este tinut sa plateasca datoriile si sarcinile mostenirii proportional cu cota sa din mostenire, inclusiv cu propriile sale bunuri.

SECȚIUNEA a 3-a
Renuntarea la mostenire

Forma renuntarii

Art. 1.120. - (1) Renuntarea la mostenire nu se presupune, cu exceptia cazurilor prevazute la art. 1.112 si art. 1.113 alin. (2).
(2) Declaratia de renuntare se face in forma autentica la orice notar public sau, dupa caz, la misiunile diplomatice si oficiile consulare ale Romaniei, in conditiile si limitele prevazute de lege.
(3) Pentru informarea tertilor, declaratia de renuntare se va inscrie, pe cheltuiala renuntatorului, in registrul national notarial, tinut in format electronic, potrivit legii.

Efectele renuntarii

Art. 1.121. - (1) Succesibilul care renunta este considerat ca nu a fost niciodata mostenitor.
(2) Partea renuntatorului profita mostenitorilor pe care i-ar fi inlaturat de la mostenire sau celor a caror parte ar fi diminuat-o daca ar fi acceptat mostenirea.

Renuntarea frauduloasa

Art. 1.122. - (1) Creditorii succesibilului care a renuntat la mostenire in frauda lor pot cere instantei revocarea renuntarii in ceea ce ii priveste, insa numai in termen de 3 luni de la data la care au cunoscut renuntarea.
(2) Admiterea actiunii in revocare produce efectele acceptarii mostenirii de catre succesibilul debitor numai in privinta creditorului reclamant si in limita creantei acestuia.

Revocarea renuntarii

Art. 1.123. - (1) In tot cursul termenului de optiune, renuntatorul poate revoca renuntarea, daca mostenirea nu a fost deja acceptata de alti succesibili care au vocatie la partea care i-ar reveni, dispozitiile art. 1.120 aplicandu-se in mod corespunzator.
(2) Revocarea renuntarii valoreaza acceptare, bunurile mostenirii fiind preluate in starea in care se gasesc si sub rezerva drepturilor dobandite de terti asupra acelor bunuri.

Termenul de prescriptie

Art. 1.124. - Dreptul la actiunea in anularea acceptarii sau renuntarii se prescrie in termen de 6 luni, calculat in caz de violenta de la incetarea acesteia, iar in celelalte cazuri din momentul in care titularul dreptului la actiune a cunoscut cauza de nulitate relativa.

SECȚIUNEA a 4-a
Sezina

Notiune

Art. 1.125. - Pe langa stapanirea de fapt exercitata asupra patrimoniului succesoral, sezina le confera mostenitorilor sezinari si dreptul de a administra acest patrimoniu si de a exercita drepturile si actiunile defunctului.

Mostenitorii sezinari

Art. 1.126. - Sunt mostenitori sezinari sotul supravietuitor, descendentii si ascendentii privilegiati.

Dobandirea sezinei de catre mostenitorii legali nesezinari

Art. 1.127. - **(1)** Mostenitorii legali nesezinari dobandesc sezina numai prin eliberarea certificatului de mostenitor, dar cu efect retroactiv din ziua deschiderii mostenirii.
(2) Pana la intrarea in stapanirea de fapt a mostenirii, mostenitorul legal nesezinar nu poate fi urmarit in calitate de mostenitor.

Intrarea legatarului universal sau cu titlu universal in stapanirea mostenirii

Art. 1.128. - (1) Legatarul universal poate cere intrarea in stapanirea de fapt a mostenirii de la mostenitorii rezervatari. Daca asemenea mostenitori nu exista sau refuza, legatarul universal intra in stapanirea mostenirii prin eliberarea certificatului de mostenitor.
(2) Legatarul cu titlu universal poate cere intrarea in stapanirea de fapt a mostenirii de la mostenitorii rezervatari sau, dupa caz, de la legatarul universal intrat in stapanirea mostenirii ori de la mostenitorii legali nerezervatari care au intrat in stapanirea mostenirii, fie de drept, fie prin eliberarea certificatului de mostenitor. Daca asemenea mostenitori nu exista sau refuza, legatarul cu titlu universal intra in stapanirea mostenirii prin eliberarea certificatului de mostenitor.

Predarea legatului cu titlu particular

Art. 1.129. - Legatarul cu titlu particular intra in posesia obiectului legatului din ziua in care acesta i-a fost predat de bunavoie sau, in lipsa, din ziua depunerii la instanta a cererii de predare.

SECȚIUNEA a 5-a
Petitia de ereditate

Persoanele care pot obtine recunoasterea calitatii de mostenitor

Art. 1.130. - Mostenitorul cu vocatie universala sau cu titlu universal poate obtine oricand recunoasterea calitatii sale de mostenitor contra oricarei persoane care, pretinzand ca se intemeiaza pe titlul de mostenitor, poseda toate sau o parte din bunurile din patrimoniul succesoral.

Efectele recunoasterii calitatii de mostenitor

Art. 1.131. - (1) Recunoasterea calitatii de mostenitor il obliga pe detinatorul fara titlu al bunurilor din patrimoniul succesoral la restituirea acestor bunuri cu aplicarea regulilor prevazute la art. 1.635-1.649.
(2) In privinta actelor juridice incheiate intre detinatorul fara titlu al bunurilor succesorale si terti, dispozitiile art. 960 alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

SECȚIUNEA a 6-a
Certificatul de mostenitor

Notiune

Art. 1.132. - Certificatul de mostenitor se elibereaza de catre notarul public si cuprinde constatari referitoare la patrimoniul succesoral, numarul si calitatea mostenitorilor si cotele ce le revin din acest patrimoniu, precum si alte mentiuni prevazute de lege.

Efecte

Art. 1.133. - (1) Certificatul de mostenitor face dovada calitatii de mostenitor, legal sau testamentar, precum si dovada dreptului de proprietate al mostenitorilor acceptanti asupra bunurilor din masa succesorala, in cota care se cuvine fiecaruia.
(2) In vederea stabilirii componentei patrimoniului succesoral, notarul public procedeaza, mai intai, la lichidarea regimului matrimonial.

Nulitatea

Art. 1.134. - Cei care se considera vatamati in drepturile lor prin eliberarea certificatului de mostenitor pot cere instantei judecatoresti constatarea sau, dupa caz, declararea nulitatii acestuia si stabilirea drepturilor lor, conform legii.

CAPITOLUL II
Mostenirea vacanta

Notiune

Art. 1.135. - (1) Daca nu sunt mostenitori legali sau testamentari, mostenirea este vacanta.
(2) Daca prin legat s-a atribuit numai o parte a mostenirii si nu exista mostenitori legali ori vocatia acestora a fost restransa ca efect al testamentului lasat de defunct, partea din mostenire ramasa neatribuita este vacanta.

Administrarea provizorie a bunurilor mostenirii

Art. 1.136. - (1) Cat timp mostenirea nu a fost acceptata sau daca succesibilul nu este cunoscut, notarul public competent poate sa numeasca un curator special al mostenirii, pentru apararea drepturilor mostenitorului eventual, avand drepturile si indatoririle de administrare prevazute la art. 1.117 alin. (3)-(5).
(2) In cazurile prevazute la alin. (1), actiunile impotriva mostenirii se vor indrepta impotriva unui curator special, numit de notarul public competent, la cererea reclamantului.
(3) Daca exista indicii ca mostenirea urmeaza a fi declarata vacanta, notarul public competent incunostinteaza si organul care reprezinta comuna, orasul sau, dupa caz, municipiul.

Somarea succesibililor

Art. 1.137. - (1) Daca in termen de un an si 6 luni de la deschiderea mostenirii nu s-a infatisat niciun succesibil, notarul, la cererea oricarei persoane interesate, ii va soma pe toti succesibilii, printr-o publicatie facuta la locul deschiderii mostenirii, la locul unde se afla imobilele din patrimoniul succesoral, precum si intr-un ziar de larga circulatie, pe cheltuiala mostenirii, sa se infatiseze la biroul sau in termen de cel mult doua luni de la publicare.
(2) Daca niciun succesibil nu se prezinta in termenul fixat in publicatie, notarul va constata ca mostenirea este vacanta.

Dreptul de a culege mostenirea vacanta

Art. 1.138. - Mostenirile vacante revin comunei, orasului sau, dupa caz, municipiului in a carui raza teritoriala se aflau bunurile la data deschiderii mostenirii si intra in domeniul lor privat. Este considerata nescrisa orice dispozitie testamentara care, fara a stipula transmiterea bunurilor mostenirii, urmareste sa inlature aceasta regula.

Intrarea in stapanirea mostenirii vacante si raspunderea pentru pasiv

Art. 1.139. - (1) Comuna, orasul sau, dupa caz, municipiul intra in stapanirea de fapt a mostenirii de indata ce toti succesibilii cunoscuti au renuntat la mostenire ori, la implinirea termenului prevazut la art. 1.137, daca niciun mostenitor nu este cunoscut. Mostenirea se dobandeste retroactiv de la data deschiderii sale.
(2) Comuna, orasul sau, dupa caz, municipiul suporta pasivul mostenirii vacante numai in limita valorii bunurilor din patrimoniul succesoral.

Desfiintarea vacantei mostenirii

Art. 1.140. - Daca, desi s-a constatat vacanta mostenirii, exista mostenitori, atunci acestia pot exercita petitia de ereditate impotriva comunei, orasului sau, dupa caz, municipiului.

CAPITOLUL III
Amintirile de familie

Bunurile care constituie amintiri de familie

Art. 1.141. - (1) Constituie amintiri de familie bunurile ce au apartinut membrilor familiei si stau marturie istoriei acesteia.
(2) Sunt incluse in aceasta categorie bunuri precum corespondenta purtata de membrii familiei, arhivele familiale, decoratiile, armele de colectie, portretele de familie, documentele, precum si orice alte bunuri cu semnificatie morala deosebita pentru respectiva familie.

Regimul juridic al amintirilor de familie

Art. 1.142. - (1) Mostenitorii pot iesi din indiviziune cu privire la bunurile care constituie amintiri de familie numai prin partaj voluntar.
(2) In cazul in care nu se realizeaza partajul voluntar, bunurile care constituie amintiri de familie raman in indiviziune.
(3) Pe durata indiviziunii, prin acordul mostenitorilor sau, in lipsa acestuia, prin hotararea instantei, amintirile de familie sunt depozitate in interesul familiei la unul ori mai multi dintre mostenitori sau in locul convenit de ei.
(4) Mostenitorul desemnat ca depozitar poate revendica bunurile care constituie amintiri de familie de la cel care le detine pe nedrept, dar nu le poate instraina, imprumuta sau da in locatiune fara acordul unanim al coindivizarilor.

CAPITOLUL IV
Partajul succesoral si raportul

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale referitoare la partajul succesoral

Starea de indiviziune

Art. 1.143. - (1) Nimeni nu poate fi obligat a ramane in indiviziune. Mostenitorul poate cere oricand iesirea din indiviziune, chiar si atunci cand exista conventii sau clauze testamentare care prevad altfel.
(2) Dispozitiile art. 669-686 se aplica si partajului succesoral in masura in care nu sunt incompatibile cu acesta.

Partajul voluntar

Art. 1.144. - (1) Daca toti mostenitorii sunt prezenti si au capacitate de exercitiu deplina, partajul se

poate realiza prin buna invoiala, in forma si prin actul pe care partile le convin. Daca printre bunurile succesorale se afla imobile, conventia de partaj trebuie incheiata in forma autentica, sub sanctiunea nulitatii absolute.

(2) Daca nu sunt prezenti toti mostenitorii ori daca printre ei se afla minori sau persoane puse sub interdictie judecatoreasca ori persoane disparute, atunci se vor pune sigilii pe bunurile mostenirii in cel mai scurt termen, iar partajul voluntar se va realiza cu respectarea regulilor referitoare la protectia persoanelor lipsite de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa ori privitoare la persoanele disparute.

Masuri conservatorii

Art. 1.145. - Bunurile mostenirii pot sa faca obiectul unor masuri conservatorii, in tot sau in parte, la cererea persoanelor interesate, in conditiile legii.

SECȚIUNEA a 2-a
Raportul donatiilor

Notiune

Art. 1.146. - (1) Raportul donatiilor este obligatia pe care o au intre ei sotul supravietuitor si descendentii defunctului care vin efectiv si impreuna la mostenirea legala de a readuce la mostenire bunurile care le-au fost donate fara scutire de raport de catre cel ce lasa mostenirea.

(2) In lipsa de stipulatie contrara din partea donatorului, cei mentionati la alin. (1) sunt obligati la raport numai daca ar fi avut vocatie concreta la mostenirea defunctului in cazul in care aceasta s-ar fi deschis la data donatiei.

Scutirea de raport a renuntatorului la mostenirea legala

Art. 1.147. - (1) In caz de renuntare la mostenirea legala, descendentul sau sotul supravietuitor nu mai are obligatia de raport, putand pastra liberalitatea primita in limitele cotitatii disponibile.

(2) Prin stipulatie expresa in contractul de donatie, donatarul poate fi obligat la raportul donatiei si in cazul renuntarii la mostenire. In acest caz, donatarul va readuce la mostenire numai valoarea bunului donat care depaseste partea din bunurile defunctului la care ar fi avut dreptul ca mostenitor legal.

Persoanele care pot cere raportul donatiei

Art. 1.148. - Dreptul de a cere raportul il au numai descendentii si sotul supravietuitor, precum si, pe cale oblica, creditorii personali ai acestora.

Caracterul personal al obligatiei de raport

Art. 1.149. - (1) Mostenitorul datoreaza raportul numai pentru donatiile pe care le-a primit personal de la donator.

(2) Daca descendentul donatarului vine in nume propriu la mostenirea donatorului, nu este obligat sa raporteze donatia facuta ascendentului sau, chiar daca a acceptat mostenirea acestuia din urma.

(3) Descendentul care vine la mostenire prin reprezentare succesorala este obligat sa raporteze donatia primita de la defunct de catre ascendentul sau pe care il reprezinta, chiar daca nu l-a mostenit pe acesta din urma.

Exceptiile de la obligatia de raport

Art. 1.150. - (1) Nu sunt supuse raportului:

a) donatiile pe care defunctul le-a facut cu scutire de raport. Scutirea poate fi facuta prin chiar actul de donatie sau printr-un act ulterior, intocmit in una dintre formele prevazute pentru liberalitati;

b) donatiile deghizate sub forma unor instrainari cu titlu oneros sau efectuate prin persoane interpuse, cu exceptia cazului in care se dovedeste ca cel care a lasat mostenirea a urmarit un alt scop decat

scutirea de raport;

c) darurile obisnuite, donatiile remuneratorii si, in masura in care nu sunt excesive, sumele cheltuite pentru intretinerea sau, daca este cazul, pentru formarea profesionala a descendentilor, a parintilor sau a sotului si nici cheltuielile de nunta, in masura in care cel care lasa mostenirea nu a dispus altfel;

d) fructele culese, veniturile scadente pana in ziua deschiderii mostenirii si echivalentul banesc al folosintei exercitate de donatar asupra bunului donat.

(2) De asemenea, raportul nu este datorat nici in cazul in care bunul donat a pierit fara culpa donatarului. Cu toate acestea, daca bunul a fost reconstituit prin folosirea unei indemnizatii incasate ca urmare a pieirii sale, donatarul este tinut sa faca raportul bunului in masura in care indemnizatia a servit la reconstituirea acelui bun. In cazul in care indemnizatia nu a fost utilizata in acest scop, ea insasi este supusa raportului. Daca indemnizatia rezulta dintr-un contract de asigurare, aceasta se raporteaza numai in masura in care depaseste cuantumul total al primelor platite de donatar.

Modul de efectuare a raportului

Art. 1.151. - (1) Raportul se face prin echivalent. Este considerata ca nescrisa dispozitia care impune donatarului raportul in natura.

(2) Cu toate acestea, donatarul poate efectua raportul in natura daca la data cererii de raport este inca proprietarul bunului si nu l-a grevat cu o sarcina reala si nici nu l-a dat in locatiune pentru o perioada mai mare de 3 ani.

(3) Raportul prin echivalent se poate realiza prin preluare, prin imputatie sau in bani.

(4) Raportul prin preluare se realizeaza prin luarea din masa succesorala de catre mostenitorii indreptatiti la raport a unor bunuri, pe cat posibil de aceeasi natura si calitate cu cele care au format obiectul donatiei, tinand seama de cotele succesorale ale fiecaruia.

(5) In cazul raportului prin imputatie, valoarea donatiei se scade din partea mostenitorului obligat la raport.

(6) In cazul raportului in bani, cel obligat la raport va depune la dispozitia celorlalti mostenitori o suma de bani care reprezinta diferenta dintre valoarea bunului donat si partea din aceasta valoare ce corespunde cotei sale succesorale.

Caile de realizare a raportului

Art. 1.152. - (1) Raportul se realizeaza in cadrul partajului, prin buna invoiala sau pe cale judecatoreasca.

(2) Raportul cerut de unul dintre mostenitori profita si celorlalti mostenitori indreptatiti sa solicite raportul, cu exceptia celor care au renuntat in mod expres la raport.

Evaluarea bunului in cazul raportului prin echivalent

Art. 1.153. - (1) In vederea efectuarii raportului prin echivalent, se ia in considerare valoarea bunului donat la momentul judecatii, tinandu-se insa cont de starea lui in momentul donatiei, din care se scade valoarea, la momentul judecatii, a sarcinilor asumate prin contractul de donatie.

(2) Daca bunul a fost instrainat de donatar anterior cererii de raport, se tine seama de valoarea lui la data instrainarii. Daca bunul donat a fost inlocuit cu altul, se tine cont de valoarea, la data raportului, a bunului intrat in patrimoniu si de starea lui la momentul dobandirii. Totusi, daca devalorizarea bunului intrat in patrimoniu era inevitabila la data dobandirii, in virtutea naturii sale, inlocuirea bunului nu este luata in considerare.

(3) Sumele de bani sunt supuse indexarii in raport cu indicele inflatiei, corespunzator perioadei cuprinse intre data intrarii lor in patrimoniul donatarului si data realizarii raportului.

Ameliorarile si degradarile bunului donat in cazul raportului in natura

Art. 1.154. - (1) Donatarul are dreptul sa recupereze, proportional cu cotele succesorale, cheltuielile rezonabile pe care le-a facut cu lucrarile adaugate, precum si cu lucrarile autonome necesare si utile pana la data raportului.

(2) Totodata, donatarul este raspunzator de toate degradarile si deteriorarile care au micsorat valoarea bunului ca urmare a faptei sale culpabile.

(3) Donatarul poate retine bunul pana la plata efectiva a sumelor ce ii sunt datorate pentru cheltuielile prevazute la alin. (1), afara de cazul in care creanta lui se compenseaza cu despagubirile pe care le

datoreaza potrivit alin. (2).

SECȚIUNEA a 3-a
Plata datoriilor

Plata pasivului. Exceptiile de la divizarea de drept a pasivului mostenirii

Art. 1.155. - (1) Mostenitorii universali si cu titlu universal contribuie la plata datoriilor si sarcinilor mostenirii proportional cu cota succesorala ce ii revine fiecaruia.
(2) Inainte de partajul succesoral, creditorii ale caror creante provin din conservarea sau din administrarea bunurilor mostenirii ori s-au nascut inainte de deschiderea mostenirii pot cere sa fie platiti din bunurile aflate in indiviziune. De asemenea, ei pot solicita executarea silita asupra acestor bunuri.
(3) Regula divizarii de drept a pasivului succesoral nu se aplica daca:
a) obligatia este indivizibila;
b) obligatia are ca obiect un bun individual determinat ori o prestatie determinata asupra unui astfel de bun;
c) obligatia este garantata cu o ipoteca sau o alta garantie reala, caz in care mostenitorul care primeste bunul afectat garantiei va fi obligat pentru tot, insa numai in limita valorii acelui bun, iar participarea sa la restul pasivului mostenirii se reduce corespunzator;
d) unul dintre mostenitori este insarcinat, prin titlu, sa execute singur obligatia. In acest caz, daca titlul il reprezinta testamentul, scutirea celorlalti mostenitori constituie o liberalitate, supusa reductiunii daca este cazul.

Situatia creditorilor personali ai mostenitorilor

Art. 1.156. - (1) Inainte de partajul succesoral, creditorii personali ai unui mostenitor nu pot urmari partea acestuia din bunurile mostenirii.
(2) Creditorii personali ai mostenitorilor si orice persoana ce justifica un interes legitim pot sa ceara partajul in numele debitorului lor, pot pretinde sa fie prezenti la partajul prin buna invoiala sau pot sa intervina in procesul de partaj.
(3) Ceilalti mostenitori pot obtine respingerea actiunii de partaj introduse de catre creditor, platind datoria in numele si pe seama mostenitorului debitor.
(4) Creditorii pot solicita revocarea partajului fara a fi obligati sa dovedeasca frauda copartasilor numai daca, desi au cerut sa fie prezenti, partajul s-a realizat in lipsa lor si fara sa fi fost convocati. In toate celelalte cazuri, actiunea in revocarea partajului ramane supusa dispozitiilor art. 1.562.
(5) Din bunurile mostenirii atribuite la partaj, precum si din cele care le iau locul in patrimoniul mostenitorului, creditorii mostenirii vor fi platiti cu preferinta fata de creditorii personali ai mostenitorului.
(6) Dispozitiile alin. (5) sunt aplicabile si legatarilor cu titlu particular ori de cate ori obiectul legatului nu consta intr-un bun individual determinat.

Regresul intre mostenitori. Insolvabilitatea unuia dintre mostenitori

Art. 1.157. - (1) Mostenitorul universal sau cu titlu universal care, din cauza garantiei reale sau din orice alta cauza, a platit din datoria comuna mai mult decat partea sa are drept de regres impotriva celorlalti mostenitori, insa numai pentru partea din datoria comuna ce revenea fiecaruia, chiar si atunci cand mostenitorul care a platit datoria ar fi fost subrogat in drepturile creditorilor.
(2) Cand unul dintre mostenitorii universali sau cu titlu universal este insolvabil, partea lui din pasivul mostenirii se imparte intre toti ceilalti in proportie cu cotele succesorale ale fiecaruia.
(3) Mostenitorul are dreptul de a cere plata creantelor pe care le are fata de mostenire de la ceilalti mostenitori, ca orice alt creditor al mostenirii. In privinta partii din datorie care ii revine ca mostenitor, dispozitiile art. 1.620-1.624 sunt aplicabile.

Raportul datoriilor

Art. 1.158. - (1) Daca, la data partajului succesoral, un mostenitor are o datorie certa si lichida fata de mostenire, aceasta se lichideaza prin luare mai putin.
(2) Daca mostenitorul are mai multe datorii fata de mostenire care nu sunt acoperite cu partea sa din bunurile mostenirii, aceste datorii se sting proportional prin raport in limita partii respective.

(3) Raportul nu opereaza in privinta creantei pe care un mostenitor o are fata de mostenire. Insa mostenitorul care este atat creditor, cat si debitor al mostenirii se poate prevala de compensatia legala, chiar daca nu ar fi intrunite conditiile acesteia.
(4) Prin acordul tuturor mostenitorilor, raportul datoriilor se poate realiza si inainte de partajul succesoral.

Titlurile executorii obtinute impotriva defunctului

Art. 1.159. - Titlurile executorii obtinute impotriva defunctului pot fi executate si impotriva mostenitorilor sai, in conditiile prevazute de Codul de procedura civila.

SECȚIUNEA a 4-a
Partajul de ascendent

Subiecte

Art. 1.160. - Ascendentii pot face partajul bunurilor lor intre descendenti.

Forme

Art. 1.161. - (1) Partajul de ascendent se poate realiza prin donatie sau prin testament, cu respectarea formelor, conditiilor si regulilor prevazute de lege pentru aceste acte juridice.
(2) Partajul realizat prin donatie nu poate avea ca obiect decat bunurile prezente.

Cuprins

Art. 1.162. - Daca in partajul de ascendent nu au fost cuprinse toate bunurile mostenirii, bunurile necuprinse se vor partaja conform legii.

Ineficacitate

Art. 1.163. - (1) Este lovit de nulitate absoluta partajul in care nu s-au cuprins toti descendentii care indeplinesc conditiile pentru a veni la mostenire, fie in nume propriu, fie prin reprezentare succesorala.
(2) Dispozitiile alin. (1) nu se aplica partajului in care nu a fost inclus un descendent care vine la mostenire prin reprezentare succesorala, insa a fost cuprins acela pe care il reprezinta.
(3) Daca prin partajul de ascendent se incalca rezerva succesorala a vreunui descendent sau a sotului supravietuitor, sunt aplicabile dispozitiile privitoare la reductiunea liberalitatilor excesive.

CARTEA a V-a
Despre obligatii*)

_____
***)** Dispozitiile tranzitorii si de punere in aplicare a cartii a V-a sunt cuprinse in art. 102-189 din Legea nr. 71/2011.

TITLUL I
Dispozitii generale

Continutul raportului obligational

Art. 1.164. - Obligatia este o legatura de drept in virtutea careia debitorul este tinut sa procure o prestatie creditorului, iar acesta are dreptul sa obtina prestatia datorata.

Izvoarele obligatiilor

Art. 1.165. - Obligatiile izvorasc din contract, act unilateral, gestiunea de afaceri, imbogatirea fara justa cauza, plata nedatorata, fapta ilicita, precum si din orice alt act sau fapt de care legea leaga nasterea unei obligatii.

TITLUL II
Izvoarele obligatiilor

CAPITOLUL I
Contractul

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 1.166. - Contractul este acordul de vointe dintre doua sau mai multe persoane cu intentia de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.

Regulile aplicabile contractelor

Art. 1.167. - (1) Toate contractele se supun regulilor generale din prezentul capitol.
(2) Regulile particulare privitoare la anumite contracte sunt prevazute in prezentul cod sau in legi speciale.

Regulile aplicabile contractelor nenumite

Art. 1.168. - Contractelor nereglementate de lege li se aplica prevederile prezentului capitol, iar daca acestea nu sunt indestulatoare, regulile speciale privitoare la contractul cu care se aseamana cel mai mult.

Libertatea de a contracta

Art. 1.169. - Partile sunt libere sa incheie orice contracte si sa determine continutul acestora, in limitele impuse de lege, de ordinea publica si de bunele moravuri.

Buna-credinta

Art. 1.170. - Partile trebuie sa actioneze cu buna-credinta atat la negocierea si incheierea contractului, cat si pe tot timpul executarii sale. Ele nu pot inlatura sau limita aceasta obligatie.

SECȚIUNEA a 2-a
Diferite categorii de contracte

Contractul sinalagmatic si contractul unilateral

Art. 1.171. - Contractul este sinalagmatic atunci cand obligatiile nascute din acesta sunt reciproce si interdependente. In caz contrar, contractul este unilateral chiar daca executarea lui presupune obligatii in sarcina ambelor parti.

Contractul cu titlu oneros si contractul cu titlu gratuit

Art. 1.172. - (1) Contractul prin care fiecare parte urmareste sa isi procure un avantaj in schimbul obligatiilor asumate este cu titlu oneros.
(2) Contractul prin care una dintre parti urmareste sa procure celeilalte parti un beneficiu, fara a obtine in schimb vreun avantaj, este cu titlu gratuit.

Contractul comutativ si contractul aleatoriu

Art. 1.173. - (1) Este comutativ contractul in care, la momentul incheierii sale, existenta drepturilor si obligatiilor partilor este certa, iar intinderea acestora este determinata sau determinabila.
(2) Este aleatoriu contractul care, prin natura lui sau prin vointa partilor, ofera cel putin uneia dintre parti sansa unui castig si o expune totodata la riscul unei pierderi, ce depind de un eveniment viitor si incert.

Contractul consensual, solemn sau real

Art. 1.174. - (1) Contractul poate fi consensual, solemn sau real.
(2) Contractul este consensual atunci cand se formeaza prin simplul acord de vointa al partilor.
(3) Contractul este solemn atunci cand validitatea sa este supusa indeplinirii unor formalitati prevazute de lege.
(4) Contractul este real atunci cand, pentru validitatea sa, este necesara remiterea bunului.

Contractul de adeziune

Art. 1.175. - Contractul este de adeziune atunci cand clauzele sale esentiale sunt impuse ori sunt redactate de una dintre parti, pentru aceasta sau ca urmare a instructiunilor sale, cealalta parte neavand decat sa le accepte ca atare.

Contractul-cadru

Art. 1.176. - (1) Contractul-cadru este acordul prin care partile convin sa negocieze, sa incheie sau sa mentina raporturi contractuale ale caror elemente esentiale sunt determinate de acesta.
(2) Modalitatea de executare a contractului-cadru, in special termenul si volumul prestatiilor, precum si, daca este cazul, pretul acestora sunt precizate prin conventii ulterioare.

Contractul incheiat cu consumatorii

Art. 1.177. - Contractul incheiat cu consumatorii este supus legilor speciale si, in completare, dispozitiilor prezentului cod.

SECȚIUNEA a 3-a
Incheierea contractului

§1. Dispoziții preliminare

Libertatea formei

Art. 1.178. - Contractul se incheie prin simplul acord de vointe al partilor daca legea nu impune o anumita formalitate pentru incheierea sa valabila.

Conditiile esentiale pentru validitatea contractului

Art. 1.179. - (1) Conditiile esentiale pentru validitatea unui contract sunt:
1. capacitatea de a contracta;

2. consimtamantul partilor;
3. un obiect determinat si licit;
4. o cauza licita si morala.
(2) In masura in care legea prevede o anumita forma a contractului, aceasta trebuie respectata, sub sanctiunea prevazuta de dispozitiile legale aplicabile.

§2. Capacitatea părților

Capacitatea partilor

Art. 1.180. - Poate contracta orice persoana care nu este declarata incapabila de lege si nici oprita sa incheie anumite contracte.

Reguli aplicabile

Art. 1.181. - Regulile privitoare la capacitatea de a contracta sunt reglementate in principal in cartea I.

§3. Consimțământul

I. Formarea contractului

Incheierea contractului

Art. 1.182. - (1) Contractul se incheie prin negocierea lui de catre parti sau prin acceptarea fara rezerve a unei oferte de a contracta.
(2) Este suficient ca partile sa se puna de acord asupra elementelor esentiale ale contractului, chiar daca lasa unele elemente secundare spre a fi convenite ulterior ori incredinteaza determinarea acestora unei alte persoane.
(3) In conditiile prevazute la alin. (2), daca partile nu ajung la un acord asupra elementelor secundare ori persoana careia i-a fost incredintata determinarea lor nu ia o decizie, instanta va dispune, la cererea oricareia dintre parti, completarea contractului, tinand seama, dupa imprejurari, de natura acestuia si de intentia partilor.

Buna-credinta in negocieri

Art. 1.183. - (1) Partile au libertatea initierii, desfasurarii si ruperii negocierilor si nu pot fi tinute raspunzatoare pentru esecul acestora.
(2) Partea care se angajeaza intr-o negociere este tinuta sa respecte exigentele bunei-credinte. Partile nu pot conveni limitarea sau excluderea acestei obligatii.
(3) Este contrara exigentelor bunei-credinte, intre altele, conduita partii care initiaza sau continua negocieri fara intentia de a incheia contractul.
(4) Partea care initiaza, continua sau rupe negocierile contrar bunei-credinte raspunde pentru prejudiciul cauzat celeilalte parti. Pentru stabilirea acestui prejudiciu se va tine seama de cheltuielile angajate in vederea negocierilor, de renuntarea de catre cealalta parte la alte oferte si de orice imprejurari asemanatoare.

Obligatia de confidentialitate in negocierile precontractuale

Art. 1.184. - Cand o informatie confidentiala este comunicata de catre o parte in cursul negocierilor, cealalta parte este tinuta sa nu o divulge si sa nu o foloseasca in interes propriu, indiferent daca se incheie sau nu contractul. Incalcarea acestei obligatii atrage raspunderea partii in culpa.

Elementele de care depinde incheierea contractului

Art. 1.185. - Atunci cand, in timpul negocierilor, o parte insista sa se ajunga la un acord asupra unui anumit element sau asupra unei anumite forme, contractul nu se incheie pana nu se ajunge la un acord cu privire la acestea.

Momentul si locul incheierii contractului

Art. 1.186. - (1) Contractul se incheie in momentul si in locul in care acceptarea ajunge la ofertant, chiar daca acesta nu ia cunostinta de ea din motive care nu ii sunt imputabile.
(2) De asemenea, contractul se considera incheiat in momentul in care destinatarul ofertei savarseste un act sau un fapt concludent, fara a-l instiinta pe ofertant, daca, in temeiul ofertei, al practicilor statornicite intre parti, al uzantelor sau potrivit naturii afacerii, acceptarea se poate face in acest mod.

Forma ofertei si a acceptarii

Art. 1.187. - Oferta si acceptarea trebuie emise in forma ceruta de lege pentru incheierea valabila a contractului.

Oferta de a contracta

Art. 1.188. - (1) O propunere constituie oferta de a contracta daca aceasta contine suficiente elemente pentru formarea contractului si exprima intentia ofertantului de a se obliga in cazul acceptarii ei de catre destinatar.
(2) Oferta poate proveni de la persoana care are initiativa incheierii contractului, care ii determina continutul sau, dupa imprejurari, care propune ultimul element esential al contractului.
(3) Dispozitiile art. 1.182-1.203 se aplica in mod corespunzator si atunci cand imprejurarile in care se incheie contractul nu permit identificarea ofertei sau a acceptarii.

Propunerea adresata unor persoane nedeterminate

Art. 1.189. - (1) Propunerea adresata unor persoane nedeterminate, chiar daca este precisa, nu valoreaza oferta, ci, dupa imprejurari, solicitare de oferta sau intentie de negociere.
(2) Cu toate acestea, propunerea valoreaza oferta daca aceasta rezulta astfel din lege, din uzante ori, in mod neindoielnic, din imprejurari. In aceste cazuri, revocarea ofertei adresate unor persoane nedeterminate produce efecte numai daca este facuta in aceeasi forma cu oferta insasi sau intr-o modalitate care permite sa fie cunoscuta in aceeasi masura cu aceasta.

Solicitarea de oferte

Art. 1.190. - Solicitarea de a formula oferte, adresata uneia sau mai multor persoane determinate, nu constituie, prin ea insasi, oferta de a contracta.

Oferta irevocabila

Art. 1.191. - (1) Oferta este irevocabila de indata ce autorul ei se obliga sa o mentina un anumit termen. Oferta este, de asemenea, irevocabila atunci cand poate fi considerata astfel in temeiul acordului partilor, al practicilor statornicite intre acestea, al negocierilor, al continutului ofertei ori al uzantelor.
(2) Declaratia de revocare a unei oferte irevocabile nu produce niciun efect.

Termenul de acceptare

Art. 1.192. - Termenul de acceptare curge din momentul in care oferta ajunge la destinatar.

Oferta fara termen adresata unei persoane absente

Art. 1.193. - (1) Oferta fara termen de acceptare, adresata unei persoane care nu este prezenta, trebuie mentinuta un termen rezonabil, dupa imprejurari, pentru ca destinatarul sa o primeasca, sa o analizeze si sa expedieze acceptarea.
(2) Revocarea ofertei nu impiedica incheierea contractului decat daca ajunge la destinatar inainte ca ofertantul sa primeasca acceptarea sau, dupa caz, inaintea savarsirii actului ori faptului care, potrivit prevederilor art. 1.186 alin. (2), determina incheierea contractului.
(3) Ofertantul raspunde pentru prejudiciul cauzat prin revocarea ofertei inaintea expirarii termenului prevazut la alin. (1).

Oferta fara termen adresata unei persoane prezente

Art. 1.194. - (1) Oferta fara termen de acceptare, adresata unei persoane prezente ramane fara efecte daca nu este acceptata de indata.
(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica si in cazul ofertei transmise prin telefon sau prin alte asemenea mijloace de comunicare la distanta.

Caducitatea ofertei

Art. 1.195. - (1) Oferta devine caduca daca:
a) acceptarea nu ajunge la ofertant in termenul stabilit sau, in lipsa, in termenul prevazut la art. 1.193 alin. (1);
b) destinatarul o refuza.
(2) Decesul sau incapacitatea ofertantului atrage caducitatea ofertei irevocabile numai atunci cand natura afacerii sau imprejurarile o impun.

Acceptarea ofertei

Art. 1.196. - (1) Orice act sau fapt al destinatarului constituie acceptare daca indica in mod neindoielnic acordul sau cu privire la oferta, astfel cum aceasta a fost formulata, si ajunge in termen la autorul ofertei. Dispozitiile art. 1.186 raman aplicabile.
(2) Tacerea sau inactiunea destinatarului nu valoreaza acceptare decat atunci cand aceasta rezulta din lege, din acordul partilor, din practicile statornicite intre acestea, din uzante sau din alte imprejurari.

Acceptarea necorespunzatoare a ofertei

Art. 1.197. - **(1)** Raspunsul destinatarului nu constituie acceptare atunci cand:
a) cuprinde modificari sau completari care nu corespund ofertei primite;
b) nu respecta forma ceruta anume de ofertant;
c) ajunge la ofertant dupa ce oferta a devenit caduca.
(2) Raspunsul destinatarului, exprimat potrivit alin. (1), poate fi considerat, dupa imprejurari, ca o contraoferta.

Acceptarea tardiva

Art. 1.198. - (1) Acceptarea tardiva produce efecte numai daca autorul ofertei il instiinteaza de indata pe acceptant despre incheierea contractului.
(2) Acceptarea facuta in termen, dar ajunsa la ofertant dupa expirarea termenului, din motive neimputabile acceptantului, produce efecte daca ofertantul nu il instiinteaza despre aceasta de indata.

Retragerea ofertei sau a acceptarii

Art. 1.199. - Oferta sau acceptarea poate fi retrasa daca retragerea ajunge la destinatar anterior ori concomitent cu oferta sau, dupa caz, cu acceptarea.

Comunicarea ofertei, acceptarii si revocarii

Art. 1.200. - (1) Oferta, acceptarea, precum si revocarea acestora produc efecte numai din momentul in care ajung la destinatar, chiar daca acesta nu ia cunostinta de ele din motive care nu ii sunt imputabile.
(2) Comunicarea acceptarii trebuie facuta prin mijloace cel putin la fel de rapide ca cele folosite de ofertant, daca din lege, din acordul partilor, din practicile statornicite intre acestea sau din alte asemenea imprejurari nu rezulta contrariul.

Clauze externe

Art. 1.201. - Daca prin lege nu se prevede altfel, partile sunt tinute de clauzele extrinseci la care contractul face trimitere.

Clauze standard

Art. 1.202. - (1) Sub rezerva prevederilor art. 1.203, dispozitiile prezentei sectiuni se aplica in mod corespunzator si atunci cand la incheierea contractului sunt utilizate clauze standard.
(2) Sunt clauze standard stipulatiile stabilite in prealabil de una dintre parti pentru a fi utilizate in mod general si repetat si care sunt incluse in contract fara sa fi fost negociate cu cealalta parte.
(3) Clauzele negociate prevaleaza asupra clauzelor standard.
(4) Atunci cand ambele parti folosesc clauze standard si nu ajung la o intelegere cu privire la acestea, contractul se incheie totusi pe baza clauzelor convenite si a oricaror clauze standard comune in substanta lor, cu exceptia cazului in care una dintre parti notifica celeilalte parti, fie anterior momentului incheierii contractului, fie ulterior si de indata, ca nu intentioneaza sa fie tinuta de un astfel de contract.

Clauze neuzuale

Art. 1.203. - Clauzele standard care prevad in folosul celui care le propune limitarea raspunderii, dreptul de a denunta unilateral contractul, de a suspenda executarea obligatiilor sau care prevad in detrimentul celeilalte parti decaderea din drepturi ori din beneficiul termenului, limitarea dreptului de a opune exceptii, restrangerea libertatii de a contracta cu alte persoane, reinnoirea tacita a contractului, legea aplicabila, clauze compromisorii sau prin care se deroga de la normele privitoare la competenta instantelor judecatoresti nu produc efecte decat daca sunt acceptate, in mod expres, in scris, de cealalta parte.

II. Valabilitatea consimtamantului

Conditii

Art. 1.204. - Consimtamantul partilor trebuie sa fie serios, liber si exprimat in cunostinta de cauza.

Lipsa discernamantului

Art. 1.205. - (1) Este anulabil contractul incheiat de o persoana care, la momentul incheierii acestuia, se afla, fie si numai vremelnic, intr-o stare care o punea in neputinta de a-si da seama de urmarile faptei sale.
(2) Contractul incheiat de o persoana pusa ulterior sub interdictie poate fi anulat daca, la momentul cand actul a fost facut, cauzele punerii sub interdictie existau si erau indeobste cunoscute.

III. Viciile consimtamantului

Cazuri

Art. 1.206. - (1) Consimtamantul este viciat cand este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violenta.
(2) De asemenea, consimtamantul este viciat in caz de leziune.

Eroarea

Art. 1.207. - (1) Partea care, la momentul incheierii contractului, se afla intr-o eroare esentiala poate cere anularea acestuia, daca cealalta parte stia sau, dupa caz, trebuia sa stie ca faptul asupra caruia a purtat eroarea era esential pentru incheierea contractului.
(2) Eroarea este esentiala:
1. cand poarta asupra naturii sau obiectului contractului;
2. cand poarta asupra identitatii obiectului prestatiei sau asupra unei calitati a acestuia ori asupra unei alte imprejurari considerate esentiale de catre parti in absenta careia contractul nu s-ar fi incheiat;
3. cand poarta asupra identitatii persoanei sau asupra unei calitati a acesteia in absenta careia contractul nu s-ar fi incheiat.
(3) Eroarea de drept este esentiala atunci cand priveste o norma juridica determinanta, potrivit vointei partilor, pentru incheierea contractului.
(4) Eroarea care priveste simplele motive ale contractului nu este esentiala, cu exceptia cazului in care prin vointa partilor asemenea motive au fost considerate hotaratoare.

Eroarea nescuzabila

Art. 1.208. - (1) Contractul nu poate fi anulat daca faptul asupra caruia a purtat eroarea putea fi, dupa imprejurari, cunoscut cu diligente rezonabile.
(2) Eroarea de drept nu poate fi invocata in cazul dispozitiilor legale accesibile si previzibile.

Eroarea asumata

Art. 1.209. - Nu atrage anularea contractului eroarea care poarta asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invoca sau, dupa imprejurari, trebuia sa fie asumat de acesta.

Eroarea de calcul

Art. 1.210. - Simpla eroare de calcul nu atrage anularea contractului, ci numai rectificarea, afara de cazul in care, concretizandu-se intr-o eroare asupra cantitatii, a fost esentiala pentru incheierea contractului. Eroarea de calcul trebuie corectata la cererea oricareia dintre parti.

Eroarea de comunicare sau de transmitere

Art. 1.211. - Dispozitiile privitoare la eroare se aplica in mod corespunzator si atunci cand eroarea poarta asupra declaratiei de vointa ori cand declaratia a fost transmisa inexact prin intermediul unei alte persoane sau prin mijloace de comunicare la distanta.

Invocarea erorii cu buna-credinta

Art. 1.212. - Partea care este victima unei erori nu se poate prevala de aceasta contrar exigentelor bunei-credinte.

Adaptarea contractului

Art. 1.213. - (1) Daca o parte este indreptatita sa invoce anulabilitatea contractului pentru eroare, dar cealalta parte declara ca doreste sa execute ori executa contractul asa cum acesta fusese inteles de partea indreptatita sa invoce anulabilitatea, contractul se considera ca a fost incheiat asa cum l-a inteles aceasta din urma parte.
(2) In acest caz, dupa ce a fost informata asupra felului in care partea indreptatita sa invoce anulabilitatea a inteles contractul si inainte ca aceasta sa fi obtinut anularea, cealalta parte trebuie, in termen de cel mult 3 luni de la data cand a fost notificata ori de la data cand i s-a comunicat cererea de chemare in judecata, sa declare ca este de acord cu executarea sau sa execute fara intarziere

contractul, astfel cum a fost inteles de partea aflata in eroare.
(3) Daca declaratia a fost facuta si comunicata partii aflate in eroare in termenul prevazut la alin. (2) sau contractul a fost executat, dreptul de a obtine anularea este stins si notificarea prevazuta la alin. (2) este considerata lipsita de efecte.

Dolul

Art. 1.214. - (1) Consimtamantul este viciat prin dol atunci cand partea s-a aflat intr-o eroare provocata de manoperele frauduloase ale celeilalte parti ori cand aceasta din urma a omis, in mod fraudulos, sa il informeze pe contractant asupra unor imprejurari pe care se cuvenea sa i le dezvaluie.
(2) Partea al carei consimtamant a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar daca eroarea in care s-a aflat nu a fost esentiala.
(3) Contractul este anulabil si atunci cand dolul provine de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte parti.
(4) Dolul nu se presupune.

Dolul comis de un tert

Art. 1.215. - (1) Partea care este victima dolului unui tert nu poate cere anularea decat daca cealalta parte a cunoscut sau, dupa caz, ar fi trebuit sa cunoasca dolul la incheierea contractului.
(2) Independent de anularea contractului, autorul dolului raspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Violenta

Art. 1.216. - (1) Poate cere anularea contractului partea care a contractat sub imperiul unei temeri justificate induse, fara drept, de cealalta parte sau de un tert.
(2) Exista violenta cand temerea insuflata este de asa natura incat partea amenintata putea sa creada, dupa imprejurari, ca, in lipsa consimtamantului sau, viata, persoana, onoarea sau bunurile sale ar fi expuse unui pericol grav si iminent.
(3) Violenta poate atrage anularea contractului si atunci cand este indreptata impotriva unei persoane apropiate, precum sotul, sotia, ascendentii ori descendentii partii al carei consimtamant a fost viciat.
(4) In toate cazurile, existenta violentei se apreciaza tinand seama de varsta, starea sociala, sanatatea si caracterul celui asupra caruia s-a exercitat violenta, precum si de orice alta imprejurare ce a putut influenta starea acestuia la momentul incheierii contractului.

Amenintarea cu exercitiul unui drept

Art. 1.217. - Constituie violenta si temerea insuflata prin amenintarea cu exercitiul unui drept facuta cu scopul de a obtine avantaje injuste.

Starea de necesitate

Art. 1.218. - Contractul incheiat de o parte aflata in stare de necesitate nu poate fi anulat decat daca cealalta parte a profitat de aceasta imprejurare.

Temerea reverentiara

Art. 1.219. - Simpla temere izvorata din respect, fara sa fi fost violenta, nu atrage anularea contractului.

Violenta savarsita de un tert

Art. 1.220. - (1) Violenta atrage anularea contractului si atunci cand este exercitata de un tert, insa numai daca partea al carei consimtamant nu a fost viciat cunostea sau, dupa caz, ar fi trebuit sa cunoasca violenta savarsita de catre tert.
(2) Independent de anularea contractului, autorul violentei raspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Leziunea

Art. 1.221. - **(1)** Exista leziune atunci cand una dintre parti, profitand de starea de nevoie, de lipsa de experienta ori de lipsa de cunostinte a celeilalte parti, stipuleaza in favoarea sa ori a unei alte persoane o prestatie de o valoare considerabil mai mare, la data incheierii contractului, decat valoarea propriei prestatii.
(2) Existenta leziunii se apreciaza si in functie de natura si scopul contractului.
(3) Leziunea poate exista si atunci cand minorul isi asuma o obligatie excesiva prin raportare la starea sa patrimoniala, la avantajele pe care le obtine din contract ori la ansamblul circumstantelor.

Sanctiune

Art. 1.222. - (1) Partea al carei consimtamant a fost viciat prin leziune poate cere, la alegerea sa, anularea contractului sau reducerea obligatiilor sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi indreptatita.
(2) Cu exceptia cazului prevazut de art. 1.221 alin. (3), actiunea in anulare este admisibila numai daca leziunea depaseste jumatate din valoarea pe care o avea, la momentul incheierii contractului, prestatia promisa sau executata de partea lezata. Disproportia trebuie sa subziste pana la data cererii de anulare.
(3) In toate cazurile, instanta poate sa mentina contractul daca cealalta parte ofera, in mod echitabil, o reducere a propriei creante sau, dupa caz, o majorare a propriei obligatii. Dispozitiile art. 1.213 privitoare la adaptarea contractului se aplica in mod corespunzator.

Termenul de prescriptie

Art. 1.223. - (1) Dreptul la actiunea in anulare sau in reducerea obligatiilor pentru leziune se prescrie in termen de un an de la data incheierii contractului.
(2) Anulabilitatea contractului nu poate sa fie opusa pe cale de exceptie cand dreptul la actiune este prescris.

Inadmisibilitatea leziunii

Art. 1.224. - Nu pot fi atacate pentru leziune contractele aleatorii, tranzactia, precum si alte contracte anume prevazute de lege.

§4. Obiectul contractului

Obiectul contractului

Art. 1.225. - (1) Obiectul contractului il reprezinta operatiunea juridica, precum vanzarea, locatiunea, imprumutul si altele asemenea, convenita de parti, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor si obligatiilor contractuale.
(2) Obiectul contractului trebuie sa fie determinat si licit, sub sanctiunea nulitatii absolute.
(3) Obiectul este ilicit atunci cand este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri.

Obiectul obligatiei

Art. 1.226. - (1) Obiectul obligatiei este prestatia la care se angajeaza debitorul.
(2) Sub sanctiunea nulitatii absolute, el trebuie sa fie determinat sau cel putin determinabil si licit.

Imposibilitatea initiala a obiectului obligatiei

Art. 1.227. - Contractul este valabil chiar daca, la momentul incheierii sale, una dintre parti se afla in

imposibilitate de a-si executa obligatia, afara de cazul in care prin lege se prevede altfel.

Bunurile viitoare

Art. 1.228. - In lipsa unei prevederi legale contrare, contractele pot purta si asupra bunurilor viitoare.

Bunurile care nu sunt in circuitul civil

Art. 1.229. - Numai bunurile care sunt in circuitul civil pot face obiectul unei prestatii contractuale.

Bunurile care apartin altuia

Art. 1.230. - Daca prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui tert pot face obiectul unei prestatii, debitorul fiind obligat sa le procure si sa le transmita creditorului sau, dupa caz, sa obtina acordul tertului. In cazul neexecutarii obligatiei, debitorul raspunde pentru prejudiciile cauzate.

Determinarea calitatii obiectului

Art. 1.231. - Atunci cand nu poate fi stabilita potrivit contractului, calitatea prestatiei sau a obiectului acesteia trebuie sa fie rezonabila sau, dupa imprejurari, cel putin de nivel mediu.

Determinarea obiectului de catre un tert

Art. 1.232. - (1) Atunci cand pretul sau orice alt element al contractului urmeaza sa fie determinat de un tert, acesta trebuie sa actioneze in mod corect, diligent si echidistant.
(2) Daca tertul nu poate sau nu doreste sa actioneze ori aprecierea sa este in mod manifest nerezonabila, instanta, la cererea partii interesate, va stabili, dupa caz, pretul sau elementul nedeterminat de catre parti.

Determinarea pretului intre profesionisti

Art. 1.233. - Daca un contract incheiat intre profesionisti nu stabileste pretul si nici nu indica o modalitate pentru a-l determina, se presupune ca partile au avut in vedere pretul practicat in mod obisnuit in domeniul respectiv pentru aceleasi prestatii realizate in conditii comparabile sau, in lipsa unui asemenea pret, un pret rezonabil.

Raportarea la un factor de referinta

Art. 1.234. - Atunci cand, potrivit contractului, pretul se determina prin raportare la un factor de referinta, iar acest factor nu exista, a incetat sa mai existe ori nu mai este accesibil, el se inlocuieste, in absenta unei conventii contrare, cu factorul de referinta cel mai apropiat.

§5. Cauza

Notiune

Art. 1.235. - Cauza este motivul care determina fiecare parte sa incheie contractul.

Conditii

Art. 1.236. - (1) Cauza trebuie sa existe, sa fie licita si morala.
(2) Cauza este ilicita cand este contrara legii si ordinii publice.
(3) Cauza este imorala cand este contrara bunelor moravuri.

Frauda la lege

Art. 1.237. - Cauza este ilicita si atunci cand contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative.

Sanctiune

Art. 1.238. - (1) Lipsa cauzei atrage anulabilitatea contractului, cu exceptia cazului in care contractul a fost gresit calificat si poate produce alte efecte juridice.
(2) Cauza ilicita sau imorala atrage nulitatea absoluta a contractului daca este comuna ori, in caz contrar, daca cealalta parte a cunoscut-o sau, dupa imprejurari, trebuia s-o cunoasca.

Proba cauzei

Art. 1.239. - (1) Contractul este valabil chiar atunci cand cauza nu este expres prevazuta.
(2) Existenta unei cauze valabile se prezuma pana la proba contrara.

§6. Forma contractului

Formele de exprimare a consimtamantului

Art. 1.240. - (1) Vointa de a contracta poate fi exprimata verbal sau in scris.
(2) Vointa poate fi manifestata si printr-un comportament care, potrivit legii, conventiei partilor, practicilor statornicite intre acestea sau uzantelor, nu lasa nicio indoiala asupra intentiei de a produce efectele juridice corespunzatoare.

Forma scrisa

Art. 1.241. - Inscrisul care constata incheierea contractului poate fi sub semnatura privata sau autentic, avand forta probanta prevazuta de lege.

Sanctiune

Art. 1.242. - (1) Este lovit de nulitate absoluta contractul incheiat in lipsa formei pe care, in chip neindoielnic, legea o cere pentru incheierea sa valabila.
(2) Daca partile s-au invoit ca un contract sa fie incheiat intr-o anumita forma, pe care legea nu o cere, contractul se socoteste valabil chiar daca forma nu a fost respectata.

Modificarea contractului

Art. 1.243. - Daca prin lege nu se prevede altfel, orice modificare a contractului este supusa conditiilor de forma cerute de lege pentru incheierea sa.

Forma ceruta pentru inscrierea in cartea funciara

Art. 1.244. - In afara altor cazuri prevazute de lege, trebuie sa fie incheiate prin inscris autentic, sub sanctiunea nulitatii absolute, conventiile care stramuta sau constituie drepturi reale care urmeaza a fi inscrise in cartea funciara.

Forma contractelor electronice

Art. 1.245. - Contractele care se incheie prin mijloace electronice sunt supuse conditiilor de forma

prevazute de legea speciala.

SECȚIUNEA a 4-a
Nulitatea contractului

§1. Dispoziții generale

Nulitatea

Art. 1.246. - (1) Orice contract incheiat cu incalcarea conditiilor cerute de lege pentru incheierea sa valabila este supus nulitatii, daca prin lege nu se prevede o alta sanctiune.
(2) Nulitatea poate fi absoluta sau relativa.
(3) Daca prin lege nu se prevede altfel, nulitatea contractului poate fi constatata sau declarata prin acordul partilor.
(4) Prin acordul partilor nu pot fi instituite si nici suprimate cauze de nulitate. Orice conventie sau clauza contrara este considerata nescrisa.

Nulitatea absoluta

Art. 1.247. - (1) Este nul contractul incheiat cu incalcarea unei dispozitii legale instituite pentru ocrotirea unui interes general.
(2) Nulitatea absoluta poate fi invocata de orice persoana interesata, pe cale de actiune sau de exceptie.
(3) Instanta este obligata sa invoce din oficiu nulitatea absoluta.
(4) Contractul lovit de nulitate absoluta nu este susceptibil de confirmare decat in cazurile prevazute de lege.

Nulitatea relativa

Art. 1.248. - (1) Contractul incheiat cu incalcarea unei dispozitii legale instituite pentru ocrotirea unui interes particular este anulabil.
(2) Nulitatea relativa poate fi invocata numai de cel al carui interes este ocrotit prin dispozitia legala incalcata.
(3) Nulitatea relativa nu poate fi invocata din oficiu de instanta judecatoreasca.
(4) Contractul anulabil este susceptibil de confirmare.

Prescriptia

Art. 1.249. - (1) Daca prin lege nu se prevede altfel, nulitatea absoluta poate fi invocata oricand, fie pe cale de actiune, fie pe cale de exceptie.
(2) Nulitatea relativa poate fi invocata pe cale actiune numai in termenul de prescriptie stabilit de lege. Cu toate acestea, partea careia i se cere executarea contractului poate opune oricand nulitatea relativa a contractului, chiar si dupa implinirea termenului de prescriptie a dreptului la actiunea in anulare.

§2. Cauzele de nulitate

Cauzele de nulitate absoluta

Art. 1.250. - Contractul este lovit de nulitate absoluta in cazurile anume prevazute de lege, precum si atunci cand rezulta neindoielnic din lege ca interesul ocrotit este unul general.

Cauzele de nulitate relativa

Art. 1.251. - Contractul este anulabil cand au fost nesocotite dispozitiile legale privitoare la

capacitatea de exercitiu, cand consimtamantul uneia dintre parti a fost viciat, precum si in alte cazuri anume prevazute de lege.

Prezumtia de nulitate relativa

Art. 1.252. - In cazurile in care natura nulitatii nu este determinata ori nu reiese in chip neindoielnic din lege, contractul este anulabil.

Nulitatea virtuala

Art. 1.253. - In afara cazurilor in care legea prevede sanctiunea nulitatii, contractul se desfiinteaza si atunci cand sanctiunea nulitatii absolute sau, dupa caz, relative trebuie aplicata pentru ca scopul dispozitiei legale incalcate sa fie atins.

§3. Efectele nulității

Desfiintarea contractului si a actelor subsecvente

Art. 1.254. - **(1)** Contractul lovit de nulitate absoluta sau anulat este considerat a nu fi fost niciodata incheiat.
(2) Desfiintarea contractului atrage, in conditiile legii, si desfiintarea actelor subsecvente incheiate in baza lui.
(3) In cazul in care contractul este desfiintat, fiecare parte trebuie sa restituie celeilalte, in natura sau prin echivalent, prestatiile primite, potrivit prevederilor art. 1.639-1.647, chiar daca acestea au fost executate succesiv sau au avut un caracter continuu.

Nulitatea partiala

Art. 1.255. - **(1)** Clauzele contrare legii, ordinii publice sau bunelor moravuri si care nu sunt considerate nescrise atrag nulitatea contractului in intregul sau numai daca sunt, prin natura lor, esentiale sau daca, in lipsa acestora, contractul nu s-ar fi incheiat.
(2) In cazul in care contractul este mentinut in parte, clauzele nule sunt inlocuite de drept cu dispozitiile legale aplicabile.
(3) Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator si clauzelor care contravin unor dispozitii legale imperative si sunt considerate de lege nescrise.

Nulitatea contractului plurilateral

Art. 1.256. - In cazul contractelor cu mai multe parti in care prestatia fiecarei parti este facuta in considerarea unui scop comun, nulitatea contractului in privinta uneia dintre parti nu atrage desfiintarea in intregime a contractului, afara de cazul in care participarea acesteia este esentiala pentru existenta contractului.

Daunele-interese. Reducerea prestatiilor

Art. 1.257. - In caz de violenta sau dol, cel al carui consimtamant este viciat are dreptul de a pretinde, in afara de anulare, si daune-interese sau, daca prefera mentinerea contractului, de a solicita numai reducerea prestatiei sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi indreptatit.

Repararea prejudiciului in cazul nulitatii contractului incheiat in forma autentica

Art. 1.258. - In cazul anularii sau constatarii nulitatii contractului incheiat in forma autentica pentru o cauza de nulitate a carei existenta rezulta din insusi textul contractului, partea prejudiciata poate cere obligarea notarului public la repararea prejudiciilor suferite, in conditiile raspunderii civile delictuale pentru fapta proprie.

Refacerea contractului nul

Art. 1.259. - Contractul nul poate fi refacut, in tot sau in parte, cu respectarea tuturor conditiilor prevazute de lege la data refacerii lui. In toate cazurile, contractul refacut nu va produce efecte decat pentru viitor, iar nu si pentru trecut.

Conversiunea contractului nul

Art. 1.260. - (1) Un contract lovit de nulitate absoluta va produce totusi efectele actului juridic pentru care sunt indeplinite conditiile de fond si de forma prevazute de lege.
(2) Cu toate acestea, dispozitiile alin. (1) nu se aplica daca intentia de a exclude aplicarea conversiunii este stipulata in contractul lovit de nulitate sau reiese, in chip neindoielnic, din scopurile urmarite de parti la data incheierii contractului.

§4. Validarea contractului

Cauzele de validare

Art. 1.261. - (1) Contractul afectat de o cauza de nulitate este validat atunci cand nulitatea este acoperita.
(2) Nulitatea poate fi acoperita prin confirmare sau prin alte moduri anume prevazute de lege.

Confirmarea contractului

Art. 1.262. - (1) Confirmarea unui contract anulabil rezulta din vointa, expresa sau tacita, de a renunta la dreptul de a invoca nulitatea.
(2) Vointa de a renunta trebuie sa fie certa.

Conditiile confirmarii

Art. 1.263. - (1) Un contract anulabil poate fi confirmat daca in momentul confirmarii conditiile sale de validitate sunt intrunite.
(2) Persoana care poate invoca nulitatea poate confirma contractul numai cunoscand cauza de nulitate si, in caz de violenta, numai dupa incetarea acesteia.
(3) Persoana chemata de lege sa incuviinteze actele minorului poate, in numele si in interesul acestuia, cere anularea contractului facut fara incuviintarea sa ori sa confirme contractul atunci cand aceasta incuviintare era suficienta pentru incheierea valabila a acestuia.
(4) Dispozitiile alin. (3) se aplica in mod corespunzator si in cazul actelor incheiate fara autorizarea instantei de tutela.
(5) In lipsa confirmarii exprese, este suficient ca obligatia sa fie executata in mod voluntar la data la care ea putea fi valabil confirmata de catre partea interesata.
(6) Cel care trebuie sa confirme poate sa fie pus in intarziere printr-o notificare prin care partea interesata sa ii solicite fie sa confirme contractul anulabil, fie sa exercite actiunea in anulare, in termen de 6 luni de la notificare, sub sanctiunea decaderii din dreptul de a cere anularea contractului.

Cuprinsul actului confirmativ

Art. 1.264. - Pentru a fi valabil, actul confirmativ trebuie sa cuprinda obiectul, cauza si natura obligatiei si sa faca mentiune despre motivul actiunii in anulare, precum si despre intentia de a repara viciul pe care se intemeiaza acea actiune.

Efectele confirmarii

Art. 1.265. - (1) Confirmarea isi produce efectele din momentul incheierii contractului si atrage

renuntarea la mijloacele si exceptiile ce puteau fi opuse, sub rezerva insa a drepturilor dobandite si conservate de tertii de buna-credinta.

(2) Cand fiecare dintre parti poate invoca nulitatea contractului sau mai multe parti o pot invoca impotriva alteia, confirmarea facuta de una dintre acestea nu impiedica invocarea nulitatii de catre celelalte parti.

(3) Confirmarea unui contract anulabil pentru vicierea consimtamantului prin dol sau violenta nu implica prin ea insasi renuntarea la dreptul de a cere daune-interese.

SECȚIUNEA a 5-a
Interpretarea contractului

Interpretarea dupa vointa concordanta a partilor

Art. 1.266. - (1) Contractele se interpreteaza dupa vointa concordanta a partilor, iar nu dupa sensul literal al termenilor.

(2) La stabilirea vointei concordante se va tine seama, intre altele, de scopul contractului, de negocierile purtate de parti, de practicile statornicite intre acestea si de comportamentul lor ulterior incheierii contractului.

Interpretarea sistematica

Art. 1.267. - Clauzele se interpreteaza unele prin altele, dand fiecareia intelesul ce rezulta din ansamblul contractului.

Interpretarea clauzelor indoielnice

Art. 1.268. - (1) Clauzele susceptibile de mai multe intelesuri se interpreteaza in sensul ce se potriveste cel mai bine naturii si obiectului contractului.

(2) Clauzele indoielnice se interpreteaza tinand seama, intre altele, de natura contractului, de imprejurarile in care a fost incheiat, de interpretarea data anterior de parti, de sensul atribuit in general clauzelor si expresiilor in domeniu si de uzante.

(3) Clauzele se interpreteaza in sensul in care pot produce efecte, iar nu in acela in care nu ar putea produce niciunul.

(4) Contractul nu cuprinde decat lucrul asupra caruia partile si-au propus a contracta, oricat de generali ar fi termenii folositi.

(5) Clauzele destinate sa exemplifice sau sa inlature orice indoiala asupra aplicarii contractului la un caz particular nu ii restrang aplicarea in alte cazuri care nu au fost expres prevazute.

Regulile subsidiare de interpretare

Art. 1.269. - (1) Daca, dupa aplicarea regulilor de interpretare, contractul ramane neclar, acesta se interpreteaza in favoarea celui care se obliga.

(2) Stipulatiile inscrise in contractele de adeziune se interpreteaza impotriva celui care le-a propus.

SECȚIUNEA a 6-a
Efectele contractului

§1. Efectele între părți

Forta obligatorie

Art. 1.270. - (1) Contractul valabil incheiat are putere de lege intre partile contractante.

(2) Contractul se modifica sau inceteaza numai prin acordul partilor ori din cauze autorizate de lege.

Impreviziunea

Art. 1.271. - (1) Partile sunt tinute sa isi execute obligatiile, chiar daca executarea lor a devenit mai oneroasa, fie datorita cresterii costurilor executarii propriei obligatii, fie datorita scaderii valorii contraprestatiei.

(2) Cu toate acestea, daca executarea contractului a devenit excesiv de oneroasa datorita unei schimbari exceptionale a imprejurarilor care ar face vadit injusta obligarea debitorului la executarea obligatiei, instanta poate sa dispuna:

a) adaptarea contractului, pentru a distribui in mod echitabil intre parti pierderile si beneficiile ce rezulta din schimbarea imprejurarilor;

b) incetarea contractului, la momentul si in conditiile pe care le stabileste.

(3) Dispozitiile alin. (2) sunt aplicabile numai daca:

a) schimbarea imprejurarilor a intervenit dupa incheierea contractului;

b) schimbarea imprejurarilor, precum si intinderea acesteia nu au fost si nici nu puteau fi avute in vedere de catre debitor, in mod rezonabil, in momentul incheierii contractului;

c) debitorul nu si-a asumat riscul schimbarii imprejurarilor si nici nu putea fi in mod rezonabil considerat ca si-ar fi asumat acest risc;

d) debitorul a incercat, intr-un termen rezonabil si cu buna-credinta, negocierea adaptarii rezonabile si echitabile a contractului.

Continutul contractului

Art. 1.272. - (1) Contractul valabil incheiat obliga nu numai la ceea ce este expres stipulat, dar si la toate urmarile pe care practicile statornicite intre parti, uzantele, legea sau echitatea le dau contractului, dupa natura lui.

(2) Clauzele obisnuite intr-un contract se subinteleg, desi nu sunt stipulate in mod expres.

Constituirea si transferul drepturilor reale

Art. 1.273. - (1) Drepturile reale se constituie si se transmit prin acordul de vointa al partilor, chiar daca bunurile nu au fost predate, daca acest acord poarta asupra unor bunuri determinate, ori prin individualizarea bunurilor, daca acordul poarta asupra unor bunuri de gen.

(2) Fructele bunului sau dreptului transmis se cuvin dobanditorului de la data transferului proprietatii bunului ori, dupa caz, a cesiunii dreptului, afara de cazul in care prin lege sau prin vointa partilor se dispune altfel.

(3) Dispozitiile in materie de carte funciara, precum si dispozitiile speciale referitoare la transferul anumitor categorii de bunuri mobile raman aplicabile.

Riscul in contractul translativ de proprietate

Art. 1.274. - (1) In lipsa de stipulatie contrara, cat timp bunul nu este predat, riscul contractului ramane in sarcina debitorului obligatiei de predare, chiar daca proprietatea a fost transferata dobanditorului. In cazul pieirii fortuite a bunului, debitorul obligatiei de predare pierde dreptul la contraprestatie, iar daca a primit-o, este obligat sa o restituie.

(2) Cu toate acestea, creditorul pus in intarziere preia riscul pieirii fortuite a bunului. El nu se poate libera chiar daca ar dovedi ca bunul ar fi pierit si daca obligatia de predare ar fi fost executata la timp.

Transmiterea succesiva a unui bun mobil

Art. 1.275. - (1) Daca cineva a transmis succesiv catre mai multe persoane proprietatea unui bun mobil corporal, cel care a dobandit cu buna-credinta posesia efectiva a bunului este titular al dreptului, chiar daca titlul sau are data ulterioara.

(2) Este de buna-credinta dobanditorul care, la data intrarii in posesie, nu a cunoscut si nici nu putea sa cunoasca obligatia asumata anterior de instrainator.

(3) Daca niciunul dintre dobanditori nu a obtinut posesia efectiva a bunului mobil corporal si creanta fiecaruia de predare a bunului este exigibila, va fi preferat cel care a sesizat cel dintai instanta de judecata.

Denuntarea unilaterala

Art. 1.276. - (1) Daca dreptul de a denunta contractul este recunoscut uneia dintre parti, acesta poate fi exercitat atat timp cat executarea contractului nu a inceput.
(2) In contractele cu executare succesiva sau continua, acest drept poate fi exercitat cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz, chiar si dupa inceperea executarii contractului, insa denuntarea nu produce efecte in privinta prestatiilor executate sau care se afla in curs de executare.
(3) Daca s-a stipulat o prestatie in schimbul denuntarii, aceasta produce efecte numai atunci cand prestatia este executata.
(4) Dispozitiile prezentului articol se aplica in lipsa de conventie contrara.

Contractul pe durata nedeterminata

Art. 1.277. - Contractul incheiat pe durata nedeterminata poate fi denuntat unilateral de oricare dintre parti cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz. Orice clauza contrara sau stipularea unei prestatii in schimbul denuntarii contractului se considera nescrisa.

Pactul de optiune

Art. 1.278. - (1) Atunci cand partile convin ca una dintre ele sa ramana legata de propria declaratie de vointa, iar cealalta sa o poata accepta sau refuza, acea declaratie se considera o oferta irevocabila si produce efectele prevazute la art. 1.191.
(2) Daca partile nu au convenit un termen pentru acceptare, acesta poate fi stabilit de instanta prin ordonanta presedintiala, cu citarea partilor.
(3) Pactul de optiune trebuie sa contina toate elementele contractului pe care partile urmaresc sa il incheie, astfel incat acesta sa se poata incheia prin simpla acceptare a beneficiarului optiunii.
(4) Contractul se incheie prin exercitarea optiunii in sensul acceptarii de catre beneficiar a declaratiei de vointa a celeilalte parti, in conditiile convenite prin pact.
(5) Atat pactul de optiune, cat si declaratia de acceptare trebuie incheiate in forma prevazuta de lege pentru contractul pe care partile urmaresc sa il incheie.

Promisiunea de a contracta

Art. 1.279. - **(1)** Promisiunea de a contracta trebuie sa contina toate acele clauze ale contractului promis, in lipsa carora partile nu ar putea executa promisiunea.
(2) In caz de neexecutare a promisiunii, beneficiarul are dreptul la daune-interese.
(3) De asemenea, daca promitentul refuza sa incheie contractul promis, instanta, la cererea partii care si-a indeplinit propriile obligatii, poate sa pronunte o hotarare care sa tina loc de contract, atunci cand natura contractului o permite, iar cerintele legii pentru validitatea acestuia sunt indeplinite. Prevederile prezentului alineat nu sunt aplicabile in cazul promisiunii de a incheia un contract real, daca prin lege nu se prevede altfel.
(4) Conventia prin care partile se obliga sa negocieze in vederea incheierii sau modificarii unui contract nu constituie promisiune de a contracta.

§2. Efectele față de terți

I. Dispozitii generale

Relativitatea efectelor contractului

Art. 1.280. - Contractul produce efecte numai intre parti, daca prin lege nu se prevede altfel.

Opozabilitatea efectelor contractului

Art. 1.281. - Contractul este opozabil tertilor, care nu pot aduce atingere drepturilor si obligatiilor nascute din contract. Tertii se pot prevala de efectele contractului, insa fara a avea dreptul de a cere executarea lui, cu exceptia cazurilor prevazute de lege.

Transmisiunea drepturilor si obligatiilor catre succesori

Art. 1.282. - **(1)** La moartea unei parti, drepturile si obligatiile contractuale ale acesteia se transmit succesorilor sai universali sau cu titlu universal, daca din lege, din stipulatia partilor ori din natura contractului nu rezulta contrariul.
(2) Drepturile, precum si, in cazurile prevazute de lege, obligatiile contractuale in stransa legatura cu un bun se transmit, odata cu acesta, succesorilor cu titlu particular ai partilor.

II. Promisiunea faptei altuia

Efecte

Art. 1.283. - **(1)** Cel care se angajeaza la a determina un tert sa incheie sau sa ratifice un act este tinut sa repare prejudiciul cauzat daca tertul refuza sa se oblige sau, atunci cand s-a obligat si ca fideiusor, daca tertul nu executa prestatia promisa.
(2) Cu toate acestea, promitentul nu raspunde daca asigura executarea obligatiei tertului, fara a se produce vreun prejudiciu creditorului.
(3) Intentia promitentului de a se angaja personal nu se prezuma, ci trebuie sa reiasa neindoielnic din contract sau din imprejurarile in care acesta a fost incheiat.

III. Stipulatia pentru altul

Efecte

Art. 1.284. - **(1)** Oricine poate stipula in numele sau, insa in beneficiul unui tert.
(2) Prin efectul stipulatiei, beneficiarul dobandeste dreptul de a cere direct promitentului executarea prestatiei.

Conditiile privind tertul beneficiar

Art. 1.285. - Beneficiarul trebuie sa fie determinat sau, cel putin, determinabil la data incheierii stipulatiei si sa existe in momentul in care promitentul trebuie sa isi execute obligatia. In caz contrar, stipulatia profita stipulantului, fara a agrava insa sarcina promitentului.

Acceptarea stipulatiei

Art. 1.286. - **(1)** Daca tertul beneficiar nu accepta stipulatia, dreptul sau se considera a nu fi existat niciodata.
(2) Stipulatia poate fi revocata cat timp acceptarea beneficiarului nu a ajuns la stipulant sau la promitent. Stipulatia poate fi acceptata si dupa decesul stipulantului sau al promitentului.

Revocarea stipulatiei

Art. 1.287. - **(1)** Stipulantul este singurul indreptatit sa revoce stipulatia, creditorii sau mostenitorii sai neputand sa o faca. Stipulantul nu poate insa revoca stipulatia fara acordul promitentului daca acesta din urma are interesul sa o execute.
(2) Revocarea stipulatiei produce efecte din momentul in care ajunge la promitent. Daca nu a fost desemnat un alt beneficiar, revocarea profita stipulantului sau mostenitorilor acestuia, fara a agrava insa sarcina promitentului.

Mijloacele de aparare ale promitentului

Art. 1.288. - Promitentul poate opune beneficiarului numai apararile intemeiate pe contractul care

cuprinde stipulatia.

IV. Simulatia

Efecte intre parti

Art. 1.289. - **(1)** Contractul secret produce efecte numai intre parti si, daca din natura contractului ori din stipulatia partilor nu rezulta contrariul, intre succesorii lor universali sau cu titlu universal.
(2) Cu toate acestea, contractul secret nu produce efecte nici intre parti daca nu indeplineste conditiile de fond cerute de lege pentru incheierea sa valabila.

Efecte fata de terti

Art. 1.290. - **(1)** Contractul secret nu poate fi invocat de parti, de catre succesorii lor universali, cu titlu universal sau cu titlu particular si nici de catre creditorii instrainatorului aparent impotriva tertilor care, intemeindu-se cu buna-credinta pe contractul public, au dobandit drepturi de la achizitorul aparent.
(2) Tertii pot invoca impotriva partilor existenta contractului secret, atunci cand acesta le vatama drepturile.

Raporturile cu creditorii

Art. 1.291. - **(1)** Existenta contractului secret nu poate fi opusa de parti creditorilor dobanditorului aparent care, cu buna-credinta, au notat inceperea urmaririi silite in cartea funciara sau au obtinut sechestru asupra bunurilor care au facut obiectul simulatiei.
(2) Daca exista un conflict intre creditorii instrainatorului aparent si creditorii dobanditorului aparent, sunt preferati cei dintai, in cazul in care creanta lor este anterioara contractului secret.

Proba simulatiei

Art. 1.292. - Dovada simulatiei poate fi facuta de terti sau de creditori cu orice mijloc de proba. Partile pot dovedi si ele simulatia cu orice mijloc de proba, atunci cand pretind ca aceasta are caracter ilicit.

Actele unilaterale

Art. 1.293. - Dispozitiile referitoare la simulatie se aplica in mod corespunzator si actelor juridice unilaterale destinate unei persoane determinate, care au fost simulate prin acordul dintre autorul actului si destinatarul sau.

Actele nepatrimoniale

Art. 1.294. - Dispozitiile referitoare la simulatie nu se aplica actelor juridice nepatrimoniale.

SECȚIUNEA a 7-a
Reprezentarea

Temeiul reprezentarii

Art. 1.295. - Puterea de a reprezenta poate rezulta fie din lege, fie dintr-un act juridic ori dintr-o hotarare judecatoreasca, dupa caz.

Efecte

Art. 1.296. - Contractul incheiat de reprezentant, in limitele imputernicirii, in numele reprezentatului

produce efecte direct intre reprezentat si cealalta parte.

Nearatarea calitatii de reprezentant

Art. 1.297. - **(1)** Contractul incheiat de reprezentant in limita puterilor conferite, atunci cand tertul contractant nu cunostea si nici nu ar fi trebuit sa cunoasca faptul ca reprezentantul actiona in aceasta calitate, ii obliga numai pe reprezentant si pe tert, daca prin lege nu se prevede altfel.
(2) Cu toate acestea, daca reprezentantul, atunci cand contracteaza cu tertul in limita puterilor conferite, pe seama unei intreprinderi, pretinde ca este titularul acesteia, tertul care descopera ulterior identitatea adevaratului titular poate sa exercite si impotriva acestuia din urma drepturile pe care le are impotriva reprezentantului.

Capacitatea partilor

Art. 1.298. - In cazul reprezentarii conventionale, atat reprezentatul, cat si reprezentantul trebuie sa aiba capacitatea de a incheia actul pentru care reprezentarea a fost data.

Viciile de consimtamant

Art. 1.299. - Contractul este anulabil atunci cand consimtamantul reprezentantului este viciat. Daca insa viciul de consimtamant priveste elemente stabilite de reprezentat, contractul este anulabil numai daca vointa acestuia din urma a fost viciata.

Buna-credinta

Art. 1.300. - **(1)** Afara de cazul in care sunt relevante pentru elementele stabilite de reprezentat, buna sau reaua-credinta, cunoasterea sau necunoasterea unei anumite imprejurari se apreciaza in persoana reprezentantului.
(2) Reprezentatul de rea-credinta nu poate invoca niciodata buna-credinta a reprezentantului.

Forma imputernicirii

Art. 1.301. -
Imputernicirea nu produce efecte decat daca este data cu respectarea formelor cerute de lege pentru incheierea valabila a contractului pe care reprezentantul urmeaza sa il incheie.

Justificarea puterii de a reprezenta

Art. 1.302. - Contractantul poate intotdeauna cere reprezentantului sa faca dovada puterilor incredintate de reprezentat si, daca reprezentarea este cuprinsa intr-un inscris, sa ii remita o copie a inscrisului, semnata pentru conformitate.

Conflictul de interese

Art. 1.303. - Contractul incheiat de un reprezentant aflat in conflict de interese cu reprezentatul poate fi anulat la cererea reprezentatului, atunci cand conflictul era cunoscut sau trebuia sa fie cunoscut de contractant la data incheierii contractului.

Contractul cu sine insusi si dubla reprezentare

Art. 1.304. - **(1)** Contractul incheiat de reprezentant cu sine insusi, in nume propriu, este anulabil numai la cererea reprezentatului, cu exceptia cazului in care reprezentantul a fost imputernicit in mod expres in acest sens sau cuprinsul contractului a fost determinat in asemenea mod incat sa excluda posibilitatea unui conflict de interese.
(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica si in cazul dublei reprezentari.

Incetarea imputernicirii

Art. 1.305. - Puterea de reprezentare inceteaza prin renuntarea de catre reprezentant la imputernicire sau prin revocarea acesteia de catre reprezentat.

Modificarea si revocarea imputernicirii

Art. 1.306. - Modificarea si revocarea imputernicirii trebuie aduse la cunostinta tertilor prin mijloace corespunzatoare. In caz contrar, acestea nu sunt opozabile tertilor decat daca se dovedeste ca acestia le cunosteau ori puteau sa le cunoasca in momentul incheierii contractului.

Alte cauze de incetare a puterii de a reprezenta

Art. 1.307. - **(1)** Puterea de a reprezenta inceteaza prin decesul sau incapacitatea reprezentantului ori a reprezentatului, daca din conventie ori din natura afacerii nu rezulta contrariul.
(2) Daca reprezentantul sau reprezentatul este persoana juridica, puterea de a reprezenta inceteaza la data la care persoana juridica isi inceteaza existenta.
(3) In cazul deschiderii procedurii insolventei asupra reprezentantului sau reprezentatului, puterea de a reprezenta inceteaza in conditiile prevazute de lege.
(4) Incetarea puterii de a reprezenta nu produce efecte in privinta tertilor care, in momentul incheierii contractului, nu cunosteau si nici nu trebuiau sa cunoasca aceasta imprejurare.

Obligatiile reprezentantului la incetarea imputernicirii

Art. 1.308. - **(1)** La incetarea puterilor incredintate, reprezentantul este obligat sa restituie reprezentatului inscrisul care constata aceste puteri.
(2) Reprezentantul nu poate retine acest inscris drept garantie a creantelor sale asupra reprezentatului, dar poate sa ceara o copie a inscrisului, certificata de reprezentat, cu mentiunea ca puterea de reprezentare a incetat.

Lipsa sau depasirea puterii de reprezentare

Art. 1.309. - **(1)** Contractul incheiat de persoana care actioneaza in calitate de reprezentant, insa fara a avea imputernicire sau cu depasirea puterilor conferite, nu produce efecte intre reprezentat si tert.
(2) Daca insa, prin comportamentul sau, reprezentatul l-a determinat pe tertul contractant sa creada in mod rezonabil ca reprezentantul are puterea de a-l reprezenta si ca actioneaza in limita puterilor conferite, reprezentatul nu se poate prevala fata de tertul contractant de lipsa puterii de a reprezenta.

Raspunderea reprezentantului

Art. 1.310. -
Cel care incheie un contract in calitate de reprezentant, neavand imputernicire ori depasind limitele puterilor care i-au fost incredintate, raspunde pentru prejudiciile cauzate tertului contractant care s-a increzut, cu buna-credinta, in incheierea valabila a contractului.

Ratificarea

Art. 1.311. - **(1)** In cazurile prevazute la art. 1.309, cel in numele caruia s-a incheiat contractul poate sa il ratifice, respectand formele cerute de lege pentru incheierea sa valabila.
(2) Tertul contractant poate, printr-o notificare, sa acorde un termen rezonabil pentru ratificare, dupa a carui implinire contractul nu mai poate fi ratificat.

Efectele ratificarii

Art. 1.312. - Ratificarea are efect retroactiv, fara a afecta insa drepturile dobandite de terti intre timp.

Transmisiunea facultatii de a ratifica

Art. 1.313. - Facultatea de a ratifica se transmite mostenitorilor.

Desfiintarea contractului inaintea ratificarii

Art. 1.314. - Tertul contractant si cel care a incheiat contractul in calitate de reprezentant pot conveni desfiintarea contractului cat timp acesta nu a fost ratificat.

SECȚIUNEA a 8-a
Cesiunea contractului

Notiune

Art. 1.315. - **(1)** O parte poate sa isi substituie un tert in raporturile nascute dintr-un contract numai daca prestatiile nu au fost inca integral executate, iar cealalta parte consimte la aceasta.
(2) Sunt exceptate cazurile anume prevazute de lege.

Forma cesiunii

Art. 1.316. - Cesiunea contractului si acceptarea acesteia de catre contractantul cedat trebuie incheiate in forma ceruta de lege pentru validitatea contractului cedat.

Momentul cesiunii

Art. 1.317. - **(1)** Daca o parte a consimtit in mod anticipat ca partea cealalta sa isi poata substitui un tert in raporturile nascute din contract, cesiunea produce efecte fata de acea parte din momentul in care substituirea ii este notificata ori, dupa caz, din momentul in care o accepta.
(2) In cazul in care toate elementele contractului rezulta dintr-un inscris in care este cuprinsa clauza "la ordin" sau o alta mentiune echivalenta, daca prin lege nu se prevede altfel, girarea inscrisului produce efectul substituirii giratarului in toate drepturile si obligatiile girantului.
(3) Dispozitiile in materie de carte funciara, precum si dispozitiile referitoare la transferul ori publicitatea anumitor categorii de bunuri mobile raman aplicabile.

Liberarea cedentului

Art. 1.318. - **(1)** Cedentul este liberat de obligatiile sale fata de contractantul cedat din momentul in care substituirea isi produce efectele fata de acesta.
(2) In cazul in care a declarat ca nu il libereaza pe cedent, contractantul cedat se poate indrepta impotriva acestuia atunci cand cesionarul nu isi executa obligatiile. In acest caz, contractantul cedat trebuie, sub sanctiunea pierderii dreptului de regres impotriva cedentului, sa ii notifice neexecutarea obligatiilor de catre cesionar, in termen de 15 zile de la data neexecutarii sau, dupa caz, de la data la care a cunoscut faptul neexecutarii.

Exceptiile contractantului cedat

Art. 1.319. - Contractantul cedat poate opune cesionarului toate exceptiile ce rezulta din contract. Contractantul cedat nu poate invoca insa fata de cesionar vicii de consimtamant, precum si orice aparari sau exceptii nascute din raporturile sale cu cedentul decat daca si-a rezervat acest drept atunci cand a consimtit la substituire.

Obligatia de garantie

Art. 1.320. - **(1)** Cedentul garanteaza validitatea contractului.
(2) Atunci cand cedentul garanteaza executarea contractului, acesta va fi tinut ca un fideiusor pentru obligatiile contractantului cedat.

SECȚIUNEA a 9-a
Incetarea contractului

Cauzele de incetare

Art. 1.321. - Contractul inceteaza, in conditiile legii, prin executare, acordul de vointa al partilor, denuntare unilaterala, expirarea termenului, indeplinirea sau, dupa caz, neindeplinirea conditiei, imposibilitate fortuita de executare, precum si din orice alte cauze prevazute de lege.

Efectele incetarii

Art. 1.322. - La incetarea contractului partile sunt liberate de obligatiile asumate. Ele pot fi insa tinute la repararea prejudiciilor cauzate si, dupa caz, la restituirea, in natura sau prin echivalent, a prestatiilor primite in urma incheierii contractului.

Restituirea prestatiilor

Art. 1.323. - Restituirea prestatiilor primite se face potrivit dispozitiilor art. 1.635-1.649.

CAPITOLUL II
Actul juridic unilateral

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 1.324. - Este unilateral actul juridic care presupune numai manifestarea de vointa a autorului sau.

Regimul juridic

Art. 1.325. - Daca prin lege nu se prevede altfel, dispozitiile legale privitoare la contracte se aplica in mod corespunzator actelor unilaterale.

Actele unilaterale supuse comunicarii

Art. 1.326. - **(1)** Actul unilateral este supus comunicarii atunci cand constituie, modifica sau stinge un drept al destinatarului si ori de cate ori informarea destinatarului este necesara potrivit naturii actului.
(2) Daca prin lege nu se prevede altfel, comunicarea se poate face in orice modalitate adecvata, dupa imprejurari.
(3) Actul unilateral produce efecte din momentul in care comunicarea ajunge la destinatar, chiar daca acesta nu a luat cunostinta de aceasta din motive care nu ii sunt imputabile.

SECȚIUNEA a 2-a
Actul unilateral ca izvor de obligatii

Promisiunea unilaterala

Art. 1.327. - **(1)** Promisiunea unilaterala facuta cu intentia de a se obliga independent de acceptare il leaga numai pe autor.
(2) Destinatarul actului poate sa refuze dreptul astfel nascut.
(3) Daca autorul actului nu a stipulat expres un termen, promisiunea se considera facuta pentru o anumita durata, potrivit cu natura obligatiei si cu imprejurarile in care a fost asumata.

Promisiunea publica de recompensa

Art. 1.328. - **(1)** Cel care promite in mod public o recompensa in schimbul executarii unei prestatii este obligat sa faca plata, chiar daca prestatia a fost executata fara a se cunoaste promisiunea.
(2) Daca prestatia a fost executata de mai multe persoane impreuna, recompensa se imparte intre ele, potrivit contributiei fiecareia la obtinerea rezultatului, iar daca aceasta nu se poate stabili, recompensa se imparte in mod egal.
(3) Atunci cand prestatia a fost executata separat de mai multe persoane, recompensa se cuvine aceleia care a comunicat cea dintai rezultatul.

Revocarea promisiunii publice de recompensa

Art. 1.329. - **(1)** Promisiunea poate fi revocata in aceeasi forma in care a fost facuta publica sau intr-o forma echivalenta.
(2) Revocarea nu produce efecte fata de cel care, mai inainte de publicarea ei, a executat prestatia.
(3) Daca revocarea a fost facuta fara justa cauza, autorul promisiunii datoreaza o despagubire echitabila, care nu va putea depasi recompensa promisa, celor care inainte de publicarea revocarii au facut cheltuieli in vederea executarii prestatiei. Cu toate acestea, promitentul nu datoreaza despagubiri, daca dovedeste ca rezultatul cerut nu putea fi obtinut.
(4) Dreptul la actiunea in despagubire se prescrie in termen de un an de la data publicarii revocarii.

CAPITOLUL III
Faptul juridic licit

SECȚIUNEA 1
Gestiunea de afaceri

Conditii

Art. 1.330. - **(1)** Exista gestiune de afaceri atunci cand, fara sa fie obligata, o persoana, numita gerant, gestioneaza in mod voluntar si oportun afacerile altei persoane, numita gerat, care nu cunoaste existenta gestiunii sau, cunoscand gestiunea, nu este in masura sa desemneze un mandatar ori sa se ingrijeasca in alt fel de afacerile sale.
(2) Cel care, fara sa stie, lucreaza in interesul altuia nu este tinut de obligatiile ce ii revin, potrivit legii, gerantului. El este indreptatit la restituire potrivit regulilor aplicabile imbogatirii fara justa cauza.
(3) Nu exista gestiune de afaceri atunci cand cel care administreaza afacerile unei alte persoane actioneaza cu intentia de a o gratifica.

Obligatia de instiintare

Art. 1.331. - Gerantul trebuie sa il instiinteze pe gerat despre gestiunea inceputa de indata ce acest lucru este posibil.

Continuarea gestiunii

Art. 1.332. - Gestiunea de afaceri il obliga pe gerant sa continue gestiunea inceputa pana cand o poate abandona fara riscul vreunei pierderi ori pana cand geratul, personal sau prin reprezentant, ori, dupa caz, mostenitorii acestuia sunt in masura sa o preia.

Continuarea gestiunii de catre mostenitorii gerantului

Art. 1.333. - Mostenitorii gerantului care cunosc gestiunea sunt tinuti sa continue afacerile incepute de acesta din urma, in aceleasi conditii ca si gerantul.

Diligenta datorata de gerant

Art. 1.334. - **(1)** Gerantul este dator sa se ingrijeasca de interesele geratului cu diligenta pe care un bun proprietar o depune in administrarea bunurilor sale.
(2) Cand gestiunea a urmarit sa il apere pe gerat de o paguba iminenta, gerantul nu raspunde decat pentru prejudiciile cauzate geratului cu intentie sau din culpa grava.

Obligatiile gerantului

Art. 1.335. - La incetarea gestiunii, gerantul trebuie sa dea socoteala geratului si sa ii remita acestuia toate bunurile obtinute cu ocazia gestiunii.

Actele incheiate de gerant

Art. 1.336. - **(1)** Gerantul care actioneaza in nume propriu este tinut fata de tertii cu care a contractat, fara a limita dreptul oricaruia dintre acestia de a se regresa impotriva geratului.
(2) Atunci cand actioneaza in numele geratului, gerantul nu este tinut fata de tertii cu care a contractat decat daca geratul nu este obligat fata de acestia.

Obligatiile geratului

Art. 1.337. - **(1)** Atunci cand conditiile gestiunii de afaceri sunt intrunite, chiar daca rezultatul nu a fost atins, geratul trebuie sa ramburseze gerantului cheltuielile necesare, precum si, in limita sporului de valoare, cheltuielile utile facute de gerant, impreuna cu dobanzile din ziua in care au fost efectuate, si sa il despagubeasca pentru prejudiciul pe care, fara culpa sa, gerantul l-a suferit din cauza gestiunii.
(2) Geratul trebuie sa execute si obligatiile nascute din actele necesare si utile care, in numele ori in beneficiul sau, au fost incheiate de gerant.
(3) Caracterul necesar sau util al actelor si cheltuielilor se apreciaza la momentul la care gerantul le-a facut.
(4) In vederea garantarii cheltuielilor necesare, gerantul are dreptul de a cere instantei, in urma unei expertize dispuse de aceasta cu procedura prevazuta de lege pentru ordonanta presedintiala, inscrierea in cartea funciara a unei ipoteci legale, in conditiile legii.

Impotrivirea beneficiarului gestiunii

Art. 1.338. - **(1)** Cel care incepe sau continua o gestiune, cunoscand sau trebuind sa cunoasca impotrivirea titularului afacerii, poate cere numai restituirea cheltuielilor necesare. In acest caz, instanta, la cererea titularului afacerii, poate acorda un termen pentru executarea obligatiei de restituire.
(2) Cel care ignora impotrivirea titularului este raspunzator pentru prejudiciile cauzate chiar si din cea mai usoara culpa.

Gestiunea inoportuna

Art. 1.339. - Actele si cheltuielile care, fara a fi necesare sau utile, au fost efectuate pe perioada gestiunii il obliga pe gerat la restituire numai in masura in care i-au procurat vreun avantaj.

Ratificarea gestiunii

Art. 1.340. -
In privinta actelor juridice, gestiunea ratificata produce, de la data cand a fost inceputa, efectele unui

mandat.

SECȚIUNEA a 2-a
Plata nedatorata

Notiune

Art. 1.341. - **(1)** Cel care plateste fara a datora are dreptul la restituire.
(2) Nu este supus restituirii ceea ce s-a platit cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri.
(3) Se prezuma, pana la proba contrara, ca plata s-a facut cu intentia de a stinge o datorie proprie.

Plata primita cu buna-credinta de creditor

Art. 1.342. - **(1)** Restituirea nu poate fi dispusa atunci cand, in urma platii, cel care a primit-o cu buna-credinta a lasat sa se implineasca termenul de prescriptie ori s-a lipsit, in orice mod, de titlul sau de creanta sau a renuntat la garantiile creantei.
(2) In acest caz, cel care a platit are drept de regres impotriva adevaratului debitor in temeiul subrogatiei legale in drepturile creditorului platit.

Restituirea platii anticipate

Art. 1.343. - Ceea ce debitorul a platit inainte de implinirea termenului suspensiv nu se poate restitui decat atunci cand plata s-a facut prin dol sau violenta. De asemenea, este supusa restituirii si plata facuta inainte de indeplinirea conditiei suspensive.

Reguli aplicabile restituirii

Art. 1.344. - Restituirea platii nedatorate se face potrivit dispozitiilor art. 1.635-1.649.

SECȚIUNEA a 3-a
Imbogatirea fara justa cauza

Conditii

Art. 1.345. - Cel care, in mod neimputabil, s-a imbogatit fara justa cauza in detrimentul altuia este obligat la restituire, in masura pierderii patrimoniale suferite de cealalta persoana, dar fara a fi tinut dincolo de limita propriei sale imbogatiri.

Imbogatirea justificata

Art. 1.346. - Imbogatirea este justificata atunci cand rezulta:
a) din executarea unei obligatii valabile;
b) din neexercitarea de catre cel pagubit a unui drept contra celui imbogatit;
c) dintr-un act indeplinit de cel pagubit in interesul sau personal si exclusiv, pe riscul sau ori, dupa caz, cu intentia de a gratifica.

Conditiile si intinderea restituirii

Art. 1.347. - **(1)** Restituirea nu este datorata decat daca imbogatirea subzista la data sesizarii instantei.
(2) Cel care s-a imbogatit este obligat la restituire, in conditiile prevazute la art. 1.639 si urmatoarele.

Caracterul subsidiar

Art. 1.348. - Cererea de restituire nu poate fi admisa, daca cel prejudiciat are dreptul la o alta actiune pentru a obtine ceea ce ii este datorat.

CAPITOLUL IV
Raspunderea civila

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Raspunderea delictuala

Art. 1.349. - **(1)** Orice persoana are indatorirea sa respecte regulile de conduita pe care legea sau obiceiul locului le impune si sa nu aduca atingere, prin actiunile ori inactiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane.
(2) Cel care, avand discernamant, incalca aceasta indatorire raspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat sa le repare integral.
(3) In cazurile anume prevazute de lege, o persoana este obligata sa repare prejudiciul cauzat de fapta altuia, de lucrurile ori animalele aflate sub paza sa, precum si de ruina edificiului.
(4) Raspunderea pentru prejudiciile cauzate de produsele cu defecte se stabileste prin lege speciala.

Raspunderea contractuala

Art. 1.350. - **(1)** Orice persoana trebuie sa isi execute obligatiile pe care le-a contractat.
(2) Atunci cand, fara justificare, nu isi indeplineste aceasta indatorire, ea este raspunzatoare de prejudiciul cauzat celeilalte parti si este obligata sa repare acest prejudiciu, in conditiile legii.
(3) Daca prin lege nu se prevede altfel, niciuna dintre parti nu poate inlatura aplicarea regulilor raspunderii contractuale pentru a opta in favoarea altor reguli care i-ar fi mai favorabile.

SECȚIUNEA a 2-a
Cauze exoneratoare de raspundere

Forta majora si cazul fortuit

Art. 1.351. -
(1) Daca legea nu prevede altfel sau partile nu convin contrariul, raspunderea este inlaturata atunci cand prejudiciul este cauzat de forta majora sau de caz fortuit.
(2) Forta majora este orice eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil si inevitabil.
(3) Cazul fortuit este un eveniment care nu poate fi prevazut si nici impiedicat de catre cel care ar fi fost chemat sa raspunda daca evenimentul nu s-ar fi produs.
(4) Daca, potrivit legii, debitorul este exonerat de raspundere contractuala pentru un caz fortuit, el este, de asemenea, exonerat si in caz de forta majora.

Fapta victimei sau a tertului

Art. 1.352. - Fapta victimei insesi si fapta tertului inlatura raspunderea chiar daca nu au caracteristicile fortei majore, ci doar pe cele ale cazului fortuit, insa numai in cazurile in care, potrivit legii sau conventiei partilor, cazul fortuit este exonerator de raspundere.

Exercitiul drepturilor

Art. 1.353. - Cel care cauzeaza un prejudiciu prin chiar exercitiul drepturilor sale nu este obligat sa il repare, cu exceptia cazului in care dreptul este exercitat abuziv.

Alte cauze de exonerare

Art. 1.354. - Victima nu poate obtine repararea prejudiciului cauzat de persoana care i-a acordat ajutor in mod dezinteresat sau de lucrul, animalul ori edificiul de care s-a folosit cu titlu gratuit decat daca dovedeste intentia sau culpa grava a celui care, potrivit legii, ar fi fost chemat sa raspunda.

Clauze privind raspunderea

Art. 1.355. - **(1)** Nu se poate exclude sau limita, prin conventii sau acte unilaterale, raspunderea pentru prejudiciul material cauzat altuia printr-o fapta savarsita cu intentie sau din culpa grava.
(2) Sunt valabile clauzele care exclud raspunderea pentru prejudiciile cauzate, printr-o simpla imprudenta sau neglijenta, bunurilor victimei.
(3) Raspunderea pentru prejudiciile cauzate integritatii fizice sau psihice ori sanatatii nu poate fi inlaturata ori diminuata decat in conditiile legii.
(4) Declaratia de acceptare a riscului producerii unui prejudiciu nu constituie, prin ea insasi, renuntarea victimei la dreptul de a obtine plata despagubirilor.

Anunturi privitoare la raspundere

Art. 1.356. - **(1)** Un anunt care exclude sau limiteaza raspunderea contractuala, indiferent daca este adus ori nu la cunostinta publicului, nu are niciun efect decat daca acela care il invoca face dovada ca cel prejudiciat cunostea existenta anuntului la momentul incheierii contractului.
(2) Printr-un anunt nu poate fi exclusa sau limitata raspunderea delictuala pentru prejudiciile cauzate victimei. Un asemenea anunt poate avea insa valoarea semnalarii unui pericol, fiind aplicabile, dupa imprejurari, dispozitiile art. 1.371 alin. (1).

SECȚIUNEA a 3-a
Raspunderea pentru fapta proprie

Conditiile raspunderii

Art. 1.357. - **(1)** Cel care cauzeaza altuia un prejudiciu printr-o fapta ilicita, savarsita cu vinovatie, este obligat sa il repare.
(2) Autorul prejudiciului raspunde pentru cea mai usoara culpa.

Criterii particulare de apreciere a vinovatiei

Art. 1.358. - Pentru aprecierea vinovatiei se va tine seama de imprejurarile in care s-a produs prejudiciul, straine de persoana autorului faptei, precum si, daca este cazul, de faptul ca prejudiciul a fost cauzat de un profesionist in exploatarea unei intreprinderi.

Repararea prejudiciului constand in vatamarea unui interes

Art. 1.359. - Autorul faptei ilicite este obligat sa repare prejudiciul cauzat si cand acesta este urmare a atingerii aduse unui interes al altuia, daca interesul este legitim, serios si, prin felul in care se manifesta, creeaza aparenta unui drept subiectiv.

Legitima aparare

Art. 1.360. - **(1)** Nu datoreaza despagubire cel care, fiind in legitima aparare, a cauzat agresorului un prejudiciu.
(2) Cu toate acestea, va putea fi obligat la plata unei indemnizatii adecvate si echitabile cel care a savarsit o infractiune prin depasirea limitelor legitimei aparari.

Starea de necesitate

Art. 1.361. - Cel care, aflat in stare de necesitate, a distrus sau a deteriorat bunurile altuia pentru a se apara pe sine ori bunurile proprii de un prejudiciu sau pericol iminent este obligat sa repare prejudiciul cauzat, potrivit regulilor aplicabile imbogatirii fara justa cauza.

Obligatia tertului de reparare a prejudiciului

Art. 1.362. - Daca, in cazurile prevazute la art. 1.360 alin. (2) si art. 1.361, fapta pagubitoare a fost savarsita in interesul unei terte persoane, cel prejudiciat se va indrepta impotriva acesteia in temeiul imbogatirii fara justa cauza.

Divulgarea secretului comercial

Art. 1.363. - O persoana se poate exonera de raspundere pentru prejudiciul cauzat prin divulgarea secretului comercial dovedind ca divulgarea a fost impusa de imprejurari grave ce priveau sanatatea sau siguranta publica.

Indeplinirea unei activitati impuse ori permise de lege

Art. 1.364. - Indeplinirea unei activitati impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului nu il exonereaza de raspundere pe cel care putea sa isi dea seama de caracterul ilicit al faptei sale savarsite in asemenea imprejurari.

Efectele hotararii penale

Art. 1.365. -
Instanta civila nu este legata de dispozitiile legii penale si nici de hotararea definitiva de achitare sau de incetare a procesului penal in ceea ce priveste existenta prejudiciului ori a vinovatiei autorului faptei ilicite.

Raspunderea minorului si a celui pus sub interdictie judecatoreasca

Art. 1.366. - **(1)** Minorul care nu a implinit varsta de 14 ani sau persoana pusa sub interdictie judecatoreasca nu raspunde de prejudiciul cauzat, daca nu se dovedeste discernamantul sau la data savarsirii faptei.
(2) Minorul care a implinit varsta de 14 ani raspunde de prejudiciul cauzat, in afara de cazul in care dovedeste ca a fost lipsit de discernamant la data savarsirii faptei.

Raspunderea altor persoane lipsite de discernamant

Art. 1.367. - **(1)** Cel care a cauzat un prejudiciu nu este raspunzator daca in momentul in care a savarsit fapta pagubitoare era intr-o stare, chiar vremelnica, de tulburare a mintii care l-a pus in neputinta de a-si da seama de urmarile faptei sale.
(2) Cu toate acestea, cel care a cauzat prejudiciul este raspunzator, daca starea vremelnica de tulburare a mintii a fost provocata de el insusi, prin betia produsa de alcool, de stupefiante sau de alte substante.

Obligatia subsidiara de indemnizare a victimei

Art. 1.368. - **(1)** Lipsa discernamantului nu il scuteste pe autorul prejudiciului de plata unei indemnizatii catre victima ori de cate ori nu poate fi angajata raspunderea persoanei care avea, potrivit legii, indatorirea de a-l supraveghea.
(2) Indemnizatia va fi stabilita intr-un cuantum echitabil, tinandu-se seama de starea patrimoniala a partilor.

Raspunderea altor persoane

Art. 1.369. - **(1)** Cel care l-a indemnat sau l-a determinat pe altul sa cauzeze un prejudiciu, l-a ajutat in orice fel sa il pricinuiasca sau, cu buna stiinta, a tainuit bunuri ce proveneau dintr-o fapta ilicita ori a tras foloase din prejudicierea altuia raspunde solidar cu autorul faptei.
(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica si in privinta celui care, in orice fel, a impiedicat ori a intarziat chemarea in judecata a autorului faptei ilicite.

Imposibilitatea de individualizare a autorului faptei ilicite

Art. 1.370. - Daca prejudiciul a fost cauzat prin actiunea simultana sau succesiva a mai multor persoane, fara sa se poata stabili ca a fost cauzat sau, dupa caz, ca nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele, toate aceste persoane vor raspunde solidar fata de victima.

Vinovatia comuna. Pluralitatea de cauze

Art. 1.371. - **(1)** In cazul in care victima a contribuit cu intentie sau din culpa la cauzarea ori la marirea prejudiciului sau nu le-a evitat, in tot sau in parte, desi putea sa o faca, cel chemat sa raspunda va fi tinut numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o.
(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica si in cazul in care la cauzarea prejudiciului au contribuit atat fapta savarsita de autor, cu intentie sau din culpa, cat si forta majora, cazul fortuit ori fapta tertului pentru care autorul nu este obligat sa raspunda.

SECȚIUNEA a 4-a
Raspunderea pentru fapta altuia

Raspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdictie

Art. 1.372. - **(1)** Cel care in temeiul legii, al unui contract ori al unei hotarari judecatoresti este obligat sa supravegheze un minor sau o persoana pusa sub interdictie raspunde de prejudiciul cauzat altuia de catre aceste din urme persoane.
(2) Raspunderea subzista chiar in cazul cand faptuitorul, fiind lipsit de discernamant, nu raspunde pentru fapta proprie.
(3) Cel obligat la supraveghere este exonerat de raspundere numai daca dovedeste ca nu a putut impiedica fapta prejudiciabila. In cazul parintilor sau, dupa caz, al tutorilor, dovada se considera a fi facuta numai daca ei probeaza ca fapta copilului constituie urmarea unei alte cauze decat modul in care si-au indeplinit indatoririle decurgand din exercitiul autoritatii parintesti.

Raspunderea comitentilor pentru prepusi

Art. 1.373. - **(1)** Comitentul este obligat sa repare prejudiciul cauzat de prepusii sai ori de cate ori fapta savarsita de acestia are legatura cu atributiile sau cu scopul functiilor incredintate.
(2) Este comitent cel care, in virtutea unui contract sau in temeiul legii, exercita directia, supravegherea si controlul asupra celui care indeplineste anumite functii sau insarcinari in interesul sau ori al altuia.
(3) Comitentul nu raspunde daca dovedeste ca victima cunostea sau, dupa imprejurari, putea sa cunoasca, la data savarsirii faptei prejudiciabile, ca prepusul a actionat fara nicio legatura cu atributiile sau cu scopul functiilor incredintate.

Corelatia formelor de raspundere pentru fapta altei persoane

Art. 1.374. - **(1)** Parintii nu raspund daca fac dovada ca sunt indeplinite cerintele raspunderii persoanei care avea obligatia de supraveghere a minorului.
(2) Nicio alta persoana, in afara comitentului, nu raspunde pentru fapta prejudiciabila savarsita de minorul care avea calitatea de prepus. Cu toate acestea, in cazul in care comitentul este parintele minorului care a savarsit fapta ilicita, victima are dreptul de a opta asupra temeiului raspunderii.

SECȚIUNEA a 5-a
Raspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri

Raspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale

Art. 1.375. - Proprietarul unui animal sau cel care se serveste de el raspunde, independent de orice culpa, de prejudiciul cauzat de animal, chiar daca acesta a scapat de sub paza sa.

Raspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri

Art. 1.376. - **(1)** Oricine este obligat sa repare, independent de orice culpa, prejudiciul cauzat de lucrul aflat sub paza sa.
(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile si in cazul coliziunii unor vehicule sau in alte cazuri similare. Cu toate acestea, in astfel de cazuri, sarcina repararii tuturor prejudiciilor va reveni numai celui a carui fapta culpabila intruneste, fata de ceilalti, conditiile fortei majore.

Notiunea de paza

Art. 1.377. - In intelesul dispozitiilor art. 1.375 si 1.376, are paza animalului sau a lucrului proprietarul ori cel care, in temeiul unei dispozitii legale sau al unui contract ori chiar numai in fapt, exercita in mod independent controlul si supravegherea asupra animalului sau a lucrului si se serveste de acesta in interes propriu.

Raspunderea pentru ruina edificiului

Art. 1.378. - Proprietarul unui edificiu sau al unei constructii de orice fel este obligat sa repare prejudiciul cauzat prin ruina lor ori prin desprinderea unor parti din ele, daca aceasta este urmarea lipsei de intretinere sau a unui viciu de constructie.

Alte cazuri de raspundere

Art. 1.379. - **(1)** Cel care ocupa un imobil, chiar fara niciun titlu, raspunde pentru prejudiciul cauzat prin caderea sau aruncarea din imobil a unui lucru.
(2) Daca, in cazul prevazut la alin. (1), sunt indeplinite si conditiile raspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, victima are un drept de optiune in vederea repararii prejudiciului.

Cauze de exonerare

Art. 1.380. - In cazurile prevazute la art. 1.375, 1.376, 1.378 si 1.379 nu exista obligatie de reparare a prejudiciului, atunci cand acesta este cauzat exclusiv de fapta victimei insesi ori a unui tert sau este urmarea unui caz de forta majora.

SECȚIUNEA a 6-a
Repararea prejudiciului in cazul raspunderii delictuale

Obiectul reparatiei

Art. 1.381. - **(1)** Orice prejudiciu da dreptul la reparatie.
(2) Dreptul la reparatie se naste din ziua cauzarii prejudiciului, chiar daca acest drept nu poate fi valorificat imediat.
(3) Dreptului la reparatie ii sunt aplicabile, de la data nasterii sale, toate dispozitiile legale privind executarea, transmisiunea, transformarea si stingerea obligatiilor.

Raspunderea solidara

Art. 1.382. - Cei care raspund pentru o fapta prejudiciabila sunt tinuti solidar la reparatie fata de cel prejudiciat.

Raporturile dintre debitori

Art. 1.383. - Intre cei care raspund solidar, sarcina reparatiei se imparte proportional in masura in care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului ori potrivit cu intentia sau cu gravitatea culpei fiecaruia, daca aceasta participare nu poate fi stabilita. In cazul in care nici astfel nu se poate imparti sarcina reparatiei, fiecare va contribui in mod egal la repararea prejudiciului.

Dreptul de regres

Art. 1.384. -
(1) Cel care raspunde pentru fapta altuia se poate intoarce impotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, cu exceptia cazului in care acesta din urma nu este raspunzator pentru prejudiciul cauzat.
(2) Cand cel care raspunde pentru fapta altuia este statul, Ministerul Finantelor Publice se va intoarce in mod obligatoriu, pe cale judiciara, impotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, in masura in care acesta din urma este raspunzator, potrivit legii speciale, pentru producerea acelui prejudiciu.
(3) Daca prejudiciul a fost cauzat de mai multe persoane, cel care, fiind raspunzator pentru fapta uneia dintre ele, a platit despagubirea se poate intoarce si impotriva celorlalte persoane care au contribuit la cauzarea prejudiciului sau, daca va fi cazul, impotriva celor care raspund pentru acestea. In toate cazurile, regresul va fi limitat la ceea ce depaseste partea ce revine persoanei pentru care se raspunde si nu poate depasi partea din despagubire ce revine fiecareia dintre persoanele impotriva carora se exercita regresul.
(4) In toate cazurile, cel care exercita regresul nu poate recupera partea din despagubire care corespunde propriei sale contributii la cauzarea prejudiciului.

Intinderea reparatiei

Art. 1.385. - **(1)** Prejudiciul se repara integral, daca prin lege nu se prevede altfel.
(2) Se vor putea acorda despagubiri si pentru un prejudiciu viitor daca producerea lui este neindoielnica.
(3) Despagubirea trebuie sa cuprinda pierderea suferita de cel prejudiciat, castigul pe care in conditii obisnuite el ar fi putut sa il realizeze si de care a fost lipsit, precum si cheltuielile pe care le-a facut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.
(4) Daca fapta ilicita a determinat si pierderea sansei de a obtine un avantaj sau de a evita o paguba, reparatia va fi proportionala cu probabilitatea obtinerii avantajului ori, dupa caz, a evitarii pagubei, tinand cont de imprejurari si de situatia concreta a victimei.

Formele reparatiei

Art. 1.386. - **(1)** Repararea prejudiciului se face in natura, prin restabilirea situatiei anterioare, iar daca aceasta nu este cu putinta ori daca victima nu este interesata de reparatia in natura, prin plata unei despagubiri, stabilite prin acordul partilor sau, in lipsa, prin hotarare judecatoreasca.
(2) La stabilirea despagubirii se va avea in vedere, daca prin lege nu se prevede altfel, data producerii prejudiciului.
(3) Daca prejudiciul are un caracter de continuitate, despagubirea se acorda sub forma de prestatii periodice.
(4) In cazul prejudiciului viitor, despagubirea, indiferent de forma in care s-a acordat, va putea fi sporita, redusa sau suprimata, daca, dupa stabilirea ei, prejudiciul s-a marit, s-a micsorat ori a incetat.

Vatamarea integritatii corporale sau a sanatatii

Art. 1.387. - **(1)** In caz de vatamare a integritatii corporale sau a sanatatii unei persoane, despagubirea trebuie sa cuprinda, in conditiile art. 1.388 si 1.389, dupa caz, echivalentul castigului din munca de care cel pagubit a fost lipsit sau pe care este impiedicat sa il dobandeasca, prin efectul

pierderii sau reducerii capacitatii sale de munca. In afara de aceasta, despagubirea trebuie sa acopere cheltuielile de ingrijire medicala si, daca va fi cazul, cheltuielile determinate de sporirea nevoilor de viata ale celui pagubit, precum si orice alte prejudicii materiale.

(2) Despagubirea pentru pierderea sau nerealizarea castigului din munca se acorda, tinandu-se seama si de sporirea nevoilor de viata ale celui prejudiciat, sub forma de prestatii banesti periodice. La cererea victimei, instanta va putea acorda despagubirea, pentru motive temeinice, sub forma unei sume globale.

(3) In toate cazurile, instanta va putea acorda celui pagubit o despagubire provizorie pentru acoperirea nevoilor urgente.

Stabilirea pierderii si a nerealizarii castigului din munca

Art. 1.388. - **(1)** Despagubirea pentru pierderea sau nerealizarea castigului din munca se va stabili pe baza venitului mediu lunar net din munca al celui pagubit din ultimul an inainte de pierderea sau reducerea capacitatii sale de munca ori, in lipsa, pe baza venitului lunar net pe care l-ar fi putut realiza, tinandu-se seama de calificarea profesionala pe care o avea sau ar fi avut-o la terminarea pregatirii pe care era in curs sa o primeasca.

(2) Cu toate acestea, daca cel pagubit face dovada posibilitatii obtinerii unui venit din munca mai mare in baza unui contract incheiat in ultimul an, iar acesta nu a fost pus in executare, se va tine seama in stabilirea despagubirii de aceste venituri.

(3) Daca cel pagubit nu avea o calificare profesionala si nici nu era in curs sa o primeasca, despagubirea se va stabili pe baza salariului minim net pe economie.

Vatamarea minorului

Art. 1.389. - **(1)** Daca cel care a suferit vatamarea integritatii corporale sau a sanatatii este un minor, despagubirea stabilita potrivit prevederilor art. 1.388 alin. (1) va fi datorata de la data cand, in mod normal, minorul si-ar fi terminat pregatirea profesionala pe care o primea.

(2) Pana la acea data, daca minorul avea un castig la momentul vatamarii, despagubirea se va stabili pe baza castigului de care a fost lipsit, iar daca nu avea un castig, potrivit dispozitiilor art. 1.388, care se aplica in mod corespunzator. Aceasta din urma despagubire va fi datorata de la data cand minorul a implinit varsta prevazuta de lege pentru a putea fi parte intr-un raport de munca.

Persoana indreptatita la despagubire in caz de deces

Art. 1.390. - **(1)** Despagubirea pentru prejudiciile cauzate prin decesul unei persoane se cuvine numai celor indreptatiti, potrivit legii, la intretinere din partea celui decedat.

(2) Cu toate acestea, instanta, tinand seama de imprejurari, poate acorda despagubire si celui caruia victima, fara a fi obligata de lege, ii presta intretinere in mod curent.

(3) La stabilirea despagubirii se va tine seama de nevoile celui pagubit, precum si de veniturile pe care, in mod normal, cel decedat le-ar fi avut pe timpul pentru care s-a acordat despagubirea. Dispozitiile art. 1.387-1.389 se aplica in mod corespunzator.

Repararea prejudiciului nepatrimonial

Art. 1.391. - **(1)** In caz de vatamare a integritatii corporale sau a sanatatii, poate fi acordata si o despagubire pentru restrangerea posibilitatilor de viata familiala si sociala.

(2) Instanta judecatoreasca va putea, de asemenea, sa acorde despagubiri ascendentilor, descendentilor, fratilor, surorilor si sotului, pentru durerea incercata prin moartea victimei, precum si oricarei alte persoane care, la randul ei, ar putea dovedi existenta unui asemenea prejudiciu.

(3) Dreptul la despagubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalitatii oricarui subiect de drept va putea fi cedat numai in cazul cand a fost stabilit printr-o tranzactie sau printr-o hotarare judecatoreasca definitiva.

(4) Dreptul la despagubire, recunoscut potrivit dispozitiilor prezentului articol, nu trece la mostenitori. Acestia il pot insa exercita, daca actiunea a fost pornita de defunct.

(5) Dispozitiile art. 253-256 raman aplicabile.

Cheltuieli de ingrijire a sanatatii. Cheltuieli de inmormantare

Art. 1.392. - Cel care a facut cheltuieli pentru ingrijirea sanatatii victimei sau, in caz de deces al acesteia, pentru inmormantare are dreptul la inapoierea lor de la cel care raspunde pentru fapta ce a prilejuit aceste cheltuieli.

Despagubirea in raport cu ajutorul si pensia

Art. 1.393. - **(1)** Daca in cadrul asigurarilor sociale s-a recunoscut dreptul la un ajutor sau la o pensie, reparatia este datorata numai in masura in care paguba suferita prin vatamare sau moarte depaseste ajutorul ori pensia.
(2) Cat timp ajutorul sau pensia nu a fost efectiv acordata sau, dupa caz, refuzata celui pagubit, instanta nu il poate obliga pe cel chemat sa raspunda decat la o despagubire provizorie, in conditiile dispozitiilor art. 1.387 alin. (3).

Prorogarea termenului prescriptiei

Art. 1.394. - In toate cazurile in care despagubirea deriva dintr-un fapt supus de legea penala unei prescriptii mai lungi decat cea civila, termenul de prescriptie a raspunderii penale se aplica si dreptului la actiunea in raspundere civila.

Suspendarea prescriptiei

Art. 1.395. - Prescriptia dreptului la actiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vatamarea integritatii corporale sau a sanatatii ori prin decesul unei persoane este suspendata pana la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni, in cadrul asigurarilor sociale, celui indreptatit la reparatie.

TITLUL III
Modalitatile obligatiilor

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Categorii de obligatii

Art. 1.396. - **(1)** Obligatiile pot fi pure si simple, obligatii simple sau afectate de modalitati.
(2) Obligatiile pure si simple nu sunt susceptibile de modalitati.

Obligatii simple

Art. 1.397. - **(1)** Obligatia simpla nu este afectata de termen sau conditie si poate fi executata imediat, din proprie initiativa sau la cererea creditorului.
(2) Obligatia este simpla, iar nu conditionala, daca eficacitatea sau desfiintarea ei depinde de un eveniment care, fara ca partile sa stie, avusese deja loc in momentul in care debitorul s-a obligat sub conditie.

Obligatii afectate de modalitati

Art. 1.398. - Obligatiile pot fi afectate de termen sau conditie.

CAPITOLUL II
Conditia

Obligatia conditionala

Art. 1.399. - Este afectata de conditie obligatia a carei eficacitate sau desfiintare depinde de un eveniment viitor si nesigur.

Conditia suspensiva

Art. 1.400. - Conditia este suspensiva atunci cand de indeplinirea sa depinde eficacitatea obligatiei.

Conditia rezolutorie

Art. 1.401. - **(1)** Conditia este rezolutorie atunci cand indeplinirea ei determina desfiintarea obligatiei.
(2) Pana la proba contrara, conditia se prezuma a fi rezolutorie ori de cate ori scadenta obligatiilor principale preceda momentul la care conditia s-ar putea indeplini.

Conditia imposibila, ilicita sau imorala

Art. 1.402. - Conditia imposibila, contrara legii sau bunelor moravuri este considerata nescrisa, iar daca este insasi cauza contractului, atrage nulitatea absoluta a acestuia.

Conditia pur potestativa

Art. 1.403. - Obligatia contractata sub o conditie suspensiva ce depinde exclusiv de vointa debitorului nu produce niciun efect.

Constatarea indeplinirii conditiei

Art. 1.404. - **(1)** Indeplinirea conditiei se apreciaza dupa criteriile stabilite de parti sau pe care acestea este probabil sa le fi avut in vedere dupa imprejurari.
(2) Cand obligatia este contractata sub conditia producerii unui eveniment intr-un anumit termen, conditia este socotita neindeplinita daca termenul s-a implinit fara ca evenimentul sa se produca. In lipsa unui termen, conditia se considera neindeplinita numai atunci cand este sigur ca evenimentul nu se va produce.
(3) Atunci cand obligatia este contractata sub conditia ca un eveniment nu se va produce intr-un anumit termen, conditia se considera indeplinita daca este sigur ca evenimentul nu se va produce. In lipsa unui termen, conditia nu se considera indeplinita decat atunci cand este sigur ca evenimentul nu se va produce.
(4) Partea interesata poate cere oricand instantei sa constate indeplinirea sau neindeplinirea conditiei.

Determinarea indeplinirii sau neindeplinirii conditiei

Art. 1.405. - **(1)** Conditia se considera indeplinita daca debitorul obligat sub aceasta conditie impiedica realizarea ei.
(2) Conditia se considera neindeplinita daca partea interesata de indeplinirea conditiei determina, cu rea-credinta, realizarea evenimentului.

Renuntarea la conditie

Art. 1.406. - **(1)** Partea in al carei interes exclusiv a fost stipulata conditia este libera sa renunte unilateral la aceasta atat timp cat conditia nu s-a indeplinit.
(2) Renuntarea la conditie face ca obligatia sa fie simpla.

Efectele indeplinirii conditiei

Art. 1.407. - **(1)** Conditia indeplinita este prezumata a produce efecte retroactiv, din momentul incheierii contractului, daca din vointa partilor, natura contractului ori dispozitiile legale nu rezulta

contrariul.
(2) In cazul contractelor cu executare continua sau succesiva afectate de o conditie rezolutorie, indeplinirea acesteia, in lipsa unei stipulatii contrare, nu are niciun efect asupra prestatiilor deja executate.
(3) Atunci cand conditia suspensiva produce efecte retroactive, in caz de indeplinire, debitorul este obligat la executare ca si cum obligatia ar fi fost simpla. Actele incheiate de proprietarul sub conditie suspensiva sunt valabile si, in cazul indeplinirii conditiei, produc efecte de la data incheierii lor.
(4) Atunci cand conditia rezolutorie produce efecte retroactive, in caz de indeplinire, fiecare dintre parti este obligata sa restituie celeilalte prestatiile pe care le-a primit in temeiul obligatiei ca si cum aceasta nu ar fi existat niciodata. Dispozitiile privitoare la restituirea prestatiilor se aplica in mod corespunzator.

Transmiterea obligatiei conditionale

Art. 1.408. - **(1)** Obligatia afectata de conditie este transmisibila, drepturile dobanditorului fiind insa supuse aceleiasi conditii.
(2) Obligatia afectata de conditie se poate prelua, dispozitiile art. 1.599-1.608 aplicandu-se in mod corespunzator.

Actele conservatorii

Art. 1.409. - Creditorul poate, chiar inainte de indeplinirea conditiei, sa faca orice acte de conservare a dreptului sau.

Fructele culese inaintea indeplinirii conditiei

Art. 1.410. - In lipsa de stipulatie sau prevedere legala contrara, fructele culese ori incasate inaintea indeplinirii conditiei se cuvin proprietarului sub conditie rezolutorie.

CAPITOLUL III
Termenul

Obligatia afectata de termen

Art. 1.411. - **(1)** Obligatia este afectata de termen atunci cand executarea sau stingerea ei depinde de un eveniment viitor si sigur.
(2) Termenul poate fi stabilit de parti sau de instanta ori prevazut de lege.

Categorii de termene

Art. 1.412. - **(1)** Termenul este suspensiv atunci cand, pana la implinirea lui, este amanata scadenta obligatiei.
(2) Termenul este extinctiv atunci cand, la implinirea lui, obligatia se stinge.

Beneficiul termenului

Art. 1.413. - **(1)** Termenul profita debitorului, afara de cazul cand din lege, din vointa partilor sau din imprejurari rezulta ca a fost stipulat in favoarea creditorului sau a ambelor parti.
(2) Cel ce are beneficiul exclusiv al termenului poate renunta oricand la acesta, fara consimtamantul celeilalte parti.

Efectul termenului suspensiv

Art. 1.414. - Ceea ce este datorat cu termen nu se poate cere inainte de implinirea acestuia, dar ceea ce s-a executat de bunavoie si in cunostinta de cauza inainte de implinirea termenului nu este supus

restituirii.

Stabilirea judiciara a termenului

Art. 1.415. - **(1)** Atunci cand partile convin sa amane stabilirea termenului sau lasa uneia dintre ele sarcina de a-l stabili si cand, dupa o durata rezonabila de timp, termenul nu a fost inca stabilit, instanta poate, la cererea uneia dintre parti, sa fixeze termenul tinand seama de natura obligatiei, de situatia partilor si de orice alte imprejurari.
(2) Instanta poate, de asemenea, sa fixeze termenul atunci cand, prin natura sa, obligatia presupune un termen si nu exista nicio conventie prin care acesta sa poata fi determinat.
(3) Cererea pentru stabilirea termenului se solutioneaza potrivit regulilor aplicabile ordonantei presedintiale, fiind supusa prescriptiei, care incepe sa curga de la data incheierii contractului.

Calculul termenelor

Art. 1.416. - Calculul termenelor, indiferent de durata si izvorul lor, se face potrivit regulilor stabilite in titlul III din cartea a VI-a.

Decaderea din beneficiul termenului

Art. 1.417. - **(1)** Debitorul decade din beneficiul termenului daca se afla in stare de insolvabilitate sau, dupa caz, de insolventa declarata in conditiile legii, precum si atunci cand, cu intentie sau dintr-o culpa grava, diminueaza prin fapta sa garantiile constituite in favoarea creditorului sau nu constituie garantiile promise.
(2) In sensul prevederilor alin. (1), starea de insolvabilitate rezulta din inferioritatea activului patrimonial ce poate fi supus, potrivit legii, executarii silite, fata de valoarea totala a datoriilor exigibile. Daca prin lege nu se prevede altfel, aceasta stare se constata de instanta, care, in acest scop, poate tine seama de anumite imprejurari, precum disparitia intempestiva a debitorului, neplata unor datorii devenite scadente, declansarea impotriva sa a unei proceduri de executare silita si altele asemenea.
(3) Decaderea din beneficiul termenului poate fi ceruta si atunci cand, din culpa sa, debitorul ajunge in situatia de a nu mai satisface o conditie considerata esentiala de creditor la data incheierii contractului. In acest caz, este necesar sa se fi stipulat expres caracterul esential al conditiei si posibilitatea sanctiunii decaderii, precum si sa fi existat un interes legitim pentru creditor sa considere conditia respectiva drept esentiala.

Exigibilitatea anticipata

Art. 1.418. -
Renuntarea la termen sau decaderea din beneficiul termenului face ca obligatia sa devina de indata exigibila.

Inopozabilitatea decaderii din termen

Art. 1.419. - Decaderea din beneficiul termenului a unui debitor, chiar solidar, nu este opozabila celorlalti codebitori.

Nerealizarea evenimentului

Art. 1.420. - Daca un eveniment pe care partile il considera ca fiind un termen nu se realizeaza, obligatia devine exigibila in ziua in care evenimentul ar fi trebuit in mod normal sa se produca. In acest caz, sunt aplicabile prevederile prezentului capitol.

TITLUL IV
Obligatiile complexe

CAPITOLUL I
Obligatiile divizibile si obligatiile indivizibile

Categorii

Art. 1.421. - Obligatiile pot fi divizibile sau indivizibile.

Obligatia divizibila

Art. 1.422. - **(1)** Obligatia este divizibila intre mai multi debitori atunci cand acestia sunt obligati fata de creditor la aceeasi prestatie, dar fiecare dintre ei nu poate fi constrans la executarea obligatiei decat separat si in limita partii sale din datorie.
(2) Obligatia este divizibila intre mai multi creditori atunci cand fiecare dintre acestia nu poate sa ceara de la debitorul comun decat executarea partii sale din creanta.

Prezumtia de egalitate

Art. 1.423. - Daca prin lege ori prin contract nu se dispune altfel, debitorii unei obligatii divizibile sunt tinuti fata de creditor in parti egale. Aceasta regula se aplica, in mod similar, si in privinta creditorilor.

Prezumtia de divizibilitate. Exceptii

Art. 1.424. - Obligatia este divizibila de plin drept, cu exceptia cazului in care indivizibilitatea a fost stipulata in mod expres ori obiectul obligatiei nu este, prin natura sa, susceptibil de divizare materiala sau intelectuala.

Efectele obligatiei indivizibile

Art. 1.425. - **(1)** Obligatia indivizibila nu se divide intre debitori, intre creditori si nici intre mostenitorii acestora.
(2) Fiecare dintre debitori sau dintre mostenitorii acestora poate fi constrans separat la executarea intregii obligatii si, respectiv, fiecare dintre creditori sau dintre mostenitorii acestora poate cere executarea integrala.

Solidaritatea si indivizibilitatea

Art. 1.426. - **(1)** Solidaritatea debitorilor sau creditorilor nu atrage, prin ea insasi, indivizibilitatea obligatiilor.
(2) In lipsa de stipulatie contrara, creditorii si debitorii unei obligatii indivizibile nu sunt legati solidar.

Divizibilitatea obligatiei intre mostenitori

Art. 1.427. - Obligatia divizibila prin natura ei care nu are decat un singur debitor si un singur creditor trebuie sa fie executata intre acestia ca si cum ar fi indivizibila, insa ea ramane divizibila intre mostenitorii fiecaruia dintre ei.

Executarea in natura

Art. 1.428. - Cand executarea obligatiei indivizibile are loc in natura, fiecare creditor nu poate cere si primi prestatia datorata decat in intregime.

Restituirea prestatiilor

Art. 1.429. - Obligatia de restituire a prestatiilor efectuate in temeiul unei obligatii indivizibile este

divizibila, afara de cazul in care indivizibilitatea obligatiei de restituire rezulta din chiar natura ei.

Daunele-interese

Art. 1.430. - **(1)** Obligatia de a executa prin echivalent o obligatie indivizibila este divizibila.
(2) Daunele-interese suplimentare nu pot fi cerute decat debitorului vinovat de neexecutarea obligatiei. Ele se cuvin creditorilor numai in proportie cu partea din creanta ce revine fiecaruia dintre ei.

Existenta mai multor creditori

Art. 1.431. - **(1)** Creditorii si debitorii unei obligatii indivizibile nu sunt prezumati a-si fi incredintat reciproc puterea de a actiona pentru ceilalti in privinta creantei.
(2) Novatia, remiterea de datorie, compensatia ori confuziunea consimtita sau care opereaza fata de un creditor nu stinge obligatia decat pentru partea din creanta ce revine acestuia. Fata de ceilalti creditori, debitorul ramane obligat pentru tot.
(3) Debitorul care a platit celorlalti creditori este indreptatit sa primeasca de la acestia echivalentul partii din obligatie cuvenite creditorului care a consimtit la stingerea creantei sau fata de care aceasta a operat.

Existenta mai multor debitori

Art. 1.432. - **(1)** Novatia, remiterea de datorie, compensatia ori confuziunea consimtita sau care opereaza in privinta unui debitor stinge obligatia indivizibila si ii libereaza pe ceilalti debitori, acestia ramanand insa tinuti sa plateasca celui dintai echivalentul partilor lor.
(2) Creditorul poate sa ceara oricaruia dintre debitori executarea intregii obligatii, oricare ar fi partea din obligatie ce revine acestuia. Creditorul poate, de asemenea, sa ceara ca toti debitorii sa efectueze plata in acelasi timp.
(3) Debitorul chemat in judecata pentru totalitatea obligatiei poate cere un termen pentru a-i introduce in cauza pe ceilalti debitori, cu exceptia cazului in care prestatia nu poate fi realizata decat de cel chemat in judecata, care, in acest caz, poate fi obligat sa execute singur intreaga prestatie, avand insa drept de regres impotriva celorlalti debitori.
(4) Punerea in intarziere a unuia dintre debitori, de drept sau la cererea creditorului, nu produce efecte impotriva celorlalti debitori.
(5) Indata ce cauza indivizibilitatii inceteaza, obligatia devine divizibila.

Prescriptia

Art. 1.433. - **(1)** Suspendarea prescriptiei fata de unul dintre creditorii sau debitorii unei obligatii indivizibile produce efecte si fata de ceilalti.
(2) Tot astfel, intreruperea prescriptiei in privinta unuia dintre creditorii sau debitorii unei obligatii indivizibile produce efecte si fata de ceilalti.

CAPITOLUL II
Obligatiile solidare

SECȚIUNEA 1
Obligatiile solidare intre creditori

Solidaritatea dintre creditori

Art. 1.434. - **(1)** Obligatia solidara confera fiecarui creditor dreptul de a cere executarea intregii obligatii si de a da chitanta liberatorie pentru tot.
(2) Executarea obligatiei in beneficiul unuia dintre creditorii solidari il libereaza pe debitor in privinta celorlalti creditori solidari.

Izvorul solidaritatii

Art. 1.435. - Solidaritatea dintre creditori nu exista decat daca este stipulata in mod expres.

Reprezentarea reciproca a creditorilor

Art. 1.436. - **(1)** Creditorii solidari sunt prezumati a-si fi incredintat reciproc puterea de a actiona pentru gestionarea si satisfacerea interesului lor comun.
(2) Orice acte prin care unul dintre creditorii solidari ar consimti la reducerea ori inlaturarea drepturilor, accesoriilor sau beneficiilor creantei ori ar prejudicia in orice alt mod interesele celorlalti creditori sunt inopozabile acestora din urma.
(3) Hotararea judecatoreasca obtinuta de unul dintre creditori impotriva debitorului comun profita si celorlalti creditori.
(4) Hotararea judecatoreasca pronuntata in favoarea debitorului comun nu poate fi invocata si impotriva creditorilor care nu au fost parte in proces.

Alegerea debitorului

Art. 1.437. - Debitorul poate plati, la alegerea sa, oricaruia dintre creditorii solidari, liberandu-se astfel fata de toti, insa numai atat timp cat niciunul dintre creditori nu l-a urmarit in justitie. In acest din urma caz, debitorul nu se poate libera decat platind creditorului reclamant.

Compensatia

Art. 1.438. - Debitorul poate opune unui creditor solidar compensatia care a operat in raport cu un alt creditor solidar, insa numai in proportie cu partea din creanta ce revine acestuia din urma.

Confuziunea

Art. 1.439. - Daca unul dintre creditorii solidari dobandeste si calitatea de debitor, confuziunea nu stinge creanta solidara decat in proportie cu partea din creanta ce ii revine acelui creditor. Ceilalti creditori solidari isi pastreaza dreptul de regres impotriva creditorului in persoana caruia a operat confuziunea, proportional cu partea din creanta ce ii revine fiecaruia dintre ei.

Remiterea de datorie

Art. 1.440. -
Remiterea de datorie consimtita de unul dintre creditorii solidari nu il libereaza pe debitor decat pentru partea din creanta ce ii revine acelui creditor.

Prescriptia

Art. 1.441. - **(1)** Suspendarea prescriptiei in folosul unuia dintre creditorii solidari poate fi invocata si de catre ceilalti creditori solidari.
(2) Intreruperea prescriptiei in privinta unuia dintre creditorii solidari profita tuturor creditorilor solidari.

Divizibilitatea obligatiei intre mostenitori

Art. 1.442. - Obligatia in favoarea unui creditor solidar se imparte de drept intre mostenitorii sai.

SECȚIUNEA a 2-a
Obligatiile solidare intre debitori

§1. Dispoziții generale

Solidaritatea dintre debitori

Art. 1.443. - Obligatia este solidara intre debitori atunci cand toti sunt obligati la aceeasi prestatie, astfel incat fiecare poate sa fie tinut separat pentru intreaga obligatie, iar executarea acesteia de catre unul dintre codebitori ii libereaza pe ceilalti fata de creditor.

Obligatiile solidare afectate de modalitati

Art. 1.444. - Exista solidaritate chiar daca debitorii sunt obligati sub modalitati diferite.

Izvoarele solidaritatii

Art. 1.445. - Solidaritatea dintre debitori nu se prezuma. Ea nu exista decat atunci cand este stipulata expres de parti ori este prevazuta de lege.

Prezumtie de solidaritate

Art. 1.446. - Solidaritatea se prezuma intre debitorii unei obligatii contractate in exercitiul activitatii unei intreprinderi, daca prin lege nu se prevede altfel.

§2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

I. Efectele principale in raporturile dintre creditor si debitorii solidari

Drepturile creditorului

Art. 1.447. - **(1)** Creditorul poate cere plata oricaruia dintre debitorii solidari, fara ca acesta sa ii poata opune beneficiul de diviziune.
(2) Urmarirea pornita contra unuia dintre debitorii solidari nu il impiedica pe creditor sa se indrepte impotriva celorlalti codebitori. Debitorul urmarit poate insa cere introducerea in cauza a celorlalti codebitori.

Exceptii si aparari contra creditorului comun

Art. 1.448. - **(1)** Debitorul solidar poate sa opuna creditorului toate mijloacele de aparare care ii sunt personale, precum si pe cele care sunt comune tuturor codebitorilor. El nu poate insa folosi mijloacele de aparare care sunt pur personale altui codebitor.
(2) Debitorul solidar care, prin fapta creditorului, este lipsit de o garantie sau de un drept pe care ar fi putut sa il valorifice prin subrogatie este liberat de datorie pana la concurenta valorii acelor garantii sau drepturi.

Prescriptia

Art. 1.449. - **(1)** Suspendarea si intreruperea prescriptiei fata de unul dintre debitorii solidari produc efecte si fata de ceilalti codebitori.
(2) Intreruperea prescriptiei fata de un mostenitor al debitorului solidar nu produce efecte fata de ceilalti codebitori decat pentru partea acelui mostenitor, chiar daca este vorba despre o creanta ipotecara.

Compensatia

Art. 1.450. - **(1)** Compensatia nu opereaza intre creditor si un debitor solidar decat in limita partii din

datorie ce revine acestuia din urma.
(2) In acest caz, ceilalti codebitori nu sunt tinuti solidar decat pentru partea ramasa din datorie dupa ce a operat compensatia.

Remiterea de datorie

Art. 1.451. - **(1)** Remiterea de datorie consimtita unuia dintre debitorii solidari nu ii libereaza pe ceilalti codebitori, cu exceptia cazului in care creditorul declara aceasta in mod expres sau remite de bunavoie debitorului originalul inscrisului sub semnatura privata constatator al creantei. Daca unui codebitor ii este remis originalul inscrisului autentic constatator al creantei, creditorul poate dovedi ca nu a consimtit remiterea de datorie decat in privinta acelui debitor.
(2) Daca remiterea de datorie s-a facut numai in favoarea unuia dintre codebitorii solidari, ceilalti raman tinuti solidar fata de creditor, dar cu scaderea partii din datorie pentru care a operat remiterea. Cu toate acestea, ei continua sa raspunda pentru tot atunci cand, la data remiterii de datorie, creditorul si-a rezervat in mod expres aceasta posibilitate, caz in care ceilalti codebitori isi pastreaza dreptul de regres impotriva debitorului beneficiar al remiterii de datorie.

Confuziunea

Art. 1.452. - Confuziunea ii libereaza pe ceilalti codebitori solidari pentru partea aceluia care reuneste in persoana sa calitatile de creditor si debitor al obligatiei solidare.

Renuntarea la solidaritate

Art. 1.453. - **(1)** Renuntarea la solidaritate in privinta unuia dintre codebitorii solidari nu afecteaza existenta obligatiei solidare in raport cu ceilalti. Codebitorul solidar care beneficiaza de renuntarea la solidaritate ramane tinut pentru partea sa atat fata de creditor, cat si fata de ceilalti codebitori in cazul regresului acestora din urma.
(2) Renuntarea la solidaritate trebuie sa fie expresa.
(3) De asemenea, creditorul renunta la solidaritate atunci cand:
a) fara a-si rezerva beneficiul solidaritatii in raport cu debitorul solidar care a facut plata, mentioneaza in chitanta ca plata reprezinta partea acestuia din urma din obligatia solidara. Daca plata are ca obiect numai o parte din dobanzi, renuntarea la solidaritate nu se intinde si asupra dobanzilor neplatite ori asupra capitalului decat daca plata separata a dobanzilor, astfel mentionata in chitanta, se face timp de 3 ani;
b) il cheama in judecata pe unul dintre codebitorii solidari pentru partea acestuia, iar cererea avand acest obiect este admisa.

II. Efectele secundare in raporturile dintre creditor si debitorii solidari

Imposibilitatea executarii obligatiei in natura

Art. 1.454. - **(1)** Atunci cand executarea in natura a unei obligatii devine imposibila din fapta unuia sau mai multor debitori solidari sau dupa ce acestia au fost pusi personal in intarziere, ceilalti codebitori nu sunt liberati de obligatia de a-i plati creditorului prin echivalent, insa nu raspund de daunele-interese suplimentare care i s-ar cuveni.
(2) Creditorul nu poate cere daune-interese suplimentare decat codebitorilor solidari din a caror culpa obligatia a devenit imposibil de executat in natura, precum si celor care se aflau in intarziere atunci cand obligatia a devenit imposibil de executat.

Efectele hotararii judecatoresti

Art. 1.455. - **(1)** Hotararea judecatoreasca pronuntata impotriva unuia dintre codebitorii solidari nu are autoritate de lucru judecat fata de ceilalti codebitori.
(2) Hotararea judecatoreasca pronuntata in favoarea unuia dintre codebitorii solidari profita si celorlalti, cu exceptia cazului in care s-a intemeiat pe o cauza ce putea fi invocata numai de acel codebitor.

§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori

Regresul intre codebitori

Art. 1.456. - **(1)** Debitorul solidar care a executat obligatia nu poate cere codebitorilor sai decat partea din datorie ce revine fiecaruia dintre ei, chiar daca se subroga in drepturile creditorului.
(2) Partile ce revin codebitorilor solidari sunt prezumate ca fiind egale, daca din conventie, lege sau din imprejurari nu rezulta contrariul.

Insolvabilitatea codebitorilor

Art. 1.457. - **(1)** Pierderea ocazionata de insolvabilitatea unuia dintre codebitorii solidari se suporta de catre ceilalti codebitori in proportie cu partea din datorie ce revine fiecaruia dintre ei.
(2) Cu toate acestea, creditorul care renunta la solidaritate sau care consimte o remitere de datorie in favoarea unuia dintre codebitori suporta partea din datorie ce ar fi revenit acestuia.

Mijloacele de aparare ale debitorului urmarit

Art. 1.458. - Debitorul urmarit pentru partea sa din datoria platita poate opune codebitorului solidar care a facut plata toate mijloacele de aparare comuna pe care acesta din urma nu le-a opus creditorului. Acesta poate, de asemenea, sa opuna codebitorului care a executat obligatia mijloacele de aparare care ii sunt personale, insa nu si pe acelea care sunt pur personale altui codebitor.

Solidaritatea contractata in interesul unui codebitor

Art. 1.459. - Daca obligatia solidara este contractata in interesul exclusiv al unuia dintre codebitori sau rezulta din fapta unuia dintre ei, acesta este tinut singur de intreaga datorie fata de ceilalti codebitori, care, in acest caz, sunt considerati, in raport cu acesta, fideiusori.

Divizibilitatea obligatiei solidare intre mostenitori

Art. 1.460. - Obligatia unui debitor solidar se imparte de drept intre mostenitorii acestuia, afara de cazul in care obligatia este indivizibila.

CAPITOLUL III
Obligatiile alternative si facultative

SECȚIUNEA 1
Obligatiile alternative

Obligatia alternativa

Art. 1.461. - **(1)** Obligatia este alternativa atunci cand are ca obiect doua prestatii principale, iar executarea uneia dintre acestea il libereaza pe debitor de intreaga obligatie.
(2) Obligatia ramane alternativa chiar daca, la momentul la care se naste, una dintre prestatii era imposibil de executat.

Alegerea prestatiei

Art. 1.462. - **(1)** Alegerea prestatiei prin care se va stinge obligatia revine debitorului, cu exceptia cazului in care este acordata in mod expres creditorului.
(2) Daca partea careia ii apartine alegerea prestatiei nu isi exprima optiunea in termenul care ii este

acordat in acest scop, alegerea prestatiei va apartine celeilalte parti.

Limitele alegerii

Art. 1.463. - Debitorul nu poate executa si nici nu poate fi constrans sa execute o parte dintr-o prestatie si o parte din cealalta.

Alegerea prestatiei de catre debitor

Art. 1.464. - **(1)** Debitorul care are alegerea prestatiei este obligat, atunci cand una dintre prestatii a devenit imposibil de executat chiar din culpa sa, sa execute cealalta prestatie.
(2) Daca, in acelasi caz, ambele prestatii devin imposibil de executat, iar imposibilitatea cu privire la una dintre prestatii este cauzata de culpa debitorului, acesta este tinut sa plateasca valoarea prestatiei care a devenit ultima imposibil de executat.

Alegerea prestatiei de catre creditor

Art. 1.465. - In cazul in care alegerea prestatiei revine creditorului:
a) daca una dintre prestatii a devenit imposibil de executat, fara culpa vreuneia dintre parti, creditorul este obligat sa o primeasca pe cealalta;
b) daca creditorului ii este imputabila imposibilitatea de executare a uneia dintre prestatii, el poate fie sa pretinda executarea celeilalte prestatii, despagubindu-l pe debitor pentru prejudiciile cauzate, fie sa il libereze pe acesta de executarea obligatiei;
c) daca debitorului ii este imputabila imposibilitatea de a executa una dintre prestatii, creditorul poate cere fie despagubiri pentru prestatia imposibil de executat, fie cealalta prestatie;
d) daca debitorului ii este imputabila imposibilitatea de a executa ambele prestatii, creditorul poate cere despagubiri pentru oricare dintre acestea.

Stingerea obligatiei

Art. 1.466. - Obligatia se stinge daca toate prestatiile devin imposibil de executat fara culpa debitorului si inainte ca acesta sa fi fost pus in intarziere.

Pluralitatea de prestatii

Art. 1.467. - Dispozitiile acestei sectiuni se aplica in mod corespunzator in cazul in care obligatia alternativa are ca obiect mai mult de doua prestatii principale.

SECȚIUNEA a 2-a
Obligatiile facultative

Regim juridic

Art. 1.468. - **(1)** Obligatia este facultativa atunci cand are ca obiect o singura prestatie principala de care debitorul se poate insa libera executand o alta prestatie determinata.
(2) Debitorul este liberat daca, fara culpa sa, prestatia principala devine imposibil de executat.

TITLUL V
Executarea obligatiilor

CAPITOLUL I
Plata

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 1.469. - **(1)** Obligatia se stinge prin plata atunci cand prestatia datorata este executata de bunavoie.
(2) Plata consta in remiterea unei sume de bani sau, dupa caz, in executarea oricarei alte prestatii care constituie obiectul insusi al obligatiei.

Temeiul platii

Art. 1.470. - Orice plata presupune o datorie.

Plata obligatiei naturale

Art. 1.471. - Restituirea nu este admisa in privinta obligatiilor naturale care au fost executate de bunavoie.

SECȚIUNEA a 2-a
Subiectele platii

Persoanele care pot face plata

Art. 1.472. - Plata poate sa fie facuta de orice persoana, chiar daca este un tert in raport cu acea obligatie.

Plata facuta de un incapabil

Art. 1.473. - Debitorul care a executat prestatia datorata nu poate cere restituirea invocand incapacitatea sa la data executarii.

Plata obligatiei de catre un tert

Art. 1.474. - **(1)** Creditorul este dator sa refuze plata oferita de tert daca debitorul l-a incunostintat in prealabil ca se opune la aceasta, cu exceptia cazului in care un asemenea refuz l-ar prejudicia pe creditor.
(2) In celelalte cazuri, creditorul nu poate refuza plata facuta de un tert decat daca natura obligatiei sau conventia partilor impune ca obligatia sa fie executata numai de debitor.
(3) Plata facuta de un tert stinge obligatia daca este facuta pe seama debitorului. In acest caz, tertul nu se subroga in drepturile creditorului platit decat in cazurile si conditiile prevazute de lege.
(4) Dispozitiile prezentului capitol privind conditiile platii se aplica in mod corespunzator atunci cand plata este facuta de un tert.

Persoanele care pot primi plata

Art. 1.475. - Plata trebuie facuta creditorului, reprezentantului sau, legal sau conventional, persoanei indicate de acesta ori persoanei autorizate de instanta sa o primeasca.

Plata facuta unui incapabil

Art. 1.476. - Plata facuta unui creditor care este incapabil de a o primi nu libereaza pe debitor decat in masura in care profita creditorului.

Plata facuta unui tert

Art. 1.477. - **(1)** Plata facuta unei alte persoane decat cele mentionate la art. 1.475 este totusi valabila daca:

a) este ratificata de creditor;

b) cel care a primit plata devine ulterior titularul creantei;

c) a fost facuta celui care a pretins plata in baza unei chitante liberatorii semnate de creditor.

(2) Plata facuta in alte conditii decat cele mentionate la alin. (1) stinge obligatia numai in masura in care profita creditorului.

Plata facuta unui creditor aparent

Art. 1.478. - **(1)** Plata facuta cu buna-credinta unui creditor aparent este valabila, chiar daca ulterior se stabileste ca acesta nu era adevaratul creditor.

(2) Creditorul aparent este tinut sa restituie adevaratului creditor plata primita, potrivit regulilor stabilite pentru restituirea prestatiilor.

Plata bunurilor indisponibilizate

Art. 1.479. - Plata facuta cu nesocotirea unui sechestru, a unei popriri ori a unei opozitii formulate, in conditiile legii, pentru a opri efectuarea platii de catre debitor nu ii impiedica pe creditorii care au obtinut luarea unei asemenea masuri sa ceara din nou plata. In acest caz, debitorul pastreaza dreptul de regres impotriva creditorului care a primit plata nevalabil facuta.

SECȚIUNEA a 3-a
Conditiile platii

Diligenta ceruta in executarea obligatiilor

Art. 1.480. - **(1)** Debitorul este tinut sa isi execute obligatiile cu diligenta pe care un bun proprietar o depune in administrarea bunurilor sale, afara de cazul in care prin lege sau prin contract s-ar dispune altfel.

(2) In cazul unor obligatii inerente unei activitati profesionale, diligenta se apreciaza tinand seama de natura activitatii exercitate.

Obligatiile de mijloace si obligatiile de rezultat

Art. 1.481. - **(1)** In cazul obligatiei de rezultat, debitorul este tinut sa procure creditorului rezultatul promis.

(2) In cazul obligatiilor de mijloace, debitorul este tinut sa foloseasca toate mijloacele necesare pentru atingerea rezultatului promis.

(3) Pentru a stabili daca o obligatie este de mijloace sau de rezultat se va tine seama indeosebi de:

a) modul in care obligatia este stipulata in contract;

b) existenta si natura contraprestatiei si celelalte elemente ale contractului;

c) gradul de risc pe care il presupune atingerea rezultatului;

d) influenta pe care cealalta parte o are asupra executarii obligatiei.

Obligatia de a preda bunuri individual determinate

Art. 1.482. - **(1)** Debitorul unui bun individual determinat este liberat prin predarea acestuia in starea in care se afla la momentul nasterii obligatiei.

(2) Daca insa, la data executarii, debitorul nu este titularul dreptului ce trebuia transmis ori cedat sau, dupa caz, nu poate dispune de acesta in mod liber, obligatia debitorului nu se stinge, dispozitiile art. 1.230 aplicandu-se in mod corespunzator.

Obligatia de a stramuta proprietatea

Art. 1.483. - **(1)** Obligatia de a stramuta proprietatea implica si obligatiile de a preda lucrul si de a-l conserva pana la predare.
(2) In ceea ce priveste imobilele inscrise in cartea funciara, obligatia de a stramuta proprietatea o cuprinde si pe aceea de a preda inscrisurile necesare pentru efectuarea inscrierii.

Cedarea drepturilor sau actiunilor

Art. 1.484. - Daca bunul a pierit, s-a pierdut sau a fost scos din circuitul civil, fara culpa debitorului, acesta este dator sa cedeze creditorului drepturile sau actiunile in despagubire pe care le are cu privire la bunul respectiv.

Obligatia de a preda un bun

Art. 1.485. - Obligatia de a preda un bun individual determinat o cuprinde si pe aceea de a-l conserva pana la predare.

Obligatia de a da bunuri de gen

Art. 1.486. - Daca obligatia are ca obiect bunuri de gen, debitorul are dreptul sa aleaga bunurile ce vor fi predate. El nu este insa liberat decat prin predarea unor bunuri de calitate cel putin medie.

Obligatia de a constitui o garantie

Art. 1.487. - Cel care este tinut sa constituie o garantie, fara ca modalitatea si forma acesteia sa fie determinate, poate oferi, la alegerea sa, o garantie reala sau personala ori o alta garantie suficienta.

Obligatia de a da o suma de bani

Art. 1.488. - **(1)** Debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea catre creditor a sumei nominale datorate.
(2) Plata se poate face prin orice mijloc folosit in mod obisnuit in locul unde aceasta trebuie efectuata.
(3) Cu toate acestea, creditorul care accepta in conditiile alin. (2) un cec ori un alt instrument de plata este prezumat ca o face numai cu conditia ca acesta sa fie onorat.

Dobanzile sumelor de bani

Art. 1.489. - **(1)** Dobanda este cea convenita de parti sau, in lipsa, cea stabilita de lege.
(2) Dobanzile scadente produc ele insele dobanzi numai atunci cand legea sau contractul, in limitele permise de lege, o prevede ori, in lipsa, atunci cand sunt cerute in instanta. In acest din urma caz, dobanzile curg numai de la data cererii de chemare in judecata.

Plata partiala

Art. 1.490. - **(1)** Creditorul poate refuza sa primeasca o executare partiala, chiar daca prestatia ar fi divizibila.
(2) Cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executarii partiale sunt in sarcina debitorului, chiar si atunci cand creditorul accepta o asemenea executare.

Plata facuta cu bunul altuia

Art. 1.491. - **(1)** Atunci cand, in executarea obligatiei sale, debitorul preda un bun care nu ii apartine sau de care nu poate dispune, el nu poate cere creditorului restituirea bunului predat decat daca se angajeaza sa execute prestatia datorata cu un alt bun de care acesta poate dispune.
(2) Creditorul de buna-credinta poate insa restitui bunul primit si solicita, daca este cazul, daune-

interese pentru repararea prejudiciului suferit.

Darea in plata

Art. 1.492. - **(1)** Debitorul nu se poate libera executand o alta prestatie decat cea datorata, chiar daca valoarea prestatiei oferite ar fi egala sau mai mare, decat daca creditorul consimte la aceasta. In acest din urma caz, obligatia se stinge atunci cand noua prestatie este efectuata.
(2) Daca prestatia oferita in schimb consta in transferul proprietatii sau al unui alt drept, debitorul este tinut de garantia contra evictiunii si de garantia contra viciilor lucrului, potrivit regulilor aplicabile in materia vanzarii, cu exceptia cazului in care creditorul prefera sa ceara prestatia initiala si repararea prejudiciului. In aceste cazuri, garantiile oferite de terti nu renasc.

Cesiunea de creanta in locul executarii

Art. 1.493. - **(1)** Atunci cand, in locul prestatiei initiale, este cedata o creanta, obligatia se stinge in momentul satisfacerii creantei cedate. Dispozitiile art. 1.568-1.584 sunt aplicabile in mod corespunzator.
(2) Daca, potrivit intelegerii partilor, obligatia in locul careia debitorul isi cedeaza propria creanta se stinge inca de la data cesiunii, dispozitiile art. 1.586 sunt aplicabile in mod corespunzator, cu exceptia cazului in care creditorul prefera sa ceara prestatia initiala.

Locul platii

Art. 1.494. - **(1)** In lipsa unei stipulatii contrare ori daca locul platii nu se poate stabili potrivit naturii prestatiei sau in temeiul contractului, al practicilor statornicite intre parti ori al uzantelor:
a) obligatiile banesti trebuie executate la domiciliul sau, dupa caz, sediul creditorului de la data platii;
b) obligatia de a preda un lucru individual determinat trebuie executata in locul in care bunul se afla la data incheierii contractului;
c) celelalte obligatii se executa la domiciliul sau, dupa caz, sediul debitorului la data incheierii contractului.
(2) Partea care, dupa incheierea contractului, isi schimba domiciliul sau, dupa caz, sediul determinat, potrivit prevederilor alin. (1), ca loc al platii, suporta cheltuielile suplimentare pe care aceasta schimbare le cauzeaza.

Data platii

Art. 1.495. - **(1)** In lipsa unui termen stipulat de parti sau determinat in temeiul contractului, al practicilor statornicite intre acestea ori al uzantelor, obligatia trebuie executata de indata.
(2) Instanta poate stabili un termen atunci cand natura prestatiei sau locul unde urmeaza sa se faca plata o impune.

Plata anticipata

Art. 1.496. - **(1)** Debitorul este liber sa execute obligatia chiar inaintea scadentei daca partile nu au convenit contrariul ori daca aceasta nu rezulta din natura contractului sau din imprejurarile in care a fost incheiat.
(2) Cu toate acestea, creditorul poate refuza executarea anticipata daca are un interes legitim ca plata sa fie facuta la scadenta.
(3) In toate cazurile, cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executarii anticipate a obligatiei sunt in sarcina debitorului.

Data platii prin virament bancar

Art. 1.497. - Daca plata se face prin virament bancar, data platii este aceea la care contul creditorului a fost alimentat cu suma de bani care a facut obiectul platii.

Cheltuielile platii

Art. 1.498. - Cheltuielile platii sunt in sarcina debitorului, in lipsa de stipulatie contrara.

SECȚIUNEA a 4-a
Dovada platii

Mijloace de dovada

Art. 1.499. - Daca prin lege nu se prevede altfel, dovada platii se face cu orice mijloc de proba.

Chitanta liberatorie

Art. 1.500. - **(1)** Cel care plateste are dreptul la o chitanta liberatorie, precum si, daca este cazul, la remiterea inscrisului original al creantei.
(2) Cheltuielile intocmirii chitantei sunt in sarcina debitorului, in lipsa de stipulatie contrara.
(3) In cazul in care creditorul refuza, in mod nejustificat, sa elibereze chitanta, debitorul are dreptul sa suspende plata.

Prezumtia executarii prestatiei accesorii

Art. 1.501. - Chitanta in care se consemneaza primirea prestatiei principale face sa se prezume, pana la proba contrara, executarea prestatiilor accesorii.

Prezumtia executarii prestatiilor periodice

Art. 1.502. - Chitanta data pentru primirea uneia dintre prestatiile periodice care fac obiectul obligatiei face sa se prezume, pana la proba contrara, executarea prestatiilor devenite scadente anterior.

Remiterea inscrisului original al creantei

Art. 1.503. - **(1)** Remiterea voluntara a inscrisului original constatator al creantei, facuta de creditor catre debitor, unul din codebitori sau fideiusor, naste prezumtia stingerii obligatiei prin plata. Proba contrara revine celui interesat sa dovedeasca stingerea obligatiei pe alta cale.
(2) Daca inscrisul original remis voluntar este intocmit in forma autentica, creditorul are dreptul sa probeze ca remiterea s-a facut pentru un alt motiv decat stingerea obligatiei.
(3) Se prezuma, pana la proba contrara, ca intrarea persoanelor mentionate la alin. (1) in posesia inscrisului original al creantei s-a facut printr-o remitere voluntara din partea creditorului.

Plata prin virament bancar

Art. 1.504. - **(1)** Daca plata se face prin virament bancar, ordinul de plata semnat de debitor si vizat de institutia de credit platitoare prezuma efectuarea platii, pana la proba contrara.
(2) Debitorul are oricand dreptul sa solicite institutiei de credit a creditorului o confirmare, in scris, a efectuarii platii prin virament. Aceasta confirmare face dovada platii.

Liberarea garantiilor

Art. 1.505. - Daca partile nu au convenit ca garantiile vor asigura executarea unei alte obligatii, creditorul care a primit plata trebuie sa consimta la liberarea bunurilor afectate de garantiile reale constituite pentru satisfacerea creantei sale, precum si sa restituie bunurile detinute in garantie, daca este cazul.

SECȚIUNEA a 5-a
Imputatia platii

Imputatia platii facuta prin acordul partilor

Art. 1.506. - **(1)** Plata efectuata de debitorul mai multor datorii fata de acelasi creditor, care au acelasi obiect, se imputa asupra acestora conform acordului partilor.
(2) In lipsa acordului partilor, se aplica dispozitiile prezentei sectiuni.

Imputatia facuta de debitor

Art. 1.507. - **(1)** Debitorul mai multor datorii care au ca obiect bunuri de acelasi fel are dreptul sa indice, atunci cand plateste, datoria pe care intelege sa o execute. Plata se imputa mai intai asupra cheltuielilor, apoi asupra dobanzilor si, la urma, asupra capitalului.
(2) Debitorul nu poate, fara consimtamantul creditorului, sa impute plata asupra unei datorii care nu este inca exigibila cu preferinta fata de o datorie scadenta, cu exceptia cazului in care s-a prevazut ca debitorul poate plati anticipat.
(3) In cazul platii efectuate prin virament bancar, debitorul face imputatia prin mentiunile corespunzatoare consemnate de el pe ordinul de plata.

Imputatia facuta de creditor

Art. 1.508. - **(1)** In lipsa unei indicatii din partea debitorului, creditorul poate, intr-un termen rezonabil dupa ce a primit plata, sa indice debitorului datoria asupra careia aceasta se va imputa. Creditorul nu poate imputa plata asupra unei datorii neexigibile ori litigioase.
(2) Atunci cand creditorul remite debitorului o chitanta liberatorie, el este dator sa faca imputatia prin acea chitanta.

Imputatia legala

Art. 1.509. - **(1)** Daca niciuna dintre parti nu face imputatia platii, vor fi aplicate, in ordine, urmatoarele reguli:
a) plata se imputa cu prioritate asupra datoriilor ajunse la scadenta;
b) se vor considera stinse, in primul rand, datoriile negarantate sau cele pentru care creditorul are cele mai putine garantii;
c) imputatia se va face mai intai asupra datoriilor mai oneroase pentru debitor;
d) daca toate datoriile sunt deopotriva scadente, precum si, in egala masura, garantate si oneroase, se vor stinge datoriile mai vechi;
e) in lipsa tuturor criteriilor mentionate la lit. a)-d), imputatia se va face proportional cu valoarea datoriilor.
(2) In toate cazurile, plata se va imputa mai intai asupra cheltuielilor de judecata si executare, apoi asupra ratelor, dobanzilor si penalitatilor, in ordinea cronologica a scadentei acestora, si, in final, asupra capitalului, daca partile nu convin altfel.

SECȚIUNEA a 6-a
Punerea in intarziere a creditorului

Cazuri de punere in intarziere a creditorului

Art. 1.510. - Creditorul poate fi pus in intarziere atunci cand refuza, in mod nejustificat, plata oferita in mod corespunzator sau cand refuza sa indeplineasca actele pregatitoare fara de care debitorul nu isi poate executa obligatia.

Efectele punerii in intarziere a creditorului

Art. 1.511. - **(1)** Creditorul pus in intarziere preia riscul imposibilitatii de executare a obligatiei, iar debitorul nu este tinut sa restituie fructele culese dupa punerea in intarziere.
(2) Creditorul este tinut la repararea prejudiciilor cauzate prin intarziere si la acoperirea cheltuielilor de

conservare a bunului datorat.

Drepturile debitorului

Art. 1.512. - Debitorul poate consemna bunul pe cheltuiala si riscurile creditorului, liberandu-se astfel de obligatia sa.

Procedura

Art. 1.513. - Procedura ofertei de plata si a consemnatiunii este prevazuta de Codul de procedura civila.

Vanzarea publica

Art. 1.514. - **(1)** Daca natura bunului face imposibila consemnarea, daca bunul este perisabil sau daca depozitarea lui necesita costuri de intretinere ori cheltuieli considerabile, debitorul poate porni vanzarea publica a bunului si poate consemna pretul, notificand in prealabil creditorului si primind incuviintarea instantei judecatoresti.

(2) Daca bunul este cotat la bursa sau pe o alta piata reglementata, daca are un pret curent sau are o valoare prea mica fata de cheltuielile unei vanzari publice, instanta poate incuviinta vanzarea bunului fara notificarea creditorului.

Retragerea bunului consemnat

Art. 1.515. - Debitorul are dreptul sa retraga bunul consemnat cat timp creditorul nu a declarat ca accepta consemnarea sau aceasta nu a fost validata de instanta. Creanta renaste cu toate garantiile si toate celelalte accesorii ale sale din momentul retragerii bunului.

CAPITOLUL II
Executarea silita a obligatiilor

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Drepturile creditorului

Art. 1.516. - **(1)** Creditorul are dreptul la indeplinirea integrala, exacta si la timp a obligatiei.

(2) Atunci cand, fara justificare, debitorul nu isi executa obligatia si se afla in intarziere, creditorul poate, la alegerea sa si fara a pierde dreptul la daune-interese, daca i se cuvin:

1. sa ceara sau, dupa caz, sa treaca la executarea silita a obligatiei;

2. sa obtina, daca obligatia este contractuala, rezolutiunea sau rezilierea contractului ori, dupa caz, reducerea propriei obligatii corelative;

3. sa foloseasca, atunci cand este cazul, orice alt mijloc prevazut de lege pentru realizarea dreptului sau.

Neexecutarea imputabila creditorului

Art. 1.517. - O parte nu poate invoca neexecutarea obligatiilor celeilalte parti in masura in care neexecutarea este cauzata de propria sa actiune sau omisiune.

Raspunderea debitorului

Art. 1.518. - **(1)** Daca prin lege nu se dispune altfel, debitorul raspunde personal de indeplinirea obligatiilor sale.

(2) Raspunderea debitorului poate fi limitata numai in cazurile si conditiile prevazute de lege.

Raspunderea pentru fapta tertilor

Art. 1.519. - Daca partile nu convin altfel, debitorul raspunde pentru prejudiciile cauzate din culpa persoanei de care se foloseste pentru executarea obligatiilor contractuale.

Raspunderea tertilor

Art. 1.520. - Creditorul poate urmari si bunurile care apartin tertilor, daca acestea sunt afectate pentru plata datoriilor debitorului ori au facut obiectul unor acte juridice care au fost revocate ca fiind incheiate in frauda creditorului.

SECȚIUNEA a 2-a
Punerea in intarziere a debitorului

Moduri

Art. 1.521. - Punerea in intarziere a debitorului poate opera de drept sau la cererea creditorului.

Punerea in intarziere de catre creditor

Art. 1.522. - **(1)** Debitorul poate fi pus in intarziere fie printr-o notificare scrisa prin care creditorul ii solicita executarea obligatiei, fie prin cererea de chemare in judecata.
(2) Daca prin lege sau prin contract nu se prevede altfel, notificarea se comunica debitorului prin executor judecatoresc sau prin orice alt mijloc care asigura dovada comunicarii.
(3) Prin notificare trebuie sa se acorde debitorului un termen de executare, tinand seama de natura obligatiei si de imprejurari. Daca prin notificare nu se acorda un asemenea termen, debitorul poate sa execute obligatia intr-un termen rezonabil, calculat din ziua comunicarii notificarii.
(4) Pana la expirarea termenului prevazut la alin. (3), creditorul poate suspenda executarea propriei obligatii, poate cere daune-interese, insa nu poate exercita celelalte drepturi prevazute la art. 1.516, daca prin lege nu se prevede altfel. Creditorul poate exercita aceste drepturi daca debitorul il informeaza ca nu va executa obligatiile in termenul stabilit sau daca, la expirarea termenului, obligatia nu a fost executata.
(5) Cererea de chemare in judecata formulata de creditor, fara ca anterior debitorul sa fi fost pus in intarziere, confera debitorului dreptul de a executa obligatia intr-un termen rezonabil, calculat de la data cand cererea i-a fost comunicata. Daca obligatia este executata in acest termen, cheltuielile de judecata raman in sarcina creditorului.

Intarzierea de drept in executarea obligatiei

Art. 1.523. - **(1)** Debitorul se afla de drept in intarziere atunci cand s-a stipulat ca simpla implinire a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect.
(2) De asemenea, debitorul se afla de drept in intarziere in cazurile anume prevazute de lege, precum si atunci cand:
a) obligatia nu putea fi executata in mod util decat intr-un anumit timp, pe care debitorul l-a lasat sa treaca, sau cand nu a executat-o imediat, desi exista urgenta;
b) prin fapta sa, debitorul a facut imposibila executarea in natura a obligatiei sau cand a incalcat o obligatie de a nu face;
c) debitorul si-a manifestat in mod neindoielnic fata de creditor intentia de a nu executa obligatia sau cand, fiind vorba de o obligatie cu executare succesiva, refuza ori neglijeaza sa isi execute obligatia in mod repetat;
d) nu a fost executata obligatia de a plati o suma de bani, asumata in exercitiul activitatii unei intreprinderi;
e) obligatia se naste din savarsirea unei fapte ilicite extracontractuale.
(3) In cazurile prevazute la alin. (1) si (2), daca obligatia devine scadenta dupa decesul debitorului, mostenitorii acestuia nu sunt in intarziere decat dupa trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, dupa caz, de la data notificarii curatorului desemnat in conditiile art. 1.136.

(4) Cazurile in care debitorul se afla de drept in intarziere trebuie dovedite de creditor. Orice declaratie sau stipulatie contrara se considera nescrisa.

Oferta de executare

Art. 1.524. - Debitorul nu este in intarziere daca a oferit, cand se cuvenea, prestatia datorata, chiar fara a respecta formalitatile prevazute la art. 1.510-1.515, insa creditorul a refuzat, fara temei legitim, sa o primeasca.

Efectele intarzierii debitorului

Art. 1.525. - Debitorul raspunde, de la data la care se afla in intarziere, pentru orice pierdere cauzata de un caz fortuit, cu exceptia situatiei in care cazul fortuit il libereaza pe debitor de insasi executarea obligatiei.

Cazul obligatiilor solidare

Art. 1.526. - **(1)** Notificarea prin care creditorul pune in intarziere pe unul dintre codebitorii solidari produce efecte si in privinta celorlalti.
(2) Notificarea facuta de unul dintre creditorii solidari produce, tot astfel, efecte si in privinta celorlalti creditori.

SECȚIUNEA a 3-a
Executarea silita in natura

Dreptul la executarea in natura

Art. 1.527. - **(1)** Creditorul poate cere intotdeauna ca debitorul sa fie constrans sa execute obligatia in natura, cu exceptia cazului in care o asemenea executare este imposibila.
(2) Dreptul la executare in natura cuprinde, daca este cazul, dreptul la repararea sau inlocuirea bunului, precum si orice alt mijloc pentru a remedia o executare defectuoasa.

Executarea obligatiei de a face

Art. 1.528. - **(1)** In cazul neexecutarii unei obligatii de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, sa execute el insusi ori sa faca sa fie executata obligatia.
(2) Cu exceptia cazului in care debitorul este de drept in intarziere, creditorul poate sa exercite acest drept numai daca il instiinteaza pe debitor fie odata cu punerea in intarziere, fie ulterior acesteia.

Executarea obligatiei de a nu face

Art. 1.529. - In cazul neexecutarii obligatiei de a nu face, creditorul poate cere instantei incuviintarea sa inlature ori sa ridice ceea ce debitorul a facut cu incalcarea obligatiei, pe cheltuiala debitorului, in limita stabilita prin hotarare judecatoreasca.

SECȚIUNEA a 4-a
Executarea prin echivalent

§1. Dispoziții generale

Dreptul la daune-interese

Art. 1.530. - Creditorul are dreptul la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i

l-a cauzat si care este consecinta directa si necesara a neexecutarii fara justificare sau, dupa caz, culpabile a obligatiei.

§2. Prejudiciul

I. Evaluarea prejudiciului

Repararea integrala

Art. 1.531. - **(1)** Creditorul are dreptul la repararea integrala a prejudiciului pe care l-a suferit din faptul neexecutarii.
(2) Prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferita de creditor si beneficiul de care acesta este lipsit. La stabilirea intinderii prejudiciului se tine seama si de cheltuielile pe care creditorul le-a facut, intr-o limita rezonabila, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.
(3) Creditorul are dreptul si la repararea prejudiciului nepatrimonial.

Caracterul cert al prejudiciului

Art. 1.532. - **(1)** La stabilirea daunelor-interese se tine seama de prejudiciile viitoare, atunci cand acestea sunt certe.
(2) Prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei sanse de a obtine un avantaj poate fi reparat proportional cu probabilitatea obtinerii avantajului, tinand cont de imprejurari si de situatia concreta a creditorului.
(3) Prejudiciul al carui cuantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determina de instanta de judecata.

Previzibilitatea prejudiciului

Art. 1.533. - Debitorul raspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a prevazut sau pe care putea sa le prevada ca urmare a neexecutarii la momentul incheierii contractului, afara de cazul in care neexecutarea este intentionata ori se datoreaza culpei grave a acestuia. Chiar si in acest din urma caz, daunele-interese nu cuprind decat ceea ce este consecinta directa si necesara a neexecutarii obligatiei.

Prejudiciul imputabil creditorului

Art. 1.534. - **(1)** Daca, prin actiunea sau omisiunea sa culpabila, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despagubirile datorate de debitor se vor diminua in mod corespunzator. Aceasta dispozitie se aplica si atunci cand prejudiciul este cauzat in parte de un eveniment al carui risc a fost asumat de creditor.
(2) Debitorul nu datoreaza despagubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minima diligenta.

Daunele moratorii in cazul obligatiilor banesti

Art. 1.535. - **(1)** In cazul in care o suma de bani nu este platita la scadenta, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadenta pana in momentul platii, in cuantumul convenit de parti sau, in lipsa, in cel prevazut de lege, fara a trebui sa dovedeasca vreun prejudiciu. In acest caz, debitorul nu are dreptul sa faca dovada ca prejudiciul suferit de creditor ca urmare a intarzierii platii ar fi mai mic.
(2) Daca, inainte de scadenta, debitorul datora dobanzi mai mari decat dobanda legala, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil inainte de scadenta.
(3) Daca nu sunt datorate dobanzi moratorii mai mari decat dobanda legala, creditorul are dreptul, in afara dobanzii legale, la daune-interese pentru repararea integrala a prejudiciului suferit.

Daunele moratorii in cazul obligatiilor de a face

Art. 1.536. - In cazul altor obligatii decat cele avand ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu intarziere da intotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobanda legala, calculata de la data la care

debitorul este in intarziere asupra echivalentului in bani al obligatiei, cu exceptia cazului in care s-a stipulat o clauza penala ori creditorul poate dovedi un prejudiciu mai mare cauzat de intarzierea in executarea obligatiei.

Dovada prejudiciului

Art. 1.537. - Dovada neexecutarii obligatiei nu il scuteste pe creditor de proba prejudiciului, cu exceptia cazului in care prin lege sau prin conventia partilor se prevede altfel.

II. Clauza penala si arvuna

Clauza penala

Art. 1.538. - **(1)** Clauza penala este aceea prin care partile stipuleaza ca debitorul se obliga la o anumita prestatie in cazul neexecutarii obligatiei principale.
(2) In caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silita in natura a obligatiei principale, fie clauza penala.
(3) Debitorul nu se poate libera oferind despagubirea convenita.
(4) Creditorul poate cere executarea clauzei penale fara a fi tinut sa dovedeasca vreun prejudiciu.
(5) Dispozitiile privitoare la clauza penala sunt aplicabile conventiei prin care creditorul este indreptatit ca, in cazul rezolutiunii sau rezilierii contractului din culpa debitorului, sa pastreze plata partiala facuta de acesta din urma. Sunt exceptate dispozitiile privitoare la arvuna.

Cumulul penalitatii cu executarea in natura

Art. 1.539. - Creditorul nu poate cere atat executarea in natura a obligatiei principale, cat si plata penalitatii, afara de cazul in care penalitatea a fost stipulata pentru neexecutarea obligatiilor la timp sau in locul stabilit. In acest din urma caz, creditorul poate cere atat executarea obligatiei principale, cat si a penalitatii, daca nu renunta la acest drept sau daca nu accepta, fara rezerve, executarea obligatiei.

Nulitatea clauzei penale

Art. 1.540. - **(1)** Nulitatea obligatiei principale o atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu o atrage pe aceea a obligatiei principale.
(2) Penalitatea nu poate fi ceruta atunci cand executarea obligatiei a devenit imposibila din cauze neimputabile debitorului.

Reducerea cuantumului penalitatii

Art. 1.541. - **(1)** Instanta nu poate reduce penalitatea decat atunci cand:
a) obligatia principala a fost executata in parte si aceasta executare a profitat creditorului;
b) penalitatea este vadit excesiva fata de prejudiciul ce putea fi prevazut de parti la incheierea contractului.
(2) In cazul prevazut la alin. (1) lit. b), penalitatea astfel redusa trebuie insa sa ramana superioara obligatiei principale.
(3) Orice stipulatie contrara se considera nescrisa.

Obligatia principala indivizibila

Art. 1.542. - Atunci cand obligatia principala este indivizibila, fara a fi solidara, iar neexecutarea acesteia rezulta din fapta unuia dintre codebitori, penalitatea poate fi ceruta fie in totalitate celui care nu a executat, fie celorlalti codebitori, fiecaruia pentru partea sa. Acestia pastreaza dreptul de regres in contra celui care a provocat neexecutarea.

Obligatia principala divizibila

Art. 1.543. - **(1)** Atunci cand obligatia principala este divizibila, penalitatea este, de asemenea, divizibila, fiind suportata numai de codebitorul care este vinovat de neexecutare si numai pentru partea de care acesta este tinut.
(2) Dispozitiile alin. (1) nu se aplica atunci cand clauza penala a fost stipulata pentru a impiedica o plata partiala, iar unul dintre codebitori a impiedicat executarea obligatiei in totalitate. In acest caz, intreaga penalitate poate fi ceruta acestuia din urma, iar de la ceilalti codebitori numai proportional cu partea fiecaruia din datorie, fara a limita regresul acestora impotriva celui care nu a executat obligatia.

Arvuna confirmatorie

Art. 1.544. - **(1)** Daca, la momentul incheierii contractului, o parte da celeilalte, cu titlu de arvuna, o suma de bani sau alte bunuri fungibile, in caz de executare arvuna trebuie imputata asupra prestatiei datorate sau, dupa caz, restituita.
(2) Daca partea care a dat arvuna nu executa obligatia fara justificare, cealalta parte poate declara rezolutiunea contractului, retinand arvuna. Atunci cand neexecutarea provine de la partea care a primit arvuna, cealalta parte poate declara rezolutiunea contractului si poate cere dublul acesteia.
(3) Creditorul obligatiei neexecutate poate insa opta pentru executare sau pentru rezolutiunea contractului si repararea prejudiciului potrivit dreptului comun.

Arvuna penalizatoare

Art. 1.545. - Daca in contract este stipulat expres dreptul uneia dintre parti sau dreptul ambelor parti de a se dezice de contract, cel care denunta contractul pierde arvuna data sau, dupa caz, trebuie sa restituie dublul celei primite.

Restituirea arvunei

Art. 1.546. - Arvuna se restituie cand contractul inceteaza din cauze ce nu atrag raspunderea vreuneia dintre parti.

§3. Vinovăția debitorului

Vinovatia debitorului

Art. 1.547. - Debitorul este tinut sa repare prejudiciul cauzat cu intentie sau din culpa.

Prezumtia de culpa

Art. 1.548. - Culpa debitorului unei obligatii contractuale se prezuma prin simplul fapt al neexecutarii.

SECȚIUNEA a 5-a
Rezolutiunea, rezilierea si reducerea prestatiilor

Dreptul la rezolutiune sau reziliere

Art. 1.549. - **(1)** Daca nu cere executarea silita a obligatiilor contractuale, creditorul are dreptul la rezolutiunea sau, dupa caz, rezilierea contractului, precum si la daune-interese, daca i se cuvin.
(2) Rezolutiunea poate avea loc pentru o parte a contractului, numai atunci cand executarea sa este divizibila. De asemenea, in cazul contractului plurilateral, neindeplinirea de catre una dintre parti a obligatiei nu atrage rezolutiunea contractului fata de celelalte parti, cu exceptia cazului in care prestatia neexecutata trebuia, dupa circumstante, sa fie considerata esentiala.
(3) Daca nu se prevede altfel, dispozitiile referitoare la rezolutiune se aplica si in cazul rezilierii.

Modul de operare

Art. 1.550. - **(1)** Rezolutiunea poate fi dispusa de instanta, la cerere, sau, dupa caz, poate fi declarata unilateral de catre partea indreptatita.
(2) De asemenea, in cazurile anume prevazute de lege sau daca partile au convenit astfel, rezolutiunea poate opera de plin drept.

Reducerea prestatiilor

Art. 1.551. - **(1)** Creditorul nu are dreptul la rezolutiune atunci cand neexecutarea este de mica insemnatate. In cazul contractelor cu executare succesiva, creditorul are dreptul la reziliere, chiar daca neexecutarea este de mica insemnatate, insa are un caracter repetat. Orice stipulatie contrara este considerata nescrisa.
(2) El are insa dreptul la reducerea proportionala a prestatiei sale daca, dupa imprejurari, aceasta este posibila.
(3) Daca reducerea prestatiilor nu poate avea loc, creditorul nu are dreptul decat la daune-interese.

Rezolutiunea unilaterala

Art. 1.552. - **(1)** Rezolutiunea sau rezilierea contractului poate avea loc prin notificarea scrisa a debitorului atunci cand partile au convenit astfel, cand debitorul se afla de drept in intarziere ori cand acesta nu a executat obligatia in termenul fixat prin punerea in intarziere.
(2) Declaratia de rezolutiune sau de reziliere trebuie facuta in termenul de prescriptie prevazut de lege pentru actiunea corespunzatoare acestora.
(3) In toate cazurile, declaratia de rezolutiune sau de reziliere se inscrie in cartea funciara ori, dupa caz, in alte registre publice, pentru a fi opozabila tertilor.
(4) Declaratia de rezolutiune este irevocabila de la data comunicarii ei catre debitor sau, dupa caz, de la data expirarii termenului prevazut la alin. (1).

Pactul comisoriu

Art. 1.553. - **(1)** Pactul comisoriu produce efecte daca prevede, in mod expres, obligatiile a caror neexecutare atrage rezolutiunea sau rezilierea de drept a contractului.
(2) In cazul prevazut la alin. (1), rezolutiunea sau rezilierea este subordonata punerii in intarziere a debitorului, afara de cazul in care s-a convenit ca ea va rezulta din simplul fapt al neexecutarii.
(3) Punerea in intarziere nu produce efecte decat daca indica in mod expres conditiile in care pactul comisoriu opereaza.

Efectele rezolutiunii si ale rezilierii

Art. 1.554. - **(1)** Contractul desfiintat prin rezolutiune se considera ca nu a fost niciodata incheiat. Daca prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este tinuta, in acest caz, sa restituie celeilalte parti prestatiile primite.
(2) Rezolutiunea nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la solutionarea diferendelor ori asupra celor care sunt destinate sa produca efecte chiar in caz de rezolutiune.
(3) Contractul reziliat inceteaza doar pentru viitor.

SECȚIUNEA a 6-a
Cauze justificate de neexecutare a obligatiilor contractuale

Ordinea executarii obligatiilor

Art. 1.555. - **(1)** Daca din conventia partilor sau din imprejurari nu rezulta contrariul, in masura in care obligatiile pot fi executate simultan, partile sunt tinute sa le execute in acest fel.
(2) In masura in care executarea obligatiei unei parti necesita o perioada de timp, acea parte este tinuta sa execute contractul prima, daca din conventia partilor sau din imprejurari nu rezulta altfel.

Exceptia de neexecutare

Art. 1.556. - **(1)** Atunci cand obligatiile nascute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre parti nu executa sau nu ofera executarea obligatiei, cealalta parte poate, intr-o masura corespunzatoare, sa refuze executarea propriei obligatii, afara de cazul in care din lege, din vointa partilor sau din uzante rezulta ca cealalta parte este obligata sa execute mai intai.
(2) Executarea nu poate fi refuzata daca, potrivit imprejurarilor si tinand seama de mica insemnatate a prestatiei neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credinte.

Imposibilitatea de executare

Art. 1.557. - **(1)** Atunci cand imposibilitatea de executare este totala si definitiva si priveste o obligatie contractuala importanta, contractul este desfiintat de plin drept si fara vreo notificare, chiar din momentul producerii evenimentului fortuit. Dispozitiile art. 1.274 alin. (2) sunt aplicabile in mod corespunzator.
(2) Daca imposibilitatea de executare a obligatiei este temporara, creditorul poate suspenda executarea propriilor obligatii ori poate obtine desfiintarea contractului. In acest din urma caz, regulile din materia rezolutiunii sunt aplicabile in mod corespunzator.

CAPITOLUL III
Mijloacele de protectie a drepturilor creditorului

SECȚIUNEA 1
Masurile conservatorii

Masurile conservatorii

Art. 1.558. - Creditorul poate sa ia toate masurile necesare sau utile pentru conservarea drepturilor sale, precum asigurarea dovezilor, indeplinirea unor formalitati de publicitate si informare pe contul debitorului, exercitarea actiunii oblice ori luarea unor masuri asiguratorii.

Masurile asiguratorii

Art. 1.559. - Principalele masuri asiguratorii sunt sechestrul si poprirea asiguratorie. Masurile asiguratorii se iau in conformitate cu dispozitiile Codului de procedura civila.

SECȚIUNEA a 2-a
Actiunea oblica

Notiune

Art. 1.560. - **(1)** Creditorul a carui creanta este certa si exigibila poate sa exercite drepturile si actiunile debitorului atunci cand acesta, in prejudiciul creditorului, refuza sau neglijeaza sa le exercite.
(2) Creditorul nu va putea exercita drepturile si actiunile care sunt strans legate de persoana debitorului.
(3) Cel impotriva caruia se exercita actiunea oblica poate opune creditorului toate mijloacele de aparare pe care le-ar fi putut opune debitorului.

Efectele admiterii actiunii oblice

Art. 1.561. - Hotararea judecatoreasca de admitere a actiunii oblice profita tuturor creditorilor, fara nicio preferinta in favoarea creditorului care a exercitat actiunea.

SECȚIUNEA a 3-a

Actiunea revocatorie

Notiune

Art. 1.562. - **(1)** Daca dovedeste un prejudiciu, creditorul poate cere sa fie declarate inopozabile fata de el actele juridice incheiate de debitor in frauda drepturilor sale, cum sunt cele prin care debitorul isi creeaza sau isi mareste o stare de insolvabilitate.

(2) Un contract cu titlu oneros sau o plata facuta in executarea unui asemenea contract poate fi declarata inopozabila numai atunci cand tertul contractant ori cel care a primit plata cunostea faptul ca debitorul isi creeaza sau isi mareste starea de insolvabilitate.

Conditii privitoare la creanta

Art. 1.563. - Creanta trebuie sa fie certa la data introducerii actiunii.

Termen de prescriptie

Art. 1.564. - Daca prin lege nu se prevede altfel, dreptul la actiune se prescrie in termen de un an de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia sa cunoasca prejudiciul ce rezulta din actul atacat.

Efectele admiterii actiunii

Art. 1.565. - **(1)** Actul atacat va fi declarat inopozabil atat fata de creditorul care a introdus actiunea, cat si fata de toti ceilalti creditori care, putand introduce actiunea, au intervenit in cauza. Acestia vor avea dreptul de a fi platiti din pretul bunului urmarit, cu respectarea cauzelor de preferinta existente intre ei.

(2) Tertul dobanditor poate pastra bunul platind creditorului caruia profita admiterea actiunii o suma de bani egala cu prejudiciul suferit de acesta din urma prin incheierea actului. In caz contrar, hotararea judecatoreasca de admitere a actiunii revocatorii indisponibilizeaza bunul pana la incetarea executarii silite a creantei pe care s-a intemeiat actiunea, dispozitiile privitoare la publicitatea si efectele clauzei de inalienabilitate aplicandu-se in mod corespunzator.

TITLUL VI
Transmisiunea si transformarea obligatiilor

CAPITOLUL I
Cesiunea de creanta

SECȚIUNEA 1
Cesiunea de creanta in general

Notiune

Art. 1.566. - **(1)** Cesiunea de creanta este conventia prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanta impotriva unui tert.

(2) Dispozitiile prezentului capitol nu se aplica:

a) transferului creantelor in cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal;

b) transferului titlurilor de valoare si altor instrumente financiare, cu exceptia dispozitiilor sectiunii a 2-a din prezentul capitol.

Felurile cesiunii

Art. 1.567. - **(1)** Cesiunea de creanta poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit.

(2) Daca cesiunea este cu titlu gratuit, dispozitiile prezentei sectiuni se completeaza in mod

corespunzator cu cele din materia contractului de donatie.
(3) Daca cesiunea este cu titlu oneros, dispozitiile prezentului capitol se completeaza in mod corespunzator cu cele din materia contractului de vanzare-cumparare sau, dupa caz, cu cele care reglementeaza orice alta operatiune juridica in cadrul careia partile au convenit sa se execute prestatia constand in transmiterea unei creante.

Transferul drepturilor

Art. 1.568. - **(1)** Cesiunea de creanta transfera cesionarului:
a) toate drepturile pe care cedentul le are in legatura cu creanta cedata;
b) drepturile de garantie si toate celelalte accesorii ale creantei cedate.
(2) Cu toate acestea, cedentul nu poate sa predea cesionarului, fara acordul constituitorului, posesia bunului luat in gaj. In cazul in care constituitorul se opune, bunul gajat ramane in custodia cedentului.

Creante care nu pot fi cedate

Art. 1.569. - **(1)** Nu pot face obiectul unei cesiuni creantele care sunt declarate netransmisibile de lege.
(2) Creanta ce are ca obiect o alta prestatie decat plata unei sume de bani poate fi cedata numai daca cesiunea nu face ca obligatia sa fie, in mod substantial, mai oneroasa.

Clauza de inalienabilitate

Art. 1.570. - **(1)** Cesiunea care este interzisa sau limitata prin conventia cedentului cu debitorul nu produce efecte in privinta debitorului decat daca:
a) debitorul a consimtit la cesiune;
b) interdictia nu este expres mentionata in inscrisul constatator al creantei, iar cesionarul nu a cunoscut si nu trebuia sa cunoasca existenta interdictiei la momentul cesiunii;
c) cesiunea priveste o creanta ce are ca obiect o suma de bani.
(2) Dispozitiile alin. (1) nu limiteaza raspunderea cedentului fata de debitor pentru incalcarea interdictiei de a ceda creanta.

Cesiunea partiala

Art. 1.571. - **(1)** Creanta privitoare la o suma de bani poate fi cedata in parte.
(2) Creanta ce are ca obiect o alta prestatie nu poate fi cedata in parte decat daca obligatia este divizibila, iar cesiunea nu face ca aceasta sa devina, in mod substantial, mai oneroasa pentru debitor.

Creante viitoare

Art. 1.572. - **(1)** In caz de cesiune a unei creante viitoare, actul trebuie sa cuprinda elementele care permit identificarea creantei cedate.
(2) Creanta se considera transferata din momentul incheierii contractului de cesiune.

Forma cesiunii

Art. 1.573. - **(1)** Creanta este cedata prin simpla conventie a cedentului si a cesionarului, fara notificarea debitorului.
(2) Consimtamantul debitorului nu este cerut decat atunci cand, dupa imprejurari, creanta este legata in mod esential de persoana creditorului.

Predarea inscrisului constatator al creantei

Art. 1.574. - **(1)** Cedentul este obligat sa remita cesionarului titlul constatator al creantei aflat in posesia sa, precum si orice alte inscrisuri doveditoare ale dreptului transmis.
(2) In caz de cesiune partiala a creantei, cesionarul are dreptul la o copie legalizata a inscrisului

constatator al creantei, precum si la mentionarea cesiunii, cu semnatura partilor, pe inscrisul original. Daca cesionarul dobandeste si restul creantei, devin aplicabile dispozitiile alin. (1).

Efectele cesiunii inainte de notificare

Art. 1.575. - **(1)** Cesiunea de creanta produce efecte intre cedent si cesionar, iar acesta din urma poate pretinde tot ceea ce primeste cedentul de la debitor, chiar daca cesiunea nu a fost facuta opozabila debitorului.
(2) Cesionarul poate, in aceleasi imprejurari, sa faca acte de conservare cu privire la dreptul cedat.

Dobanzile scadente si neincasate

Art. 1.576. - Daca nu s-a convenit altfel, dobanzile si orice alte venituri aferente creantei, devenite scadente, dar neincasate inca de cedent, se cuvin cesionarului, cu incepere de la data cesiunii.

Costuri suplimentare

Art. 1.577. - Debitorul are dreptul sa fie despagubit de cedent si de cesionar pentru orice cheltuieli suplimentare cauzate de cesiune.

Comunicarea si acceptarea cesiunii

Art. 1.578. - **(1)** Debitorul este tinut sa plateasca cesionarului din momentul in care:
a) accepta cesiunea printr-un inscris cu data certa;
b) primeste o comunicare scrisa a cesiunii, pe suport hartie sau in format electronic, in care se arata identitatea cesionarului, se identifica in mod rezonabil creanta cedata si se solicita debitorului sa plateasca cesionarului. In cazul unei cesiuni partiale, trebuie indicata si intinderea cesiunii.
(2) Inainte de acceptare sau de primirea comunicarii, debitorul nu se poate libera decat platind cedentului.
(3) Atunci cand comunicarea cesiunii este facuta de cesionar, debitorul ii poate cere acestuia sa ii prezinte dovada scrisa a cesiunii.
(4) Pana la primirea unei asemenea dovezi, debitorul poate sa suspende plata.
(5) Comunicarea cesiunii nu produce efecte daca dovada scrisa a cesiunii nu este comunicata debitorului.

Opozabilitatea cesiunii unei universalitati de creante

Art. 1.579. - Cesiunea unei universalitati de creante, actuale sau viitoare, nu este opozabila tertilor decat prin inscrierea cesiunii in arhiva. Cu toate acestea, cesiunea nu este opozabila debitorilor decat din momentul comunicarii ei.

Comunicarea odata cu cererea de chemare in judecata

Art. 1.580. - Atunci cand cesiunea se comunica odata cu actiunea intentata impotriva debitorului, acesta nu poate fi obligat la cheltuieli de judecata daca plateste pana la primul termen, afara de cazul in care, la momentul comunicarii cesiunii, debitorul se afla deja in intarziere.

Opozabilitatea cesiunii fata de fideiusor

Art. 1.581. - Cesiunea nu este opozabila fideiusorului decat daca formalitatile prevazute pentru opozabilitatea cesiunii fata de debitor au fost indeplinite si in privinta fideiusorului insusi.

Efectele cesiunii intre cesionar si debitorul cedat

Art. 1.582. - **(1)** Debitorul poate sa opuna cesionarului toate mijloacele de aparare pe care le-ar fi

putut invoca impotriva cedentului. Astfel, el poate sa opuna plata facuta cedentului inainte ca cesiunea sa ii fi devenit opozabila, indiferent daca are sau nu cunostinta de existenta altor cesiuni, precum si orice alta cauza de stingere a obligatiilor survenita inainte de acel moment.

(2) Debitorul poate, de asemenea, sa opuna cesionarului plata pe care el insusi ori fideiusorul sau a facut-o cu buna-credinta unui creditor aparent, chiar daca au fost indeplinite formalitatile cerute pentru a face opozabila cesiunea debitorului si tertilor.

(3) In cazul in care cesiunea i-a devenit opozabila prin acceptare, debitorul cedat nu mai poate opune cesionarului compensatia pe care o putea invoca in raporturile cu cedentul.

Cesiuni succesive

Art. 1.583. - **(1)** Atunci cand cedentul a transmis aceeasi creanta mai multor cesionari succesivi, debitorul se libereaza platind in temeiul cesiunii care i-a fost comunicata mai intai sau pe care a acceptat-o mai intai printr-un inscris cu data certa.

(2) In raporturile dintre cesionarii succesivi ai aceleiasi creante este preferat cel care si-a inscris mai intai cesiunea la arhiva, indiferent de data cesiunii sau a comunicarii acesteia catre debitor.

Efectele cesiunii partiale intre cesionarii creantei

Art. 1.584. - In cazul unei cesiuni partiale, cedentul si cesionarul sunt platiti proportional cu valoarea creantei fiecaruia dintre ei. Aceasta regula se aplica in mod corespunzator cesionarilor care dobandesc impreuna aceeasi creanta.

Obligatia de garantie

Art. 1.585. - **(1)** Daca cesiunea este cu titlu oneros, cedentul are, de drept, obligatia de garantie fata de cesionar.

(2) Astfel, cedentul garanteaza existenta creantei in raport cu data cesiunii, fara a raspunde si de solvabilitatea debitorului cedat. Daca cedentul s-a obligat expres sa garanteze pentru solvabilitatea debitorului cedat, se prezuma, in lipsa unei stipulatii contrare, ca s-a avut in vedere numai solvabilitatea de la data cesiunii.

(3) Raspunderea pentru solvabilitatea debitorului cedat se intinde pana la concurenta pretului cesiunii, la care se adauga cheltuielile suportate de cesionar in legatura cu cesiunea.

(4) De asemenea, daca cedentul cunostea, la data cesiunii, starea de insolvabilitate a debitorului cedat, sunt aplicabile, in mod corespunzator, dispozitiile legale privind raspunderea vanzatorului de rea-credinta pentru viciile ascunse ale bunului vandut.

(5) In lipsa de stipulatie contrara, cedentul cu titlu gratuit nu garanteaza nici macar existenta creantei la data cesiunii.

Raspunderea cedentului pentru evictiune

Art. 1.586. - **(1)** In toate cazurile, cedentul raspunde daca, prin fapta sa proprie, singura ori concurenta cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobandeste creanta in patrimoniul sau ori nu poate sa o faca opozabila tertilor.

(2) Intr-un asemenea caz, intinderea raspunderii cedentului se determina potrivit dispozitiilor art. 1.585 alin. (4).

SECȚIUNEA a 2-a
Cesiunea unei creante constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtator

Notiune si feluri

Art. 1.587. - **(1)** Creantele incorporate in titluri nominative, la ordin ori la purtator nu se pot transmite prin simplul acord de vointa al partilor.

(2) Regimul titlurilor mentionate la alin. (1), precum si al altor titluri de valoare se stabileste prin lege speciala.

Modalitati de transmitere

Art. 1.588. - **(1)** In cazul titlurilor nominative, transmisiunea se mentioneaza atat pe inscrisul respectiv, cat si in registrul tinut pentru evidenta acestora.
(2) Pentru transmiterea titlurilor la ordin este necesar girul, efectuat potrivit dispozitiilor aplicabile in materia cambiilor.
(3) Creanta incorporata intr-un titlu la purtator se transmite prin remiterea materiala a titlului. Orice stipulatie contrara se considera nescrisa.

Mijloace de aparare

Art. 1.589. - **(1)** Debitorul nu poate opune detinatorului titlului alte exceptii decat cele care privesc nulitatea titlului, cele care reies neindoielnic din cuprinsul acestuia, precum si cele care pot fi invocate personal impotriva detinatorului.
(2) Cu toate acestea, detinatorul care a dobandit titlul in frauda debitorului nu se poate prevala de dispozitiile alin. (1).

Plata creantei

Art. 1.590. - Debitorul care a emis titlul la purtator este tinut sa plateasca creanta constatata prin acel titlu oricarui detinator care ii remite titlul, cu exceptia cazului in care i s-a comunicat o hotarare judecatoreasca prin care este obligat sa refuze plata.

Punerea in circulatie fara voia emitentului

Art. 1.591. - Debitorul care a emis titlul la purtator ramane tinut fata de orice detinator de buna-credinta, chiar daca demonstreaza ca titlul a fost pus in circulatie impotriva vointei sale.

Actiunea detinatorului deposedat in mod nelegitim

Art. 1.592. - Cel care a fost deposedat in mod nelegitim de un titlu la purtator nu il poate impiedica pe debitor sa plateasca creanta celui care ii prezinta titlul decat prin comunicarea unei hotarari judecatoresti. In acest caz, instanta se va pronunta pe cale de ordonanta presedintiala.

CAPITOLUL II
Subrogatia

Felurile subrogatiei

Art. 1.593. - **(1)** Oricine plateste in locul debitorului poate fi subrogat in drepturile creditorului, fara a putea insa dobandi mai multe drepturi decat acesta.
(2) Subrogatia poate fi conventionala sau legala.
(3) Subrogatia conventionala poate fi consimtita de debitor sau de creditor. Ea trebuie sa fie expresa si, pentru a fi opusa tertilor, trebuie constatata prin inscris.

Subrogatia consimtita de creditor

Art. 1.594. - **(1)** Subrogatia este consimtita de creditor atunci cand, primind plata de la un tert, ii transmite acestuia, la momentul platii, toate drepturile pe care le avea impotriva debitorului.
(2) Subrogatia opereaza fara consimtamantul debitorului. Orice stipulatie contrara se considera nescrisa.

Subrogatia consimtita de debitor

Art. 1.595. - **(1)** Subrogatia este consimtita de debitor atunci cand acesta se imprumuta spre a-si plati datoria si, pe aceasta cale, transmite imprumutatorului drepturile creditorului fata de care avea datoria respectiva.
(2) Subrogatia este valabila numai daca actul de imprumut si chitanta de plata a datoriei au data certa, in actul de imprumut se declara ca suma a fost imprumutata spre a se plati datoria, iar in chitanta se mentioneaza ca plata a fost facuta cu banii imprumutati de noul creditor.
(3) Subrogatia consimtita de debitor are loc fara consimtamantul creditorului initial, in lipsa de stipulatie contrara.

Subrogatia legala

Art. 1.596. - In afara de alte cazuri prevazute de lege, subrogatia se produce de drept:
a) in folosul creditorului, chiar chirografar, care plateste unui creditor care are un drept de preferinta, potrivit legii;
b) in folosul dobanditorului unui bun care il plateste pe titularul creantei insotite de o garantie asupra bunului respectiv;
c) in folosul celui care, fiind obligat impreuna cu altii sau pentru altii, are interes sa stinga datoria;
d) in folosul mostenitorului care plateste din bunurile sale datoriile succesiunii;
e) in alte cazuri stabilite de lege.

Efectele subrogatiei

Art. 1.597. - **(1)** Subrogatia isi produce efectele din momentul platii pe care tertul o face in folosul creditorului.
(2) Subrogatia produce efecte impotriva debitorului principal si a celor care au garantat obligatia. Acestia pot opune noului creditor mijloacele de aparare pe care le aveau impotriva creditorului initial.

Subrogatia partiala

Art. 1.598. - **(1)** In caz de subrogatie partiala, creditorul initial, titular al unei garantii, poate exercita drepturile sale pentru partea neplatita din creanta cu preferinta fata de noul creditor.
(2) Cu toate acestea, in cazul in care creditorul initial s-a obligat fata de noul creditor sa garanteze suma pentru care a operat subrogatia, cel din urma este preferat.

CAPITOLUL III
Preluarea datoriei

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Conditii

Art. 1.599. - Obligatia de a plati o suma de bani ori de a executa o alta prestatie poate fi transmisa de debitor unei alte persoane:
a) fie printr-un contract incheiat intre debitorul initial si noul debitor, sub rezerva dispozitiilor art. 1.605;
b) fie printr-un contract incheiat intre creditor si noul debitor, prin care acesta din urma isi asuma obligatia.

Efecte

Art. 1.600. - Prin incheierea contractului de preluare a datoriei, noul debitor il inlocuieste pe cel vechi, care, daca nu s-a stipulat altfel si sub rezerva art. 1.601, este liberat.

Insolvabilitatea noului debitor

Art. 1.601. - Debitorul initial nu este liberat prin preluarea datoriei, daca se dovedeste ca noul debitor era insolvabil la data cand a preluat datoria, iar creditorul a consimtit la preluare, fara a cunoaste aceasta imprejurare.

Accesoriile creantei

Art. 1.602. - **(1)** Creditorul se poate prevala in contra noului debitor de toate drepturile pe care le are in legatura cu datoria preluata.
(2) Preluarea datoriei nu are niciun efect asupra existentei garantiilor creantei, afara de cazul cand acestea nu pot fi despartite de persoana debitorului.
(3) Cu toate acestea, obligatia fideiusorului sau a tertului care a constituit o garantie pentru realizarea creantei se va stinge daca aceste persoane nu si-au dat acordul la preluare.

Mijloacele de aparare

Art. 1.603. - **(1)** Daca din contract nu rezulta altfel, noul debitor poate opune creditorului toate mijloacele de aparare pe care le-ar fi putut opune debitorul initial, in afara de compensatie sau orice alta exceptie personala a acestuia din urma.
(2) Noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de aparare intemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor si debitorul initial, chiar daca acest raport a fost motivul determinant al preluarii.

Ineficacitatea preluarii datoriei

Art. 1.604. - **(1)** Cand contractul de preluare este desfiintat, obligatia debitorului initial renaste, cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobandite de tertii de buna-credinta.
(2) Creditorul poate, de asemenea, cere daune-interese celui ce a preluat datoria, afara numai daca acesta din urma dovedeste ca nu poarta raspunderea desfiintarii contractului si a prejudiciilor suferite de creditor.

SECȚIUNEA a 2-a
Preluarea datoriei prin contract incheiat cu debitorul

Acordul creditorului

Art. 1.605. - Preluarea datoriei convenita cu debitorul isi va produce efectele numai daca creditorul isi da acordul.

Comunicarea preluarii

Art. 1.606. - **(1)** Oricare dintre contractanti poate comunica creditorului contractul de preluare, cerandu-i sa isi dea acordul.
(2) Creditorului nu i se poate cere acordul cat timp nu a primit comunicarea.
(3) Cat timp creditorul nu si-a dat acordul, contractantii pot modifica sau denunta contractul.

Termenul de acceptare

Art. 1.607. - **(1)** Contractantul care comunica preluarea datoriei creditorului ii poate stabili un termen rezonabil pentru raspuns.
(2) Daca ambii contractanti au comunicat creditorului preluarea datoriei, stabilind termene diferite, raspunsul urmeaza sa fie dat in termenul care se implineste cel din urma.
(3) Preluarea datoriei este considerata refuzata daca creditorul nu a raspuns in termen.

Obligatiile tertului

Art. 1.608. - **(1)** Cat timp creditorul nu si-a dat acordul sau daca a refuzat preluarea, cel care a preluat

datoria este obligat sa il libereze pe debitor, executand la timp obligatia.
(2) Creditorul nu dobandeste un drept propriu impotriva celui obligat sa il libereze pe debitor, cu exceptia cazului in care se face dovada ca partile contractante au voit altfel.

CAPITOLUL IV
Novatia

Notiune si feluri

Art. 1.609. - **(1)** Novatia are loc atunci cand debitorul contracteaza fata de creditor o obligatie noua, care inlocuieste si stinge obligatia initiala.
(2) De asemenea, novatia se produce atunci cand un debitor nou il inlocuieste pe cel initial, care este liberat de creditor, stingandu-se astfel obligatia initiala. In acest caz, novatia poate opera fara consimtamantul debitorului initial.
(3) Novatia are loc si atunci cand, ca efect al unui contract nou, un alt creditor este substituit celui initial, fata de care debitorul este liberat, stingandu-se astfel obligatia veche.

Proba novatiei

Art. 1.610. - Novatia nu se prezuma. Intentia de a nova trebuie sa fie neindoielnica.

Garantiile creantei novate

Art. 1.611. - **(1)** Ipotecile care garanteaza creanta initiala nu vor insoti noua creanta decat daca aceasta s-a prevazut in mod expres.
(2) In cazul novatiei prin schimbarea debitorului, ipotecile legate de creanta initiala nu subzista asupra bunurilor debitorului initial fara consimtamantul acestuia din urma si nici nu se stramuta asupra bunurilor noului debitor fara acordul sau.
(3) Atunci cand novatia opereaza intre creditor si unul dintre debitorii solidari, ipotecile legate de vechea creanta nu pot fi transferate decat asupra bunurilor codebitorului care contracteaza noua datorie.

Mijloacele de aparare

Art. 1.612. - Atunci cand novatia are loc prin schimbarea debitorului, noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de aparare pe care le avea impotriva debitorului initial si nici cele pe care acesta din urma le avea impotriva creditorului, cu exceptia situatiei in care, in acest ultim caz, debitorul poate invoca nulitatea absoluta a actului din care s-a nascut obligatia initiala.

Efectele novatiei asupra debitorilor solidari si fideiusorilor

Art. 1.613. - **(1)** Novatia care opereaza intre creditor si unul dintre debitorii solidari ii libereaza pe ceilalti codebitori cu privire la creditor. Novatia care opereaza cu privire la debitorul principal ii libereaza pe fideiusori.
(2) Cu toate acestea, atunci cand creditorul a cerut acordul codebitorilor sau, dupa caz, al fideiusorilor ca acestia sa fie tinuti de noua obligatie, creanta initiala subzista in cazul in care debitorii sau fideiusorii nu isi exprima acordul.

Efectele novatiei asupra creditorilor solidari

Art. 1.614. - Novatia consimtita de un creditor solidar nu este opozabila celorlalti creditori decat pentru partea din creanta ce revine acelui creditor.

TITLUL VII
Stingerea obligatiilor

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Moduri de stingere a obligatiilor

Art. 1.615. - Obligatiile se sting prin plata, compensatie, confuziune, remitere de datorie, imposibilitate fortuita de executare, precum si prin alte moduri expres prevazute de lege.

CAPITOLUL II
Compensatia

Notiune

Art. 1.616. - Datoriile reciproce se sting prin compensatie pana la concurenta celei mai mici dintre ele.

Conditii

Art. 1.617. - **(1)** Compensatia opereaza de plin drept de indata ce exista doua datorii certe, lichide si exigibile, oricare ar fi izvorul lor, si care au ca obiect o suma de bani sau o anumita cantitate de bunuri fungibile de aceeasi natura.
(2) O parte poate cere lichidarea judiciara a unei datorii pentru a putea opune compensatia.
(3) Oricare dintre parti poate renunta, in mod expres ori tacit, la compensatie.

Cazuri in care compensatia este exclusa

Art. 1.618. - Compensatia nu are loc atunci cand:
a) creanta rezulta dintr-un act facut cu intentia de a pagubi;
b) datoria are ca obiect restituirea bunului dat in depozit sau cu titlu de comodat;
c) are ca obiect un bun insesizabil.

Termenul de gratie

Art. 1.619. - Termenul de gratie acordat pentru plata uneia dintre datorii nu impiedica realizarea compensatiei.

Imputatia

Art. 1.620. - Atunci cand mai multe obligatii susceptibile de compensatie sunt datorate de acelasi debitor, regulile stabilite pentru imputatia platii se aplica in mod corespunzator.

Fideiusiunea

Art. 1.621. - **(1)** Fideiusorul poate opune in compensatie creanta pe care debitorul principal o dobandeste impotriva creditorului obligatiei garantate.
(2) Debitorul principal nu poate, pentru a se libera fata de creditorul sau, sa opuna compensatia pentru ceea ce acesta din urma datoreaza fideiusorului.

Efectele compensatiei fata de terti

Art. 1.622. - **(1)** Compensatia nu are loc si nici nu se poate renunta la ea in detrimentul drepturilor dobandite de un tert.
(2) Astfel, debitorul care, fiind tert poprit, dobandeste o creanta asupra creditorului popritor nu poate

opune compensatia impotriva acestuia din urma.
(3) Debitorul care putea sa opuna compensatia si care a platit datoria nu se mai poate prevala, in detrimentul tertilor, de privilegiile sau de ipotecile creantei sale.

Cesiunea sau ipoteca asupra unei creante

Art. 1.623. - **(1)** Debitorul care accepta pur si simplu cesiunea sau ipoteca asupra creantei consimtita de creditorul sau unui tert nu mai poate opune acelui tert compensatia pe care ar fi putut sa o invoce impotriva creditorului initial inainte de acceptare.
(2) Cesiunea sau ipoteca pe care debitorul nu a acceptat-o, dar care i-a devenit opozabila, nu impiedica decat compensatia datoriilor creditorului initial care sunt ulterioare momentului in care cesiunea sau ipoteca i-a devenit opozabila.

CAPITOLUL III
Confuziunea

Notiune

Art. 1.624. - **(1)** Atunci cand, in cadrul aceluiasi raport obligational, calitatile de creditor si debitor se intrunesc in aceeasi persoana, obligatia se stinge de drept prin confuziune.
(2) Confuziunea nu opereaza daca datoria si creanta se gasesc in acelasi patrimoniu, dar in mase de bunuri diferite.

Confuziunea si ipoteca

Art. 1.625. - **(1)** Ipoteca se stinge prin confuziunea calitatilor de creditor ipotecar si de proprietar al bunului ipotecat.
(2) Ea renaste daca creditorul este evins din orice cauza independenta de el.

Fideiusiunea

Art. 1.626. - Confuziunea ce opereaza prin reunirea calitatilor de creditor si debitor profita fideiusorilor. Cea care opereaza prin reunirea calitatilor de fideiusor si creditor ori de fideiusor si debitor principal nu stinge obligatia principala.

Efectele confuziunii fata de terti

Art. 1.627. - Confuziunea nu aduce atingere drepturilor dobandite anterior de terti in legatura cu creanta stinsa pe aceasta cale.

Desfiintarea confuziunii

Art. 1.628. - Disparitia cauzei care a determinat confuziunea face sa renasca obligatia cu efect retroactiv.

CAPITOLUL IV
Remiterea de datorie

Notiune

Art. 1.629. - **(1)** Remiterea de datorie are loc atunci cand creditorul il libereaza pe debitor de obligatia sa.
(2) Remiterea de datorie este totala, daca nu se stipuleaza contrariul.

Feluri

Art. 1.630. - **(1)** Remiterea de datorie poate fi expresa sau tacita.
(2) Ea poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, potrivit naturii actului prin care aceasta se realizeaza.

Dovada

Art. 1.631. - Dovada remiterii de datorie se face in conditiile art. 1.499.

Garantii

Art. 1.632. - Renuntarea expresa la un privilegiu sau la o ipoteca facuta de creditor nu prezuma remiterea de datorie in privinta creantei garantate.

Fideiusiunea

Art. 1.633. - **(1)** Remiterea de datorie facuta debitorului principal libereaza pe fideiusor, ca si pe oricare alte persoane tinute pentru el.
(2) Remiterea de datorie consimtita in favoarea fideiusorului nu libereaza pe debitorul principal.
(3) Daca remiterea de datorie este convenita cu unul dintre fideiusori, ceilalti raman obligati sa garanteze pentru tot, cu includerea partii garantate de acesta, numai daca au consimtit expres la exonerarea lui.
(4) Prestatia pe care a primit-o creditorul de la un fideiusor pentru a-l exonera de obligatia de garantie se imputa asupra datoriei, profitand, in proportia valorii acelei prestatii, atat debitorului principal, cat si celorlalti fideiusori.

CAPITOLUL V
Imposibilitatea fortuita de executare

Notiune. Conditii

Art. 1.634. - **(1)** Debitorul este liberat atunci cand obligatia sa nu mai poate fi executata din cauza unei forte majore, a unui caz fortuit ori a unor alte evenimente asimilate acestora, produse inainte ca debitorul sa fie pus in intarziere.
(2) Debitorul este, de asemenea, liberat, chiar daca se afla in intarziere, atunci cand creditorul nu ar fi putut, oricum, sa beneficieze de executarea obligatiei din cauza imprejurarilor prevazute la alin. (1), afara de cazul in care debitorul a luat asupra sa riscul producerii acestora.
(3) Atunci cand imposibilitatea este temporara, executarea obligatiei se suspenda pentru un termen rezonabil, apreciat in functie de durata si urmarile evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare.
(4) Dovada imposibilitatii de executare revine debitorului.
(5) Debitorul trebuie sa notifice creditorului existenta evenimentului care provoaca imposibilitatea de executare a obligatiilor. Daca notificarea nu ajunge la creditor intr-un termen rezonabil din momentul in care debitorul a cunoscut sau trebuia sa cunoasca imposibilitatea de executare, debitorul raspunde pentru prejudiciul cauzat, prin aceasta, creditorului.
(6) Daca obligatia are ca obiect bunuri de gen, debitorul nu poate invoca imposibilitatea fortuita de executare.

TITLUL VIII
Restituirea prestatiilor

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Cauzele restituirii

Art. 1.635. - **(1)** Restituirea prestatiilor are loc ori de cate ori cineva este tinut, in virtutea legii, sa inapoieze bunurile primite fara drept ori din eroare sau in temeiul unui act juridic desfiintat ulterior cu efect retroactiv ori ale carui obligatii au devenit imposibil de executat din cauza unui eveniment de forta majora, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora.
(2) Ceea ce a fost prestat in temeiul unei cauze viitoare, care nu s-a infaptuit, este, de asemenea, supus restituirii, afara numai daca cel care a prestat a facut-o stiind ca infaptuirea cauzei este cu neputinta sau, dupa caz, a impiedicat cu stiinta realizarea ei.
(3) Obligatia de restituire beneficiaza de garantiile constituite pentru plata obligatiei initiale.

Persoana indreptatita la restituire

Art. 1.636. - Dreptul de restituire apartine celui care a efectuat prestatia supusa restituirii sau, dupa caz, unei alte persoane indreptatite, potrivit legii.

Formele restituirii

Art. 1.637. - **(1)** Restituirea se face in natura sau prin echivalent.
(2) Restituirea prestatiilor are loc chiar daca, potrivit legii, nu sunt datorate dauneinterese.

Restituirea pentru cauza ilicita

Art. 1.638. - Prestatia primita sau executata in temeiul unei cauze ilicite sau imorale ramane intotdeauna supusa restituirii.

CAPITOLUL II
Modalitatile de restituire

Restituirea in natura

Art. 1.639. - Restituirea prestatiilor se face in natura, prin inapoierea bunului primit.

Restituirea prin echivalent

Art. 1.640. - **(1)** Daca restituirea nu poate avea loc in natura din cauza imposibilitatii sau a unui impediment serios ori daca restituirea priveste prestarea unor servicii deja efectuate, restituirea se face prin echivalent.
(2) In cazurile prevazute la alin. (1), valoarea prestatiilor se apreciaza la momentul in care debitorul a primit ceea ce trebuie sa restituie.

Pieirea sau instrainarea bunului

Art. 1.641. - In cazul pieirii totale sau instrainarii bunului supus restituirii, debitorul obligatiei de restituire este tinut sa plateasca valoarea bunului, considerata fie la momentul primirii sale, fie la acela al pierderii ori al instrainarii, in functie de cea mai mica dintre aceste valori. Daca debitorul este de rea-credinta ori obligatia de restituire provine din culpa sa, atunci restituirea se face in functie de valoarea cea mai mare.

Pieirea fortuita a bunului

Art. 1.642. - Daca bunul supus restituirii a pierit fortuit, debitorul obligatiei de restituire este liberat de aceasta obligatie, insa el trebuie sa cedeze creditorului, dupa caz, fie indemnizatia incasata pentru aceasta pieire, fie, atunci cand nu a incasat-o inca, dreptul de a primi aceasta indemnizatie. Daca debitorul este de rea-credinta ori obligatia de restituire provine din culpa sa, el nu este liberat de

restituire decat daca dovedeste ca bunul ar fi pierit si in cazul in care, la data pieirii, ar fi fost deja predat creditorului.

Pierderea partiala

Art. 1.643. - **(1)** Daca bunul ce face obiectul restituirii a suferit o pierdere partiala, cum este o deteriorare sau o alta scadere de valoare, cel obligat la restituire este tinut sa il indemnizeze pe creditor, cu exceptia cazului in care pierderea rezulta din folosinta normala a bunului sau dintr-o imprejurare neimputabila debitorului.
(2) Atunci cand cauza restituirii este imputabila creditorului, bunul ce face obiectul restituirii trebuie inapoiat in starea in care se gaseste la momentul introducerii actiunii, fara despagubiri, afara de cazul cand aceasta stare este cauzata din culpa debitorului restituirii.

Cheltuielile privitoare la bun

Art. 1.644. - Dreptul la rambursarea cheltuielilor facute cu bunul ce face obiectul restituirii este supus regulilor prevazute in materia accesiunii pentru posesorul de buna-credinta sau, daca cel obligat la restituire este de rea-credinta ori cauza restituirii ii este imputabila, regulilor prevazute in materia accesiunii pentru posesorul de reacredinta.

Restituirea fructelor si a contravalorii folosintei bunului

Art. 1.645. - **(1)** Daca a fost de buna-credinta, cel obligat la restituire dobandeste fructele produse de bunul supus restituirii si suporta cheltuielile angajate cu producerea lor. El nu datoreaza nicio indemnizatie pentru folosinta bunului, cu exceptia cazului in care aceasta folosinta a fost obiectul principal al prestatiei si a cazului in care bunul era, prin natura lui, supus unei deprecieri rapide.
(2) Atunci cand cel obligat la restituire a fost de rea-credinta ori cand cauza restituirii ii este imputabila, el este tinut, dupa compensarea cheltuielilor angajate cu producerea lor, sa restituie fructele pe care le-a dobandit sau putea sa le dobandeasca si sa il indemnizeze pe creditor pentru folosinta pe care bunul i-a putut-o procura.

Cheltuielile restituirii

Art. 1.646. - **(1)** Cheltuielile restituirii sunt suportate de parti proportional cu valoarea prestatiilor care se restituie.
(2) Cheltuielile restituirii se suporta integral de cel care este de rea-credinta ori din a carui culpa contractul a fost desfiintat.

Restituirea prestatiilor de catre incapabili

Art. 1.647. - **(1)** Persoana care nu are capacitate de exercitiu deplina nu este tinuta la restituirea prestatiilor decat in limita folosului realizat, apreciat la data cererii de restituire. Sarcina probei acestei imbogatiri incumba celui care solicita restituirea.
(2) Ea poate fi tinuta la restituirea integrala atunci cand, cu intentie sau din culpa grava, a facut ca restituirea sa fie imposibila.

CAPITOLUL III
Efectele restituirii fata de terti

Actele de instrainare

Art. 1.648. - **(1)** Daca bunul supus restituirii a fost instrainat, actiunea in restituire poate fi exercitata si impotriva tertului dobanditor, sub rezerva regulilor de carte funciara sau a efectului dobandirii cu buna-credinta a bunurilor mobile ori, dupa caz, a aplicarii regulilor privitoare la uzucapiune.
(2) Daca asupra bunului supus restituirii au fost constituite drepturi reale, dispozitiile alin. (1) se aplica in mod corespunzator.

Situatia altor acte juridice

Art. 1.649. - In afara actelor de dispozitie prevazute la art. 1.648, toate celelalte acte juridice facute in favoarea unui tert de buna-credinta sunt opozabile adevaratului proprietar sau celui care are dreptul la restituire. Contractele cu executare succesiva, sub conditia respectarii formalitatilor de publicitate prevazute de lege, vor continua sa produca efecte pe durata stipulata de parti, dar nu mai mult de un an de la data desfiintarii titlului constituitorului.

TITLUL IX
Diferite contracte speciale

CAPITOLUL I
Contractul de vanzare

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

§1. Domeniul de aplicare

Notiune

Art. 1.650. - **(1)** Vanzarea este contractul prin care vanzatorul transmite sau, dupa caz, se obliga sa transmita cumparatorului proprietatea unui bun in schimbul unui pret pe care cumparatorul se obliga sa il plateasca.
(2) Poate fi, de asemenea, transmis prin vanzare un dezmembramant al dreptului de proprietate sau orice alt drept.

Aplicarea unor reguli de la vanzare

Art. 1.651. - Dispozitiile prezentului capitol privind obligatiile vanzatorului se aplica, in mod corespunzator, obligatiilor instrainatorului in cazul oricarui alt contract avand ca efect transmiterea unui drept, daca din reglementarile aplicabile acelui contract sau din cele referitoare la obligatii in general nu rezulta altfel.

§2. Cine poate cumpăra sau vinde

Principiul capacitatii

Art. 1.652. - Pot cumpara sau vinde toti cei carora nu le este interzis prin lege.

Incapacitatea de a cumpara drepturi litigioase

Art. 1.653. - **(1)** Sub sanctiunea nulitatii absolute, judecatorii, procurorii, grefierii, executorii, avocatii, notarii publici, consilierii juridici si practicienii in insolventa nu pot cumpara, direct sau prin persoane interpuse, drepturi litigioase care sunt de competenta instantei judecatoresti in a carei circumscriptie isi desfasoara activitatea.
(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):
a) cumpararea drepturilor succesorale ori a cotelor-parti din dreptul de proprietate de la comostenitori sau coproprietari, dupa caz;
b) cumpararea unui drept litigios in vederea indestularii unei creante care s-a nascut inainte ca dreptul sa fi devenit litigios;
c) cumpararea care s-a facut pentru apararea drepturilor celui ce stapaneste bunul in legatura cu care

exista dreptul litigios.
(3) Dreptul este litigios daca exista un proces inceput si neterminat cu privire la existenta sau intinderea sa.

Alte incapacitati de a cumpara

Art. 1.654. - **(1)** Sunt incapabili de a cumpara, direct sau prin persoane interpuse, chiar si prin licitatie publica:
a) mandatarii, pentru bunurile pe care sunt insarcinati sa le vanda; exceptia prevazuta la art. 1.304 alin. (1) ramane aplicabila;
b) parintii, tutorele, curatorul, administratorul provizoriu, pentru bunurile persoanelor pe care le reprezinta;
c) functionarii publici, judecatorii-sindici, practicienii in insolventa, executorii, precum si alte asemenea persoane, care ar putea influenta conditiile vanzarii facute prin intermediul lor sau care are ca obiect bunurile pe care le administreaza ori a caror administrare o supravegheaza.
(2) Incalcarea interdictiilor prevazute la alin. (1) lit. a) si b) se sanctioneaza cu nulitatea relativa, iar a celei prevazute la lit. c) cu nulitatea absoluta.

Incapacitati de a vinde

Art. 1.655. - **(1)** Persoanele prevazute la art. 1.654 alin. (1) nu pot, de asemenea, sa vanda bunurile proprii pentru un pret care consta intr-o suma de bani provenita din vanzarea ori exploatarea bunului sau patrimoniului pe care il administreaza ori a carui administrare o supravegheaza, dupa caz.
(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica in mod corespunzator si contractelor in care, in schimbul unei prestatii promise de persoanele prevazute la art. 1.654 alin. (1), cealalta parte se obliga sa plateasca o suma de bani.

Inadmisibilitatea actiunii in anulare

Art. 1.656. - Cei carora le este interzis sa cumpere ori sa vanda nu pot sa ceara anularea vanzarii nici in nume propriu, nici in numele persoanei ocrotite.

§3. Obiectul vânzării

Bunurile ce pot fi vandute

Art. 1.657. - Orice bun poate fi vandut in mod liber, daca vanzarea nu este interzisa ori limitata prin lege sau prin conventie ori testament.

Vanzarea unui bun viitor

Art. 1.658. - **(1)** Daca obiectul vanzarii il constituie un bun viitor, cumparatorul dobandeste proprietatea in momentul in care bunul s-a realizat. In privinta constructiilor, sunt aplicabile dispozitiile corespunzatoare in materie de carte funciara.
(2) In cazul vanzarii unor bunuri dintr-un gen limitat care nu exista la data incheierii contractului, cumparatorul dobandeste proprietatea la momentul individualizarii de catre vanzator a bunurilor vandute. Atunci cand bunul sau, dupa caz, genul limitat nu se realizeaza, contractul nu produce niciun efect. Cu toate acestea, daca nerealizarea este determinata de culpa vanzatorului, el este tinut sa plateasca daune-interese.
(3) Cand bunul se realizeaza numai partial, cumparatorul are alegerea fie de a cere desfiintarea vanzarii, fie de a pretinde reducerea corespunzatoare a pretului. Aceeasi solutie se aplica si in cazul prevazut la alin. (2) atunci cand genul limitat s-a realizat numai partial si, din acest motiv, vanzatorul nu poate individualiza intreaga cantitate de bunuri prevazuta in contract. Daca nerealizarea partiala a bunului sau, dupa caz, a genului limitat a fost determinata de culpa vanzatorului, acesta este tinut sa plateasca daune-interese.
(4) Atunci cand cumparatorul si-a asumat riscul nerealizarii bunului sau genului limitat, dupa caz, el ramane obligat la plata pretului.

(5) In sensul prezentului articol, bunul este considerat realizat la data la care devine apt de a fi folosit potrivit destinatiei in vederea careia a fost incheiat contractul.

Vanzarea bunului pierit in intregime sau in parte

Art. 1.659. - Daca in momentul vanzarii unui bun individual determinat acesta pierise in intregime, contractul nu produce niciun efect. Daca bunul pierise numai in parte, cumparatorul care nu cunostea acest fapt in momentul vanzarii poate cere fie anularea vanzarii, fie reducerea corespunzatoare a pretului.

Conditii ale pretului

Art. 1.660. - **(1)** Pretul consta intr-o suma de bani.
(2) Acesta trebuie sa fie serios si determinat sau cel putin determinabil.

Pretul determinabil

Art. 1.661. - Vanzarea facuta pe un pret care nu a fost determinat in contract este valabila daca partile au convenit asupra unei modalitati prin care pretul poate fi determinat ulterior, dar nu mai tarziu de data platii si care nu necesita un nou acord de vointa al partilor.

Determinarea pretului de catre un tert

Art. 1.662. - **(1)** Pretul poate fi determinat si de catre una sau mai multe persoane desemnate potrivit acordului partilor.
(2) Atunci cand persoanele astfel desemnate nu determina pretul in termenul stabilit de parti sau, in lipsa, in termen de 6 luni de la incheierea contractului, la cererea partii interesate, presedintele judecatoriei de la locul incheierii contractului va desemna, de urgenta, in camera de consiliu, prin incheiere definitiva, un expert pentru determinarea pretului. Remuneratia expertului se plateste in cote egale de catre parti.
(3) Daca pretul nu a fost determinat in termen de un an de la incheierea contractului, vanzarea este nula, afara de cazul in care partile au convenit un alt mod de determinare a pretului.

Determinarea pretului in functie de greutatea lucrului vandut

Art. 1.663. - Cand pretul se determina in functie de greutatea lucrului vandut, la stabilirea cuantumului sau nu se tine seama de greutatea ambalajului.

Lipsa determinarii exprese a pretului

Art. 1.664. - **(1)** Pretul vanzarii este suficient determinat daca poate fi stabilit potrivit imprejurarilor.
(2) Cand contractul are ca obiect bunuri pe care vanzatorul le vinde in mod obisnuit, se prezuma ca partile au avut in vedere pretul practicat in mod obisnuit de vanzator.
(3) In lipsa de stipulatie contrara, vanzarea unor bunuri al caror pret este stabilit pe piete organizate este presupusa a se fi incheiat pentru pretul mediu aplicat in ziua incheierii contractului pe piata cea mai apropiata de locul incheierii contractului. Daca aceasta zi a fost nelucratoare, se tine seama de ultima zi lucratoare.

Pretul fictiv si pretul derizoriu

Art. 1.665. - (1) Vanzarea este anulabila atunci cand pretul este stabilit fara intentia de a fi platit.
(2) De asemenea, daca prin lege nu se prevede altfel, vanzarea este anulabila cand pretul este intr-atat de disproportionat fata de valoarea bunului, incat este evident ca partile nu au dorit sa consimta la o vanzare.

Cheltuielile vanzarii

Art. 1.666. - (1) In lipsa de stipulatie contrara, cheltuielile pentru incheierea contractului de vanzare sunt in sarcina cumparatorului.
(2) Masurarea, cantarirea si cheltuielile de predare a bunului sunt in sarcina vanzatorului, iar cele de preluare si transport de la locul executarii sunt in sarcina cumparatorului, daca nu s-a convenit altfel.
(3) In absenta unei clauze contrare, cheltuielile aferente operatiunilor de plata a pretului sunt in sarcina cumparatorului.

Cheltuielile predarii

Art. 1.667. - In lipsa uzantelor sau a unei stipulatii contrare, daca bunul trebuie transportat dintr-un loc in altul, vanzatorul trebuie sa se ocupe de expediere pe cheltuiala cumparatorului. Vanzatorul este liberat cand preda bunul transportatorului ori expeditorului. Cheltuielile de transport sunt in sarcina cumparatorului.

§4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare şi promisiunea de vânzare

Pactul de optiune privind contractul de vanzare

Art. 1.668. - (1) In cazul pactului de optiune privind un contract de vanzare asupra unui bun individual determinat, intre data incheierii pactului si data exercitarii optiunii sau, dupa caz, aceea a expirarii termenului de optiune nu se poate dispune de bunul care constituie obiectul pactului.
(2) Atunci cand pactul are ca obiect drepturi tabulare, dreptul de optiune se noteaza in cartea funciara.
(3) Dreptul de optiune se radiaza din oficiu daca pana la expirarea termenului de optiune nu s-a inscris o declaratie de exercitare a optiunii, insotita de dovada comunicarii sale catre cealalta parte.

Promisiunea de vanzare si promisiunea de cumparare

Art. 1.669. - (1) Cand una dintre partile care au incheiat o promisiune bilaterala de vanzare refuza, nejustificat, sa incheie contractul promis, cealalta parte poate cere pronuntarea unei hotarari care sa tina loc de contract, daca toate celelalte conditii de validitate sunt indeplinite.
(2) Dreptul la actiune se prescrie in termen de 6 luni de la data la care contractul trebuia incheiat.
(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplica in mod corespunzator in cazul promisiunii unilaterale de vanzare sau de cumparare, dupa caz.
(4) In cazul promisiunii unilaterale de cumparare a unui bun individual determinat, daca, mai inainte ca promisiunea sa fi fost executata, creditorul sau instraineaza bunul ori constituie un drept real asupra acestuia, obligatia promitentului se considera stinsa.

Pretul promisiunii

Art. 1.670. - In lipsa de stipulatie contrara, sumele platite in temeiul unei promisiuni de vanzare reprezinta un avans din pretul convenit.

§5. Obligațiile vânzătorului

I. Dispozitii generale

Interpretarea clauzelor vanzarii

Art. 1.671. - Clauzele indoielnice in contractul de vanzare se interpreteaza in favoarea cumparatorului, sub rezerva regulilor aplicabile contractelor incheiate cu consumatorii si contractelor de adeziune.

Obligatiile principale ale vanzatorului

Art. 1.672. - Vanzatorul are urmatoarele obligatii principale:
1. sa transmita proprietatea bunului sau, dupa caz, dreptul vandut;
2. sa predea bunul;
3. sa il garanteze pe cumparator contra evictiunii si viciilor bunului.

II. Transmiterea proprietatii sau a dreptului vandut

Obligatia de a transmite dreptul vandut

Art. 1.673. - (1) Vanzatorul este obligat sa transmita cumparatorului proprietatea bunului vandut.
(2) Odata cu proprietatea cumparatorul dobandeste toate drepturile si actiunile accesorii ce au apartinut vanzatorului.
(3) Daca legea nu dispune altfel, dispozitiile referitoare la transmiterea proprietatii se aplica in mod corespunzator si atunci cand prin vanzare se transmite un alt drept decat dreptul de proprietate.

Transmiterea proprietatii

Art. 1.674. - Cu exceptia cazurilor prevazute de lege ori daca din vointa partilor nu rezulta contrariul, proprietatea se stramuta de drept cumparatorului din momentul incheierii contractului, chiar daca bunul nu a fost predat ori pretul nu a fost platit inca.

Opozabilitatea vanzarii

Art. 1.675. - In cazurile anume prevazute de lege, vanzarea nu poate fi opusa tertilor decat dupa indeplinirea formalitatilor de publicitate respective.

Stramutarea proprietatii imobilelor

Art. 1.676. - In materie de vanzare de imobile, stramutarea proprietatii de la vanzator la cumparator este supusa dispozitiilor de carte funciara.

Radierea drepturilor stinse

Art. 1.677. - Vanzatorul este obligat sa radieze din cartea funciara, pe cheltuiala sa, drepturile inscrise asupra imobilului vandut, daca acestea sunt stinse.

Vanzarea bunurilor de gen

Art. 1.678. - Atunci cand vanzarea are ca obiect bunuri de gen, inclusiv bunuri dintr-un gen limitat, proprietatea se transfera cumparatorului la data individualizarii acestora prin predare, numarare, cantarire, masurare ori prin orice alt mod convenit sau impus de natura bunului.

Vanzarea in bloc a bunurilor

Art. 1.679. - Daca insa mai multe bunuri sunt vandute in bloc si pentru un pret unic si global, proprietatea se stramuta cumparatorului indata ce contractul s-a incheiat, chiar daca bunurile nu au fost individualizate.

Vanzarea dupa mostra sau model

Art. 1.680. - La vanzarea dupa mostra sau model, proprietatea se stramuta la momentul predarii

bunului.

Vanzarea pe incercate

Art. 1.681. - (1) Vanzarea este pe incercate atunci cand se incheie sub conditia suspensiva ca, in urma incercarii, bunul sa corespunda criteriilor stabilite la incheierea contractului ori, in lipsa acestora, destinatiei bunului, potrivit naturii sale.

(2) Daca durata incercarii nu a fost convenita si din uzante nu rezulta altfel, conditia se considera indeplinita in cazul in care cumparatorul nu a declarat ca bunul este nesatisfacator in termen de 30 de zile de la predarea bunului.

(3) In cazul in care prin contractul de vanzare partile au prevazut ca bunul vandut urmeaza sa fie incercat, se prezuma ca s-a incheiat o vanzare pe incercate.

Vanzarea pe gustate

Art. 1.682. - (1) Vanzarea sub rezerva ca bunul sa corespunda gusturilor cumparatorului se incheie numai daca acesta a facut cunoscut acordul sau in termenul convenit ori statornicit prin uzante. In cazul in care un asemenea termen nu exista, se aplica dispozitiile art. 1.681 alin. (2).

(2) Daca bunul vandut se afla la cumparator, iar acesta nu se pronunta in termenul prevazut la alin. (1), vanzarea se considera incheiata la expirarea termenului.

Vanzarea bunului altuia

Art. 1.683. - (1) Daca, la data incheierii contractului asupra unui bun individual determinat, acesta se afla in proprietatea unui tert, contractul este valabil, iar vanzatorul este obligat sa asigure transmiterea dreptului de proprietate de la titularul sau catre cumparator.

(2) Obligatia vanzatorului se considera ca fiind executata fie prin dobandirea de catre acesta a bunului, fie prin ratificarea vanzarii de catre proprietar, fie prin orice alt mijloc, direct ori indirect, care procura cumparatorului proprietatea asupra bunului.

(3) Daca din lege sau din vointa partilor nu rezulta contrariul, proprietatea se stramuta de drept cumparatorului din momentul dobandirii bunului de catre vanzator sau al ratificarii contractului de vanzare de catre proprietar.

(4) In cazul in care vanzatorul nu asigura transmiterea dreptului de proprietate catre cumparator, acesta din urma poate cere rezolutiunea contractului, restituirea pretului, precum si, daca este cazul, daune-interese.

(5) Atunci cand un coproprietar a vandut bunul proprietate comuna si ulterior nu asigura transmiterea proprietatii intregului bun catre cumparator, acesta din urma poate cere, pe langa daune-interese, la alegerea sa, fie reducerea pretului proportional cu cota-parte pe care nu a dobandit-o, fie rezolutiunea contractului in cazul in care nu ar fi cumparat daca ar fi stiut ca nu va dobandi proprietatea intregului bun.

(6) In cazurile prevazute la alin. (4) si (5), intinderea daunelor-interese se stabileste, in mod corespunzator, potrivit art. 1.702 si 1.703. Cu toate acestea, cumparatorul care la data incheierii contractului cunostea ca bunul nu apartinea in intregime vanzatorului nu poate sa solicite rambursarea cheltuielilor referitoare la lucrarile autonome sau voluptuare.

Rezerva proprietatii

Art. 1.684. - Stipulatia prin care vanzatorul isi rezerva proprietatea bunului pana la plata integrala a pretului este valabila chiar daca bunul a fost predat. Aceasta stipulatie nu poate fi insa opusa tertilor decat dupa indeplinirea formalitatilor de publicitate cerute de lege, dupa natura bunului.

III. Predarea bunului

Notiune

Art. 1.685. - Predarea se face prin punerea bunului vandut la dispozitia cumparatorului, impreuna cu tot ceea ce este necesar, dupa imprejurari, pentru exercitarea libera si neingradita a posesiei.

Intinderea obligatiei de predare

Art. 1.686. - (1) Obligatia de a preda bunul se intinde si la accesoriile sale, precum si la tot ce este destinat folosintei sale perpetue.
(2) Vanzatorul este, de asemenea, obligat sa predea titlurile si documentele privitoare la proprietatea sau folosinta bunului.
(3) In cazul bunurilor de gen, vanzatorul nu este liberat de obligatia de predare chiar daca lotul din care faceau parte bunurile respective a pierit in totalitate, afara numai daca lotul era anume prevazut in conventie.

Predarea bunului imobil

Art. 1.687. - Predarea imobilului se face prin punerea acestuia la dispozitia cumparatorului, liber de orice bunuri ale vanzatorului.

Predarea bunului mobil

Art. 1.688. - Predarea bunului mobil se poate face fie prin remiterea materiala, fie prin remiterea titlului reprezentativ ori a unui alt document sau lucru care ii permite cumparatorului preluarea in orice moment.

Locul predarii

Art. 1.689. - Predarea trebuie sa se faca la locul unde bunul se afla in momentul incheierii contractului, daca nu rezulta altfel din conventia partilor ori, in lipsa acesteia, din uzante.

Starea bunului vandut

Art. 1.690. - (1) Bunul trebuie sa fie predat in starea in care se afla in momentul incheierii contractului.
(2) Cumparatorul are obligatia ca imediat dupa preluare sa verifice starea bunului potrivit uzantelor.
(3) Daca in urma verificarii se constata existenta unor vicii aparente, cumparatorul trebuie sa il informeze pe vanzator despre acestea fara intarziere. In lipsa informarii, se considera ca vanzatorul si-a executat obligatia prevazuta la alin. (1).
(4) Cu toate acestea, in privinta viciilor ascunse, dispozitiile art. 1.707-1.714 raman aplicabile.

Dezacordul asupra calitatii

Art. 1.691. - (1) In cazul in care cumparatorul contesta calitatea sau starea bunului pe care vanzatorul i l-a pus la dispozitie, presedintele judecatoriei de la locul prevazut pentru executarea obligatiei de predare, la cererea oricareia dintre parti, va desemna de indata un expert in vederea constatarii.
(2) Prin aceeasi hotarare se poate dispune sechestrarea sau depozitarea bunului.
(3) Daca pastrarea bunului ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli insemnate, se va putea dispune chiar vanzarea pe cheltuiala proprietarului, in conditiile stabilite de instanta.
(4) Hotararea de vanzare va trebui comunicata inainte de punerea ei in executare celeilalte parti sau reprezentantului sau, daca unul dintre acestia se afla intr-o localitate situata in circumscriptia judecatoriei care a pronuntat hotararea. In caz contrar, hotararea va fi comunicata in termen de 3 zile de la executarea ei.

Fructele bunului vandut

Art. 1.692. - Daca nu s-a convenit altfel, fructele bunului vandut se cuvin cumparatorului din ziua dobandirii proprietatii.

Momentul predarii

Art. 1.693. - In lipsa unui termen, cumparatorul poate cere predarea bunului de indata ce pretul este platit. Daca insa, ca urmare a unor imprejurari cunoscute cumparatorului la momentul vanzarii, predarea bunului nu se poate face decat dupa trecerea unui termen, partile sunt prezumate ca au convenit ca predarea sa aiba loc la expirarea acelui termen.

Refuzul de a preda bunul

Art. 1.694. - (1) Daca obligatia de plata a pretului este afectata de un termen si, dupa vanzare, cumparatorul a devenit insolvabil ori garantiile acordate vanzatorului s-au diminuat, vanzatorul poate suspenda executarea obligatiei de predare cat timp cumparatorul nu acorda garantii indestulatoare ca va plati pretul la termenul stabilit.
(2) Daca insa, la data incheierii contractului, vanzatorul cunostea insolvabilitatea cumparatorului, atunci acesta din urma pastreaza beneficiul termenului, daca starea sa de insolvabilitate nu s-a agravat in mod substantial.

IV. Garantia contra evictiunii

Conditiile garantiei contra evictiunii

Art. 1.695. - (1) Vanzatorul este de drept obligat sa il garanteze pe cumparator impotriva evictiunii care l-ar impiedica total sau partial in stapanirea netulburata a bunului vandut.
(2) Garantia este datorata impotriva evictiunii ce rezulta din pretentiile unui tert numai daca acestea sunt intemeiate pe un drept nascut anterior datei vanzarii si care nu a fost adus la cunostinta cumparatorului pana la acea data.
(3) De asemenea, garantia este datorata impotriva evictiunii ce provine din fapte imputabile vanzatorului, chiar daca acestea s-au ivit ulterior vanzarii.

Exceptia de garantie

Art. 1.696. - Acela care este obligat sa garanteze contra evictiunii nu poate sa evinga.

Indivizibilitatea obligatiei de garantie

Art. 1.697. - Obligatia de garantie contra evictiunii este indivizibila intre debitori.

Modificarea sau inlaturarea conventionala a garantiei

Art. 1.698. - (1) Partile pot conveni sa extinda sau sa restranga obligatia de garantie. Acestea pot chiar conveni sa il exonereze pe vanzator de orice garantie contra evictiunii.
(2) Stipulatia prin care obligatia de garantie a vanzatorului este restransa sau inlaturata nu il exonereaza pe acesta de obligatia de a restitui pretul, cu exceptia cazului in care cumparatorul si-a asumat riscul producerii evictiunii.

Limitele clauzei de neraspundere pentru evictiune

Art. 1.699. - Chiar daca s-a convenit ca vanzatorul nu va datora nicio garantie, el raspunde totusi de evictiunea cauzata ulterior vanzarii prin faptul sau personal ori de cea provenita din cauze pe care, cunoscandu-le in momentul vanzarii, le-a ascuns cumparatorului. Orice stipulatie contrara este considerata nescrisa.

Rezolutiunea contractului

Art. 1.700. - (1) Cumparatorul poate cere rezolutiunea vanzarii daca a fost evins de intregul bun sau de o parte a acestuia indeajuns de insemnata incat, daca ar fi cunoscut evictiunea, el nu ar mai fi

incheiat contractul.
(2) Odata cu rezolutiunea, cumparatorul poate cere restituirea pretului si repararea prejudiciului suferit.

Restituirea pretului

Art. 1.701. - (1) Vanzatorul este tinut sa inapoieze pretul in intregime chiar daca, la data evictiunii, valoarea bunului vandut a scazut sau daca bunul a suferit deteriorari insemnate, fie din neglijenta cumparatorului, fie prin forta majora.
(2) Daca insa cumparatorul a obtinut un beneficiu in urma deteriorarilor cauzate bunului, vanzatorul are dreptul sa scada din pret o suma corespunzatoare acestui beneficiu.
(3) Daca lucrul vandut are, la data evictiunii, o valoare mai mare, din orice cauza, vanzatorul este dator sa plateasca cumparatorului, pe langa pretul vanzarii, sporul de valoare acumulat pana la data evictiunii.

Intinderea daunelor-interese

Art. 1.702. - (1) Daunele-interese datorate de vanzator cuprind:
a) valoarea fructelor pe care cumparatorul a fost obligat sa le restituie celui care l-a evins;
b) cheltuielile de judecata efectuate de cumparator in procesul cu cel ce l-a evins, precum si in procesul de chemare in garantie a vanzatorului;
c) cheltuielile incheierii si executarii contractului de catre cumparator;
d) pierderile suferite si castigurile nerealizate de catre cumparator din cauza evictiunii.
(2) De asemenea, vanzatorul este tinut sa ramburseze cumparatorului sau sa faca sa i se ramburseze de catre acela care evinge toate cheltuielile pentru lucrarile efectuate in legatura cu bunul vandut, fie ca lucrarile sunt autonome, fie ca sunt adaugate, dar, in acest din urma caz, numai daca sunt necesare sau utile.
(3) Daca vanzatorul a cunoscut cauza evictiunii la data incheierii contractului, el este dator sa ramburseze cumparatorului si cheltuielile facute pentru efectuarea si, dupa caz, ridicarea lucrarilor voluptuare.

Efectele evictiunii partiale

Art. 1.703. - In cazul in care evictiunea partiala nu atrage rezolutiunea contractului, vanzatorul trebuie sa restituie cumparatorului o parte din pret proportionala cu valoarea partii de care a fost evins si, daca este cazul, sa plateasca daune-interese. Pentru stabilirea intinderii daunelor-interese, se aplica in mod corespunzator prevederile art. 1.702.

Inlaturarea evictiunii de catre cumparator

Art. 1.704. - Atunci cand cumparatorul a pastrat bunul cumparat platind tertului evingator o suma de bani sau dandu-i un alt bun, vanzatorul este liberat de urmarile garantiei, in primul caz prin rambursarea catre cumparator a sumei platite cu dobanda legala calculata de la data platii, iar in al doilea caz prin plata valorii bunului dat, precum si, in ambele cazuri, a tuturor cheltuielilor aferente.

Chemarea in judecata a vanzatorului

Art. 1.705. - (1) Cumparatorul chemat in judecata de un tert care pretinde ca are drepturi asupra lucrului vandut trebuie sa il cheme in cauza pe vanzator. In cazul in care nu a facut-o, fiind condamnat printr-o hotarare intrata in puterea lucrului judecat, pierde dreptul de garantie daca vanzatorul dovedeste ca existau motive suficiente pentru a se respinge cererea.
(2) Cumparatorul care, fara a exista o hotarare judecatoreasca, a recunoscut dreptul tertului pierde dreptul de garantie, afara de cazul in care dovedeste ca nu existau motive suficiente pentru a impiedica evictiunea.

Beneficiarii garantiei

Art. 1.706. - Vanzatorul este obligat sa garanteze contra evictiunii fata de orice dobanditor subsecvent al bunului, fara a deosebi dupa cum dobandirea este cu titlu oneros ori cu titlu gratuit.

V. Garantia contra viciilor bunului vandut

Conditii

Art. 1.707. - (1) Vanzatorul garanteaza cumparatorul contra oricaror vicii ascunse care fac bunul vandut impropriu intrebuintarii la care este destinat sau care ii micsoreaza in asemenea masura intrebuintarea sau valoarea incat, daca le-ar fi cunoscut, cumparatorul nu ar fi cumparat sau ar fi dat un pret mai mic.
(2) Este ascuns acel viciu care, la data predarii, nu putea fi descoperit, fara asistenta de specialitate, de catre un cumparator prudent si diligent.
(3) Garantia este datorata daca viciul sau cauza lui exista la data predarii bunului.
(4) Vanzatorul nu datoreaza garantie contra viciilor pe care cumparatorul le cunostea la incheierea contractului.
(5) In vanzarile silite nu se datoreaza garantie contra viciilor ascunse.

Modificarea sau inlaturarea conventionala a garantiei

Art. 1.708. - (1) Daca partile nu au convenit altfel, vanzatorul este obligat sa garanteze contra viciilor ascunse, chiar si atunci cand nu le-a cunoscut.
(2) Clauza care inlatura sau limiteaza raspunderea pentru vicii este nula in privinta viciilor pe care vanzatorul le-a cunoscut ori trebuia sa le cunoasca la data incheierii contractului.

Denuntarea viciilor

Art. 1.709. - (1) Cumparatorul care a descoperit viciile ascunse ale lucrului este obligat sa le aduca la cunostinta vanzatorului intr-un termen rezonabil, stabilit potrivit cu imprejurarile, sub sanctiunea decaderii din dreptul de a cere masura prevazuta la art. 1.710 alin. (1) lit. d).
(2) In cazul in care cumparatorul este profesionist, iar bunul vandut este mobil corporal, termenul prevazut la alin. (1) este de doua zile lucratoare.
(3) Atunci cand viciul apare in mod gradual, termenele prevazute la alin. (1) incep sa curga din ziua in care cumparatorul isi da seama de gravitatea si intinderea viciului.
(4) Vanzatorul care a tainuit viciul nu poate invoca prevederile prezentului articol.

Efectele garantiei

Art. 1.710. - (1) In temeiul obligatiei vanzatorului de garantie contra viciilor, cumparatorul poate obtine, dupa caz:
a) inlaturarea viciilor de catre vanzator sau pe cheltuiala acestuia;
b) inlocuirea bunului vandut cu un bun de acelasi fel, insa lipsit de vicii;
c) reducerea corespunzatoare a pretului;
d) rezolutiunea vanzarii.
(2) La cererea vanzatorului, instanta, tinand seama de gravitatea viciilor si de scopul pentru care contractul a fost incheiat, precum si de alte imprejurari, poate dispune o alta masura prevazuta la alin. (1) decat cea solicitata de cumparator.

Viciile care nu afecteaza toate bunurile vandute

Art. 1.711. - (1) Daca numai unele dintre bunurile vandute sunt afectate de vicii si acestea pot fi separate de celelalte fara paguba pentru cumparator, iar instanta dispune rezolutiunea in conditiile art. 1.710, contractul se desfiinteaza numai in parte.
(2) Rezolutiunea contractului, in ceea ce priveste bunul principal, atrage rezolutiunea lui si in privinta bunului accesoriu.

Intinderea garantiei

Art. 1.712. - (1) In situatia in care la data incheierii contractului vanzatorul cunostea viciile bunului vandut, pe langa una dintre masurile prevazute la art. 1.710, vanzatorul este obligat la plata de daune-interese, pentru repararea intregului prejudiciu cauzat, daca este cazul.
(2) Atunci cand vanzatorul nu cunostea viciile bunului vandut si s-a dispus una dintre masurile prevazute la art. 1.710 alin. (1) lit. c) si d), el este obligat sa restituie cumparatorului doar pretul si cheltuielile facute cu prilejul vanzarii, in tot sau in parte, dupa caz.

Pierderea sau deteriorarea bunului

Art. 1.713. - Pierderea sau deteriorarea bunului, chiar prin forta majora, nu il impiedica pe cumparator sa obtina aplicarea masurilor prevazute la art. 1.710 alin. (1).

Garantia pentru lipsa calitatilor convenite

Art. 1.714. - Dispozitiile privitoare la garantia contra viciilor ascunse se aplica si atunci cand bunul vandut nu corespunde calitatilor convenite de catre parti.

Garantia in cazul vanzarii dupa mostra sau model

Art. 1.715. - In cazul vanzarii dupa mostra sau model, vanzatorul garanteaza ca bunul are calitatile mostrei sau modelului.

VI. Garantia pentru buna functionare

Conditiile garantiei pentru buna functionare

Art. 1.716. - (1) In afara de garantia contra viciilor ascunse, vanzatorul care a garantat pentru un timp determinat buna functionare a bunului vandut este obligat, in cazul oricarei defectiuni ivite inauntrul termenului de garantie, sa repare bunul pe cheltuiala sa.
(2) Daca reparatia este imposibila sau daca durata acesteia depaseste timpul stabilit prin contract sau prin legea speciala, vanzatorul este obligat sa inlocuiasca bunul vandut. In lipsa unui termen prevazut in contract sau in legea speciala, durata maxima a reparatiei este de 15 zile de la data cand cumparatorul a solicitat repararea bunului.
(3) Daca vanzatorul nu inlocuieste bunul intr-un termen rezonabil, potrivit cu imprejurarile, el este obligat, la cererea cumparatorului, sa ii restituie pretul primit in schimbul inapoierii bunului.

Defectiunea imputabila cumparatorului

Art. 1.717. - Garantia nu va fi datorata daca vanzatorul dovedeste ca defectiunea s-a produs din pricina modului nepotrivit in care cumparatorul a folosit sau a pastrat bunul. Comportamentul cumparatorului se apreciaza si luandu-se in considerare instructiunile scrise care i-au fost comunicate de catre vanzator.

Comunicarea defectiunii

Art. 1.718. - (1) Sub sanctiunea decaderii din dreptul de garantie, cumparatorul trebuie sa comunice defectiunea inainte de implinirea termenului de garantie. Daca aceasta comunicare nu a putut fi facuta in termenul de garantie, din motive obiective, cumparatorul are obligatia sa comunice defectiunea intr-un termen rezonabil de la data expirarii termenului de garantie.
(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile in mod corespunzator si in cazul in care vanzatorul a garantat ca bunul vandut va pastra un timp determinat anumite calitati.

§6. Obligațiile cumpărătorului

Plata pretului si primirea bunului

Art. 1.719. - Cumparatorul are urmatoarele obligatii principale:
a) sa preia bunul vandut;
b) sa plateasca pretul vanzarii.

Locul si data platii pretului

Art. 1.720. - (1) In lipsa unei stipulatii contrare, cumparatorul trebuie sa plateasca pretul la locul in care bunul se afla in momentul incheierii contractului si de indata ce proprietatea este transmisa.
(2) Daca la data incheierii contractului bunurile se afla in tranzit, in lipsa unei stipulatii contrare, plata pretului se face la locul care rezulta din uzante sau, in lipsa acestora, la locul destinatiei.

Dobanzi asupra pretului

Art. 1.721. - In cazul in care nu s-a convenit altfel, cumparatorul este tinut sa plateasca dobanzi asupra pretului din ziua dobandirii proprietatii, daca bunul produce fructe civile sau naturale, ori din ziua predarii, daca bunul nu produce fructe, insa ii procura alte foloase.

Suspendarea platii pretului

Art. 1.722. - (1) Cumparatorul care afla de existenta unei cauze de evictiune este indreptatit sa suspende plata pretului pana la incetarea tulburarii sau pana cand vanzatorul ofera o garantie corespunzatoare.
(2) Cumparatorul nu poate suspenda plata pretului daca a cunoscut pericolul evictiunii in momentul incheierii contractului sau daca in contract s-a prevazut ca plata se va face chiar in caz de tulburare.

Garantarea creantei pretului

Art. 1.723. - Pentru garantarea obligatiei de plata a pretului, in cazurile prevazute de lege vanzatorul beneficiaza de un privilegiu sau, dupa caz, de o ipoteca legala asupra bunului vandut.

Sanctiunea neplatii pretului

Art. 1.724. - Cand cumparatorul nu a platit, vanzatorul este indreptatit sa obtina fie executarea silita a obligatiei de plata, fie rezolutiunea vanzarii, precum si, in ambele situatii, daune-interese, daca este cazul.

Punerea de drept in intarziere

Art. 1.725. - (1) In cazul vanzarii bunurilor mobile, cumparatorul este de drept in intarziere cu privire la indeplinirea obligatiilor sale daca, la scadenta, nici nu a platit pretul si nici nu a preluat bunul.
(2) In cazul bunurilor mobile supuse deteriorarii rapide sau deselor schimbari de valoare, cumparatorul este de drept in intarziere in privinta preluarii lor, atunci cand nu le-a preluat in termenul convenit, chiar daca pretul a fost platit, sau atunci cand a solicitat predarea, fara sa fi platit pretul.

Executarea directa

Art. 1.726. - (1) Cand cumparatorul unui bun mobil nu isi indeplineste obligatia de preluare sau de plata, vanzatorul are facultatea de a depune lucrul vandut intr-un depozit, la dispozitia si pe cheltuiala cumparatorului, sau de a-l vinde.
(2) Vanzarea se va face prin licitatie publica sau chiar pe pretul curent, daca lucrul are un pret la bursa sau in targ ori stabilit de lege, de catre o persoana autorizata de lege pentru asemenea acte si cu dreptul pentru vanzator la plata diferentei dintre pretul convenit la prima vanzare si cel efectiv obtinut,

precum si la daune-interese.

(3) Daca vanzarea are ca obiect bunuri fungibile supuse unui pret curent in sensul alin. (2), iar contractul nu a fost executat din culpa vanzatorului, cumparatorul are dreptul de a cumpara bunuri de acelasi gen pe cheltuiala vanzatorului, prin intermediul unei persoane autorizate.

(4) Cumparatorul are dreptul de a pretinde diferenta dintre suma ce reprezinta cheltuielile achizitionarii bunurilor si pretul convenit cu vanzatorul, precum si la daune- interese, daca este cazul.

(5) Partea care va exercita dreptul prevazut de prezentul articol are obligatia de a incunostinta de indata cealalta parte despre aceasta.

Restituirea bunului mobil

Art. 1.727. - (1) Atunci cand vanzarea s-a facut fara termen de plata, iar cumparatorul nu a platit pretul, vanzatorul poate ca, in cel mult 15 zile de la data predarii, sa declare rezolutiunea fara punere in intarziere si sa ceara restituirea bunului mobil vandut, cat timp bunul este inca in posesia cumparatorului si nu a suferit transformari.

(2) In cazul prevazut la alin. (1), daca actiunea in restituire nu a fost introdusa in conditiile stabilite de acesta, vanzatorul nu mai poate opune celorlalti creditori ai cumparatorului efectele rezolutiunii ulterioare a contractului pentru neplata pretului. Dispozitiile art. 1.648 sau ale art. 1.649, dupa caz, raman aplicabile.

Punerea de drept in intarziere

Art. 1.728. - Atunci cand vanzarea are ca obiect un bun imobil si s-a stipulat ca in cazul in care nu se plateste pretul la termenul convenit cumparatorul este de drept in intarziere, acesta din urma poate sa plateasca si dupa expirarea termenului cat timp nu a primit declaratia de rezolutiune din partea vanzatorului.

Efectele rezolutiunii fata de terti

Art. 1.729. - Rezolutiunea vanzarii unui imobil are efecte fata de terti in conditiile stabilite la art. 909 si 910.

§7. Dreptul de preempțiune

Notiune si domeniu

Art. 1.730. - (1) In conditiile stabilite prin lege sau contract, titularul dreptului de preemptiune, numit preemptor, poate sa cumpere cu prioritate un bun.

(2) Dispozitiile prezentului cod privitoare la dreptul de preemptiune sunt aplicabile numai daca prin lege sau contract nu se stabileste altfel.

(3) Titularul dreptului de preemptiune care a respins o oferta de vanzare nu isi mai poate exercita acest drept cu privire la contractul ce i-a fost propus. Oferta se considera respinsa daca nu a fost acceptata in termen de cel mult 10 zile, in cazul vanzarii de bunuri mobile, sau de cel mult 30 de zile, in cazul vanzarii de bunuri imobile. In ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea ofertei catre preemptor.

Vanzarea catre un tert a bunurilor supuse preemptiunii

Art. 1.731. - Vanzarea bunului cu privire la care exista un drept de preemptiune legal sau conventional se poate face catre un tert numai sub conditia suspensiva a neexercitarii dreptului de preemptiune de catre preemptor.

Conditiile exercitarii dreptului de preemptiune

Art. 1.732. - (1) Vanzatorul este obligat sa notifice de indata preemptorului cuprinsul contractului incheiat cu un tert. Notificarea poate fi facuta si de acesta din urma.

(2) Aceasta notificare va cuprinde numele si prenumele vanzatorului, descrierea bunului, sarcinile care il greveaza, termenii si conditiile vanzarii, precum si locul unde este situat bunul.
(3) Preemptorul isi poate exercita dreptul prin comunicarea catre vanzator a acordului sau de a incheia contractul de vanzare, insotita de consemnarea pretului la dispozitia vanzatorului.
(4) Dreptul de preemptiune se exercita, in cazul vanzarii de bunuri mobile, in termen de cel mult 10 zile, iar in cazul vanzarii de bunuri imobile, in termen de cel mult 30 de zile. In ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea catre preemptor a notificarii prevazute la alin. (1).

Efectele exercitarii preemptiunii

Art. 1.733. - (1) Prin exercitarea preemptiunii, contractul de vanzare se considera incheiat intre preemptor si vanzator in conditiile cuprinse in contractul incheiat cu tertul, iar acest din urma contract se desfiinteaza retroactiv. Cu toate acestea, vanzatorul raspunde fata de tertul de buna-credinta pentru evictiunea ce rezulta din exercitarea preemptiunii.
(2) Clauzele contractului incheiat cu tertul avand drept scop sa impiedice exercitarea dreptului de preemptiune nu produc efecte fata de preemptor.

Concursul dintre preemptori

Art. 1.734. - (1) In cazul in care mai multi titulari si-au exercitat preemptiunea asupra aceluiasi bun, contractul de vanzare se considera incheiat:
a) cu titularul dreptului legal de preemptiune, atunci cand se afla in concurs cu titulari ai unor drepturi conventionale de preemptiune;
b) cu titularul dreptului legal de preemptiune ales de vanzator, cand se afla in concurs cu alti titulari ai unor drepturi legale de preemptiune;
c) daca bunul este imobil, cu titularul dreptului conventional de preemptiune care a fost mai intai inscris in cartea funciara, atunci cand acesta se afla in concurs cu alti titulari ai unor drepturi conventionale de preemptiune;
d) daca bunul este mobil, cu titularul dreptului conventional de preemptiune avand data certa cea mai veche, atunci cand acesta se afla in concurs cu alti titulari ai unor drepturi conventionale de preemptiune.
(2) Orice clauza care contravine prevederilor alin. (1) este considerata nescrisa.

Pluralitate de bunuri vandute

Art. 1.735. - (1) Atunci cand preemptiunea se exercita in privinta unui bun cumparat de tert impreuna cu alte bunuri pentru un singur pret, vanzatorul poate pretinde de la preemptor numai o parte proportionala din acest pret.
(2) In cazul in care s-au vandut si alte bunuri decat acela supus preemptiunii, dar care nu puteau fi despartite de acesta fara sa il fi pagubit pe vanzator, exercitarea dreptului de preemptiune nu se poate face decat daca preemptorul consemneaza pretul stabilit pentru toate bunurile vandute.

Scadenta obligatiei de plata a pretului

Art. 1.736. - Atunci cand in contractul incheiat cu tertul s-au acordat termene de plata a pretului, preemptorul nu se poate prevala de aceste termene.

Notarea dreptului de preemptiune asupra unui imobil

Art. 1.737. - (1) Dreptul conventional de preemptiune in legatura cu un imobil se noteaza in cartea funciara.
(2) Daca o asemenea notare a fost facuta, acordul preemptorului nu este necesar pentru ca acela care a cumparat sub conditie suspensiva sa isi poata inscrie dreptul in cartea funciara, in temeiul contractului de vanzare incheiat cu proprietarul. Inscrierea se face sub conditia suspensiva ca, in termen de 30 de zile de la comunicarea incheierii prin care s-a dispus inscrierea, preemptorul sa nu notifice biroului de carte funciara dovada consemnarii pretului la dispozitia vanzatorului.
(3) Notificarea facuta in termen biroului de carte funciara inlocuieste comunicarea prevazuta la art. 1.732 alin. (3) si are aceleasi efecte. In temeiul acestei notificari, preemptorul poate cere radierea din

cartea funciara a dreptului tertului si inscrierea dreptului sau.
(4) Daca preemptorul nu a facut notificarea in termen, dreptul de preemptiune se stinge si se radiaza din oficiu din cartea funciara.

Exercitarea dreptului de preemptiune in cadrul executarii silite

Art. 1.738. - In cazul in care bunul face obiectul urmaririi silite sau este scos la vanzare silita cu autorizarea judecatorului-sindic, dreptul de preemptiune se exercita in conditiile prevazute de Codul de procedura civila.

Caractere ale dreptului de preemptiune

Art. 1.739. - Dreptul de preemptiune este indivizibil si nu se poate ceda.

Stingerea dreptului conventional de preemptiune

Art. 1.740. - Dreptul conventional de preemptiune se stinge prin moartea preemptorului, cu exceptia situatiei in care a fost constituit pe un anume termen. In acest din urma caz, termenul se reduce la 5 ani de la data constituirii, daca a fost stipulat un termen mai lung.

SECȚIUNEA a 2-a
Vanzarea bunurilor imobile

§1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor

Vanzarea imobilelor fara indicarea suprafetei

Art. 1.741. - Atunci cand se vinde un imobil determinat, fara indicarea suprafetei, pentru un pret total, nici cumparatorul si nici vanzatorul nu pot cere rezolutiunea ori modificarea pretului pe motiv ca suprafata este mai mica ori mai mare decat au crezut.

Vanzarea unei suprafete dintr-un teren mai mare

Art. 1.742. - Atunci cand se vinde, cu un anumit pret pe unitatea de masura, o anumita suprafata dintr-un teren mai mare, a carei intindere sau amplasare nu este determinata, cumparatorul poate cere stramutarea proprietatii numai dupa masurarea si delimitarea suprafetei vandute.

Vanzarea unui imobil determinat cu indicarea suprafetei

Art. 1.743. - **(1)** Daca, in vanzarea unui imobil cu indicarea suprafetei si a pretului pe unitatea de masura, suprafata reala este mai mica decat cea indicata in contract, cumparatorul poate cere vanzatorului sa ii dea suprafata convenita. Atunci cand cumparatorul nu cere sau vanzatorul nu poate sa transmita aceasta suprafata, cumparatorul poate obtine fie reducerea corespunzatoare a pretului, fie rezolutiunea contractului daca, din cauza diferentei de suprafata, bunul nu mai poate fi folosit in scopul pentru care a fost cumparat.
(2) Daca insa suprafata reala se dovedeste a fi mai mare decat cea stipulata, iar excedentul depaseste a douazecea parte din suprafata convenita, cumparatorul va plati suplimentul de pret corespunzator sau va putea obtine rezolutiunea contractului. Atunci cand insa excedentul nu depaseste a douazecea parte din suprafata convenita, cumparatorul nu poate obtine rezolutiunea, dar nici nu este dator sa plateasca pretul excedentului.

Termenul de exercitare a actiunii estimatorii sau in rezolutiune

Art. 1.744. - Actiunea vanzatorului pentru suplimentul de pret si aceea a cumparatorului pentru

reducerea pretului sau pentru rezolutiunea contractului trebuie sa fie intentate, sub sanctiunea decaderii din drept, in termen de un an de la incheierea contractului, afara de cazul in care partile au fixat o data pentru masurarea imobilului, caz in care termenul de un an curge de la acea data.

Vanzarea a doua fonduri cu precizarea intinderii fiecaruia

Art. 1.745. - Cand prin acelasi contract s-au vandut doua fonduri cu precizarea intinderii fiecaruia si pentru un singur pret, daca intinderea unuia este mai mare, iar a celuilalt mai mica, se va face compensatia intre valoarea surplusului si valoarea lipsei, iar actiunea, fie pentru suplimentul de pret, fie pentru scaderea sa, nu poate fi introdusa decat potrivit regulilor prevazute la art. 1.743 si 1.744. Rezolutiunea contractului este supusa in acest caz dreptului comun.

§2. Vânzarea terenurilor forestiere

Vanzarea terenurilor forestiere

Art. 1.746. - Terenurile din fondul forestier aflate in proprietate privata se pot vinde cu respectarea, in ordine, a dreptului de preemptiune al coproprietarilor sau vecinilor.

SECȚIUNEA a 3-a
Vanzarea mostenirii

Notiune si forma

Art. 1.747. - (1) In sensul prezentei sectiuni, prin mostenire se intelege dreptul de a culege o mostenire deschisa sau o cota din aceasta.
(2) Sub sanctiunea nulitatii absolute a contractului, vanzarea unei mosteniri se incheie in forma autentica.

Garantia

Art. 1.748. - Daca nu specifica bunurile asupra carora se intind drepturile sale, vanzatorul unei mosteniri garanteaza numai calitatea sa de mostenitor, afara de cazul cand partile au inlaturat expres si aceasta garantie.

Obligatiile vanzatorului

Art. 1.749. - Daca nu s-a convenit altfel, vanzatorul este obligat sa remita cumparatorului toate fructele pe care le-a cules si toate platile primite pentru creantele mostenirii pana la momentul incheierii contractului, pretul bunurilor vandute din mostenire si orice bun care inlocuieste un bun al mostenirii.

Obligatiile cumparatorului

Art. 1.750. - Daca nu s-a convenit altfel, cumparatorul este tinut sa ramburseze vanzatorului sumele platite de acesta din urma pentru datoriile si sarcinile mostenirii, precum si sumele pe care mostenirea i le datoreaza acestuia din urma.

Raspunderea pentru datoriile mostenirii

Art. 1.751. - Vanzatorul ramane raspunzator pentru datoriile mostenirii vandute.

Bunurile de familie

Art. 1.752. - (1) Inscrisurile sau portretele de familie, decoratiile sau alte asemenea bunuri, care nu au valoare patrimoniala insemnata, dar care au pentru vanzator o valoare afectiva, se prezuma a nu fi cuprinse in mostenirea vanduta.
(2) Daca aceste bunuri au valoare patrimoniala insemnata, vanzatorul care nu si le-a rezervat expres datoreaza cumparatorului pretul lor la data vanzarii.

Formalitati de publicitate

Art. 1.753. - (1) Cumparatorul unei mosteniri nu dobandeste drepturile reale asupra imobilelor cuprinse in mostenire decat potrivit regulilor privitoare la cartea funciara.
(2) El nu poate opune tertelor persoane dobandirea altor drepturi cuprinse in mostenire decat daca a indeplinit formalitatile cerute de lege pentru a face opozabila dobandirea fiecaruia dintre aceste drepturi.

Alte forme de instrainare a mostenirii

Art. 1.754. - Dispozitiile prezentei sectiuni se aplica si altor forme de instrainare, fie cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit, a unei mosteniri. In privinta instrainarilor cu titlu gratuit se aplica in mod corespunzator si dispozitiile privitoare la donatii.

SECȚIUNEA a 4-a
Alte varietati de vanzare

§1. Vânzarea cu plata prețului în rate şi rezerva proprietății

Rezerva proprietatii si riscurile

Art. 1.755. - Atunci cand, intr-o vanzare cu plata pretului in rate, obligatia de plata este garantata cu rezerva dreptului de proprietate, cumparatorul dobandeste dreptul de proprietate la data achitarii ultimei rate din pret; riscul bunului este insa transferat cumparatorului de la momentul predarii acestuia.

Neplata unei singure rate din pret

Art. 1.756. - In lipsa unei intelegeri contrare, neplata unei singure rate, care nu este mai mare de o optime din pret, nu da dreptul la rezolutiunea contractului, iar cumparatorul pastreaza beneficiul termenului pentru ratele succesive.

Rezolutiunea contractului

Art. 1.757. - (1) Cand a obtinut rezolutiunea contractului pentru neplata pretului, vanzatorul este tinut sa restituie toate sumele primite, dar este indreptatit sa retina, pe langa alte daune-interese, o compensatie echitabila pentru folosirea bunului de catre cumparator.
(2) Atunci cand s-a convenit ca sumele incasate cu titlu de rate sa ramana, in tot sau in parte, dobandite de vanzator, instanta va putea totusi reduce aceste sume, aplicandu-se in mod corespunzator dispozitiile referitoare la reducerea de catre instanta a cuantumului clauzei penale.
(3) Prevederile alin. (2) se aplica si in cazul contractului de leasing, precum si al celui de locatiune, daca, in acest ultim caz, se convine ca la incetarea contractului proprietatea bunului sa poata fi dobandita de locatar dupa plata sumelor convenite.

§2. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare

Notiune si conditii

Art. 1.758. - (1) Vanzarea cu optiune de rascumparare este o vanzare afectata de conditie rezolutorie prin care vanzatorul isi rezerva dreptul de a rascumpara bunul sau dreptul transmis cumparatorului.

(2) Optiunea de rascumparare nu poate fi stipulata pentru un termen mai mare de 5 ani. Daca s-a stabilit un termen mai mare, acesta se reduce de drept la 5 ani.

Exercitarea optiunii

Art. 1.759. - (1) Exercitarea optiunii de rascumparare de catre vanzator se poate face numai daca acesta restituie cumparatorului pretul primit si cheltuielile pentru incheierea contractului de vanzare si realizarea formalitatilor de publicitate.
(2) Exercitarea optiunii il obliga pe vanzator la restituirea catre cumparator a cheltuielilor pentru ridicarea si transportul bunului, a cheltuielilor necesare, precum si a celor utile, insa in acest din urma caz numai in limita sporului de valoare.
(3) In cazul in care vanzatorul nu exercita optiunea in termenul stabilit, conditia rezolutorie care afecta vanzarea este considerata a nu se fi indeplinit, iar dreptul cumparatorului se consolideaza.

Efecte

Art. 1.760. - (1) Efectele vanzarii cu optiune de rascumparare se stabilesc potrivit dispozitiilor privitoare la conditia rezolutorie, care se aplica in mod corespunzator. Cu toate acestea, vanzatorul este tinut de locatiunile incheiate de cumparator inaintea exercitarii optiunii, daca au fost supuse formalitatilor de publicitate, dar nu mai mult de 3 ani din momentul exercitarii.
(2) Vanzatorul care intentioneaza sa exercite optiunea de rascumparare trebuie sa ii notifice pe cumparator, precum si pe orice subdobanditor caruia dreptul de optiune ii este opozabil si fata de care doreste sa isi exercite acest drept.
(3) In termen de o luna de la data notificarii, vanzatorul trebuie sa consemneze sumele mentionate la art. 1.759 alin. (1), la dispozitia cumparatorului sau, dupa caz, a tertului subdobanditor, sub sanctiunea decaderii din dreptul de a exercita optiunea de rascumparare.

Bunul nepartajat

Art. 1.761. - (1) In cazul vanzarii cu optiune de rascumparare ce are ca obiect o cota dintr-un bun, partajul trebuie cerut si in raport cu vanzatorul daca acesta nu si-a exercitat inca optiunea.
(2) Vanzatorul care nu si-a exercitat optiunea de rascumparare in cadrul partajului decade din dreptul de optiune, chiar si atunci cand bunul este atribuit, in tot sau in parte, cumparatorului.

Sanctiune

Art. 1.762. - (1) In cazul in care diferenta dintre pretul rascumpararii si pretul platit pentru vanzare depaseste nivelul maxim stabilit de lege pentru dobanzi, pretul rascumpararii va fi redus la pretul platit pentru vanzare.
(2) Prevederile alin. (1) se aplica si vanzarilor in care vanzatorul se obliga sa rascumpere bunul vandut.

CAPITOLUL II
Contractul de schimb

Notiune

Art. 1.763. - Schimbul este contractul prin care fiecare dintre parti, denumite copermutanti, transmite sau, dupa caz, se obliga sa transmita un bun pentru a dobandi un altul.

Aplicabilitatea dispozitiilor de la vanzare

Art. 1.764. - (1) Dispozitiile privitoare la vanzare se aplica, in mod corespunzator, si schimbului.
(2) Fiecare dintre parti este considerata vanzator, in ceea ce priveste bunul pe care il instraineaza, si cumparator, in ceea ce priveste bunul pe care il dobandeste.

Cheltuielile schimbului

Art. 1.765. - In lipsa de stipulatie contrara, partile suporta in mod egal cheltuielile pentru incheierea contractului de schimb.

CAPITOLUL III
Contractul de furnizare

Notiune

Art. 1.766. - (1) Contractul de furnizare este acela prin care o parte, denumita furnizor, se obliga sa transmita proprietatea asupra unei cantitati determinate de bunuri si sa le predea, la unul sau mai multe termene ulterioare incheierii contractului ori in mod continuu, sau sa presteze anumite servicii, la unul sau mai multe termene ulterioare ori in mod continuu, iar cealalta parte, denumita beneficiar, se obliga sa preia bunurile sau sa primeasca prestarea serviciilor si sa plateasca pretul lor.
(2) In cazul furnizarii de bunuri, ca accesoriu al obligatiei principale, furnizorul se poate obliga sa presteze beneficiarului acele servicii necesare pentru furnizarea bunurilor.
(3) Daca prin acelasi contract se convin atat vanzarea unor bunuri, cat si furnizarea unor bunuri sau servicii, atunci contractul va fi calificat in functie de obligatia caracteristica si cea accesorie.

Transmiterea dreptului de proprietate. Preluarea si predarea bunurilor

Art. 1.767. - (1) Proprietatea asupra bunurilor se transfera de la furnizor la beneficiar in momentul predarii acestora. Beneficiarul are obligatia sa preia bunurile la termenele si in conditiile prevazute in contract.
(2) Preluarea bunurilor se face prin receptia de catre beneficiar, ocazie cu care se identifica si se constata cantitatea si calitatea acestora.
(3) Cand expedierea produselor este in seama furnizorului, produsele receptionate sunt socotite predate beneficiarului pe data predarii lor catre caraus.

Pretul produselor sau serviciilor

Art. 1.768. - (1) Pretul datorat de beneficiar este cel prevazut in contract sau in lege.
(2) Daca in cursul executarii contractului se modifica reglementarea legala a pretului sau mecanismului de determinare a acestuia, intre parti va continua sa se aplice pretul sau mecanismul de determinare a acestuia stabilit initial in contract, daca legea nu prevede expres contrariul.
(3) Daca legea prevede expres ca pretul sau modalitatea de determinare pe care le stabileste se va aplica si contractelor in curs, fiecare dintre parti poate denunta contractul in 30 de zile de la data intrarii in vigoare a legii. Pe durata celor 30 de zile partile vor aplica pretul stabilit prin contract.

Subcontractarea

Art. 1.769. - (1) Furnizorul poate subcontracta furnizarea bunurilor sau serviciilor catre o terta persoana, cu exceptia cazurilor in care contractul are un caracter strict personal sau natura contractului nu permite.
(2) Exista subcontractare ori de cate ori produsul sau serviciul care face obiectul contractului de furnizare este in fapt furnizat, in tot sau in parte, de catre un tert cu care furnizorul a subcontractat in acest scop.

Raspunderea furnizorului principal. Dreptul de regres al acestuia

Art. 1.770. - In cazul subcontractarii, executarea contractului de furnizare ramane sub supravegherea furnizorului si acesta raspunde fata de beneficiar pentru calitatea produselor si a serviciilor furnizate de tertul subcontractant, avand insa drept de regres impotriva acestuia.

Aplicabilitatea dispozitiilor de la vanzare

Art. 1.771. - Dispozitiile prezentului capitol se intregesc, in mod corespunzator, cu dispozitiile privitoare la contractul de vanzare, in masura in care nu este prevazuta o reglementare speciala pentru contractul de furnizare.

CAPITOLUL IV
Contractul de report

Notiune

Art. 1.772. - (1) Contractul de report este acela prin care reportatorul cumpara de la reportat cu plata imediata titluri de credit si valori mobiliare circuland in comert si se obliga, in acelasi timp, sa revanda reportatului titluri sau valori mobiliare de aceeasi specie, la o anumita scadenta, in schimbul unei sume determinate.
(2) Contractul de report se incheie prin remiterea titlurilor sau valorilor mobiliare, iar daca acestea sunt nominative, prin indeplinirea formalitatilor necesare pentru transmiterea lor.

Drepturi accesorii

Art. 1.773. - In lipsa de stipulatie contrara, drepturile accesorii conferite de titlurile si valorile mobiliare date in report, precum dobanzile si dividendele ajunse la scadenta in timpul duratei reportului, se cuvin reportatorului.

Obligatia reportatorului de a exercita optiunea

Art. 1.774. - (1) Reportatorul este obligat sa exercite optiunea pe seama reportatului in timpul reportului, daca titlurile acorda un asemenea drept, in conditiile legii speciale.
(2) Reportatul trebuie sa puna la dispozitia reportatorului fondurile necesare, cu cel putin 3 zile inainte de scadenta termenului de optiune. Daca reportatul nu indeplineste aceasta obligatie, reportatorul trebuie sa vanda dreptul de optiune in numele si pe seama reportatului.

Efectuarea de varsaminte asupra titlurilor

Art. 1.775. - Daca in timpul reportului urmeaza a se efectua varsaminte in contul titlurilor si valorilor mobiliare care fac obiectul reportului, reportatul trebuie sa puna la dispozitia reportatorului sumele necesare, cu cel putin 3 zile inainte de scadenta varsamintelor. In caz contrar, reportatorul poate proceda la lichidarea silita a contractului.

Lichidarea reportului. Lichidarea diferentelor si reinnoirea reportului

Art. 1.776. - (1) Lichidarea reportului se va face inauntrul celei de a doua zile de lucru ce urmeaza scadentei.
(2) Daca la scadenta termenului reportului partile lichideaza diferentele, facand plata, si reinnoiesc reportul asupra unor titluri sau valori mobiliare ce difera prin calitatea sau specia lor ori pe un alt pret, atunci se considera ca partile au incheiat un nou contract.

CAPITOLUL V
Contractul de locatiune

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

§1. Cuprinsul contractului

Notiune

Art. 1.777. - Locatiunea este contractul prin care o parte, numita locator, se obliga sa asigure celeilalte parti, numite locatar, folosinta unui bun pentru o anumita perioada, in schimbul unui pret, denumit chirie.

Felurile locatiunii

Art. 1.778. - (1) Locatiunea bunurilor imobile si aceea a bunurilor mobile se numeste inchiriere, iar locatiunea bunurilor agricole poarta denumirea de arendare.
(2) Dispozitiile prezentei sectiuni sunt aplicabile, in mod corespunzator, inchirierii locuintelor si arendarii, daca sunt compatibile cu regulile particulare prevazute pentru aceste contracte.
(3) Locatiunea spatiilor destinate exercitarii activitatii unui profesionist este supusa prevederilor prezentei sectiuni, precum si dispozitiilor art. 1.824 si 1.828-1.831.

Bunurile ce pot face obiectul locatiunii

Art. 1.779. - Toate bunurile, atat mobile cat si imobile, pot face obiectul locatiunii, daca dintr-o prevedere legala sau din natura lor nu rezulta contrariul.

Pretul locatiunii

Art. 1.780. - (1) Chiria poate consta intr-o suma de bani sau in orice alte bunuri sau prestatii.
(2) Dispozitiile privitoare la stabilirea pretului vanzarii sunt aplicabile, in mod corespunzator, si chiriei.

Incheierea contractului de locatiune

Art. 1.781. - Contractul de locatiune se considera incheiat indata ce partile au convenit asupra bunului si pretului.

Locatiuni succesive

Art. 1.782. - In situatia unor locatiuni succesive ale caror perioade se suprapun fie si partial, conflictul dintre locatari se rezolva:
a) in cazul imobilelor inscrise in cartea funciara, in favoarea locatarului care si-a notat dreptul in cartea funciara, dispozitiile art. 902 alin. (1) aplicandu-se in mod corespunzator;
b) in cazul mobilelor supuse unor formalitati de publicitate, in favoarea locatarului care a indeplinit cel dintai aceste formalitati;
c) in cazul celorlalte bunuri, in favoarea locatarului care a intrat cel dintai in folosinta bunului, dispozitiile art. 1.275 aplicandu-se in mod corespunzator.

Durata maxima a locatiunii

Art. 1.783. - Locatiunile nu se pot incheia pentru o perioada mai mare de 49 de ani. Daca partile stipuleaza un termen mai lung, acesta se reduce de drept la 49 de ani.

Incapacitati

Art. 1.784. - (1) Dispozitiile privitoare la incapacitatile prevazute la art. 1.654 si 1.655 sunt aplicabile, in mod corespunzator, si locatiunii.
(2) De asemenea, sunt aplicabile, prin analogie, si dispozitiile art. 1.653, inclusiv atunci cand exista litigiu cu privire la dreptul de proprietate asupra bunului ce urmeaza a face obiectul locatiunii.
(3) Daca legea nu dispune altfel, locatiunile incheiate de persoanele care, potrivit legii, nu pot face decat acte de administrare nu vor depasi 5 ani.

Locatiunea fara durata determinata

Art. 1.785. - Daca in contract partile nu au aratat durata locatiunii, fara a-si fi dorit sa contracteze pe o durata nedeterminata, in lipsa uzantelor, locatiunea se considera incheiata:
a) pentru un an, in cazul locuintelor nemobilate sau spatiilor pentru exercitarea activitatii unui profesionist;
b) pe durata corespunzatoare unitatii de timp pentru care s-a calculat chiria, in cazul bunurilor mobile ori in acela al camerelor sau apartamentelor mobilate;
c) pe durata locatiunii imobilului, in cazul bunurilor mobile puse la dispozitia locatarului pentru folosinta unui imobil.

§2. Obligațiile locatorului

Obligatiile principale ale locatorului

Art. 1.786. - Locatorul este tinut, chiar fara vreo stipulatie expresa:
a) sa predea locatarului bunul dat in locatiune;
b) sa mentina bunul in stare corespunzatoare de folosinta pe toata durata locatiunii;
c) sa asigure locatarului linistita si utila folosinta a bunului pe tot timpul locatiunii.

Predarea bunului

Art. 1.787. - Locatorul este obligat sa predea bunul impreuna cu toate accesoriile sale in stare corespunzatoare utilizarii acestuia.

Sarcina reparatiilor

Art. 1.788. - **(1)** Locatorul este obligat sa efectueze toate reparatiile care sunt necesare pentru a mentine bunul in stare corespunzatoare de intrebuintare pe toata durata locatiunii, conform destinatiei stabilite potrivit art. 1.799.
(2) Sunt in sarcina locatarului reparatiile locative, a caror necesitate rezulta din folosinta obisnuita a bunului.
(3) Daca, dupa incheierea contractului, se iveste nevoia unor reparatii care sunt in sarcina locatorului, iar acesta din urma, desi incunostintat, nu incepe sa ia de indata masurile necesare, reparatiile pot fi facute de locatar. In acest caz, locatorul este dator sa plateasca, in afara sumelor avansate de locatar, dobanzi socotite de la data efectuarii cheltuielilor.
(4) In caz de urgenta, locatarul il poate instiinta pe locator si dupa inceperea reparatiilor, dobanzile la sumele avansate neputand curge decat de la data instiintarii.

Asigurarea folosintei

Art. 1.789. - Locatorul este obligat sa intreprinda tot ceea ce este necesar pentru a asigura in mod constant locatarului folosinta linistita si utila a bunului, fiind dator sa se abtina de la orice fapt care ar impiedica, diminua sau stanjeni o asemenea folosinta.

Garantia contra viciilor

Art. 1.790. - **(1)** Locatorul garanteaza contra tuturor viciilor lucrului care impiedica sau micsoreaza folosirea lui, chiar daca nu le-a cunoscut la incheierea contractului si fara a tine seama daca ele existau dinainte ori au survenit in cursul locatiunii.
(2) Locatorul nu raspunde pentru viciile care erau aparente la data incheierii contractului si pe care locatarul nu le-a reclamat in conditiile art. 1.690 alin. (3). Locatorul poate fi obligat la despagubiri pentru prejudiciile pe care viciile aparente le cauzeaza vietii, sanatatii sau integritatii corporale a locatarului.

Efectele garantiei contra viciilor

Art. 1.791. - **(1)** Daca locatorul nu inlatura viciile in cel mai scurt termen, locatarul are dreptul la o scadere proportionala a chiriei. In cazul in care viciile sunt atat de grave incat, daca le-ar fi cunoscut, locatarul nu ar fi luat bunul in locatiune, el poate rezilia contractul, in conditiile legii.
(2) Atunci cand aceste vicii aduc vreun prejudiciu locatarului, locatorul poate fi obligat si la daune-interese, in afara de cazul cand dovedeste ca nu le-a cunoscut si ca, potrivit imprejurarilor, nu era dator sa le cunoasca.

Garantia pentru lipsa calitatilor convenite

Art. 1.792. - Dispozitiile privitoare la garantia contra viciilor ascunse se aplica si atunci cand bunul dat in locatiune nu corespunde calitatilor convenite de catre parti.

Tulburarile de fapt

Art. 1.793. - Locatorul nu este tinut sa il garanteze pe locatar de tulburarea cauzata prin fapta unui tert care nu pretinde vreun drept asupra bunului, afara numai daca tulburarile incepute inaintea predarii bunului il impiedica pe locatar sa il preia, caz in care dispozitiile art. 1.794 alin. (2) sunt aplicabile.

Tulburarile de drept

Art. 1.794. - **(1)** Daca un tert pretinde vreun drept asupra bunului dat in locatiune, locatorul este dator sa il apere pe locatar chiar si in lipsa unei tulburari de fapt. Daca locatarul este lipsit in tot sau in parte de folosinta bunului, locatorul trebuie sa il despagubeasca pentru toate prejudiciile suferite din aceasta cauza.
(2) Indiferent de gravitatea tulburarii, daca i-a comunicat-o locatorului, fara ca acesta sa o inlature de indata, locatarul poate cere o scadere proportionala a chiriei. Daca tulburarea este atat de grava incat, daca ar fi cunoscut-o, locatarul nu ar fi contractat, el poate rezilia contractul in conditiile legii.
(3) Locatarul care, la incheierea contractului, cunostea cauza de evictiune nu are dreptul la daune-interese.

Introducerea in proces a locatorului

Art. 1.795. - **(1)** Daca locatarul este chemat in judecata de un tert care pretinde un drept asupra bunului inchiriat, inclusiv un drept de servitute, si exista riscul pierderii, in tot sau in parte, a folosintei bunului, el are dreptul sa ceara introducerea in proces a locatorului, in conditiile Codului de procedura civila.
(2) Locatarul va fi tinut sa il despagubeasca pe locator de toate prejudiciile suferite ca urmare a necomunicarii tulburarii de catre locatar. El nu va fi insa tinut la despagubiri daca dovedeste ca locatorul nu ar fi avut castig de cauza sau ca, avand cunostinta de tulburare, nu a actionat.

§3. Obligațiile locatarului

Obligatiile principale

Art. 1.796. - Locatarul are urmatoarele obligatii principale:
a) sa ia in primire bunul dat in locatiune;
b) sa plateasca chiria in cuantumul si la termenul stabilite prin contract;
c) sa foloseasca bunul cu prudenta si diligenta;
d) sa restituie bunul la incetarea, din orice cauza, a contractului de locatiune.

Data platii chiriei

Art. 1.797. - **(1)** In lipsa de stipulatie contrara, locatarul este obligat sa plateasca chiria la termenele stabilite potrivit uzantelor.
(2) Daca nu exista uzante si in lipsa unei stipulatii contrare, chiria se plateste dupa cum urmeaza:

a) in avans pentru toata durata contractului, daca aceasta nu depaseste o luna;
b) in prima zi lucratoare a fiecarei luni, daca durata locatiunii este mai mare de o luna, dar mai mica de un an;
c) in prima zi lucratoare a fiecarui trimestru, daca durata locatiunii este de cel putin un an.

Caracterul executoriu

Art. 1.798. - Contractele de locatiune incheiate prin inscris sub semnatura privata care au fost inregistrate la organele fiscale, precum si cele incheiate in forma autentica constituie titluri executorii pentru plata chiriei la termenele si in modalitatile stabilite in contract sau, in lipsa acestora, prin lege.

Obligatiile privind folosirea bunului

Art. 1.799. - Locatarul este obligat sa foloseasca bunul luat in locatiune cu prudenta si diligenta, potrivit destinatiei stabilite prin contract sau, in lipsa, potrivit celei prezumate dupa anumite imprejurari, cum ar fi natura bunului, destinatia sa anterioara ori cea potrivit careia locatarul il foloseste.

Schimbarea formei ori destinatiei bunului. Folosirea abuziva

Art. 1.800. - Daca locatarul modifica bunul ori ii schimba destinatia sau daca il intrebuinteaza astfel incat il prejudiciaza pe locator, acesta din urma poate cere daune-interese si, dupa caz, rezilierea contractului.

Instiintarea locatorului despre nevoia de reparatii

Art. 1.801. - Locatarul este obligat, sub sanctiunea platii de daune-interese si a suportarii oricaror alte cheltuieli, sa ii notifice de indata locatorului necesitatea efectuarii reparatiilor care sunt in sarcina acestuia din urma.

Reparatiile locative

Art. 1.802. - In lipsa de stipulatie contrara, reparatiile de intretinere curenta sunt in sarcina locatarului.

Lipsa de folosinta in caz de reparatii urgente

Art. 1.803. - (1) Daca in timpul locatiunii bunul are nevoie de reparatii care nu pot fi amanate pana la sfarsitul locatiunii sau a caror amanare ar expune bunul pericolului de a fi distrus, locatarul va suporta restrangerea necesara a locatiunii cauzata de aceste reparatii.
(2) Daca totusi reparatiile dureaza mai mult de 10 zile, pretul locatiunii va fi scazut proportional cu timpul si cu partea bunului de care locatarul a fost lipsit.
(3) Daca reparatiile sunt de asa natura incat, in timpul executarii lor, bunul devine impropriu pentru intrebuintarea convenita, locatarul poate rezilia contractul.

Obligatia de a permite examinarea bunului

Art. 1.804. - Locatarul este obligat sa permita examinarea bunului de catre locator la intervale de timp rezonabile in raport cu natura si destinatia bunului, precum si de catre cei care doresc sa il cumpere sau care, la incetarea contractului, doresc sa il ia in locatiune, fara insa ca prin aceasta sa i se cauzeze o stanjenire nejustificata a folosintei bunului.

§4. Sublocațiunea şi cesiunea contractului de locațiune

Dreptul de a subcontracta si de a ceda contractul

Art. 1.805. - Locatarul poate sa incheie o sublocatiune, totala sau partiala, ori chiar sa cedeze locatiunea, in tot sau in parte, unei alte persoane, daca aceasta facultate nu i-a fost interzisa in mod expres. Cu toate acestea, daca bunul este mobil, sublocatiunea ori cesiunea nu este permisa decat cu acordul scris al locatorului.

Interdictia sublocatiunii si a cesiunii

Art. 1.806. - (1) Interdictia de a incheia o sublocatiune o include si pe aceea de a ceda locatiunea. Interdictia de a ceda locatiunea nu o include pe aceea de a incheia o sublocatiune.
(2) Interdictia de a incheia o sublocatiune priveste atat sublocatiunea totala, cat si pe cea partiala. Interdictia de a ceda locatiunea priveste atat cesiunea totala, cat si pe cea partiala.

Efectele sublocatiunii. Actiuni impotriva sublocatarului

Art. 1.807. - (1) In caz de neplata a chiriei cuvenite in temeiul locatiunii, locatorul il poate urmari pe sublocatar pana la concurenta chiriei pe care acesta din urma o datoreaza locatarului principal. Plata anticipata a chiriei catre locatarul principal nu poate fi opusa locatorului.
(2) Locatorul isi pastreaza dreptul prevazut la alin. (1) atunci cand creanta avand ca obiect chiria datorata in temeiul sublocatiunii a fost cedata.
(3) Locatorul poate, de asemenea, sa se indrepte direct impotriva sublocatarului pentru a-l constrange la executarea celorlalte obligatii asumate prin contractul de sublocatiune.

Efectele cesiunii locatiunii

Art. 1.808. - (1) Prin cesiunea contractului de locatiune de catre locatar, cesionarul dobandeste drepturile si este tinut de obligatiile locatarului izvorate din contractul de locatiune.
(2) Dispozitiile privind cesiunea contractului se aplica in mod corespunzator.

§5. Expirarea termenului şi tacita relocațiune

Expirarea termenului

Art. 1.809. - (1) Contractul de locatiune inceteaza de drept la expirarea termenului convenit de parti sau, dupa caz, prevazut de lege, fara a fi necesara o instiintare prealabila.
(2) In privinta obligatiei de restituire a bunului dat in locatiune, contractul incheiat pe durata determinata si constatat prin inscris autentic constituie, in conditiile legii, titlu executoriu la expirarea termenului.
(3) Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator si contractului incheiat pe perioada determinata prin inscris sub semnatura privata si inregistrat la organul fiscal competent.

Tacita relocatiune

Art. 1.810. - (1) Daca, dupa implinirea termenului, locatarul continua sa detina bunul si sa isi indeplineasca obligatiile fara vreo impotrivire din partea locatorului, se considera incheiata o noua locatiune, in conditiile celei vechi, inclusiv in privinta garantiilor.
(2) Noua locatiune va fi insa pe durata nedeterminata, daca prin lege sau conventia partilor nu se prevede altfel.

§6. Înstrăinarea bunului dat în locațiune

Opozabilitatea contractului de locatiune fata de dobanditor

Art. 1.811. - Daca bunul dat in locatiune este instrainat, dreptul locatarului este opozabil dobanditorului, dupa cum urmeaza:
a) in cazul imobilelor inscrise in cartea funciara, daca locatiunea a fost notata in cartea funciara;

b) in cazul imobilelor neinscrise in cartea funciara, daca data certa a locatiunii este anterioara datei certe a instrainarii;
c) in cazul mobilelor supuse unor formalitati de publicitate, daca locatarul a indeplinit aceste formalitati;
d) in cazul celorlalte bunuri mobile, daca la data instrainarii bunul se afla in folosinta locatarului.

Incetarea locatiunii in caz de instrainare

Art. 1.812. - (1) Daca partile convin astfel, locatiunea inceteaza in cazul instrainarii bunului dat in locatiune.
(2) Cu toate acestea, locatiunea ramane opozabila dobanditorului chiar si dupa ce locatarului i s-a notificat instrainarea, pentru un termen de doua ori mai mare decat cel care s-ar fi aplicat notificarii denuntarii contractului, conform prevederilor art. 1.816 alin. (2).
(3) Locatarul caruia i s-a comunicat incetarea contractului cu respectarea prevederilor alin. (2) nu are drept la despagubire nici impotriva locatorului, nici impotriva dobanditorului.

Raporturile dintre locatar si dobanditor

Art. 1.813. - (1) In cazurile prevazute la art. 1.811, dobanditorul se subroga in toate drepturile si obligatiile locatorului care izvorasc din locatiune.
(2) Locatorul initial ramane raspunzator pentru prejudiciile cauzate locatarului anterior instrainarii.

Efectele garantiilor constituite de locatar

Art. 1.814. - Cand locatarul bunului instrainat a dat garantii locatorului pentru indeplinirea obligatiilor sale, dobanditorul se subroga in drepturile izvorand din aceste garantii, in conditiile legii.

Cesiunea si plata anticipata a chiriei

Art. 1.815. - Plata anticipata a chiriei sau cesiunea creantei privind chiria nu poate fi opusa dobanditorului decat daca in privinta acestora au fost indeplinite, inainte ca instrainarea sa devina opozabila locatarului, formalitatile de publicitate prin inscrierea la arhiva sau, dupa caz, in cartea funciara, in functie de obiectul locatiunii, ori daca plata anticipata sau cesiunea a fost cunoscuta de dobanditor pe alta cale.

§7. Încetarea contractului

Denuntarea contractului

Art. 1.816. - (1) Daca locatiunea a fost facuta fara determinarea duratei, oricare dintre parti poate denunta contractul prin notificare.
(2) Notificarea facuta cu nerespectarea termenului de preaviz stabilit de lege sau, in lipsa, de uzante nu produce efecte decat de la implinirea acelui termen.
(3) La implinirea termenului de preaviz, obligatia de restituire a bunului devine exigibila, iar contractul de locatiune incheiat in conditiile prevazute la art. 1.809 alin. (2) sau (3), dupa caz, constituie, in conditiile legii, titlu executoriu cu privire la aceasta obligatie.

Rezilierea locatiunii

Art. 1.817. - Atunci cand, fara justificare, una dintre partile contractului de locatiune nu isi executa obligatiile nascute din acest contract, cealalta parte are dreptul de a rezilia locatiunea, cu daune-interese, daca este cazul, potrivit legii

Imposibilitatea folosirii bunului

Art. 1.818. - (1) Daca bunul este distrus in intregime sau nu mai poate fi folosit potrivit destinatiei stabilite, locatiunea inceteaza de drept.
(2) Daca imposibilitatea folosirii bunului este numai partiala, locatarul poate, dupa imprejurari, sa ceara fie rezilierea locatiunii, fie reducerea proportionala a chiriei.
(3) Atunci cand bunul este doar deteriorat, locatiunea continua, fiind aplicabile dispozitiile art. 1.788.
(4) In toate cazurile in care imposibilitatea totala sau partiala de folosire a bunului este fortuita, locatarul nu are drept la daune-interese.

Desfiintarea titlului locatorului

Art. 1.819. - (1) Desfiintarea dreptului care permitea locatorului sa asigure folosinta bunului inchiriat determina incetarea de drept a contractului de locatiune.
(2) Cu toate acestea, locatiunea va continua sa produca efecte si dupa desfiintarea titlului locatorului pe durata stipulata de parti, fara a se depasi un an de la data desfiintarii titlului locatorului, insa numai daca locatarul a fost de buna-credinta la incheierea locatiunii.

Moartea locatorului sau a locatarului

Art. 1.820. - (1) Locatiunea nu inceteaza prin moartea locatorului sau a locatarului.
(2) Cu toate acestea, in cazul locatiunii cu durata determinata, mostenitorii locatarului pot denunta contractul in termen de 60 de zile de la data la care au luat cunostinta de moartea locatarului si existenta locatiunii.

Restituirea bunului

Art. 1.821. - (1) La incetarea locatiunii, locatarul este obligat sa restituie bunul luat in locatiune in starea in care l-a primit, in afara de ceea ce a pierit sau s-a deteriorat din cauza vechimii.
(2) Pana la proba contrara, locatarul este prezumat ca a primit bunul in stare corespunzatoare de intrebuintare potrivit destinatiei stabilite.
(3) Restituirea bunurilor mobile luate in locatiune se face in locul in care au fost predate.

Raspunderea locatarului pentru bunul inchiriat

Art. 1.822. - (1) Locatarul raspunde pentru degradarea bunului inchiriat in timpul folosintei sale, inclusiv cea cauzata de incendiu, daca nu dovedeste ca a survenit fortuit.
(2) El raspunde inclusiv pentru degradarea cauzata de membrii familiei sale, de sublocatarul sau, ca si de fapta altor persoane carora le-a ingaduit in orice mod folosirea, detinerea sau accesul la bun.

Imbunatatirile facute de locatar

Art. 1.823. - (1) Locatorul are dreptul de a pastra lucrarile adaugate si autonome efectuate asupra bunului pe durata locatiunii si nu poate fi obligat la despagubiri decat daca locatarul a efectuat lucrarile cu acordul prealabil al locatorului.
(2) Daca lucrarile au fost efectuate fara acordul prealabil al locatorului, acesta poate alege sa ceara locatarului aducerea bunului in starea initiala, precum si plata de despagubiri pentru orice paguba ar fi cauzata bunului de catre locatar.
(3) In cazul in care nu a avut acordul prealabil al locatorului, locatarul nu poate invoca, in niciun caz, dreptul de retentie.

SECȚIUNEA a 2-a
Reguli particulare in materia inchirierii locuintelor

Inchirierea facuta fara determinarea duratei

Art. 1.824. - (1) Atunci cand contractul de inchiriere s-a incheiat fara determinarea duratei si nu s-a convenit altfel, chiriasul poate denunta contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz

care nu poate fi mai mic decat sfertul intervalului de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei.
(2) In cazul prevazut la alin. (1), locatorul poate denunta contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic de:
a) 60 de zile, daca intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este de o luna sau mai mare;
b) 15 zile, daca intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este mai mic de o luna.

Denuntarea inchirierii incheiate pe durata determinata

Art. 1.825. - (1) Daca inchirierea este pe durata determinata, locatarul poate denunta unilateral contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz de cel putin 60 de zile. Orice clauza contrara este considerata nescrisa.
(2) In cazul in care inchirierea este pe durata determinata, iar in contract s-a prevazut ca locatorul poate denunta unilateral contractul in vederea satisfacerii nevoilor locative proprii sau ale familiei sale, acestei denuntari i se aplica termenul de preaviz prevazut la art. 1.824 alin. (2).

Clauze nescrise

Art. 1.826. - Este considerata nescrisa orice clauza in temeiul careia:
a) chiriasul este obligat sa incheie o asigurare cu un asigurator impus de locator;
b) se prevede raspunderea solidara sau indivizibila a chiriasilor din apartamente diferite situate in acelasi imobil, in cazul degradarii elementelor de constructii si a instalatiilor, obiectelor si dotarilor aferente partilor comune ale imobilului;
c) chiriasul se obliga sa recunoasca sau sa plateasca in avans, cu titlu de reparatii locative, sume stabilite pe baza estimarilor facute exclusiv de locator;
d) locatorul este indreptatit sa diminueze sau sa suprime, fara contraprestatie echivalenta, prestatiile la care s-a obligat prin contract.

Vicii care ameninta sanatatea ori integritatea corporala

Art. 1.827. - (1) Daca imobilul inchiriat, prin structura sau prin starea sa, constituie o primejdie grava pentru sanatatea celor care lucreaza sau locuiesc in el, chiriasul, chiar daca a renuntat la acest drept, va putea rezilia contractul de inchiriere, in conditiile legii.
(2) Chiriasul are dreptul si la daune-interese daca, la data incheierii contractului, nu a cunoscut viciile bunului.

Dreptul de preferinta al chiriasului la inchiriere

Art. 1.828. - (1) La incheierea unui nou contract de inchiriere a locuintei, chiriasul are, la conditii egale, drept de preferinta. El nu are insa acest drept atunci cand nu si-a executat obligatiile nascute in baza inchirierii anterioare.
(2) Dispozitiile referitoare la exercitarea dreptului de preemptiune in materia vanzarii sunt aplicabile in mod corespunzator.

Folosirea partilor si instalatiilor comune ale cladirii

Art. 1.829. - (1) In cladirile cu mai multe apartamente, chiriasii au dreptul de a intrebuinta partile si instalatiile de folosinta comuna ale cladirii potrivit cu destinatia fiecareia.
(2) Chiriasii sunt obligati sa contribuie la cheltuielile pentru iluminarea, incalzirea, curatarea partilor si instalatiilor de folosinta comuna, precum si la orice alte cheltuieli pe care legea le stabileste in sarcina lor.

Rezilierea contractului

Art. 1.830. - (1) In cazul in care, fara justificare, una dintre partile contractului de inchiriere nu isi executa obligatiile nascute din acest contract, cealalta parte are dreptul la rezilierea contractului.
(2) De asemenea, locatorul poate cere instantei rezilierea contractului de inchiriere si in cazul in care chiriasul, membrii familiei sale sau alte persoane carora acesta din urma le-a ingaduit, in orice mod,

folosirea, detinerea sau accesul in locuinta fie au un comportament care face imposibila convietuirea cu celelalte persoane care locuiesc in acelasi imobil sau in imobile aflate in vecinatate, fie impiedica folosirea normala a locuintei sau a partilor comune.

Evacuarea chiriasului

Art. 1.831. - (1) Daca prin lege nu se prevede altfel, evacuarea chiriasului se face in baza unei hotarari judecatoresti.
(2) Chiriasul este obligat la plata chiriei prevazute in contract pana la data eliberarii efective a locuintei, precum si la repararea prejudiciilor de orice natura cauzate locatorului pana la acea data.

Alte persoane care locuiesc impreuna cu chiriasul

Art. 1.832. - (1) In lipsa unei interdictii stipulate in acest sens, si alte persoane pot locui impreuna cu chiriasul, caz in care vor fi tinute solidar cu acesta, pe durata folosintei exercitate, pentru oricare dintre obligatiile izvorate din contract.
(2) Incetarea, din orice cauza, a contractului de inchiriere, precum si hotararea judecatoreasca de evacuare a chiriasului sunt de drept opozabile si se executa impotriva tuturor persoanelor care locuiesc, cu titlu sau fara titlu, impreuna cu chiriasul.

Subinchirierea si cesiunea contractului de inchiriere

Art. 1.833. - Chiriasul poate ceda contractul de inchiriere a locuintei sau subinchiria locuinta numai cu acordul scris al locatorului, caz in care, in lipsa unei stipulatii contrare, cesionarul, respectiv sublocatarul raspunde solidar cu chiriasul pentru obligatiile asumate fata de locator prin contractul de inchiriere.

Decesul chiriasului

Art. 1.834. - (1) Contractul de inchiriere a locuintei inceteaza in termen de 30 de zile de la data inregistrarii decesului chiriasului.
(2) Descendentii si ascendentii chiriasului au dreptul, in termenul prevazut la alin. (1), sa opteze pentru continuarea contractului de inchiriere pana la expirarea duratei acestuia, daca sunt mentionati in contract si daca au locuit impreuna cu chiriasul. Dispozitiile art. 323 alin. (3) sunt aplicabile in privinta sotului supravietuitor.
(3) Persoanele prevazute la alin. (2), care au cerut continuarea contractului, desemneaza de comun acord persoana sau persoanele care semneaza contractul de inchiriere in locul chiriasului decedat. In cazul in care acestia nu ajung la un acord in termen de 30 de zile de la data inregistrarii decesului chiriasului, desemnarea se face de catre locator.
(4) Subinchirierea consimtita de chirias inceteaza la expirarea termenului prevazut la alin. (1), daca locatiunea nu continua in conditiile alin. (2). In acest ultim caz, persoana desemnata potrivit alin. (3) semneaza contractul de subinchiriere in locul chiriasului decedat.

Locuinte cu destinatie speciala

Art. 1.835. - Regimul inchirierii prevazut de legea speciala pentru locuintele sociale, locuintele de necesitate, locuintele de serviciu, locuintele de interventie si locuintele de protocol se intregeste cu prevederile prezentului cod.

SECȚIUNEA a 3-a
Reguli particulare in materia arendarii

Bunuri ce pot fi arendate

Art. 1.836. - Pot fi arendate orice bunuri agricole, cum ar fi:
a) terenurile cu destinatie agricola, si anume terenuri agricole productive - arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, arbustii fructiferi, plantatiile de hamei si duzi, pasunile impadurite,

terenurile ocupate cu constructii si instalatii agrozootehnice, amenajarile piscicole si de imbunatatiri funciare, drumurile tehnologice, platformele si spatiile de depozitare care servesc nevoilor productiei agricole si terenurile neproductive care pot fi amenajate si folosite pentru productia agricola;

b) animalele, constructiile de orice fel, masinile, utilajele si alte asemenea bunuri destinate exploatarii agricole.

Arendarea facuta pe durata nedeterminata

Art. 1.837. - Daca durata nu este determinata, arendarea se considera a fi facuta pentru toata perioada necesara recoltarii fructelor pe care bunul agricol urmeaza sa le produca in anul agricol in care se incheie contractul.

Conditii de forma

Art. 1.838. - (1) Contractul de arendare trebuie incheiat in forma scrisa, sub sanctiunea nulitatii absolute.

(2) Sub sanctiunea unei amenzi civile stabilite de instanta de judecata pentru fiecare zi de intarziere, arendasul trebuie sa depuna un exemplar al contractului la consiliul local in a carui raza teritoriala se afla bunurile agricole arendate, pentru a fi inregistrat intr-un registru special tinut de secretarul consiliului local.

(3) Cand bunurile arendate sunt situate in raza teritoriala a mai multor consilii locale, cate un exemplar al contractului se depune la fiecare consiliu local in a carui raza teritoriala sunt situate bunurile arendate.

(4) Dispozitiile in materie de carte funciara raman aplicabile.

(5) Toate cheltuielile legate de incheierea, inregistrarea si publicitatea contractului de arendare revin arendasului.

Schimbarea categoriei de folosinta

Art. 1.839. - Arendasul poate schimba categoria de folosinta a terenului arendat numai cu acordul prealabil dat in scris de catre proprietar si cu respectarea dispozitiilor legale in vigoare.

Asigurarea bunurilor arendate

Art. 1.840. - Arendasul este obligat, chiar in lipsa de stipulatie expresa, sa asigure bunurile agricole pentru riscul pierderii recoltei ori al pieirii animalelor din cauza unor calamitati naturale.

Reducerea arendei stabilite in bani in cazul pieirii recoltei

Art. 1.841. - (1) Atunci cand, pe durata arendarii, intreaga recolta a unui an sau cel putin o jumatate din ea a pierit fortuit, arendasul poate cere reducerea proportionala a arendei daca aceasta a fost stabilita intr-o cantitate determinata de produse agricole, intr-o suma de bani determinata sau intr-o suma de bani determinabila in functie de valoarea unei cantitati determinate de produse agricole.

(2) Daca arendarea este facuta pe mai multi ani, reducerea nu se va stabili decat la sfarsitul arendarii, cand se va face o compensare a recoltelor tuturor anilor de folosinta.

Exceptii

Art. 1.842. - (1) Arendasul nu poate obtine reducerea arendei in cazul in care pieirea recoltei a avut loc dupa ce a fost culeasa.

(2) Reducerea arendei nu va putea fi ceruta nici atunci cand cauza pagubei era cunoscuta la data incheierii contractului.

Riscul pieirii fructelor in cazul in care arenda se plateste in fructe

Art. 1.843. - (1) Atunci cand arenda este stabilita intr-o cota din fructe sau intr-o suma de bani

determinabila in functie de valoarea unei astfel de cote, pieirea fortuita, in tot sau in parte, a fructelor de impartit este suportata proportional si nu da niciuneia dintre parti actiune in despagubire impotriva celeilalte.

(2) Daca insa pieirea s-a produs dupa culegerea fructelor si una dintre parti intarzie in mod culpabil predarea sau receptia lor, cota cuvenita acesteia se reduce cu fructele pierdute, iar cota celeilalte parti se considera ca si cum nu ar fi survenit nicio pierdere, afara numai daca fructele ar fi pierit chiar daca predarea si receptia fructelor se faceau la timp.

Plata arendei in fructe

Art. 1.844. - Atunci cand arenda se plateste in fructe, in lipsa altui termen prevazut in contract, arendasul este de drept in intarziere pentru predarea lor de la data culegerii, iar arendatorul este de drept in intarziere pentru receptie de la data la care a fost notificat in scris de catre arendas.

Caracterul executoriu

Art. 1.845. - Contractele de arendare incheiate in forma autentica, precum si cele inregistrate la consiliul local constituie, in conditiile legii, titluri executorii pentru plata arendei la termenele si in modalitatile stabilite in contract.

Cesiunea arendarii

Art. 1.846. - Cu acordul scris al arendatorului, arendasul poate sa cesioneze contractul de arendare sotului care participa la exploatarea bunurilor arendate sau descendentilor sai majori.

Interdictia subarendarii

Art. 1.847. - (1) Nu sunt permise oficiile de arendasi.

(2) Subarendarea totala sau partiala este interzisa, sub sanctiunea nulitatii absolute.

Reinnoirea arendarii

Art. 1.848. - (1) Contractul de arendare se reinnoieste de drept, pentru aceeasi durata, daca niciuna dintre parti nu a comunicat cocontractantului, in scris, refuzul sau cu cel putin 6 luni inainte de expirarea termenului, iar in cazul terenurilor cu destinatie agricola, cu cel putin un an.

(2) Daca durata contractului de arendare este de un an sau mai scurta, termenele de refuz al reinnoirii prevazute la alin. (1) se reduc la jumatate.

Dreptul de preemptiune

Art. 1.849. - Arendasul are drept de preemptiune cu privire la bunurile agricole arendate, care se exercita potrivit art. 1.730-1.739.

Cazuri speciale de incetare a contractului

Art. 1.850. - Contractul de arendare inceteaza prin decesul, incapacitatea sau falimentul arendasului.

CAPITOLUL VI
Contractul de antrepriza

SECȚIUNEA 1
Reguli comune privind contractul de antrepriza

§1. Dispoziții generale

Notiune

Art. 1.851. - (1) Prin contractul de antrepriza, antreprenorul se obliga ca, pe riscul sau, sa execute o anumita lucrare, materiala ori intelectuala, sau sa presteze un anumit serviciu pentru beneficiar, in schimbul unui pret.
(2) Dispozitiile prezentei sectiuni sunt aplicabile, in mod corespunzator, si antreprizei pentru lucrari de constructii, daca sunt compatibile cu regulile particulare prevazute pentru acest contract.

Contractul de subantrepriza

Art. 1.852. - (1) Prin contractul de subantrepriza antreprenorul poate incredinta unuia sau mai multor subantreprenori executarea unor parti ori elemente ale lucrarii sau serviciilor, afara de cazul in care contractul de antrepriza a fost incheiat in considerarea persoanei sale.
(2) In raporturile cu beneficiarul, antreprenorul raspunde pentru fapta subantreprenorului la fel ca pentru propria sa fapta.
(3) Subantrepriza este supusa dispozitiilor prevazute pentru contractul de antrepriza.

Incapacitati

Art. 1.853. - Dispozitiile art. 1.655 alin. (1) se aplica in mod corespunzator si contractului de antrepriza.

Pretul

Art. 1.854. - (1) Pretul antreprizei poate consta intr-o suma de bani sau in orice alte bunuri sau prestatii.
(2) Pretul trebuie sa fie serios si determinat sau cel putin determinabil.
(3) Atunci cand contractul nu cuprinde clauze referitoare la pret, beneficiarul datoreaza pretul prevazut de lege ori calculat potrivit legii sau, in lipsa unor asemenea prevederi legale, pretul stabilit in raport cu munca depusa si cheltuielile necesare pentru executarea lucrarii ori prestarea serviciului, avandu-se in vedere si uzantele existente.

Delimitarea fata de vanzare

Art. 1.855. - Contractul este de vanzare, iar nu de antrepriza, atunci cand, potrivit intentiei partilor, executarea lucrarii nu constituie scopul principal al contractului, avandu-se in vedere si valoarea bunurilor furnizate.

Actiunea directa a lucratorilor

Art. 1.856. - In masura in care nu au fost platite de antreprenor, persoanele care, in baza unui contract incheiat cu acesta, au desfasurat o activitate pentru prestarea serviciilor sau executarea lucrarii contractate au actiune directa impotriva beneficiarului, pana la concurenta sumei pe care acesta din urma o datoreaza antreprenorului la momentul introducerii actiunii.

§2. Obligațiile părților

Procurarea, pastrarea si intrebuintarea materialelor

Art. 1.857. - (1) Daca din lege sau din contract nu rezulta altfel, antreprenorul este obligat sa execute lucrarea cu materialele sale.
(2) Antreprenorul care lucreaza cu materialele sale raspunde pentru calitatea acestora, potrivit dispozitiilor de la contractul de vanzare.

(3) Antreprenorul caruia beneficiarul i-a incredintat materialele este obligat sa le pastreze si sa le intrebuinteze potrivit destinatiei lor, conform regulilor tehnice aplicabile, sa justifice modul in care acestea au fost intrebuintate si sa restituie ceea ce nu a fost folosit la executarea lucrarii.

Informarea beneficiarului

Art. 1.858. - Antreprenorul este obligat sa il informeze fara intarziere pe beneficiar daca normala executare a lucrarii, trainicia ei sau folosirea potrivit cu destinatia acesteia ar fi primejduita din cauza:
a) materialelor procurate sau a celorlalte mijloace pe care, potrivit contractului, beneficiarul le-a pus la dispozitie;
b) instructiunilor necorespunzatoare date de beneficiar;
c) existentei sau ivirii unor imprejurari pentru care antreprenorul nu este tinut sa raspunda.

Neluarea masurilor necesare de catre beneficiar

Art. 1.859. - (1) In cazul in care beneficiarul, desi a fost instiintat de catre antreprenor in conditiile art. 1.858, nu ia masurile necesare intr-un termen potrivit cu imprejurarile, antreprenorul poate rezilia contractul sau poate continua executarea acestuia pe riscul beneficiarului, notificandu-l in acest sens.
(2) Cu toate acestea, daca lucrarea ar fi de natura sa ameninte sanatatea sau integritatea corporala a persoanelor, antreprenorul este obligat sa ceara rezilierea contractului, sub sanctiunea de a prelua riscul si de a raspunde pentru prejudiciile cauzate inclusiv tertilor.

Pieirea lucrarii inainte de receptie

Art. 1.860. - (1) Daca anterior receptiei lucrarea piere ori se deterioreaza din cauze neimputabile beneficiarului, antreprenorul care a procurat materialul este dator sa o refaca pe cheltuiala sa si cu respectarea conditiilor si termenelor initiale, tinand seama, daca este cazul, de regulile privind suspendarea fortuita a executarii obligatiei.
(2) Atunci cand materialul a fost procurat de beneficiar, acesta este tinut sa suporte cheltuielile refacerii lucrarii numai daca pieirea s-a datorat unui viciu al materialelor. In celelalte cazuri, beneficiarul este obligat sa furnizeze din nou materialele, daca pieirea sau deteriorarea nu este imputabila antreprenorului.
(3) Dispozitiile prezentului articol nu sunt aplicabile atunci cand pieirea sau deteriorarea are loc dupa receptia lucrarii, situatie in care antreprenorul ramane raspunzator, daca este cazul, in temeiul garantiei contra viciilor si pentru calitatile convenite.

Controlul executarii lucrarii

Art. 1.861. - Beneficiarul are dreptul ca, pe propria sa cheltuiala, sa controleze lucrarea in cursul executarii ei, fara a-l stanjeni in mod nejustificat pe antreprenor, precum si sa ii comunice acestuia observatiile sale.

Receptia lucrarii

Art. 1.862. - (1) De indata ce a primit comunicarea prin care antreprenorul il instiinteaza ca lucrarea este finalizata, beneficiarul are obligatia ca, intr-un termen rezonabil potrivit naturii lucrarii si uzantelor din domeniu, sa o verifice si, daca aceasta corespunde conditiilor stabilite prin contract, sa o receptioneze, precum si, atunci cand este cazul, sa o ridice.
(2) Daca, fara motive temeinice, beneficiarul nu se prezinta sau nu comunica neintarziat antreprenorului rezultatul verificarii, lucrarea se socoteste receptionata fara rezerve.
(3) Beneficiarul care a receptionat lucrarea fara rezerve nu mai are dreptul de a invoca viciile aparente ale lucrarii sau lipsa aparenta a calitatilor convenite.

Garantia contra viciilor si pentru calitatile convenite

Art. 1.863. - Antreprenorul datoreaza garantie contra viciilor lucrarii si pentru calitatile convenite, potrivit dispozitiilor privind garantia contra viciilor lucrului vandut, care se aplica in mod corespunzator.

Exigibilitatea pretului

Art. 1.864. - (1) Atunci cand obiectul contractului este o lucrare, beneficiarul este obligat sa ii plateasca antreprenorului pretul la data si locul receptiei intregii lucrari, daca prin lege sau contract nu se prevede altfel.
(2) In cazul in care lucrarea a pierit ori s-a deteriorat inainte de receptie, fara vina beneficiarului, antreprenorul nu are dreptul la pret atunci cand el a dat materialul sau cand pieirea ori deteriorarea a avut o alta cauza decat viciile materialului dat de beneficiar. In acest caz, contractul ramane in fiinta, fiind aplicabile dispozitiile art. 1.860.

Pretul estimat

Art. 1.865. - (1) Atunci cand, cu ocazia incheierii contractului, pretul lucrarilor sau al serviciilor a facut obiectul unei estimari, antreprenorul trebuie sa justifice orice crestere a pretului.
(2) Beneficiarul nu este tinut sa plateasca aceasta crestere decat in masura in care ea rezulta din lucrari sau servicii care nu puteau fi prevazute de catre antreprenor la momentul incheierii contractului.

Pretul stabilit in functie de valoarea lucrarilor sau serviciilor

Art. 1.866. - Daca pretul este stabilit in functie de valoarea lucrarilor executate, a serviciilor prestate sau a bunurilor furnizate, antreprenorul este tinut, la cererea beneficiarului, sa ii dea socoteala despre stadiul lucrarilor, despre serviciile deja prestate si despre cheltuielile deja efectuate.

Pretul forfetar

Art. 1.867. - (1) Atunci cand contractul este incheiat pentru un pret global, beneficiarul trebuie sa plateasca pretul convenit si nu poate cere o diminuare a acestuia, motivand ca lucrarea sau serviciul a necesitat mai putina munca ori a costat mai putin decat s-a prevazut.
(2) Tot astfel, antreprenorul nu poate pretinde o crestere a pretului pentru motive opuse celor mentionate la alin. (1).
(3) Pretul forfetar ramane neschimbat, cu toate ca s-au adus modificari cu privire la conditiile de executare initial prevazute, daca partile nu au convenit altfel.

Vanzarea bunurilor neridicate in termen

Art. 1.868. - (1) Daca antreprenorul s-a obligat sa execute o lucrare cu materialul beneficiarului sau sa presteze un serviciu cu privire la un bun pe care beneficiarul i l-a predat in acest scop, iar acesta din urma nu ridica bunul in termen de 6 luni socotit din ziua convenita pentru receptie sau, cand lucrarea ori serviciul s-a finalizat mai tarziu, de la data finalizarii, antreprenorul, dupa ce l-a instiintat in scris pe beneficiar, are dreptul sa vanda bunul cu diligenta unui mandatar cu titlu gratuit al beneficiarului.
(2) Dupa retinerea pretului lucrarii si a cheltuielilor de vanzare, antreprenorul va consemna diferenta la dispozitia beneficiarului.
(3) Dispozitiile prezentului articol nu sunt aplicabile in cazul in care beneficiarul introduce impotriva antreprenorului o actiune intemeiata pe neexecutarea sau executarea necorespunzatoare a lucrarii.

Ipoteca legala

Art. 1.869. - Pentru garantarea platii pretului datorat pentru lucrare, antreprenorul beneficiaza de o ipoteca legala asupra lucrarii, constituita si conservata in conditiile legii.

§3. Încetarea contractului

Decesul beneficiarului

Art. 1.870. - Decesul beneficiarului nu determina incetarea contractului decat daca aceasta face imposibila sau inutila executarea sa.

Decesul antreprenorului sau incapacitatea sa de a executa contractul

Art. 1.871. - (1) In cazul in care antreprenorul decedeaza sau devine, fara culpa sa, incapabil de a finaliza lucrarea sau de a presta serviciul, contractul inceteaza daca a fost incheiat in considerarea aptitudinilor personale ale antreprenorului.
(2) Beneficiarul este tinut sa receptioneze partea deja executata, daca o poate folosi.
(3) De asemenea, in cazul prevazut la alin. (1), beneficiarul este obligat sa plateasca, in proportie cu pretul convenit, valoarea lucrarilor efectuate si a cheltuielilor facute in vederea finalizarii lucrarii, insa numai in masura in care aceste lucrari si cheltuieli ii sunt de folos.
(4) Beneficiarul are dreptul, cu conditia de a plati o indemnizatie adecvata, sa ceara predarea materialelor pregatite si a planurilor pe cale de a fi puse in executare, dispozitiile legale privitoare la drepturile de proprietate intelectuala ramanand aplicabile.

Rezolutiunea sau rezilierea contractului imputabila antreprenorului

Art. 1.872. - Beneficiarul are dreptul sa obtina rezilierea sau, dupa caz, rezolutiunea contractului in cazurile in care, fara justificare:
a) respectarea termenului convenit pentru receptia lucrarii a devenit vadit imposibila;
b) lucrarea sau serviciul nu se executa in modul convenit si intr-un termen stabilit de beneficiar potrivit cu imprejurarile, antreprenorul nu remediaza lipsurile constatate si nu schimba pentru viitor modul de executare a lucrarii sau serviciului;
c) nu se executa alte obligatii ce revin antreprenorului potrivit legii sau in temeiul contractului.

Rezolutiunea sau rezilierea contractului imputabila beneficiarului

Art. 1.873. - Daca antreprenorul nu poate incepe sau continua executarea contractului din cauza neindeplinirii fara justificare de catre beneficiar a propriilor obligatii, antreprenorul este indreptatit sa obtina rezolutiunea ori rezilierea contractului, cu daune-interese, daca este cazul.

SECȚIUNEA a 2-a
Contractul de antrepriza pentru lucrari de constructii

Notiune

Art. 1.874. - Prin contractul de antrepriza pentru lucrari de constructii, antreprenorul se obliga sa execute lucrari care, potrivit legii, necesita eliberarea autorizatiei de construire.

Obligatii accesorii ale beneficiarului

Art. 1.875. - (1) Beneficiarul este obligat sa permita antreprenorului, in masura in care este necesara pentru executarea lucrarii, folosirea cailor de acces, a instalatiilor proprii de alimentare cu apa si a altor utilitati ce deservesc imobilul.
(2) Beneficiarul este obligat sa obtina toate autorizatiile cerute de lege pentru executarea lucrarii. In vederea executarii acestei obligatii, antreprenorul trebuie sa coopereze cu beneficiarul, furnizandu-i informatiile necesare pe care le detine sau pe care ar trebui sa le detina in considerarea specializarii sale.

Controlul executarii lucrarilor

Art. 1.876. - (1) In cursul executarii contractului, beneficiarul are dreptul ca, fara a stanjeni activitatea normala a antreprenorului, sa controleze stadiul de executie, calitatea si aspectul lucrarilor efectuate si ale materialelor intrebuintate, precum si orice alte aspecte referitoare la indeplinirea de catre antreprenor a obligatiilor sale contractuale.

(2) Beneficiarul comunica antreprenorului constatarile si instructiunile sale in scris, daca nu s-a convenit altfel.

(3) La finalizarea acelei parti din lucrare ce urmeaza a fi acoperita prin executarea ulterioara a altor lucrari sau prin montarea unor elemente de constructii, antreprenorul si beneficiarul sunt obligati sa constate impreuna existenta partii finalizate si conformitatea acesteia cu dispozitiile legale si clauzele contractului. In acest scop, daca nu s-a convenit altfel, antreprenorul il convoaca pe beneficiar la locul executarii lucrarii inauntrul unui termen rezonabil, a carui intindere se stabileste, potrivit uzantelor existente, in raport cu natura lucrarii si locul situarii acesteia. In cazul in care beneficiarul nu se prezinta la termenul comunicat in scris sau pe alta cale convenita de catre parti, antreprenorul poate intocmi singur actul de constatare a lucrarii ce urmeaza a fi acoperita.

Imprejurari care impiedica executarea lucrarilor

Art. 1.877. - (1) In cazul in care, in cursul executarii contractului, constata greseli sau lipsuri in lucrarile de proiectare in temeiul carora s-a incheiat contractul, antreprenorul este obligat sa comunice de indata beneficiarului si proiectantului constatarile sale, impreuna cu propunerile de remediere, in masura in care acestea intra in domeniul pregatirii sale profesionale, precum si sa ceara beneficiarului sa ia masurile corespunzatoare.

(2) Daca beneficiarul, luand si avizul proiectantului, nu comunica de indata masurile luate pentru inlaturarea greselilor sau lipsurilor semnalate ori daca masurile luate nu sunt corespunzatoare, antreprenorul poate sa suspende executarea lucrarilor, instiintandu-i de indata despre aceasta pe beneficiar si proiectant.

Receptia lucrarilor. Riscul contractului

Art. 1.878. - (1) Dupa finalizarea constructiei, se va proceda, in conditiile legii, la receptia provizorie la terminarea lucrarii, urmata de receptia finala.

(2) Riscurile trec asupra beneficiarului de la data receptiei provizorii la terminarea lucrarii.

Raspunderea pentru vicii

Art. 1.879. - (1) Termenele de garantie contra viciilor lucrarii sunt cele stabilite de legea speciala.

(2) Arhitectul sau inginerul este exonerat de raspunderea pentru viciile lucrarii numai daca dovedeste ca acestea nu rezulta din deficiente ale expertizelor sau planurilor pe care le-a furnizat si, daca este cazul, din vreo lipsa de diligenta in coordonarea sau supravegherea lucrarilor.

(3) Antreprenorul este exonerat de raspundere numai daca dovedeste ca viciile rezulta din deficiente ale expertizelor sau planurilor arhitectului ori ale inginerului ales de catre beneficiar. Subantreprenorul nu este exonerat decat daca dovedeste ca viciile rezulta din deciziile antreprenorului sau din expertizele ori planurile arhitectului sau ale inginerului.

(4) Fiecare dintre partile prevazute la alin. (2) si (3) poate fi exonerata de raspundere daca dovedeste ca aceste vicii rezulta din deciziile impuse de beneficiar in alegerea solului sau a materialelor ori in alegerea subantreprenorilor, a expertilor sau a metodelor de construire. Exonerarea de raspundere nu opereaza atunci cand aceste vicii, desi puteau sa fie prevazute in cursul executarii lucrarii, nu au fost notificate beneficiarului. Prevederile art. 1.859 raman aplicabile.

Inceputul prescriptiei privind raspunderea pentru vicii

Art. 1.880. - (1) Prescriptia dreptului la actiune pentru vicii aparente incepe sa curga de la data receptiei finale sau, dupa caz, a implinirii termenului acordat antreprenorului prin procesul-verbal de receptie finala, pentru inlaturarea viciilor constatate.

(2) Prescriptia dreptului la actiune pentru viciile lucrarii de proiectare incepe sa curga odata cu prescriptia dreptului la actiune pentru viciile lucrarilor executate de antreprenor, afara numai daca viciile lucrarilor de proiectare au fost descoperite mai inainte, caz in care prescriptia va incepe sa curga de la data descoperirii acestora.

CAPITOLUL VII
Contractul de societate

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 1.881. - (1) Prin contractul de societate doua sau mai multe persoane se obliga reciproc sa coopereze pentru desfasurarea unei activitati si sa contribuie la aceasta prin aporturi banesti, in bunuri, in cunostinte specifice sau prestatii, cu scopul de a imparti beneficiile sau de a se folosi de economia ce ar putea rezulta.
(2) Fiecare asociat contribuie la suportarea pierderilor proportional cu participarea la distributia beneficiului, daca prin contract nu s-a stabilit altfel.
(3) Societatea se poate constitui cu sau fara personalitate juridica.

Conditii de validitate

Art. 1.882. - (1) Poate fi asociat orice persoana fizica sau persoana juridica, afara de cazul in care prin lege se dispune altfel. Un sot nu poate deveni asociat prin aportarea de bunuri comune decat cu consimtamantul celuilalt sot, dispozitiile art. 349 aplicandu-se in mod corespunzator.
(2) Orice societate trebuie sa aiba un obiect determinat si licit, in acord cu ordinea publica si bunele moravuri.
(3) Fiecare asociat trebuie sa contribuie la constituirea societatii prin aporturi banesti, in bunuri, in prestatii sau cunostinte specifice.

Regimul aporturilor

Art. 1.883. - (1) In cazul unei societati cu personalitate juridica, aporturile intra in patrimoniul societatii, iar in cazul unei societati fara personalitate juridica, aporturile devin coproprietatea asociatilor, afara de cazul in care au convenit, in mod expres, ca vor trece in folosinta lor comuna.
(2) In cazul aportului unor bunuri imobile sau, dupa caz, al altor drepturi reale imobiliare, contractul se incheie in forma autentica.
(3) Transferul drepturilor asupra bunurilor aportate este supus formelor de publicitate prevazute de lege. Daca inscrierea dreptului in registrele de publicitate a fost facuta inainte de data inmatricularii societatii, transferul drepturilor este, in toate cazurile, afectat de conditia dobandirii personalitatii juridice.

Forma contractului

Art. 1.884. - (1) Contractul de societate se incheie in forma scrisa. Daca prin lege nu se prevede altfel, forma scrisa este necesara numai pentru dovada contractului.
(2) Sub sanctiunea nulitatii absolute, contractul prin care se infiinteaza o societate cu personalitate juridica trebuie incheiat in forma scrisa si trebuie sa prevada asociatii, aporturile, forma juridica, obiectul, denumirea si sediul societatii.

Durata societatii

Art. 1.885. - (1) Durata societatii este nedeterminata, daca prin contract nu se prevede altfel.
(2) Asociatii pot prelungi durata societatii, inainte de expirarea acesteia.

Raspunderea asociatilor fondatori si a primilor administratori

Art. 1.886. - (1) Asociatii fondatori si primii administratori numiti prin contract raspund solidar pentru prejudiciul cauzat prin nerespectarea unei conditii de forma a contractului de societate sau a unei formalitati necesare pentru constituirea societatii ori, daca este cazul, pentru dobandirea personalitatii juridice de catre aceasta.
(2) In cazul modificarii contractului, dispozitiile alin. (1) se aplica administratorilor cu drept de reprezentare a societatii aflati in functie la data modificarii, respectiv la data la care ar fi trebuit sa se

indeplineasca formalitatile referitoare la aceasta modificare.

Domeniul de aplicare

Art. 1.887. - (1) Prezentul capitol constituie dreptul comun in materia societatilor.
(2) Legea poate reglementa diferite tipuri de societati in considerarea formei, naturii sau obiectului de activitate.

Formele societare

Art. 1.888. - Dupa forma lor, societatile pot fi:
a) simple;
b) in participatie;
c) in nume colectiv;
d) in comandita simpla;
e) cu raspundere limitata;
f) pe actiuni;
g) in comandita pe actiuni;
h) cooperative;
i) alt tip de societate anume reglementat de lege.

Dobandirea personalitatii juridice

Art. 1.889. - (1) Prin contractul de societate sau printr-un act separat, asociatii pot conveni constituirea unei societati cu personalitate juridica, cu respectarea conditiilor prevazute de lege. In acest caz, raspunderea lor pentru datoriile sociale este subsidiara, nelimitata si solidara, daca prin lege nu se dispune altfel.
(2) Daca, potrivit vointei asociatilor, societatea urmeaza sa aiba personalitate juridica, indiferent de obiectul de activitate, ea poate fi constituita numai in forma si conditiile prevazute de legea speciala care ii confera personalitate juridica.
(3) Societatea dobandeste personalitate juridica prin si de la data inmatricularii in registrul comertului, daca prin lege nu se dispune altfel.
(4) Pana la data dobandirii personalitatii juridice, raporturile dintre asociati sunt guvernate de regulile aplicabile societatii simple.

SECȚIUNEA a 2-a
Societatea simpla

§1. Încheierea contractului de societate

Conditii de forma

Art. 1.890. - Contractul de societate nu este supus unor formalitati speciale, cu exceptia celor prevazute la art. 1.884 alin. (1) si celor care rezulta din natura bunurilor ce constituie aport.

Modificarea contractului de societate

Art. 1.891. - In lipsa de stipulatie contrara sau daca prin lege nu se dispune altfel, modificarea contractului de societate se face cu respectarea dispozitiilor prevazute de lege pentru incheierea sa valabila.

Personalitatea juridica

Art. 1.892. - (1) Societatea simpla nu are personalitate juridica.
(2) Daca asociatii doresc dobandirea personalitatii juridice, prin actul de modificare a contractului de

societate vor indica, in mod expres, forma juridica a acesteia si vor pune de acord toate clauzele sale cu dispozitiile legale aplicabile societatii nou-infiintate.

(3) In cazul prevazut la alin. (2) dobandirea personalitatii juridice se face fara a se dispune dizolvarea societatii simple. Asociatii si societatea nou-infiintata raspund solidar si indivizibil pentru toate datoriile societatii nascute inainte de dobandirea personalitatii juridice.

Societatile de fapt

Art. 1.893. - Societatile supuse conditiei inmatricularii conform legii si ramase neinmatriculate, precum si societatile de fapt sunt asimilate societatilor simple.

§2. Efectele contractului de societate

I. Drepturile si obligatiile asociatilor intre ei

Formarea capitalului social

Art. 1.894. - (1) Asociatii contribuie la formarea capitalului social al societatii, prin aporturi banesti sau in bunuri, dupa caz.

(2) Capitalul social subscris se divide in parti egale, numite parti de interes, care se distribuie asociatilor proportional cu aporturile fiecaruia, daca prin lege sau contractul de societate nu se prevede altfel.

(3) Asociatii se pot obliga la aport in prestatii sau in cunostinte specifice, cu titlu de aport societar. In schimbul acestui aport, asociatii participa, potrivit actului constitutiv, la impartirea beneficiilor si suportarea pierderilor, precum si la luarea deciziilor in societate.

Realizarea aporturilor

Art. 1.895. - (1) Fiecare dintre asociati raspunde fata de societate si fata de ceilalti asociati pentru varsarea aporturilor la care s-a obligat.

(2) Drepturile conferite de partile de interes sunt suspendate pana la varsarea aporturilor la capitalul social.

Aportul in bunuri

Art. 1.896. - (1) Aportul in bunuri, altele decat cele fungibile, se efectueaza prin transferul drepturilor asupra acestora si predarea efectiva a bunurilor in stare de functionare potrivit destinatiei sociale.

(2) Asociatul care aporteaza proprietatea sau un alt drept real asupra unui bun raspunde pentru efectuarea aportului intocmai unui vanzator fata de cumparator, iar asociatul care aporteaza folosinta raspunde pentru efectuarea aportului intocmai unui locator fata de locatar.

(3) Aporturile constand in bunuri fungibile sau consumptibile nu pot fi subscrise cu titlu de aport in folosinta, ci devin, in toate cazurile, proprietatea asociatilor, chiar daca in contractul de societate nu s-a stipulat aceasta in mod expres.

Aportul in bunuri incorporale

Art. 1.897. - (1) Asociatul care aporteaza o creanta raspunde pentru existenta creantei la momentul aportului si incasarea acesteia la scadenta, fiind obligat sa acopere cuantumul acesteia, dobanda legala care incepe sa curga de la scadenta si orice alte daune ce ar rezulta, daca creanta nu se incaseaza in tot sau in parte.

(2) Asociatul care aporteaza actiuni sau parti sociale emise de o alta societate raspunde pentru efectuarea aportului intocmai unui vanzator fata de cumparator.

(3) Asociatul care aporteaza cambii sau alte titluri de credit care circula in comert raspunde potrivit alin. (1).

Aportul in numerar

Art. 1.898. - Asociatul care a subscris ca aport o suma de bani datoreaza in caz de neexecutare suma la care s-a obligat, dobanda legala de la scadenta si orice alte daune care ar rezulta, fiind de drept pus in intarziere.

Aporturile in prestatii si cunostinte specifice

Art. 1.899. - (1) Aportul in prestatii sau cunostinte specifice este datorat in mod continuu, atat timp cat asociatul care s-a obligat la acesta este membru al societatii, iar asociatul este tinut fata de societate pentru toate castigurile realizate din activitatile care fac obiectul aportului.
(2) Aporturile in prestatii sau cunostinte specifice se efectueaza prin desfasurarea de catre asociatul care s-a obligat a unor activitati concrete si prin punerea la dispozitia societatii a unor informatii, pentru realizarea obiectului acesteia, in modalitatile si conditiile stabilite prin contractul de societate.
(3) Neexecutarea aportului in prestatii sau cunostinte specifice da loc numai la o actiune in excludere cu daune-interese, daca este cazul.

Regimul partilor de interes

Art. 1.900. - (1) Partile de interes sunt indivizibile.
(2) Partile de interes platite sau varsate in intregime dau drept de vot in adunarea asociatilor, daca prin contract nu s-a prevazut altfel.
(3) Cand o parte de interes devine proprietatea comuna a mai multor persoane, acestea sunt obligate sa desemneze un reprezentant unic pentru exercitarea drepturilor sociale aferente.
(4) Cat timp o parte de interes este proprietatea comuna a mai multor persoane, acestea raspund in mod solidar pentru efectuarea varsamintelor datorate.

Transmiterea partilor de interes

Art. 1.901. - (1) Transmiterea partilor de interes se face in limitele si conditiile prevazute de lege si de contractul de societate. Transmiterea partilor de interes catre persoane din afara societatii este permisa cu consimtamantului tuturor asociatilor. Partile de interes se pot transmite si prin mostenire, daca prin contract nu se dispune altfel.
(2) Orice asociat poate rascumpara, substituindu-se in drepturile dobanditorului, partile de interes dobandite cu titlu oneros de un tert fara consimtamantul tuturor asociatilor, in termen de 60 de zile de la data la care a cunoscut sau ar fi trebuit sa cunoasca cesiunea. Daca mai multi asociati exercita concomitent acest drept, partile de interes se aloca proportional cu cota de participare la profit.
(3) In cazul prevazut la alin. (2) si ori de cate ori legea impune cesiunea partilor de interes, valoarea acestora este stabilita de un expert agreat de partile cesiunii sau, in lipsa unui acord, de catre instanta.
(4) Cesiunea cu titlu gratuit a partilor de interes este asimilata unei cesiuni cu titlu oneros si da loc la aplicarea dispozitiilor alin. (2) si (3). In privinta formei, cesiunea cu titlu gratuit este supusa regimului juridic al donatiei.

Participarea la profit si pierderi

Art. 1.902. - (1) Participarea la profitul societatii implica si contributia la pierderile societatii, in conditiile prevazute de contractul de societate, ale prezentului capitol sau ale legii speciale aplicabile, dupa caz.
(2) Partea fiecarui asociat la profituri si pierderi este proportionala cu aportul sau la capitalul social, daca nu s-a convenit altfel. Partea la profituri si pierderi a asociatului al carui raport consta in prestatii sau cunostinte specifice este egala cu cea a asociatului care a contribuit cu aportul cel mai mic, daca nu s-a convenit altfel.
(3) Asociatii pot participa la castig in proportie diferita de contributia la pierderi, cu conditia ca astfel de diferente sa fie rezonabile potrivit cu imprejurarile si sa fie expres prevazute in contract.
(4) Cand contractul stabileste numai partea de castig, aceeasi proportie are loc si cat priveste pierderile.
(5) Orice clauza prin care un asociat este exclus de la impartirea beneficiilor sau de la participarea la pierderi este considerata nescrisa.
(6) Prin exceptie de la art. 1.881 alin. (2), asociatul al carui aport consta in prestatii sau cunostinte

specifice este scutit, in masura corespunzatoare acestui aport, de a participa la pierderi, daca aceasta scutire a fost prevazuta in mod expres in contractul de societate.

Obligatia de neconcurenta

Art. 1.903. - (1) Asociatul nu poate face concurenta societatii pe cont propriu sau pe contul unei terte persoane si nici nu poate face pe socoteala sa ori pe socoteala altuia vreo operatiune care ar putea fi pagubitoare pentru societate.
(2) Asociatul nu poate lua parte pe cont propriu sau pe contul unei terte persoane la o activitate care ar conduce la privarea societatii de bunurile, prestatiile sau cunostintele specifice la care asociatul s-a obligat.
(3) Beneficiile rezultand din oricare dintre activitatile interzise potrivit alin. (1) si (2) se cuvin societatii, iar asociatul este tinut pentru orice daune ce ar putea rezulta.

Folosirea bunurilor sociale

Art. 1.904. - (1) In lipsa de stipulatie contrara, fiecare asociat poate folosi bunurile sociale in interesul societatii, potrivit cu destinatia acestora si fara sa stanjeneasca drepturile celorlalti asociati.
(2) Asociatul care, fara consimtamantul scris al celorlalti asociati, intrebuinteaza bunurile sociale in folosul sau sau al unei alte persoane este obligat sa restituie societatii beneficiile ce au rezultat si sa acopere daunele ce ar putea rezulta.

Folosirea fondurilor comune

Art. 1.905. - (1) Niciun asociat nu poate lua din fondurile comune mai mult decat i s-a fixat pentru cheltuielile facute sau pentru cele ce urmeaza sa se faca in interesul societatii.
(2) Asociatul care incalca dispozitiile alin. (1) este raspunzator de sumele luate si de toate daunele-interese ce ar putea rezulta.
(3) Prin contractul de societate se poate stipula ca asociatii pot lua din casa societatii anumite sume de bani pentru cheltuielile lor particulare.

Distributia platii datoriilor debitorului comun

Art. 1.906. - In cazul in care un debitor comun plateste o parte din datoriile sale fata de societate si fata de asociat, avand aceeasi scadenta, asociatul in mainile caruia s-a facut plata va aloca suma primita stingerii creantei sale si creantei societare, proportional cu raportul dintre acestea.

Cheltuielile facute pentru societate

Art. 1.907. - (1) Asociatul are dreptul la rambursarea cheltuielilor pe care le-a facut pentru societate si de a fi indemnizat pentru obligatiile sau pierderile pe care le-a asumat sau suferit actionand de buna-credinta in interesul societatii.
(2) Asociatul nu poate compensa cheltuielile si pierderile prevazute la alin. (1) cu datoriile sale fata de societate si nici paguba cauzata societatii din culpa sa cu foloasele pe care i le-a adus prin diferite operatiuni.
(3) Este interzisa compensarea intre datoria unui tert fata de societate si creanta acestuia asupra unui asociat.

Asocierea asupra drepturilor sociale si cedarea acestora

Art. 1.908. - (1) Un asociat isi poate asocia o terta persoana la drepturile sale sociale fara consimtamantul celorlalti asociati, dar persoana respectiva nu va putea deveni asociat al societatii fara consimtamantul celorlalti asociati, care trebuie dat in conditiile dispozitiilor art. 1.901.
(2) Asociatul nu poate ceda, fara consimtamantul tuturor celorlalti asociati, drepturile sale sociale, sub sanctiunea aplicarii prevederilor art. 1.901 alin. (2) si (3).
(3) Asociatul nu poate garanta in niciun fel obligatiile personale sau ale vreunui tert cu drepturile sociale, fara consimtamantul tuturor asociatilor, sub sanctiunea nulitatii absolute a garantiei.

(4) Asociatul unei societati cu durata nedeterminata nu poate cere, inainte de incetarea societatii, restituirea sau contravaloarea partii care i se cuvine din bunurile comune ale societatii, afara de cazul retragerii sau excluderii sale.

Promisiunea asupra drepturilor sociale

Art. 1.909. - Orice promisiune facuta de un asociat de a ceda, vinde, garanta in orice fel sau de a renunta la drepturile sale sociale ii confera beneficiarului acesteia numai dreptul la daunele ce ar rezulta din neexecutare.

Hotararile privind societatea

Art. 1.910. - (1) Asociatii, chiar lipsiti de dreptul de administrare, au dreptul sa participe la luarea hotararilor colective ale adunarii asociatilor.
(2) Hotararile cu privire la societate se iau cu majoritatea voturilor asociatilor, daca prin contract sau prin lege nu se stabileste altfel.
(3) Prin exceptie de la prevederile alin. (2), hotararile privind modificarea contractului de societate sau numirea unui administrator unic se iau cu consimtamantul tuturor asociatilor.
(4) Obligatiile unui asociat nu pot fi marite fara consimtamantul acestuia.
(5) Orice clauza contrara dispozitiilor prezentului articol este considerata nescrisa.

Adoptarea hotararilor

Art. 1.911. - (1) Hotararile sunt adoptate de asociatii reuniti in adunarea asociatilor. Contractul poate prevedea modul de convocare si desfasurare a acesteia, iar in lipsa, hotararea poate fi adoptata si prin consultarea scrisa a acestora.
(2) Hotararile pot, de asemenea, rezulta din consimtamantul tuturor asociatilor exprimat in actul incheiat de societate.

Contestarea hotararilor

Art. 1.912. - (1) Asociatul nemultumit de o hotarare luata cu majoritate o poate contesta la instanta judecatoreasca, in termen de 15 zile de la data la care a fost luata, daca a fost prezent, si de la data comunicarii, daca a fost lipsa. Daca hotararea nu i-a fost comunicata, termenul curge de la data la care a luat cunostinta de aceasta, dar nu mai tarziu de un an de la data la care a fost luata hotararea.
(2) Termenul de 15 zile prevazut la alin. (1) este termen de decadere.

II. Administrarea societatii

Numirea administratorilor

Art. 1.913. - (1) Numirea administratorilor, modul de organizare a acestora, limitele mandatului, precum si orice alt aspect legat de administrarea societatii se stabilesc prin contract sau prin acte separate.
(2) Administratorii pot fi asociati sau neasociati, persoane fizice ori persoane juridice, romane sau straine.
(3) Daca prin contract nu se dispune altfel, societatea este administrata de asociati, care au mandat reciproc de a administra unul pentru altul in interesul societatii. Operatiunea facuta de oricare dintre ei este valabila si pentru partea celorlalti, chiar fara a le fi luat consimtamantul in prealabil.
(4) Oricare dintre ei se poate opune, in scris, operatiunii mai inainte ca ea sa fie incheiata.
(5) Opozitia nu produce insa efecte fata de tertii de buna-credinta.

Limitele si revocarea mandatului de administrator

Art. 1.914. - (1) Administratorul, in absenta opozitiei asociatilor, poate face orice act de administrare in interesul societatii.

(2) Administratorul poate fi revocat potrivit regulilor de la contractul de mandat, daca nu se prevede altfel in contractul de societate.
(3) Clauzele care limiteaza puterile de administrare conferite de lege nu sunt opozabile fata de tertii de buna-credinta.

Raspunderea administratorilor

Art. 1.915. - (1) Administratorii raspund personal fata de societate pentru prejudiciile aduse prin incalcarea legii, a mandatului primit sau prin culpa in administrarea societatii.
(2) Daca mai multi administratori au lucrat impreuna, raspunderea este solidara. Cu toate acestea, in privinta raporturilor dintre ei, instanta poate stabili o raspundere proportionala cu culpa fiecaruia la savarsirea faptei cauzatoare de prejudicii.

Pluralitatea de administratori

Art. 1.916. - Cand sunt mai multi administratori, fara ca prin imputernicire sa se determine puterile fiecaruia sau sa fie obligati sa lucreze impreuna, fiecare poate administra singur in interesul societatii, cu buna-credinta. Daca imputernicirea stipuleaza sa lucreze impreuna, niciunul dintre ei nu poate face actele de administrare fara ceilalti, chiar daca acestia ar fi in imposibilitate de a actiona.

Adoptarea deciziilor

Art. 1.917. - Daca s-a stipulat ca administratorii decid cu unanimitate sau cu majoritate, dupa caz, acestia nu pot efectua acte de administrare decat impreuna, cu exceptia cazurilor de forta majora, cand absenta unei decizii ar putea cauza o paguba grava societatii.

Drepturile asociatilor care nu sunt administratori

Art. 1.918. - (1) Actele de administrare a societatii si cele de dispozitie asupra bunurilor acesteia sunt interzise asociatilor care nu au calitatea de administrator, sub sanctiunea acoperirii daunelor ce ar putea rezulta. Drepturile tertilor de buna-credinta nu sunt afectate.
(2) Daca legea nu prevede altfel, oricare dintre asociati are dreptul de a consulta registrele si situatiile financiare ale societatii, de a lua cunostinta de operatiunile acesteia si de a consulta orice document al societatii, fara a stanjeni operatiunile societatii si a afecta drepturile celorlalti asociati.
(3) Administratorii vor intocmi un raport anual cu privire la mersul societatii, care va fi comunicat asociatilor. Oricare dintre acestia poate solicita dezbaterea raportului de catre toti asociatii, caz in care administratorii sunt obligati sa convoace reunirea asociatilor la sediul social pentru acest scop.
(4) Orice clauza contractuala contrara dispozitiilor prezentului articol este considerata nescrisa.

Reprezentarea in justitie

Art. 1.919. - (1) Societatea este reprezentata prin administratorii cu drept de reprezentare sau, in lipsa numirii, prin oricare dintre asociati, daca nu s-a stipulat prin contract dreptul de reprezentare numai pentru unii dintre acestia.
(2) Societatea sta in justitie sub denumirea prevazuta in contract sau cea inregistrata, in mod legal, dupa caz, daca prin lege nu se prevede altfel. Tertii de bunacredinta se pot prevala de oricare dintre acestea.

III. Obligatiile asociatilor fata de terti

Obligatiile fata de creditorii societatii

Art. 1.920. - (1) In executarea obligatiilor fata de creditorii societatii, fiecare asociat raspunde cu propriile sale bunuri proportional cu aportul sau la patrimoniul social, numai in cazul in care creditorul social nu a putut fi indestulat din bunurile comune ale asociatilor.
(2) Creditorul personal al unui asociat, in masura in care nu s-a putut indestula din bunurile proprii ale

acestuia, va putea cere, dupa caz, sa se inapoieze sau sa se desparta si sa se atribuie debitorului sau partea ce se cuvine acestuia din bunurile comune ale asociatilor, cu aplicarea, in mod corespunzator, a dispozitiilor art. 1.929.

Raspunderea asociatilor aparenti

Art. 1.921. - (1) Orice persoana care pretinde ca este asociat sau creeaza tertilor deliberat o aparenta convingatoare in acest sens raspunde fata de tertii de buna- credinta intocmai ca un asociat.
(2) Societatea nu va raspunde fata de tertul astfel indus in eroare decat daca i-a dat motive suficiente pentru a-l considera pe pretinsul asociat drept asociat sau in cazul in care, cunoscand manoperele pretinsului asociat, nu ia masurile rezonabile pentru a impiedica inducerea tertului in eroare.

Raspunderea asociatilor oculti

Art. 1.922. - Asociatii oculti raspund fata de tertii de buna-credinta ca si ceilalti asociati.

Interdictia emiterii instrumentelor financiare

Art. 1.923. - (1) Societatea nu poate emite instrumente financiare, sub sanctiunea nulitatii absolute atat a actelor incheiate in acest scop, cat si a instrumentelor financiare emise, in afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.
(2) Asociatii, chiar neadministratori, raspund solidar, in subsidiar, in raport cu societatea, pentru orice daune s-ar cauza tertilor de buna-credinta prejudiciati prin incalcarea interdictiei prevazute la alin. (1).

Obligatiile administratorilor fata de terti

Art. 1.924. - Administratorii societatii vor informa tertii asupra puterilor lor inainte de incheierea actului cu acestia.

§3. Pierderea calității de asociat

Cazuri generale

Art. 1.925. - Pierderea calitatii de asociat are loc prin cesiunea partilor in societate, executarea silita a acestora, moartea, incetarea personalitatii juridice, falimentul, punerea sub interdictie judecatoreasca, retragerea si excluderea din societate.

Retragerea din societatea cu durata nedeterminata

Art. 1.926. - Asociatul unei societati cu durata nedeterminata sau al carei contract prevede dreptul de retragere se poate retrage din societate, notificand societatea cu un preaviz rezonabil, daca este de buna-credinta si retragerea sa in acel moment nu produce o paguba iminenta societatii.

Retragerea din societatea cu durata determinata

Art. 1.927. - (1) Asociatul unei societati cu durata determinata sau avand un obiect care nu se poate infaptui decat intr-un anumit timp se poate retrage pentru motive temeinice, cu acordul majoritatii celorlalti asociati, daca prin contract nu se prevede altfel.
(2) Daca acordul nu este intrunit, asociatul se poate adresa instantei, care, hotarand asupra retragerii, va aprecia legitimitatea si temeinicia motivelor, oportunitatea retragerii in raport cu imprejurarile si buna-credinta a partilor. In toate cazurile, asociatul este tinut sa acopere daunele ce ar putea rezulta din retragerea sa.

Excluderea din societate

Art. 1.928. - La cererea unui asociat, instanta judecatoreasca, pentru motive temeinice, poate hotari excluderea din societate a oricaruia dintre asociati.

Drepturile asociatului exclus

Art. 1.929. - (1) Un asociat care isi pierde calitatea altfel decat prin cesiune sau executarea silita a partilor sale in societate poate obtine valoarea partilor sale de la data incetarii calitatii de asociat, iar ceilalti asociati sunt tinuti sa ii plateasca imediat ce aceasta a fost stabilita, cu dobanda legala de la data incetarii calitatii de asociat.
(2) In cazul in care partile nu convin asupra valorii partilor de interes, aceasta se va stabili de catre instanta in conditiile art. 1.901 alin. (3).

§4. Încetarea contractului de societate şi dizolvarea societății

Cazurile generale de incetare

Art. 1.930. - (1) Sub rezerva unor dispozitii legale speciale, contractul inceteaza si societatea se dizolva prin:
a) realizarea obiectului societatii sau imposibilitatea neindoielnica a realizarii acestuia;
b) consimtamantul tuturor asociatilor;
c) hotararea instantei, pentru motive legitime si temeinice;
d) implinirea duratei societatii, cu exceptia cazului in care se aplica dispozitiile art. 1.931;
e) nulitatea societatii;
f) alte cauze stipulate in contractul de societate.
(2) Societatea care intra in dizolvare se lichideaza.

Prelungirea tacita a contractului de societate

Art. 1.931. - Societatea este tacit prorogata atunci cand, cu toate ca durata sa a expirat, aceasta continua sa execute operatiunile sale, iar asociatii continua sa initieze operatiuni ce intra in obiectul sau si sa se comporte ca asociati. Prorogarea opereaza pe o durata de un an, continuand din an in an, de la data expirarii duratei, daca sunt indeplinite aceleasi conditii.

Nulitatea societatii

Art. 1.932. - (1) Nulitatea societatii poate rezulta exclusiv din incalcarea dispozitiilor imperative ale prezentului capitol, stipulate sub sanctiunea nulitatii, sau din nesocotirea conditiilor generale de validitate a contractelor, daca legea speciala nu prevede altfel.
(2) Este considerata nescrisa orice clauza contractuala contrara unei dispozitii imperative din prezentul capitol a carei incalcare nu este sanctionata cu nulitatea societatii.

Regimul nulitatii

Art. 1.933. - (1) Nulitatea se acopera si nu va fi constatata sau declarata in cazul in care cauza nulitatii a fost inlaturata inainte de a se pune concluzii in fond in fata instantei de judecata.
(2) Instanta, sesizata cu o cerere in constatarea sau declararea nulitatii, este obligata sa puna in discutia partilor posibilitatea de remediere a cauzelor de nulitate care afecteaza contractul de societate si sa fixeze un termen util pentru acoperirea nulitatii, chiar daca partile se impotrivesc.
(3) Dreptul la actiune, cu exceptia nulitatii pentru obiectul ilicit al societatii, se prescrie in termen de 3 ani de la data incheierii contractului.

Regularizarea societatii

Art. 1.934. - (1) In cazul anulabilitatii societatii pentru vicierea consimtamantului sau incapacitatea unui asociat si atunci cand regularizarea este posibila, orice persoana interesata poate sa puna in

intarziere pe acela care este indreptatit sa invoce nulitatea, fie pentru a se face regularizarea, fie pentru a exercita actiunea in anulare in termen de 6 luni de cand a fost pus in intarziere, sub sanctiunea decaderii. Despre punerea in intarziere va fi instiintata si societatea.

(2) Societatea sau orice asociat poate, in termenul prevazut la alin. (1), sa propuna instantei investite cu actiunea in anulare orice masuri de acoperire a nulitatii, in special prin rascumpararea drepturilor sociale care apartin reclamantului. In acest caz, instanta poate fie sa pronunte nulitatea, fie sa declare obligatorii masurile propuse, daca acestea din urma au fost in prealabil adoptate de societate in conditiile cerute pentru modificarile aduse contractului de societate. La adoptarea acestor din urma masuri nu se tine seama de votul asociatului reclamant.

(3) In caz de contestare a valorii drepturilor sociale care revin asociatului, valoarea acestora se determina cu respectarea dispozitiilor art. 1.901 alin. (3).

Efectele nulitatii

Art. 1.935. - (1) Societatea inceteaza de la data ramanerii definitive a hotararii prin care a fost constatata sau, dupa caz, declarata nulitatea si intra in lichidarea patrimoniului social.

(2) Prin hotararea judecatoreasca de declarare sau constatare, dupa caz, a nulitatii societatii se vor numi si lichidatorii.

(3) Nici societatea si nici asociatii nu se pot prevala de nulitate fata de tertii de buna-credinta.

Raspunderea pentru nulitatea societatii

Art. 1.936. - (1) Dreptul la actiunea in repararea prejudiciului cauzat prin declararea sau, dupa caz, constatarea nulitatii societatii se prescrie in termen de 3 ani, care incepe sa curga de la data ramanerii definitive a hotararii judecatoresti de declarare sau constatare a nulitatii.

(2) Disparitia cauzei de nulitate sau regularizarea societatii nu impiedica exercitarea dreptului la actiune in despagubiri pentru repararea prejudiciului suferit prin interventia nulitatii. In aceste cazuri, dreptul la actiune se prescrie in termen de 3 ani din ziua in care nulitatea a fost acoperita.

Pieirea bunurilor subscrise ca aport

Art. 1.937. - (1) Cand unul dintre asociati a promis sa puna in comun proprietatea sau folosinta unui bun care a pierit ori s-a pierdut inainte ca aportul sa fi fost facut, societatea inceteaza fata de toti asociatii, afara de cazul in care societatea poate continua si fara asociatul care a subscris bunul ce a pierit ori s-a pierdut.

(2) Societatea inceteaza, de asemenea, in toate cazurile, prin pieirea bunului, daca a fost pusa in comun numai folosinta acestuia, iar proprietatea a ramas asociatului, afara de cazul in care societatea poate continua si fara asociatul care a subscris bunul ce a pierit.

Alte cazuri de incetare

Art. 1.938. - In cazul in care contractul nu prevede altfel, societatea inceteaza si prin:

a) moartea ori punerea sub interdictie a uneia dintre persoanele fizice asociate;

b) incetarea calitatii de subiect de drept a uneia dintre persoanele juridice asociate;

c) falimentul unui asociat.

Continuarea contractului in cazul mortii unui asociat

Art. 1.939. - In contractul de societate se poate stipula ca la moartea unui asociat societatea sa continue de drept cu mostenitorii acestuia.

Drepturile mostenitorilor in cadrul societatii

Art. 1.940. - Daca s-a stipulat ca, in cazurile prevazute la art. 1.938, societatea va continua intre asociatii ramasi, asociatul ori, dupa caz, mostenitorul sau nu are drept decat la partea sa ori a autorului sau, dupa situatia societatii, la data cand evenimentul s-a produs. El nu participa la drepturile si nu este tinut de obligatiile ulterioare decat in masura in care acestea sunt urmarea necesara a operatiunilor

facute inaintea acestui eveniment.

§5. Lichidarea societății

Numirea si revocarea lichidatorului

Art. 1.941. - (1) Lichidarea se face, daca nu s-a prevazut altfel in contractul de societate sau prin conventie ulterioara, de toti asociatii sau de un lichidator numit de ei cu unanimitate. In caz de neintelegere, lichidatorul este numit de instanta judecatoreasca, la cererea oricaruia dintre asociati.
(2) Lichidatorul numit de asociati poate fi revocat de asociati cu unanimitate de voturi. El poate fi, de asemenea, revocat pentru motive temeinice, la cererea oricarei persoane interesate, de instanta judecatoreasca.
(3) Lichidatorul numit de instanta judecatoreasca poate fi revocat numai de catre aceasta, la cererea oricarei persoane interesate.
(4) Pot fi numiti lichidatori atat persoane fizice, cat si persoane juridice, care au statut de practicieni in insolventa.
(5) Cand sunt mai multi lichidatori, hotararile lor se iau cu majoritate absoluta.

Obligatiile si raspunderea lichidatorilor

Art. 1.942. - Obligatiile si raspunderea lichidatorilor sunt reglementate de dispozitiile aplicabile administratorilor, in afara de cazul in care prin lege sau prin contractul de societate se dispune altfel.

Inventarul

Art. 1.943. - (1) Administratorii trebuie sa predea lichidatorilor bunurile si documentele sociale si sa prezinte acestora bilantul ultimului exercitiu financiar.
(2) Lichidatorii trebuie sa intocmeasca inventarul bunurilor si fondurilor sociale si sa stabileasca activul si pasivul patrimoniului social. Inventarul trebuie sa fie semnat de administratori si lichidatori.

Puterile lichidatorilor

Art. 1.944. - (1) Lichidatorii pot sa incheie toate actele necesare lichidarii si, daca asociatii nu au stipulat altfel, pot sa vanda, chiar in bloc, bunurile sociale, sa incheie conventii arbitrale si sa faca tranzactii.
(2) Ei reprezinta societatea in justitie, in conditiile prevazute de lege.
(3) Lichidatorii nu pot insa sa initieze noi operatiuni, sub sanctiunea de a raspunde personal si solidar pentru toate daunele ce ar putea rezulta.

Plata datoriilor sociale

Art. 1.945. - Asociatii sau, dupa caz, lichidatorul sunt tinuti a plati creditorii societatii, a consemna sumele necesare pentru plata creantelor exigibile la o data ulterioara, contestate sau care nu au fost infatisate de creditori, si a inapoia cheltuielile ori avansurile facute in interesul social de unii asociati.

Restituirea aporturilor si impartirea excedentului ramas in urma lichidarii

Art. 1.946. - (1) Dupa plata datoriilor sociale, activul ramas este destinat rambursarii aporturilor subscrise si varsate de asociati, iar eventualul excedent constituie profit net, care va fi repartizat intre asociati proportional cu partea fiecaruia la beneficii, daca nu s-a prevazut altfel prin contractul de societate sau prin hotarare a asociatilor, si cu aplicarea, daca este cazul, a prevederilor art. 1.912 alin. (1).
(2) Bunurile aduse in uzufruct sau in folosinta se restituie in natura.
(3) Daca bunul adus in proprietate se afla inca in masa patrimoniala, acesta va fi restituit, la cererea asociatului, in natura, cu obligatia platii unei sulte, daca este cazul.
(4) Dupa rambursarea aporturilor banesti si in bunuri, asociatul care a contribuit la patrimoniul social

cu aporturi in cunostinte specifice sau prestatii are dreptul de a primi, in limita cotei sale de participare la profit, bunurile rezultate din prestatia sa, daca acestea se afla inca in patrimoniul societatii, cu obligatia platii unei sulte, daca este cazul.

(5) Daca in urma lichidarii excedentul ramas consta intr-un bun a carui atribuire catre asociati este interzisa de lege, lichidatorul va vinde bunul la licitatie publica, cu incuviintarea prealabila a instantei competente, iar suma se imparte asociatilor, potrivit alin. (1).

Suportarea pasivului

Art. 1.947. - Daca activul net este neindestulator pentru inapoierea in intregime a aporturilor si pentru plata obligatiilor sociale, pierderea se suporta de asociati potrivit cu contributia acestora stabilita prin contract.

Imparteala bunurilor sociale

Art. 1.948. - Imparteala in natura a bunurilor societatii se face potrivit regulilor privitoare la imparteala bunurilor proprietate comuna.

SECȚIUNEA a 3-a
Asocierea in participatie

Notiune

Art. 1.949. - Contractul de asociere in participatie este contractul prin care o persoana acorda uneia sau mai multor persoane o participatie la beneficiile si pierderile uneia sau mai multor operatiuni pe care le intreprinde.

Proba

Art. 1.950. - Contractul se probeaza numai prin inscris.

Personalitatea juridica

Art. 1.951. - Asocierea in participatie nu poate dobandi personalitate juridica si nu constituie fata de terti o persoana distincta de persoana asociatilor. Tertul nu are niciun drept fata de asociere si nu se obliga decat fata de asociatul cu care a contractat.

Regimul aporturilor

Art. 1.952. - (1) Asociatii raman proprietarii bunurilor puse la dispozitia asociatiei.

(2) Ei pot conveni ca bunurile aduse in asociere, precum si cele obtinute in urma folosirii acestora sa devina proprietate comuna.

(3) Bunurile puse la dispozitia asocierii pot trece, in tot sau in parte, in proprietatea unuia dintre asociati pentru realizarea obiectului asocierii, in conditiile convenite prin contract si cu respectarea formalitatilor de publicitate prevazute de lege.

(4) Asociatii pot stipula redobandirea in natura a bunurilor prevazute la alin. (3) la incetarea asocierii.

Raporturile dintre asociati si fata de terti

Art. 1.953. - (1) Asociatii, chiar actionand pe contul asocierii, contracteaza si se angajeaza in nume propriu fata de terti.

(2) Cu toate acestea, daca asociatii actioneaza in aceasta calitate fata de terti sunt tinuti solidar de actele incheiate de oricare dintre ei.

(3) Asociatii exercita toate drepturile decurgand din contractele incheiate de oricare dintre ei, dar tertul este tinut exclusiv fata de asociatul cu care a contractat, cu exceptia cazului in care acesta din urma a

declarat calitatea sa la momentul incheierii actului.
(4) Orice clauza din contractul de asociere care limiteaza raspunderea asociatilor fata de terti este inopozabila acestora.
(5) Orice clauza care stabileste un nivel minim garantat de beneficii pentru unul sau unii dintre asociati este considerata nescrisa.

Forma si conditiile asocierii

Art. 1.954. - Cu exceptia dispozitiilor prevazute la art. 1.949-1.953, conventia partilor determina forma contractului, intinderea si conditiile asocierii, precum si cauzele de dizolvare si lichidare a acesteia.

CAPITOLUL VIII
Contractul de transport

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 1.955. - Prin contractul de transport, o parte, numita transportator, se obliga, cu titlu principal, sa transporte o persoana sau un bun dintr-un loc in altul, in schimbul unui pret pe care pasagerul, expeditorul sau destinatarul se obliga sa il plateasca, la timpul si locul convenite.

Dovada contractului

Art. 1.956. - Contractul de transport se dovedeste prin documente de transport, precum scrisoare de trasura, recipisa de bagaje, foaie de parcurs, conosament, tichet ori legitimatie de calatorie sau altele asemenea, de la caz la caz.

Modalitati de transport

Art. 1.957. - **(1)** Transportul poate fi realizat de unul sau mai multi transportatori, in acest din urma caz putand fi succesiv ori combinat.
(2) Transportul succesiv este cel efectuat de 2 sau mai multi transportatori succesivi care utilizeaza acelasi mod de transport, iar transportul combinat este cel in care acelasi transportator sau aceiasi transportatori succesivi utilizeaza moduri de transport diferite.
(3) Transportatorii care se succeda isi predau unul altuia bunurile si bagajele transportate, pana la destinatie, fara interventia expeditorului sau a calatorului.

Domeniul de aplicare

Art. 1.958. - **(1)** Dispozitiile prezentului capitol se aplica tuturor modurilor de transport, in masura in care nu se dispune altfel prin legi speciale sau nu sunt aplicabile practici statornicite intre parti ori uzante.
(2) Cu exceptia situatiei in care este efectuat de un transportator care isi ofera serviciile publicului in cadrul activitatii sale profesionale, transportul cu titlu gratuit nu este supus dispozitiilor cuprinse in acest capitol. In acest caz, transportatorul este tinut numai de o obligatie de prudenta si diligenta.
(3) Transportatorul care isi ofera serviciile publicului trebuie sa transporte orice persoana care solicita serviciile sale si orice bun al carui transport este solicitat, daca nu are un motiv intemeiat de refuz. Pasagerul, expeditorul si destinatarul sunt obligati sa respecte instructiunile transportatorului.

Raspunderea transportatorului

Art. 1.959. - **(1)** Transportatorul nu poate exclude sau limita raspunderea sa decat in cazurile prevazute de lege.
(2) Transportatorul raspunde pentru prejudiciile cauzate prin intarzierea ajungerii la destinatie, cu

exceptia cazului fortuit si a fortei majore.

Substituirea

Art. 1.960. - **(1)** Daca transportatorul isi substituie un alt transportator pentru executarea totala sau partiala a obligatiei sale, acesta din urma este considerat parte in contractul de transport.
(2) Plata efectuata unuia dintre transportatori este liberatorie in privinta tuturor transportatorilor care i-au substituit pe altii sau au fost substituiti.

SECȚIUNEA a 2-a
Contractul de transport de bunuri

Documentul de transport

Art. 1.961. - **(1)** La remiterea bunurilor pentru transport, expeditorul trebuie sa predea transportatorului, in afara de documentul de transport, toate documentele suplimentare vamale, sanitare, fiscale si altele asemenea, necesare efectuarii transportului, potrivit legii.
(2) Documentul de transport este semnat de expeditor si trebuie sa cuprinda, intre altele, mentiuni privind identitatea expeditorului, a transportatorului si a destinatarului si, dupa caz, a persoanei care trebuie sa plateasca transportul. Documentul de transport mentioneaza, de asemenea, locul si data luarii in primire a bunului, punctul de plecare si cel de destinatie, pretul si termenul transportului, natura, cantitatea, volumul sau masa si starea aparenta a bunului la predarea spre transport, caracterul periculos al bunului, daca este cazul, precum si documentele suplimentare care au fost predate si insotesc transportul. Partile pot conveni sa introduca si alte mentiuni in documentul de transport. Dispozitiile legii speciale raman aplicabile.
(3) Expeditorul raspunde fata de transportator pentru prejudiciile cauzate de un viciu propriu al bunului sau de orice omisiune, insuficienta ori inexactitate a mentiunilor din documentul de transport sau, daca este cazul, din documentele suplimentare. Transportatorul ramane raspunzator fata de terti pentru prejudiciile rezultate dintr-o astfel de cauza, avand drept de regres impotriva expeditorului.

Pluralitatea de exemplare. Recipisa de primire

Art. 1.962. - **(1)** Documentul de transport se intocmeste in cel putin 3 exemplare, cate unul pentru transportator si expeditor si altul care insoteste bunul transportat pana la destinatie.
(2) In lipsa documentului de transport, transportatorul trebuie sa elibereze expeditorului, la cererea acestuia, o recipisa de primire a bunului spre transport, dispozitiile art. 1.961 alin. (2) aplicandu-se in mod corespunzator. Aceasta prevedere nu se aplica in cazul transportului rutier de marfuri.
(3) Documentul de transport sau, in lipsa acestuia, recipisa de primire dovedeste pana la proba contrara luarea in primire a bunului spre transport, natura, cantitatea si starea aparenta a acestuia.

Documente de transport individuale

Art. 1.963. - In cazul in care expeditorul preda pentru transport mai multe colete, transportatorul are dreptul sa ii solicite acestuia cate un document de transport pentru fiecare colet in parte, daca prin lege nu se prevede altfel.

Documente de transport negociabile

Art. 1.964. - **(1)** Documentul de transport nu este negociabil, cu exceptia cazului in care partile sau legea speciala dispun astfel.
(2) In cazul in care este negociabil, documentul de transport la ordin se transmite prin gir, iar cel la purtator prin remitere.

Transmiterea documentelor de transport la ordin sau la purtator

Art. 1.965. - **(1)** Atunci cand documentul de transport este la ordin sau la purtator, proprietatea

bunurilor transportate se transfera prin efectul transmiterii acestui document.

(2) Forma si efectele girurilor, anularea si inlocuirea documentului de transport sunt supuse dispozitiilor privitoare la cambie si biletul la ordin.

(3) Ultimul giratar al unui sir neintrerupt de giruri care este posesor al titlului este considerat proprietar. Debitorul care isi indeplineste obligatia rezultand din titlu este eliberat, numai daca nu a exista frauda sau culpa grava din partea sa.

Ambalajul

Art. 1.966. - **(1)** Expeditorul are obligatia sa ambaleze bunurile corespunzator naturii acestora si modului de transport.

(2) Expeditorul raspunde fata de transportator pentru prejudiciile cauzate acestuia de ambalajul necorespunzator sau de ambalarea defectuoasa a bunurilor predate spre transport. Transportatorul ramane raspunzator fata de terti pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres contra expeditorului.

Predarea bunurilor transportatorului

Art. 1.967. - Expeditorul trebuie sa predea bunurile la locul si in conditiile convenite prin clauzele contractului sau, in lipsa acestora, potrivit practicilor statornicite intre parti ori uzantelor, sa completeze si sa predea documentul de transport, fiind raspunzator pentru prejudiciile cauzate prin intarziere.

Obligatia de a transporta bunurile

Art. 1.968. - Transportatorul are obligatia de a transporta bunurile predate pentru transport pana la destinatie.

Termenul de transport

Art. 1.969. - Transportul trebuie efectuat in termenul stabilit de parti. Daca termenul in care trebuie facut transportul nu a fost determinat de parti, se tine seama de practicile statornicite intre parti, de uzantele aplicate la locul de plecare, iar in lipsa acestora, se stabileste potrivit imprejurarilor.

Suspendarea transportului si contraordinul

Art. 1.970. - **(1)** Expeditorul poate suspenda transportul si cere restituirea bunurilor sau predarea lor altei persoane decat aceleia mentionate in documentul de transport ori dispune cum va crede de cuviinta, fiind obligat sa plateasca transportatorului cheltuielile si contravaloarea daunelor care sunt consecinta imediata a acestui contraordin. Dispozitiile art. 1.971 sunt aplicabile.

(2) Pentru a exercita dreptul de contraordin trebuie prezentat documentul de transport semnat de transportator sau recipisa de primire, daca un asemenea document a fost eliberat; modificarile ce decurg din contraordin trebuie inscrise in documentul de transport sau pe recipisa sub o noua semnatura a transportatorului.

(3) Dreptul la contraordin inceteaza din momentul in care destinatarul a cerut predarea bunurilor, cu respectarea dispozitiilor art. 1.976.

(4) Transportatorul raspunde pentru prejudiciile produse prin executarea contraordinelor date cu incalcarea dispozitiilor prezentului articol.

Impiedicarea executarii transportului. Consecinte

Art. 1.971. - **(1)** In caz de impiedicare la transport, transportatorul are dreptul sa ii ceara instructiuni expeditorului sau, in lipsa unui raspuns din partea acestuia, sa transporte bunul la destinatie, modificand itinerarul. In acest din urma caz, daca nu a fost o fapta ce ii este imputabila, transportatorul are drept la pretul transportului, la taxele accesorii si la cheltuieli, pe ruta efectiv parcursa, precum si la modificarea, in mod corespunzator, a termenului de executare a transportului.

(2) Daca nu exista o alta ruta de transport sau daca, din alte motive, continuarea transportului nu este posibila, transportatorul va proceda potrivit instructiunilor date de expeditor prin documentul de

transport pentru cazul impiedicarii la transport, iar in lipsa acestora sau daca instructiunile nu pot fi executate, impiedicarea va fi adusa fara intarziere la cunostinta expeditorului, cerandu-i-se instructiuni.

(3) Expeditorul instiintat de ivirea impiedicarii poate denunta contractul platind transportatorului numai cheltuielile facute de acesta si pretul transportului in proportie cu parcursul efectuat.

Modificari aduse de transportator

Art. 1.972. - **(1)** Daca in termen de 5 zile de la trimiterea instiintarii prevazute la art. 1.971 alin. (2) expeditorul nu da, in conditiile legii speciale, instructiuni ce pot fi executate si nici nu ii comunica denuntarea contractului, transportatorul poate sa pastreze bunul in depozit sau il poate depozita la un tert. In cazul in care depozitarea nu este posibila ori bunul se poate altera sau deteriora ori valoarea acestuia nu poate acoperi pretul transportului, taxele accesorii si cheltuielile, transportatorul va valorifica bunul, potrivit dispozitiilor legii.

(2) Cand bunul a fost vandut, pretul, dupa scaderea drepturilor banesti ale transportatorului, trebuie sa fie pus la dispozitia expeditorului, iar daca pretul este mai mic decat drepturile banesti ale transportatorului, expeditorul trebuie sa plateasca diferenta.

(3) In cazul in care impiedicarea la transport a incetat inainte de sosirea instructiunilor expeditorului, bunul se transmite la destinatie, fara a se mai astepta aceste instructiuni, expeditorul fiind instiintat despre aceasta fara intarziere.

Dreptul de dispozitie ulterioara

Art. 1.973. - **(1)** Expeditorul are dreptul, prin dispozitie ulterioara scrisa, sa retraga inainte de plecare bunul ce urma sa fie transportat, sa il opreasca in cursul transportului, sa amane predarea lui catre destinatar ori sa dispuna inapoierea lui la locul de plecare, sa schimbe persoana destinatarului ori locul de destinatie sau sa dispuna o alta modificare a conditiilor de executare a transportului.

(2) Expeditorul care a dat o dispozitie ulterioara este obligat sa plateasca transportatorului, dupa caz, pretul partii efectuate din transport, taxele datorate si cheltuielile pricinuite prin executarea dispozitiei ulterioare, precum si sa il despagubeasca de orice paguba suferita.

(3) Expeditorul nu poate da dispozitie ulterioara care sa aiba ca efect divizarea transportului, in afara de cazul cand legea dispune altfel.

Trecerea dreptului la destinatar

Art. 1.974. - Dreptul expeditorului de a modifica contractul de transport se stinge de indata ce destinatarul si-a manifestat vointa de a-si valorifica drepturile ce rezulta pentru el din contractul de transport potrivit art. 1.977 sau de indata ce expeditorul a predat destinatarului duplicatul de pe documentul de transport. Din acel moment, dreptul de a modifica contractul de transport prin dispozitie ulterioara trece asupra destinatarului.

Dreptul de refuz al transportatorului

Art. 1.975. - **(1)** Transportatorul, conformandu-se dispozitiilor legii speciale, poate refuza executarea dispozitiei ulterioare, instiintandu-l fara intarziere pe cel de la care ea emana, daca executarea dispozitiei ar fi de natura sa tulbure in mod grav bunul mers al exploatarii ori daca, in cazul schimbarii locului de destinatie, sporul de taxe si cheltuieli nu ar fi garantat de valoarea bunului sau in alt fel. Dispozitiile art. 1.978 sunt aplicabile.

(2) Transportatorul are obligatia de instiintare si in cazul in care, la primirea dispozitiei, executarea acesteia nu mai este posibila.

Obligatia de predare si de informare

Art. 1.976. - **(1)** Transportatorul este obligat sa puna bunurile transportate la dispozitia destinatarului sau posesorului documentului de transport la ordin ori la purtator, in locul si termenele indicate in contract sau, in lipsa, potrivit practicilor statornicite intre parti ori uzantelor. Posesorul documentului de transport la ordin sau la purtator este obligat sa il remita transportatorului la preluarea bunurilor transportate.

(2) Predarea bunurilor transportate se face la domiciliul sau sediul destinatarului, daca din contract,

din practicile statornicite intre parti ori conform uzantelor nu rezulta contrariul.
(3) Transportatorul il instiinteaza pe destinatar cu privire la sosirea bunurilor si la termenul pentru preluarea acestora, daca predarea nu se face la domiciliul sau sediul acestuia, potrivit alin. (2).

Data dobandirii drepturilor si obligatiilor de catre destinatar

Art. 1.977. - Fara a aduce atingere drepturilor expeditorului, destinatarul dobandeste drepturile si obligatiile decurgand din contractul de transport prin acceptarea acestuia sau a bunurilor transportate.

Pretul si alte cheltuieli

Art. 1.978. - **(1)** Pretul transportului si al serviciilor accesorii prestate de transportator sunt datorate de expeditor si se platesc la predarea bunurilor pentru transport, daca nu se prevede altfel prin contract sau legea speciala, dupa caz.
(2) Daca bunurile nu sunt de aceeasi natura cu cele descrise in documentul de transport sau valoarea lor este superioara, transportatorul are dreptul la pretul pe care l-ar fi cerut daca ar fi cunoscut aceste imprejurari, dispozitiile legii speciale fiind aplicabile.
(3) Daca pretul se plateste la destinatie, transportatorul va preda bunurile contra platii acestuia de catre destinatar.
(4) Pretul serviciilor accesorii si al cheltuielilor efectuate pe parcursul transportului este datorat de destinatar, daca prin contract sau legea speciala nu se prevede altfel.

Constatarea starii bunului

Art. 1.979. - **(1)** La primirea bunurilor transportate, destinatarul are dreptul sa ceara sa se constate, pe cheltuiala sa, identitatea, cantitatea si starea bunurilor transportate.
(2) Daca se va stabili existenta unor vicii, cheltuielile facute sunt in sarcina transportatorului.
(3) In lipsa conventiei contrare, viciile vor fi verificate potrivit dispozitiilor alin. (4) si (8).
(4) In caz de neintelegere asupra calitatii sau starii unei marfi, instanta, la cererea uneia dintre parti, poate dispune, cu procedura prevazuta de lege pentru ordonanta presedintiala, constatarea starii acesteia de unul sau mai multi experti numiti din oficiu.
(5) Prin aceeasi hotarare se poate dispune sechestrarea marfii sau depunerea ei intr-un depozit public sau, in lipsa, intr-un alt loc ce se va determina.
(6) Daca pastrarea marfii ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli insemnate, se va putea dispune chiar vanzarea ei pe cheltuiala celui caruia ii apartine, in conditiile care se vor determina prin hotarare.
(7) Hotararea de vanzare va trebui comunicata, inainte de punerea ei in executare, celeilalte parti sau reprezentantului sau, daca unul dintre acestia se afla in localitate; in caz contrar, hotararea va fi comunicata in termen de 3 zile de la executarea ei.
(8) Partea care nu s-a prevalat de dispozitiile alin. (4)-(7) trebuie, in caz de contestatie, sa stabileasca atat identitatea marfii, cat si viciile ei.

Plata sumelor datorate transportatorului

Art. 1.980. - **(1)** Destinatarul nu poate intra in posesia bunurilor transportate decat daca plateste transportatorului sumele datorate potrivit contractului si eventualele rambursuri cu care transportul a fost grevat, in conditiile prevazute la art. 1.978 alin. (3).
(2) In caz de neintelegere asupra sumei datorate, destinatarul poate prelua bunurile transportate daca plateste transportatorului suma pe care sustine ca o datoreaza acestuia din urma si consemneaza diferenta reclamata de transportator la o institutie de credit.

Imposibilitatea predarii bunurilor

Art. 1.981. - **(1)** Daca destinatarul nu este gasit, refuza sau neglijeaza preluarea bunurilor ori daca exista neintelegeri privind preluarea bunurilor intre mai multi destinatari sau din orice motiv, fara culpa sa, transportatorul nu poate preda bunurile transportate, acesta va solicita imediat instructiuni expeditorului, care este obligat sa i le transmita in maximum 15 zile, sub sanctiunea returnarii bunurilor catre expeditor, pe cheltuiala acestuia, sau a vanzarii lor de catre transportator, dupa caz.

(2) In cazurile prevazute la alin. (1), daca exista urgenta sau bunurile sunt perisabile, transportatorul va retransmite expeditorului bunurile, pe cheltuiala acestuia, sau le va vinde, potrivit art. 1.726, fara sa mai solicite instructiuni expeditorului.

(3) La sfarsitul perioadei de depozitare sau la expirarea termenului pentru primirea instructiunilor expeditorului, obligatiile transportatorului sunt cele de la depozitul gratuit, cu obligatia pentru expeditor de a-i rambursa integral cheltuielile de conservare si depozitare a bunurilor.

(4) Transportatorul va fi despagubit de destinatar sau expeditor, dupa caz, pentru pagubele cauzate de intarzierea destinatarului in preluarea bunurilor transportate.

Garantarea creantelor transportatorului

Art. 1.982. - **(1)** Pentru garantarea creantelor sale izvorate din contractul de transport, transportatorul se bucura, cu privire la bunul transportat, de drepturile unui creditor gajist cat timp detine acel bun.

(2) Transportatorul poate exercita drepturile prevazute la alin. (1) si dupa predarea catre destinatar a bunului transportat, dar numai timp de 24 de ore de la predare si doar daca destinatarul mai detine bunul.

Predarea bunurilor fara incasarea sumelor datorate

Art. 1.983. - **(1)** Transportatorul care preda bunurile transportate fara a incasa de la destinatar sumele ce i se datoreaza lui, transportatorilor anteriori sau expeditorului ori fara a pretinde destinatarului consemnarea sumei asupra careia exista neintelegeri pierde dreptul de regres si raspunde fata de expeditor si transportatorii anteriori pentru toate sumele ce li se cuveneau.

(2) In toate cazurile insa, transportatorul are actiune impotriva destinatarului, chiar daca acesta a ridicat bunurile transportate.

Raspunderea transportatorului

Art. 1.984. - Transportatorul raspunde pentru prejudiciul cauzat prin pierderea totala ori partiala a bunurilor, prin alterarea ori deteriorarea acestora, survenita pe parcursul transportului, sub rezerva aplicarii dispozitiilor art. 1.959, precum si prin intarzierea livrarii bunurilor.

Repararea prejudiciului

Art. 1.985. - **(1)** In caz de pierdere a bunurilor, transportatorul trebuie sa acopere valoarea reala a bunurilor pierdute sau a partilor pierdute din bunurile transportate.

(2) In caz de alterare sau deteriorare a bunurilor, transportatorul va acoperi scaderea lor de valoare.

(3) Pentru aplicarea alin. (1) si (2) se va avea in vedere valoarea bunurilor la locul si momentul predarii.

Restituirea pretului si a cheltuielilor

Art. 1.986. - In cazul prevazut la art. 1.985, transportatorul trebuie sa restituie, de asemenea, pretul transportului, al serviciilor accesorii si cheltuielile transportului, proportional, dupa caz, cu valoarea bunurilor pierdute sau cu diminuarea valorii cauzate de alterarea ori deteriorarea acestora.

Calcularea cuantumului despagubirii

Art. 1.987. - In cazul in care valoarea bunului a fost declarata la predare, despagubirea se calculeaza in raport cu acea valoare. Cu toate acestea, daca valoarea reala a bunului de la locul si momentul predarii este mai mica, despagubirea se calculeaza in raport cu aceasta din urma valoare.

Cazuri speciale

Art. 1.988. - **(1)** Transportatorul nu este tinut sa transporte documente, sume de bani in numerar, titluri de valoare, bijuterii sau alte bunuri de mare valoare.

(2) Daca accepta transportul unor bunuri dintre cele prevazute la alin. (1), transportatorul trebuie sa acopere, in caz de pierdere, deteriorare sau alterare, numai valoarea declarata a acestora. In situatia in care s-a declarat o natura diferita a bunurilor ori o valoare mai mare, transportatorul este exonerat de orice raspundere.

Limitarea raspunderii

Art. 1.989. - In toate cazurile, despagubirea nu poate depasi cuantumul stabilit prin legea speciala.

Agravarea raspunderii

Art. 1.990. - Daca transportatorul a actionat cu intentie sau culpa grava, acesta datoreaza despagubiri, fara limitarile sau exonerarea de raspundere prevazute la art. 1.987-1.989.

Inlaturarea raspunderii

Art. 1.991. - **(1)** Transportatorul nu raspunde daca pierderea totala ori partiala sau, dupa caz, alterarea ori deteriorarea s-a produs din cauza:
a) unor fapte in legatura cu incarcarea sau descarcarea bunului, daca aceasta operatiune s-a efectuat de catre expeditor sau destinatar;
b) lipsei ori defectuozitatii ambalajului, daca dupa aspectul exterior nu putea fi observata la primirea bunului pentru transport;
c) expedierii sub o denumire necorespunzatoare, inexacta ori incompleta a unor bunuri excluse de la transport sau admise la transport numai sub anumite conditii, precum si a nerespectarii de catre expeditor a masurilor de siguranta prevazute pentru acestea din urma;
d) unor evenimente naturale inerente transportului in vehicule deschise, daca, potrivit dispozitiilor legii speciale sau contractului, bunul trebuie transportat astfel;
e) naturii bunului transportat, daca aceasta il expune pierderii sau stricaciunii prin sfaramare, spargere, ruginire, alterare interioara spontana si altele asemenea;
f) pierderii de greutate, oricare ar fi distanta parcursa, daca si in masura in care bunul transportat este dintre acelea care prin natura lor sufera, obisnuit, prin simplul fapt al transportului, o asemenea pierdere;
g) pericolului inerent al transportului de animale vii;
h) faptului ca prepusul expeditorului, care insoteste bunul in cursul transportului, nu a luat masurile necesare pentru a asigura conservarea bunului;
i) oricarei alte imprejurari prevazute prin lege speciala.
(2) Daca se constata ca pierderea sau deteriorarea ori alterarea a putut surveni din una dintre cauzele prevazute la alin. (1), se prezuma ca paguba a fost produsa din acea cauza.
(3) Transportatorul este, de asemenea, exonerat de raspundere, daca dovedeste ca pierderea totala sau partiala ori alterarea sau deteriorarea s-a produs din cauza:
a) unei alte fapte decat cele prevazute la alin. (1), savarsita cu intentie ori din culpa de catre expeditor sau destinatar, ori a instructiunilor date de catre unul dintre acestia;
b) fortei majore sau faptei unui tert pentru care transportatorul nu este tinut sa raspunda.

Raspunderea pentru neefectuarea transportului sau pentru intarziere

Art. 1.992. - Transportatorul raspunde si pentru paguba cauzata prin neefectuarea transportului sau prin depasirea termenului de transport.

Raspunderea pentru rambursuri si formalitati vamale

Art. 1.993. - Raspunderea transportatorului pentru incasarea rambursurilor cu care expeditorul a grevat transportul si pentru indeplinirea operatiunilor vamale este reglementata de dispozitiile privitoare la mandat.

Cazuri de decadere

Art. 1.994. - **(1)** In cazul in care cel indreptatit primeste bunurile fara a face rezerve, nu se mai pot formula impotriva transportatorului pretentiile izvorate din pierderea partiala sau alterarea ori deteriorarea bunurilor transportate ori din nerespectarea termenului de transport.

(2) In cazul in care pierderea partiala sau alterarea ori deteriorarea nu putea fi descoperita la primirea bunului, cel indreptatit poate pretinde transportatorului daune-interese, chiar daca bunul transportat a fost primit fara rezerve. Daunele-interese pot fi cerute numai daca cel indreptatit a adus la cunostinta transportatorului pieirea sau alterarea ori deteriorarea de indata ce a descoperit-o, insa nu mai tarziu de 5 zile de la primirea bunului, iar pentru bunurile perisabile sau animalele vii, nu mai tarziu de 6 ore de la primirea acestora.

(3) In caz de intentie sau culpa grava a transportatorului, dispozitiile de mai sus privitoare la stingerea pretentiilor celui indreptatit, precum si cele privitoare la termenul de instiintare nu sunt aplicabile.

Clauze de exonerare sau inlaturare a raspunderii

Art. 1.995. - **(1)** Clauza prin care se inlatura sau restrange raspunderea stabilita prin lege in sarcina transportatorului se considera nescrisa.

(2) Cu toate acestea, expeditorul isi poate asuma riscul transportului in cazul pagubelor cauzate de ambalaj sau in cazul transporturilor speciale care maresc riscul pierderii sau stricaciunii bunurilor.

Bunurile periculoase

Art. 1.996. - **(1)** Expeditorul care preda pentru transport bunuri periculoase, fara sa informeze transportatorul in prealabil, il va despagubi pe acesta pentru orice pagube cauzate de natura periculoasa a transportului.

(2) In cazul de la alin. (1), expeditorul va acoperi cheltuielile si riscurile decurgand din depozitul unor astfel de bunuri.

Raspunderea expeditorului

Art. 1.997. - **(1)** Expeditorul va despagubi transportatorul pentru orice pagube cauzate de natura sau viciul bunurilor predate pentru transport.

(2) Transportatorul ramane insa raspunzator fata de terti pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres impotriva expeditorului.

Transportatorul care se obliga sa transporte pe liniile altuia

Art. 1.998. - Daca nu s-a convenit altfel, transportatorul care se angajeaza sa transporte bunurile atat pe liniile sale de exploatare, cat si pe cele ale altui transportator raspunde pentru transportul efectuat pe celelalte linii numai ca expeditor comisionar.

Raspunderea in transportul succesiv sau combinat

Art. 1.999. - Daca prin lege nu se prevede altfel, in cazul transportului succesiv sau combinat, actiunea in raspundere se poate exercita impotriva transportatorului care a incheiat contractul de transport sau impotriva ultimului transportator.

Raporturile dintre transportatorii succesivi

Art. 2.000. - **(1)** In raporturile dintre ei, fiecare transportator contribuie la despagubiri proportional cu partea ce i se cuvine din pretul transportului. Daca insa paguba este produsa cu intentie sau din culpa grava a unuia dintre transportatori, intreaga despagubire incumba acestuia.

(2) Atunci cand unul dintre transportatori dovedeste ca faptul pagubitor nu s-a produs pe durata transportului sau, acesta nu este tinut sa contribuie la despagubire.

(3) Se prezuma ca bunurile au fost predate in stare buna de la un transportator la altul daca acestia nu solicita mentionarea in documentul de transport a starii in care au fost preluate bunurile.

Reprezentarea in transportul succesiv sau combinat

Art. 2.001. - **(1)** In transportul succesiv sau combinat, cel din urma transportator ii reprezinta pe ceilalti in ceea ce priveste incasarea sumelor ce li se cuvin in temeiul contractului de transport, precum si cu privire la exercitarea drepturilor prevazute la art. 1.995.
(2) Transportatorul care nu isi indeplineste obligatiile prevazute la alin. (1) raspunde fata de transportatorii precedenti pentru sumele ce li se cuvin acestora.

SECȚIUNEA a 3-a
Contractul de transport de persoane si bagaje

Continutul obligatiei de a transporta

Art. 2.002. - **(1)** Obligatia de transport al persoanelor cuprinde, in afara operatiunilor de transport, si operatiunile de imbarcare si debarcare.
(2) Transportatorul este tinut sa aduca la timp calatorul, nevatamat si in siguranta, la locul de destinatie.
(3) Transportatorul poate refuza sau accepta transportul in anumite conditii, in cazurile prevazute de legea speciala.
(4) Transportatorul este obligat sa aiba asigurare de raspundere civila, incheiata in conditiile legii.

Obligatii ale partilor

Art. 2.003. - **(1)** In temeiul contractului de transport, transportatorul este obligat fata de calator:
a) sa puna la dispozitia acestuia un loc corespunzator legitimatiei sale de calatorie;
b) sa transporte copiii care calatoresc impreuna cu acesta, fara plata sau cu tarif redus, in conditiile legii speciale;
c) sa transporte fara o alta plata bagajele acestuia, in cantitatea si conditiile prevazute prin dispozitiile legii speciale.
(2) In timpul transportului, calatorul este obligat sa se supuna masurilor luate potrivit dispozitiilor legale de catre prepusii transportatorului.

Raspunderea pentru persoana calatorului

Art. 2.004. - **(1)** Transportatorul raspunde pentru moartea sau vatamarea integritatii corporale ori a sanatatii calatorului.
(2) El raspunde, de asemenea, pentru daunele directe si imediate rezultand din neexecutarea transportului, din executarea lui in alte conditii decat cele stabilite sau din intarzierea executarii acestuia.
(3) In cazul in care, dupa imprejurari, din cauza intarzierii executarii transportului, contractul nu mai prezinta interes pentru calator, acesta il poate denunta, solicitand rambursarea pretului.
(4) Transportatorul nu raspunde daca dovedeste ca paguba a fost cauzata de calator, cu intentie sau din culpa grava. De asemenea, transportatorul nu raspunde nici atunci cand dovedeste ca paguba a fost cauzata de starea de sanatate a calatorului, fapta unui tert pentru care nu este tinut sa raspunda sau forta majora. Cu toate acestea, transportatorul ramane raspunzator pentru paguba cauzata de mijlocul de transport folosit sau de starea sa de sanatate ori a angajatilor lui.
(5) Este considerata nescrisa orice clauza prin care se inlatura sau se restrange raspunderea transportatorului pentru prejudiciile prevazute in prezentul articol.

Raspunderea pentru bagaje si alte bunuri

Art. 2.005. - **(1)** Transportatorul raspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale calatorului, daca nu se dovedeste ca prejudiciul a fost cauzat de viciul acestora, culpa calatorului sau forta majora.
(2) Pentru bagajele de mana sau alte bunuri pe care calatorul le tine cu sine, transportatorul raspunde numai daca se dovedeste intentia sau culpa acestuia din urma cu privire la pierderea sau deteriorarea lor.
(3) Transportatorul raspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale

calatorului in limita valorii declarate sau, daca valoarea nu a fost declarata, in raport cu natura, continutul obisnuit al acestora si alte asemenea elemente, dupa imprejurari.

(4) In masura in care nu se prevede altfel prin prezentul articol, dispozitiile sectiunii a 2-a din prezentul capitol se aplica in mod corespunzator transportului bagajelor si al altor bunuri pe care calatorul le tine cu sine, fara a deosebi dupa cum acestea au fost sau nu au fost predate transportatorului.

Raspunderea in cadrul transportului succesiv sau combinat

Art. 2.006. - **(1)** In cadrul transportului succesiv sau combinat, transportatorul pe al carui parcurs al transportului a intervenit decesul, vatamarea integritatii corporale ori a sanatatii calatorului, pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale calatorului raspunde pentru prejudiciul astfel cauzat. Cu toate acestea, transportatorul nu raspunde daca prin contractul de transport s-a stipulat in mod expres ca unul dintre transportatori raspunde integral.

(2) Pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale calatorului ce au fost predate, fiecare dintre transportatori este tinut sa contribuie la despagubire, potrivit art. 2.000, care se aplica in mod corespunzator.

(3) Raspunderea pentru intarzierea sau intreruperea transportului intervine numai daca, la terminarea intregului parcurs, intarzierea subzista.

Cedarea drepturilor din contractul de transport

Art. 2.007. - In lipsa de stipulatie contrara sau daca prin lege nu se prevede altfel, calatorul poate ceda drepturile sale ce izvorasc din contractul de transport inainte de inceperea transportului, fara a fi obligat sa il instiinteze pe transportator.

Inlaturarea raspunderii

Art. 2.008. - Dispozitiile art. 1.991 alin. (3) se aplica si transportului de persoane.

CAPITOLUL IX
Contractul de mandat

SECȚIUNEA 1
Dispozitii comune

Notiune

Art. 2.009. - Mandatul este contractul prin care o parte, numita mandatar, se obliga sa incheie unul sau mai multe acte juridice pe seama celeilalte parti, numita mandant.

Mandatul cu titlu gratuit sau cu titlu oneros

Art. 2.010. - **(1)** Mandatul este cu titlu gratuit sau cu titlu oneros. Mandatul dintre doua persoane fizice se prezuma a fi cu titlu gratuit. Cu toate acestea, mandatul dat pentru acte de exercitare a unei activitati profesionale se prezuma a fi cu titlu oneros.

(2) Daca mandatul este cu titlu oneros, iar remuneratia mandatarului nu este determinata prin contract, aceasta se va stabili potrivit legii, uzantelor ori, in lipsa, dupa valoarea serviciilor prestate.

(3) Dreptul la actiunea pentru stabilirea cuantumului remuneratiei se prescrie odata cu dreptul la actiunea pentru plata acesteia.

Felurile mandatului

Art. 2.011. - Mandatul este cu sau fara reprezentare.

Puterea de reprezentare

Art. 2.012. - **(1)** Daca din imprejurari nu rezulta altfel, mandatarul il reprezinta pe mandant la incheierea actelor pentru care a fost imputernicit.
(2) Imputernicirea pentru reprezentare sau, daca este cazul, inscrisul care o constata se numeste procura.
(3) Dispozitiile referitoare la reprezentarea in contracte se aplica in mod corespunzator.

SECȚIUNEA a 2-a
Mandatul cu reprezentare

§1. Forma şi întinderea mandatului

Forma mandatului

Art. 2.013. - **(1)** Contractul de mandat poate fi incheiat in forma scrisa, autentica ori sub semnatura privata, sau verbala. Acceptarea mandatului poate rezulta si din executarea sa de catre mandatar.
(2) Mandatul dat pentru incheierea unui act juridic supus, potrivit legii, unei anumite forme trebuie sa respecte acea forma, sub sanctiunea aplicabila actului insusi. Prevederea nu se aplica atunci cand forma este necesara doar pentru opozabilitatea actului fata de terti, daca prin lege nu se prevede altfel.

Cazul special de acceptare tacita

Art. 2.014. - **(1)** In absenta unui refuz neintarziat, mandatul se considera acceptat daca priveste actele a caror incheiere intra in exercitarea profesiei mandatarului ori pentru care acesta si-a oferit serviciile fie in mod public, fie direct mandantului.
(2) In aplicarea dispozitiilor alin. (1) se va tine seama, intre altele, de prevederile legale, de practicile statornicite intre parti si de uzante.

Durata mandatului

Art. 2.015. - Daca partile nu au prevazut un termen, contractul de mandat inceteaza in 3 ani de la incheierea lui.

Intinderea mandatului

Art. 2.016. - **(1)** Mandatul general il autorizeaza pe mandatar sa efectueze numai acte de conservare si de administrare.
(2) Pentru a incheia acte de instrainare sau grevare, tranzactii ori compromisuri, pentru a se putea obliga prin cambii sau bilete la ordin ori pentru a intenta actiuni in justitie, precum si pentru a incheia orice alte acte de dispozitie, mandatarul trebuie sa fie imputernicit in mod expres.
(3) Mandatul se intinde si asupra tuturor actelor necesare executarii lui, chiar daca nu sunt precizate in mod expres.

§2. Obligațiile mandatarului

Executarea mandatului

Art. 2.017. - **(1)** Mandatarul nu poate sa depaseasca limitele stabilite prin mandat.
(2) Cu toate acestea, el se poate abate de la instructiunile primite, daca ii este imposibil sa il instiinteze in prealabil pe mandant si se poate prezuma ca acesta ar fi aprobat abaterea daca ar fi cunoscut imprejurarile ce o justifica. In acest caz, mandatarul este obligat sa il instiinteze de indata pe mandant cu privire la schimbarile aduse executarii mandatului.

Diligenta mandatarului

Art. 2.018. - **(1)** Daca mandatul este cu titlu oneros, mandatarul este tinut sa execute mandatul cu diligenta unui bun proprietar. Daca insa mandatul este cu titlu gratuit, mandatarul este obligat sa il indeplineasca cu diligenta pe care o manifesta in propriile afaceri.
(2) Mandatarul este obligat sa il instiinteze pe mandant despre imprejurarile care au aparut ulterior incheierii mandatului si care pot determina revocarea sau modificarea acestuia.

Obligatia de a da socoteala

Art. 2.019. - **(1)** Orice mandatar este tinut sa dea socoteala despre gestiunea sa si sa remita mandantului tot ceea ce a primit in temeiul imputernicirii sale, chiar daca ceea ce a primit nu ar fi fost datorat mandantului.
(2) In perioada in care bunurile primite cu ocazia executarii mandatului de la mandant ori in numele lui se afla in detinerea mandatarului, acesta este obligat sa le conserve.

Dobanzile la sumele datorate

Art. 2.020. - Mandatarul datoreaza dobanzi pentru sumele intrebuintate in folosul sau incepand din ziua intrebuintarii, iar pentru cele cu care a ramas dator, din ziua in care a fost pus in intarziere.

Raspunderea pentru obligatiile tertilor

Art. 2.021. - In lipsa unei conventii contrare, mandatarul care si-a indeplinit mandatul nu raspunde fata de mandant cu privire la executarea obligatiilor asumate de persoanele cu care a contractat, cu exceptia cazului in care insolvabilitatea lor i-a fost sau ar fi trebuit sa ii fi fost cunoscuta la data incheierii contractului cu acele persoane.

Pluralitatea de mandatari

Art. 2.022. - **(1)** In absenta unei stipulatii contrare, mandatul conferit mai multor persoane pentru a lucra impreuna nu are efect daca nu a fost acceptat de catre toate aceste persoane.
(2) Cand mai multe persoane au acceptat acelasi mandat, actele lor il obliga pe mandant chiar daca au fost incheiate numai de una dintre ele, afara de cazul cand s-a stipulat ca vor lucra impreuna.
(3) In lipsa de stipulatie contrara, mandatarii raspund solidar fata de mandant daca s-au obligat sa lucreze impreuna.

Substituirea facuta de mandatar

Art. 2.023. - **(1)** Mandatarul este tinut sa indeplineasca personal mandatul, cu exceptia cazului in care mandantul l-a autorizat in mod expres sa isi substituie o alta persoana in executarea in tot sau in parte a mandatului.
(2) Chiar in absenta unei autorizari exprese, mandatarul isi poate substitui un tert daca:
a) imprejurari neprevazute il impiedica sa aduca la indeplinire mandatul;
b) ii este imposibil sa il instiinteze in prealabil pe mandant asupra acestor imprejurari;
c) se poate prezuma ca mandantul ar fi aprobat substituirea daca ar fi cunoscut imprejurarile ce o justifica.
(3) In cazurile prevazute la alin. (2), mandatarul este obligat sa il instiinteze de indata pe mandant cu privire la substituire.
(4) Daca substituirea nu a fost autorizata de mandant, mandatarul raspunde pentru actele persoanei pe care si-a substituit-o ca si cum le-ar fi indeplinit el insusi.
(5) Daca substituirea a fost autorizata, mandatarul nu raspunde decat pentru diligenta cu care a ales persoana care l-a substituit si i-a dat instructiunile privind executarea mandatului.
(6) In toate cazurile, mandantul are actiune directa impotriva persoanei pe care mandatarul si-a substituit-o.

Masuri de conservare a bunurilor mandantului

Art. 2.024. - **(1)** Mandatarul va exercita drepturile mandantului fata de terti, daca bunurile primite pentru mandant prezinta semne de deteriorare sau au ajuns cu intarziere.
(2) In caz de urgenta, mandatarul poate proceda la vanzarea bunurilor cu diligenta unui bun proprietar.
(3) In cazurile prevazute la alin. (1) si (2) mandatarul trebuie sa il anunte de indata pe mandant.

§3. Obligațiile mandantului

Sumele necesare executarii mandatului

Art. 2.025. - **(1)** In lipsa unei conventii contrare, mandantul este obligat sa puna la dispozitia mandatarului mijloacele necesare executarii mandatului.
(2) Mandantul va restitui mandatarului cheltuielile rezonabile avansate de acesta din urma pentru executarea mandatului, impreuna cu dobanzile legale aferente, calculate de la data efectuarii cheltuielilor.

Despagubirea mandatarului

Art. 2.026. - Mandantul este obligat sa repare prejudiciul suferit de catre mandatar in executarea mandatului, daca acest prejudiciu nu provine din culpa mandatarului.

Remuneratia mandatarului

Art. 2.027. - Daca mandatul este cu titlu oneros, mandantul este obligat sa plateasca mandatarului remuneratia, chiar si in cazul in care, fara culpa mandatarului, mandatul nu a putut fi executat.

Pluralitatea de mandanti

Art. 2.028. - Cand mandatul a fost dat aceluiasi mandatar de mai multe persoane pentru o afacere comuna, fiecare dintre ele raspunde solidar fata de mandatar de toate efectele mandatului.

Dreptul de retentie al mandatarului

Art. 2.029. - Pentru garantarea tuturor creantelor sale impotriva mandantului izvorate din mandat, mandatarul are un drept de retentie asupra bunurilor primite cu ocazia executarii mandatului de la mandant ori pe seama acestuia.

§4. Încetarea mandatului

Modurile de incetare

Art. 2.030. - Pe langa cauzele generale de incetare a contractelor, mandatul inceteaza prin oricare dintre urmatoarele moduri:
a) revocarea sa de catre mandant;
b) renuntarea mandatarului;
c) moartea, incapacitatea sau falimentul mandantului ori a mandatarului.
Cu toate acestea, atunci cand are ca obiect incheierea unor acte succesive in cadrul unei activitati cu caracter de continuitate, mandatul nu inceteaza daca aceasta activitate este in curs de desfasurare, cu respectarea dreptului de revocare sau renuntare al partilor ori al mostenitorilor acestora.

Conditiile revocarii

Art. 2.031. - **(1)** Mandantul poate oricand revoca mandatul, expres sau tacit, indiferent de forma in

care contractul de mandat a fost incheiat si chiar daca a fost declarat irevocabil.
(2) Imputernicirea data unui nou mandatar pentru aceeasi afacere revoca mandatul initial.
(3) Mandatul dat in conditiile prevazute la art. 2.028 nu poate fi revocat decat cu acordul tuturor mandantilor.

Efectele revocarii

Art. 2.032. - **(1)** Mandantul care revoca mandatul ramane tinut sa isi execute obligatiile fata de mandatar. El este, de asemenea, obligat sa repare prejudiciile suferite de mandatar din cauza revocarii nejustificate ori intempestive.
(2) Atunci cand partile au declarat mandatul irevocabil, revocarea se considera a fi nejustificata daca nu este determinata de culpa mandatarului sau de un caz fortuit ori de forta majora.

Publicitatea revocarii procurii autentice notariale

Art. 2.033. - **(1)** Daca procura a fost data in forma autentica notariala, in vederea informarii tertilor, notarul public caruia i se solicita sa autentifice revocarea unei asemenea procuri este obligat sa transmita, de indata, revocarea catre Registrul national notarial, tinut in format electronic, potrivit legii.
(2) Notarul public care autentifica actul pentru incheierea caruia a fost data procura are obligatia sa verifice la Registrul national notarial daca acea procura a fost revocata.
(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si in cazul autentificarilor realizate de misiunile diplomatice si oficiile consulare ale Romaniei.

Renuntarea mandatarului

Art. 2.034. - **(1)** Mandatarul poate renunta oricand la mandat, notificand mandantului renuntarea sa.
(2) Daca mandatul este cu titlu oneros, mandatarul poate pretinde remuneratia pentru actele pe care le-a incheiat pe seama mandantului pana la data renuntarii.
(3) Mandatarul este obligat sa il despagubeasca pe mandant pentru prejudiciile suferite prin efectul renuntarii, cu exceptia cazului cand continuarea executarii mandatului i-ar fi cauzat mandatarului insusi o paguba insemnata, care nu putea fi prevazuta la data acceptarii mandatului.

Moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre parti

Art. 2.035. - **(1)** In caz de deces, incapacitate sau faliment al uneia dintre parti, mostenitorii ori reprezentantii acesteia au obligatia de a informa de indata cealalta parte.
(2) In cazul prevazut la alin. (1), mandatarul sau mostenitorii ori reprezentantii sai sunt obligati sa continue executarea mandatului daca intarzierea acesteia risca sa puna in pericol interesele mandantului ori ale mostenitorilor sai.

Necunoasterea cauzei de incetare a mandatului

Art. 2.036. - Tot ceea ce mandatarul a facut, in numele mandantului, inainte de a cunoaste sau de a fi putut cunoaste cauza de incetare a mandatului este socotit ca valabil facut in executarea acestuia.

Mentinerea unor obligatii ale mandatarului

Art. 2.037. - La incetarea in orice mod a mandatului, mandatarul este tinut sa isi execute obligatiile prevazute la art. 2.019 si 2.020.

Incetarea mandatului in caz de pluralitate de mandatari

Art. 2.038. - In lipsa unei conventii contrare, mandatul dat mai multor mandatari obligati sa lucreze impreuna inceteaza chiar si atunci cand cauza incetarii il priveste numai pe unul dintre ei.

SECȚIUNEA a 3-a
Mandatul fara reprezentare

§1. Dispoziții generale

Notiune

Art. 2.039. - **(1)** Mandatul fara reprezentare este contractul in temeiul caruia o parte, numita mandatar, incheie acte juridice in nume propriu, dar pe seama celeilalte parti, numita mandant, si isi asuma fata de terti obligatiile care rezulta din aceste acte, chiar daca tertii aveau cunostinta despre mandat.
(2) Dispozitiile prezentei sectiuni se completeaza, in mod corespunzator, cu regulile aplicabile mandatului cu reprezentare.

Efectele fata de terti

Art. 2.040. - **(1)** Tertii nu au niciun raport juridic cu mandantul.
(2) Cu toate acestea, mandantul, substituindu-se mandatarului, poate exercita drepturile de creanta nascute din executarea mandatului, daca si-a executat propriile sale obligatii fata de mandatar.

Bunurile dobandite de mandatar

Art. 2.041. - **(1)** Mandantul poate revendica bunurile mobile dobandite pe seama sa de catre mandatarul care a actionat in nume propriu, cu exceptia bunurilor dobandite de terti prin efectul posesiei de buna-credinta.
(2) Daca bunurile dobandite de mandatar sunt imobile, acesta este obligat sa le transmita mandantului. In caz de refuz, mandantul poate solicita instantei de judecata sa pronunte o hotarare care sa tina loc de act de transmitere a bunurilor dobandite.
(3) Dispozitiile alin. (2) se aplica prin asemanare si bunurilor mobile supuse unor formalitati de publicitate.

Creditorii mandatarului

Art. 2.042. - Creditorii mandatarului nu pot urmari bunurile dobandite de acesta in nume propriu, dar pe seama mandantului, daca mandatul fara reprezentare are data certa si aceasta este anterioara luarii oricarei masuri asiguratorii sau de executare.

§2. Contractul de comision

Notiune

Art. 2.043. - Contractul de comision este mandatul care are ca obiect achizitionarea sau vanzarea de bunuri ori prestarea de servicii pe seama comitentului si in numele comisionarului, care actioneaza cu titlu profesional, in schimbul unei remuneratii numita comision.

Proba contractului

Art. 2.044. - **(1)** Contractul de comision se incheie in forma scrisa, autentica sau sub semnatura privata.
(2) Daca prin lege nu se prevede altfel, forma scrisa este necesara numai pentru dovada contractului.

Obligatiile tertului contractant

Art. 2.045. - Tertul contractant este tinut direct fata de comisionar pentru obligatiile sale.

Cedarea actiunilor

Art. 2.046. - **(1)** In caz de neexecutare a obligatiilor de catre tert, comitentul poate exercita actiunile decurgand din contractul cu tertul, subrogandu-se, la cerere, in drepturile comisionarului.
(2) In acest scop, la cererea comitentului, comisionarul are obligatia sa ii cedeze acestuia de indata actiunile contra tertului, printr-un act de cesiune sub semnatura privata, fara nicio contraprestatie din partea comitentului.
(3) Comisionarul raspunde pentru daunele cauzate comitentului, prin refuzul sau intarzierea cedarii actiunilor impotriva tertului.

Vanzarea pe credit

Art. 2.047. - **(1)** Comisionarul care vinde pe credit, fara autorizarea comitentului, raspunde personal, fiind tinut, la cererea comitentului, sa plateasca de indata creditele acordate impreuna cu dobanzile si alte foloase ce ar rezulta.
(2) In acest caz, comisionarul este obligat sa il instiinteze de indata pe comitent, aratandu-i persoana cumparatorului si termenul acordat; in caz contrar, se presupune ca operatiunile s-au facut pe bani gata, proba contrara nefiind admisa.

Instructiunile comitentului

Art. 2.048. - **(1)** Comisionarul are obligatia sa respecte intocmai instructiunile exprese primite de la comitent.
(2) Cu toate acestea, comisionarul se poate indeparta de la instructiunile primite de la comitent numai daca sunt intrunite cumulativ urmatoarele conditii:
a) nu este suficient timp pentru a se obtine autorizarea sa prealabila in raport cu natura afacerii;
b) se poate considera in mod rezonabil ca acesta, cunoscand imprejurarile schimbate, si-ar fi dat autorizarea; si
c) indepartarea de la instructiuni nu schimba fundamental natura si scopul sau conditiile economice ale imputernicirii primite.
(3) In cazul prevazut la alin. (2) comisionarul are obligatia sa il instiinteze pe comitent de indata ce este posibil.
(4) In afara cazului prevazut la alin. (2), orice operatiune a comisionarului, cu incalcarea sau depasirea puterilor primite, ramane in sarcina sa, daca nu este ratificata de comitent; de asemenea, comisionarul poate fi obligat si la plata de daune-interese.

Comisionul

Art. 2.049. - **(1)** Comitentul nu poate refuza plata comisionului atunci cand tertul executa intocmai contractul incheiat de comisionar cu respectarea imputernicirii primite.
(2) Daca nu s-a stipulat altfel, comisionul se datoreaza chiar daca tertul nu executa obligatia sa ori invoca exceptia de neexecutare a contractului.
(3) Daca imputernicirea pentru vanzarea unui imobil s-a dat exclusiv unui comisionar, comisionul ramane datorat de proprietar chiar daca vanzarea s-a facut direct de catre acesta sau prin intermediul unui tert.
(4) Daca partile nu au stabilit cuantumul comisionului, acesta se determina potrivit prevederilor art. 2.010 alin. (2).

Vanzarea de titluri de credit si alte bunuri cotate

Art. 2.050. - **(1)** In lipsa de stipulatie contrara, cand imputernicirea priveste vanzarea sau cumpararea unor titluri de credit circuland in comert sau a altor marfuri cotate pe piete reglementate, comisionarul poate sa procure comitentului la pretul cerut, ca vanzator, bunurile pe care era imputernicit sa le cumpere sau sa retina pentru sine la pretul curent, in calitate de cumparator, bunurile pe care trebuia sa le vanda in contul comitentului.
(2) Comisionarul care se comporta el insusi ca vanzator sau cumparator are dreptul la comision.
(3) Daca in cazurile mai sus mentionate comisionarul, dupa indeplinirea insarcinarii sale, nu face

cunoscuta comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul sa considere ca vanzarea sau cumpararea s-a facut in contul sau si sa ceara de la comisionar executarea contractului.

Revocarea comisionului

Art. 2.051. - **(1)** Comitentul poate revoca imputernicirea data comisionarului pana in momentul in care acesta a incheiat actul cu tertul.
(2) In acest caz, comisionarul are dreptul la o parte din comision, care se determina tinand cont de diligentele depuse si de cheltuielile efectuate cu privire la indeplinirea imputernicirii pana in momentul revocarii.

Raspunderea comisionarului

Art. 2.052. - **(1)** Comisionarul nu raspunde fata de comitent in cazul in care tertul nu isi executa obligatiile decurgand din act.
(2) Cu toate acestea, el isi poate lua expres obligatia de a garanta pe comitent de executarea obligatiilor tertului. In acest caz, in lipsa de stipulatie contrara, comitentul va plati comisionarului un comision special "pentru garantie" sau "pentru credit" ori un alt asemenea comision stabilit prin conventia lor sau, in lipsa, de catre instanta, care va tine cont de imprejurari si de valoarea obligatiei garantate.

Dreptul de retentie apartinand comisionarului

Art. 2.053. - **(1)** Pentru creantele sale asupra comitentului, comisionarul are un drept de retentie asupra bunurilor acestuia, aflate in detentia sa.
(2) Comisionarul va avea preferinta fata de vanzatorul neplatit.

§3. Contractul de consignație

Notiune

Art. 2.054. - **(1)** Contractul de consignatie este o varietate a contractului de comision care are ca obiect vanzarea unor bunuri mobile pe care consignantul le-a predat consignatarului in acest scop.
(2) Contractul de consignatie este guvernat de regulile prezentei sectiuni, de legea speciala, precum si de dispozitiile privitoare la contractul de comision si de mandat, in masura in care acestea din urma nu contravin prezentei sectiuni.

Proba

Art. 2.055. - Contractul de consignatie se incheie in forma scrisa. Daca prin lege nu se prevede altfel, forma scrisa este necesara numai pentru dovada contractului.

Pretul vanzarii

Art. 2.056. - **(1)** Pretul la care bunul urmeaza sa fie vandut este cel stabilit de partile contractului de consignatie sau, in lipsa, pretul curent al marfurilor de pe piata relevanta, de la momentul vanzarii.
(2) Consignantul poate modifica unilateral pretul de vanzare stabilit, iar consignatarul va fi tinut de aceasta modificare de la momentul la care i-a fost adusa la cunostinta in scris.
(3) In lipsa de dispozitii contrare ale contractului sau ale instructiunilor scrise ale consignantului, vanzarea se va face numai cu plata in numerar, prin virament sau cec barat si numai la preturile curente ale marfurilor, potrivit alin. (1).

Remiterea, inspectarea, controlul si reluarea bunurilor

Art. 2.057. - **(1)** Consignantul va remite bunurile consignatarului pentru executarea contractului,

pastrand dreptul de a inspecta si controla starea acestora pe toata durata contractului.

(2) Consignantul dispune de bunurile incredintate consignatarului, pe toata durata contractului. El le poate relua oricand, chiar in cazul in care contractul a fost incheiat pe durata determinata.

(3) In cazul prevazut la alin. (2), consignantul va da consignatarului un termen rezonabil de preaviz pentru pregatirea predarii bunurilor.

(4) In cazul deschiderii procedurii insolventei in privinta consignantului, bunurile intra in averea acestuia, iar in cazul deschiderii procedurii insolventei in privinta consignatarului, bunurile nu intra in averea acestuia si vor fi restituite imediat consignantului.

Remuneratia consignatarului

Art. 2.058. - **(1)** Contractul de consignatie este prezumat cu titlu oneros, iar remuneratia la care are dreptul consignatarul se stabileste prin contract sau, in lipsa, ca diferenta dintre pretul de vanzare stabilit de consignant si pretul efectiv al vanzarii.

(2) Daca vanzarea s-a facut la pretul curent, remuneratia se va stabili de catre instanta, potrivit cu dificultatea vanzarii, diligentele consignatarului si remuneratiile practicate pe piata relevanta pentru operatiuni similare.

Cheltuielile de conservare, vanzare a bunurilor si executare a contractului

Art. 2.059. - **(1)** Consignantul va acoperi consignatarului cheltuielile de conservare si vanzare a bunurilor, daca prin contract nu se prevede altfel.

(2) In cazul in care consignantul reia bunurile sau dispune luarea acestora din posesia consignatarului, precum si in cazul in care contractul de consignatie nu se poate executa, fara vreo culpa din partea consignatarului, acesta are dreptul sa ii fie acoperite toate cheltuielile facute pentru executarea contractului.

(3) Consignantul va fi tinut de plata cheltuielilor de intretinere si de depozitare a bunurilor, ori de cate ori va ignora obligatia sa de a relua bunurile.

(4) Daca potrivit imprejurarilor bunurile nu pot fi reluate imediat de consignant in caz de incetare a contractului prin renuntarea consignatarului, acesta ramane tinut de obligatiile sale de pastrare a bunurilor, asigurare si intretinere a acestora pana cand acestea sunt reluate de consignant. Acesta are obligatia sa intreprinda toate diligentele necesare reluarii bunurilor imediat dupa incetarea contractului, sub sanctiunea acoperirii cheltuielilor de conservare, depozitare si intretinere.

Primirea, pastrarea si asigurarea bunurilor

Art. 2.060. - **(1)** Consignatarul va primi si va pastra bunurile ca un bun proprietar si le va remite cumparatorului sau consignantului, dupa caz, in starea in care le-a primit spre vanzare.

(2) Consignatarul va asigura bunurile la valoarea stabilita de partile contractului de consignatie sau, in lipsa, la valoarea de circulatie de la data primirii lor in consignatie. El va fi tinut fata de consignant pentru deteriorarea sau pieirea bunurilor din cauze de forta majora ori fapta unui tert, daca acestea nu au fost asigurate la primirea lor in consignatie ori asigurarea a expirat si nu a fost reinnoita ori societatea de asigurari nu a fost agreata de consignant. Consignatarul este obligat sa plateasca cu regularitate primele de asigurare.

(3) Consignantul va putea asigura bunurile pe cheltuiala consignatarului, daca acesta omite sa o faca.

(4) Asigurarile sunt contractate de drept in favoarea consignantului, cu conditia ca acesta sa notifice asiguratorului contractul de consignatie inainte de plata despagubirilor.

Vanzarea pe credit

Art. 2.061. - **(1)** In cazul in care consignatarul primeste autorizarea sa vanda pe credit, in conditiile in care partile nu convin altfel, atunci el poate acorda cumparatorului un termen pentru plata pretului de maximum 90 de zile si exclusiv pe baza de cambii acceptate sau bilete la ordin.

(2) Daca nu se prevede altfel prin contract, consignatarul este solidar raspunzator cu cumparatorul fata de consignant pentru plata pretului marfurilor vandute pe credit.

Dreptul de retentie

Art. 2.062. - **(1)** In lipsa de stipulatie contrara, consignatarul nu are un drept de retentie asupra bunurilor primite in consignatie si a sumelor cuvenite consignantului, pentru creantele sale asupra acestuia.
(2) Obligatiile consignatarului privind intretinerea bunurilor raman valabile in caz de exercitare a dreptului de retentie, dar cheltuielile de depozitare incumba consignantului, daca exercitarea dreptului de retentie a fost intemeiata.

Incetarea contractului

Art. 2.063. - Contractul de consignatie inceteaza prin revocarea sa de catre consignant, renuntarea consignatarului, din cauzele indicate in contract, moartea, dizolvarea, falimentul, interdictia sau radierea consignantului ori a consignatarului.

§4. Contractul de expediție

Notiune

Art. 2.064. - Contractul de expeditie este o varietate a contractului de comision prin care expeditorul se obliga sa incheie, in nume propriu si in contul comitentului, un contract de transport si sa indeplineasca operatiunile accesorii.

Revocarea

Art. 2.065. - Pana la incheierea contractului de transport, comitentul poate revoca ordinul de expeditie, platind expeditorului cheltuielile si o compensatie pentru diligentele desfasurate pana la comunicarea revocarii ordinului de expeditie.

Contraordinul

Art. 2.066. - Din momentul incheierii contractului de transport, expeditorul este obligat sa exercite, la cererea comitentului, dreptul la contraordin aplicabil contractului de transport.

Obligatiile expeditorului

Art. 2.067. - **(1)** In alegerea traseului, mijloacelor si modalitatilor de transport al marfii expeditorul va respecta instructiunile comitentului, iar daca nu exista asemenea instructiuni, va actiona in interesul comitentului.
(2) In cazul in care expeditorul isi asuma si obligatia de predare a bunurilor la locul de destinatie, se prezuma ca aceasta obligatie nu este asumata fata de destinatar.
(3) Expeditorul nu are obligatia de a asigura bunurile decat daca aceasta a fost stipulata in contract sau rezulta din uzante.
(4) Premiile, bonificatiile si reducerile tarifelor, obtinute de expeditor, apartin de drept comitentului, daca nu se prevede altfel in contract.

Raspunderea expeditorului

Art. 2.068. - **(1)** Expeditorul raspunde de intarzierea transportului, de pieirea, pierderea, sustragerea sau stricaciunea bunurilor in caz de neglijenta in executarea expedierii, in special in ceea ce priveste preluarea si pastrarea bunurilor, alegerea transportatorului ori a expeditorilor intermediari.
(2) Atunci cand, fara motive temeinice, se abate de la modul de transport indicat de comitent, expeditorul raspunde de intarzierea transportului, pieirea, pierderea, sustragerea sau stricaciunea bunurilor, cauzata de cazul fortuit, daca el nu dovedeste ca aceasta s-ar fi produs chiar daca s-ar fi conformat instructiunilor primite.

Drepturile expeditorului

Art. 2.069. - **(1)** Expeditorul are dreptul la comisionul prevazut in contract sau, in lipsa, stabilit potrivit tarifelor profesionale ori uzantelor sau, daca acestea nu exista, de catre instanta in functie de dificultatea operatiunii si de diligentele expeditorului.
(2) Contravaloarea prestatiilor accesorii si cheltuielile se ramburseaza de comitent pe baza facturilor sau altor inscrisuri care dovedesc efectuarea acestora, daca partile nu au convenit anticipat o suma globala pentru comision, prestatii accesorii si cheltuieli care se efectueaza.

Expeditorul transportator

Art. 2.070. - Expeditorul care ia asupra sa obligatia executarii transportului, cu mijloace proprii sau ale altuia, in tot sau in parte, are drepturile si obligatiile transportatorului.

Termenul de prescriptie

Art. 2.071. - Dreptul la actiune izvorand din contractul de expeditie se prescrie in termen de un an socotit din ziua predarii bunurilor la locul de destinatie sau din ziua in care ar fi trebuit sa se faca predarea lor, cu exceptia dreptului la actiunea referitoare la transporturile care incep sau se termina in afara Europei, care se prescrie in termen de 18 luni.

CAPITOLUL X
Contractul de agentie

Notiune

Art. 2.072. - **(1)** Prin contractul de agentie comitentul il imputerniceste in mod statornic pe agent fie sa negocieze, fie atat sa negocieze, cat si sa incheie contracte, in numele si pe seama comitentului, in schimbul unei remuneratii, in una sau in mai multe regiuni determinate.
(2) Agentul este un intermediar independent care actioneaza cu titlu profesional. El nu poate fi in acelasi timp prepusul comitentului.

Domeniul de aplicare

Art. 2.073. - **(1)** Dispozitiile prezentului capitol nu se aplica activitatii persoanelor care:
a) actioneaza ca intermediar in cadrul burselor de valori si al pietelor reglementate de marfuri si instrumente financiare derivate;
b) au calitatea de agent sau broker de asigurari si reasigurari;
c) presteaza un serviciu neremunerat in calitate de agent.
(2) Nu constituie agent, in intelesul prezentului capitol, persoana care:
a) are calitatea de organ legal sau statutar al unei persoane juridice, avand drept de reprezentare a acesteia;
b) este asociat ori actionar si este imputernicita in mod legal sa ii reprezinte pe ceilalti asociati sau actionari;
c) are calitatea de administrator judiciar, lichidator, tutore, curator, custode sau administrator-sechestru in raport cu comitentul.

Exclusivitatea

Art. 2.074. - **(1)** Agentul nu poate negocia sau incheia pe seama sa, fara consimtamantul comitentului, in regiunea determinata prin contractul de agentie, contracte privind bunuri si servicii similare celor care fac obiectul contractului de agentie.
(2) In lipsa de stipulatie contrara, agentul poate reprezenta mai multi comitenti, iar comitentul poate sa contracteze cu mai multi agenti, in aceeasi regiune si pentru acelasi tip de contracte.
(3) Agentul poate reprezenta mai multi comitenti concurenti, pentru aceeasi regiune si pentru acelasi tip de contracte, numai daca se stipuleaza expres in acest sens.

Clauza de neconcurenta

Art. 2.075. - **(1)** In sensul prezentului capitol, prin clauza de neconcurenta se intelege acea stipulatie contractuala al carei efect consta in restrangerea activitatii profesionale a agentului pe perioada contractului de agentie sau ulterior incetarii sale.

(2) Clauza de neconcurenta trebuie redactata in scris, sub sanctiunea nulitatii absolute.

(3) Clauza de neconcurenta se aplica doar pentru regiunea geografica sau pentru grupul de persoane si regiunea geografica la care se refera contractul de agentie si doar pentru bunurile si serviciile in legatura cu care agentul este imputernicit sa negocieze si sa incheie contracte. Orice extindere a sferei clauzei de neconcurenta este considerata nescrisa.

(4) Restrangerea activitatii prin clauza de neconcurenta nu se poate intinde pe o perioada mai mare de 2 ani de la data incetarii contractului de agentie. Daca s-a stabilit un termen mai lung de 2 ani, acesta se va reduce de drept la termenul maxim din prezentul alineat.

Vanzarea pe credit

Art. 2.076. - In lipsa de stipulatie contrara, agentul nu poate vinde pe credit si nu poate acorda reduceri sau amanari de plata pentru creantele comitentului.

Reclamatiile privind bunurile

Art. 2.077. - **(1)** Agentul poate primi reclamatii privind viciile bunurilor vandute sau serviciilor prestate de comitent, fiind obligat sa il instiinteze de indata pe acesta.

(2) La randul sau, agentul poate lua orice masuri asiguratorii in interesul comitentului, precum si orice alte masuri necesare pentru conservarea drepturilor acestuia din urma.

Forma contractului

Art. 2.078. - **(1)** Contractul de agentie se incheie in forma scrisa, autentica sau sub semnatura privata. Daca prin lege nu se prevede altfel, forma scrisa este necesara numai pentru dovada contractului.

(2) Oricare parte are dreptul sa obtina de la cealalta parte, la cerere, un document scris semnat, cuprinzand continutul contractului de agentie, inclusiv modificarile acestuia. Partile nu pot renunta la acest drept.

Obligatiile agentului

Art. 2.079. - **(1)** Agentul trebuie sa indeplineasca, personal sau prin prepusii sai, obligatiile ce decurg din imputernicirea care ii este data, cu buna-credinta si loialitate.

(2) In mod special, agentul este obligat:

a) sa ii procure si sa ii comunice comitentului informatiile care l-ar putea interesa pe acesta privitoare la regiunile stabilite in contract, precum si sa comunice toate celelalte informatii necesare de care dispune;

b) sa depuna diligentele necesare pentru negocierea si, daca este cazul, incheierea contractelor pentru care este imputernicit, in conditii cat mai avantajoase pentru comitent;

c) sa respecte instructiunile rezonabile primite de la comitent;

d) sa tina in registrele sale evidente separate pentru contractele care il privesc pe fiecare comitent;

e) sa depoziteze bunurile sau esantioanele intr-o modalitate care sa asigure identificarea lor.

(3) Substituirea agentului in tot sau in parte este supusa regulilor aplicabile in materia contractului de mandat.

(4) Agentul care se afla in imposibilitate de a continua executarea obligatiilor ce ii revin trebuie sa il instiinteze de indata pe comitent, sub sanctiunea platii de daune-interese.

Obligatiile comitentului

Art. 2.080. - **(1)** In raporturile sale cu agentul, comitentul trebuie sa actioneze cu loialitate si cu buna-credinta.

(2) In mod special, comitentul este obligat:

a) sa puna la dispozitie agentului, in timp util si intr-o cantitate corespunzatoare, mostre, cataloage, tarife si orice alta documentatie, necesare agentului pentru executarea imputernicirii sale;
b) sa furnizeze agentului informatiile necesare executarii contractului de agentie;
c) sa il instiinteze pe agent, intr-un termen rezonabil, atunci cand anticipeaza ca volumul contractelor va fi semnificativ mai mic decat acela la care agentul s-ar fi putut astepta in mod normal;
d) sa plateasca agentului remuneratia in conditiile si la termenele stabilite in contract sau prevazute de lege.
(3) De asemenea, comitentul trebuie sa il informeze pe agent intr-un termen rezonabil cu privire la acceptarea, refuzul ori neexecutarea unui contract negociat sau, dupa caz, incheiat de agent.

Renuntarea comitentului la incheierea contractelor sau actelor de comert negociate

Art. 2.081. - In cazul in care agentul a fost imputernicit doar sa negocieze, iar comitentul nu comunica in termen rezonabil acordul sau pentru incheierea contractului negociat de agent conform imputernicirii primite, se considera ca a renuntat la incheierea acestuia.

Remuneratia agentului

Art. 2.082. - **(1)** Agentul are dreptul la o remuneratie pentru toate contractele incheiate ca efect al interventiei sale.
(2) Remuneratia poate fi exprimata in cuantum fix sau variabil, prin raportare la numarul contractelor sau actelor de comert, ori la valoarea acestora, cand se numeste comision.
(3) In lipsa unei stipulatii exprese sau a unei prevederi legale, agentul are dreptul la o remuneratie stabilita potrivit uzantelor aplicabile fie in locul in care agentul isi desfasoara activitatea, fie in legatura cu bunurile care fac obiectul contractului de agentie.
(4) Daca nu exista astfel de uzante, agentul este indreptatit sa primeasca o remuneratie rezonabila, in functie de toate aspectele referitoare la contractele incheiate.
(5) Dispozitiile art. 2.083-2.087 sunt aplicabile numai in masura in care agentul este remunerat total sau partial cu un comision.

Conditiile comisionului

Art. 2.083. - Agentul este indreptatit la comision pentru contractele incheiate pe durata contractului de agentie, daca acestea sunt incheiate:
a) ca urmare a interventiei sale;
b) fara interventia agentului, dar cu un client procurat anterior de acesta pentru contracte sau acte de comert similare;
c) cu un client dintr-o regiune sau grup de persoane determinate, pentru care agentul a primit imputernicire exclusiva.

Remunerarea dupa incetarea contractului

Art. 2.084. - **(1)** Agentul este indreptatit la comision pentru un contract incheiat ulterior incetarii contractului de agentie, daca:
a) acesta a fost incheiat in principal datorita interventiei agentului pe durata contractului de agentie si incheierea a avut loc intr-un termen rezonabil de la incetarea contractului de agentie;
b) comanda emisa de tert a fost primita de comitent sau de agent anterior incetarii contractului de agentie, in cazurile prevazute de dispozitiile art. 2.083.
(2) Agentul nu are dreptul la comisionul prevazut la art. 2.083, daca acesta este datorat agentului precedent potrivit alin. (1), cu exceptia cazului in care rezulta din circumstante ca este echitabil ca agentii sa imparta acel comision.

Dreptul la comision

Art. 2.085. - **(1)** Daca partile nu convin altfel, dreptul la comision se naste la data la care este indeplinita una dintre conditiile urmatoare:
a) comitentul si-a executat obligatiile contractuale fata de terta persoana;
b) comitentul ar fi trebuit sa isi execute obligatiile contractuale potrivit conventiei sale cu tertul;

c) tertul si-a executat obligatiile contractuale.
(2) Comisionul se plateste cel mai tarziu in ultima zi a lunii care urmeaza trimestrului pentru care se datoreaza.

Dreptul la comision in cazul contractelor neexecutate

Art. 2.086. - **(1)** Comisionul se datoreaza si pentru contractele incheiate, dar la a caror executare partile acestora au renuntat, daca agentul si-a indeplinit obligatiile.
(2) Atunci cand contractul incheiat nu se executa de catre parti ca urmare a unor circumstante imputabile agentului, dreptul la comision se stinge sau comisionul se reduce proportional cu neexecutarea, dupa caz.
(3) In caz de executare partiala din partea tertului, agentul este indreptatit doar la plata unei parti din comisionul stipulat, proportional cu executarea contractului incheiat intre comitent si tert.
(4) In ipotezele prevazute la alin. (2) si (3) comisioanele primite vor fi rambursate, dupa caz, in tot sau in parte.

Calculul valorii comisionului

Art. 2.087. - **(1)** La sfarsitul fiecarui trimestru comitentul trebuie sa trimita agentului copiile de pe facturile care au fost expediate tertilor, precum si descrierea calculului valorii comisionului.
(2) La cererea agentului, comitentul ii va comunica de indata informatiile necesare calcularii comisionului, inclusiv extrasele relevante din registrele sale contabile.
(3) Clauza prin care se deroga de la prevederile alin. (1) si (2) in defavoarea agentului se considera nescrisa.

Durata contractului

Art. 2.088. - Contractul de agentie incheiat pe durata determinata, care continua sa fie executat de parti dupa expirarea termenului, se considera prelungit pe durata nedeterminata.

Denuntarea unilaterala

Art. 2.089. - **(1)** Contractul de agentie pe durata nedeterminata poate fi denuntat unilateral de oricare dintre parti, cu un preaviz obligatoriu.
(2) Dispozitiile alin.(1) sunt aplicabile si contractului de agentie pe durata determinata care prevede o clauza expresa privind posibilitatea denuntarii unilaterale anticipate.
(3) In primul an de contract termenul de preaviz trebuie sa aiba o durata de cel putin o luna.
(4) In cazul in care durata contractului este mai mare de un an, termenul minim de preaviz se mareste cu cate o luna pentru fiecare an suplimentar inceput, fara ca durata termenului de preaviz sa depaseasca 6 luni.
(5) Daca partile convin termene de preaviz mai lungi decat cele prevazute la alin. (3) si (4), prin contractul de agentie nu se pot stabili in sarcina agentului termene de preaviz mai lungi decat cele stabilite in sarcina comitentului.
(6) Daca partile nu convin altfel, termenul de preaviz expira la sfarsitul unei luni calendaristice.
(7) Dispozitiile alin. (1)-(6) se aplica in mod corespunzator si contractului pe durata determinata care este prelungit pe durata nedeterminata potrivit dispozitiilor art. 2.088. In acest caz, la calculul termenului de preaviz se va tine seama de intreaga perioada a contractului, cuprinzand atat durata determinata, cat si perioada in care acesta se considera incheiat pe durata nedeterminata.

Denuntarea unilaterala in cazuri speciale

Art. 2.090. - **(1)** In toate cazurile, contractul de agentie poate fi denuntat fara preaviz de oricare dintre parti, cu repararea prejudiciilor astfel cauzate celeilalte parti, atunci cand circumstante exceptionale, altele decat forta majora ori cazul fortuit, fac imposibila continuarea colaborarii dintre comitent si agent.
(2) In ipoteza prevazuta la alin. (1) contractul inceteaza la data primirii notificarii scrise prin care acesta a fost denuntat.

Indemnizatiile in caz de incetare a contractului

Art. 2.091. - **(1)** La incetarea contractului de agentie agentul are dreptul sa primeasca de la comitent o indemnizatie, in masura in care:

a) i-a procurat noi clienti comitentului sau a sporit semnificativ volumul operatiunilor cu clientii existenti, iar comitentul obtine inca foloase substantiale din operatiunile cu acesti clienti; si

b) plata acestei indemnizatii este echitabila, avand in vedere circumstantele concrete, in special comisioanele pe care agentul ar fi trebuit sa le primeasca in urma operatiunilor incheiate de comitent cu clientii prevazuti la lit. a), precum si posibila restrangere a activitatii profesionale a agentului din cauza existentei in contractul de agentie a unei clauze de neconcurenta.

(2) Valoarea indemnizatiei nu poate depasi o suma echivalenta cuantumului unei remuneratii anuale, calculata pe baza mediei anuale a remuneratiilor incasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract. Daca durata contractului nu insumeaza 5 ani, remuneratia anuala este calculata pe baza mediei remuneratiilor incasate in cursul perioadei respective.

(3) Acordarea indemnizatiei prevazute la alin. (1) nu aduce atingere dreptului agentului de a cere despagubiri, in conditiile legii.

(4) In cazul in care contractul de agentie inceteaza ca urmare a decesului agentului, dispozitiile alin. (1)-(3) se aplica in mod corespunzator.

(5) Dreptul la indemnizatia prevazuta la alin. (1) sau, dupa caz, la alin. (4) se stinge daca agentul ori, dupa caz, mostenitorul acestuia nu il pune in intarziere pe comitent, cu privire la pretentiile sale, intr-un termen de un an de la data incetarii contractului de agentie.

Exceptii

Art. 2.092. - Agentul nu are dreptul la indemnizatia prevazuta la art. 2.091 in urmatoarele situatii:

a) comitentul reziliaza contractul din cauza incalcarii de catre agent a obligatiilor sale;

b) agentul denunta unilateral contractul, cu exceptia cazului in care aceasta denuntare este motivata de circumstante precum varsta, infirmitatea ori boala agentului, in considerarea carora, in mod rezonabil, nu i se poate cere acestuia continuarea activitatilor;

c) in cazul cesiunii contractului de agentie prin inlocuirea agentului cu un tert;

d) daca nu se convine altfel de catre partile contractului de agentie, in cazul novatiei acestui contract prin inlocuirea agentului cu un tert.

Ineficacitatea clauzei de neconcurenta

Art. 2.093. - **(1)** Comitentul nu se poate prevala de clauza de neconcurenta atunci cand contractul de agentie inceteaza in urmatoarele situatii:

a) fara a fi aplicabile prevederile art. 2.090, comitentul denunta unilateral contractul de agentie cu nerespectarea termenului de preaviz, legal sau conventional, si fara a exista un motiv grav pentru care nu respecta preavizul, pe care comitentul sa il fi comunicat de indata agentului;

b) contractul de agentie este reziliat ca urmare a culpei comitentului.

(2) La cererea agentului instanta poate, tinand seama si de interesele legitime ale comitentului, sa inlature sau sa limiteze efectele clauzei de neconcurenta, atunci cand consecintele prejudiciabile ale acesteia pentru agent sunt grave si vadit inechitabile.

Dispozitiile imperative

Art. 2.094. - Nu se poate deroga in defavoarea intereselor agentului de la prevederile art. 2.079, 2.080, 2.084, 2.085, art. 2.086 alin. (1), (2) si (4), art. 2.091 si 2.092. Orice clauza contrara este considerata nescrisa.

Alte dispozitii aplicabile

Art. 2.095. - **(1)** Dispozitiile prezentului capitol se completeaza cu prevederile referitoare la contractul de comision, in masura in care acestea din urma sunt compatibile.

(2) Daca agentul are si puterea de a-l reprezenta pe comitent la incheierea contractelor, dispozitiile prezentului capitol se completeaza in mod corespunzator cu cele privind contractul de mandat cu reprezentare.

CAPITOLUL XI
Contractul de intermediere

Notiune

Art. 2.096. - **(1)** Intermedierea este contractul prin care intermediarul se obliga fata de client sa il puna in legatura cu un tert, in vederea incheierii unui contract.
(2) Intermediarul nu este prepusul partilor intermediate si este independent fata de acestea in executarea obligatiilor sale.

Remunerarea intermediarului

Art. 2.097. - **(1)** Intermediarul are dreptul la o remuneratie din partea clientului numai in cazul in care contractul intermediat se incheie ca urmare a intermedierii sale.
(2) In lipsa conventiei partilor sau a unor prevederi legale speciale, intermediarul are dreptul la o remuneratie in conformitate cu practicile anterioare statornicite intre parti sau cu uzantele existente intre profesionisti pentru astfel de contracte.

Restituirea cheltuielilor

Art. 2.098. - Intermediarul este indreptatit la restituirea cheltuielilor efectuate pentru intermediere, daca se stipuleaza expres in contract.

Remuneratia in cazul pluralitatii de intermediari

Art. 2.099. - **(1)** In cazul in care intermedierea a fost realizata de mai multi intermediari, fiecare are dreptul la o cota egala din remuneratia stabilita global, daca prin contract nu s-a stipulat altfel.
(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica atat in cazul in care pluralitatea de intermediari rezulta din contracte de intermediere separate, cat si in cazul in care rezulta din acelasi contract de intermediere.

Obligatia de informare

Art. 2.100. - Intermediarul este obligat sa comunice tertului toate informatiile cu privire la avantajele si oportunitatea incheierii contractului intermediat, cu conditia sa nu prejudicieze in mod culpabil interesele clientului.

Comunicarea incheierii contractului intermediat

Art. 2.101. - **(1)** Clientul are obligatia sa comunice intermediarului daca s-a incheiat contractul intermediat, in termen de cel mult 15 zile de la data incheierii acestuia, sub sanctiunea dublarii remuneratiei, daca prin contract nu se prevede altfel.
(2) De asemenea, in cazul in care remuneratia se stabileste in functie de valoarea contractului intermediat sau alte elemente esentiale ale acestuia, clientul este obligat sa le comunice in conditiile indicate la alin. (1).

Reprezentarea partilor intermediate

Art. 2.102. - Intermediarul poate reprezenta partile intermediate la incheierea contractului intermediat sau a altor acte de executare a acestuia numai daca a fost imputernicit expres in acest sens.

CAPITOLUL XII
Contractul de depozit

SECȚIUNEA 1
Reguli comune privind contractul de depozit

§1. Dispoziții generale

Notiune

Art. 2.103. - **(1)** Depozitul este contractul prin care depozitarul primeste de la deponent un bun mobil, cu obligatia de a-l pastra pentru o perioada de timp si de a-l restitui in natura.
(2) Remiterea bunului este o conditie pentru incheierea valabila a contractului de depozit, cu exceptia cazului cand depozitarul detine deja bunul cu alt titlu.

Proba

Art. 2.104. - Pentru a putea fi dovedit, contractul de depozit trebuie incheiat in scris.

Delimitarea

Art. 2.105. - **(1)** Cand sunt remise fonduri banesti sau alte asemenea bunuri fungibile si consumptibile prin natura lor, acestea devin proprietatea celui care le primeste si nu trebuie sa fie restituite in individualitatea lor.
(2) In aceasta situatie se aplica, in mod corespunzator, regulile de la imprumutul de consumatie, cu exceptia cazului in care intentia principala a partilor a fost aceea ca bunurile sa fie pastrate in interesul celui care le preda. Existenta acestei intentii se prezuma atunci cand partile au convenit ca restituirea se poate cere anterior expirarii termenului pentru care bunurile au fost primite.

Remuneratia depozitarului

Art. 2.106. - **(1)** Depozitul este cu titlu gratuit, daca din conventia partilor sau din uzante ori din alte imprejurari, precum profesia depozitarului, nu rezulta ca trebuie sa fie platita o remuneratie.
(2) Cand cuantumul remuneratiei nu este stabilit prin contract, instanta judecatoreasca il va stabili in raport cu valoarea serviciilor prestate.

§2. Obligațiile depozitarului

Diligenta depozitarului

Art. 2.107. - **(1)** Daca nu s-a convenit altfel, depozitarul raspunde numai in cazul in care nu a depus diligenta dovedita pentru pastrarea propriilor sale bunuri.
(2) In lipsa de stipulatie contrara, atunci cand depozitarul este remunerat sau este un profesionist ori i s-a permis sa se foloseasca de bunul depozitat, el are obligatia de a pastra bunul cu prudenta si diligenta.

Folosirea bunului

Art. 2.108. - Depozitarul nu se poate servi de bunul incredintat lui fara invoirea expresa sau prezumata a deponentului.

Raspunderea depozitarului incapabil

Art. 2.109. - Daca depozitarul este minor sau pus sub interdictie, deponentul poate cere restituirea bunului remis atat timp cat acesta se afla in mainile depozitarului incapabil. In cazul in care restituirea in natura nu mai este posibila, deponentul are dreptul de a cere sa i se plateasca o suma de bani egala cu valoarea bunului, dar numai pana la concurenta sumei cu care s-a imbogatit depozitarul.

Dovada proprietatii

Art. 2.110. - Daca nu se prevede altfel prin lege, depozitarul nu poate solicita deponentului sa faca dovada ca este proprietar al bunului depozitat. Aceasta dovada nu poate fi ceruta nici persoanei desemnate de catre deponent in vederea restituirii bunului.

Modul de executare

Art. 2.111. - Depozitarul este obligat sa schimbe locul si felul pastrarii stabilite prin contract, daca aceasta schimbare este necesara pentru a feri bunul de pieire, pierdere, sustragere sau stricaciune si este atat de urgenta incat consimtamantul deponentului nu ar putea fi asteptat.

Incredintarea bunului

Art. 2.112. - Depozitarul nu poate incredinta altuia pastrarea bunului, fara consimtamantul deponentului, cu exceptia cazului in care este silit de imprejurari sa procedeze astfel.

Incredintarea bunului catre subdepozitar

Art. 2.113. - **(1)** Depozitarul indreptatit sa incredinteze unei alte persoane pastrarea bunului raspunde numai pentru alegerea acesteia sau pentru instructiunile pe care i le-a dat, cu conditia sa fi adus de indata la cunostinta deponentului locul depozitului si numele persoanei care a primit bunul.
(2) In caz contrar, depozitarul raspunde pentru fapta subdepozitarului ca pentru fapta sa proprie.
(3) In toate cazurile, subdepozitarul raspunde fata de deponent pentru fapta sa.

Raspunderea

Art. 2.114. - Depozitarul care, fara a avea acest drept, a schimbat locul sau felul pastrarii ori s-a folosit de bunul depozitat sau l-a incredintat unei terte persoane raspunde si pentru caz fortuit, cu exceptia situatiei in care dovedeste ca bunul ar fi pierit chiar si daca nu si-ar fi depasit drepturile.

Denuntarea depozitului

Art. 2.115. - **(1)** Deponentul poate sa solicite oricand restituirea bunului depozitat, chiar inauntrul termenului convenit. El este insa obligat sa ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a facut in considerarea acestui termen.
(2) Atunci cand depozitarul a emis un inscris care face dovada depozitului ori care confera detinatorului sau dreptul de a retrage bunul depozitat, depozitarul poate cere sa ii fie inapoiat acel inscris.
(3) Depozitarul il poate constrange pe deponent sa reia bunul, daca exista motive grave pentru aceasta, chiar inaintea expirarii termenului convenit.
(4) In cazul in care nu s-a convenit un termen, depozitarul poate restitui oricand bunul, dar poate fi obligat la plata de despagubiri, daca restituirea este intempestiva sau are loc inoportun.

Restituirea bunului

Art. 2.116. - **(1)** Daca nu s-a convenit altfel, restituirea bunului primit trebuie sa se faca la locul unde acesta trebuia pastrat, iar cheltuielile ocazionate de restituire sunt in sarcina deponentului. Totusi, atunci cand depozitarul, fara sa se fi aflat in ipoteza avuta in vedere la art. 2.111, a schimbat unilateral locul pastrarii bunului, deponentul poate cere depozitarului fie sa aduca bunul in acel loc in vederea restituirii, fie sa suporte diferenta dintre cheltuielile prilejuite de restituire si acelea care s-ar fi facut in lipsa acestei schimbari.
(2) Bunul se restituie in starea in care acesta se afla la momentul restituirii. Deteriorarea ce nu a fost pricinuita de fapta depozitarului ramane in sarcina deponentului.
(3) In caz de neexecutare culpabila a obligatiei de restituire, daca bunul nu poate fi recuperat in natura de catre deponent, depozitarul are obligatia de a plati despagubiri, al caror cuantum se

determina prin raportare la valoarea de inlocuire a bunului, iar nu la valoarea pe care acesta a avut-o la data la care a fost incheiat contractul.

Restituirea catre mostenitorul deponentului

Art. 2.117. - **(1)** In caz de deces al deponentului, bunul se restituie mostenitorului, la cererea acestuia, chiar daca prin contract fusese desemnata o alta persoana in acest scop. Atunci cand exista mai multi mostenitori, restituirea facuta unuia sau unora dintre acestia nu le confera alte drepturi decat cele rezultate din aplicarea prevederilor legale referitoare la mostenire.
(2) Aceste reguli se aplica in mod corespunzator atunci cand deponentul este persoana juridica.

Restituirea fructelor si plata dobanzilor

Art. 2.118. - **(1)** Depozitarul este obligat sa restituie fructele bunului, daca le-a perceput.
(2) Depozitarul nu datoreaza dobanda pentru fondurile banesti depozitate decat din ziua in care a fost pus in intarziere sa le restituie.

Pluralitatea de deponenti sau de depozitari

Art. 2.119. - **(1)** Cand exista mai multi deponenti, iar obligatia este indivizibila sau solidara intre acestia, depozitarul este liberat prin restituirea bunului oricaruia dintre ei, daca nu s-a stabilit altfel prin contractul de depozit.
(2) Daca sunt mai multi depozitari, obligatia de restituire revine aceluia sau acelora in detinerea carora se afla bunul, cu notificarea catre ceilalti depozitari a efectuarii restituirii.

Cazurile de nerestituire a bunului

Art. 2.120. - **(1)** Depozitarul este aparat de obligatia de a restitui bunul, daca acesta i-a fost cerut de catre proprietar sau de o alta persoana indreptatita ori daca a fost rechizitionat de autoritatea publica sau daca i-a fost in alt mod ridicat potrivit legii ori a pierit prin caz fortuit.
(2) Atunci cand in locul bunului care i-a fost ridicat sau care a pierit depozitarul a primit o suma de bani sau un alt bun, el este obligat sa le predea deponentului.
(3) Daca depozitarul descopera ca bunul depozitat fusese furat ori pierdut, precum si pe adevaratul proprietar al bunului, el trebuie sa il informeze pe acesta din urma despre depozitul ce i s-a facut si sa il someze sa isi exercite drepturile intr-un termen determinat si indestulator, fara incalcarea dispozitiilor penale aplicabile. Numai dupa expirarea acelui termen depozitarul se poate libera prin restituirea lucrului catre deponent. In aceasta perioada, depozitarul este indreptatit sa primeasca aceeasi remuneratie ca si in cursul depozitului. Chiar si atunci cand contractul de depozit fusese incheiat cu titlu gratuit, deponentul datoreaza, pentru aceasta perioada, remuneratie, al carei cuantum se stabileste potrivit art. 2.106 alin. (2).
(4) In toate cazurile, depozitarul este tinut, sub sanctiunea obligarii la plata de despagubiri, sa denunte deponentului procesul care i-a fost intentat de revendicant, intervenirea rechizitiei sau a altei masuri de ridicare ori faptul care il impiedica sa restituie bunul.

Obligatia mostenitorului depozitarului

Art. 2.121. - Daca mostenitorul depozitarului a vandut cu buna-credinta bunul, fara sa fi stiut ca este depozitat, el este tinut sa inapoieze numai pretul primit sau sa cedeze deponentului actiunea sa impotriva cumparatorului, daca pretul nu i-a fost platit.

§3. Obligațiile deponentului

Cheltuielile si despagubirile

Art. 2.122. - **(1)** Deponentul este obligat sa ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a facut pentru pastrarea bunului.

(2) Deponentul trebuie, de asemenea, sa il despagubeasca pe depozitar pentru toate pierderile suferite ca urmare a depozitarii bunului, cu exceptia cazului in care depozitarul a primit bunul cunoscand sau trebuind sa cunoasca natura sa periculoasa.

Plata remuneratiei

Art. 2.123. - **(1)** Daca nu s-a convenit altfel, plata remuneratiei catre depozitar se face la data restituirii bunului.
(2) In lipsa de stipulatie contrara, daca restituirea are loc inainte de termen, depozitarul nu are dreptul decat la partea din remuneratie convenita, corespunzatoare timpului cat a pastrat bunul.

SECȚIUNEA a 2-a
Depozitul necesar

Notiune

Art. 2.124. - **(1)** Daca bunul a fost incredintat unei persoane sub constrangerea unei intamplari neprevazute, care facea cu neputinta alegerea persoanei depozitarului si intocmirea unui inscris constatator al contractului, depozitul este necesar.
(2) Depozitul necesar poate fi dovedit prin orice mijloc de proba, oricare ar fi valoarea lui.

Obligatia de acceptare

Art. 2.125. - Depozitarul nu poate refuza primirea bunului decat in cazul in care are un motiv serios pentru aceasta.

Regim juridic

Art. 2.126. - **(1)** Cu exceptia dispozitiilor cuprinse in prezenta sectiune, depozitul necesar este guvernat de regulile comune privind contractul de depozit.
(2) Depozitarul raspunde, in caz de pieire a lucrului, conform regulilor aplicabile depozitului neremunerat.

SECȚIUNEA a 3-a
Depozitul hotelier

Raspunderea pentru bunurile aduse in hotel

Art. 2.127. - **(1)** Persoana care ofera publicului servicii de cazare, denumita hotelier, este raspunzatoare, potrivit regulilor privitoare la raspunderea depozitarului, pentru prejudiciul cauzat prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor aduse de client in hotel.
(2) Sunt considerate ca fiind aduse in hotel:
a) bunurile aflate in hotel pe perioada cazarii clientului;
b) bunurile aflate in afara hotelului, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului isi asuma obligatia de supraveghere pe perioada cazarii clientului;
c) bunurile aflate in hotel sau in afara acestuia, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului isi asuma obligatia de supraveghere pentru un interval de timp rezonabil, anterior sau ulterior cazarii clientului.
(3) Hotelierul raspunde si pentru vehiculele clientilor lasate in garajul sau in parcarea hotelului, precum si pentru bunurile care, in mod obisnuit, se gasesc in acestea.
(4) In lipsa de stipulatie contrara, dispozitiile prezentei sectiuni nu se aplica in cazul animalelor de companie.

Raspunderea limitata

Art. 2.128. - Raspunderea hotelierului este limitata pana la concurenta unei valori de o suta de ori mai mare decat pretul pentru o zi afisat pentru camera oferita spre inchiriere clientului.

Raspunderea nelimitata

Art. 2.129. - Raspunderea hotelierului este nelimitata:
a) daca prejudiciul este cauzat din culpa hotelierului sau a unei persoane pentru care acesta raspunde;
b) daca bunurile au fost incredintate spre pastrare hotelierului;
c) daca hotelierul a refuzat primirea in depozit a bunurilor clientului pe care, potrivit legii, era obligat sa le primeasca.

Lipsa raspunderii

Art. 2.130. - Hotelierul nu raspunde atunci cand deteriorarea, distrugerea ori furtul bunurilor clientului este cauzata:
a) de client, de persoana care il insoteste sau care se afla sub supravegherea sa ori de vizitatorii sai;
b) de un caz de forta majora;
c) de natura bunului.

Obligatii ale hotelierului

Art. 2.131. - **(1)** Hotelierul este obligat sa primeasca in depozit documente, bani sau alte obiecte de valoare apartinand clientilor sai.
(2) Hotelierul nu poate refuza depozitul acestor bunuri decat in cazul in care, tinand seama de importanta si conditiile de exploatare ale hotelului, acestea sunt excesiv de valoroase ori sunt incomode sau periculoase.
(3) Hotelierul poate sa examineze bunurile care ii sunt predate spre depozitare si sa ceara depozitarea acestora intr-un loc inchis sau sigilat.

Cazul special

Art. 2.132. - Hotelierul care pune la dispozitia clientilor sai, in camerele de hotel, o casa de valori nu este presupus a fi primit in depozit bunurile care vor fi depuse de clientii sai in casa de valori. In acest caz, sunt aplicabile dispozitiile art. 2.128.

Dovada

Art. 2.133. - Dovada introducerii bunurilor in hotel poate fi facuta prin martori, indiferent de valoarea acestor bunuri.

Decaderea din dreptul la repararea prejudiciului

Art. 2.134. - **(1)** Clientul este decazut din dreptul la repararea prejudiciului suferit prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor pe care le-a adus el insusi ori care au fost aduse pentru el in hotel daca:
a) in cel mult 24 de ore de la data la care a cunoscut prejudiciul nu a instiintat administratia hotelului;
b) nu a exercitat dreptul la actiunea in repararea prejudiciului in termen de 6 luni de la data producerii acestuia.
(2) Dispozitiile alin. (1) nu sunt aplicabile in privinta bunurilor prevazute la art. 2.129 lit. b) si c).

Dreptul de retentie

Art. 2.135. - In cazul neplatii de catre client a pretului camerei si a serviciilor hoteliere prestate, hotelierul are un drept de retentie asupra bunurilor aduse de client, cu exceptia documentelor si a efectelor personale fara valoare comerciala.

Valorificarea bunurilor

Art. 2.136. - Hotelierul poate cere valorificarea bunurilor asupra carora si-a exercitat dreptul de retentie, potrivit regulilor prevazute de Codul de procedura civila in materia urmaririi silite mobiliare.

Localuri asimilate hotelurilor

Art. 2.137. - Dispozitiile prezentei sectiuni se aplica in mod corespunzator si bunurilor aduse in sanatorii, spitale, pensiuni, vagoane de dormit si altele asemanatoare.

SECȚIUNEA a 4-a
Sechestrul conventional

Notiune

Art. 2.138. - Sechestrul conventional este depozitul prin care doua sau mai multe persoane incredinteaza unui tert, denumit administrator-sechestru, unul sau mai multe bunuri mobile ori imobile in privinta carora exista o contestatie sau incertitudine juridica, cu obligatia pentru acesta de a le pastra si a le restitui celui recunoscut ca titular al dreptului.

Obligatiile, drepturile si puterile administratorului-sechestru

Art. 2.139. - Obligatiile, drepturile si puterile administratorului-sechestru sunt determinate prin conventia partilor, iar in lipsa se aplica regulile prezentei sectiuni.

Conservarea si instrainarea obiectului sechestrului

Art. 2.140. - **(1)** Administratorul-sechestru este tinut sa pazeasca si sa conserve obiectul sechestrului cu diligenta unui depozitar.
(2) Daca natura bunului o cere, administratorul-sechestru este tinut sa indeplineasca acte de administrare, regulile din materia mandatului fiind aplicabile in mod corespunzator.
(3) Cu autorizarea instantei judecatoresti, administratorul-sechestru poate sa instraineze bunul, in cazul in care acesta nu poate fi conservat sau daca, pentru un alt motiv, masura instrainarii este vadit necesara.

Liberarea administratorului-sechestru

Art. 2.141. - **(1)** Administratorul-sechestru trebuie sa predea bunul celui desemnat de instanta judecatoreasca sau, dupa caz, celui indicat prin acordul tuturor partilor care l-au numit.
(2) Pana la finalizarea contestatiei sau pana la incetarea starii de incertitudine juridica, administratorul-sechestru nu va putea fi liberat decat prin acordul tuturor partilor care l-au numit sau, pentru motive temeinice, prin hotarare judecatoreasca.

Remuneratia, cheltuielile si despagubirile

Art. 2.142. - **(1)** Daca nu s-a convenit altfel, administratorul-sechestru are dreptul la o remuneratie.
(2) Chiar si in cazul sechestrului cu titlu gratuit, administratorul-sechestru are dreptul la restituirea tuturor cheltuielilor facute pentru conservarea si administrarea bunului sechestrat, precum si la plata despagubirilor pentru pierderile suferite in legatura cu acesta.

Sechestrul judiciar

Art. 2.143. - Sechestrul poate fi dispus de instanta de judecata, cu aplicarea prevederilor Codului de

procedura civila si, dupa caz, a dispozitiilor prezentei sectiuni.

CAPITOLUL XIII
Contractul de imprumut

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Felurile imprumutului

Art. 2.144. - Imprumutul este de doua feluri: imprumutul de folosinta, numit si comodat, si imprumutul de consumatie.

Promisiunea de imprumut

Art. 2.145. - Atunci cand bunul se afla in detinerea beneficiarului, iar promitentul refuza sa incheie contractul, instanta, la cererea celeilalte parti, poate sa pronunte o hotarare care sa tina loc de contract, daca cerintele legii pentru validitatea acestuia sunt indeplinite.

SECȚIUNEA a 2-a
Imprumutul de folosinta

Notiune

Art. 2.146. - Imprumutul de folosinta este contractul cu titlu gratuit prin care o parte, numita comodant, remite un bun mobil sau imobil celeilalte parti, numite comodatar, pentru a se folosi de acest bun, cu obligatia de a-l restitui dupa un anumit timp.

Calitatea de comodant

Art. 2.147. - Daca nu i s-a interzis prin lege sau contract, orice persoana care are dreptul de a folosi bunul poate fi comodant.

Obligatia comodatarului

Art. 2.148. - **(1)** Comodatarul este tinut sa pazeasca si sa conserve bunul imprumutat cu prudenta si diligenta unui bun proprietar.
(2) Comodatarul nu poate folosi bunul imprumutat decat in conformitate cu destinatia acestuia determinata prin contract ori, in lipsa, dupa natura bunului. El nu poate permite unui tert sa il foloseasca decat cu aprobarea prealabila a comodantului.

Pieirea sau deteriorarea bunului

Art. 2.149. - **(1)** Comodatarul nu raspunde pentru pierderea ori deteriorarea bunului rezultata numai din folosinta in scopul careia bunul i-a fost imprumutat.
(2) Daca insa comodatarul foloseste bunul cu alta destinatie decat aceea pentru care i-a fost imprumutat sau daca prelungeste folosinta dupa scadenta restituirii, comodatarul raspunde de pieirea sau deteriorarea bunului, chiar daca aceasta se datoreaza unei forte majore, afara de cazul cand dovedeste ca bunul ar fi pierit ori s-ar fi deteriorat oricum din cauza acelei forte majore.

Posibilitatea salvarii bunului

Art. 2.150. - Comodatarul raspunde pentru pieirea bunului imprumutat cand aceasta este cauzata de

forta majora de care comodatarul l-ar fi putut feri intrebuintand un bun propriu sau cand, neputand salva decat unul dintre cele doua bunuri, l-a preferat pe al sau.

Cheltuielile facute cu bunul

Art. 2.151. - **(1)** Comodatarul suporta cheltuielile pe care le-a facut pentru a folosi bunul.
(2) Cu toate acestea, comodatarul are dreptul sa ii fie rambursate cheltuielile pentru lucrarile necesare asupra bunului care nu puteau fi prevazute la incheierea contractului, atunci cand comodantul, instiintat in prealabil, nu s-a opus efectuarii lor ori cand, din cauza urgentei lucrarilor, acesta nu a putut fi instiintat in timp util.

Raspunderea comodantului pentru vicii ascunse

Art. 2.152. - Comodantul care, la data incheierii contractului, cunostea viciile ascunse ale bunului imprumutat si care nu l-a prevenit pe comodatar despre acestea este tinut sa repare prejudiciul suferit din aceasta cauza de comodatar.

Dreptul de retentie

Art. 2.153. - In niciun caz, comodatarul nu poate invoca dreptul de retentie pentru obligatiile ce s-ar naste in sarcina comodantului.

Pluralitatea de comodatari

Art. 2.154. - Daca mai multe persoane au imprumutat impreuna acelasi bun, ele raspund solidar fata de comodant.

Restituirea bunului

Art. 2.155. - **(1)** Comodatarul este obligat sa inapoieze bunul la implinirea termenului convenit sau, in lipsa de termen, dupa ce s-a folosit de bun potrivit conventiei.
(2) Daca termenul nu este convenit si fie contractul nu prevede intrebuintarea pentru care s-a imprumutat bunul, fie intrebuintarea are un caracter permanent, comodatarul este obligat sa inapoieze bunul la cererea comodantului.

Restituirea anticipata

Art. 2.156. - Comodantul poate cere restituirea bunului inainte de momentul prevazut la art. 2.155 alin. (1) atunci cand are el insusi o nevoie urgenta si neprevazuta de bun, atunci cand comodatarul decedeaza sau atunci cand acesta isi incalca obligatiile.

Titlul executoriu

Art. 2.157. - **(1)** In ceea ce priveste obligatia de restituire, contractul de comodat incheiat in forma autentica sau printr-un inscris sub semnatura privata cu data certa constituie titlu executoriu, in conditiile legii, in cazul incetarii prin decesul comodatarului sau prin expirarea termenului.
(2) Daca nu s-a stipulat un termen pentru restituire, contractul de comodat constituie titlu executoriu numai in cazul in care nu se prevede intrebuintarea pentru care s-a imprumutat bunul ori intrebuintarea prevazuta are un caracter permanent.

SECȚIUNEA a 3-a
Imprumutul de consumatie

§1. Dispoziții comune

Notiune. Capacitate

Art. 2.158. - **(1)** Imprumutul de consumatie este contractul prin care imprumutatorul remite imprumutatului o suma de bani sau alte asemenea bunuri fungibile si consumptibile prin natura lor, iar imprumutatul se obliga sa restituie dupa o anumita perioada de timp aceeasi suma de bani sau cantitate de bunuri de aceeasi natura si calitate.

(2) Atunci cand o persoana acorda un imprumut fara a o face cu titlu profesional, nu ii sunt aplicabile dispozitiile legale privind institutiile de credit si institutiile financiare nebancare.

Natura imprumutului

Art. 2.159. - **(1)** In lipsa unei stipulatii contrare, imprumutul se prezuma a fi cu titlu gratuit.

(2) Pana la proba contrara, imprumutul care are ca obiect o suma de bani se prezuma a fi cu titlu oneros.

Transferul proprietatii si al riscurilor

Art. 2.160. - Prin incheierea valabila a contractului, imprumutatul devine proprietarul bunului si suporta riscul pieirii acestuia.

Termenul de restituire stabilit de parti

Art. 2.161. - Termenul de restituire se prezuma a fi stipulat in favoarea ambelor parti, iar daca imprumutul este cu titlu gratuit, numai in favoarea imprumutatului.

Termenul de restituire stabilit de instanta

Art. 2.162. - **(1)** Daca nu a fost convenit un termen de restituire, acesta va fi stabilit de instanta, tinandu-se seama de scopul imprumutului, de natura obligatiei si a bunurilor imprumutate, de situatia partilor si de orice alta imprejurare relevanta.

(2) Daca insa s-a stipulat ca imprumutatul va plati numai cand va avea resursele necesare, instanta, constatand ca imprumutatul le detine sau le putea obtine intre timp, nu va putea acorda un termen de restituire mai mare de 3 luni.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului de restituire se solutioneaza potrivit procedurii prevazute de lege pentru ordonanta presedintiala.

Prescriptia

Art. 2.163. - In cazul prevazut la art. 2.162 alin. (1), cererea este supusa prescriptiei, care incepe sa curga de la data incheierii contractului.

Restituirea imprumutului

Art. 2.164. - **(1)** In lipsa unei stipulatii contrare, imprumutatul este tinut sa restituie aceeasi cantitate si calitate de bunuri pe care a primit-o, oricare ar fi cresterea sau scaderea pretului acestora.

(2) In cazul in care imprumutul poarta asupra unei sume de bani, imprumutatul nu este tinut sa inapoieze decat suma nominala primita, oricare ar fi variatia valorii acesteia, daca partile nu au convenit altfel.

(3) Daca nu este posibil sa se restituie bunuri de aceeasi natura, calitate si in aceeasi cantitate, imprumutatul este obligat sa plateasca valoarea lor la data si locul unde restituirea trebuia sa fie facuta.

Titlul executoriu

Art. 2.165. - Dispozitiile art. 2.157 alin. (1) se aplica in mod corespunzator si imprumutului de

consumatie.

Raspunderea pentru vicii

Art. 2.166. - **(1)** Imprumutatorul este tinut, intocmai ca si comodantul, sa repare prejudiciul cauzat de viciile bunului imprumutat.
(2) In cazul imprumutului cu titlu oneros, imprumutatorul este raspunzator de prejudiciul suferit de imprumutat din cauza viciilor bunurilor imprumutate, aplicandu-se in mod corespunzator regulile referitoare la garantia vanzatorului.

§2. Împrumutul cu dobândă

Domeniul de aplicare

Art. 2.167. - Dispozitiile referitoare la imprumutul cu dobanda sunt aplicabile, in mod corespunzator, ori de cate ori, in temeiul unui contract, se naste si o obligatie de plata, cu termen, a unei sume de bani ori a altor bunuri de gen, in masura in care nu exista reguli particulare privind validitatea si executarea acelei obligatii.

Modalitati ale dobanzii

Art. 2.168. - Dobanda se poate stabili in bani ori in alte prestatii sub orice titlu sau denumire la care imprumutatul se obliga ca echivalent al folosintei capitalului.

Curgerea dobanzii

Art. 2.169. - Suma de bani imprumutata este purtatoare de dobanda din ziua in care a fost remisa imprumutatului.

Plata anticipata a dobanzii

Art. 2.170. - Plata anticipata a dobanzii nu se poate efectua decat pe cel mult 6 luni. Daca rata dobanzii este determinabila, eventualele surplusuri sau deficite sunt supuse compensarii de la o rata la alta, pe toata durata imprumutului, cu exceptia ultimei rate care ramane intotdeauna castigata in intregime de imprumutator.

CAPITOLUL XIV
Contractul de cont curent

Notiune

Art. 2.171. - **(1)** Contractul de cont curent este acela prin care partile, denumite curentisti, se obliga sa inscrie intr-un cont creantele decurgand din remiteri reciproce, considerandu-le neexigibile si indisponibile pana la inchiderea contului.
(2) Soldul creditor al contului la incheierea sa constituie o creanta exigibila. Daca plata acestuia nu este ceruta, soldul constituie prima remitere dintr-un nou cont si contractul este considerat reinnoit pe durata nedeterminata.

Creditele excluse

Art. 2.172. - **(1)** Creantele care nu pot face obiectul compensatiei nu pot face obiectul unui cont curent si nu se vor inscrie in acesta sau, daca sunt inscrise, inscrierea se considera nescrisa.
(2) In cazul contractului incheiat intre profesionisti, se vor inscrie in cont exclusiv creantele derivand din exercitiul activitatii profesionale, daca nu se prevede expres contrariul.

Efectele principale

Art. 2.173. - Prin contractul de cont curent, proprietatea remiterilor se transfera primitorului, prin inregistrarea acestora in cont. Obligatiile nascute din remiterile anterioare se noveaza si creantele reciproce se compenseaza pana la concurenta debitului si creditului, sub rezerva platii soldului creditor. Dobanzile curg pentru fiecare suma de la data inscrierii in cont pana la incheierea contului si se socotesc pe zile, daca partile nu convin altfel.

Drepturile la plata comisioanelor si la restituirea cheltuielilor

Art. 2.174. - Drepturile la plata comisioanelor si la restituirea cheltuielilor pentru operatiunile inscrise in cont sunt la randul lor incluse in cont, daca nu se prevede expres contrariul.

Actiunile si exceptiile referitoare la acte si operatiunile trecute in cont

Art. 2.175. - **(1)** Inscrierea unei creante in cont curent nu impiedica exercitiul actiunilor si exceptiilor referitoare la validitatea actelor sau operatiunilor care au dat loc remiterilor.
(2) Daca un act sau o operatiune este nula, anulata, reziliata sau rezolvita, inscrierea remiterilor efectuate in temeiul acestora este stornata.

Garantiile creantelor inscrise in cont

Art. 2.176. - **(1)** Garantiile reale sau personale aferente creantelor inscrise in cont raman in fiinta si vor fi exercitate asupra soldului creditor la incheierea contului, in limita creditului garantat.
(2) Daca o creanta garantata de un fideiusor sau de un coobligat a fost inscrisa in cont, acesta ramane obligat conform contractului de fideiusiune pentru cuantumul datoriei garantate, fata de curentistul care, la inchiderea contului, are un sold creditor.

Inscrierea unui titlu de credit

Art. 2.177. - Inscrierea in cont a unui titlu de credit este prezumata facuta sub rezerva incasarii, daca nu se prevede expres contrariul.

Inscrierea unei creante sub rezerva incasarii

Art. 2.178. - **(1)** In caz de cesiune de creanta inscrisa in cont, inscrierea este facuta pe riscul cesionarului, daca din vointa partilor nu rezulta altfel sau daca nu este facuta cu rezerva expresa privind incasarea acesteia.
(2) Daca creanta nu a fost platita, curentistul cesionar poate fie sa restituie creanta cedentului, stornand partida din cont, fie sa isi valorifice drepturile impotriva debitorului. Curentistul cedent poate storna creanta in tot sau in parte, chiar si dupa executarea infructuoasa a debitorului, in proportia creantei ramase neacoperita prin executare.

Incheierea contului

Art. 2.179. - **(1)** Incheierea contului curent si lichidarea soldului se fac la scadenta prevazuta in contract sau la momentul incetarii contractului de cont curent. Partile pot decide termene intermediare de incheiere a contului, iar in acest caz soldul creditor se inscrie ca prima partida in noul cont.
(2) Soldul creditor constituie o creanta lichida si exigibila la care se va calcula dobanda conventionala de la data incheierii contului, daca nu este trecuta intr-un cont nou. Daca soldul nu este trecut intr-un cont nou, se va calcula, in lipsa de stipulatie contrara, dobanda legala, de la data incheierii contului.

Aprobarea contului

Art. 2.180. - **(1)** Extrasul sau raportul de cont trimis de un curentist celuilalt se prezuma aprobat, daca nu este contestat de acesta din urma in termenul prevazut in contract sau, in lipsa unui termen, intr-un termen rezonabil dupa practicile dintre parti sau potrivit uzantelor locului. In lipsa unor astfel de practici sau uzante, se va tine seama de natura operatiunilor si situatia partilor.

(2) Aprobarea contului nu exclude dreptul de a contesta ulterior contul pentru erori de inregistrare sau de calcul, pentru omisiuni sau dubla inregistrare, in termen de o luna de la data aprobarii extrasului sau raportului de cont ori de la incheierea contului, sub sanctiunea decaderii. Contestarea contului se face prin scrisoare recomandata trimisa celeilalte parti in termenul de o luna.

Executarea si poprirea

Art. 2.181. - **(1)** Numai soldul creditor rezultat la incheierea contului curent poate fi supus executarii sau popririi pornite contra unuia dintre curentisti.

(2) Creditorii oricaruia dintre curentisti pot solicita instantei sa dispuna, pe cale de ordonanta presedintiala, incheierea inainte de termen a contului curent, pentru executarea sau poprirea soldului rezultat in favoarea curentistului debitor.

Termenul de prescriptie

Art. 2.182. - Dreptul la actiune pentru rectificarea erorilor de calcul, facute cu ocazia stabilirii soldului, a omisiunilor, a inscrierilor duble si altora asemenea se va prescrie in termen de un an de la data comunicarii extrasului de cont curent.

Incetarea contractului de cont curent

Art. 2.183. - **(1)** Contractul de cont curent inceteaza de drept la expirarea termenului convenit expres de parti in cuprinsul contractului sau ulterior, prin conventie separata incheiata in forma scrisa.

(2) In cazul contractului incheiat pe durata nedeterminata, fiecare parte poate declara incetarea acestuia la incheierea contului, instiintand-o pe cealalta parte cu 15 zile inainte. Daca partile nu au convenit altfel, contractul de cont curent pe durata nedeterminata se considera ca are ca termen intermediar de incheiere a contului ultima zi a fiecarei luni.

(3) In caz de incapacitate, insolventa sau moarte, oricare dintre curentisti, reprezentantul incapabilului sau mostenitorul poate denunta contractul instiintand cealalta parte cu 15 zile inainte.

CAPITOLUL XV
Contul bancar curent si alte contracte bancare

SECȚIUNEA 1
Contul bancar curent

Dreptul de a dispune de soldul creditor

Art. 2.184. - In cazul in care depozitul bancar, creditul sau orice alta operatiune bancara se realizeaza prin contul curent, titularul contului poate sa dispuna in orice moment de soldul creditor al contului, cu respectarea termenului de preaviz, daca acesta a fost convenit de parti.

Compensarea reciproca a soldurilor

Art. 2.185. - In cazul in care intre institutia de credit si client exista mai multe raporturi juridice sau mai multe conturi, chiar si in monede diferite, soldurile active si pasive se compenseaza reciproc, afara de cazul in care partile au convenit altfel.

Cotitularii unui cont curent

Art. 2.186. - In cazul in care un cont curent are mai multi titulari si s-a convenit ca fiecare dintre

acestia are dreptul sa dispuna singur efectuarea de operatiuni in cont, cotitularii sunt considerati creditori sau debitori in solidar pentru soldul contului.

Contul curent indiviz

Art. 2.187. - **(1)** In cazul in care titularul contului decedeaza, pana la efectuarea partajului, mostenitorii sunt considerati titulari coindivizari ai contului, pentru efectuarea operatiunilor in cont fiind necesar consimtamantul tuturor coindivizarilor.
(2) Creditorul personal al unuia dintre comostenitori nu poate urmari silit prin poprire soldul creditor al contului indiviz. El poate doar sa ceara partajul.
(3) Comostenitorii sunt tinuti divizibil fata de institutia de credit pentru soldul debitor al contului, daca prin lege sau prin conventie nu se stabileste altfel.
(4) Dispozitiile prezentului articol sunt aplicabile in mod corespunzator si in alte cazuri de indiviziune intre titularii contului curent, daca prin lege nu se prevede altfel.

Denuntarea unilaterala

Art. 2.188. - In cazul in care contractul de cont bancar curent este incheiat pe durata nedeterminata, oricare dintre parti poate sa denunte contractul de cont curent, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, daca din contract sau din uzante nu rezulta un alt termen, sub sanctiunea de daune-interese.

Executarea imputernicirilor primite

Art. 2.189. - **(1)** Institutia de credit este tinuta, potrivit dispozitiilor prevazute in materia contractului de mandat, pentru executarea imputernicirilor primite de la client.
(2) Daca imputernicirea primita trebuie executata pe o piata unde nu exista sucursale ale institutiei de credit, aceasta poate sa imputerniceasca la randul ei o filiala a sa, o institutie de credit corespondenta sau o alta institutie de credit ori o alta entitate agreata de titularul de cont si institutia de credit.

Termenul de prescriptie

Art. 2.190. - **(1)** Dreptul la actiunea in restituirea soldului creditor rezultat la inchiderea contului curent se prescrie in termen de 5 ani de la data inchiderii contului curent.
(2) In cazul in care contul curent a fost inchis din initiativa institutiei de credit, termenul de prescriptie se calculeaza de la data la care titularul sau, dupa caz, fiecare cotitular al contului a fost notificat in acest sens prin scrisoare recomandata cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunostinta institutiei de credit.

SECȚIUNEA a 2-a
Depozitul bancar

Depozitul de fonduri

Art. 2.191. - **(1)** Prin constituirea unui depozit de fonduri la o institutie de credit, aceasta dobandeste proprietatea asupra sumelor de bani depuse si este obligata sa restituie aceeasi cantitate monetara, de aceeasi specie, la termenul convenit sau, dupa caz, oricand, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de parti ori, in lipsa, de uzante.
(2) In lipsa de stipulatie contrara, depunerile si retragerile se efectueaza la sediul unitatii operative a institutiei de credit unde a fost constituit depozitul.
(3) Institutia de credit este obligata sa asigure, in mod gratuit, informarea clientului cu privire la operatiunile efectuate in conturile sale. In cazul in care clientul nu solicita altfel, aceasta informare se realizeaza lunar, in conditiile si in modalitatile convenite de parti. Dispozitiile art. 2.180 sunt aplicabile in mod corespunzator.

Depozitul de titluri

Art. 2.192. - **(1)** Prin constituirea unui depozit de titluri, institutia de credit este imputernicita cu administrarea acestora. In lipsa de dispozitii speciale, prevederile art. 792-857 sunt aplicabile in mod corespunzator.

(2) Institutia de credit are dreptul la rambursarea cheltuielilor efectuate pentru operatiunile necesare, precum si la o remuneratie, in masura stabilita prin conventie sau prin uzante.

(3) Este considerata nescrisa orice clauza prin care institutia de credit este exonerata de raspundere pentru neexecutarea obligatiilor care ii revin in administrarea titlurilor cu prudenta si diligenta.

SECȚIUNEA a 3-a
Facilitatea de credit

Notiune

Art. 2.193. - Facilitatea de credit este contractul prin care o institutie de credit, o institutie financiara nebancara sau orice alta entitate autorizata prin lege speciala, denumita finantator, se obliga sa tina la dispozitia clientului o suma de bani pentru o perioada de timp determinata sau nedeterminata.

Utilizarea creditului

Art. 2.194. - Daca partile nu au stipulat altfel, clientul poate sa utilizeze creditul in mai multe transe, potrivit uzantelor, si poate, prin rambursari succesive, sa reinnoiasca suma disponibila.

Denuntarea unilaterala

Art. 2.195. - **(1)** In lipsa unei clauze contrare, finantatorul nu poate sa denunte contractul inainte de implinirea termenului decat pentru motive temeinice, daca acestea privesc beneficiarul facilitatii de credit.

(2) Denuntarea unilaterala stinge de indata dreptul clientului de a utiliza creditul, iar finantatorul trebuie sa acorde un termen de cel putin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate si a accesoriilor acestora.

(3) Daca facilitatea de credit s-a incheiat pe durata nedeterminata, fiecare dintre parti poate sa denunte contractul, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, daca din contract sau din uzante nu rezulta altfel.

SECȚIUNEA a 4-a
Inchirierea casetelor de valori

Obligatia prestatorului

Art. 2.196. - In executarea contractului de inchiriere a casetei de valori, institutia de credit sau o alta entitate care presteaza in conditiile legii astfel de servicii, denumita prestator, raspunde fata de client pentru asigurarea unei incaperi adecvate si sigure, precum si pentru integritatea casetei.

Deschiderea casetei de valori

Art. 2.197. - **(1)** In cazul in care caseta este inchiriata mai multor persoane, oricare dintre acestea poate cere deschiderea casetei, daca nu s-a stipulat altfel prin contract.

(2) In caz de deces al clientului sau al unuia dintre clientii care foloseau aceeasi caseta, prestatorul, odata ce a fost instiintat, nu poate sa consimta la deschiderea casetei decat cu acordul tuturor celor indreptatiti sau, in lipsa, in conditiile stabilite de instanta de judecata.

(3) Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator si in cazul incetarii sau reorganizarii persoanei juridice. In acest caz poate solicita deschiderea casetei de valori administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar.

Deschiderea fortata a casetei de valori

Art. 2.198. - **(1)** La implinirea termenului prevazut in contract, dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la notificarea adresata clientului, prestatorul poate cere instantei de judecata, pe cale de ordonanta presedintiala, autorizarea de a deschide caseta de valori. Notificarea clientului se poate face prin scrisoare recomandata cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunostinta institutiei de credit.

(2) Deschiderea casetei de valori se face in prezenta unui notar public si, dupa caz, cu respectarea masurilor de prudenta stabilite de instanta.

(3) Instanta de judecata poate, de asemenea, sa dispuna masuri de conservare a obiectelor descoperite, precum si vanzarea acestora in masura necesara acoperirii chiriei si cheltuielilor efectuate de prestator, precum si, daca este cazul, a prejudiciului cauzat acestuia.

CAPITOLUL XVI
Contractul de asigurare

SECȚIUNEA 1
Dispozitii comune

Notiune

Art. 2.199. - **(1)** Prin contractul de asigurare, contractantul asigurarii sau asiguratul se obliga sa plateasca o prima asiguratorului, iar acesta din urma se obliga ca, in cazul producerii riscului asigurat, sa plateasca o indemnizatie, dupa caz, asiguratului, beneficiarului asigurarii sau tertului pagubit.

(2) Contractantul asigurarii este persoana care incheie contractul pentru asigurarea unui risc privind o alta persoana ori pentru bunuri sau activitati ale acesteia si se obliga fata de asigurator sa plateasca prima de asigurare.

Forma si dovada

Art. 2.200. - **(1)** Pentru a putea fi dovedit, contractul de asigurare trebuie sa fie incheiat in scris. Contractul nu poate fi probat cu martori, chiar atunci cand exista un inceput de dovada scrisa. Daca documentele de asigurare au disparut prin forta majora sau caz fortuit si nu exista posibilitatea obtinerii unui duplicat, existenta si continutul lor pot fi dovedite prin orice mijloc de proba.

(2) Incheierea contractului de asigurare se constata prin polita de asigurare sau certificatul de asigurare emis si semnat de asigurator ori prin nota de acoperire emisa si semnata de brokerul de asigurare.

(3) Documentele care atesta incheierea unei asigurari pot fi semnate si certificate prin mijloace electronice.

Polita de asigurare

Art. 2.201. - **(1)** Polita de asigurare trebuie sa indice cel putin:

a) numele sau denumirea, domiciliul ori sediul partilor contractante, precum si numele beneficiarului asigurarii, daca acesta nu este parte la contract;

b) obiectul asigurarii;

c) riscurile ce se asigura;

d) momentul inceperii si cel al incetarii raspunderii asiguratorului;

e) primele de asigurare;

f) sumele asigurate.

(2) Alte elemente pe care trebuie sa le cuprinda polita de asigurare se stabilesc prin norme adoptate de organul de stat in a carui competenta, potrivit legii, intra supravegherea activitatii din domeniul asigurarilor.

Categoriile de polite de asigurare

Art. 2.202. - Polita de asigurare poate fi, dupa caz, nominativa, la ordin sau la purtator.

Informatiile privind riscul

Art. 2.203. - **(1)** Persoana care contracteaza asigurarea este obligata sa raspunda in scris la intrebarile formulate de asigurator, precum si sa declare, la data incheierii contractului, orice informatii sau imprejurari pe care le cunoaste si care, de asemenea, sunt esentiale pentru evaluarea riscului.

(2) Daca imprejurarile esentiale privind riscul se modifica in cursul executarii contractului, asiguratul este obligat sa comunice in scris asiguratorului modificarea survenita. Aceeasi obligatie ii revine si contractantului asigurarii care a luat cunostinta de modificarea survenita.

Declaratiile inexacte sau reticenta privind riscul

Art. 2.204. - **(1)** In afara de cauzele generale de nulitate, contractul de asigurare este nul in caz de declaratie inexacta sau de reticenta facuta cu rea-credinta de catre asigurat ori contractantul asigurarii cu privire la imprejurari care, daca ar fi fost cunoscute de catre asigurator, l-ar fi determinat pe acesta sa nu isi dea consimtamantul ori sa nu il dea in aceleasi conditii, chiar daca declaratia sau reticenta nu a avut influenta asupra producerii riscului asigurat. Primele platite raman dobandite asiguratorului, care, de asemenea, poate cere si plata primelor cuvenite pana la momentul la care a luat cunostinta de cauza de nulitate.

(2) Declaratia inexacta sau reticenta din partea asiguratului ori a contractantului asigurarii a carui rea-credinta nu a putut fi stabilita nu atrage nulitatea asigurarii. In cazul in care constatarea declaratiei inexacte sau a reticentei are loc anterior producerii riscului asigurat, asiguratorul are dreptul fie de a mentine contractul solicitand majorarea primei, fie de a rezilia contractul la implinirea unui termen de 10 zile calculate de la notificarea primita de asigurat, restituindu-i acestuia din urma partea din primele platite aferenta perioadei in cadrul careia asigurarea nu mai functioneaza. Atunci cand constatarea declaratiei inexacte sau a reticentei are loc ulterior producerii riscului asigurat, indemnizatia se reduce in raport cu proportia dintre nivelul primelor platite si nivelul primelor ce ar fi trebuit sa fie platite.

Lipsa riscului asigurat

Art. 2.205. - **(1)** Contractul de asigurare se desfiinteaza de drept in cazul in care, inainte ca obligatia asiguratorului sa inceapa a produce efecte, riscul asigurat s-a produs ori producerea acestuia a devenit imposibila, precum si daca, dupa ce obligatia mentionata a inceput sa produca efecte, intervenirea riscului asigurat a devenit imposibila. Atunci cand asiguratul sau contractantul asigurarii a platit, fie si partial, prima de asigurare, acesta este indreptatit sa o recupereze proportional cu perioada neexpirata a contractului de asigurare.

(2) Diferenta dintre prima platita si cea calculata conform alin. (1) se restituie asiguratului sau contractantului asigurarii numai in cazurile in care nu s-au platit ori nu se datoreaza despagubiri pentru evenimente produse in perioada de valabilitate a asigurarii.

Plata primelor de asigurare

Art. 2.206. - **(1)** Asiguratul este obligat sa plateasca primele de asigurare la termenele stabilite in contract.

(2) Partile pot conveni ca plata primelor de asigurare sa se faca integral ori in rate. Daca nu s-a convenit altfel, plata se face la sediul asiguratorului sau al imputernicitilor acestuia.

(3) Dovada platii primelor de asigurare revine asiguratului.

(4) Daca nu s-a convenit altfel, asiguratorul poate rezilia contractul in cazul in care sumele datorate de asigurat, cu titlu de prima, nu sunt platite la scadenta.

(5) Asiguratorul este obligat sa il informeze pe asigurat in privinta consecintelor neplatii primelor la termenul de plata pentru cazul prevazut la alin. (4) si sa prevada aceste consecinte in contractul de asigurare.

(6) Asiguratorul are dreptul de a compensa primele ce i se datoreaza pana la sfarsitul anului de asigurare, in temeiul oricarui contract, cu orice indemnizatie cuvenita asiguratului sau beneficiarului.

Comunicarea producerii riscului asigurat

Art. 2.207. - **(1)** Asiguratul este obligat sa comunice asiguratorului producerea riscului asigurat, in termenul prevazut in contractul de asigurare.

(2) In caz de neindeplinire a obligatiei prevazute la alin. (1), asiguratorul are dreptul sa refuze plata

indemnizatiei, daca din acest motiv nu a putut determina cauza producerii evenimentului asigurat si intinderea pagubei.

(3) Comunicarea producerii riscului asigurat se poate face si catre brokerul de asigurare care, in acest caz, are obligatia de a face la randul sau comunicarea catre asigurator, in termenul prevazut in contractul de asigurare.

Plata indemnizatiei de asigurare

Art. 2.208. - **(1)** In cazul producerii riscului asigurat, asiguratorul trebuie sa plateasca indemnizatia de asigurare in conditiile prevazute in contract. Atunci cand exista neintelegere asupra cuantumului indemnizatiei de asigurare, partea necontestata din aceasta se va plati de asigurator anterior solutionarii neintelegerii prin buna invoiala sau de catre instanta judecatoreasca.

(2) In cazurile stabilite prin contractul de asigurare, in asigurarile de bunuri si de raspundere civila, asiguratorul nu datoreaza indemnizatie daca riscul asigurat a fost produs cu intentie de catre asigurat, de beneficiarul asigurarii ori de un membru din conducerea persoanei juridice asigurate, care lucreaza in aceasta calitate.

(3) In cazul in care partile convin, dispozitiile alin. (2) se aplica si atunci cand riscul asigurat a fost produs de catre:

a) persoanele fizice majore care, in mod statornic, locuiesc si gospodaresc impreuna cu asiguratul sau beneficiarul asigurarii;

b) prepusii asiguratului sau ai beneficiarului asigurarii.

Denuntarea unilaterala a contractului

Art. 2.209. - Denuntarea contractului de asigurare de catre una dintre parti se poate efectua numai cu respectarea unui termen de preaviz de cel putin 20 de zile calculate de la data primirii notificarii de catre cealalta parte.

Subrogarea asiguratorului

Art. 2.210. - **(1)** In limitele indemnizatiei platite, asiguratorul este subrogat in toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurarii impotriva celor raspunzatori de producerea pagubei, cu exceptia asigurarilor de persoane.

(2) Asiguratul raspunde pentru prejudiciile aduse asiguratorului prin acte care ar impiedica realizarea dreptului prevazut la alin. (1).

(3) Asiguratorul poate renunta, in tot sau in parte, la exercitarea dreptului conferit de alin. (1).

Opozabilitatea contractului

Art. 2.211. - Asiguratorul poate opune titularului sau detinatorului documentului de asigurare ori tertului sau beneficiarului asigurarii care invoca drepturi ce decurg din acest document toate apararile intemeiate pe contractul incheiat initial.

Cesiunea asigurarii

Art. 2.212. - **(1)** Asiguratorul poate cesiona contractul de asigurare numai cu acordul scris al asiguratului.

(2) Dispozitiile alin. (1) nu sunt aplicabile cesiunilor de portofolii intre asiguratori, in conditiile reglementarilor speciale.

Domeniul de aplicare

Art. 2.213. - Asigurarile obligatorii se reglementeaza prin legi speciale.

SECȚIUNEA a 2-a
Asigurarea de bunuri

Notiune

Art. 2.214. - In cazul asigurarii de bunuri, asiguratorul se obliga ca, la producerea riscului asigurat, sa plateasca o despagubire asiguratului, beneficiarului asigurarii sau altor persoane indreptatite.

Interesul asigurarii

Art. 2.215. - Asiguratul trebuie sa aiba un interes cu privire la bunul asigurat.

Prevenirea producerii riscului asigurat

Art. 2.216. - **(1)** Asiguratul este obligat sa intretina bunul asigurat in conditii corespunzatoare, in scopul prevenirii producerii riscului asigurat.
(2) Asiguratorul are dreptul sa verifice modul in care bunul asigurat este intretinut, in conditiile stabilite prin contract.
(3) In cazurile prevazute in contract, la producerea riscului, asiguratul este obligat sa ia pe seama asiguratorului si in cadrul sumei asigurate, potrivit cu imprejurarile, masuri pentru limitarea pagubelor.

Despagubirea

Art. 2.217. - **(1)** Despagubirea se stabileste in functie de starea bunului din momentul producerii riscului asigurat. Ea nu poate depasi valoarea bunului din acel moment, cuantumul pagubei si nici suma asigurata.
(2) Partile pot stipula o clauza conform careia asiguratul ramane propriul sau asigurator pentru o fransiza, in privinta careia asiguratorul nu este obligat sa plateasca despagubire.

Asigurarea partiala

Art. 2.218. - In cazul in care contractul de asigurare s-a incheiat pentru o suma asigurata care este inferioara valorii bunului si daca partile nu au stipulat altfel, despagubirea cuvenita se reduce corespunzator raportului dintre suma prevazuta in contract si valoarea bunului.

Asigurarea multipla

Art. 2.219. - **(1)** Asiguratul trebuie sa declare existenta tuturor asigurarilor referitoare la acelasi bun, aceasta obligatie revenindu-i atat la data incheierii contractelor de asigurare, cat si pe parcursul executarii acestora.
(2) Atunci cand exista mai multe asigurari incheiate pentru acelasi bun, fiecare asigurator este obligat la plata proportional cu suma asigurata si pana la concurenta acesteia, fara ca asiguratul sa poata incasa o despagubire mai mare decat prejudiciul efectiv, consecinta directa a riscului.

Instrainarea bunului asigurat

Art. 2.220. - **(1)** Daca nu s-a convenit altfel, instrainarea bunului asigurat nu determina incetarea contractului de asigurare, care va produce efecte intre asigurator si dobanditor.
(2) Asiguratul care nu comunica asiguratorului instrainarea survenita si dobanditorului existenta contractului de asigurare ramane obligat sa plateasca primele care devin scadente ulterior datei instrainarii.

SECȚIUNEA a 3-a
Asigurarile de credite si garantii si asigurarile de pierderi financiare

Asigurarile de credite si garantii

Art. 2.221. - **(1)** Asigurarile de credite si garantii pot avea ca obiect acoperirea riscurilor de insolvabilitate generala, de credit de export, de vanzare cu plata pretului in rate, de credit ipotecar, de credit agricol, de garantii directe sau indirecte, precum si altele asemenea, conform normelor adoptate de organul de stat in a carui competenta, potrivit legii, intra supravegherea activitatii din domeniul asigurarilor.

(2) Daca s-a convenit ca printr-un contract de asigurare directa de credite si garantii sa se acopere riscul ca un debitor al asiguratului sa nu plateasca un credit care i s-a acordat, asiguratorul nu poate conditiona plata indemnizatiei de asigurare de declansarea de catre asigurat impotriva acelui debitor a procedurilor de reparare a prejudiciului, inclusiv prin executare silita.

Asigurarile de pierderi financiare

Art. 2.222. - Daca nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, indemnizatia pentru asigurarea impotriva riscului de pierderi financiare trebuie sa acopere paguba efectiva si beneficiul nerealizat, incluzandu-se si cheltuielile generale, precum si cele decurgand direct sau indirect din producerea riscului asigurat

SECȚIUNEA a 4-a
Asigurarea de raspundere civila

Notiune

Art. 2.223. - **(1)** In cazul asigurarii de raspundere civila, asiguratorul se obliga sa plateasca o despagubire pentru prejudiciul de care asiguratul raspunde potrivit legii fata de tertele persoane prejudiciate si pentru cheltuielile facute de asigurat in procesul civil.

(2) Prin contractul de asigurare partile pot conveni sa cuprinda in asigurare si raspunderea civila a altor persoane decat contractantul asigurarii.

Drepturile tertelor persoane pagubite

Art. 2.224. - **(1)** Drepturile tertelor persoane pagubite se exercita impotriva celor raspunzatori de producerea pagubei.

(2) Asiguratorul poate fi chemat in judecata de persoanele pagubite in limitele obligatiilor ce ii revin acestuia din contractul de asigurare.

Stabilirea despagubirii

Art. 2.225. - Daca nu se prevede altfel prin lege, despagubirea se stabileste prin conventie incheiata intre asigurat, terta persoana prejudiciata si asigurator sau, in caz de neintelegere, prin hotarare judecatoreasca.

Plata despagubirii

Art. 2.226. - **(1)** Asiguratorul plateste despagubirea direct tertei persoane prejudiciate, in masura in care aceasta nu a fost despagubita de catre asigurat.

(2) Creditorii asiguratului nu pot urmari despagubirea prevazuta la alin. (1).

(3) Despagubirea se plateste asiguratului numai in cazul in care acesta dovedeste ca a despagubit-o pe terta persoana prejudiciata.

SECȚIUNEA a 5-a
Asigurarea de persoane

Notiune

Art. 2.227. - Prin contractul de asigurare de persoane, asiguratorul se obliga sa plateasca indemnizatia de asigurare in caz de deces, de ajungere la o anumita varsta, de invaliditate permanenta totala sau partiala ori in alte asemenea cazuri, conform normelor adoptate de organul de stat in a carui competenta, potrivit legii, intra supravegherea activitatii din domeniul asigurarilor.

Riscul privind o alta persoana

Art. 2.228. - Asigurarea in vederea unui risc privind o alta persoana decat aceea care a incheiat contractul de asigurare este valabila numai daca a fost consimtita in scris de acea persoana.

Renuntarea la contract

Art. 2.229. - **(1)** Asiguratul care a incheiat un contract de asigurare de viata individual poate sa renunte la contract fara preaviz in termen de cel mult 20 de zile de la data semnarii contractului de catre asigurator. Renuntarea produce efect retroactiv.
(2) Prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile contractelor care au o durata de 6 luni sau mai mica.

Beneficiarul indemnizatiei

Art. 2.230. - Indemnizatia de asigurare se plateste asiguratului sau beneficiarului desemnat de acesta. In cazul decesului asiguratului, daca nu a fost desemnat un beneficiar, indemnizatia de asigurare intra in masa succesorala, revenind mostenitorilor asiguratului.

Desemnarea beneficiarului

Art. 2.231. - **(1)** Desemnarea beneficiarului se poate face fie la incheierea contractului de asigurare, fie in cursul executarii acestuia, prin declaratia scrisa comunicata asiguratorului de catre asigurat sau, cu acordul asiguratului, de catre contractantul asigurarii ori prin testamentul intocmit de asigurat.
(2) Inlocuirea sau revocarea beneficiarului asigurarii se poate face oricand in cursul executarii contractului, in modurile prevazute la alin. (1).

Pluralitatea de beneficiari

Art. 2.232. - Atunci cand sunt mai multi beneficiari desemnati, indemnizatia de asigurare se imparte in mod egal intre acestia, daca nu s-a stipulat altfel.

Producerea cu intentie a riscului asigurat

Art. 2.233. - **(1)** Asiguratorul nu datoreaza indemnizatia de asigurare daca:
a) riscul asigurat a fost produs prin sinuciderea asiguratului in termen de 2 ani de la incheierea contractului de asigurare;
b) riscul asigurat a fost produs cu intentie de catre asigurat.
(2) Atunci cand un beneficiar al asigurarii a produs intentionat riscul asigurat, indemnizatia de asigurare se plateste celorlalti beneficiari desemnati sau, in lipsa acestora, asiguratului.
(3) In cazul in care riscul asigurat consta in decesul asiguratului, iar un beneficiar al asigurarii l-a produs intentionat, indemnizatia de asigurare se plateste celorlalti beneficiari desemnati sau, in lipsa acestora, mostenitorilor asiguratului.

Rezerva de prime

Art. 2.234. - **(1)** In asigurarile la care se constituie rezerve de prime, asiguratul poate sa inceteze plata primelor cu dreptul de a mentine contractul la o suma asigurata redusa sau de a-l denunta, solicitand restituirea rezervei constituite, conform contractului de asigurare.
(2) Orice alta plata, indiferent de forma sub care este facuta de asigurator, diferita de indemnizatia de asigurare sau de suma reprezentand restituirea rezervei in conditiile alin. (1), nu poate fi efectuata mai devreme de 6 luni de la data incheierii contractului de asigurare.

Repunerea in vigoare a asigurarii

Art. 2.235. - Asiguratul sau contractantul asigurarii, cu acordul asiguratului, poate sa ceara repunerea in vigoare a asigurarii la care se constituie rezerva tehnica, in cazurile prevazute in contractul de asigurare.

Dreptul la indemnizatie

Art. 2.236. - **(1)** Indemnizatia de asigurare este datorata independent de sumele cuvenite asiguratului sau beneficiarului din asigurarile sociale, de repararea prejudiciului de cei raspunzatori de producerea sa, precum si de sumele primite de la alti asiguratori in temeiul altor contracte de asigurare.
(2) Creditorii asiguratului nu au dreptul sa urmareasca indemnizatia de asigurare cuvenita beneficiarilor asigurarii sau mostenitorilor asiguratului, dupa caz.

Prescriptia

Art. 2.237. - Drepturile asiguratilor asupra sumelor rezultand din rezervele tehnice care se constituie la asigurarile de viata pentru obligatii de plata scadente in viitor nu sunt supuse prescriptiei.

Obligatia de informare

Art. 2.238. - Asiguratorii si imputernicitii lor au obligatia de a pune la dispozitia asiguratilor sau contractantilor asigurarii informatii in legatura cu contractele de asigurare atat inaintea incheierii, cat si pe durata executarii acestora. Aceste informatii trebuie sa fie prezentate in scris, in limba romana, sa fie redactate intr-o forma clara si sa cuprinda cel putin urmatoarele elemente:
a) clauzele optionale sau suplimentare si beneficiile rezultate din valorificarea rezervelor tehnice;
b) momentul inceperii si cel al incetarii contractului, inclusiv modalitatile de incetare a acestuia;
c) modalitatile si termenele de plata a primelor de asigurare;
d) elementele de calcul al indemnizatiilor de asigurare, cu indicarea sumelor de rascumparare, a sumelor asigurate reduse, precum si a nivelului pana la care acestea sunt garantate;
e) modalitatea de plata a indemnizatiilor de asigurare;
f) legea aplicabila contractului de asigurare;
g) alte elemente stabilite prin norme adoptate de organul de stat in a carui competenta intra, potrivit legii, supravegherea activitatii din domeniul asigurarilor.

SECȚIUNEA a 6-a
Coasigurarea, reasigurarea si retrocesiunea

Coasigurarea

Art. 2.239. - **(1)** Coasigurarea este operatiunea prin care 2 sau mai multi asiguratori acopera acelasi risc, fiecare asumandu-si o cota-parte din acesta.
(2) Fiecare coasigurator raspunde fata de asigurat numai in limita sumei pentru care s-a angajat prin contract.

Reasigurarea

Art. 2.240. - **(1)** Reasigurarea este operatiunea de asigurare a unui asigurator, in calitate de reasigurat, de catre un alt asigurator, in calitate de reasigurator.
(2) Prin reasigurare:
a) reasiguratorul primeste prime de reasigurare, in schimbul carora contribuie, potrivit obligatiilor preluate, la suportarea indemnizatiilor pe care reasiguratul le plateste la producerea riscului care a facut obiectul reasigurarii;
b) reasiguratul cedeaza prime de reasigurare, in schimbul carora reasiguratorul contribuie, potrivit obligatiilor preluate, la suportarea indemnizatiilor pe care reasiguratul le plateste la producerea riscului

care a facut obiectul reasigurarii.
(3) Reasigurarea nu stinge obligatiile asiguratorului si nu stabileste niciun raport juridic intre asigurat si reasigurator.

Retrocesiunea

Art. 2.241. - Prin operatiunea de retrocesiune reasiguratorul poate ceda, la randul sau, o parte din riscul acceptat.

CAPITOLUL XVII
Contractul de renta viagera

Notiune

Art. 2.242. - **(1)** Prin contractul de renta viagera o parte, numita debirentier, se obliga sa efectueze in folosul unei anumite persoane, numita credirentier, prestatii periodice, constand in sume de bani sau alte bunuri fungibile.
(2) Renta viagera se constituie pe durata vietii credirentierului daca partile nu au stipulat constituirea acesteia pe durata vietii debirentierului sau a unei terte persoane determinate.

Modurile de constituire

Art. 2.243. - **(1)** Renta viagera poate fi constituita cu titlu oneros, in schimbul unui capital de orice natura, sau cu titlu gratuit si este supusa, sub rezerva dispozitiilor capitolului de fata, regulilor proprii ale actului juridic de constituire.
(2) Atunci cand renta viagera este stipulata in favoarea unui tert, chiar daca acesta o primeste cu titlu gratuit, contractul nu este supus formei prevazute pentru donatie.

Constituirea pe durata vietii mai multor persoane

Art. 2.244. - Renta viagera poate fi constituita pe durata vietii mai multor persoane, urmand ca, in acest caz, in lipsa de stipulatie contrara, obligatia de plata a rentei sa inceteze la data la care decedeaza ultima dintre aceste persoane.

Constituirea in favoarea mai multor persoane

Art. 2.245. - Daca nu s-a convenit altfel, obligatia de plata a rentei viagere este indivizibila in privinta credirentierilor.

Constituirea pe durata vietii unui tert deja decedat

Art. 2.246. - Este lovit de nulitate absoluta contractul care stipuleaza o renta constituita pe durata vietii unui tert care era decedat in ziua incheierii contractului.

Constituirea pe durata vietii unei persoane afectate de o boala letala

Art. 2.247. - Nu produce, de asemenea, niciun efect contractul prin care s-a constituit cu titlu oneros o renta pe durata vietii unei persoane care, la data incheierii contractului, suferea de o boala din cauza careia a murit in interval de cel mult 30 de zile de la aceasta data.

Plata ratelor de renta

Art. 2.248. - **(1)** In lipsa de stipulatie contrara, ratele de renta se platesc trimestrial in avans si indexate in functie de rata inflatiei.

(2) Atunci cand credirentierul decedeaza inainte de expirarea perioadei pentru care renta s-a platit in avans, debirentierul nu poate cere restituirea sumei platite aferente perioadei in care creditorul nu a mai fost in viata.

Garantia legala

Art. 2.249. - **(1)** Pentru garantarea obligatiei de plata a rentei constituite cu titlu oneros, prevederile art. 1.723 se aplica in mod corespunzator.
(2) In cazul prevazut la alin. (1), in vederea inscrierii ipotecii legale nu este necesara declararea valorii creantei garantate.

Executarea silita a ratelor

Art. 2.250. - **(1)** In caz de neindeplinire a obligatiei de plata a ratelor scadente, credirentierul poate cere sechestrul si vanzarea bunurilor debirentierului, pana la concurenta unei sume suficiente spre a asigura plata rentei pentru viitor.
(2) Aceasta suma se stabileste, in conditiile legii, pe baza unei expertize intocmite in conformitate cu metodologia de calcul aplicabila in cazul asigurarilor de viata, tinandu-se seama, printre altele, de ratele deja incasate de credirentier, de varsta si de starea acestuia. Cheltuielile expertizei sunt suportate de debirentier.
(3) Dupa ce a fost obtinuta in urma vanzarii bunurilor debirentierului, suma se consemneaza la o institutie de credit si va fi platita credirentierului cu respectarea cuantumului si scadentelor convenite prin contractul de renta viagera.
(4) Daca debirentierul intra in lichidare, credirentierul isi poate realiza dreptul la renta inscriind in tabloul creditorilor o creanta al carei cuantum se determina potrivit alin. (2).

Rezolutiunea contractului la cererea credirentierului

Art. 2.251. - **(1)** Creditorul unei rente viagere constituite cu titlu oneros poate cere rezolutiunea contractului daca debirentierul nu depune garantia promisa in vederea executarii obligatiei sale ori o diminueaza.
(2) Credirentierul are dreptul la rezolutiune pentru neexecutarea fara justificare a obligatiei de plata a rentei de catre debirentier.
(3) In lipsa unei stipulatii contrare, rezolutiunea nu confera debirentierului dreptul de a obtine restituirea ratelor de renta deja platite.

Irevocabilitatea contractului

Art. 2.252. - **(1)** Debirentierul nu se poate libera de plata rentei oferind restituirea capitalului si renuntand la restituirea ratelor platite.
(2) Debirentierul este tinut la plata rentei pana la decesul persoanei pe durata vietii careia a fost constituita renta, oricat de impovaratoare ar putea deveni prestarea acesteia.

Insesizabilitatea rentei

Art. 2.253. - Numai renta viagera cu titlu gratuit poate fi declarata insesizabila prin contract. Chiar si in acest caz, stipulatia nu isi produce efectele decat in limita valorii rentei care este necesara credirentierului pentru asigurarea intretinerii. Dispozitiile art. 2.257 alin. (2) se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL XVIII
Contractul de intretinere

Notiune

Art. 2.254. - **(1)** Prin contractul de intretinere o parte se obliga sa efectueze in folosul celeilalte parti

sau al unui anumit tert prestatiile necesare intretinerii si ingrijirii pentru o anumita durata.

(2) Daca prin contract nu s-a prevazut durata intretinerii ori s-a prevazut numai caracterul viager al acesteia, atunci intretinerea se datoreaza pentru toata durata vietii creditorului intretinerii.

Forma contractului

Art. 2.255. - Contractul de intretinere se incheie in forma autentica, sub sanctiunea nulitatii absolute.

Aplicarea regulilor de la renta viagera

Art. 2.256. - **(1)** Dispozitiile art. 2.243-2.247, art. 2.249, art. 2.251 alin. (1) si art. 2.252 se aplica in mod corespunzator si contractului de intretinere.

(2) In lipsa unei stipulatii contrare, obligatia de intretinere este indivizibila atat in privinta creditorilor, cat si in privinta debitorilor.

Intinderea obligatiei de intretinere

Art. 2.257. - **(1)** Debitorul intretinerii datoreaza creditorului prestatii stabilite in mod echitabil tinandu-se seama de valoarea capitalului si de conditia sociala anterioara a creditorului.

(2) Debitorul este obligat in special sa asigure creditorului hrana, imbracaminte, incaltaminte, menaj, precum si folosinta unei locuinte corespunzatoare. Intretinerea cuprinde, de asemenea, ingrijirile si cheltuielile necesare in caz de boala.

(3) In cazul in care intretinerea are caracter viager sau atunci cand creditorul decedeaza in cursul duratei contractului, debitorul are obligatia sa il inmormanteze.

(4) Intretinerea continua a fi datorata in aceeasi masura chiar daca, in cursul executarii contractului, bunul care a constituit capitalul a pierit total sau partial ori si-a diminuat valoarea, dintr-o cauza pentru care creditorul intretinerii nu este tinut sa raspunda.

(5) Clauza prin care creditorul intretinerii se obliga la prestarea unor servicii este considerata nescrisa.

Caracterul incesibil si insesizabil al intretinerii

Art. 2.258. - Drepturile creditorului intretinerii nu pot fi cedate sau supuse urmaririi.

Protectia creditorilor partilor

Art. 2.259. - Caracterul personal al contractului de intretinere nu poate fi invocat de parti pentru a se opune actiunii in revocarea contractului sau actiunii oblice introduse pentru executarea sa.

Cazul special de revocare

Art. 2.260. - **(1)** Contractul de intretinere este revocabil in folosul persoanelor carora creditorul intretinerii le datoreaza alimente in temeiul legii daca, prin efectul contractului, el s-a lipsit de mijloacele necesare indeplinirii obligatiei de a asigura alimentele.

(2) Revocarea poate fi ceruta chiar daca nu exista frauda din partea debitorului intretinerii si indiferent de momentul incheierii contractului de intretinere.

(3) In loc sa dispuna revocarea contractului, instanta de judecata poate, chiar si din oficiu, insa numai cu acordul debitorului intretinerii, sa il oblige pe acesta sa asigure alimente persoanelor fata de care creditorul are o astfel de obligatie legala, fara ca in acest mod sa fie diminuate prestatiile datorate creditorului intretinerii.

Inlocuirea intretinerii prin renta

Art. 2.261. - **(1)** Daca prestarea sau primirea in natura a intretinerii nu mai poate continua din motive obiective sau daca debitorul intretinerii decedeaza si nu intervine o intelegere intre parti, instanta judecatoreasca poate sa inlocuiasca, la cererea oricareia dintre parti, fie si numai temporar, intretinerea in natura cu o suma de bani corespunzatoare.

(2) Atunci cand prestarea sau primirea in natura a intretinerii nu mai poate continua din culpa uneia dintre parti, instanta va majora sau, dupa caz, diminua cuantumul sumei de bani care inlocuieste prestatia de intretinere.

Regulile aplicabile in cazul inlocuirii intretinerii prin renta

Art. 2.262. - **(1)** In toate cazurile in care intretinerea a fost inlocuita potrivit prevederilor art. 2.261 devin aplicabile dispozitiile care reglementeaza contractul de renta viagera.
(2) Cu toate acestea, daca prin contractul de intretinere nu s-a convenit altfel, obligatia de plata a rentei ramane indivizibila intre debitori.

Incetarea contractului de intretinere

Art. 2.263. - **(1)** Contractul de intretinere incheiat pe durata determinata inceteaza la expirarea acestei durate, cu exceptia cazului in care creditorul intretinerii decedeaza mai devreme.
(2) Atunci cand comportamentul celeilalte parti face imposibila executarea contractului in conditii conforme bunelor moravuri, cel interesat poate cere rezolutiunea.
(3) In cazul prevazut la alin. (2), precum si atunci cand se intemeiaza pe neexecutarea fara justificare a obligatiei de intretinere, rezolutiunea nu poate fi pronuntata decat de instanta, dispozitiile art. 1.552 nefiind aplicabile. Orice clauza contrara este considerata nescrisa.
(4) Daca rezolutiunea a fost ceruta pentru unul dintre motivele prevazute la alin. (2) sau (3), oferta de intretinere facuta de debitorul parat dupa introducerea actiunii nu poate impiedica rezolutiunea contractului.
(5) In cazul in care rezolutiunea se pronunta pentru unul dintre motivele prevazute la alin. (2) sau (3), debitorul in culpa nu poate obtine restituirea prestatiilor de intretinere deja executate.
(6) Dreptul la actiunea in rezolutiune se transmite mostenitorilor.
(7) Rezolutiunea contractului de intretinere nu se poate cere pentru motivele prevazute la art. 2.261 alin. (1).

CAPITOLUL XIX
Jocul si pariul

Lipsa dreptului la actiune

Art. 2.264. - **(1)** Pentru plata unei datorii nascute dintr-un contract de joc sau de pariu nu exista drept la actiune.
(2) Cel care pierde nu poate sa ceara restituirea platii facute de bunavoie. Cu toate acestea, se poate cere restituirea in caz de frauda sau daca acela care a platit era lipsit de capacitate de exercitiu ori avea capacitate de exercitiu restransa.
(3) Datoriile nascute din contractul de joc sau de pariu nu pot constitui obiect de tranzactie, recunoastere de datorie, compensatie, novatie, remitere de datorie cu sarcina ori alte asemenea acte juridice.

Competitiile sportive

Art. 2.265. - **(1)** Dispozitiile art. 2.264 nu se aplica pariurilor facute intre persoanele care iau ele insele parte la curse, la jocuri de indemanare sau la orice fel de jocuri sportive.
(2) Cu toate acestea, daca suma pariului este excesiva, instanta poate sa respinga actiunea sau, dupa caz, sa reduca suma.
(3) In cazurile prevazute la alin. (1), intermediarii legal autorizati sa adune mize de la persoane care nu iau parte la joc nu pot invoca dispozitiile art. 2.264 alin. (1) si (3).

Jocurile si pariurile autorizate

Art. 2.266. - Jocurile si pariurile dau loc la actiune in justitie numai cand au fost permise de autoritatea competenta.

CAPITOLUL XX
Tranzactia

Notiune

Art. 2.267. - **(1)** Tranzactia este contractul prin care partile previn sau sting un litigiu, inclusiv in faza executarii silite, prin concesii sau renuntari reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la una la cealalta.
(2) Prin tranzactie se pot naste, modifica sau stinge raporturi juridice diferite de cele ce fac obiectul litigiului dintre parti.

Domeniul de aplicare

Art. 2.268. - **(1)** Nu se poate tranzactiona asupra capacitatii sau starii civile a persoanelor si nici cu privire la drepturi de care partile nu pot sa dispuna potrivit legii.
(2) Se poate insa tranzactiona asupra actiunii civile derivand din savarsirea unei infractiuni.

Indivizibilitatea tranzactiei

Art. 2.269. - Tranzactia este indivizibila in ceea ce priveste obiectul sau. In lipsa unei stipulatii contrare, ea nu poate fi desfiintata in parte.

Intinderea tranzactiei

Art. 2.270. - **(1)** Tranzactia se margineste numai la obiectul ei; renuntarea facuta la toate drepturile, actiunile si pretentiile nu se intinde decat asupra cauzei cu privire la care s-a facut tranzactia.
(2) Tranzactia nu priveste decat cauza cu privire la care a fost incheiata, fie ca partile si-au manifestat intentia prin expresii generale sau speciale, fie ca intentia lor rezulta in mod necesar din ceea ce s-a prevazut in cuprinsul tranzactiei.

Capacitatea de exercitiu

Art. 2.271. - Pentru a tranzactiona, partile trebuie sa aiba deplina capacitate de a dispune de drepturile care formeaza obiectul contractului. Cei care nu au aceasta capacitate pot tranzactiona numai in conditiile prevazute de lege.

Conditiile de forma

Art. 2.272. - Pentru a putea fi dovedita, tranzactia trebuie sa fie incheiata in scris.

Cauzele de nulitate

Art. 2.273. - **(1)** Tranzactia poate fi afectata de aceleasi cauze de nulitate ca orice alt contract.
(2) Cu toate acestea, ea nu poate fi anulata pentru eroare de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neintelegerii partilor si nici pentru leziune.

Tranzactia asupra unui act nul

Art. 2.274. - **(1)** Este nula tranzactia incheiata pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absoluta, in afara de cazul in care partile au tranzactionat expres asupra nulitatii.
(2) In cazul in care tranzactia s-a incheiat pentru executarea unui act anulabil, anularea tranzactiei poate fi ceruta doar de partea care la data incheierii tranzactiei nu cunostea cauza de anulabilitate.

Inscrisurile false

Art. 2.275. - Este, de asemenea, nula tranzactia incheiata pe baza unor inscrisuri dovedite ulterior ca fiind false.

Inscrisurile necunoscute

Art. 2.276. - **(1)** Descoperirea ulterioara de inscrisuri necunoscute partilor si care ar fi putut influenta continutul tranzactiei nu reprezinta o cauza de nulitate a acesteia, cu exceptia cazului in care inscrisurile au fost ascunse de catre una dintre parti sau, cu stiinta ei, de catre un tert.
(2) Tranzactia este nula daca din inscrisurile descoperite rezulta ca partile sau numai una dintre ele nu aveau niciun drept asupra caruia sa poata tranzactiona.

Tranzactia asupra unui proces terminat

Art. 2.277. - Tranzactia asupra unui proces este anulabila la cererea partii care nu a cunoscut ca litigiul fusese solutionat printr-o hotarare judecatoreasca intrata in puterea lucrului judecat.

Tranzactia constatata prin hotarare judecatoreasca

Art. 2.278. - **(1)** Tranzactia care, punand capat unui proces inceput, este constatata printr-o hotarare judecatoreasca poate fi desfiintata prin actiune in nulitate sau actiune in rezolutiune ori reziliere, precum orice alt contract. Ea poate fi, de asemenea, atacata cu actiune revocatorie sau cu actiunea in declararea simulatiei.
(2) Hotararea prin care s-a desfiintat tranzactia in cazurile prevazute la alin. (1) face ca hotararea judecatoreasca prin care tranzactia fusese constatata sa fie lipsita de orice efect.

TITLUL X
Garantiile personale

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Tipurile de garantii personale

Art. 2.279. - Garantiile personale sunt fideiusiunea, garantiile autonome, precum si alte garantii anume prevazute de lege.

CAPITOLUL II
Fideiusiunea

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Notiune

Art. 2.280. - Fideiusiunea este contractul prin care o parte, fideiusorul, se obliga fata de cealalta parte, care are intr-un alt raport obligational calitatea de creditor, sa execute, cu titlu gratuit sau in schimbul unei remuneratii, obligatia debitorului daca acesta din urma nu o executa.

Fideiusiunea obligatorie

Art. 2.281. - Fideiusiunea poate fi impusa de lege sau dispusa de instanta judecatoreasca.

Forma fideiusiunii

Art. 2.282. - Fideiusiunea nu se prezuma, ea trebuie asumata in mod expres printr-un inscris, autentic sau sub semnatura privata, sub sanctiunea nulitatii absolute.

Consimtamantul debitorului principal

Art. 2.283. - Fideiusiunea poate fi contractata fara stiinta si chiar impotriva vointei debitorului principal.

Beneficiarul fideiusiunii

Art. 2.284. - Fideiusiunea se poate constitui pentru a garanta obligatia unui alt fideiusor.

Conditiile pentru a deveni fideiusor

Art. 2.285. - **(1)** Debitorul care este obligat sa constituie o fideiusiune trebuie sa prezinte o persoana capabila de a se obliga, care are si mentine in Romania bunuri suficiente pentru a satisface creanta si care domiciliaza in Romania. Daca vreuna dintre aceste conditii nu este indeplinita, debitorul trebuie sa prezinte un alt fideiusor.
(2) Aceste reguli nu se aplica atunci cand creditorul a cerut ca fideiusor o anumita persoana.

Substituirea fideiusiunii legale sau judiciare

Art. 2.286. - Debitorul care este tinut sa constituie o fideiusiune legala sau judiciara poate oferi in locul acesteia o alta garantie, considerata suficienta.

Litigiile cu privire la caracterul suficient al fideiusiunii

Art. 2.287. - Litigiile cu privire la caracterul suficient al bunurilor fideiusorului sau al garantiei oferite in locul fideiusiunii sunt solutionate de instanta, pe cale de ordonanta presedintiala.

Obligatia principala

Art. 2.288. - **(1)** Fideiusiunea nu poate exista decat pentru o obligatie valabila.
(2) Se pot insa garanta prin fideiusiune obligatii naturale, precum si cele de care debitorul principal se poate libera invocand incapacitatea sa, daca fideiusorul cunostea aceste imprejurari.
(3) De asemenea, fideiusiunea poate fi constituita pentru o datorie viitoare sau conditionala.

Limitele fideiusiunii

Art. 2.289. - **(1)** Fideiusiunea nu poate fi extinsa peste limitele in care a fost contractata.
(2) Fideiusiunea care depaseste ceea ce este datorat de debitorul principal sau care este contractata in conditii mai oneroase nu este valabila decat in limita obligatiei principale.

Intinderea fideiusiunii

Art. 2.290. - **(1)** In lipsa unei stipulatii contrare, fideiusiunea unei obligatii principale se intinde la toate accesoriile acesteia, chiar si la cheltuielile ulterioare notificarii facute fideiusorului si la cheltuielile aferente cererii de chemare in judecata a acestuia.
(2) Fideiusorul datoreaza cheltuielile de judecata si de executare silita avansate de creditor in cadrul procedurilor indreptate impotriva debitorului principal numai in cazul in care creditorul l-a instiintat din timp.

Fideiusiunea partiala

Art. 2.291. - Fideiusiunea poate fi contractata pentru o parte din obligatia principala sau in conditii mai putin oneroase.

Fideiusiunea asimilata

Art. 2.292. - In cazul in care o parte se angajeaza fata de o alta parte sa acorde un imprumut unui tert, creditorul acestui angajament este considerat fideiusor al obligatiei de restituire a imprumutului.

SECȚIUNEA a 2-a
Efectele fideiusiunii

§1. Efectele fideiusiunii între creditor şi fideiusor

Obligatia fideiusorului

Art. 2.293. - Fideiusorul nu este tinut sa indeplineasca obligatia debitorului decat daca acesta nu o executa.

Beneficiul de discutiune

Art. 2.294. - **(1)** Fideiusorul conventional sau legal are facultatea de a cere creditorului sa urmareasca mai intai bunurile debitorului principal, daca nu a renuntat la acest beneficiu in mod expres.
(2) Fideiusorul judiciar nu poate cere urmarirea bunurilor debitorului principal sau ale vreunui alt fideiusor.

Invocarea beneficiului de discutiune

Art. 2.295. - **(1)** Fideiusorul care se prevaleaza de beneficiul de discutiune trebuie sa il invoce inainte de judecarea fondului procesului, sa indice creditorului bunurile urmaribile ale debitorului principal si sa avanseze acestuia sumele necesare urmaririi bunurilor.
(2) Creditorul care intarzie urmarirea raspunde fata de fideiusor, pana la concurenta valorii bunurilor indicate, pentru insolvabilitatea debitorului principal survenita dupa indicarea de catre fideiusor a bunurilor urmaribile ale debitorului principal.

Exceptiile invocate de fideiusor

Art. 2.296. - Fideiusorul, chiar solidar, poate opune creditorilor toate mijloacele de aparare pe care le putea opune debitorul principal, afara de cele care ii sunt strict personale acestuia din urma sau care sunt excluse prin angajamentul asumat de fideiusor.

Pluralitatea de fideiusori

Art. 2.297. - Atunci cand mai multe persoane s-au constituit fideiusori ai aceluiasi debitor pentru aceeasi datorie, fiecare dintre ele este obligata la intreaga datorie si va putea fi urmarita ca atare, insa cel urmarit poate invoca beneficiul de diviziune, daca nu a renuntat in mod expres la acesta.

Beneficiul de diviziune

Art. 2.298. - **(1)** Prin efectul beneficiului de diviziune, fiecare fideiusor poate cere creditorului sa isi divida mai intai actiunea si sa o reduca la partea fiecaruia.
(2) Daca vreunul dintre fideiusori era insolvabil atunci cand unul dintre ei a obtinut diviziunea, acesta

din urma ramane obligat proportional pentru aceasta insolvabilitate. El nu raspunde insa pentru insolvabilitatea survenita dupa diviziune.

Divizarea actiunii de catre creditor

Art. 2.299. - Daca insa creditorul insusi a divizat actiunea sa, el nu mai poate reveni asupra diviziunii, chiar daca inainte de data la care a facut aceasta diviziune ar fi existat fideiusori insolvabili.

Fideiusiunea solidara

Art. 2.300. - Atunci cand se obliga impreuna cu debitorul principal cu titlu de fideiusor solidar sau de codebitor solidar, fideiusorul nu mai poate invoca beneficiile de discutiune si de diviziune.

Prorogarea termenului si decaderea din termen

Art. 2.301. - Fideiusorul nu este liberat prin simpla prelungire a termenului acordat de creditor debitorului principal. Tot astfel, decaderea din termen a debitorului principal produce efecte cu privire la fideiusor.

Informarea fideiusorului

Art. 2.302. - Creditorul este tinut sa ofere fideiusorului, la cererea acestuia, orice informatie utila asupra continutului si modalitatilor obligatiei principale si asupra stadiului executarii acesteia.

Renuntarea anticipata

Art. 2.303. - Fideiusorul nu poate renunta anticipat la dreptul de informare si la beneficiul exceptiei subrogatiei.

Fideiusiunea data unui fideiusor

Art. 2.304. - Cel care a dat fideiusiune fideiusorului debitorului principal nu este obligat fata de creditor decat in cazul cand debitorul principal si toti fideiusorii sai sunt insolvabili ori sunt liberati prin efectul unor exceptii personale debitorului principal sau fideiusorilor sai.

§2. Efectele fideiusiunii între debitor şi fideiusor

Subrogarea fideiusorului

Art. 2.305. - Fideiusorul care a platit datoria este de drept subrogat in toate drepturile pe care creditorul le avea impotriva debitorului.

Intinderea dreptului de regres

Art. 2.306. - **(1)** Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului poate cere acestuia ceea ce a platit, si anume capitalul, dobanzile si cheltuielile, precum si daunele-interese pentru repararea oricarui prejudiciu pe care acesta l-a suferit din cauza fideiusiunii. El poate, de asemenea, sa ceara dobanzi pentru orice suma pe care a trebuit sa o plateasca creditorului, chiar daca datoria principala nu producea dobanzi.
(2) Fideiusorul care s-a obligat fara consimtamantul debitorului nu poate recupera de la acesta decat ceea ce debitorul ar fi fost tinut sa plateasca, inclusiv daune-interese, daca fideiusiunea nu ar fi avut loc, afara de cheltuielile subsecvente notificarii platii, care sunt in sarcina debitorului.

Regresul contra debitorului incapabil

Art. 2.307. - Atunci cand debitorul principal se libereaza de obligatie invocand incapacitatea sa, fideiusorul are regres impotriva debitorului principal numai in limita imbogatirii acestuia.

Regresul contra mai multor debitori principali

Art. 2.308. - Cand pentru aceeasi datorie sunt mai multi debitori principali care s-au obligat solidar, fideiusorul care a garantat pentru toti are impotriva oricaruia dintre ei actiune in restituire pentru tot ceea ce a platit.

Limitele regresului

Art. 2.309. - Daca s-a obligat impotriva vointei debitorului principal, fideiusorul care a platit nu are decat drepturile prevazute la art. 2.305.

Pierderea dreptului de regres

Art. 2.310. - **(1)** Fideiusorul care a platit o datorie nu are actiune impotriva debitorului principal care a platit ulterior aceeasi datorie fara ca fideiusorul sa il fi instiintat cu privire la plata facuta.
(2) Fideiusorul care a platit fara a-l instiinta pe debitorul principal nu are actiune impotriva acestuia daca, la momentul platii, debitorul avea mijloacele pentru a declara stinsa datoria. In aceleasi imprejurari, fideiusorul nu are actiune impotriva debitorului decat pentru sumele pe care acesta ar fi fost chemat sa le plateasca, in masura in care putea opune creditorului mijloace de aparare pentru a obtine reducerea datoriei.
(3) In toate cazurile, fideiusorul pastreaza dreptul de a cere creditorului restituirea, in tot sau in parte, a platii facute.

Instiintarea fideiusorului

Art. 2.311. - **(1)** Debitorul care cunoaste existenta fideiusiunii este obligat sa il instiinteze de indata pe fideiusor cand plateste creditorului.
(2) Daca o asemenea instiintare nu a fost facuta, fideiusorul care plateste creditorului fara sa stie ca acesta a fost platit are actiune in restituire si impotriva debitorului.

Regresul anticipat

Art. 2.312. - **(1)** Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului se poate indrepta impotriva acestuia, chiar inainte de a plati, atunci cand este urmarit in justitie pentru plata, cand debitorul este insolvabil ori cand s-a obligat a-l libera de garantie intr-un anumit termen care a expirat.
(2) Aceasta regula se aplica si atunci cand datoria a ajuns la termen, chiar daca creditorul, fara consimtamantul fideiusorului, i-a acordat debitorului un nou termen de plata sau cand, din cauza pierderilor suferite de debitor ori a unei culpe a acestuia, fideiusorul suporta riscuri semnificativ mai mari decat in momentul in care s-a obligat.

§3. Efectele fideiusiunii între mai mulți fideiusori

Regresul contra celorlalti fideiusori

Art. 2.313. - **(1)** Cand mai multe persoane au dat fideiusiune aceluiasi debitor si pentru aceeasi datorie, fideiusorul care a platit datoria are regres impotriva celorlalti fideiusori pentru partea fiecaruia.
(2) Aceasta actiune nu poate fi introdusa decat in cazurile in care fideiusorul putea, inainte de a plati, sa se indrepte impotriva debitorului.
(3) Daca unul dintre fideiusori este insolvabil, partea ce revine acestuia se divide proportional intre ceilalti fideiusori si cel care a platit.

SECȚIUNEA a 3-a
Incetarea fideiusiunii

Confuziunea

Art. 2.314. - Confuziunea calitatilor de debitor principal si fideiusor, cand devin mostenitori unul fata de celalalt, nu stinge actiunea creditorului nici impotriva debitorului principal, nici impotriva aceluia care a dat fideiusiune pentru fideiusor.

Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului

Art. 2.315. - Daca, urmare a faptei creditorului, subrogatia nu ar profita fideiusorului, acesta din urma este liberat in limita sumei pe care nu ar putea sa o recupereze de la debitor.

Liberarea fideiusorului pentru obligatiile viitoare sau nedeterminate

Art. 2.316. - **(1)** Atunci cand este data in vederea acoperirii datoriilor viitoare ori nedeterminate sau pentru o perioada nedeterminata, fideiusiunea poate inceta dupa 3 ani, prin notificarea facuta debitorului, creditorului si celorlalti fideiusori, daca, intre timp, creanta nu a devenit exigibila.
(2) Aceasta regula nu se aplica in cazul fideiusiunii judiciare.

Stingerea obligatiei principale prin darea in plata

Art. 2.317. - Atunci cand creditorul a primit de bunavoie un imobil sau un bun drept plata a datoriei principale, fideiusorul ramane liberat chiar si atunci cand creditorul este ulterior evins de acel bun.

Urmarirea debitorului principal

Art. 2.318. - **(1)** Fideiusorul ramane tinut si dupa implinirea termenului obligatiei principale, in cazul in care creditorul a introdus actiune impotriva debitorului principal in termen de 6 luni de la scadenta si a continuat-o cu diligenta.
(2) Prevederile alin. (1) se aplica si in cazul in care fideiusorul a limitat in mod expres fideiusiunea la termenul obligatiei principale. In acest caz, fideiusorul este tinut doar daca actiunea impotriva debitorului principal este introdusa in termen de doua luni de la scadenta.

Decesul fideiusorului

Art. 2.319. - Fideiusiunea inceteaza prin decesul fideiusorului, chiar daca exista stipulatie contrara.

Cazul special

Art. 2.320. - **(1)** Fideiusiunea constituita in considerarea unei anumite functii detinute de debitorul principal se stinge la incetarea acestei functii.
(2) Cu toate acestea, fideiusorul ramane tinut pentru toate datoriile existente la incetarea fideiusiunii, chiar daca acestea sunt supuse unei conditii sau unui termen.

CAPITOLUL III
Garantiile autonome

Scrisoarea de garantie

Art. 2.321. - **(1)** Scrisoarea de garantie este angajamentul irevocabil si neconditionat prin care o persoana, denumita emitent, se obliga, la solicitarea unei persoane denumite ordonator, in considerarea unui raport obligational preexistent, dar independent de acesta, sa plateasca o suma de

bani unei terte persoane, denumita beneficiar, in conformitate cu termenii angajamentului asumat.

(2) Angajamentul astfel asumat se executa la prima si simpla cerere a beneficiarului, daca prin textul scrisorii de garantie nu se prevede altfel.

(3) Emitentul nu poate opune beneficiarului exceptiile intemeiate pe raportul obligational preexistent angajamentului asumat prin scrisoarea de garantie si nu poate fi tinut sa plateasca in caz de abuz sau de frauda vadita.

(4) Emitentul care a efectuat plata are drept de regres impotriva ordonatorului scrisorii de garantie.

(5) In lipsa unei conventii contrare, scrisoarea de garantie nu este transmisibila odata cu transmiterea drepturilor si/sau obligatiilor din raportul obligational preexistent.

(6) Beneficiarul poate transmite dreptul de a solicita plata in cadrul scrisorii de garantie, daca in textul acesteia s-a prevazut in mod expres.

(7) Daca in textul scrisorii de garantie nu se prevede altfel, aceasta produce efecte de la data emiterii ei si isi inceteaza de drept valabilitatea la expirarea termenului stipulat, independent de remiterea originalului scrisorii de garantie.

Scrisoarea de confort

Art. 2.322. - **(1)** Scrisoarea de confort este acel angajament irevocabil si autonom prin care emitentul isi asuma o obligatie de a face sau de a nu face, in scopul sustinerii unei alte persoane, denumita debitor, in vederea executarii obligatiilor acesteia fata de un creditor al sau. Emitentul nu va putea opune creditorului nicio aparare sau exceptie derivand din raportul obligational dintre creditor si debitor.

(2) In cazul in care debitorul nu isi executa obligatia, emitentul scrisorii de confort poate fi obligat numai la plata de daune-interese fata de creditor si numai daca acesta din urma face dovada ca emitentul scrisorii de confort nu si-a indeplinit obligatia asumata prin scrisoarea de confort.

(3) Emitentul scrisorii de confort care a cazut in pretentii fata de creditor are drept de regres impotriva debitorului.

TITLUL XI
Privilegiile si garantiile reale

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Domeniul de aplicare

Art. 2.323. - Prezentul titlu reglementeaza privilegiile, precum si garantiile reale destinate sa asigure indeplinirea unei obligatii patrimoniale.

Garantia comuna a creditorilor

Art. 2.324. - **(1)** Cel care este obligat personal raspunde cu toate bunurile sale mobile si imobile, prezente si viitoare. Ele servesc drept garantie comuna a creditorilor sai.

(2) Nu pot face obiectul garantiei prevazute la alin. (1) bunurile insesizabile.

(3) Creditorii ale caror creante s-au nascut in legatura cu o anumita diviziune a patrimoniului, autorizata de lege, trebuie sa urmareasca mai intai bunurile care fac obiectul acelei mase patrimoniale. Daca acestea nu sunt suficiente pentru satisfacerea creantelor, pot fi urmarite si celelalte bunuri ale debitorului.

(4) Bunurile care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului afectate exercitiului unei profesii autorizate de lege pot fi urmarite numai de creditorii ale caror creante s-au nascut in legatura cu profesia respectiva. Acesti creditori nu vor putea urmari celelalte bunuri ale debitorului.

Limitarea drepturilor creditorului

Art. 2.325. - Debitorul si creditorul pot conveni sa limiteze dreptul creditorului de a urmari bunurile care nu ii sunt ipotecate.

Egalitatea creditorilor

Art. 2.326. - **(1)** Pretul bunurilor debitorului se imparte intre creditori proportional cu valoarea creantei fiecaruia, afara de cazul in care exista intre ei cauze de preferinta ori conventii cu privire la ordinea indestularii lor.
(2) Creditorii care au acelasi rang au deopotriva drept la plata, proportional cu valoarea creantei fiecaruia dintre ei.

Cauzele de preferinta

Art. 2.327. - Cauzele de preferinta sunt privilegiile, ipotecile si gajul.

Preferinta acordata statului

Art. 2.328. - Preferinta acordata statului si unitatilor administrativ-teritoriale pentru creantele lor se reglementeaza prin legi speciale. O asemenea preferinta nu poate afecta drepturile dobandite anterior de catre terti.

Clauzele de insesizabilitate

Art. 2.329. - **(1)** Conditiile cerute pentru validitatea clauzelor de inalienabilitate se aplica in mod corespunzator clauzelor prin care se stipuleaza insesizabilitatea unui bun.
(2) Toate bunurile care sunt, potrivit legii, inalienabile sunt insesizabile.
(3) Pentru a fi opozabile tertilor, clauzele de insesizabilitate trebuie inscrise in registrele de publicitate mobiliara sau, dupa caz, imobiliara.

Stramutarea garantiei

Art. 2.330. - **(1)** Daca bunul grevat a pierit ori a fost deteriorat, indemnizatia de asigurare sau, dupa caz, suma datorata cu titlu de despagubire este afectata la plata creantelor privilegiate sau ipotecare, dupa rangul lor.
(2) Sunt afectate platii acelorasi creante sumele datorate in temeiul exproprierii pentru cauza de utilitate publica sau cu titlu de despagubire pentru ingradiri ale dreptului de proprietate stabilite prin lege.

Procedura stramutarii garantiei

Art. 2.331. - **(1)** Sumele datorate cu titlu de indemnizatie de asigurare sau despagubirea se consemneaza intr-un cont bancar distinct purtator de dobanzi pe numele asiguratului, al celui prejudiciat sau, dupa caz, al expropriatului si la dispozitia creditorilor care si-au inscris garantia in registrele de publicitate.
(2) Debitorul nu poate dispune de aceste sume pana la stingerea tuturor creantelor garantate decat cu acordul tuturor creditorilor ipotecari ori privilegiati. El are insa dreptul sa perceapa dobanzile.
(3) In lipsa acordului partilor, creditorii isi pot satisface creantele numai potrivit dispozitiilor legale privitoare la executarea ipotecilor.

Optiunea asiguratorului

Art. 2.332. - **(1)** Prin contractul de asigurare, asiguratorul poate sa isi rezerve dreptul de a repara, reface sau inlocui bunul asigurat.
(2) Asiguratorul va notifica intentia de a exercita acest drept creditorilor care si-au inscris garantia in registrele de publicitate, in termen de 30 de zile de la data la care a cunoscut producerea evenimentului asigurat.
(3) Titularii creantelor garantate pot cere plata indemnizatiei de asigurare in termen de 30 de zile de la data primirii notificarii.

CAPITOLUL II
Privilegiile

SECȚIUNEA 1
Dispozitii comune

Notiune

Art. 2.333. - **(1)** Privilegiul este preferinta acordata de lege unui creditor in considerarea creantei sale.
(2) Privilegiul este indivizibil.

Opozabilitatea privilegiilor

Art. 2.334. - Privilegiile sunt opozabile tertilor fara sa fie necesara inscrierea lor in registrele de publicitate, daca prin lege nu se prevede altfel.

Prioritatea creantelor privilegiate fata de celelalte creante

Art. 2.335. - Creditorul privilegiat este preferat celorlalti creditori, chiar daca drepturile acestora s-au nascut ori au fost inscrise mai inainte.

Rangul privilegiilor intre ele

Art. 2.336. - **(1)** Rangul privilegiilor se stabileste prin lege.
(2) Privilegiile reglementate in prezentul capitol sunt preferate privilegiilor create, fara indicarea rangului, prin legi speciale.

Stingerea privilegiilor

Art. 2.337. - Daca prin lege nu se prevede altfel, privilegiile se sting odata cu obligatia garantata.

SECȚIUNEA a 2-a
Privilegiile generale si privilegiile speciale

Privilegiile generale

Art. 2.338. - Privilegiile asupra tuturor bunurilor mobile si imobile ale debitorului se stabilesc si se exercita in conditiile prevazute de Codul de procedura civila.

Privilegiile speciale

Art. 2.339. - **(1)** Creantele privilegiate asupra anumitor bunuri mobile sunt urmatoarele:
a) creanta vanzatorului neplatit pentru pretul bunului mobil vandut unei persoane fizice este privilegiata cu privire la bunul vandut, cu exceptia cazului in care cumparatorul dobandeste bunul pentru serviciul sau exploatarea unei intreprinderi;
b) creanta celui care exercita un drept de retentie este privilegiata cu privire la bunul asupra caruia se exercita dreptul de retentie, atat timp cat acest drept subzista.
(2) In caz de concurs, privilegiile se exercita in ordinea prevazuta la alin. (1). Orice stipulatie contrara se considera nescrisa.

Stingerea privilegiului special

Art. 2.340. - Daca prin lege nu se prevede altfel, privilegiul special se stinge prin instrainarea,

transformarea sau pieirea bunului. Dispozitiile art. 2.337 raman aplicabile.

Stramutarea privilegiului vanzatorului

Art. 2.341. - Atunci cand cumparatorul vinde la randul sau bunul, privilegiul mentionat la art. 2.339 alin. (1) lit. a) se exercita asupra bunului revandut, chiar daca pretul celei de-a doua vanzari este inca neplatit de cel de-al doilea cumparator, cu preferinta fata de privilegiul de care s-ar bucura primul cumparator.

SECȚIUNEA a 3-a
Concursul privilegiilor intre ele si concursul dintre privilegii si ipoteci

Concursul cauzelor de preferinta

Art. 2.342. - **(1)** In caz de concurs intre privilegii sau intre acestea si ipoteci, creantele se satisfac in ordinea urmatoare:
1. creantele privilegiate asupra unor bunuri mobile, prevazute la art. 2.339;
2. creantele garantate cu ipoteca sau gaj.
(2) Creditorul care beneficiaza de un privilegiu special este preferat titularului unei ipoteci mobiliare perfecte daca isi inscrie privilegiul la arhiva inainte ca ipoteca sa fi devenit perfecta. Tot astfel, creditorul privilegiat este preferat titularului unei ipoteci imobiliare daca isi inscrie privilegiul in cartea funciara mai inainte ca ipoteca sa fi fost inscrisa.

CAPITOLUL III
Ipoteca

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

§1. Dispoziții comune

Notiune

Art. 2.343. - Ipoteca este un drept real asupra bunurilor mobile sau imobile afectate executarii unei obligatii.

Caracterele juridice

Art. 2.344. - Ipoteca este, prin natura ei, accesorie si indivizibila. Ea subzista cat timp exista obligatia pe care o garanteaza si poarta in intregime asupra tuturor bunurilor grevate, asupra fiecaruia dintre ele si asupra fiecarei parti din acestea, chiar si in cazurile in care proprietatea este divizibila sau obligatiile sunt divizibile.

Drepturile creditorului ipotecar

Art. 2.345. - **(1)** Dreptul de ipoteca se mentine asupra bunurilor grevate in orice mana ar trece.
(2) Creditorul ipotecar are dreptul de a-si satisface creanta, in conditiile legii, inaintea creditorilor chirografari, precum si inaintea creditorilor de rang inferior.

Opozabilitatea ipotecii

Art. 2.346. - Daca prin lege nu se prevede altfel, ipoteca nu este opozabila tertilor decat din ziua inscrierii sale in registrele de publicitate.

Operatiunile asimilate

Art. 2.347. - **(1)** Contractele care au ca efect conservarea sau constituirea unui drept asupra unui bun pentru a asigura executarea unei obligatii, oricare ar fi numarul, natura sau denumirea lor, nu sunt opozabile tertilor care au dobandit drepturi cu privire la acel bun decat daca sunt inscrise in registrele de publicitate, potrivit regulilor stabilite pentru ipoteci.
(2) Sunt asimilate astfel ipotecilor clauzele de rezerva a proprietatii, pactele de rascumparare ori cesiunile de creanta incheiate in scop de garantie.
(3) Dispozitiile prezentului capitol privind ordinea de preferinta si executarea ipotecilor se aplica in mod corespunzator contractelor prevazute la alin. (1).

Exceptiile

Art. 2.348. - Dispozitiile prezentului capitol nu se aplica cesiunii drepturilor succesorale si cesiunii drepturilor de proprietate intelectuala.

Izvoarele ipotecii

Art. 2.349. - **(1)** Ipoteca poate fi instituita numai in conditiile legii si cu respectarea formalitatilor prevazute de lege.
(2) Ipoteca poate fi conventionala sau legala.

§2. Obiectul şi întinderea ipotecii

Obiectul ipotecii

Art. 2.350. - **(1)** Ipoteca poate avea ca obiect bunuri mobile sau imobile, corporale sau incorporale.
(2) Ea poate greva bunuri determinate ori determinabile sau universalitati de bunuri.

Bunurile inalienabile sau insesizabile

Art. 2.351. - **(1)** Bunurile inalienabile sau insesizabile nu pot fi ipotecate.
(2) Ipotecarea bunurilor inalienabile sau insesizabile va fi valabila ca ipoteca asupra unui bun viitor, in situatiile in care bunul in cauza este afectat de o inalienabilitate sau insesizabilitate conventionala.

Ipoteca nudei proprietati

Art. 2.352. - Ipoteca nudei proprietati se extinde asupra proprietatii depline la stingerea dezmembramintelor.

Ipoteca unei cote-parti indivize

Art. 2.353. - **(1)** Daca in urma partajului sau a unui alt act constitutiv ori translativ de drepturi constituitorul pastreaza vreun drept asupra unei parti materiale din bun, ipoteca ce fusese constituita asupra unei cote-parti indivize din dreptul asupra bunului se stramuta de drept asupra partii respective din bun, insa numai in limita valorii coteiparti indivize.
(2) In caz contrar, ipoteca se stramuta de drept asupra sumelor cuvenite constituitorului. Dispozitiile art. 2.331 se aplica in mod corespunzator.

Intinderea creantei ipotecare

Art. 2.354. - Ipoteca garanteaza cu acelasi rang capitalul, dobanzile, comisioanele, penalitatile si cheltuielile rezonabile facute cu recuperarea sau conservarea bunului.

Extinderea ipotecii prin accesiune

Art. 2.355. - **(1)** Ipoteca se extinde asupra bunurilor care se unesc prin accesiune cu bunul grevat.
(2) Ipoteca mobiliara se mentine asupra bunului rezultat din transformarea bunului grevat si se stramuta asupra celui creat prin contopirea sau unirea bunului grevat cu alte bunuri. Cel care dobandeste prin accesiune bunul astfel creat este tinut de ipoteca.

Bunurile mobile accesorii unui imobil

Art. 2.356. - **(1)** Bunurile mobile care, fara a-si pierde individualitatea, devin accesorii ale unui imobil pot fi ipotecate fie odata cu imobilul, fie separat.
(2) Ipoteca mobiliara continua sa greveze bunul chiar si dupa ce acesta devine accesoriul unui imobil. Ipoteca mobiliara se stinge insa cu privire la materialele de constructie sau alte asemenea bunuri incorporate intr-o constructie sau intr-o alta amelioratiune a unui teren.

Ipoteca asupra unei universalitati de bunuri

Art. 2.357. - **(1)** Ipoteca asupra unei universalitati de bunuri se intinde asupra tuturor bunurilor cuprinse in aceasta.
(2) Ipoteca se mentine asupra universalitatii de bunuri, chiar si atunci cand bunurile cuprinse in aceasta au pierit, daca debitorul le inlocuieste intr-un interval rezonabil, tinand cont de cantitatea si natura bunurilor.

Cesiunea ipotecii

Art. 2.358. - **(1)** Dreptul de ipoteca sau rangul acesteia poate fi cedat separat de creanta pe care o garanteaza numai atunci cand suma pentru care este constituita ipoteca este determinata in actul constitutiv.
(2) In cazul prevazut la alin. (1), cesiunea se face prin act incheiat in forma scrisa intre creditorul ipotecar cedent si creditorul cesionar, cu instiintarea debitorului.
(3) Dispozitiile in materie de carte funciara sau, dupa caz, cele care privesc opozabilitatea fata de terti a ipotecii mobiliare raman aplicabile.

Garantiile asupra navelor si aeronavelor

Art. 2.359. - Garantiile reale asupra navelor si aeronavelor se reglementeaza prin legi speciale.

§3. Efectele ipotecii față de terți

Dreptul de urmarire al creditorului ipotecar

Art. 2.360. - Creditorul ipotecar poate urmari bunul ipotecat in orice mana ar trece, fara a tine seama de drepturile reale constituite sau inscrise dupa inscrierea ipotecii sale.

Efectele ipotecii fata de dobanditorul bunului

Art. 2.361. - **(1)** Cel care dobandeste un bun ipotecat raspunde cu acel bun pentru toate datoriile ipotecare. Dobanditorul bunului ipotecat se bucura si, dupa caz, este tinut de toate termenele de plata de care beneficiaza sau este tinut si debitorul obligatiei ipotecare.
(2) Daca dobanditorul bunului ipotecat nu stinge creanta ipotecara, creditorul poate incepe urmarirea silita asupra bunului, in conditiile legii.

Drepturile reale anterioare ale tertului dobanditor

Art. 2.362. - Atunci cand creditorul ipotecar urmareste si vinde bunul dobandit de un tert de la cel care a constituit ipoteca, drepturile reale principale pe care tertul le avea asupra bunului anterior dobandirii proprietatii renasc cu rangul lor originar de drept sau, dupa caz, prin reinscriere in cartea funciara.

Regresul dobanditorului care a platit datoria

Art. 2.363. - Tertul dobanditor care a platit datoria ipotecara sau care a suportat executarea se poate intoarce impotriva celui de la care a primit bunul pentru a fi despagubit, in conditiile dreptului comun.

Conservarea actiunii personale

Art. 2.364. - Dispozitiile prezentei sectiuni nu exclud dreptul creditorului ipotecar de a-l urmari pe cel tinut personal pentru plata creantei ori de a urmari produsele bunului ipotecat atunci cand legea o permite.

§4. Ipotecile convenționale

Dreptul de a ipoteca

Art. 2.365. - Ipoteca conventionala poate fi constituita numai de titularul dreptului ce urmeaza a fi ipotecat si care are capacitatea de a dispune de acesta.

Constituitorul ipotecii

Art. 2.366. - Ipoteca conventionala poate fi constituita de debitorul obligatiei garantate sau de un tert.

Ipoteca unui drept anulabil sau conditional

Art. 2.367. - Cel ce are asupra bunului un drept anulabil ori afectat de o conditie nu poate consimti decat o ipoteca supusa aceleiasi nulitati sau conditii.

Ipoteca asupra unei universalitati de bunuri

Art. 2.368. - Ipoteca conventionala asupra unei universalitati de bunuri mobile sau imobile, prezente ori viitoare, corporale sau incorporale nu poate fi consimtita decat cu privire la bunurile afectate activitatii unei intreprinderi.

Obligatiile garantate

Art. 2.369. - Ipoteca conventionala poate garanta indeplinirea obligatiilor de orice fel.

Obligatiile viitoare sau eventuale

Art. 2.370. - Atunci cand garanteaza indeplinirea unei obligatii viitoare, ipoteca dobandeste rang din momentul inscrierii in registrele de publicitate.

Garantia constituita in avans

Art. 2.371. - **(1)** In cazul in care este constituita pentru a garanta plata unei sume de bani, ipoteca este valabila, chiar daca, la momentul constituirii, debitorul nu a primit sau a primit doar in parte prestatia in considerarea careia a constituit ipoteca.
(2) Daca insa creditorul refuza sa dea sumele pe care s-a angajat sa le puna la dispozitie si in

considerarea carora ipoteca a fost constituita, debitorul poate obtine reducerea sau desfiintarea ipotecii, pe cheltuiala creditorului, platindu-i acestuia sumele atunci datorate. Creditorul datoreaza insa daune-interese.

Continutul contractului de ipoteca

Art. 2.372. - **(1)** Ipoteca conventionala nu este valabila decat daca suma pentru care este constituita se poate determina in mod rezonabil in temeiul actului de ipoteca.
(2) Sub sanctiunea nulitatii, contractul de ipoteca trebuie sa identifice constituitorul si creditorul ipotecar, sa arate cauza obligatiei garantate si sa faca o descriere suficient de precisa a bunului ipotecat.
(3) Stipulatia potrivit careia ipoteca poarta asupra tuturor bunurilor debitorului sau asupra tuturor bunurilor prezente si viitoare ale acestuia nu constituie o descriere suficient de precisa in sensul alin. (2).

Drepturile constituitorului

Art. 2.373. - Cel care a constituit ipoteca este liber sa foloseasca, sa administreze si sa dispuna de bunul grevat, insa cu indatorirea de a nu vatama drepturile creditorului ipotecar.

Indatoririle celui care a constituit ipoteca

Art. 2.374. - Constituitorul nu poate distruge ori deteriora bunul grevat si nici nu ii poate diminua in mod substantial valoarea decat daca aceasta distrugere, deteriorare ori diminuare a valorii survine in cursul unei utilizari normale a bunului sau in caz de necesitate.

Daunele-interese

Art. 2.375. - Creditorul poate cere, in limita creantei sale ipotecare, daune-interese pentru prejudiciile suferite prin distrugerea, deteriorarea ori diminuarea valorii bunului grevat, chiar si atunci cand creanta sa nu este lichida ori exigibila. Daunele-interese platite astfel creditorului se imputa asupra creantei ipotecare.

Clauza de inalienabilitate

Art. 2.376. - Actele de dispozitie asupra bunului ipotecat sunt valabile chiar daca dobanditorul bunului cunoaste stipulatia din contractul de ipoteca ce interzice transferul sau declara ca acest transfer este echivalent cu neindeplinirea obligatiei garantate.

SECȚIUNEA a 2-a
Ipoteca imobiliara

§1. Constituirea ipotecii imobiliare

Inscrierea in cartea funciara

Art. 2.377. - **(1)** Ipoteca asupra unui bun imobil se constituie prin inscriere in cartea funciara.
(2) Ipoteca asupra unei universalitati de bunuri nu greveaza bunurile imobile cuprinse in aceasta decat din momentul inscrierii ipotecii in cartea funciara cu privire la fiecare dintre imobile.

Forma contractului

Art. 2.378. - **(1)** Contractul de ipoteca se incheie in forma autentica de catre notarul public, sub sanctiunea nulitatii absolute.

(2) Ipoteca asupra bunurilor unei persoane juridice poate fi consimtita in virtutea puterilor conferite in urma deliberarilor sau a imputernicirilor intocmite sub semnatura privata, in conformitate cu regulile din actul constitutiv privitoare la reprezentare.

Obiectul ipotecii imobiliare

Art. 2.379. - **(1)** Se pot ipoteca:
a) imobilele cu accesoriile lor;
b) uzufructul acestor imobile si accesoriile;
c) cotele-parti din dreptul asupra imobilelor;
d) dreptul de superficie.
(2) Ipoteca ce poarta asupra chiriilor sau arenzilor prezente si viitoare produse de un imobil, precum si asupra indemnizatiilor platite in temeiul unor contracte de asigurare cu privire la plata acestor chirii sau arenzi se supune regulilor publicitatii imobiliare.

Ipoteca asupra unei constructii viitoare

Art. 2.380. - Ipoteca asupra unor constructii viitoare nu poate fi intabulata, ci numai inscrisa provizoriu in cartea funciara, in conditiile legii.

Inscrierea ipotecii

Art. 2.381. - Ipoteca se poate inscrie fie numai asupra unui imobil in intregul sau, fie numai asupra cotei-parti din dreptul asupra imobilului.

Extinderea ipotecii asupra amelioratiunilor

Art. 2.382. - Ipoteca se intinde, fara nicio alta formalitate, asupra constructiilor, imbunatatirilor si accesoriilor imobilului, chiar daca acestea sunt ulterioare constituirii ipotecii.

Extinderea ipotecii asupra fructelor imobilului

Art. 2.383. - **(1)** Ipoteca se extinde asupra fructelor naturale si industriale ale imobilului ipotecat produse dupa notarea inceperii urmaririi silite sau, dupa caz, dupa notarea deschiderii procedurii insolventei.
(2) Dreptul de ipoteca se extinde de la aceeasi data si asupra chiriilor si arenzilor imobilului dat in locatiune. Acest drept este opozabil locatarilor numai din momentul comunicarii notarii inceperii urmaririi silite, respectiv al comunicarii notarii deschiderii procedurii insolventei, in afara de cazul in care acestea au fost cunoscute pe alta cale.
(3) Actele incheiate de proprietar cu privire la veniturile neajunse la scadenta sau urmarirea acestora de alti creditori nu sunt opozabile creditorului ipotecar dupa notarea inceperii urmaririi silite, cu exceptia cazului in care aceste acte au fost notate in cartea funciara inainte de notarea inceperii urmaririi silite.

§2. Drepturile şi obligaţiile părţilor

Clauzele de inalienabilitate

Art. 2.384. - **(1)** Actele de dispozitie asupra imobilului ipotecat sunt valabile chiar daca cel care a dobandit bunul cunoaste stipulatia din contractul de ipoteca ce interzice asemenea acte sau declara ca incheierea lor este echivalenta cu neindeplinirea obligatiei.
(2) Clauzele care impun debitorului plata anticipata si imediata la cerere a obligatiei garantate sau plata vreunei alte obligatii prin faptul constituirii unei alte garantii asupra aceluiasi bun se considera nescrise.

Antihreza

Art. 2.385. - Clauza prin care creditorul ipotecar este autorizat ca, pana la data inceperii executarii, sa posede imobilul ipotecat sau sa isi insuseasca fructele ori veniturile acestuia se considera nescrisa.

§3. Ipotecile legale

Creantele care beneficiaza de ipoteca legala

Art. 2.386. - In afara altor cazuri prevazute de lege, beneficiaza de ipoteca legala:
1. vanzatorul, asupra bunului imobil vandut, pentru pretul datorat; aceasta dispozitie se aplica si in cazul schimbului cu sulta sau al darii in plata cu sulta in folosul celui care instraineaza, pentru plata sultei datorate;
2. promitentul achizitor pentru neexecutarea promisiunii de a contracta avand ca obiect un imobil inscris in cartea funciara, asupra imobilului respectiv, pentru restituirea sumelor platite in contul acestuia;
3. cel care a imprumutat o suma de bani pentru dobandirea unui imobil, asupra imobilului astfel dobandit, pentru restituirea imprumutului;
4. cel care a instrainat un imobil in schimbul intretinerii, asupra imobilului instrainat, pentru plata rentei in bani corespunzatoare intretinerii neexecutate; dreptul de proprietate al debitorului intretinerii nu se va inscrie in cartea funciara decat odata cu aceasta ipoteca, dispozitiile art. 2.249 aplicandu-se in mod corespunzator;
5. coproprietarii, pentru plata sultelor sau a pretului datorat de coproprietarul adjudecatar al imobilului ori pentru garantarea creantei rezultand din evictiune, asupra imobilelor ce au revenit coproprietarului tinut de o atare obligatie;
6. arhitectii si antreprenorii care au convenit cu proprietarul sa edifice, sa reconstruiasca sau sa repare un imobil, asupra imobilului, pentru garantarea sumelor datorate acestora, insa numai in limita sporului de valoare realizat;
7. legatarii cu titlu particular, asupra imobilelor din mostenire cuvenite celui obligat la executarea legatului, pentru plata acestuia.

SECȚIUNEA a 3-a
Ipoteca mobiliara

§1. Dispoziții generale

I. Constituirea ipotecii

Constituirea si eficacitatea ipotecii

Art. 2.387. - Ipoteca mobiliara se constituie prin incheierea contractului de ipoteca, insa ea produce efecte de la data la care obligatia garantata ia nastere, iar constituitorul dobandeste drepturi asupra bunurilor mobile ipotecate.

Forma contractului de ipoteca

Art. 2.388. - Contractul prin care se constituie o ipoteca mobiliara se incheie in forma autentica sau sub semnatura privata, sub sanctiunea nulitatii absolute.

Obiectul ipotecii mobiliare

Art. 2.389. - Se pot ipoteca:
a) creante banesti nascute din contractul de vanzare, contractul de locatiune sau orice alt act incheiat cu privire la un bun, cele rezultate dintr-un contract de asigurare, cele nascute in considerarea asumarii unei obligatii sau a constituirii unei garantii, a folosirii unei carti de credit ori de debit ori a castigarii unui premiu la o loterie sau alte jocuri de noroc organizate in conditiile legii;

b) creante constatate prin titluri nominative, la ordin sau la purtator;
c) conturi bancare;
d) actiuni si parti sociale, valori mobiliare si alte instrumente financiare;
e) drepturi de proprietate intelectuala si orice alte bunuri incorporale;
f) petrolul, gazul natural si celelalte resurse minerale care urmeaza a fi extrase;
g) efectivele de animale;
h) recoltele care urmeaza a fi culese;
i) padurile care urmeaza a fi taiate;
j) bunurile corporale care fac obiectul unui contract de locatiune, care sunt detinute in vederea vanzarii, inchirierii ori furnizarii in temeiul unui contract de prestari de servicii, care sunt furnizate in temeiul unui contract de prestari de servicii, precum si materia prima si materialele destinate a fi consumate sau prelucrate in exploatarea unei intreprinderi, produsele in curs de fabricatie si produsele finite;
k) echipamentele, instalatiile si orice alte bunuri destinate sa serveasca in mod durabil exploatarii unei intreprinderi;
l) orice alte bunuri mobile, corporale sau incorporale.

Ipoteca instrumentelor financiare

Art. 2.390. - **(1)** Ipoteca asupra instrumentelor financiare se constituie conform regulilor pietei pe care acestea sunt tranzactionate.
(2) Ipoteca asupra actiunilor sau partilor sociale ale unei societati comerciale se constituie potrivit regulilor stabilite prin lege speciala.

Descrierea bunului ipotecat

Art. 2.391. - **(1)** Contractul de ipoteca trebuie sa cuprinda o descriere suficient de precisa a bunului grevat.
(2) Descrierea este suficient de precisa, chiar daca bunul nu este individualizat, in masura in care permite in mod rezonabil identificarea acestuia.
(3) Descrierea se poate face prin intocmirea unei liste a bunurilor mobile ipotecate, prin determinarea categoriei din care acestea fac parte, prin indicarea cantitatii, prin stabilirea unei formule de determinare si prin orice alta modalitate care permite in mod rezonabil identificarea bunului mobil ipotecat.
(4) Atunci cand ipoteca poarta asupra unei universalitati, contractul trebuie sa descrie natura si continutul acesteia.
(5) Stipulatia potrivit careia ipoteca greveaza toate bunurile mobile sau toate bunurile mobile prezente si viitoare ale constituitorului nu constituie o descriere suficient de precisa in sensul alin. (1).
(6) Daca ipoteca poarta asupra unui cont bancar, acesta trebuie individualizat in mod distinct in contractul de ipoteca.

Extinderea ipotecii asupra produselor

Art. 2.392. - **(1)** Ipoteca se extinde asupra fructelor si productelor bunului mobil ipotecat, precum si asupra tuturor bunurilor primite de constituitor in urma unui act de administrare ori de dispozitie incheiat cu privire la bunul mobil ipotecat.
(2) Se considera, de asemenea, a fi un produs al bunului mobil ipotecat orice bun care il inlocuieste sau in care trece valoarea acestuia.

Instrainarea bunului ipotecat

Art. 2.393. - **(1)** Cel care achizitioneaza un bun in cursul obisnuit al activitatii unei intreprinderi care instraineaza bunuri de acelasi fel dobandeste bunul liber de ipotecile constituite de instrainator, chiar daca ipoteca este perfecta, iar dobanditorul cunoaste existenta acesteia.
(2) In acest caz, ipoteca se stramuta asupra pretului sau altor bunuri rezultate din instrainarea bunului ipotecat.

II. Drepturile si obligatiile partilor

Dreptul de inspectie

Art. 2.394. - Creditorul ipotecar are dreptul sa inspecteze bunul ipotecat. El este insa dator sa nu stanjeneasca activitatea celui care detine bunul ipotecat.

Dreptul de a culege fructele bunului ipotecat

Art. 2.395. - Stipulatia prin care creditorul ipotecar isi rezerva dreptul sa isi insuseasca produsele bunului ipotecat in contul creantei nu este valabila decat daca stabileste in mod detaliat conditiile si proportia in care urmeaza a se reduce creanta garantata in urma exercitarii acestui drept.

Exigibilitatea anticipata

Art. 2.396. - **(1)** Creditorul ipotecar are dreptul sa considere exigibila creanta garantata si sa execute ipoteca in cazul in care constata lipsa unei intretineri corespunzatoare a bunului ipotecat sau alte fapte, imputabile debitorului, de natura sa faca dificila sau imposibila executarea ipotecii, astfel cum aceste fapte sunt determinate prin contractul de ipoteca.
(2) Creditorul poate sa exercite dreptul prevazut la alin. (1) numai daca are temeiuri rezonabile sa creada ca bunul ipotecat este pe cale de a fi pus in pericol sau ca exista posibilitatea ca executarea obligatiei sa fie impiedicata.
(3) Clauzele care impun debitorului plata anticipata si imediata la cerere a obligatiei garantate sau plata vreunei alte obligatii prin faptul constituirii unei alte garantii asupra aceluiasi bun se considera nescrise.

Declaratiile privitoare la ipoteca

Art. 2.397. - **(1)** Constituitorul are dreptul sa adreseze creditorului ipotecar o cerere scrisa prin care sa solicite acestuia:
a) sa emita o declaratie cu privire la valoarea ramasa din creanta garantata prin ipoteca;
b) sa confirme ori, dupa caz, sa rectifice lista bunurilor care, in opinia debitorului, fac obiectul ipotecii;
c) sa confirme ori, dupa caz, sa rectifice valoarea creantei care, in opinia debitorului, mai este garantata prin ipoteca la o anumita data.
(2) Creditorul este obligat sa comunice debitorului, in termen de 15 zile de la primirea cererii prevazute la alin. (1), dupa caz:
a) o declaratie scrisa prin care indica suma ramasa a fi garantata prin ipoteca;
b) confirmarea sau rectificarea declaratiei debitorului privitoare la bunurile grevate si la suma ramasa;
c) o declaratie potrivit careia nu mai este titularul ipotecii, indicand totodata numele si adresa succesorului sau in drepturi.
(3) Debitorul are dreptul sa obtina in mod gratuit o asemenea declaratie la fiecare 6 luni.
(4) Creditorul poate sa ceara debitorului rambursarea costurilor rezonabile ocazionate de emiterea declaratiei unei solicitari suplimentare fata de cea prevazuta la alin. (3).

§2. Ipotecile asupra creanțelor

I. Dispozitii comune

Obiectul ipotecii

Art. 2.398. - Ipoteca poate sa aiba ca obiect fie una sau mai multe creante, fie o universalitate de creante.

Intinderea ipotecii asupra unei universalitati de creante

Art. 2.399. - Ipoteca asupra unei universalitati de creante nu cuprinde creantele nascute din instrainarea bunurilor debitorului ca urmare a exercitarii drepturilor unui tert si nici creantele nascute din

contractele de asigurare incheiate de debitor cu privire la bunurile sale.

Notificarea debitorului creantei ipotecate

Art. 2.400. - **(1)** Creditorul ipotecar nu poate cere plata decat dupa ce comunica in scris debitorului acesteia existenta ipotecii, creanta ipotecata, suma datorata, locul si modalitatea de plata.
(2) Acceptarea ipotecii de catre debitorul creantei ipotecate, facuta prin act scris, produce aceleasi efecte.

Plata creantei grevate de ipoteca

Art. 2.401. - **(1)** Debitorul nu se poate libera decat platind creditorului ipotecar in modul indicat in comunicare.
(2) Cu toate acestea, debitorul creantei afectate de ipoteca poate plati constituitorului daca creditorul ipotecar nu ii comunica dovada ipotecii in termen de 15 zile de la data la care i s-a solicitat in scris acest lucru.
(3) Dovada ipotecii se poate face fie cu copia certificata de pe contractul de ipoteca, fie cu o copie a avizului de ipoteca.

Ipoteca unei creante garantate cu ipoteca

Art. 2.402. - Ipoteca ce poarta asupra unei creante care este garantata, la randul sau, cu o ipoteca mobiliara sau imobiliara trebuie inscrisa in arhiva. De asemenea, creditorul in favoarea caruia s-a ipotecat creanta trebuie sa remita debitorului acestei creante o copie a avizului de ipoteca.

II. Drepturile si obligatiile partilor

Actiunile impotriva debitorului creantei grevate

Art. 2.403. - Atat constituitorul ipotecii, cat si creditorul ipotecar pot intenta actiuni impotriva debitorului creantei care face obiectul ipotecii, insa cu indatorirea de a-l introduce pe celalalt in cauza.

Drepturile creditorului ipotecar

Art. 2.404. - Creditorul ipotecar poate percepe, la scadenta creantei ipotecate, capitalul, dobanzile si celelalte sume pe care aceasta le produce si elibereaza debitorului creantei afectate de ipoteca chitanta pentru sumele primite. O copie de pe aceasta chitanta va fi trimisa constituitorului ipotecii.

Imputarea sumelor percepute

Art. 2.405. - In lipsa de stipulatie contrara, creditorul imputa sumele percepute asupra creantei sale, chiar neajunsa la scadenta, potrivit regulilor stabilite pentru imputatia platilor.

Perceperea sumelor de cel care a constituit ipoteca

Art. 2.406. - **(1)** Prin actul constitutiv al ipotecii, creditorul ipotecar poate incuviinta celui care a constituit ipoteca sa perceapa, la scadenta, capitalul, dobanzile si celelalte sume cuvenite in temeiul creantei ipotecate.
(2) Creditorul ipotecar poate retrage oricand aceasta incuviintare, cu indatorirea de a-i notifica in scris pe cel care a constituit ipoteca si pe debitorul creantei ipotecate.

Urmarirea sumelor neplatite

Art. 2.407. - Creditorul ipotecar nu este tinut el insusi sa recupereze in justitie sumele neplatite de

debitorul creantei ipotecate. El este insa dator sa il informeze de indata pe cel care a constituit ipoteca cu privire la orice nereguli la plata sumelor datorate de catre debitorul creantei ipotecate.

Remiterea diferentei

Art. 2.408. - Creditorul ipotecar este obligat sa remita debitorului sau sumele incasate care depasesc cuantumul capitalului creantei ipotecate, al dobanzilor si al cheltuielilor. Orice stipulatie contrara se considera nescrisa.

§3. Perfectarea ipotecilor mobiliare

Ipotecile mobiliare perfecte

Art. 2.409. - **(1)** Ipoteca este perfecta atunci cand produce efecte potrivit dispozitiilor art. 2.387, iar formalitatile cerute de lege pentru publicitatea sa au fost indeplinite.
(2) Publicitatea ipotecilor mobiliare se asigura prin inscrierea acestora in arhiva, daca prin lege nu se prevede altfel.
(3) Ipoteca perfecta este opozabila celorlalti creditori ai constituitorului, celor care dobandesc ulterior drepturi asupra bunului ipotecat, precum si tuturor celorlalte persoane.

Publicitatea ipotecii asupra conturilor

Art. 2.410. - **(1)** Publicitatea ipotecii asupra conturilor deschise la o institutie de credit se realizeaza prin inscrierea ipotecii la arhiva sau poate fi satisfacuta prin controlul asupra contului.
(2) Un creditor ipotecar dobandeste controlul asupra unui cont daca:
a) creditorul ipotecar este chiar institutia de credit la care este deschis contul;
b) constituitorul, institutia de credit si creditorul ipotecar convin in scris ca institutia de credit, fara a solicita consimtamantul constituitorului ipotecii, va urma instructiunile prin care creditorul dispune de sumele aflate in cont; sau
c) creditorul ipotecar devine titular al contului.
(3) Creditorul ipotecar care indeplineste conditiile prevazute la alin. (2) are controlul asupra contului chiar daca cel care a constituit ipoteca pastreaza dreptul de a dispune de sumele aflate in cont.

Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare

Art. 2.411. - Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare care, potrivit regulilor pietei pe care sunt tranzactionate, pot fi transferate prin simpla inregistrare in registrele care o deservesc se realizeaza potrivit regulilor aplicabile acelei piete.

Conservarea rangului ipotecii

Art. 2.412. - **(1)** In cazul in care descrierea bunului grevat care a fost inscrisa initial la arhiva nu acopera tipul de produse rezultate, ipoteca nu isi pastreaza rangul asupra acestor produse decat daca creditorul inscrie la arhiva un aviz modificator in termen de 15 zile de la data la care constituitorul ipotecii a obtinut acele produse.
(2) Atunci cand produsele bunului ipotecat sunt sume de bani a caror origine poate fi stabilita, ipoteca isi conserva rangul asupra acestora, fara sa fie necesara inscrierea unui aviz modificator.

§4. Înscrierea ipotecilor mobiliare

Arhiva Electronica de Garantii Reale Mobiliare

Art. 2.413. - **(1)** Inregistrarea operatiunilor privind ipotecile mobiliare, a operatiunilor asimilate acestora, precum si a altor drepturi prevazute de lege se efectueaza numai in Arhiva Electronica de Garantii Reale Mobiliare, daca prin lege nu se prevede altfel.

(2) Organizarea si functionarea arhivei se reglementeaza prin lege speciala.

Validitatea ipotecii

Art. 2.414. - Inscrierea in arhiva nu confera validitate unei ipoteci lovite de nulitate.

Efectul inscrierii

Art. 2.415. - Creditorul care inscrie o ipoteca asupra unui bun este prezumat ca are cunostinta despre existenta tuturor ipotecilor care au fost inscrise mai inainte cu privire la acelasi bun. Dovada contrara nu este admisibila.

Neconcordante intre aviz si contractul de ipoteca

Art. 2.416. - Daca exista neconcordante intre informatiile cuprinse in formularul de aviz si cele cuprinse in contractul de ipoteca, in raporturile dintre terti si in cele dintre parti si terti prevaleaza informatiile cuprinse in formularul de aviz.

Notificarea inscrierii

Art. 2.417. - Creditorul ipotecar este obligat sa comunice constituitorului o copie de pe avizul de ipoteca in cel mult 24 de ore de la inscrierea acesteia.

Domiciliul partilor

Art. 2.418. - **(1)** In realizarea drepturilor si obligatiilor partilor unui contract de ipoteca fata de terti, se considera ca acestea au domiciliul indicat in avizul de ipoteca. Toate comunicarile transmise potrivit contractului de ipoteca la adresa mentionata in formularul de aviz sunt valabile si produc efecte.
(2) Partea care isi schimba domiciliul trebuie sa comunice schimbarea celeilalte parti si sa o inscrie la arhiva.

Obligatia de radiere

Art. 2.419. - In cel mult 10 zile de la data la care obligatia garantata a fost platita, creditorul ipotecar este obligat sa ceara operatorului arhivei radierea ipotecii. Creditorul ipotecar care omite sa solicite radierea ipotecii raspunde pentru prejudiciile directe sau indirecte aduse debitorului si constituitorului ipotecii. In acest caz, valoarea daunelor-interese ce urmeaza a fi platite nu poate fi mai mica decat echivalentul in lei al sumei de 500 euro.

SECȚIUNEA a 4-a
Concursul între creditorii ipotecari

Concursul ipotecilor mobiliare

Art. 2.420. - **(1)** Rangul ipotecilor perfecte se determina potrivit ordinii inscrierii sau perfectarii ipotecilor, cu exceptiile prevazute de lege.
(2) Ipoteca perfecta este intotdeauna preferata ipotecilor care nu au fost perfectate.

Concursul ipotecilor imobiliare

Art. 2.421. - Rangul ipotecilor imobiliare este determinat de ordinea inregistrarii cererilor de inscriere in cartea funciara.

Concursul ipotecilor mobiliare cu ipotecile imobiliare

Art. 2.422. - Atunci cand acelasi bun este grevat atat de ipoteci mobiliare, cat si de ipoteci imobiliare, sunt preferati creditorii a caror ipoteca a fost anterior facuta publica in registrele de publicitate aferente. Cu toate acestea, ipoteca imobiliara inscrisa in aceeasi zi cu o ipoteca mobiliara va fi preferata acesteia din urma.

Concursul dintre ipotecile inscrise si gaj

Art. 2.423. - Creditorul a carui ipoteca este inscrisa in arhiva este preferat creditorului gajist, chiar daca acesta a obtinut detentia bunului ipotecat anterior inscrierii ipotecii.

Concursul dintre ipotecile generale si ipotecile speciale

Art. 2.424. - Intre o ipoteca asupra unei universalitati de bunuri mobile si o ipoteca asupra unor bunuri mobile determinate are prioritate aceea dintre ele care a fost inscrisa sau perfectata mai intai.

Ipotecile mobiliare privilegiate

Art. 2.425. - **(1)** Ipoteca constituita in favoarea vanzatorului unui bun sau a creditorului care a acordat imprumut pentru cumpararea bunului are prioritate asupra unei ipoteci anterioare, daca, inainte ca debitorul sa obtina posesia bunului ipotecat, avizul a fost inscris la arhiva, iar vanzatorul sau, dupa caz, creditorul il instiinteaza in scris pe creditorul ipotecar anterior despre vanzare si despre inscrierea ipotecii.

(2) Ipoteca asupra recoltei sau asupra produselor ce se vor obtine prin valorificarea acesteia, constituita in scopul obtinerii sumelor necesare pentru a produce recolta, precum si ipoteca constituita in perioada de crestere a plantelor ori in cursul unei perioade de 6 luni inainte de recoltare sunt preferate din momentul inscrierii lor in arhiva oricarei alte ipoteci.

(3) Ipoteca asupra efectivelor de animale sau asupra produselor acestora, constituita in scopul asigurarii fondurilor care sa ii permita celui care a constituit ipoteca sa achizitioneze nutreturi, medicamente sau hormoni, necesare pentru hrana ori tratarea animalelor, are prioritate asupra oricarei alte ipoteci constituite asupra aceluiasi bun ori asupra produselor lui, alta decat ipoteca vanzatorului de nutreturi, medicamente sau hormoni.

Ipoteca asupra conturilor

Art. 2.426. - Ipoteca creditorului care are controlul unui cont este preferata ipotecii unui creditor care nu are controlul asupra acestuia.

Cesiunea ipotecii. Schimbarea rangului

Art. 2.427. - **(1)** Creditorul ipotecar poate ceda unui creditor chirografar ipoteca creantei sale ipotecare. De asemenea, creditorii ipotecari pot conveni schimbarea rangului ipotecilor lor, sub conditia notarii in registrul de publicitate respectiv.

(2) Daca intre ipotecile al caror rang se schimba se gasesc si alte garantii sau drepturi ai caror titulari n-au consimtit la schimb, conventia nu le poate fi opusa decat in masura in care le era opozabila garantia al carei rang a fost cedat.

(3) In toate cazurile, cesiunea rangului se face in limita creantei ipotecare al carei rang a fost cedat, iar schimbul rangului se face in limita creantei ipotecare care are rangul preferat.

(4) Daca bunul ipotecat este vandut la licitatie, creditorul care a dobandit rangul unei creante sub conditie va putea renunta la beneficiul schimbarii de rang, creanta ipotecara conditionala reluandu-si rangul cedat.

SECȚIUNEA a 5-a
Stingerea ipotecilor

Stingerea ipotecilor

Art. 2.428. - **(1)** Ipoteca imobiliara se stinge prin radierea din cartea funciara sau prin pieirea totala a bunului.
(2) Ipoteca mobiliara se stinge, iar ipoteca imobiliara se poate radia pentru una dintre urmatoarele cauze:
a) stingerea obligatiei principale prin oricare dintre modurile prevazute de lege;
b) neindeplinirea evenimentului de care depinde nasterea obligatiei garantate ori indeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;
c) neindeplinirea evenimentului de care depinde nasterea ipotecii ori indeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;
d) dobandirea de catre creditor a bunului grevat;
e) renuntarea expresa sau tacita a creditorului la ipoteca;
f) in orice alte cazuri prevazute de lege.
(3) Cu toate acestea, in cazurile prevazute la alin. (2) lit. a) si b), ipoteca nu se stinge daca partile convin ca ea sa fie folosita pentru garantarea unei alte obligatii determinate ori determinabile, fara a se vatama insa drepturile dobandite anterior de alte persoane.

CAPITOLUL IV
Executarea ipotecii

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Executarea ipotecilor

Art. 2.429. - In cazul in care debitorul nu executa de bunavoie obligatia sa, creditorul poate urmari bunul ipotecat, potrivit dispozitiilor prezentului capitol.

Conditiile executarii

Art. 2.430. - Executarea ipotecii nu poate fi realizata decat in virtutea unui titlu executoriu si pentru o creanta certa, lichida si exigibila.

Titlurile executorii

Art. 2.431. - Contractele de ipoteca valabil incheiate sunt, in conditiile legii, titluri executorii.

Alte cai de realizare a creantei

Art. 2.432. - Dispozitiile prezentului capitol nu aduc nicio atingere dreptului creditorului de a-si realiza creanta pe calea unei actiuni personale sau de a solicita luarea oricaror masuri necesare pentru executarea ipotecii, potrivit Codului de procedura civila.

Interdictia pactului comisoriu

Art. 2.433. - Orice clauza potrivit careia, pentru a garanta executarea obligatiei debitorului sau, creditorul isi rezerva dreptul sa devina proprietarul irevocabil al bunului sau sa dispuna de acesta fara formalitatile impuse de lege se considera nescrisa.

Discutiunea bunurilor mobile

Art. 2.434. - Un creditor ipotecar de rang inferior poate sa se opuna la urmarirea bunului mobil care ii este anume ipotecat, daca au mai ramas bunuri mobile suficiente ipotecate in favoarea creditorului de rang superior pentru aceeasi datorie, si poate sa ceara discutiunea prealabila cu respectarea

formalitatilor reglementate la art. 2.295. Daca cererea este admisa, urmarirea bunului ipotecat este suspendata.

SECȚIUNEA a 2-a
Executarea ipotecii mobiliare

§1. Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale

I. Deposedarea debitorului

Drepturile creditorului

Art. 2.435. - In caz de neexecutare, creditorul are dreptul, la alegerea sa:
a) sa vanda bunul ipotecat in conditiile art. 2.445-2.459;
b) sa isi insuseasca bunul pentru a stinge creanta ipotecara in conditiile art. 2.460-2.463;
c) sa preia bunul in scop de administrare in conditiile art. 2.468-2.473.

Urmarirea accesoriilor unui imobil

Art. 2.436. - Atunci cand ipoteca poarta asupra unor bunuri mobile accesorii ale unui imobil, creditorul ipotecar se poate prevala, in privinta acestora, de drepturile recunoscute in prezenta sectiune, afara de cazul in care a inceput urmarirea potrivit regulilor stabilite pentru executarea ipotecilor imobiliare.

Separarea accesoriilor unui imobil

Art. 2.437. - **(1)** Atunci cand titularul unei ipoteci constituite asupra unui bun mobil accesoriu al unui imobil este preferat titularilor altor drepturi reale asupra bunului imobil respectiv, el poate, in caz de neexecutare din partea debitorului, sa separe cele doua bunuri.
(2) In acest caz, creditorul ipotecar este obligat sa ii despagubeasca pe titularii de drepturi reale asupra imobilului, cu exceptia constituitorului, pentru cheltuielile necesare repararii stricaciunilor cauzate de separarea celor doua bunuri.
(3) Creditorul nu este obligat la despagubiri pentru scaderea valorii bunului imobil ca urmare a inlaturarii bunului ipotecat ori a necesitatii de a-l inlocui.
(4) Cei indreptatiti la despagubire pot refuza separarea bunurilor cat timp creditorul ipotecar nu ofera o garantie suficienta pentru plata despagubirilor.
(5) Dispozitiile prezentului articol nu se aplica materialelor obisnuite de constructie care sunt incorporate intr-o constructie.

Dreptul de a prelua bunurile

Art. 2.438. - Creditorul ipotecar are dreptul:
a) sa preia bunurile ipotecate, cu toate accesoriile acestora;
b) fara a le deplasa, sa ia masurile necesare pentru ca echipamentele si alte asemenea bunuri sa nu mai poata fi folosite si sa dispuna ulterior de acestea conform dispozitiilor art. 2.447.

Preluarea bunului

Art. 2.439. - Creditorul poate prelua bunul ipotecat prin mijloace proprii sau cu ajutorul unui organ de executare.

Preluarea bunului prin mijloace proprii

Art. 2.440. - **(1)** Atunci cand contractul de ipoteca mobiliara o permite in mod expres, creditorul poate prelua bunul mobil, precum si titlurile si inscrisurile care constata dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, prin mijloace proprii, dupa o prealabila notificare prin intermediul executorului judecatoresc.
(2) Creditorul nu poate insa tulbura linistea si ordinea publica ori recurge, in mod direct sau indirect, la

constrangere, chiar daca fapta sa nu ar constitui o infractiune. Orice stipulatie care limiteaza aceasta obligatie se considera nescrisa.

Remiterea bunului ipotecat

Art. 2.441. - **(1)** Cel care detine bunul mobil este dator sa il predea creditorului ipotecar, care urmareste bunul potrivit procedurii prevazute in prezentul capitol. Acesta poate insa refuza predarea, in cazul in care creditorul nu face dovada dreptului sau de a prelua bunul.
(2) Cu exceptia creditorului ipotecar de rang superior care a pornit, la randul sau, executarea, niciun alt creditor nu ii poate cere creditorului care a preluat bunul sa i-l remita.

Preluarea silita a bunului

Art. 2.442. - **(1)** Creditorul poate solicita concursul executorului judecatoresc pentru a prelua bunul.
(2) Cererea creditorului va fi insotita de o copie de pe contractul de garantie, de o descriere a bunului ce urmeaza a fi preluat si, daca este cazul, de o copie certificata de pe inscrierea ipotecii la arhiva.
(3) La solicitarea executorului judecatoresc, agentii fortei publice sunt obligati sa acorde tot sprijinul pentru preluarea bunului.

Obligatiile executorului judecatoresc

Art. 2.443. - **(1)** In termen de 48 de ore de la primirea cererii, executorul judecatoresc se deplaseaza la locul unde se afla bunul ipotecat, il ridica si il preda de indata creditorului.
(2) Executorul judecatoresc intocmeste un proces-verbal, in doua exemplare, dintre care unul se pastreaza la dosarul de executare, iar celalalt se comunica debitorului in conditiile Codului de procedura civila.
(3) Creditorul avanseaza cheltuielile si suporta riscurile transportului si depozitarii bunului.
(4) In cazul in care este necesar sa se recurga la constrangere, executorul judecatoresc este obligat sa revina in cursul aceleiasi zile, insotit de agenti ai fortei publice, pentru a prelua bunul afectat garantiei. Nu este necesara prezentarea unei hotarari judecatoresti sau a altui act provenind de la autoritatile administrative.

Drepturile si obligatiile creditorului

Art. 2.444. - Creditorul care detine bunul ipotecat are drepturile si obligatiile unui administrator al bunului altuia imputernicit cu administrarea simpla, dispozitiile art. 795-799 aplicandu-se in mod corespunzator.

II. Vanzarea bunului ipotecat

Vanzarea bunurilor ipotecate

Art. 2.445. - **(1)** Creditorul ipotecar poate cere instantei de executare incuviintarea executarii ipotecii mobiliare prin vanzarea bunului mobil ipotecat. La cererea de incuviintare se vor depune documente care atesta existenta creantei ipotecare si a ipotecii mobiliare, impreuna cu dovada perfectarii ipotecii. Instanta va analiza existenta creantei si a ipotecii legal perfectate si va incuviinta vanzarea, cu citarea partilor interesate.
(2) Creditorul ipotecar poate vinde bunurile mobile ipotecate in starea in care se gasesc sau dupa luarea unor masuri comercial rezonabile pentru valorificarea acestora.
(3) Creditorul poate vinde bunurile mobile ipotecate prin licitatie publica ori prin negociere directa, prin unul sau mai multe contracte, in bloc ori separat, in orice moment sau loc, in conditii comerciale rezonabile.
(4) Partile pot conveni, prin contractul de ipoteca, modul de valorificare a bunurilor grevate.
(5) In toate cazurile, vanzarea trebuie realizata intr-o maniera comercial rezonabila in ceea ce priveste metoda, momentul, locul, conditiile si toate celelalte aspecte ale acesteia.

Vanzarea comercial rezonabila

Art. 2.446. - **(1)** Vanzarea bunurilor este comercial rezonabila daca are loc:
a) in modul in care se dispune in mod obisnuit de bunuri de acelasi fel pe o piata organizata;
b) la pretul stabilit pe o piata organizata si valabil in momentul vanzarii;
c) in conformitate cu practicile comerciale rezonabile urmate de cei care vand in mod obisnuit bunuri de acelasi fel;
d) in conformitate cu regulile stabilite prin contractul de ipoteca, atunci cand nu exista o piata organizata pentru bunul ipotecat sau daca nu exista practici comerciale standardizate.
(2) In conditiile prevazute la alin. (1), simplul fapt ca se putea obtine un pret mai mare daca vanzarea ar fi avut loc in alt moment sau printr-o alta metoda decat cea aleasa de creditor nu face ca vanzarea sa nu fie considerata comercial rezonabila.

Vanzarea bunului aflat in posesia debitorului

Art. 2.447. - **(1)** Creditorul poate vinde bunul ipotecat, chiar daca acesta se afla in posesia debitorului.
(2) Cumparatorul are dreptul de a intra in posesia bunului, in conditiile art. 2.435-2.444.

Cumpararea de catre creditor

Art. 2.448. - **(1)** Un creditor ipotecar nu poate cumpara bunul decat:
a) in cadrul unei licitatii publice;
b) prin vanzare directa, insa numai daca bunuri de acelasi fel sunt vandute in mod obisnuit pe o piata reglementata.
(2) In aceste cazuri, creditorul poate depune creanta in contul pretului.

Notificarea vanzarii

Art. 2.449. - **(1)** Daca doreste sa vanda bunul dupa procedura reglementata in prezenta sectiune, creditorul este tinut sa comunice persoanelor prevazute la art. 2.450 o notificare de executare si sa inscrie un aviz de executare la arhiva.
(2) Atat comunicarea notificarii, cat si inscrierea avizului de executare trebuie realizate cu cel putin 15 zile inainte de data stabilita pentru vanzare.
(3) Nerespectarea acestor formalitati atrage nulitatea vanzarii.
(4) Dispozitiile acestui articol nu se aplica atunci cand bunurile care fac obiectul urmaririi sunt supuse pieirii, deteriorarii ori devalorizarii rapide ori sunt vandute in mod obisnuit pe o piata organizata.

Destinatarii notificarii

Art. 2.450. - Creditorul trebuie sa adreseze notificarea:
a) debitorului obligatiei garantate prin ipoteca, fideiusorilor si codebitorilor solidari ai acestuia;
b) constituitorului sau, dupa caz, succesorilor in drepturi ai acestuia;
c) tuturor creditorilor ipotecari ale caror ipoteci au devenit opozabile prin inscrierea in arhiva a unui aviz care identifica bunul grevat si care, la data notificarii, este inscris pe numele debitorului;
d) tuturor persoanelor de la care a primit notificarea existentei unui drept sau a unei pretentii cu privire la bunul ipotecat, precum si celor de la care bunul a fost ridicat ori la care acesta se afla, daca sunt cunoscuti;
e) tuturor creditorilor ipotecari si privilegiati a caror garantie a devenit opozabila pe alta cale, in temeiul legii, daca creditorul ipotecar cunoaste identitatea si adresa acestora.

Continutul notificarii

Art. 2.451. - Notificarea vanzarii trebuie sa indice in mod clar:
a) constituitorul si creditorul ipotecar;
b) bunurile care fac obiectul urmaririi;
c) suma pentru care se porneste urmarirea;
d) metoda prin care se va realiza valorificarea bunului;
e) data, ora si locul la care va avea loc licitatia publica, precum si pretul de pornire a licitatiei ori, dupa caz, data si ora cu incepere de la care creditorul va dispune de bun.

Opozitia la executare

Art. 2.452. - **(1)** In termen de 15 zile de la comunicarea notificarii sau, dupa caz, de la inscrierea avizului de executare in arhiva, cei interesati sau vatamati prin executare pot formula opozitie la executare.

(2) Opozitia suspenda de drept procedura de vanzare pana la solutionarea definitiva a cauzei. Creditorul ipotecar care nu a preluat inca bunul va putea sa o faca si pe perioada judecarii opozitiei.

(3) Instanta va solutiona opozitia in termen de 5 zile. Hotararea instantei poate fi atacata numai cu apel in termen de 5 zile de la comunicare. In cazul respingerii opozitiei, apelul nu il opreste pe creditor sa treaca la valorificarea bunului. Apelul se solutioneaza de urgenta potrivit regulilor de la ordonanta presedintiala.

(4) Instanta poate dispune incetarea executarii pornite de creditor, daca debitorul a platit, precum si restituirea bunului de catre creditor. Daca instanta constata ca vanzarea ar urma sa se faca cu incalcarea dispozitiilor prezentei sectiuni, va stabili conditiile si regulile corespunzatoare si va incuviinta valorificarea bunului.

Plata creantei ipotecare

Art. 2.453. - In orice moment pana la vanzarea bunului de catre creditor, debitorul si orice persoana interesata pot executa obligatia, platind totodata cheltuielile rezonabile facute pentru preluarea si vanzarea bunului. In acest caz, creditorul este obligat sa accepte plata, sa inceteze imediat orice masura de executare silita si sa restituie bunul debitorului.

Preferinta la executare

Art. 2.454. - **(1)** Creditorul ipotecar de rang superior este preferat creditorilor de rang inferior in ceea ce priveste exercitiul dreptului de a executa ipoteca si poate, cat timp bunul nu a fost vandut, sa continue executarea inceputa sau sa porneasca o noua executare.

(2) Acesta poate fi insa tinut sa restituie cheltuielile facute de un creditor de rang inferior daca, fiind notificat cu privire la executarea ipotecii, omite sa invoce prioritatea drepturilor sale intr-un termen rezonabil.

Dobandirea lucrului de catre cumparator

Art. 2.455. - **(1)** Vanzarea bunului in cadrul procedurii reglementate in prezentul capitol:

a) transfera cumparatorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;

b) stinge ipoteca in virtutea careia vanzarea a avut loc;

c) stinge toate celelalte ipoteci si privilegii, daca prin lege nu se prevede altfel.

(2) Titlurile sau inscrisurile care constata dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, contractul de ipoteca, impreuna cu mentiunea stingerii garantiei la arhiva fac dovada dreptului de proprietate al dobanditorului.

Obligatia personala a debitorului

Art. 2.456. - Debitorul ramane obligat personal pentru partea din creanta care nu este acoperita de pretul obtinut din vanzare.

Vanzarea bunului care nu apartine debitorului

Art. 2.457. - **(1)** Creditorul trebuie sa restituie proprietarului fie lucrul, fie pretul vanzarii, indata ce a aflat ca debitorul nu este proprietarul bunului ipotecat.

(2) In cazul in care creditorul nu cunoaste aceasta imprejurare pana la distribuirea pretului, el este exonerat de orice raspundere, daca a restituit debitorului ceea ce ramane din vanzarea bunului.

Locatiunea bunului dupa vanzare

Art. 2.458. - **(1)** Se poate conveni ca, dupa vanzare, constituitorul sa foloseasca bunul in calitate de locatar.
(2) Dreptul constituitorului va fi opozabil oricarui dobanditor al bunului daca a fost inscris la arhiva sau daca a fost cunoscut de acesta pe alta cale.

Distribuirea sumelor realizate

Art. 2.459. - **(1)** Dupa deducerea cheltuielilor rezonabile facute de creditor cu preluarea, conservarea, luarea masurilor pentru valorificarea bunului si cu vanzarea, creditorul distribuie sumele de bani realizate din executare creditorilor privilegiati si ipotecari, potrivit ordinii de preferinta, chiar daca acestia ar avea creante afectate de termen suspensiv sau de conditie rezolutorie. Cu privire la aceste sume, creditorul are drepturile si obligatiile unui administrator al bunurilor altuia imputernicit cu administrarea simpla, dispozitiile art. 795-799 aplicandu-se in mod corespunzator.
(2) Suma ramasa disponibila se preda debitorului in termen de 3 zile de la primirea sumelor rezultate din valorificarea bunului. Daca plata nu poate avea loc, suma va fi depusa intr-un cont bancar, urmand ca debitorul sa fie instiintat despre aceasta de catre creditor.
(3) Creditorul va intocmi de indata un proces-verbal despre eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare. Acesta se va comunica imediat debitorului, constituitorului si celorlalti creditori privilegiati si ipotecari si se va inscrie la arhiva.
(4) Orice intelegere dintre creditor si debitor prin care se stabileste o alta destinatie a sumelor rezultate din executare se considera nescrisa.

III. Preluarea bunului ipotecat in contul creantei

Preluarea bunului ipotecat in contul creantei

Art. 2.460. - **(1)** Creditorul isi poate insusi bunul ipotecat pentru stingerea creantei, daca prin lege nu se prevede altfel, constituitorul consimte la aceasta, iar persoanele prevazute la art. 2.450 nu se opun.
(2) Consimtamantul constituitorului la preluarea bunului de catre creditor in contul creantei trebuie sa fie exprimat in scris si sa fie ulterior neexecutarii.

Notificarea ofertei de preluare in contul creantei

Art. 2.461. - Creditorul care doreste sa preia bunul ipotecat pentru stingerea creantei sale va inscrie in arhiva un aviz de preluare in contul creantei si va notifica aceasta oferta persoanelor prevazute la art. 2.450.

Opunerea la preluarea in contul creantei

Art. 2.462. - **(1)** Opunerea la preluarea bunului in contul creantei facuta de persoanele prevazute la art. 2.450 produce efecte numai daca este comunicata creditorului in termen de 15 zile de la notificare.
(2) Dispozitiile art. 2.452 se aplica in mod corespunzator.

Efectele preluarii in contul creantei

Art. 2.463. - **(1)** Preluarea bunului de catre creditor in contul creantei:
a) stinge creanta ipotecara;
b) transfera creditorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;
c) stinge toate ipotecile si privilegiile de rang inferior.
(2) Contractul de ipoteca impreuna cu notificarea de preluare in contul creantei tin loc de titlu de proprietate.

§2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative

Ipoteca asupra titlurilor reprezentative

Art. 2.464. - **(1)** Cand ipoteca are ca obiect titluri reprezentative privind bunuri mobile, inclusiv recipise de depozit si warante, creditorul are dreptul sa vanda bunurile si sa distribuie pretul, potrivit prevederilor prezentei sectiuni.
(2) Cel ce are o ipoteca asupra unor titluri de valoare negociabile are dreptul de a executa ipoteca impotriva girantilor si avalistilor.

§3. Executarea ipotecii asupra creanțelor

Ipoteca asupra creantelor

Art. 2.465. - **(1)** Ipoteca unei creante confera creditorului, atunci cand conditiile pentru a porni executarea silita sunt intrunite, dreptul de a prelua titlul de creanta, de a cere si de a obtine plata sau, la alegerea sa, de a vinde creanta si de a-si insusi pretul, toate acestea in limita sumei garantate.
(2) Cu privire la vanzarea avuta in vedere la alin. (1), dispozitiile privitoare la cesiunea de creanta se aplica in mod corespunzator.

Ipoteca asupra conturilor

Art. 2.466. - **(1)** Atunci cand ipoteca ce poarta asupra unui cont este perfectata conform dispozitiilor art. 2.410 alin. (2) lit. a), creditorul poate compensa soldul creditor al contului cu creanta ipotecara.
(2) Atunci cand ipoteca ce poarta asupra unui cont este perfectata conform dispozitiilor art. 2.410 alin. (2) lit. b) sau c), creditorul ipotecar poate ordona institutiei de credit eliberarea soldului contului in beneficiul sau.

Conduita creditorului

Art. 2.467. - In toate cazurile, creditorul trebuie sa actioneze intr-o maniera comercial rezonabila.

§4. Preluarea bunului în vederea administrării

Conditiile

Art. 2.468. - **(1)** Creditorul care are o ipoteca asupra bunurilor unei intreprinderi poate prelua bunurile ipotecate in vederea administrarii daca notifica hotararea sa persoanelor prevazute la art. 2.450 si inscrie la arhiva un aviz de executare, dispozitiile art. 2.449-2.451 aplicandu-se in mod corespunzator.
(2) Preluarea bunurilor se face temporar, cel mult pana la satisfacerea creantei pentru care s-a constituit garantia.

Administratorul

Art. 2.469. - Poate fi administrator creditorul sau o alta persoana desemnata de creditor sau, dupa caz, de catre instanta.

Obligatiile administratorului

Art. 2.470. - Creditorul sau cel caruia i-a fost incredintata administrarea bunurilor are calitatea de administrator al bunului altuia insarcinat cu administrarea deplina, dispozitiile art. 800 si 801 aplicandu-se in mod corespunzator.

Conservarea drepturilor locatarului

Art. 2.471. - Preluarea bunului in deplina administrare nu poate aduce atingere drepturilor dobandite anterior de locatar.

Incetarea administrarii

Art. 2.472. - Administrarea bunului inceteaza in cazul in care creditorul si-a acoperit creanta, inclusiv despagubirile si cheltuielile privind executarea, in cazul in care a facut o notificare prin care alege alta modalitate de executare, precum si in alte cazuri prevazute de lege. Declararea falimentului persoanei impotriva careia se executa garantia nu duce la incetarea administrarii.

Obligatiile creditorului la incetarea administrarii

Art. 2.473. - **(1)** La incetarea administrarii, creditorul este obligat sa dea socoteala si, daca nu a optat pentru o alta modalitate de executare, sa restituie bunurile celui impotriva caruia s-a facut executarea.
(2) Creditorul care si-a acoperit astfel creanta, despagubirile si cheltuielile cu executarea este obligat sa predea persoanei impotriva careia s-a executat garantia si surplusul de bunuri obtinut prin administrare.

§5. Sancțiuni

Incalcarea regulilor privitoare la preluarea bunului

Art. 2.474. - **(1)** Creditorul care incalca regulile de preluare a bunului ipotecat raspunde pentru pagubele pricinuite.
(2) El este, de asemenea, obligat sa restituie bunurile si sa plateasca persoanei impotriva careia a pornit urmarirea o treime din valoarea acestor bunuri.

Incalcarea regulilor privitoare la executarea ipotecii

Art. 2.475. - **(1)** Creditorul care incalca regulile stabilite de prezenta sectiune pentru valorificarea bunului ipotecat raspunde pentru prejudiciile cauzate.
(2) Creditorul este, de asemenea, dator sa plateasca persoanei impotriva careia a pornit urmarirea o treime din valoarea bunurilor supuse urmaririi la momentul vanzarii.
(3) Daca diferenta dintre valoarea bunului ipotecat si pretul realizat prin urmarirea silita este mai mare decat suma prevazuta la alin. (2), creditorul este obligat sa plateasca aceasta diferenta.
(4) Platind aceste sume, creditorul poate retine pretul vanzarii. El pierde insa partea din creanta ipotecara care a ramas neacoperita dupa urmarirea bunului.

Stabilirea valorii bunului

Art. 2.476. - **(1)** Pentru a stabili valoarea bunului in cazul prevazut la art. 2.475 alin. (3), creditorul si constituitorul vor desemna cate un expert evaluator.
(2) Daca diferenta dintre valorile astfel stabilite este mai mica de o cincime, valoarea bunului se considera a fi media aritmetica a celor doua valori.
(3) Daca diferenta este mai mare de o cincime, evaluatorii vor desemna un al treilea expert. Valoarea bunului se considera a fi media aritmetica a celor mai apropiate doua evaluari.

Incalcarea regulilor privitoare la distribuirea pretului

Art. 2.477. - Creditorul care incalca regulile stabilite de prezenta sectiune pentru distribuirea pretului raspunde pentru prejudiciile cauzate celorlalti creditori potrivit dreptului comun.

SECȚIUNEA a 3-a
Executarea ipotecilor imobiliare

Discutiunea bunurilor ipotecate

Art. 2.478. - Creditorul nu poate urmari in acelasi timp vanzarea imobilelor care nu sunt ipotecate decat in cazul cand bunurile care ii sunt ipotecate nu sunt suficiente pentru plata creantei sale.

Regulile aplicabile

Art. 2.479. - Urmarirea silita se face cu respectarea dispozitiilor Codului de procedura civila.

CAPITOLUL V
Gajul

SECȚIUNEA 1
Constituirea gajului

Obiectul gajului

Art. 2.480. - Gajul poate avea ca obiect bunuri mobile corporale sau titluri negociabile emise in forma materializata.

Constituirea gajului

Art. 2.481. - **(1)** Gajul se constituie prin remiterea bunului sau titlului catre creditor sau, dupa caz, prin pastrarea acestuia de catre creditor, cu consimtamantul debitorului, in scopul garantarii creantei.
(2) Gajul asupra titlurilor negociabile se constituie, in cazul titlurilor nominative sau la purtator, prin remiterea acestora, iar in cazul titlurilor la ordin, prin andosarea acestora, in scop de garantie.

Publicitatea gajului

Art. 2.482. - **(1)** Publicitatea gajului bunurilor mobile corporale se realizeaza fie prin deposedarea debitorului, fie prin inscrierea gajului la arhiva.
(2) Publicitatea gajului asupra sumelor de bani se realizeaza numai prin detinerea acestora.
(3) Gajul asupra titlurilor negociabile este perfectat prin remiterea sau, dupa caz, prin andosarea titlurilor.

Detinerea bunului de catre creditor

Art. 2.483. - Detinerea bunului de catre creditorul gajist trebuie sa fie publica si neechivoca. Atunci cand fata de terti se creeaza aparenta ca debitorul detine bunul, gajul nu poate fi opus acestora.

Detinerea prin intermediul unui tert

Art. 2.484. - Creditorul poate, cu acordul debitorului sau, sa exercite detentia prin intermediul unui tert, insa detinerea exercitata de acesta nu asigura opozabilitatea gajului decat din momentul in care a primit inscrisul constatator al gajului.

Conservarea gajului

Art. 2.485. - **(1)** Gajul exista numai atat timp cat creditorul detine bunul gajat sau, dupa caz, cat timp este valabila andosarea titlului la ordin.
(2) Cu toate acestea, gajul nu se stinge atunci cand:
a) creditorul nu mai detine bunul, fara voia sa, prin fapta altei persoane;
b) creditorul a remis temporar bunul debitorului sau unui tert pentru a-l evalua, repara, transforma sau ameliora;
c) creditorul a remis bunul unui alt creditor al debitorului sau in cadrul unei proceduri de urmarire silita.

Restituirea bunului catre creditor

Art. 2.486. - Sub rezerva regulilor privitoare la dobandirea proprietatii bunurilor mobile prin posesia de

buna-credinta, creditorul gajist poate sa ceara restituirea bunului de la cel care il detine, cu exceptia cazului in care bunul a fost preluat de un creditor ipotecar cu rang superior sau preluarea a intervenit in cadrul procedurii de executare silita.

SECȚIUNEA a 2-a
Drepturile si obligatiile creditorului gajist

Drepturile si obligatiile creditorului gajist

Art. 2.487. - Creditorul gajist are drepturile si obligatiile unui administrator al bunului altuia insarcinat cu administrarea simpla. Dispozitiile art. 795-799 se aplica in mod corespunzator.

Fructele bunului gajat

Art. 2.488. - In lipsa de stipulatie contrara, creditorul preda debitorului fructele naturale si industriale. El imputa fructele civile mai intai asupra cheltuielilor facute, apoi asupra dobanzilor si, la urma, asupra capitalului.

Rascumpararea titlurilor participative

Art. 2.489. - In cazul rascumpararii actiunilor sau a altor titluri participative la capitalul social al unei societati comerciale, creditorul este indreptatit sa impute pretul platit potrivit regulilor prevazute la art. 2.488.

Pieirea bunului

Art. 2.490. - Creditorul nu raspunde pentru pieirea bunului atunci cand aceasta se datoreaza fortei majore, vechimii ori folosirii normale si autorizate a bunului.

Cheltuielile de conservare

Art. 2.491. - Debitorul este tinut sa restituie creditorului cheltuielile facute cu conservarea bunului.

Restituirea bunului catre debitor

Art. 2.492. - **(1)** Debitorul nu poate cere restituirea bunului decat dupa ce a executat obligatia, cu exceptia cazului in care creditorul foloseste ori conserva bunul in mod abuziv.
(2) Gajul se stinge atunci cand creditorul este obligat sa restituie bunul in temeiul unei hotarari judecatoresti pronuntate in conditiile alin. (1).

Indivizibilitatea gajului

Art. 2.493. - **(1)** Gajul poarta asupra tuturor bunurilor grevate pana la stingerea integrala a obligatiei garantate.
(2) Mostenitorul debitorului, platind partea din datorie care ii revine, nu poate cere partea sa din bunul grevat cat timp obligatia nu este stinsa in intregime.
(3) Mostenitorul creditorului gajist, primind partea din creanta care ii revine, nu poate remite bunul grevat in dauna celorlalti mostenitori care nu au fost platiti.

Aplicarea regulilor privitoare la ipoteca

Art. 2.494. - Dispozitiile privitoare la publicitatea, prioritatea, executarea si stingerea ipotecilor mobiliare se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL VI
Dreptul de retentie

Notiune

Art. 2.495. - **(1)** Cel care este dator sa remita sau sa restituie un bun poate sa il retina cat timp creditorul nu isi executa obligatia sa izvorata din acelasi raport de drept sau, dupa caz, atat timp cat creditorul nu il despagubeste pentru cheltuielile necesare si utile pe care le-a facut pentru acel bun ori pentru prejudiciile pe care bunul i le-a cauzat.
(2) Prin lege se pot stabili si alte situatii in care o persoana poate exercita un drept de retentie.

Exceptii

Art. 2.496. - **(1)** Dreptul de retentie nu poate fi exercitat daca detinerea bunului provine dintr-o fapta ilicita, este abuziva ori nelegala sau daca bunul nu este susceptibil de urmarire silita.
(2) Dreptul de retentie nu poate fi invocat de catre posesorul de rea-credinta decat in cazurile anume prevazute de lege.

Indatoririle celui care exercita dreptul de retentie

Art. 2.497. - Cel care exercita un drept de retentie are drepturile si obligatiile unui administrator al bunului altuia imputernicit cu administrarea simpla, dispozitiile art. 795-799 aplicandu-se in mod corespunzator.

Opozabilitatea dreptului de retentie

Art. 2.498. - **(1)** Dreptul de retentie este opozabil tertilor fara indeplinirea vreunei formalitati de publicitate.
(2) Cu toate acestea, cel care exercita un drept de retentie nu se poate opune urmaririi silite pornite de un alt creditor, insa are dreptul de a participa la distribuirea pretului bunului, in conditiile legii.

Stingerea dreptului de retentie

Art. 2.499. - **(1)** Dreptul de retentie inceteaza daca cel interesat consemneaza suma pretinsa sau ofera retentorului o garantie suficienta.
(2) Deposedarea involuntara de bun nu stinge dreptul de retentie. Cel care exercita acest drept poate cere restituirea bunului, sub rezerva regulilor aplicabile prescriptiei extinctive a actiunii principale si dobandirii bunurilor mobile de catre posesorul de buna-credinta.

CARTEA a VI-a
Despre prescriptia extinctiva, decadere si calculul termenelor*)

_____
***)** Dispozitiile tranzitorii si de punere in aplicare a cartii a VI-a sunt cuprinse in art. 201-205 din Legea nr. 71/2011.

TITLUL I
Prescriptia extinctiva

CAPITOLUL I
Dispozitii generale

Obiectul prescriptiei extinctive

Art. 2.500. - **(1)** Dreptul material la actiune, denumit in continuare drept la actiune, se stinge prin

prescriptie, daca nu a fost exercitat in termenul stabilit de lege.
(2) In sensul prezentului titlu, prin drept la actiune se intelege dreptul de a constrange o persoana, cu ajutorul fortei publice, sa execute o anumita prestatie, sa respecte o anumita situatie juridica sau sa suporte orice alta sanctiune civila, dupa caz.

Prescriptibilitatea dreptului la actiune

Art. 2.501. - **(1)** Drepturile la actiune avand un obiect patrimonial sunt supuse prescriptiei extinctive, afara de cazul in care prin lege s-ar dispune altfel.
(2) De asemenea, in cazurile anume prevazute de lege, sunt supuse prescriptiei extinctive si alte drepturi la actiune, indiferent de obiectul lor.

Imprescriptibilitatea dreptului la actiune. Cazuri

Art. 2.502. - **(1)** Dreptul la actiune este imprescriptibil in cazurile prevazute de lege, precum si ori de cate ori, prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercitiul sau nu poate fi limitat in timp.
(2) In afara cazurilor prevazute la alin. (1), sunt imprescriptibile drepturile privitoare la:
1. actiunea privind apararea unui drept nepatrimonial, cu exceptia cazului in care prin lege se dispune altfel;
2. actiunea in constatarea existentei sau inexistentei unui drept;
3. actiunea in constatarea nulitatii absolute a unui act juridic;
4. actiunea in constatarea nulitatii absolute a certificatului de mostenitor, daca obiectul sau il constituie fie stabilirea masei succesorale, fie partajul succesoral, sub conditia acceptarii mostenirii in termenul prevazut de lege.

Prescriptia dreptului la actiune privind drepturile accesorii

Art. 2.503. - **(1)** Odata cu stingerea dreptului la actiune privind un drept principal, se stinge si dreptul la actiune privind drepturile accesorii, afara de cazul in care prin lege s-ar dispune altfel.
(2) In cazul in care un debitor este obligat la prestatii succesive, dreptul la actiune cu privire la fiecare dintre aceste prestatii se stinge printr-o prescriptie deosebita, chiar daca debitorul continua sa execute una sau alta dintre prestatiile datorate.
(3) Dispozitiile alin. (2) nu sunt aplicabile in cazul in care prestatiile succesive alcatuiesc, prin finalitatea lor, rezultata din lege sau conventie, un tot unitar.

Prescriptia dreptului la actiune privind creanta garantata

Art. 2.504. - **(1)** Prescriptia dreptului la actiune privind creanta principala nu atrage si stingerea dreptului la actiunea ipotecara. In acest din urma caz, creditorul ipotecar va putea urmari, in conditiile legii, doar bunurile mobile sau imobile ipotecate, insa numai in limita valorii acestor bunuri.
(2) Dispozitiile alin. (1) nu se aplica prescriptiei dreptului la actiune pentru plata dobanzilor si a altor accesorii ale creantei ipotecare, care, in afara capitalului, nu mai pot fi acoperite dupa implinirea prescriptiei din valorificarea, pe cale silita, a bunului grevat.

Compensatia si dreptul de retentie

Art. 2.505. - Prescriptia nu impiedica stingerea prin compensatie a creantelor reciproce si nici exercitarea dreptului de retentie, daca dreptul la actiune nu era prescris in momentul in care s-ar fi putut opune compensarea sau dreptul de retentie, dupa caz.

Efectele prescriptiei implinite

Art. 2.506. - **(1)** Prescriptia nu opereaza de plin drept.
(2) Dupa implinirea termenului de prescriptie, cel obligat poate sa refuze executarea prestatiei.
(3) Cel care a executat de bunavoie obligatia dupa ce termenul de prescriptie s-a implinit nu are dreptul sa ceara restituirea prestatiei, chiar daca la data executarii nu stia ca termenul prescriptiei era implinit.

(4) Recunoasterea dreptului, facuta printr-un act scris, precum si constituirea de garantii in folosul titularului dreptului a carui actiune este prescriptibila sunt valabile, chiar daca cel care le-a facut nu stia ca termenul de prescriptie era implinit. In aceste cazuri sunt aplicabile regulile de la renuntarea la prescriptie.

Renuntarea la prescriptie

Art. 2.507. - Nu se poate renunta la prescriptie cat timp nu a inceput sa curga, dar se poate renunta la prescriptia implinita, precum si la beneficiul termenului scurs pentru prescriptia inceputa si neimplinita.

Felurile renuntarii la prescriptie

Art. 2.508. - **(1)** Renuntarea la prescriptie este expresa sau tacita.
(2) Renuntarea tacita trebuie sa fie neindoielnica. Ea poate rezulta numai din manifestari neechivoce.

Persoanele care nu pot renunta la prescriptie

Art. 2.509. - Cel lipsit de capacitatea de a instraina sau, dupa caz, de a se obliga nu poate renunta la prescriptie.

Efectele renuntarii la prescriptie

Art. 2.510. - **(1)** Dupa renuntare, incepe sa curga o noua prescriptie de acelasi fel.
(2) Daca partea indreptatita renunta la beneficiul termenului scurs pana la acea data, sunt aplicabile dispozitiile privind intreruperea prescriptiei prin recunoasterea dreptului.

Intinderea renuntarii la prescriptie

Art. 2.511. - Renuntarea isi produce efecte numai in privinta celui care a facut-o. Ea nu poate fi invocata impotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligatii indivizibile sau impotriva fideiusorilor.

Invocarea prescriptiei de partea interesata

Art. 2.512. - **(1)** Prescriptia poate fi opusa numai de cel in folosul caruia curge, personal sau prin reprezentant, si fara a fi tinut sa produca vreun titlu contrar ori sa fi fost de buna-credinta.
(2) Organul de jurisdictie competent nu poate aplica prescriptia din oficiu.
(3) Dispozitiile prezentului articol sunt aplicabile chiar daca invocarea prescriptiei ar fi in interesul statului sau al unitatilor sale administrativ-teritoriale.

Momentul pana la care se poate invoca prescriptia

Art. 2.513. - Prescriptia poate fi opusa numai in prima instanta, prin intampinare sau, in lipsa invocarii, cel mai tarziu la primul termen de judecata la care partile sunt legal citate.

Invocarea prescriptiei de catre alte persoane

Art. 2.514. - Codebitorii unei obligatii solidare sau indivizibile si fideiusorii pot invoca prescriptia, chiar daca unul dintre debitori a neglijat sa o faca ori a renuntat la ea. Tot astfel o pot face creditorii celui interesat, precum si orice alta persoana interesata.

Regulile aplicabile prescriptiei extinctive

Art. 2.515. - **(1)** Prescriptia extinctiva este reglementata prin lege.
(2) Este interzisa orice clauza prin care fie direct, fie indirect o actiune ar fi declarata imprescriptibila,

desi, potrivit legii, aceasta este prescriptibila, sau invers, o actiune declarata de lege imprescriptibila ar fi considerata prescriptibila.

(3) Cu toate acestea, in limitele si conditiile prevazute de lege, partile care au capacitatea deplina de exercitiu pot, prin acord expres, sa modifice durata termenelor de prescriptie sau sa modifice cursul prescriptiei prin fixarea inceputului acesteia ori prin modificarea cauzelor legale de suspendare ori de intrerupere a acesteia, dupa caz.

(4) Termenele de prescriptie pot fi reduse sau marite, prin acordul expres al partilor, fara insa ca noua durata a acestora sa fie mai mica de un an si nici mai mare de 10 ani, cu exceptia termenelor de prescriptie de 10 ani ori mai lungi, care pot fi prelungite pana la 20 de ani.

(5) Dispozitiile alin. (3) si (4) nu se aplica in cazul drepturilor la actiune de care partile nu pot sa dispuna si nici actiunilor derivate din contractele de adeziune, de asigurare si cele supuse legislatiei privind protectia consumatorului.

(6) Orice conventie sau clauza contrara dispozitiilor prezentului articol este lovita de nulitate absoluta.

Domeniul de aplicare

Art. 2.516. - **(1)** Dispozitiile prezentului titlu constituie dreptul comun in materia prescriptiei extinctive.

(2) Prescriptia dreptului de a obtine executarea silita a unei hotarari judecatoresti sau arbitrale ori a altui titlu executoriu este supusa dispozitiilor Codului de procedura civila, afara de cazul in care acestea din urma ar fi neindestulatoare.

CAPITOLUL II
Termenul prescriptiei extinctive

Termenul general de 3 ani

Art. 2.517. - Termenul prescriptiei este de 3 ani, daca legea nu prevede un alt termen.

Termenul de prescriptie de 10 ani. Cazuri

Art. 2.518. - Se prescrie in termen de 10 ani dreptul la actiune privitor la:

1. drepturile reale care nu sunt declarate prin lege imprescriptibile ori nu sunt supuse altui termen de prescriptie;

2. repararea prejudiciului moral sau material cauzat unei persoane prin tortura ori acte de barbarie sau, dupa caz, a celui cauzat prin violenta ori agresiuni sexuale comise contra unui minor sau asupra unei persoane aflate in imposibilitate de a se apara ori de a-si exprima vointa;

3. repararea prejudiciului adus mediului inconjurator.

Termenul de prescriptie de 2 ani

Art. 2.519. - **(1)** Dreptul la actiune intemeiat pe un raport de asigurare sau reasigurare se prescrie in termen de 2 ani.

(2) De asemenea, se prescrie in termen de 2 ani dreptul la actiune privitor la plata remuneratiei cuvenite intermediarilor pentru serviciile prestate in baza contractului de intermediere.

Termenul de prescriptie de un an. Cazuri

Art. 2.520. - **(1)** Se prescrie in termen de un an dreptul la actiune in cazul:

1. profesionistilor din alimentatia publica sau hotelierilor, pentru serviciile pe care le presteaza;

2. profesorilor, institutorilor, maestrilor si artistilor, pentru lectiile date cu ora, cu ziua sau cu luna;

3. medicilor, moaselor, asistentelor si farmacistilor, pentru vizite, operatii sau medicamente;

4. vanzatorilor cu amanuntul, pentru plata marfurilor vandute si a furniturilor livrate;

5. mestesugarilor si artizanilor, pentru plata muncii lor;

6. avocatilor, impotriva clientilor, pentru plata onorariilor si cheltuielilor. Termenul de prescriptie se va calcula din ziua ramanerii definitive a hotararii sau din aceea a impacarii partilor ori a revocarii mandatului. In cazul afacerilor neterminate, termenul de prescriptie este de 3 ani de la data ultimei prestatii efectuate;

7. notarilor publici si executorilor judecatoresti, in ceea ce priveste plata sumelor ce le sunt datorate pentru actele functiei lor. Termenul prescriptiei se va socoti din ziua in care aceste sume au devenit exigibile;

8. inginerilor, arhitectilor, geodezilor, contabililor si altor liber-profesionisti, pentru plata sumelor ce li se cuvin. Termenul prescriptiei se va socoti din ziua cand s-a terminat lucrarea.

(2) In toate cazurile, continuarea lectiilor, serviciilor, furniturilor, actelor sau lucrarilor nu intrerupe prescriptia pentru sumele scadente.

Termenul de prescriptie de un an. Alte cazuri

Art. 2.521. - **(1)** Se prescrie prin implinirea unui termen de un an si dreptul la actiune privitor la restituirea sumelor incasate din vanzarea biletelor pentru un spectacol care nu a mai avut loc.

(2) De asemenea, daca prin lege nu se dispune altfel, se prescrie prin implinirea unui termen de un an si dreptul la actiunea izvorata dintr-un contract de transport de bunuri terestru, aerian sau pe apa, indreptata impotriva transportatorului.

(3) In cazul prevazut la alin. (2), termenul de prescriptie este de 3 ani, atunci cand contractul de transport a fost incheiat spre a fi executat succesiv sau, dupa caz, combinat, cu acelasi mijloc de transport sau cu mijloace de transport diferite.

Repunerea in termenul de prescriptie

Art. 2.522. - **(1)** Cel care, din motive temeinice, nu si-a exercitat in termen dreptul la actiune supus prescriptiei poate cere organului de jurisdictie competent repunerea in termen si judecarea cauzei.

(2) Repunerea in termen nu poate fi dispusa decat daca partea si-a exercitat dreptul la actiune inainte de implinirea unui termen de 30 de zile, socotit din ziua in care a cunoscut sau trebuia sa cunoasca incetarea motivelor care au justificat depasirea termenului de prescriptie.

CAPITOLUL III
Cursul prescriptiei extinctive

SECȚIUNEA 1
Inceputul prescriptiei extinctive

Regula generală

Art. 2.523. - Prescriptia incepe sa curga de la data cand titularul dreptului la actiune a cunoscut sau, dupa imprejurari, trebuia sa cunoasca nasterea lui.

Dreptul la actiunea in executarea obligatiilor de a da sau de a face

Art. 2.524. - **(1)** Daca prin lege nu se prevede altfel, in cazul obligatiilor contractuale de a da sau de a face prescriptia incepe sa curga de la data cand obligatia devine exigibila si debitorul trebuia astfel s-o execute.

(2) In cazul in care dreptul este afectat de un termen suspensiv, prescriptia incepe sa curga de la implinirea termenului sau, dupa caz, de la data renuntarii la beneficiul termenului stabilit exclusiv in favoarea creditorului.

(3) Daca dreptul este afectat de o conditie suspensiva, prescriptia incepe sa curga de la data cand s-a indeplinit conditia.

Dreptul la actiunea in restituirea prestatiilor

Art. 2.525. - Prescriptia dreptului la actiune in restituirea prestatiilor facute in temeiul unui act anulabil ori desfiintat pentru rezolutiune sau alta cauza de ineficacitate incepe sa curga de la data ramanerii definitiva a hotararii prin care s-a desfiintat actul ori, dupa caz, de la data la care declaratia de rezolutiune sau reziliere a devenit irevocabila.

Dreptul la actiunea in executarea prestatiilor succesive

Art. 2.526. - Cand este vorba de prestatii succesive, prescriptia dreptului la actiune incepe sa curga de la data la care fiecare prestatie devine exigibila, iar daca prestatiile alcatuiesc un tot unitar, de la data la care ultima prestatie devine exigibila.

Dreptul la actiunea in materia asigurarilor

Art. 2.527. - In cazul asigurarii contractuale, prescriptia incepe sa curga de la expirarea termenelor prevazute de lege ori stabilite de parti pentru plata primei de asigurare, respectiv pentru plata indemnizatiei sau, dupa caz, a despagubirilor datorate de asigurator.

Dreptul la actiunea in repararea pagubei cauzate printr-o fapta ilicita

Art. 2.528. - **(1)** Prescriptia dreptului la actiune in repararea unei pagube care a fost cauzata printr-o fapta ilicita incepe sa curga de la data cand pagubitul a cunoscut sau trebuia sa cunoasca atat paguba, cat si pe cel care raspunde de ea.
(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica, in mod corespunzator, si in cazul actiunii in restituire intemeiate pe imbogatirea fara justa cauza, plata nedatorata sau gestiunea de afaceri.

Dreptul la actiunea in anularea actului juridic

Art. 2.529. - **(1)** Prescriptia dreptului la actiunea in anularea unui act juridic incepe sa curga:
a) in caz de violenta, din ziua cand aceasta a incetat;
b) in cazul dolului, din ziua cand a fost descoperit;
c) in caz de eroare ori in celelalte cazuri de anulare, din ziua cand cel indreptatit, reprezentantul sau legal ori cel chemat de lege sa ii incuviinteze sau sa ii autorizeze actele a cunoscut cauza anularii, insa nu mai tarziu de implinirea a 18 luni din ziua incheierii actului juridic.
(2) In cazurile in care nulitatea relativa poate fi invocata de o terta persoana, prescriptia incepe sa curga, daca prin lege nu se dispune altfel, de la data cand tertul a cunoscut existenta cauzei de nulitate.

Dreptul la actiunea in raspundere pentru vicii aparente

Art. 2.530. - **(1)** Daca prin lege nu se prevede altfel, prescriptia dreptului la actiune izvorat din transmiterea unor bunuri sau executarea unor lucrari, cu vicii aparente, in cazurile in care legea sau contractul obliga la garantie si pentru asemenea vicii, incepe sa curga de la data predarii sau receptiei finale a bunului ori a lucrarii sau, dupa caz, de la data implinirii termenului prevazut de lege ori stabilit prin procesulverbal de constatare a viciilor, pentru inlaturarea de catre debitor a viciilor constatate.
(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica si in cazul lipsei calitatilor convenite ori al lipsurilor cantitative, insa numai daca oricare dintre aceste lipsuri puteau fi descoperite, fara cunostinte speciale, printr-o verificare normala.

Dreptul la actiunea in raspundere pentru vicii ascunse

Art. 2.531. - **(1)** Daca prin lege nu se prevede altfel, prescriptia dreptului la actiune pentru viciile ascunse incepe sa curga:
a) in cazul unui bun transmis sau al unei lucrari executate, alta decat o constructie, de la implinirea unui an de la data predarii ori receptiei finale a bunului sau a lucrarii, in afara cazului in care viciul a fost descoperit mai inainte, cand prescriptia va incepe sa curga de la data descoperirii;
b) in cazul unei constructii, de la implinirea a 3 ani de la data predarii sau receptiei finale a constructiei, afara numai daca viciul a fost descoperit mai inainte, cand prescriptia va incepe sa curga de la data descoperirii.
(2) Pentru executarea unor lucrari curente, termenele prevazute la alin. (1) sunt de o luna, in cazul prevazut la lit. a), respectiv de 3 luni, in cazul prevazut la lit. b).
(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplica si in cazul lipsei calitatilor convenite ori al lipsurilor cantitative, insa numai daca oricare din aceste lipsuri nu puteau fi descoperite, fara cunostinte speciale, printr-o verificare normala.
(4) Termenele prevazute in prezentul articol sunt termene de garantie inauntrul carora viciile trebuie,

in toate cazurile, sa se iveasca.

(5) Prin dispozitiile prezentului articol nu se aduce insa nicio atingere termenelor de garantie speciale, legale sau conventionale.

(6) Dispozitiile prezentului articol se aplica, in mod corespunzator, si in cazul produselor pentru care s-a prevazut un termen de valabilitate, ca si in cazul bunurilor sau lucrarilor pentru care exista un termen de garantie pentru buna functionare.

SECȚIUNEA a 2-a
Suspendarea prescriptiei extinctive

Cazurile generale de suspendare a prescriptiei

Art. 2.532. - Prescriptia nu incepe sa curga, iar, daca a inceput sa curga, ea se suspenda:

1. intre soti, cat timp dureaza casatoria si nu sunt separati in fapt;

2. intre parinti, tutore sau curator si cei lipsiti de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa ori intre curatori si cei pe care ii reprezinta, cat timp dureaza ocrotirea si socotelile nu au fost date si aprobate;

3. intre orice persoana care, in temeiul legii, al unei hotarari judecatoresti sau al unui act juridic, administreaza bunurile altora si cei ale caror bunuri sunt astfel administrate, cat timp administrarea nu a incetat si socotelile nu au fost date si aprobate;

4. in cazul celui lipsit de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa, cat timp nu are reprezentant sau ocrotitor legal, in afara de cazurile in care exista o dispozitie legala contrara;

5. cat timp debitorul, in mod deliberat, ascunde creditorului existenta datoriei sau exigibilitatea acesteia;

6. pe intreaga durata a negocierilor purtate in scopul rezolvarii pe cale amiabila a neintelegerilor dintre parti, insa numai daca acestea au fost tinute in ultimele 6 luni inainte de expirarea termenului de prescriptie;

7. in cazul in care cel indreptatit la actiune trebuie sau poate, potrivit legii ori contractului, sa foloseasca o anumita procedura prealabila, cum sunt reclamatia administrativa, incercarea de impacare sau altele asemenea, cat timp nu a cunoscut si nici nu trebuia sa cunoasca rezultatul acelei proceduri, insa nu mai mult de 3 luni de la declansarea procedurii, daca prin lege sau contract nu s-a stabilit un alt termen;

8. in cazul in care titularul dreptului sau cel care l-a incalcat face parte din fortele armate ale Romaniei, cat timp acestea se afla in stare de mobilizare sau de razboi. Sunt avute in vedere si persoanele civile care se gasesc in fortele armate pentru ratiuni de serviciu impuse de necesitatile razboiului;

9. in cazul in care cel impotriva caruia curge sau ar urma sa curga prescriptia este impiedicat de un caz de forta majora sa faca acte de intrerupere, cat timp nu a incetat aceasta impiedicare; forta majora, cand este temporara, nu constituie o cauza de suspendare a prescriptiei decat daca survine in ultimele 6 luni inainte de expirarea termenului de prescriptie;

10. in alte cazuri prevazute de lege.

Suspendarea prescriptiei in materie succesorala

Art. 2.533. - **(1)** Prescriptia nu curge contra creditorilor defunctului in privinta creantelor pe care acestia le au asupra mostenirii cat timp aceasta nu a fost acceptata de catre succesibili ori, in lipsa acceptarii, cat timp nu a fost numit un curator care sa ii reprezinte.

(2) Ea nu curge nici contra mostenitorilor defunctului cat timp acestia nu au acceptat mostenirea ori nu a fost numit un curator care sa ii reprezinte.

(3) Prescriptia nu curge, de asemenea, contra mostenitorilor, in privinta creantelor pe care acestia le au asupra mostenirii, de la data acceptarii mostenirii si pana la data lichidarii ei.

Efectele suspendarii prescriptiei

Art. 2.534. - **(1)** De la data cand cauza de suspendare a incetat, prescriptia isi reia cursul, socotindu-se pentru implinirea termenului si timpul scurs inainte de suspendare.

(2) Prescriptia nu se va implini mai inainte de expirarea unui termen de 6 luni de la data cand suspendarea a incetat, cu exceptia prescriptiilor de 6 luni sau mai scurte, care nu se vor implini decat dupa expirarea unui termen de o luna de la incetarea suspendarii.

Beneficiul suspendarii prescriptiei

Art. 2.535. - Suspendarea prescriptiei poate fi invocata numai de catre partea care a fost impiedicata sa faca acte de intrerupere, afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.

Extinderea efectului suspensiv

Art. 2.536. - Suspendarea prescriptiei fata de debitorul principal ori fata de fideiusor produce efecte in privinta amandurora.

SECȚIUNEA a 3-a
Intreruperea prescriptiei extinctive

Cazurile de intrerupere a prescriptiei

Art. 2.537. - Prescriptia se intrerupe:
1. printr-un act voluntar de executare sau prin recunoasterea, in orice alt mod, a dreptului a carui actiune se prescrie, facuta de catre cel in folosul caruia curge prescriptia;
2. prin introducerea unei cereri de chemare in judecata sau de arbitrare, prin inscrierea creantei la masa credala in cadrul procedurii insolventei, prin depunerea cererii de interventie in cadrul urmaririi silite pornite de alti creditori ori prin invocarea, pe cale de exceptie, a dreptului a carui actiune se prescrie;
3. prin constituirea ca parte civila pe parcursul urmaririi penale sau in fata instantei de judecata pana la inceperea cercetarii judecatoresti; in cazul in care despagubirile se acorda, potrivit legii, din oficiu, inceperea urmaririi penale intrerupe cursul prescriptiei, chiar daca nu a avut loc constituirea ca parte civila;
4. prin orice act prin care cel in folosul caruia curge prescriptia este pus in intarziere;
5. in alte cazuri prevazute de lege.

Recunoasterea dreptului

Art. 2.538. - **(1)** Recunoasterea se poate face unilateral sau conventional si poate fi expresa sau tacita.
(2) Cand recunoasterea este tacita, ea trebuie sa rezulte fara echivoc din manifestari care sa ateste existenta dreptului celui impotriva caruia curge prescriptia. Constituie acte de recunoastere tacita plata partiala a datoriei, achitarea, in tot sau in parte, a dobanzilor sau penalitatilor, solicitarea unui termen de plata si altele asemenea.
(3) Poate invoca recunoasterea tacita si cel indreptatit la restituirea unei prestatii facute in executarea unui act juridic ce a fost desfiintat pentru nulitate, rezolutiune sau orice alta cauza de ineficacitate, atat timp cat bunul individual determinat, primit de la cealalta parte cu ocazia executarii actului desfiintat, nu este pretins de aceasta din urma pe cale de actiune reala ori personala.

Cererea de chemare in judecata sau de arbitrare

Art. 2.539. - **(1)** In cazurile prevazute la art. 2.537 pct. 2 si 3, prescriptia este intrerupta chiar daca sesizarea a fost facuta la un organ de jurisdictie ori de urmarire penala necompetent sau chiar daca este nula pentru lipsa de forma.
(2) Prescriptia nu este intrerupta daca cel care a facut cererea de chemare in judecata sau de arbitrare ori de interventie in procedura insolventei sau a urmaririi silite a renuntat la ea, nici daca cererea a fost respinsa, anulata ori s-a perimat printr-o hotarare ramasa definitiva. Cu toate acestea, daca reclamantul, in termen de 6 luni de la data cand hotararea de respingere sau de anulare a ramas definitiva, introduce o noua cerere, prescriptia este considerata intrerupta prin cererea de chemare in judecata sau de arbitrare precedenta, cu conditia insa ca noua cerere sa fie admisa.
(3) Prescriptia nu este intrerupta nici daca hotararea judecatoreasca sau arbitrala si-a pierdut puterea executorie prin implinirea termenului de prescriptie a dreptului de a obtine executarea silita. In acest caz insa, daca dreptul de a obtine obligarea paratului este imprescriptibil sau nu s-a prescris inca, se va

putea face o noua cerere de chemare in judecata ori de arbitrare, fara a se putea opune exceptia autoritatii de lucru judecat.

(4) Dispozitiile prezentului articol se aplica, in mod corespunzator, si atunci cand prescriptia a fost intrerupta prin invocarea, pe cale de exceptie, a dreptului a carui actiune se prescrie.

Punerea in intarziere

Art. 2.540. - Prescriptia este intrerupta prin punerea in intarziere a celui in folosul caruia curge prescriptia numai daca aceasta este urmata de chemarea lui in judecata in termen de 6 luni de la data punerii in intarziere.

Efectele intreruperii prescriptiei

Art. 2.541. - **(1)** Intreruperea sterge prescriptia inceputa inainte de a se fi ivit cauza de intrerupere.

(2) Dupa intrerupere incepe sa curga o noua prescriptie.

(3) Daca intreruperea prescriptiei a avut loc prin recunoasterea dreptului de catre cel in folosul caruia curgea, va incepe sa curga o noua prescriptie de acelasi fel.

(4) In cazul in care prescriptia a fost intrerupta printr-o cerere de chemare in judecata ori de arbitrare, noua prescriptie a dreptului de a obtine executarea silita nu va incepe sa curga cat timp hotararea de admitere a actiunii nu a ramas definitiva.

(5) Daca intreruperea rezulta din interventia facuta in procedura insolventei sau a urmaririi silite, prescriptia va reincepe sa curga de la data la care exista din nou posibilitatea legala de valorificare a creantei ramase neacoperite.

(6) In cazul in care prescriptia a fost intrerupta potrivit art. 2.537 pct. 3, intreruperea opereaza pana la comunicarea ordonantei de clasare, a ordonantei de suspendare a urmaririi penale ori a hotararii de suspendare a judecatii sau pana la pronuntarea hotararii definitive a instantei penale. Daca repararea pagubei se acorda, potrivit legii, din oficiu, intreruperea opereaza pana la data cand cel impotriva caruia a inceput sa curga prescriptia a cunoscut sau trebuia sa cunoasca hotararea definitiva a instantei penale prin care ar fi trebuit sa se stabileasca despagubirea.

Beneficiul intreruperii prescriptiei

Art. 2.542. - **(1)** Efectele intreruperii prescriptiei profita celui de la care emana actul intreruptiv si nu pot fi opuse decat celui impotriva caruia a fost indreptat un asemenea act, afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.

(2) Daca prescriptia a fost intrerupta prin recunoasterea dreptului de catre cel in folosul caruia curgea, efectele intreruperii profita celui impotriva caruia a curs si nu pot fi opuse decat autorului recunoasterii.

Extinderea efectului intreruptiv

Art. 2.543. - Intreruperea prescriptiei impotriva debitorului principal sau contra fideiusorului produce efecte in privinta amandurora.

CAPITOLUL IV
Implinirea prescriptiei

Calculul prescriptiei

Art. 2.544. - Cursul prescriptiei se calculeaza potrivit regulilor stabilite in titlul III din prezenta carte, luandu-se in considerare, daca este cazul, si cazurile de suspendare sau de intrerupere prevazute de lege.

TITLUL II
Regimul general al termenelor de decadere

Instituirea termenului de decadere

Art. 2.545. - **(1)** Prin lege sau prin vointa partilor se pot stabili termene de decadere pentru exercitarea unui drept sau savarsirea unor acte unilaterale.
(2) Neexercitarea dreptului subiectiv inauntrul termenului stabilit atrage pierderea lui, iar in cazul actelor unilaterale, impiedicarea, in conditiile legii, a savarsirii lor.

Limita stabilirii termenelor de decadere

Art. 2.546. - Este lovita de nulitate absoluta clauza prin care se stabileste un termen de decadere ce ar face excesiv de dificila exercitarea dreptului sau savarsirea actului de catre partea interesata.

Aplicarea regulilor de la prescriptie

Art. 2.547. - Daca din lege sau din conventia partilor nu rezulta in mod neindoielnic ca un anumit termen este de decadere, sunt aplicabile regulile de la prescriptie.

Regimul termenelor de decadere

Art. 2.548. - **(1)** Termenele de decadere nu sunt supuse suspendarii si intreruperii, daca prin lege nu se dispune altfel.
(2) Cu toate acestea, forta majora impiedica, in toate cazurile, curgerea termenului, iar daca termenul a inceput sa curga, el se suspenda, dispozitiile art. 2.534 alin. (1) fiind aplicabile in mod corespunzator. Termenul de decadere nu se socoteste insa implinit decat dupa 5 zile de la data cand suspendarea a incetat.
(3) De asemenea, atunci cand realizarea dreptului presupune exercitarea unei actiuni in justitie, termenul este intrerupt pe data introducerii cererii de chemare in judecata sau de arbitrare ori de punere in intarziere, dupa caz, dispozitiile privitoare la intreruperea prescriptiei fiind aplicabile in mod corespunzator.

Renuntarea la beneficiul decaderii

Art. 2.549. - **(1)** Cand termenul de decadere a fost stabilit prin contract sau instituit printr-o dispozitie legala care ocroteste un interes privat, cel in favoarea caruia a fost stipulat ori instituit poate sa renunte, dupa implinirea termenului, la beneficiul decaderii. Daca renuntarea intervine inainte de implinirea termenului, sunt aplicabile regulile privitoare la intreruperea prescriptiei prin recunoasterea dreptului.
(2) Partile nu pot insa renunta, nici anticipat si nici dupa inceperea cursului lor, la termenele de decadere de ordine publica si nici nu le pot modifica, micsorandu-le sau marindu-le, dupa caz.

Invocarea decaderii

Art. 2.550. - **(1)** Decaderea poate fi opusa de partea interesata in conditiile art. 2.513.
(2) Organul de jurisdictie este obligat sa invoce si sa aplice din oficiu termenul de decadere, indiferent daca cel interesat il pune sau nu il pune in discutie, cu exceptia cazului cand acesta priveste un drept de care partile pot dispune in mod liber.

TITLUL III
Calculul termenelor

Regulile aplicabile

Art. 2.551. - Durata termenelor, fara deosebire de natura si izvorul lor, se calculeaza potrivit regulilor stabilite de prezentul titlu.

Termenul stabilit pe saptamani, luni sau ani

Art. 2.552. - **(1)** Cand termenul este stabilit pe saptamani, luni sau ani, el se implineste in ziua corespunzatoare din ultima saptamana ori luna sau din ultimul an.
(2) Daca ultima luna nu are o zi corespunzatoare celei in care termenul a inceput sa curga, termenul se implineste in ultima zi a acestei luni.
(3) Mijlocul lunii se socoteste a cincisprezecea zi.
(4) Daca termenul este stabilit pe o luna si jumatate sau pe mai multe luni si jumatate, cele 15 zile se vor socoti la sfarsitul termenului.

Termenul stabilit pe zile

Art. 2.553. - **(1)** Cand termenul se stabileste pe zile, nu se ia in calcul prima si ultima zi a termenului.
(2) Termenul se va implini la ora 24,00 a ultimei zile.
(3) Cu toate acestea, daca este vorba de un act ce trebuie indeplinit intr-un loc de munca, termenul se va implini la ora la care inceteaza programul normal de lucru. Dispozitiile art. 2.556 raman aplicabile.

Prorogarea termenului

Art. 2.554. - Daca ultima zi a termenului este o zi nelucratoare, termenul se considera implinit la sfarsitul primei zile lucratoare care ii urmeaza.

Termenul stabilit pe ore

Art. 2.555. - Cand termenul se stabileste pe ore, nu se iau in calcul prima si ultima ora a termenului.

Prezumtia efectuarii in termen a actelor

Art. 2.556. - Actele de orice fel se socotesc facute in termen, daca inscrisurile care le constata au fost predate oficiului postal sau telegrafic cel mai tarziu in ultima zi a termenului, pana la ora cand inceteaza in mod obisnuit activitatea la acel oficiu.

CARTEA a VII-a
Dispozitii de drept international privat*)

_____
***)** Dispozitiile tranzitorii si de punere in aplicare a cartii a VII-a sunt cuprinse in art. 207 si 208 din Legea nr. 71/2011.

TITLUL I
Dispozitii generale

Obiectul reglementarii

Art. 2.557. - **(1)** Prezenta carte cuprinde norme pentru determinarea legii aplicabile unui raport de drept international privat.
(2) In intelesul prezentei carti, raporturile de drept international privat sunt raporturile civile, comerciale, precum si alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate.
(3) Dispozitiile prezentei carti sunt aplicabile in masura in care conventiile internationale la care Romania este parte, dreptul Uniunii Europene sau dispozitiile din legile speciale nu stabilesc o alta reglementare.

Calificarea

Art. 2.558. - **(1)** Cand determinarea legii aplicabile depinde de calificarea ce urmeaza sa fie data unei institutii de drept sau unui raport juridic, se ia in considerare calificarea juridica stabilita de legea romana.

(2) In caz de retrimitere, calificarea se face dupa legea straina care a retrimis la legea romana.
(3) Natura mobiliara sau imobiliara a bunurilor se determina potrivit legii locului unde acestea se afla sau, dupa caz, sunt situate.
(4) Daca legea romana nu cunoaste o institutie juridica straina sau o cunoaste sub o alta denumire ori cu un alt continut, se poate lua in considerare calificarea juridica facuta de legea straina.
(5) Cu toate acestea, cand partile au determinat ele insele intelesul notiunilor dintr-un act juridic, calificarea acestor notiuni se face dupa vointa partilor.

Retrimiterea

Art. 2.559. - **(1)** Legea straina cuprinde dispozitiile de drept material, inclusiv normele conflictuale, cu exceptia unor dispozitii contrare.
(2) Daca legea straina retrimite la dreptul roman sau la dreptul altui stat, se aplica legea romana, daca nu se prevede in mod expres altfel.
(3) Prin exceptie de la prevederile alin. (1), legea straina nu cuprinde si normele ei conflictuale in cazul in care partile au ales legea straina aplicabila, in cazul legii straine aplicabile formei actelor juridice si obligatiilor extracontractuale, precum si in alte cazuri speciale prevazute de conventiile internationale la care Romania este parte, de dreptul Uniunii Europene sau de lege.

Sistemele plurilegislative

Art. 2.560. - Daca legea straina apartine unui stat in care coexista mai multe sisteme legislative, dreptul acelui stat determina dispozitiile legale aplicabile, iar in lipsa, se aplica sistemul legislativ din cadrul acelui stat care prezinta cele mai stranse legaturi cu raportul juridic.

Reciprocitatea

Art. 2.561. - **(1)** Aplicarea legii straine este independenta de conditia reciprocitatii.
(2) Dispozitiile speciale prin care se cere conditia reciprocitatii in anumite materii raman aplicabile. Indeplinirea conditiei reciprocitatii de fapt este prezumata pana la dovada contrara care se stabileste de Ministerul Justitiei, prin consultare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Continutul legii straine

Art. 2.562. - **(1)** Continutul legii straine se stabileste de instanta judecatoreasca prin atestari obtinute de la organele statului care au edictat-o, prin avizul unui expert sau printr-un alt mod adecvat.
(2) Partea care invoca o lege straina poate fi obligata sa faca dovada continutului ei.
(3) In cazul imposibilitatii de a stabili, intr-un termen rezonabil, continutul legii straine, se aplica legea romana.

Interpretarea si aplicarea legii straine

Art. 2.563. - Legea straina se interpreteaza si se aplica potrivit regulilor de interpretare si aplicare existente in sistemul de drept caruia ii apartine.

Inlaturarea aplicarii legii straine

Art. 2.564. - **(1)** Aplicarea legii straine se inlatura daca incalca ordinea publica de drept international privat roman sau daca legea straina respectiva a devenit competenta prin fraudarea legii romane. In cazul inlaturarii aplicarii legii straine, se aplica legea romana.
(2) Aplicarea legii straine incalca ordinea publica de drept international privat roman in masura in care ar conduce la un rezultat incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului roman ori ale dreptului Uniunii Europene si cu drepturile fundamentale ale omului.

Inlaturarea exceptionala a legii aplicabile

Art. 2.565. - **(1)** In mod exceptional, aplicarea legii determinate potrivit prezentei carti poate fi inlaturata daca, datorita circumstantelor cauzei, raportul juridic are o legatura foarte indepartata cu aceasta lege. In acest caz, se aplica legea cu care raportul juridic prezinta cele mai stranse legaturi.
(2) Dispozitiile alin. (1) nu sunt aplicabile in cazul legilor privind starea civila sau capacitatea persoanei, precum si atunci cand partile au ales legea aplicabila.

Normele de aplicatie imediata

Art. 2.566. - **(1)** Dispozitiile imperative prevazute de legea romana pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate se aplica in mod prioritar. In acest caz, nu sunt incidente prevederile prezentei carti privind determinarea legii aplicabile.
(2) Pot fi aplicate direct si dispozitiile imperative prevazute de legea altui stat pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate, daca raportul juridic prezinta stranse legaturi cu legea acelui stat, iar interesele legitime ale partilor o impun. In acest caz, vor fi avute in vedere obiectul si scopul acestor dispozitii, precum si consecintele care decurg din aplicarea sau neaplicarea lor.

Recunoasterea drepturilor castigate

Art. 2.567. - Drepturile castigate in tara straina sunt respectate in Romania, cu exceptia cazului in care sunt contrare ordinii publice in dreptul international privat roman.

Legea nationala

Art. 2.568. - **(1)** Legea nationala este legea statului a carui cetatenie o are persoana fizica sau, dupa caz, legea statului a carui nationalitate o are persoana juridica.
(2) Daca persoana are mai multe cetatenii, se aplica legea aceluia dintre state a carui cetatenie o are si de care este cel mai strans legata, in special prin resedinta sa obisnuita.
(3) In cazul persoanei care nu are nicio cetatenie, trimiterea la legea nationala este inteleasa ca fiind facuta la legea statului unde are resedinta obisnuita.
(4) Prevederile alin. (3) sunt aplicabile si in cazul refugiatilor, potrivit dispozitiilor speciale si conventiilor internationale la care Romania este parte.

Determinarea si proba cetateniei

Art. 2.569. - Determinarea si proba cetateniei se fac in conformitate cu legea statului a carui cetatenie se invoca.

Determinarea si proba resedintei obisnuite

Art. 2.570. - **(1)** In sensul prezentei carti, resedinta obisnuita a persoanei fizice este in statul in care persoana isi are locuinta principala, chiar daca nu a indeplinit formalitatile legale de inregistrare. Resedinta obisnuita a unei persoane fizice actionand in exercitiul activitatii sale profesionale este locul unde aceasta persoana are stabilimentul sau principal.
(2) Pentru determinarea locuintei principale vor fi avute in vedere acele circumstante personale si profesionale care indica legaturi durabile cu statul respectiv sau intentia de a stabili asemenea legaturi.
(3) Resedinta obisnuita a persoanei juridice este in statul in care aceasta isi are stabilimentul principal.
(4) Stabilimentul principal al unei persoane juridice este locul unde aceasta si-a stabilit administratia centrala.
(5) Dovada resedintei obisnuite se poate face cu orice mijloace de proba.

Nationalitatea persoanei juridice

Art. 2.571. - **(1)** Persoana juridica are nationalitatea statului pe al carui teritoriu si-a stabilit, potrivit actului constitutiv, sediul social.
(2) Daca exista sedii in mai multe state, determinant pentru a identifica nationalitatea persoanei juridice este sediul real.

(3) Prin sediu real se intelege locul unde se afla centrul principal de conducere si de gestiune a activitatii statutare, chiar daca hotararile organului respectiv sunt adoptate potrivit directivelor transmise de actionari sau asociati din alte state.
(4) Cu toate acestea, daca dreptul strain astfel determinat retrimite la dreptul statului in conformitate cu care a fost constituita persoana juridica, este aplicabil dreptul acestui din urma stat.

TITLUL II
Conflicte de legi

CAPITOLUL I
Persoane

SECȚIUNEA 1
Persoana fizica

Legea aplicabila starii civile si capacitatii

Art. 2.572. - **(1)** Starea civila si capacitatea persoanei fizice sunt carmuite de legea sa nationala, daca prin dispozitii speciale nu se prevede altfel.
(2) Incapacitatile speciale referitoare la un anumit raport juridic sunt supuse legii aplicabile acelui raport juridic.

Inceputul si incetarea personalitatii

Art. 2.573. - Inceputul si incetarea personalitatii sunt determinate de legea nationala a fiecarei persoane.

Declararea judecatoreasca a mortii

Art. 2.574. - Declararea mortii, stabilirea decesului si a datei prezumate a mortii, precum si prezumtia ca cel disparut este in viata sunt carmuite de ultima lege nationala a persoanei disparute. Daca aceasta lege nu poate fi identificata, se aplica legea romana.

Dobandirea majoratului

Art. 2.575. - Schimbarea legii nationale a persoanei nu aduce atingere majoratului dobandit potrivit legii aplicabile la momentul dobandirii.

Numele

Art. 2.576. - **(1)** Numele persoanei este carmuit de legea sa nationala.
(2) Cu toate acestea, stabilirea numelui copilului la nastere este carmuita, la alegere, fie de legea statului a carui cetatenie comuna o au atat parintii, cat si copilul, fie de legea statului unde copilul s-a nascut si locuieste de la nastere.
(3) Ocrotirea impotriva actelor de incalcare a dreptului la nume, savarsite in Romania, este asigurata potrivit legii romane.

Drepturile inerente fiintei umane

Art. 2.577. - Existenta si continutul drepturilor inerente fiintei umane sunt supuse legii nationale a persoanei fizice.

Legea aplicabila ocrotirii majorului

Art. 2.578. - **(1)** Masurile de ocrotire a persoanei cu capacitate deplina de exercitiu sunt supuse legii statului unde aceasta isi are resedinta obisnuita la data instituirii tutelei sau la data luarii unei alte masuri de ocrotire.
(2) In mod exceptional, in masura in care este necesar pentru ocrotirea persoanei fizice, autoritatea competenta poate sa aplice sau sa ia in considerare legea altui stat, cu care situatia juridica prezinta cele mai stranse legaturi.
(3) Legea prevazuta la alin. (1) guverneaza si existenta, intinderea, modificarea si stingerea puterii de reprezentare incredintate de persoana cu capacitate deplina de exercitiu, pentru situatia in care nu se va putea ingriji de interesele sale. Aceasta poate insa alege una dintre urmatoarele legi:
a) legea nationala;
b) legea unei resedinte obisnuite anterioare;
c) legea statului unde sunt situate bunurile, in ceea ce priveste masurile de ocrotire cu privire la bunuri.
(4) Masurile ce se iau cu privire la persoana ocrotita ori bunurile sale sunt supuse legii statului ale carui autoritati indruma si supravegheaza exercitarea ocrotirii de catre cei in drept.

Ocrotirea tertilor

Art. 2.579. - **(1)** Persoana care, potrivit legii nationale, este lipsita de capacitate sau are capacitate de exercitiu restransa nu poate sa opuna aceasta cauza de nevaliditate celui care, de buna-credinta la momentul incheierii actului si conform legii locului unde actul a fost incheiat, a considerat-o ca fiind deplin capabila. Aceasta regula nu se aplica actelor juridice referitoare la familie, mostenire si la drepturi reale asupra imobilelor situate in alt stat decat cel al locului incheierii actului.
(2) De asemenea, lipsa calitatii de reprezentant, stabilita potrivit legii aplicabile ocrotirii persoanei fizice, nu poate fi opusa tertului care cu buna-credinta s-a increzut in aceasta calitate, potrivit legii locului unde actul a fost intocmit, daca actul a fost incheiat intre prezenti si pe teritoriul aceluiasi stat.

SECȚIUNEA a 2-a
Persoana juridica

Legea aplicabila statutului organic

Art. 2.580. - **(1)** Statutul organic al persoanei juridice este carmuit de legea sa nationala.
(2) Statutul organic al sucursalei infiintate de catre persoana juridica intr-o alta tara este supus legii nationale a acesteia.
(3) Statutul organic al filialei este supus legii statului pe al carui teritoriu si-a stabilit propriul sediu, independent de legea aplicabila persoanei juridice care a infiintat-o.

Domeniul de aplicare a legii nationale

Art. 2.581. - Legea statutului organic al persoanei juridice carmuieste indeosebi:
a) capacitatea acesteia;
b) modul de dobandire si de pierdere a calitatii de asociat;
c) drepturile si obligatiile ce decurg din calitatea de asociat;
d) modul de alegere, competentele si functionarea organelor de conducere ale persoanei juridice;
e) reprezentarea acesteia prin intermediul organelor proprii;
f) raspunderea persoanei juridice si a organelor ei fata de terti;
g) modificarea actelor constitutive;
h) dizolvarea si lichidarea persoanei juridice.

Recunoasterea persoanelor juridice straine

Art. 2.582. - **(1)** Persoanele juridice straine cu scop lucrativ, valabil constituite in statul a carui nationalitate o au, sunt recunoscute de plin drept in Romania.
(2) Persoanele juridice straine fara scop lucrativ pot fi recunoscute in Romania, pe baza aprobarii prealabile a Guvernului, prin hotarare judecatoreasca, sub conditia reciprocitatii, daca sunt valabil constituite in statul a carui nationalitate o au, iar scopurile statutare pe care le urmaresc nu contravin

ordinii sociale si economice din Romania.
(3) Hotararea de recunoastere se publica in Monitorul Oficial al Romaniei si intr-un ziar central si este supusa apelului in termen de 60 de zile de la data ultimei publicari.
(4) Apelul poate fi exercitat de orice persoana interesata pentru neindeplinirea oricareia dintre conditiile prevazute la alin. (2).

Efectele recunoasterii persoanelor juridice straine

Art. 2.583. - **(1)** O persoana juridica straina care este recunoscuta beneficiaza de toate drepturile care decurg din legea statutului ei organic, in afara de cele pe care statul care face recunoasterea le refuza prin dispozitiile sale legale.
(2) Persoana juridica straina recunoscuta in Romania isi desfasoara activitatea pe teritoriul tarii in conditiile stabilite de legea romana referitoare la exercitarea activitatilor economice, sociale, culturale sau de alta natura.

Legea aplicabila fuziunii persoanelor juridice

Art. 2.584. - Fuziunea unor persoane juridice de nationalitati diferite poate fi realizata daca sunt indeplinite cumulativ conditiile prevazute de legile nationale aplicabile statutului lor organic.

CAPITOLUL II
Familia

SECȚIUNEA 1
Casatoria

§1. Încheierea căsătoriei

Legea aplicabila promisiunii de casatorie

Art. 2.585. - **(1)** Conditiile de fond cerute pentru incheierea promisiunii de casatorie sunt determinate de legea nationala a fiecaruia dintre viitorii soti la data incheierii promisiunii.
(2) Efectele promisiunii de casatorie, precum si consecintele incalcarii ei sunt guvernate de una dintre urmatoarele legi, in ordine:
a) legea resedintei obisnuite comune a viitorilor soti la data promisiunii de casatorie;
b) legea nationala comuna a viitorilor soti, cand acestia nu au resedinta obisnuita in acelasi stat;
c) legea romana, in lipsa legii nationale comune.

Legea aplicabila conditiilor de fond ale casatoriei

Art. 2.586. - **(1)** Conditiile de fond cerute pentru incheierea casatoriei sunt determinate de legea nationala a fiecaruia dintre viitorii soti la momentul celebrarii casatoriei.
(2) Daca una dintre legile straine astfel determinata prevede un impediment la casatorie care, potrivit dreptului roman, este incompatibil cu libertatea de a incheia o casatorie, acel impediment va fi inlaturat ca inaplicabil in cazul in care unul dintre viitorii soti este cetatean roman si casatoria se incheie pe teritoriul Romaniei.

Legea aplicabila formalitatilor casatoriei

Art. 2.587. - **(1)** Forma incheierii casatoriei este supusa legii statului pe teritoriul caruia se celebreaza.
(2) Casatoria care se incheie in fata agentului diplomatic sau a functionarului consular al Romaniei in statul in care acesta este acreditat este supusa formalitatilor prevazute de legea romana.

Legea aplicabila nulitatii casatoriei

Art. 2.588. - **(1)** Legea care reglementeaza cerintele legale pentru incheierea casatoriei se aplica nulitatii casatoriei si efectelor acestei nulitati.
(2) Nulitatea unei casatorii incheiate in strainatate cu incalcarea conditiilor de forma poate fi admisa in Romania numai daca sanctiunea nulitatii este prevazuta si in legea romana.

§2. Efectele căsătoriei

Legea aplicabila efectelor generale ale casatoriei

Art. 2.589. - **(1)** Efectele generale ale casatoriei sunt supuse legii resedintei obisnuite comune a sotilor, iar in lipsa, legii cetateniei comune a sotilor. In lipsa cetateniei comune, se aplica legea statului pe teritoriul caruia casatoria a fost celebrata.
(2) Legea determinata potrivit alin. (1) se aplica atat efectelor personale, cat si efectelor patrimoniale ale casatoriei pe care aceasta lege le reglementeaza si de la care sotii nu pot deroga, indiferent de regimul matrimonial ales de acestia.
(3) Prin exceptie de la prevederile alin. (2), drepturile sotilor asupra locuintei familiei, precum si regimul unor acte juridice asupra acestei locuinte sunt supuse legii locului unde aceasta este situata.

Legea aplicabila regimului matrimonial

Art. 2.590. - **(1)** Legea aplicabila regimului matrimonial este legea aleasa de soti.
(2) Ei pot alege:
a) legea statului pe teritoriul caruia unul dintre ei isi are resedinta obisnuita la data alegerii;
b) legea statului a carui cetatenie o are oricare dintre ei la data alegerii;
c) legea statului unde isi stabilesc prima resedinta obisnuita comuna dupa celebrarea casatoriei.

Conventia de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial

Art. 2.591. - **(1)** Conventia de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial se poate incheia fie inainte de celebrarea casatoriei, fie la momentul incheierii casatoriei, fie in timpul casatoriei.
(2) Conditiile de forma ale conventiei de alegere a legii aplicabile sunt cele prevazute fie de legea aleasa pentru a guverna regimul matrimonial, fie de legea locului incheierii conventiei de alegere. In toate cazurile, alegerea legii aplicabile trebuie sa fie expresa si constatata printr-un inscris semnat si datat de soti sau sa rezulte in mod neindoielnic din clauzele unei conventii matrimoniale. Cand legea romana este aplicabila, trebuie respectate exigentele de forma stabilite de aceasta pentru validitatea conventiei matrimoniale.
(3) Sotii pot alege oricand o alta lege aplicabila regimului matrimonial, cu respectarea conditiilor prevazute la alin. (2). Legea noua produce efecte numai pentru viitor, daca sotii nu au dispus altfel, si nu poate prejudicia, in niciun caz, drepturile tertilor.

Determinarea obiectiva a legii aplicabile regimului matrimonial

Art. 2.592. - Daca sotii nu au ales legea aplicabila regimului lor matrimonial, acesta este supus legii aplicabile efectelor generale ale casatoriei.

Domeniul legii aplicabile regimului matrimonial

Art. 2.593. - **(1)** Legea aplicabila regimului matrimonial reglementeaza:
a) conditiile de validitate a conventiei privind alegerea legii aplicabile, cu exceptia capacitatii;
b) admisibilitatea si conditiile de validitate ale conventiei matrimoniale, cu exceptia capacitatii;
c) limitele alegerii regimului matrimonial;
d) posibilitatea schimbarii regimului matrimonial si efectele acestei schimbari;
e) continutul patrimoniului fiecaruia dintre soti, drepturile sotilor asupra bunurilor, precum si regimul datoriilor sotilor;
f) incetarea si lichidarea regimului matrimonial, precum si regulile privind imparteala bunurilor comune.
(2) Cu toate acestea, formarea loturilor, precum si atribuirea lor sunt supuse legii statului unde bunurile sunt situate la data partajului.

Legea aplicabila conditiilor de forma ale conventiei matrimoniale

Art. 2.594. - Conditiile de forma cerute pentru incheierea conventiei matrimoniale sunt cele prevazute de legea aplicabila regimului matrimonial sau cele prevazute de legea locului unde aceasta se incheie.

Ocrotirea tertilor

Art. 2.595. - **(1)** Masurile de publicitate si opozabilitatea regimului matrimonial fata de terti sunt supuse legii aplicabile regimului matrimonial.
(2) Cu toate acestea, atunci cand la data nasterii raportului juridic dintre un sot si un tert acestia aveau resedinta obisnuita pe teritoriul aceluiasi stat, este aplicabila legea acestui stat, cu exceptia urmatoarelor cazuri:
a) au fost indeplinite conditiile de publicitate sau de inregistrare prevazute de legea aplicabila regimului matrimonial;
b) tertul cunostea, la data nasterii raportului juridic, regimul matrimonial sau l-a ignorat cu imprudenta din partea sa;
c) au fost respectate regulile de publicitate imobiliara prevazute de legea statului pe teritoriul caruia este situat imobilul.

Schimbarea resedintei obisnuite sau a cetateniei

Art. 2.596. - **(1)** Legea resedintei obisnuite comune sau legea cetateniei comune a sotilor continua sa reglementeze efectele casatoriei in cazul in care unul dintre ei isi schimba, dupa caz, resedinta obisnuita sau cetatenia.
(2) Daca ambii soti isi schimba resedinta obisnuita sau, dupa caz, cetatenia, legea comuna a noii resedinte obisnuite sau a noii cetatenii se aplica regimului matrimonial numai pentru viitor, daca sotii nu au convenit altfel, si, in niciun caz, nu poate prejudicia drepturile tertilor.
(3) Cu toate acestea, daca sotii au ales legea aplicabila regimului matrimonial, ea ramane aceeasi, chiar daca sotii isi schimba resedinta obisnuita sau cetatenia.

§3. Desfacerea căsătoriei

Alegerea legii aplicabile divortului

Art. 2.597. - Sotii pot alege de comun acord una dintre urmatoarele legi aplicabile divortului:
a) legea statului pe teritoriul caruia sotii au resedinta obisnuita comuna la data conventiei de alegere a legii aplicabile;
b) legea statului pe teritoriul caruia sotii au avut ultima resedinta obisnuita comuna, daca cel putin unul dintre ei mai locuieste acolo la data conventiei de alegere a legii aplicabile;
c) legea statului al carui cetatean este unul dintre soti;
d) legea statului pe teritoriul caruia sotii au locuit cel putin 3 ani;
e) legea romana.

Data conventiei de alegere a legii aplicabile

Art. 2.598. - **(1)** Conventia de alegere a legii aplicabile divortului se poate incheia sau modifica cel mai tarziu pana la data sesizarii autoritatii competente sa pronunte divortul.
(2) Cu toate acestea, instanta judecatoreasca poate sa ia act de acordul sotilor cel mai tarziu pana la primul termen de judecata la care partile au fost legal citate.

Forma conventiei de alegere a legii aplicabile

Art. 2.599. - Conventia de alegere a legii aplicabile divortului trebuie incheiata in scris, semnata si datata de soti.

Legea aplicabila divortului

Art. 2.600. - **(1)** In lipsa alegerii legii de catre soti, legea aplicabila divortului este:
a) legea statului pe teritoriul caruia sotii au resedinta obisnuita comuna la data introducerii cererii de divort;
b) in lipsa resedintei obisnuite comune, legea statului pe teritoriul caruia sotii au avut ultima resedinta obisnuita comuna, daca cel putin unul dintre soti mai are resedinta obisnuita pe teritoriul acestui stat la data introducerii cererii de divort;
c) in lipsa resedintei obisnuite a unuia din soti pe teritoriul statului unde acestia au avut ultima resedinta obisnuita comuna, legea cetateniei comune a sotilor la data introducerii cererii de divort;
d) in lipsa cetateniei comune a sotilor, legea ultimei cetatenii comune a sotilor, daca cel putin unul dintre ei a pastrat aceasta cetatenie la data introducerii cererii de divort;
e) legea romana, in toate celelalte cazuri.
(2) Daca legea straina, astfel determinata, nu permite divortul ori il admite in conditii deosebit de restrictive, se aplica legea romana, in cazul in care unul dintre soti este, la data cererii de divort, cetatean roman sau are resedinta obisnuita in Romania.
(3) Prevederile alin. (2) sunt aplicabile si in cazul in care divortul este carmuit de legea aleasa de soti.

Recunoasterea divortului prin denuntare unilaterala

Art. 2.601. - Actul intocmit in strainatate prin care se constata vointa unilaterala a barbatului de a desface casatoria, fara ca legea straina aplicabila sa recunoasca femeii un drept egal, nu poate fi recunoscut in Romania, cu exceptia situatiei cand sunt indeplinite cumulativ urmatoarele conditii:
a) actul a fost intocmit cu respectarea tuturor conditiilor de fond si de forma prevazute de legea straina aplicabila;
b) femeia a acceptat in mod liber si neechivoc aceasta modalitate de desfacere a casatoriei;
c) nu exista niciun alt motiv de refuz al recunoasterii pe teritoriul Romaniei a hotararii prin care s-a incuviintat desfacerea casatoriei in aceasta modalitate.

Legea aplicabila separatiei de corp

Art. 2.602. - Legea care carmuieste divortul se aplica in mod corespunzator si separatiei de corp.

SECȚIUNEA a 2-a
Filiatia

§1. Filiația copilului din căsătorie

Legea aplicabila

Art. 2.603. - **(1)** Filiatia copilului din casatorie se stabileste potrivit legii care, la data cand s-a nascut, carmuieste efectele generale ale casatoriei parintilor sai.
(2) Daca, inainte de nasterea copilului, casatoria parintilor a incetat sau a fost desfacuta, se aplica legea care, la data incetarii sau desfacerii, ii carmuia efectele.
(3) Legea aratata se aplica, de asemenea, tagaduirii paternitatii copilului nascut din casatorie, precum si dobandirii numelui de catre copil.

Legitimarea copilului

Art. 2.604. - In cazul in care parintii sunt in drept sa procedeze la legitimarea prin casatorie subsecventa a copilului nascut anterior, conditiile cerute in acest scop sunt cele prevazute de legea care se aplica efectelor generale ale casatoriei.

§2. Filiația copilului din afara căsătoriei

Legea aplicabila

Art. 2.605. - **(1)** Filiatia copilului din afara casatoriei se stabileste potrivit legii nationale a copilului de la data nasterii. Daca copilul are mai multe cetatenii, altele decat cea romana, se aplica legea cetateniei care ii este cea mai favorabila.
(2) Legea prevazuta la alin. (1) se aplica indeosebi recunoasterii filiatiei si efectelor ei, precum si contestarii recunoasterii filiatiei.

Raspunderea tatalui

Art. 2.606. - Dreptul mamei de a cere tatalui copilului din afara casatoriei sa raspunda pentru cheltuielile din timpul sarcinii si pentru cele prilejuite de nasterea copilului este supus legii nationale a mamei.

§3. Adopția

Legea aplicabila conditiilor de fond

Art. 2.607. - **(1)** Conditiile de fond cerute pentru incheierea adoptiei sunt stabilite de legea nationala a adoptatorului si a celui ce urmeaza sa fie adoptat. Acestia trebuie sa indeplineasca si conditiile care sunt obligatorii, pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele doua legi nationale aratate.
(2) Conditiile de fond cerute sotilor care adopta impreuna sunt cele stabilite de legea care carmuieste efectele generale ale casatoriei lor. Aceeasi lege se aplica si daca unul dintre soti adopta copilul celuilalt.

Legea aplicabila efectelor adoptiei

Art. 2.608. - Efectele adoptiei, precum si relatiile dintre adoptator si adoptat sunt guvernate de legea nationala a adoptatorului, iar in cazul in care ambii soti sunt adoptatori, se aplica legea care guverneaza efectele generale ale casatoriei. Aceeasi lege carmuieste si desfacerea adoptiei.

Legea aplicabila formei adoptiei

Art. 2.609. - Forma adoptiei este supusa legii statului pe teritoriul caruia ea se incheie.

Legea aplicabila nulitatii adoptiei

Art. 2.610. - Nulitatea adoptiei este supusa, pentru conditiile de fond, legilor aplicabile conditiilor de fond, iar pentru nerespectarea conditiilor de forma, legii aplicabile formei adoptiei.

SECȚIUNEA a 3-a
Autoritatea parinteasca. Protectia copiilor

Legea aplicabila

Art. 2.611. - Legea aplicabila se stabileste potrivit Conventiei privind competenta, legea aplicabila, recunoasterea, executarea si cooperarea cu privire la raspunderea parinteasca si masurile privind protectia copiilor, adoptata la Haga la 19 octombrie 1996, ratificata prin Legea nr. 361/2007, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 895 din 28 decembrie 2007.

SECȚIUNEA a 4-a
Obligatia de intretinere

Legea aplicabila

Art. 2.612. - Legea aplicabila obligatiei de intretinere se determina potrivit reglementarilor dreptului

Uniunii Europene.

CAPITOLUL III
Bunurile

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Legea aplicabila bunurilor

Art. 2.613. - **(1)** Posesia, dreptul de proprietate si celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garantii reale, sunt carmuite de legea locului unde acestea sunt situate sau se afla, afara numai daca prin dispozitii speciale se prevede altfel.
(2) Platformele si alte instalatii durabile de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental al unui stat sunt considerate, in intelesul prezentului capitol, ca bunuri imobile.

Legea aplicabila patrimoniului de afectatiune

Art. 2.614. - Legea aplicabila unei mase patrimoniale afectate unei destinatii speciale, profesionale sau de alta natura, este legea statului cu care aceasta masa patrimoniala are cele mai stranse legaturi.

Legea aplicabila revendicarii bunurilor mobile

Art. 2.615. - **(1)** Revendicarea unui bun furat sau exportat ilegal este supusa, la alegerea proprietarului originar, fie legii statului pe teritoriul caruia se afla bunul la momentul furtului sau exportului, fie legii statului pe teritoriul caruia se afla bunul la momentul revendicarii.
(2) Cu toate acestea, daca legea statului pe teritoriul caruia bunul se afla la momentul furtului sau exportului nu cuprinde dispozitii privind protectia tertului posesor de buna-credinta, acesta poate invoca protectia pe care i-o confera legea statului pe teritoriul caruia bunul se afla la momentul revendicarii.
(3) Prevederile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si bunurilor furate sau exportate ilegal din patrimonial cultural national al unui stat.

Legea aplicabila uzucapiunii mobiliare

Art. 2.616. - **(1)** Uzucapiunea este carmuita de legea statului unde bunul se afla la inceperea termenului de posesie, prevazut in acest scop.
(2) In cazul in care bunul a fost adus intr-un alt stat, unde se implineste durata termenului de uzucapiune, posesorul poate cere sa se aplice legea acestui din urma stat, daca sunt reunite, cu incepere de la data deplasarii bunului in acel stat, toate conditiile cerute de mentionata lege.

SECȚIUNEA a 2-a
Bunurile mobile corporale

Legea aplicabila

Art. 2.617. - Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui bun care si-a schimbat asezarea sunt carmuite de legea locului unde acesta se afla in momentul cand s-a produs faptul juridic care a generat, a modificat sau a stins dreptul respectiv.

Legea aplicabila bunului aflat in curs de transport

Art. 2.618. - Bunul aflat in curs de transport este supus legii statului de unde a fost expediat, afara numai daca:
a) partile interesate au ales, prin acordul lor, o alta lege, care devine astfel aplicabila;

b) bunul este depozitat intr-un antrepozit sau pus sub sechestru in temeiul unor masuri asiguratorii sau ca urmare a unei vanzari silite, in aceste cazuri fiind aplicabila, pe perioada depozitului sau sechestrului, legea locului unde a fost reasezat temporar;
c) bunul face parte dintre cele personale ale unui pasager, fiind in acest caz supus legii sale nationale.

Rezerva dreptului de proprietate

Art. 2.619. - Conditiile si efectele care decurg din rezerva dreptului de proprietate referitor la un bun destinat exportului sunt carmuite, daca partile nu au convenit altfel, de legea statului exportator.

SECȚIUNEA a 3-a
Mijloacele de transport

Legea aplicabila

Art. 2.620. - **(1)** Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui mijloc de transport sunt supuse:
a) legii pavilionului pe care il arboreaza nava sau legii statului de inmatriculare a aeronavei;
b) legii aplicabile statutului organic al intreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare si rutiere din patrimoniul ei.
(2) Legea mentionata la alin. (1) se aplica deopotriva:
a) bunurilor aflate in mod durabil la bord, formandu-i dotarea tehnica;
b) creantelor care au ca obiect cheltuielile efectuate pentru asistenta tehnica, intretinerea, repararea sau renovarea mijlocului de transport.

Domeniul de aplicare

Art. 2.621. - Legea pavilionului navei sau statului de inmatriculare a aeronavei carmuieste indeosebi:
a) puterile, competentele si obligatiile comandantului navei sau aeronavei;
b) contractul de angajare a personalului navigant, daca partile nu au ales o alta lege;
c) raspunderea armatorului navei sau intreprinderii de transport aerian pentru faptele si actele comandantului si echipajului;
d) drepturile reale si de garantie asupra navei sau aeronavei, precum si formele de publicitate privitoare la actele prin care se constituie, se transmit si se sting asemenea drepturi.

SECȚIUNEA a 4-a
Titlurile de valoare

Legea aplicabila titlurilor de valoare

Art. 2.622. - **(1)** Emiterea de actiuni sau obligatiuni, nominative sau la purtator, este supusa legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente.
(2) Conditiile si efectele transmiterii unui titlu de valoare dintre cele mentionate la alin. (1) sunt supuse:
a) legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente, cat priveste titlul nominativ;
b) legii locului de plata a titlului la ordin;
c) legii locului unde se afla titlul la purtator in momentul transmiterii, in raporturile dintre posesorii succesivi, precum si dintre acestia si tertele persoane.

Legea aplicabila titlului reprezentativ al marfii

Art. 2.623. - **(1)** Legea mentionata expres in cuprinsul unui titlu de valoare stabileste daca acesta intruneste conditiile spre a fi un titlu reprezentativ al marfii pe care o specifica. In lipsa unei asemenea precizari, natura titlului se determina potrivit legii statului in care isi are sediul intreprinderea emitenta.
(2) Daca titlul reprezinta marfa, legea care i se aplica, in calitatea sa de bun mobil, potrivit alin. (1),

carmuieste drepturile reale referitoare la marfa pe care o specifica.

SECȚIUNEA a 5-a
Bunurile incorporale

Legea aplicabila operelor de creatie intelectuala

Art. 2.624. - **(1)** Nasterea, continutul si stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creatie intelectuala sunt supuse legii statului unde aceasta a fost pentru intaia oara adusa la cunostinta publicului prin publicare, reprezentare, expunere, difuzare sau in alt mod adecvat.
(2) Operele de creatie intelectuala nedivulgate sunt supuse legii nationale a autorului.

Legea aplicabila dreptului de proprietate industriala

Art. 2.625. - Nasterea, continutul si stingerea dreptului de proprietate industriala sunt supuse legii statului unde s-a efectuat depozitul ori inregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozit ori de inregistrare.

SECȚIUNEA a 6-a
Formele de publicitate

Legea aplicabila

Art. 2.626. - **(1)** Formele de publicitate, realizate in orice mod, referitoare la bunuri sunt supuse legii aplicabile la data si locul unde se indeplinesc, afara numai daca prin dispozitii speciale se prevede altfel.
(2) Formele de publicitate, precum si cele cu efect constitutiv de drepturi referitoare la un bun imobil sunt supuse legii statului unde acesta se gaseste situat, chiar daca temeiul juridic al nasterii, transmiterii, restrangerii sau stingerii dreptului real ori garantiei reale s-a constituit prin aplicarea altei legi.

SECȚIUNEA a 7-a
Ipotecile mobiliare

Aplicarea legii locului unde se afla bunul

Art. 2.627. - Conditiile de validitate, publicitatea si efectele ipotecii mobiliare sunt supuse legii locului unde se afla bunul la data incheierii contractului de ipoteca mobiliara.

Aplicarea legii locului unde se afla debitorul

Art. 2.628. - **(1)** Prin exceptie de la prevederile art. 2.627, se aplica legea locului unde se afla debitorul, in cazul:
a) unui bun mobil corporal care, potrivit destinatiei sale, este utilizat in mai multe state, daca prin dispozitii speciale nu se prevede altfel;
b) unui bun mobil incorporal;
c) unui titlu de valoare negociabil care nu este in posesia creditorului. Cu toate acestea, in cazul actiunilor, partilor sociale si obligatiunilor se aplica legea statutului organic al emitentului, cu exceptia cazului in care aceste titluri de valoare sunt tranzactionate pe o piata organizata, caz in care se aplica legea statului in care functioneaza piata respectiva.
(2) Se considera ca debitorul se afla in statul in care acesta are resedinta obisnuita sau, dupa caz, sediul social la data incheierii contractului de ipoteca mobiliara.

Legea aplicabila in cazul resurselor naturale

Art. 2.629. - Conditiile de validitate, publicitatea si efectele ipotecii asupra resurselor minerale, petrolului sau gazelor ori asupra unei creante rezultate din vanzarea acestora la sursa, care se naste de la data extragerii bunurilor sau de la data la care sumele obtinute din vanzare sunt virate in cont, sunt supuse legii locului unde se afla exploatarea.

Situatiile speciale privind legea aplicabila publicitatii ipotecii mobiliare

Art. 2.630. - **(1)** Ipoteca inregistrata potrivit legii locului unde se afla bunul isi conserva rangul de prioritate in alt stat, daca au fost indeplinite si formele de publicitate prevazute de legea acestui stat:
a) inainte sa inceteze rangul de prioritate dobandit potrivit legii aplicabile la data constituirii ipotecii;
b) in termen de cel mult 60 de zile de la data la care bunul a intrat in statul respectiv sau in termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.
(2) Prevederile alin. (1) sunt aplicabile in mod corespunzator si in cazul in care ipoteca a fost inregistrata potrivit legii locului unde se afla debitorul. Termenele prevazute la alin. (1) lit. b) se calculeaza, dupa caz, de la data la care debitorul isi stabileste resedinta obisnuita ori, dupa caz, sediul social in statul respectiv sau de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.
(3) Cu toate acestea, ipoteca mobiliara nu va fi opozabila tertului care a dobandit cu titlu oneros un drept asupra bunului fara sa fi cunoscut existenta ipotecii mobiliare si mai inainte ca aceasta sa fi devenit opozabila potrivit alin. (1) si (2).

Lipsa publicitatii in strainatate

Art. 2.631. - **(1)** Daca legea straina care reglementeaza rangul ipotecii mobiliare nu prevede formalitati de publicitate si bunul nu este in posesia creditorului, ipoteca mobiliara are rang inferior:
a) ipotecii asupra unei creante constand intr-o suma de bani platibila in Romania;
b) ipotecii asupra unui bun mobil corporal, care a fost constituita atunci cand bunul se afla in Romania, sau asupra unui titlu negociabil.
(2) Cu toate acestea, ipoteca mobiliara isi conserva rangul de prioritate, daca este inregistrata, potrivit legii romane, inaintea constituirii ipotecii mentionate la alin. (1) lit. a) sau b).

Legea aplicabila operatiunilor asimilate ipotecilor mobiliare

Art. 2.632. - **(1)** Dispozitiile prezentei sectiuni referitoare la publicitate si efectele acesteia sunt aplicabile, in mod corespunzator, tinand seama de natura bunurilor mobile, si operatiunilor asimilate, potrivit legii, ipotecii mobiliare.
(2) Pentru determinarea legii aplicabile se ia in considerare data incheierii operatiunii asimilate ipotecii mobiliare.

CAPITOLUL IV
Mostenirea

Legea aplicabila

Art. 2.633. - Mostenirea este supusa legii statului pe teritoriul caruia defunctul a avut, la data mortii, resedinta obisnuita.

Alegerea legii aplicabile

Art. 2.634. - **(1)** O persoana poate sa aleaga, ca lege aplicabila mostenirii in ansamblul ei, legea statului a carui cetatenie o are.
(2) Existenta si validitatea consimtamantului exprimat prin declaratia de alegere a legii aplicabile sunt supuse legii alese pentru a carmui mostenirea.
(3) Declaratia de alegere a legii aplicabile trebuie sa indeplineasca, in ceea ce priveste forma, conditiile unei dispozitii pentru cauza de moarte. Tot astfel, modificarea sau revocarea de catre testator a unei asemenea desemnari a legii aplicabile trebuie sa indeplineasca, in ceea ce priveste forma, conditiile de modificare sau de revocare a unei dispozitii pentru cauza de moarte.

Legea aplicabila formei testamentului

Art. 2.635. - Intocmirea, modificarea sau revocarea testamentului sunt considerate valabile daca actul respecta conditiile de forma aplicabile, fie la data cand a fost intocmit, modificat sau revocat, fie la data decesului testatorului, conform oricareia dintre legile urmatoare:
a) legea nationala a testatorului;
b) legea resedintei obisnuite a acestuia;
c) legea locului unde actul a fost intocmit, modificat sau revocat;
d) legea situatiei imobilului ce formeaza obiectul testamentului;
e) legea instantei sau a organului care indeplineste procedura de transmitere a bunurilor mostenite.

Domeniul de aplicare a legii mostenirii. Succesiunea vacanta

Art. 2.636. - **(1)** Legea aplicabila mostenirii stabileste indeosebi:
a) momentul si locul deschiderii mostenirii;
b) persoanele cu vocatie de a mosteni;
c) calitatile cerute pentru a mosteni;
d) exercitarea posesiei asupra bunurilor ramase de la defunct;
e) conditiile si efectele optiunii succesorale;
f) intinderea obligatiei mostenitorilor de a suporta pasivul;
g) conditiile de fond ale testamentului, modificarea si revocarea unei dispozitii testamentare, precum si incapacitatile speciale de a dispune sau de a primi prin testament;
h) partajul succesoral.
(2) In cazul in care, conform legii aplicabile mostenirii, succesiunea este vacanta, bunurile situate sau, dupa caz, aflate pe teritoriul Romaniei sunt preluate de statul roman in temeiul dispozitiilor legii romane privitoare la atribuirea bunurilor unei succesiuni vacante.

CAPITOLUL V
Actul juridic

Legea aplicabila conditiilor de fond

Art. 2.637. - **(1)** Conditiile de fond ale actului juridic sunt stabilite de legea aleasa de parti sau, dupa caz, de autorul sau.
(2) Alegerea legii aplicabile actului trebuie sa fie expresa ori sa rezulte neindoielnic din cuprinsul acestuia sau din circumstante.
(3) Partile pot alege legea aplicabila totalitatii sau numai unei anumite parti a actului juridic.
(4) Intelegerea privind alegerea legii aplicabile poate fi modificata ulterior incheierii actului. Modificarea are efect retroactiv, fara sa poata totusi:
a) sa infirme validitatea formei acestuia; sau
b) sa aduca atingere drepturilor dobandite intre timp de terti.

Legea aplicabila in lipsa alegerii

Art. 2.638. - **(1)** In lipsa alegerii, se aplica legea statului cu care actul juridic prezinta legaturile cele mai stranse, iar daca aceasta lege nu poate fi identificata, se aplica legea locului unde actul juridic a fost incheiat.
(2) Se considera ca exista atari legaturi cu legea statului in care debitorul prestatiei caracteristice sau, dupa caz, autorul actului are, la data incheierii actului, dupa caz, resedinta obisnuita, fondul de comert sau sediul social.

Legea aplicabila conditiilor de forma

Art. 2.639. - **(1)** Conditiile de forma ale unui act juridic sunt stabilite de legea care ii carmuieste fondul.
(2) Actul se considera totusi valabil din punctul de vedere al formei, daca indeplineste conditiile prevazute de una dintre legile urmatoare:

a) legea locului unde a fost intocmit;
b) legea cetateniei sau legea resedintei obisnuite a persoanei care l-a consimtit;
c) legea aplicabila potrivit dreptului international privat al autoritatii care examineaza validitatea actului juridic.
(3) In cazul in care legea aplicabila conditiilor de fond ale actului juridic impune, sub sanctiunea nulitatii, o anumita forma solemna, nicio alta lege dintre cele mentionate la alin. (2) nu poate sa inlature aceasta cerinta, indiferent de locul intocmirii actului.

CAPITOLUL VI
Obligatiile

Legea aplicabila obligatiilor contractuale

Art. 2.640. - **(1)** Legea aplicabila obligatiilor contractuale se determina potrivit reglementarilor dreptului Uniunii Europene.
(2) In materiile care nu intra sub incidenta reglementarilor Uniunii Europene sunt aplicabile dispozitiile prezentului cod privind legea aplicabila actului juridic, daca nu se prevede altfel prin conventii internationale sau prin dispozitii speciale.

Legea aplicabila obligatiilor extracontractuale

Art. 2.641. - **(1)** Legea aplicabila obligatiilor extracontractuale se determina potrivit reglementarilor dreptului Uniunii Europene.
(2) In materiile care nu intra sub incidenta reglementarilor Uniunii Europene se aplica legea care carmuieste fondul raportului juridic preexistent intre parti, daca nu se prevede altfel prin conventii internationale sau prin dispozitii speciale.

Raspunderea pentru atingeri aduse personalitatii

Art. 2.642. - **(1)** Pretentiile de reparatii intemeiate pe o atingere adusa vietii private sau personalitatii, inclusiv prin mass-media sau orice alt mijloc public de informare, sunt carmuite, la alegerea persoanei lezate, de:
a) legea statului resedintei sale obisnuite;
b) legea statului in care s-a produs rezultatul pagubitor;
c) legea statului in care autorul daunei isi are resedinta obisnuita ori sediul social.
(2) In cazurile prevazute la alin. (1) lit. a) si b) se cere si conditia ca autorul daunei sa fi trebuit in mod rezonabil sa se astepte ca efectele atingerii aduse personalitatii sa se produca in unul dintre acele doua state.
(3) Dreptul la replica impotriva atingerilor aduse personalitatii este supus legii statului in care a aparut publicatia sau de unde s-a difuzat emisiunea.

Stingerea obligatiilor

Art. 2.643. - **(1)** Delegatia si novatia sunt supuse legii aplicabile obligatiei care le formeaza obiectul.
(2) Compensatia este supusa legii aplicabile creantei careia i se opune stingerea, partiala sau totala, prin compensatie.

Pluralitatea de debitori

Art. 2.644. - Creditorul care isi valorifica drepturile impotriva mai multor debitori trebuie sa se conformeze legii aplicabile in raporturile sale cu fiecare dintre ei.

Dreptul de regres

Art. 2.645. - **(1)** Dreptul unui debitor de a exercita regresul impotriva unui codebitor exista numai daca legile aplicabile ambelor datorii il admit.

(2) Conditiile de exercitare a regresului sunt determinate de legea aplicabila datoriei pe care codebitorul o are fata de creditorul urmaritor.
(3) Raporturile dintre creditorul care a fost dezinteresat si debitorul platitor sunt supuse legii aplicabile datoriei acestuia din urma.
(4) Dreptul unei institutii publice de a exercita regresul este stabilit de legea aplicabila statutului sau organic. Admisibilitatea si exercitiul regresului sunt guvernate de dispozitiile alin. (2) si (3).

Moneda de plata

Art. 2.646. - **(1)** Moneda de plata este definita de legea statului care a emis-o.
(2) Efectele pe care moneda le exercita asupra intinderii unei datorii sunt determinate de legea aplicabila datoriei.
(3) Legea statului in care trebuie efectuata plata determina in ce anume moneda urmeaza ca ea sa fie facuta, afara numai daca, in raporturile de drept international privat nascute din contract, partile au convenit o alta moneda de plata.

CAPITOLUL VII
Cambia, biletul la ordin si cecul

SECȚIUNEA 1
Dispozitii generale

Legea aplicabila capacitatii

Art. 2.647. - Persoana care, potrivit legii sale nationale, este lipsita de capacitatea de a se angaja prin cambie, bilet la ordin sau cec se obliga totusi valabil printr-un asemenea titlu, daca semnatura a fost data intr-un stat a carui lege il considera capabil pe subscriitor.

Legea aplicabila conditiilor de forma

Art. 2.648. - **(1)** Angajamentul asumat in materie de cambie, bilet la ordin sau cec este supus conditiilor de forma ale legii statului unde angajamentul a fost subscris. In materie de cec, indeplinirea conditiilor de forma prevazute de legea locului platii este suficienta.
(2) Daca angajamentul este nevalabil, potrivit legii prevazute la alin. (1), dar se conformeaza legii statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, neregularitatea de forma a primului angajament nu infirma validitatea celui ulterior.

Legea aplicabila actiunii in regres

Art. 2.649. - Termenele stabilite pentru exercitarea actiunii in regres sunt determinate, fata de orice semnatar, de legea locului unde titlul a luat nastere.

Legea aplicabila protestului

Art. 2.650. - Forma si termenele de protest, cat si conditiile de forma ale unor acte necesare pentru exercitarea sau conservarea drepturilor in materie de cambie, bilet la ordin sau cec sunt stabilite de legea statului unde trebuie intocmit protestul sau un alt act necesar.

SECȚIUNEA a 2-a
Cambia si biletul la ordin

Legea aplicabila efectelor obligatiilor

Art. 2.651. - **(1)** Efectele obligatiilor acceptantului unei cambii si semnatarului unui bilet la ordin sunt

supuse legii locului unde aceste titluri sunt platibile.
(2) Efectele pe care le produc semnaturile celorlalti obligati prin cambie sau prin bilet la ordin sunt determinate de legea statului pe teritoriul caruia au fost date semnaturile.

Legea aplicabila dobandirii creantei

Art. 2.652. - Legea locului unde titlul a fost constituit stabileste daca posesorul cambiei dobandeste creanta care a dat loc emisiunii titlului.

Legea aplicabila acceptarii

Art. 2.653. - Legea statului unde este platibila cambia stabileste daca acceptarea poate fi restransa la o parte din suma, precum si daca posesorul titlului este sau nu este obligat sa primeasca o plata partiala.

Legea aplicabila in caz de pierdere sau furt

Art. 2.654. - Legea statului unde cambia sau biletul la ordin sunt platibile determina masurile ce pot fi luate in caz de pierdere sau furt al titlului.

SECȚIUNEA a 3-a
Cecul

Legea aplicabila

Art. 2.655. - Legea statului unde cecul este platibil determina persoanele asupra carora poate fi tras un asemenea titlu.

Nulitatea cecului

Art. 2.656. - In cazul in care, potrivit legii aplicabile, cecul este nul din cauza ca a fost tras asupra unei persoane neindreptatite, obligatiile ce decurg din semnaturile puse pe titlu in alte state, ale caror legi nu cuprind o asemenea restrictie, sunt valabile.

Legea aplicabila efectelor obligatiilor

Art. 2.657. - Legea statului pe al carui teritoriu au fost subscrise obligatiile ce decurg din cec determina efectele acestor obligatii.

Domeniul de aplicare

Art. 2.658. - Legea statului unde cecul este platibil determina indeosebi:
a) daca titlul trebuie tras la vedere sau daca poate fi tras la un anumit termen de la vedere, precum si efectele postdatarii;
b) termenul de prezentare;
c) daca cecul poate fi acceptat, certificat, confirmat sau vizat si care sunt efectele produse de aceste mentiuni;
d) daca posesorul poate cere si daca este obligat sa primeasca o plata partiala;
e) daca cecul poate fi barat sau poate sa cuprinda clauza "platibil in cont" ori o expresie echivalenta si care sunt efectele acestei barari, clauze sau expresii echivalente;
f) daca posesorul are drepturi speciale asupra provizionului si care este natura lor;
g) daca tragatorul poate sa revoce cecul sau sa faca opozitie la plata acestuia;
h) masurile care pot fi luate in caz de pierdere sau de furt al cecului;
i) daca un protest sau o constatare echivalenta este necesara pentru conservarea dreptului de regres impotriva girantilor, tragatorului si celorlalti obligati.

CAPITOLUL VIII
Fiducia

Alegerea legii aplicabile

Art. 2.659. - **(1)** Fiducia este supusa legii alese de constituitor.
(2) Dispozitiile art. 2.637 sunt aplicabile.

Determinarea obiectiva a legii aplicabile

Art. 2.660. - In lipsa alegerii legii aplicabile, precum si in cazul in care legea aleasa nu cunoaste institutia fiduciei, se aplica legea statului cu care fiducia prezinta cele mai stranse legaturi. In acest scop, se tine seama indeosebi de:
a) locul de administrare a masei patrimoniale fiduciare, desemnat de constituitor;
b) locul situarii bunurilor fiduciare;
c) locul unde fiduciarul isi are resedinta obisnuita sau, dupa caz, sediul social;
d) scopul fiduciei si locul unde acesta urmeaza sa se realizeze.

Domeniul de aplicare

Art. 2.661. - Legea determinata potrivit art. 2.659 si 2.660 este aplicabila conditiilor de validitate, interpretarii si efectelor fiduciei, precum si administrarii ei. Aceasta lege determina in special:
a) desemnarea, renuntarea si inlocuirea fiduciarului, conditiile speciale pe care trebuie sa le indeplineasca o persoana pentru a fi desemnata fiduciar, precum si transmiterea puterilor fiduciarului;
b) drepturile si obligatiile dintre fiduciari;
c) dreptul fiduciarului de a delega in tot sau in parte executarea obligatiilor sale sau exercitarea puterilor care ii revin;
d) puterile fiduciarului de a administra si de a dispune de bunurile din masa patrimoniala fiduciara, de a constitui garantii si de a dobandi alte bunuri;
e) puterile fiduciarului de a face investitii si plasamente;
f) ingradirile cu privire la durata fiduciei, precum si cele cu privire la puterile fiduciarului de a constitui rezerve din veniturile rezultate din administrarea bunurilor;
g) raporturile dintre fiduciar si beneficiar, inclusiv raspunderea personala a fiduciarului fata de beneficiar;
h) modificarea sau incetarea fiduciei;
i) repartizarea bunurilor ce alcatuiesc masa patrimoniala fiduciara;
j) obligatia fiduciarului de a da socoteala de modul cum a fost administrata masa patrimoniala fiduciara.

Situatiile speciale

Art. 2.662. - Un element al fiduciei, susceptibil de a fi izolat, in special administrarea acestuia, poate fi supus unei legi distincte.

CAPITOLUL IX

Prescriptia extinctiva

Legea aplicabila

Art. 2.663. - Prescriptia extinctiva a dreptului la actiune este supusa legii care se aplica dreptului subiectiv insusi.

Dispozitii finale

Data intrarii in vigoare

Art. 2.664. - **(1)** Prezentul cod intra in vigoare la data care va fi stabilita in legea pentru punerea in aplicare a acestuia.*)

(2) In termen de 12 luni de la data publicarii prezentului cod, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea in aplicare a Codului civil.

_____

***)** In temeiul art. 220 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea in aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, Codul civil intra in vigoare la data de 1 octombrie 2011.

NOTĂ: Reproducem mai jos dispozitiile art. 211-214, 216-218 si 220-230 din cap. X "Dispozitii finale" din Legea nr. 71/2011, care nu sunt toate incorporate in forma republicata a Legii nr. 287/2009 si care se aplica in continuare ca dispozitii proprii ale Legii nr. 71/2011:

"Art. 211. - In sensul Codului civil, precum si al legislatiei civile in vigoare, prin expresiile alienatie mintala sau debilitate mintala se intelege o boala psihica ori un handicap psihic ce determina incompetenta psihica a persoanei de a actiona critic si predictiv privind consecintele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor si obligatiilor civile.

Art. 212. - (1) Cu exceptia art. 535 din Codul civil, in cuprinsul Codului civil termenul «necorporal» se inlocuieste cu termenul «incorporal».

(2) In cuprinsul art. 44, art. 144 alin. (3), art. 146 alin. (4), art. 172, art. 211 alin. (2), art. 316 alin. (2), art. 386 alin. (1), art. 689 alin. (3), art. 990 alin. (1) si art. 991 din Codul civil, expresia «lovite de nulitate relativa» se inlocuieste cu termenul «anulabile».

(3) In cuprinsul art. 215 alin. (1), art. 299, 300, art. 347 alin. (1), art. 1.064 alin. (2), art. 1.248 alin. (4), art. 1.251 si 1.252 din Codul civil, expresia «lovit/lovita de nulitate relativa» se inlocuieste cu termenul «anulabil/anulabila», dupa caz.

(4) In cuprinsul Codului civil, precum si in cuprinsul celorlalte acte normative in vigoare, sintagmele «persoane juridice fara/cu scop patrimonial», «fara scop patrimonial» si «cu scop patrimonial» se inlocuiesc cu sintagmele «persoane juridice fara/cu scop lucrativ», «fara scop lucrativ» si, respectiv, «cu scop lucrativ».

(5) In cuprinsul Codului civil, termenul «comunitar»/«comunitare» se inlocuieste cu termenul «Uniunii Europene».

(6) In cuprinsul Codului civil, termenul «banca» si expresiile «institutie bancara» si «societate bancara» se inlocuiesc cu expresia «institutie de credit».

(7) In cuprinsul art. 1.186 alin. (2), art. 1.191 alin. (1), art. 1.196 alin. (2), art. 1.200 alin. (2), art. 1.240 alin. (2), art. 1.266 alin. (2), art. 1.494 alin. (1), art. 1.495 alin. (1) si art. 2.014 alin. (2) din Codul civil, expresia «practicile stabilite intre parti» se inlocuieste cu expresia «practicile statornicite intre parti».

(8) In tot cuprinsul Ordonantei de urgenta a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activitatii practicienilor in insolventa, aprobata cu modificari si completari prin Legea nr. 254/2007, cu modificarile si completarile ulterioare, expresia «societate civila profesionala» se inlocuieste cu expresia «societate profesionala».

Art. 213. - La data intrarii in vigoare a Codului civil, termenii si expresiile din legislatia civila si comerciala in vigoare se inlocuiesc cu termenii si expresiile corespondente din Codul civil.

Art. 214. - (1) In termen de 60 de zile de la data publicarii prezentei legi in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, Guvernul va indeplini procedurile constitutionale necesare adoptarii urmatoarelor proiecte de acte normative:

a) proiectul privind reproducerea umana asistata medical cu tert donator;

b) proiectul pentru modificarea si completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civila, republicata, cu modificarile ulterioare;

c) proiectul pentru modificarea si completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificarile si completarile ulterioare, in vederea reglementarii tratamentului fiscal al fiduciei;

d) proiectul privind organizarea si functionarea Arhivei Electronice de Garantii Reale Mobiliare;

e) proiectele oricaror alte acte normative a caror adoptare este necesara in vederea intrarii in vigoare sau a aplicarii Codului civil.

(2) In termen de 30 de zile de la intrarea in vigoare a actelor normative prevazute la alin. (1) lit. c) si d), Guvernul va adopta, prin hotarare, norme referitoare la inregistrarea contractului de fiducie si a modificarilor sale la organele competente prevazute la art. 780 alin. (1) si (2) din Codul civil, precum si norme referitoare la avizul de fiducie si la inscrierea acesteia in Arhiva Electronica de Garantii Reale Mobiliare.

(3) In termenul prevazut la alin. (1) se aproba, prin ordin al ministrului justitiei, normele metodologice privind organizarea si functionarea Registrului national notarial al regimurilor matrimoniale, precum si

procedura de inscriere si consultare a acestuia.

.....

Art. 216. - In termen de 4 luni de la data publicarii prezentei legi in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, Banca Nationala a Romaniei si Comisia Nationala a Valorilor Mobiliare vor emite norme comune referitoare la plasamentele prezumate a fi sigure, conform art. 831 din Codul civil.

Art. 217. - In vederea aplicarii dispozitiilor art. 2.323-2.479 din Codul civil, in termen de 4 luni de la data publicarii prezentei legi in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, Comisia Nationala a Valorilor Mobiliare va modifica dispozitiile titlului VI cap. 3 sectiunea a 3-a din Codul S.C. Depozitarul Central S.A., aprobat prin Decizia nr. 1.407 din 20 iunie 2006, cu modificarile si completarile ulterioare, in sensul de a permite transferul instrumentelor financiare ipotecate si constituirea unor ipoteci de rang subsecvent fara acordul constituitorului ipotecii de rang preferat. Decizia Comisiei Nationale a Valorilor Mobiliare, avand ca anexa Codul S.C. Depozitarul Central S.A., se publica in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

Art. 218. - In termen de 4 luni de la data publicarii prezentei legi in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, legile, inclusiv Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, precum si ordonantele de urgenta ale Guvernului si ordonantele Guvernului modificate si/sau completate prin prezenta lege vor fi republicate in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, dandu-se textelor o noua numerotare.

.....

Art. 220. - (1) Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, intra in vigoare la data de 1 octombrie 2011.

(2) Actele normative prevazute la art. 214 si 216-218 intra in vigoare la data intrarii in vigoare a Codului civil.

Art. 221. - Prezenta lege intra in vigoare la data prevazuta la art. 220 alin. (1), cu exceptia art. 214, 216-218, 224, art. 225 alin. (1) si (2), art. 226 si 228, care intra in vigoare la 3 zile de la data publicarii prezentei legi in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

Art. 222. - Pana la intrarea in vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedura civila, referirea din cuprinsul Codului civil la hotararea definitiva se va intelege ca fiind facuta la hotararea irevocabila.

Art. 223. - Daca prin prezenta lege nu se prevede altfel, procesele si cererile in materie civila sau comerciala in curs de solutionare la data intrarii in vigoare a Codului civil se solutioneaza de catre instantele legal investite, in conformitate cu dispozitiile legale, materiale si procedurale in vigoare la data cand acestea au fost pornite.

Art. 224. - (1) Pana la intrarea in vigoare a Codului civil, Sectia civila si de proprietate intelectuala si Sectia comerciala ale Inaltei Curti de Casatie si Justitie se reorganizeaza ca Sectia I civila si Sectia a II-a civila.

(2) Dispozitiile art. 19 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciara, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare, sunt aplicabile in mod corespunzator.

Art. 225. - (1) Sectiile comerciale existente la data intrarii in vigoare a Codului civil in cadrul tribunalelor si curtilor de apel se vor reorganiza ca sectii civile ori, dupa caz, vor fi unificate cu sectiile civile existente, prin hotarare a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instantei.

(2) Hotararea Consiliului Superior al Magistraturii prevazuta la alin. (1) isi va produce efectele de la data intrarii in vigoare a Codului civil.

(3) Cauzele civile si comerciale aflate in curs de judecata la data intrarii in vigoare a Codului civil vor continua sa fie solutionate de aceleasi complete de judecata, cu respectarea principiului continuitatii. In caz de trimitere spre rejudecare, cauza va fi repartizata conform normelor de organizare judiciara in vigoare la data inregistrarii cauzei la instanta de trimitere.

Art. 226. - (1) Prin hotarare a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instantei, in raport cu numarul cauzelor, se pot infiinta, in cadrul sectiilor civile, complete specializate pentru solutionarea anumitor categorii de litigii, in considerarea obiectului sau naturii acestora, precum:

a) cererile in materie de insolventa, concordat preventiv si mandat ad hoc;

b) cererile in materia societatilor comerciale si a altor societati, cu sau fara personalitate juridica, precum si in materia registrului comertului;

c) cererile care privesc restrangerea, impiedicarea ori denaturarea concurentei;

d) cererile privind titlurile de valoare si alte instrumente financiare.

(2) La infiintarea completelor specializate potrivit alin. (1) se va tine seama de urmatoarele criterii:

a) asigurarea unui volum de activitate echilibrat intre judecatorii sectiei;

b) specializarea judecatorilor si necesitatea valorificarii experientei profesionale a acestora;

c) respectarea principiului repartizarii aleatorii.

(3) Hotararea Consiliului Superior al Magistraturii prevazuta la alin. (1) isi va produce efectele de la data intrarii in vigoare a Codului civil.

Art. 227. - Daca legea speciala prevede ca anumite cauze sunt de competenta tribunalelor comerciale ori, dupa caz, de competenta sectiilor comerciale ale tribunalelor sau curtilor de apel, dupa

intrarea in vigoare a Codului civil, competenta de judecata revine tribunalelor specializate sau, dupa caz, sectiilor civile ale tribunalelor, reorganizate potrivit art. 228, respectiv sectiilor civile reorganizate conform art. 225.

Art. 228. - (1) Pana la data intrarii in vigoare a Codului civil, tribunalele comerciale Arges, Cluj si Mures se reorganizeaza ca tribunale specializate sau, dupa caz, ca sectii civile in cadrul tribunalelor Arges, Cluj si Mures, in conditiile art. 226.

(2) La stabilirea cauzelor de competenta tribunalelor specializate sau, dupa caz, a sectiilor civile reorganizate potrivit alin. (1) se va tine seama de numarul si natura cauzelor, de specializarea judecatorilor, de necesitatea valorificarii experientei profesionale a acestora, precum si de volumul de activitate al instantei.

Art. 229. - (1) Organizarea, functionarea si atributiile instantei de tutela si de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciara.

(2) Pana la reglementarea prin lege a organizarii si functionarii instantei de tutela:

a) atributiile acesteia, prevazute de Codul civil, sunt indeplinite de instantele, sectiile sau, dupa caz, completele specializate pentru minori si familie;

b) raportul de ancheta psihosociala prevazut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelara, cu exceptia anchetei prevazute la art. 508 alin. (2), care se efectueaza de directia generala de asistenta sociala si protectia copilului;

c) autoritatile si institutiile cu atributii in domeniul protectiei drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continua sa exercite atributiile prevazute de reglementarile in vigoare la data intrarii in vigoare a Codului civil, cu exceptia celor date in competenta instantei de tutela.

(3) Pana la intrarea in vigoare a reglementarii prevazute la alin. (1), in vederea indeplinirii atributiilor referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau, dupa caz, cu privire la supravegherea modului in care tutorele administreaza bunurile minorului, instanta de tutela poate delega, prin incheiere, indeplinirea unora dintre acestea autoritatii tutelare.

(4) Cererile in curs de solutionare la data intrarii in vigoare a Codului civil raman sa fie solutionate de instantele judecatoresti sau, dupa caz, de autoritatile administrative competente potrivit legii in vigoare la data sesizarii lor.

Art. 230. - La data intrarii in vigoare a Codului civil se abroga:

a) Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat in Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 (supl.) din 12 ianuarie 1865, nr. 8 (supl.) din 13 ianuarie 1865, nr. 8 (supl.) din 14 ianuarie 1865, nr. 11 (supl.) din 16 ianuarie 1865, nr. 13 (supl.) din 19 ianuarie 1865, cu modificarile si completarile ulterioare, cu exceptia dispozitiilor art. 1.169-1.206, care se abroga la data intrarii in vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedura civila;

b) Legea nr. 313/1879 pentru anularea clauzei penale din oricare contracte si pentru adaosul unui alineat la art. 1.089 din Codul civil, publicata in Monitorul Oficial nr. 40 din 20 februarie 1879;

c) Codicele de comert din 1887, publicat in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 31 din 10 mai 1887, cu exceptia dispozitiilor art. 46-55, 57, 58 si 907-935, aplicabile in continuare in raporturile dintre profesionisti, care se abroga la data intrarii in vigoare a Legii nr. 134/2010, precum si a cartii a II-a «Despre comertul maritim si despre navigatie», care se abroga la data intrarii in vigoare a Codului maritim;

d) Decretul nr. 2.142/1930 pentru promulgarea Legii privind functionarea cartilor funduare centrale pentru caile ferate si canaluri nr. 148/1930, publicat in Monitorul Oficial nr. 127 din 12 iunie 1930;

e) Legea nr. 178/1934 privind reglementarea contractului de consignatie, publicata in Monitorul Oficial nr. 173 din 30 iulie 1934;

f) art. 17 si art. 19-28 din Legea nr. 153/1937 privind magazinele generale si warantarea marfurilor si cerealelor (Dockuri si silozuri), publicata in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 81 din 7 aprilie 1937;

g) Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozitiunilor privitoare la cartile funciare, publicat in Monitorul Oficial, Partea I, nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificarile ulterioare;

h) Codul civil Carol al II-lea, republicat in Monitorul Oficial nr. 206 din 6 septembrie 1940, cu modificarile ulterioare;

i) Codul comercial Carol al II-lea, republicat in Monitorul Oficial nr. 194 din 23 august 1940, cu modificarile si completarile ulterioare;

j) Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de mostenire al sotului supravietuitor, publicata in Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944;

k) Legea nr. 163/1946 pentru inlocuirea provizorie cu carti de evidenta funciara a cartilor funciare distruse, sustrase sau pierdute, publicata in Monitorul Oficial nr. 62 din 14 martie 1946, cu modificarile ulterioare;

l) Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cartilor funciare provizorii din Vechiul Regat in carti de publicitate funciara, publicata in Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificarile ulterioare;

m) Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, republicata in Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificarile si completarile ulterioare;

n) Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice si persoanele juridice, publicat in Buletinul Oficial

nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificarile si completarile ulterioare;

o) Decretul nr. 32/1954 pentru punerea in aplicare a Codului Familiei si a Decretului privitor la persoanele fizice si persoanele juridice, publicat in Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu exceptia art. 30-43, care se abroga la data intrarii in vigoare a Legii nr. 134/2010;

p) Decretul nr. 167/1958 privitor la prescriptia extinctiva, republicat in Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960;

q) art. 1-33 si art. 36-147 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept international privat, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu completarile ulterioare;

r) Legea arendarii nr. 16/1994, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 91 din 7 aprilie 1994, cu modificarile si completarile ulterioare;

s) art. 21-33 din Legea locuintei nr. 114/1996, republicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997;

s) art. 7, 14 si 15 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civila, republicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009, cu modificarile ulterioare;

t) art. 32 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu modificarile si completarile ulterioare;

t) art. 9 alin. 8 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situatiei juridice a unor imobile cu destinatia de locuinte, trecute in proprietatea statului, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 279 din 29 noiembrie 1995, cu modificarile ulterioare;

u) titlul VI «Regimul juridic al garantiilor reale mobiliare» al Legii nr. 99/1999 privind unele masuri pentru accelerarea reformei economice, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificarile ulterioare;

v) art. 12, 14-25, art. 32 alin. (2), art. 43 si 44 din Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 40/1999 privind protectia chiriasilor si stabilirea chiriei pentru spatiile cu destinatia de locuinte, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobata cu modificari si completari prin Legea nr. 241/2001, cu modificarile ulterioare; de la aceeasi data, dispozitiile art. 12 si 14-25 nu se mai aplica nici contractelor de inchiriere a locuintei in curs de executare;

w) Legea nr. 509/2002 privind agentii comerciali permanenti, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 581 din 6 august 2002;

x) art. 40 alin. (1), art. 41 si 42 din Legea nr. 272/2004 privind protectia si promovarea drepturilor copilului, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004, cu modificarile ulterioare;

y) art. 1, 5-13, 16, art. 18 alin. (2) teza I, art. 56 alin. (1) - (4), art. 57, 59-63 si 65 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adoptiei, republicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 788 din 19 noiembrie 2009;

z) art. 90 alin. (2) din Legea gazelor nr. 351/2004, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 679 din 28 iulie 2004, cu modificarile si completarile ulterioare;

aa) titlul X «Circulatia juridica a terenurilor» al Legii nr. 247/2005 privind reforma in domeniile proprietatii si justitiei, precum si unele masuri adiacente, publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005, cu modificarile si completarile ulterioare;

bb) orice alte dispozitii contrare, chiar daca acestea sunt cuprinse in legi speciale."